GULÁCSY LAJOS

Kisfőld

Gulácsy Lajos képeiből nyílt tárlat

Kilépés térből és időből

A Városi Művészeti Múzeum Képtárában tegnap este nyitotta meg kapuit az Első Magyar Látványtár Alapítvány Gulácsy-gyűjteményére és a Radnai-gyűjtemény anyagára épülő Gulácsy-kiállítás. A tárlatot *dr. Szabadi Judit* művészettörténész nyitotta meg, aki a következőképpen vall a művészről. „*Gulácsy Lajos* sorsát két mozzanat határozza meg elháríthatatlan végzetességgel. Az a családi környezet, amelyet maga választott és teremtett meg magának évről évre, újra meg újra: Itália. A családi környezet lényegében édesanyja személyében testesült meg. (...) Olaszország maga volt a Gulácsy-féle létezés legtökéletesebb megfelelője. Gulácsy művészete nem tartozik semmiféle izmushoz. Inkább a művész álmodó fantáziájának, középkorhoz tapadó áhítatának ösztönös kivetítődése. A magyar szürrealista művészek egyik ősüket tisztelték benne.

Képein gyakran csak fénnyel és árnyékkal átszőtt színes párafüggöny előtt lebegnek alakjai, amivel – mint a rokokó festményeinek kosztümös figurái – a térből és időből való kilépést hangsúlyozza a festő. Lírai érzékenység, gazdagon áramló festőiség, ugyanakkor szubjektív megjelenítés jellemzi művészetét, amely páratlan a magyar festészetben."

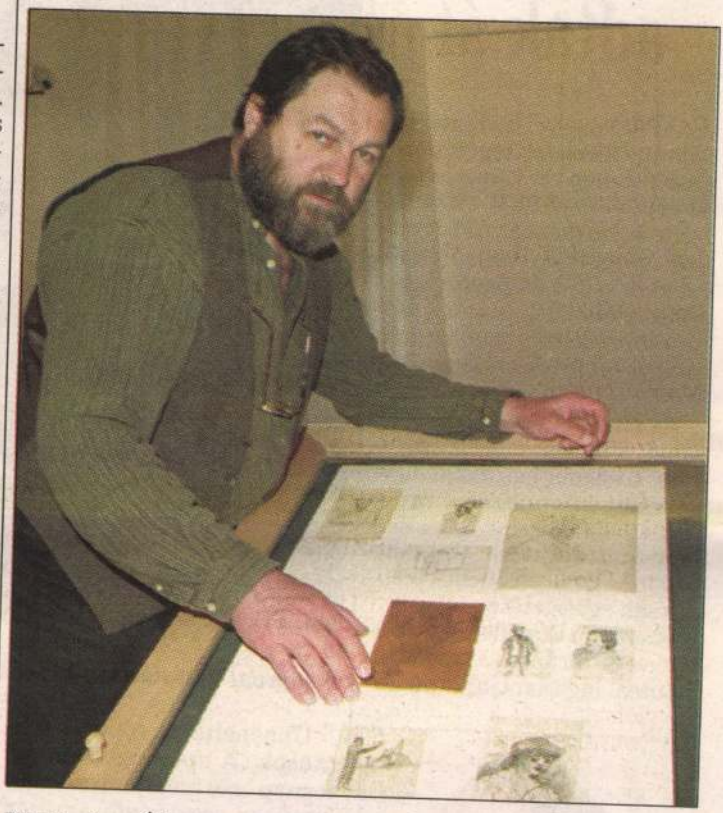

Vörösváry Ákos, az Első Magyar Látványtár alapítója a kiállítási képek rendezése közben.

KISA

Ára: 44,– Ft MA: *Szivárvány melléklet* A

Hetven jel

Tegnap délután négy órakor lezá egyéni országgyűlési választókerü ben a jelöltajánlás. A választási bi gok a jelöltek nagy többségét már n tartásba vették, ám olyanok is v akiknél ezt még nem sikerült elvég kopogtatócédulát összegyűjtő jelölt vántartásba vételére a választási bi goknak három nap áll rendelkez

Új APEH-irodát adtak át

Az APEH megyei igazgatósága soproni kirendeltségére látogatott tegnap *dr. Vámosi-Nagy Szabolcs*, az APEH elnökhelyettese, valamint az APEH megyei igazgatója, *Varga Lászlóné*, akik sajtóbeszélgetés keretében adtak tájékoztatót a soproni kirendeltség munkájáról, tavalyi évi tevékenységéről.

Az elnökhelyettes látogatásának célja volt még az adóhivatal közelmúltban indult, úgynevezett kirendeltségi programjának felmérése, a továbbfejlesztési lehetőségek számbavétele és a jövőbeni elképzelések egyeztetése.

A soproni kirendeltség 1996-ban vette birtokba a belvárosi, Új utcai ingatlant, ahol az iro-

Sopronéi

A soproni kosárlabda történeté

Ünnepeltek a soproni vasutasok. A sportcentrumban tegnap este megrendezett gálaműsor résztvevői az idén igazán kiemelkedőt nyújtott női kosárlabdacsapatot, va-

GULÁCSY LAJOS - fehér

Kisalföld

Galéria

Gulácsy Lajos (1882–1932): Francesca da Rimini és Paolo Malatesta (1903, 35x25,2 cm, Budapest, Magyar Nemzeti Galéria).

Gulácsy Lajos a századforduló magyar festészetének kiemelkedő alakja. Alig több mint másfél évtizedes alkotói korszakában önálló utakon járt, művészete nem sorolható semmiféle izmushoz, s egész alkotói korszakát átjárta egyfajta átköltőerő. A dolgok, események ábrázolásánál nem a tárgyszerű megjelenítésre törekedett, hanem az érzelmek, hangulatok, lelki hatások ábrázolására. Művészetében sok jelét találjuk a zeneiség iránti fogékonyságnak, s az irodalmi érdeklődésnek. Szinte költőt sejtetnek lírai hangzású képcímei is. 1900-ban beiratkozott ugyan a Mintarajziskolába, de mesterei útmutatásait nem követte. 1902-től 1915-ig alkotóidejének nagy részét Itáliában töltötte. Rajongott az itáliai föld, a középkori és a reneszánsz művészet iránt.

Az itt bemutatott kép is álmodó fantáziájának, a középkorban tapadó áhítatának megnyilvánulása. A mű az irodalmi ihletés legelső emlékei közül való. Gulácsynak a valóságtól való nosztalgikus elvágyódása találkozott a témában rejlő érzelmességgel. A festményen Dante Isteni színjátékának szerelmespárját jeleníti meg. A műben megénekelt szerelmespár tágas, zöld mezőben, a pirosló ég alatt csak pár épülettel jelzett tájban ül egymás mellett a kép előterében. A fiatal lány távolba révedő tekintete, s a finom arcvonású ifjú mozdulata az egymásra találás boldogító érzését, ugyanakkor a felsejlő szomorú jövőt vetíti a jelenbe. A nőalak hosszúra méretezett alakja, karja, a Gulácsy művészetében kialakult elrajzolásnak felel meg, a festmény mégis nagyon is meggyőző, hű tükre annak a hangulatnak, amelyet a két ember egymásrautaltsága érzelmi és gondolati szempontból fölidéz.

A nőalak elrévedő tekintete, két karjának találkozása a virágölelésben, a testek egymáshoz simuló szép íve maga a harmónia. Hasonlóan harmonikus kapcsolatot érzékeltet a festmény az emberpár és a természet között. A két alakot a zöld mező, s a behajló virágos ág jelzésszerűen, szeretettel öleli körül.

Számomra ez a kép is azt bizonyítja, hogy Gulácsy utánozhatatlan, öntörvényű, zseniális művész volt.

Lakatos Éva

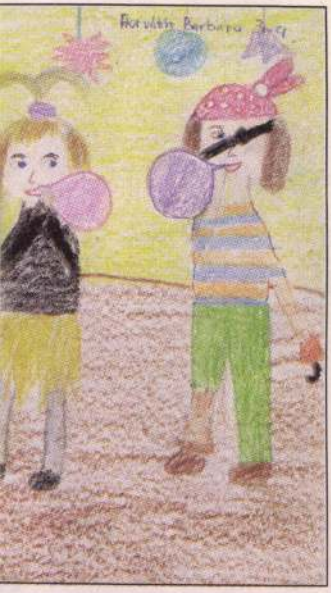

ifújóverseny. Horváth Barbara
za.

Állj, vagy lövök! Fábián Péter ezt a farsangi pillanatot örökítette meg.

Tóth Boglárka egy vén banyát és egy kalózt talált a legérdekesebbnek.

áll a bál!

tánt rendezett. Ezen a napon dí-
13 órakor kezdődött. Először a
sel, én például ezzel:
ok.
zeretem,
geszem."
egjobban, aki egyik oldalára apu-
ját öltötte. A maskarák bemuta-
anfutó-, az ivó-, majd a lufifújó-
értem el. A vetélkedők után ma-
sajnos 15 órakor véget ért a bál.
, hogy jövőre is ilyen jó farsan-

Milanovich Dániel, 3. a
r, Gárdonyi G. Általános Iskola

Farsangi délután

Péntek délelőtt feldíszítettük a termet. Ezután elkezdődött a farsang. Mindenki felöltözött saját jelmezébe, és bemutatta. Én „zenebohóc" voltam, és én kísértem dobszóval a jelmezbemutatót ezzel a szöveggel:

Mélyen tisztelt publikum!
Engedjék meg, hogy kísérjem a farsangi felvonulásukat!

Ezután versenyeket rendeztünk: volt öltöztető-, csokievő-, ivó-, zsákbanfutó-, lufifújó- és tojásvivőverseny. Én ezek közül az ivó-, a lufifújó-, a zsákbanfutó- és a tojásvivőversenyen vettem részt. A vetélkedőket nagy hangzavar kísérte: – Hajrá, egyik, ne hagyd magad, másik!

Nagyon jól éreztem magam, és szeretném, ha máskor is ilyen jó farsang lenne!

Szabó Eszter, 3. a
Gárdonyi Géza Általános Iskola

GULÁCSY LAJOS festő

Az őrület határán

Gulácsy Lajos megvakult a Lipóton, de sosem lett „svihák"

● **Merklin T.**

„Mint minden művész, aki a Nagyinkvizítor jéghideg bestiális korszakában nem lett a commerce áldozata s így nem lett svihák, Gulácsy is lelki szegény lett, illetve „igazságkereső"... a franciákat ismerte, ezzel szemben az angol preraffaelitákat fogadta el... neki is különös teóriái voltak, amelyekkel nem tudott mit kezdeni. Magyarországon a művész nem volt legitim lény és életforma, hanem vagy úri passzió, vagy nem is fizetett, hanem borravalózott komédiás." Ilyeneket ír Kemény Katalin a Hamvas Bélával közösen írt *Forradalom a művészetben* című könyvében, amelynek első kiadása már 1947-ben megjelent, mégsem került a közfigyelem terébe. Pedig a művészettörténet, amely egyébként eléggé értékelés nélkül hagyta Gulácsy festészetét, sokat meríthetne belőle, ami a festő szellemi megközelítését illeti. Népszerű műfajokban megírva — mint amilyen például az esszé, s amilyet Hamvasék tudtak volna írni, ha a „népi demokrácia" kitörésének közeledtén nem sürgetik őket oly nagyon az eredetileg *Szürrealizmus és absztrakció* című műnek szánt könyvük befejezésével — nem volna érdektelen csatornázni a közönség felé e gazdag, valóság és látomás határán játszódó életmű tartalmát, ahol nincs éles határ a lehetetlen és a lehető között. Idén még jubileumot (a 115. évfordulót) is lehet találni ürügyül: Gulácsy Lajos 1882. október 12-én született Budapesten.

Miért mondja Kemény Katalin, hogy „különös teóriái voltak, melyekkel nem tudott mit kezdeni"? A tudattalanról, az álmok jelentőségéről a századforduló táján még csak a tudósok elmélkedtek, a közgondolkodás formálódásába ezek a fogalmak még nem voltak bekapcsolva; hogyan állhatott volna ki — el-

A mulatt férfi és a szoborfehér nő (1910—1913); magántulajdonban

ismerésre utazva — egy festő Magyarországon a nyilvánosság elé a lázas fantázia-képzeteivel? A preraffaelitáknak (akik a 19. század közepén festettek mítoszok ihlette, szimbolikus és nagyon dekoratív képeket) túl kései leszármazottja. Túl korai elődje viszont az 1920-as évektől működő szürrealistáknak, akik a metafizikusra építettek, s az álmokból indultak ki, amikor a valóságfeletti világukat megteremtették. Gulácsy magában állt tehát, és ő volt az, akivel nem igazán tudtak mit kezdeni. Illetve végül is a lipótmezei elmegyógyintézetbe szállították a Rómát, Firenzét, Párizst megjárt festőt.

Életében két kiállítása volt Budapesten: az első 1907-ben az Uránia Műkereskedésben, a második pedig 1922-ben az Ernst Múzeumban, azután, hogy a háború alatt összeroppant, s ideggyógyintézetbe került (1917-től számított elmebetegnek is; ekkor vitték a Lipótra). Míg meg nem vakult (1924), az intézetben is festett; aztán vakon élt még nyolc évet hiába. Halála után két emlékkiállítást rendeztek Gulácsy műveiből; ma a Nemzeti Galériában és nagyobb magángyűjteményekben találhatók alkotásai.

Légies, költészet-leheletű festményeivel (némelyiket pszichopatológiai esetnek vélik a „szakértők") kilógott a bevett polgári esztétika kereteiből. Túl finom volt, túl lágy, túl meseszerű — ezért nem tudta eladni magát („így nem lett svihák"). És minthogy kilátása sem volt, hogy jusson valamire, maradt elszigetelt szelleméhes lelki szegény, „igazságkereső" az őrület határán. Az impresszionistáktól a plein air-t tanulta, megnézte, hogy dolgoznak a naturalisták. Egyes képeiről szecessziósnak is mondhatnánk. Mindenesetre igazi „különálló" volt — ahogy a századforduló Németországában a sezessieren szóval kezdték jelölni az akadémikus művészettől való eltérés egyik irányát. Ady Endre például, akitől nem volt idegen a különlegességekre és erős stilizáltságra törő látomás-világ, nagyon szerette Gulácsy Lajos képeit — így a Naconxypan-t, a leginkább elhíresült Gulácsy-álmot is, amelynek lebegő áhítatában Dante megtalálja Beatricét.

VAS NÉPE '97. október 11.

földet, és ha a népszavazás úgy dönt, hogy megtiltatja a külföldiek számára a vásárlást, ezekre a birtokokra lesz magyar vevő. A földforgalom megkönnyítése végett is szükség lenne arra, hogy törvény szabályozza a földvásárlást, és ebből ne zárja ki a hazai társaságokat.

— Vannak, akik számára a népszavazás a külföldi tőke iránti ellenszenvet is kifejezi. A megyében szép számmal dolgoznak már külföldi társaságok a földeken. Milyen szemmel nézik őket a magyar gazdálkodók?

— Az én tapasztalatom az, hogy irigylik őket a hazai termelők a modern technológia miatt, amely mellett a mi lehetőségeink szerénynek tűnnek. A földtulajdonosoknak viszont a külföldiek jelenléte kedvező, mert felverték a bérleti díjakat. Ma a termelésben már konkurenciát is jelentenek a külföldi táraságok, és féltékenyek a hazai termelők, akik között lehet, vannak, akik szerint nemcsak a tulajdonszerzést, hanem a művelést is meg kellene tiltani a számukra. De bocsánatot kérek: amíg a termőterület tíz százaléka parlagon van, és országosan ennél is nagyobb a megműveletlen terület aránya az összeshez képest, miért ne dolgozhassanak itt a külföldiek? Ha a magyarnak nem jutna elég föld, megérteném, hogy egyesek megtiltanák a külföldinek a föld megművelését, de erről egyelőre szó sincs. Amíg parlagon van föld, minél többen vállalkoznak a művelésre, annál jobb. De visszatérve az eredeti gondolatra: az ország fő célja az, hogy az Európai Unióhoz csatlakozzon, ezért meg kell tanulnunk gyorsabban, rugalmasabban gondolkodni. Emiatt is jobb a kormány kérdésfeltevése, amely nem zárja ki örökre a külföldiek termőföldszerzését, csak az uniós csatlakozásról rendezett népszavazásig. Bár magam azt hiszem, az EU tagjaként is lesz arra még mód, hogy valamennyire korlátozzuk a földszerzést az uniós országok állampolgárai számára. Az európai uniós tagországok nagy része már kiharcolta erre a jogot.

felett. Néhányan őszintén bevallják, hogy nekik bizony fogalmuk sincsen róla, s csak pár elszánt válaszoló akad (például dr. Kovács J. Attila, dr. Lőrinczy Huba, dr. Pusztay János), akik megpróbálnak valamilyen érvényes modellt, megoldási lehetőséget felvázolni. Abban szinte minden válaszoló egyetértett, hogy gazdasági értelemben Szombathely semmiképpen nem tud regionális központként szomszédai, a sokkal jobb adottságú Győr, de akár Veszprém elé is kerülni, ezzel szemben úgy vélik, hogy oktatásban, kultúrában (lásd egyetem, színház) betölthetné azt a szerepet, amire egyébként múltja és földrajzi elhelyezkedése predesztinálná. Egyedül dr. Pungor Ernő akadémikus figyelmeztet nagy óvatosan arra, hogy gazdaság és kultúra kérdését nem lehet elválasztani egymástól, s gazdasági fejlesztés nélkül agyaglábú óriásról fantáziál, aki regionális kulturális fővárost álmodik Szombathelyre.

A regionális kulturális szerep támogatóinak szeme előtt olyan nagyszerű példák lebegnek, mint például Bayreuth, a Wagnerek városa, akik nem azok a Wagnerek (bocsánat a rossz poénért, nehéz lett volna kihagyni!), vagy éppen Göttingen és Tübingen, de bízvást említhetnénk még Oxfordot vagy Cambridge-t is, egyikük sem az ipari parkjairól, vagy logisztikai központjairól ismert. A gond csak ott van, hogy a fent említett városok kulturális, regionális, sőt globális vezető szerepe nem egy utat kereső város tudatos, vagy kényszerű döntésének, hanem egy több évszázados, szerves fejlődésnek a következménye, amit a történelem során számtalan sajátos körülmény alakított. Bayreuth ugyan kilóg ebből a sorból, de ahhoz meg minimum egy Richard Wagner és életműve kellett, hogy Bayreuthból Bayreuth legyen.

Szóval a jelek szerint van egy nagyjából egységes vélemény és akarat, amely sugárzik a Vasi Szemle kérdéseire adott válaszokból, s van egy meglehetős tanácstalanság a miéntet illetően. Nem vitás, a tanácstalanság szülhet okos tanácsokat, s hogy a párbeszédet folytatni kell, bevonva a város, a megye vezetőit, politikusait, országgyűlési képviselőit is, az kétségbevonhatatlan. Ami kétségbevonható, az a siker. Nem kívánok az ördög ügyvédje lenni, ebben az ügyben végképp nem, hiszen mint Lőrinczy Huba is mondja, jó értelmű és rendszeres propagandával az ügy mellé kell állítani a város és a megye közvéleményét, s ebben a vonatkozásban rengeteget segíthet a Vas Népe. De mielőtt belevetem magam a propagandába, hadd fogalmazzam meg kételyeimet. Szombathely (Savaria) történetének négy korszaka van, amikor a város regionális szerepe megteremtődött, vagy túlnőtt az addigiakon, illetve fejlődése relatív csúcsára jutott. A római időkben, amikor tudatos birodalmi, katonai, közigazgatási szervezés következményeként emelkedett Savaria központi szerepre. Ezt követően legközelebb az 1700-as évek végén, a szombathelyi püspökség megszervezésekor, a püspökség létrejöttéhez kapcsolódó építkezések idején. Rá mintegy száz évre, amikor a vasútépítés és Éhen Gyula tette a várost a „Nyugat királynőjévé", s végül a hatvanas-hetvenes években, amikor az ambiciózus megyei, városi vezetők kihasználva politikai kapcsolataikat, a létező szocializmus sajátos mechanizmusait, sokat fejlesztettek Szombathelyen. A négy korszak közül kettő esetében egyértelműen ideológikus, politikai okokból emelkedett a város (püspökség alapítása, létező szocializmus), egy esetben gazdasági okok miatt (az Éhen-korszak), míg Savaria esetében mindkét tényező befolyásolta a felemelkedést. A fenti variációk belátható időn belül Szombathely jövőbeli történetében egyszerűen nem fognak megismétlődni. Politikai, ideológiai okokból senki nem fogja, s nem is tudja fejleszteni Szombathelyt, a gazdasági regionális versenyt pedig a város mára egyértelműen elveszítette másokkal szemben. Esetleges közigazgatási (birodalmi) átszervezés esetén a város ugyancsak nem jöhet szóba.

Megoldás? Nincs. Még nincs. Ettől függetlenül lapunk változatlanul teret ad minden gondolatkísérletnek ebben az ügyben. Azt hiszem, azért kell megpróbálni, mert az egész olyan reménytelennek látszik.

3707.
Gulácsy Lajos (1882-1932)
Művek (vál.)
Gulácsy Lajos emlékkiállítás, 1882-1932 : 1986. július 1-től szeptember 28-ig / [a kiállítást rend. Szíj Béla] ; [a katalógust szerk. Méry Éva]. – [Szekszárd] : Szekszárdi Művészetek Háza, 1986. – [31] p. : ill. ; 18x21 cm. – (A Szekszárdi Művészetek Háza kiállításai, ISSN 0236–9206 ; 7.)
Summary in English. – Deutschsprachige Zusammenfassung. Rezüme na russkom äzyke
ISBN 963 01 7458 8* fűzött : ár nélkül
75(439)Gulácsy L.:061.4(439)„1986"

GULÁCSY Lajos

Németh Lajos

Gulácsyról, Hatvanba

Hevesi Szemle, 1973. 4. s. 61.

Lesson **83**

PEGGY: Húllo, Jóh
Cóme ín.

TOM: Húllo, Jóh
We're hávi
Dó you wá
JOHN: Nó thánk y
I've álready
Í had lúnch

PEGGY: Háve a cúp
JOHN: Í've just há
I hád one á

TOM: Lét's gó int
We can háv

GULÁCSY LAJOS

kat. 52.

20. s-i magyar művészet

Dévényi Iván gyűjteményéből

Kassák Emlékmúzeum

1993 okt. 9 - dec. 5.

GULÁCSY Lajos

GULÁCSY Lajos: Varázslat : Történik a Saturnuson. =
Emberhalász, II,1993,2. 36-38. ill.

GULÁCSY Lajos

Gulácsy Lajos. Álom egy kora keresztény templomról.

Szeberkalán, 1, 1992, 1. 36-38. Ill

gzíti képpel és kevés szöveggel,
nyit, amennyit az tekintete mély-
rásával a világ rétegeiből elér. Vál-
zó plánok, a lassan érkező halál pil-
natainak folyton cserélődő szűrői
al átfogalmazva. *Dosztojevszkij*
érlyuk-lakója ezúttal egy kórház
gleges fogságában teszi azt, amit
gyedül tehet: néz. Egyszer elvadult
rtet lát, melynek sarkában szuper-
zelit ad egy szabályos kerekségű
máról, majd szemetes moszkvai
pcsőt, egérperspektívából; nagy-
izmás lányt figyel, vacsorázó csa-
dhoz „les be". Az abszolúttá vált
ordinátákat, az ablakot és az ablak-
rkányt minden képen megjelöli.
okon is, amelyek már csak az ab-
szárnyban visszatükröződő világ-
eletkét mutatják, sőt az azokon túl

GULÁCSY Lajos

ECSERY Elemér: Müvé z az álmok utján. = Uj Magyarország, 1992. október 12. 10 ill.

MTA Művészettörténeti Intézet
Budapest, I. Uri utca 49.

COLLEGIUM ARTIUM

GULÁCSY LAJOS

BODRI Ferenc: A virágünnep vége : Gulácsy Lajos egybegyüjtött írásai. = Uj Forrás, IX.évf. 6.sz- 1990 100 - 102.p. /rec./

~~SASSY Attila~~
Gulácsy Lajos

GELLÉR Katalin: Mesterséges paradicsomok. =
Muzsák, XXII.évf. 1.sz. 1991 28 - 29.p. ill.

Sassy Attila, Gulácsy Lajos
ajánlatszerűvést akrázolá képes

GULÁCSY Lajos

Gulácsy

A FÉSZEK MŰVÉSZKLUB TISZTELETTEL MEGHÍVJA

GULÁCSY LAJOS (1882-1932)

SZÜLETÉSÉNEK SZÁZADIK ÉVFORDULÓJÁN RENDEZETT
KIÁLLÍTÁSÁRA.
MEGNYITJA SZABADI JUDIT MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ
1982. OKTÓBER 5-ÉN, KEDDEN DÉLUTÁN 6 ÓRAKOR.

A KIÁLLÍTÁS ANYAGA VÁLOGATÁS
VÖRÖSVÁRY ÁKOS GYŰJTEMÉNYÉBŐL.

MEGTEKINTHETŐ OKTÓBER 5-TŐL 24-IG,
SZOMBAT ÉS VASÁRNAP KIVÉTELÉVEL,
14 ÉS 20 ÓRA KÖZÖTT.

GULÁCSY Lajos

A képvagyon újrafelosztása: évi egymilliárdosnál nagyobb forgalom

Az év végi aukciós sorozat a végén csattant: néhány aukciósház mérsékelt forgalmú rendezvénye után december 12-én kirobbanó sikert aratott a Kieselbach Galéria festményanyaga. Valamivel gyengébben szerepelt 15-én a Magángyűjtők és a Blitz Galéria összevont kollekciója.

Előre sohasem lehet biztosan tudni, hogyan vizsgázik a képanyag, az árszabás, a sorrend, a helyszín meg sereg más körülmény. Visszatekintve már egyszerűbb a megfigyelő dolga: az az árverés viszi el a pálmát, amelyik a lehető legtöbb dologban a lehető legtöbbet nyújtja. Úgy is alakulhatott volna, hogy a piac kissé túlméretezettnek találja a Kieselbach-kollekciót; ám a tőzsdei bizonytalanságok miatt is ideáramló szabad kereslet éppen hogy ideális kínálatra lelt. Ideális a kínálat akkor, ha változatossága mind a felvonultatott stílusokban és korszakokban, mind pedig az árfekvésekben megmutatkozik.

Alapfeltétel természetesen a felkínált művek biztos eredetisége, életművön belüli fontossága és sértetlen állapota, makulátlan tálalása.

Napjainkban a képvagyon újrafelosztása zajlik. Ennek kimondására az évi milliárd forintosnál is nagyobb aukciós forgalom már bízvást feljogosít. Csak helyszíni körültekintés adhat támpontokat az új vevőkör kilétére nézve, mivel szociológiailag a képvásárlók felméretlenek. Megfigyelhető az új vevők fiatalossága, könnyedsége. Nem rázza meg őket, ha lecsúsznak a kiszemelt képről, mert ráállnak a következőre. És az sem, ha kicsit magas áron lesz az övék. Legfeljebb csak három, nem négy képet vesznek azon a négy-ötmillió forinton, amelyet az alkalomra szántak.

Nincs elég terem, hogy a négyórás, páratlanul izgalmas Kieselbach-aukciót töviről hegyire felidézzem. Rekordáron kelt el Börtsök Samu (200 ezer), Czigány Dezső (1 millió 800 ezer), Duray Tibor (ugyanennyi), Kunffy Lajos (220 ezer), Perlmutter (500 ezer), Tornyai (850 ezer) egy-egy tetszetős képe; szép árat ért el Herman Lipót önarcképe (a férfiönarcképek általában a tetszési skála legalján helyezkednek el), Illés Árpád formateremtő, hetvenes évekbeli alkotása, 100 ezernél is többet adott valaki a fiatalon elhunyt Martinszky vásznáért, és akkor még nem is beszéltem a biztos, több millió forintos nagyágyúkról: Vaszary, Ferenczy Károly, Koszta, Perlrott, Szőnyi, Gulácsy, Czóbel, Derkovits, Székely Bertalan, Lotz, Kmetty, Kádár, Patkó, az ifjabbik Markó, Thorma, Rippl-Rónai jól kiválasztott munkáiról.

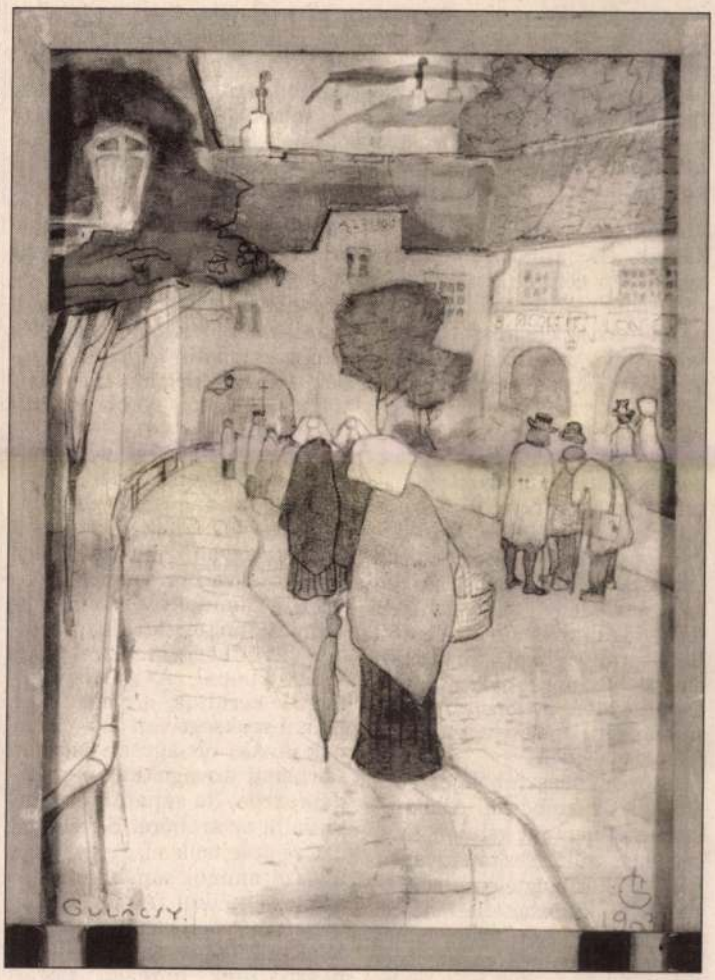

Majdnem másfél millióért kelt el Gulácsy Lajos Kisváros c. rajza

A 15-i árverés egyik csalódása az volt, hogy tulajdonosa visszavonta Egry nagyigényű, zöldes színekben játszó pasztelljét. Másik a lanyhább érdeklődés, mely megmutatkozott több, talán túl engedékenyen beválogatott vagy árazott mű megmaradásában: Czóbel, Nagy István, Kádár, Egry, Hincz és Ország Lili ért ilyen dicstelen sorsot. Szép árat ért el viszont Berény, Scheiber, Mészöly Géza, Koszta, Vörös Géza, Vaszary, Batthyány, Fényes Adolf, Perlrott, Rónai és Bene Géza egy-egy műve, sőt Földi Péter nemrég keletkezett vászna is.

Ami arra figyelmeztet, hogy a képgyűjtés igen fontos területe az éppen művelt képzőművészet. A kortárs képzőművészt élményazonosság fűzi vásárlójához. De vételi szándék híján is kultúremberi kötelesség lépést tartani a kortárs irányzatokkal. A Műgyűjtők Galériájában 18-áig tizenöt közép- és dél-európai festő izgalmas munkái láthatók: Klimó Károly legújabb, éteri tisztaságú „üvegkazettáit" a Rátz Stúdió Galéria ma estig tartó tárlata prezentálja; még Bécsben is láthatunk kortárs magyar festőt: Fehér László retrospektív kiállítását a híres Liechtenstein-palotában; Konok Tamás új képei pedig a párizsi Vekava Galériában tanulmányozhatók.

Nem tehetek róla, nekem az év utolsó aukcióról legélesebben az a szereplő maradt meg emlékezetemben, aki a Kieselbach-aukció egyik szakaszában többször is a Vígszínház színpadára lépett. Fekete pantallót és fehér blúzt viselt. Ügyesen alakította betanulatlan szerepét.

Hernádi Miklós

Edd szépre a bőrödet!

Napi két liter ásványvíz és gyümölcstea

A sikeres bőrápolás kétségkívül a helyes táplálkozással kezdődik. Ápolhatjuk arcunkat a legjobb minőségű krémekkel, alávethetjük magunkat a legtöbbet reklámozott kozmetikai kezeléseknek, ha nem táplálkozunk egészségesen, az eredmény nem lesz tökéletes. A kozmetikai kezelések, szépségápolási termékek hatását eleve korlátozza, hogy azok főleg a bőr felső rétegére hatnak, továbbá, hogy kívülről csak igen csekély hatóanyag bevitelére van lehetőség. A bőr megújulásához, az új sejtek képződéséhez szükséges anyagokat a szervezet azokból az élelmiszerekből vonja ki, amelyeket nap mint nap elfogyasztunk. Nem véletlenül terjedt el az a mondás, „...az vagy, amit megeszel".

A tudatos táplálkozás technikáinak elsajátítása manapság különösen célszerű, mert nagy segítséget nyújthat abban, hogy ne váljunk az élelmiszeripar által ránk zúdított irdatlan mennyiségű, de sokszor kétes minőségű vagy értéktelen, sőt veszélyes (különféle kémiai anyagokkal kezelt, kevert) termékek kritikátlan és kiszolgáltatott fogyasztóivá. Sajnos az éttermek, vendéglők, gyorsbüfék jelentős részének ételválasztéka sem korszerű. A mai mozgásszegény, stresszel telített világunkban a friss életerőt, ballasztanyagokat tartalmazó ételek hasznosabbak, mint az agyonfőzött, agyonsütött, túlfűszerezett, zsíros, úgynevezett magyaros ételek.

A táplálkozási hibák jól tetten érhetők az arcbőrön. Amikor a szervezet nem jut kellő mennyiségben a szükséges tápanyagokhoz, amikor elégtelen a sejtépítéshez nélkülözhetetlen vitaminok, ásványi sók, nyomelemek, valamint enzimek mennyisége, a bőr fakó színűvé, petyhüdtté válik, elveszti tartását, vitalitását. A túltápláltság viszont a zavaró súlytöbbleten kívül egyéb kozmetikai problémákat is előidéz. Gondoljunk csak a cellulitiszre (narancsbőr), aminek kialakulásában a felszedett kilóknak is szerepe van, vagy a mértéktelen húsevés nyomán fellépő bőrtisztátalanságokra. Anélkül, hogy bárkit is vegetáriánussá kívánnánk nevelni, figyelmeztetni szeretnénk arra, hogy az egészséges táplálkozással foglalkozó szakirodalom szinte egyöntetűen a mérsékelt, heti 2-3 alkalommal való húsfogyasztást tartja követendőnek. A húsokban található méreganyagok (purin, hangyasav, hormonok) nagyobb mennyiségben megterhelik az emésztőrendszert, az ízületeket, s nem tesznek jót a bőrnek sem, pattanások, mitesszerek kialakulását okozzák, ha pedig túlfűszerezetten fogyasztják, rozácás – a hajszálvékony vérerek láthatóvá válásával járó – bőrelváltozást produkálhatnak az arra hajlamos emberek arcán. A normális gyomorműködés, a rendszeres, naponkénti székletürítés az egészséges bőr elengedhetetlen feltéválik, öregesebb lesz. Egyáltalán nem mindegy, hogy milyen sűrűségű a vérünk, mely a tápanyagok, illetve a salakanyagok szállításáért felelős. A naponta elfogyasztandó – 1-2 liter folyadék – mennyiség ne édes üdítőkből, kávéból, alkoholos italokból álljon.

A túlzott kávéfogyasztás nagyon megterheli a vesét, nehezíti a vérkeringést, B-vitamin- és vasrabló. A fekete tea és a cukor nagyobb mennyiségben ugyancsak a bőr számára fontos B-vitaminoktól fosztja meg szervezetünket. A cukrot részben kiválthatjuk mézzel vagy aronsziruppal. A zsírfogyasztásnál kerüljük a végleteket. Zsírra szüksége van az arcunknak is. Aki túlságosan spórol a zsírnemű anyagokkal, ne csodálkozzon, ha sápadttá, aszottá válik az arcbőre. Egyébként azt se felejtsük el, hogy bizonyos vitaminok sem hasznosulnak zsír nélkül (A, E, D). Legyünk igényesek viszont a zsírfélék minőségével. Salátákhoz használjunk hidegen sajtolt olivaolajat, kukorica- vagy búzacsíraolajat. Az évek alatt megrögzült szokásoktól megszabadulni nem könnyű, ám a kis lépések e téren is célravezetőek lehetnek; fokozatosan csökkentsük a bőrre káros élelmiszerek fogyasztását, illetve korlátozzuk azt meghatározott, „elkerülhetetlen" alkalmakra.

Az egészséges bőr változatos, vegyes kosztot kíván. A vegyi anyagoktól bizonyos fokig mentesíthetjük a szervezetünket, ha idényjellegű növényeket fogyasztunk. A zöldségek, gyümölcsök közül amelyeket csak lehet, fogyasszuk nyers állapotban, az ételek elkészítésénél a kíméletes technikával – párolás, hirtelen sütés – elérhetjük, hogy minél több életerő megőrződjön.

A bőr ellenségei: hashajtók, füstölt, sózott húskészítmények, zsíros húsok, húskészítmények, túlgrillezett ételek, sós, erősen fűszerezett ételek, konzervek, színező-, tartósító- és aromaanyagokat tartalmazó ételek, majonéz, ketchup, finom őrlésű fehér liszt, illetve a belőle készült tésztafélék és péksütemények, cukor, édességek, cukros

Pszicho

Bőrra

A magyar kozmetikusok világhírűek. Szinte bármelyikük kikerül külföldre, karriert csinál, példa erre a sok külhoni szalon amelyet magyarok nyitottak. Némelyikük Amerikában lett sikeres saját produktumaival, gondoljunk csak Estée Lauderre vagy az Ilona szappanra. Mindezt azért vetem papírra, hogy e szakma művelői érezzék: nem a tudással, annak elismerésével van a baj mínálunk.

Hanem egészen mással. Nálunk ugyanis a kozmetika bizalmi ügy és szimpátia kérdése. Mintha barátnők találkoznának egymással, mindenki tegeződik és ez nem afféle svéd demokratikus tegeződés, ami a királynak is kijár, hanem kiváltság. Teljesen ismeretlenül beállítani egy kozmetikába és aztán ott maradni, hogy csináljanak valamit az arcunkkal – szinte elképzelhetetlen. Itt ismerősnek kell lenni és ha rokonszenves az ember, akkor rövidesen a kozmetikusa pszichoanalitikusává válik.

Intim témák, néma tanúk

Nálunk a nők ugyanis pszichológus helyett kozmetikushoz járnak. A helyzet kölcsönös, mert a kozmetikus ugyanúgy elmeséli intim gondjait mint a vendég. Ez csak akkor kínos, ha egy harmadik személy is jelen van, aki még nem szívbéli, és ilyenkor, amíg a fején pacsmagolnak, kénytelen hallgatni a számára teljesen ismeretlen anyós problémáit. Ő ekkor még nem más, mint egy személytelen tárgy, akin dolgoznak. Csak később érdemli meg azt a kiváltságos állapotot, hogy beleszóljon a beszélgetésbe, ha éppen kibírja nyitni a száját az iontoforézis maszkban. Addig csak néma tanúja annak, hogy telefonálnak, cigarettáznak a feje fölött az arra járó barátnők, kolléganők.

És adnak-vesznek. Bugyit, sílécet, cipőt, téliszalámit, szemfestéket és persze mindenféle kencét. Ez egy külföldi vendég számára – akik pedig szívesen veszik igénybe e szolgáltatást, mert számára olcsó – rendkívül furcsa. Mert akármennyire is előnyös az ár – mondjuk két-háromezer forint egy komplett kezelésért – akkor sem tudják megszokni, hogy a kozmetikus nem velük foglalkozik ezért az árért, hanem még három másik vendéggel vagy egy másik kolléganő

MŰTÁRGY

Árverési esszencia

A Blitz és a Magángyűjtők 12. képaukcióján hétfőn délután a Kempinski Hotel báltermében „csupán" 132 kép kerül kalapács alá. A gondosan válogatott kollekció a XX. századi 83 magyar alkotó munkáit vonultatja fel, az egyetlen külföldi vendég Dali lesz.

Az értékes műalkotások tulajdonosai az „árukapcsolással" törekednek a gyengébb minőségű tárgyakat betuszkolni az aukciókra. Az árverezőházak versenyében igyekeznek elérni, hogy a kiemelkedő alkotások mellé az aukcionáló más gyengébb kvalitású darabokat is átvegyen. Az aukciósházak természetesen nem akarják elveszíteni a „húzó" műtárgyakat, ezért kénytelenek engedni a minőségből. A kisebb művészi és ebből fakadóan kisebb piaci értékű műtárgyak az aukciók töltelékanyagai. E folyamat az árverések idejének hosszabbodását, a közönség teherbíró képességének komoly próbatételét eredményezi.

A nagyárverés persze attól is nagyárverés, hogy feltételez bizonyos tételszámot és üzletileg kalkulált minimális becsült forgalmat, mert komoly költséget kell fedeznie az aukciónak.

Az árverezőházak versenye már eddig is mutatta a polarizálódást, az egyéni szín és hang megtalálására való törekvést. Kováts Lajos, a Blitz és a Magángyűjtők Galériájának tulajdonosa most a tavaszi aukciós szezonban látta elérkezettnek az időt a radikális mennyiségi szűkítésre és a minőség emelésére. Ezúttal nem lesz százezer forintnál alacsonyabb indulóár.

Mindössze 132 tételt válogatott soros 12. árverésére, az anyag a XX. századi magyar piktúrát reprezentálja, egyetlen kakukktojás Salvador Dali 12 lapból álló sorozata, 200 ezer forintos indulóárról. Persze néhány XIX. századi alkotó is helyet kap az anyagban. Molnár József Örömnapok Pompejiben című vászna 2,4 millió forintról, Böhm Pál Gavallérja 1,6 millió forintról kezdi a licitet.

A katalógus remekül szerkesztett, a felkínált művek rangjukhoz illően mutatkoznak meg. A válogatásnál fontos szempont volt, hogy az árverés helyszínéül már két éve választott Kempinski Hotel kiállításra alkalmas falai ezúttal ne legyenek zsúfoltak.

Két művész, Scheiber és Ziffer Sándor szerepel a legtöbb, öt alkotással az aukción. A katalógus címlapjára Ziffer önarcképet emelt Kováts Lajos, az indulóár 750 ezer forint. Ripp-Rónai két kisebb rajzzal és két pasztellportréval képviselteti magát A fiatal nő virágos kalapban című 800 ezer, a Rónai János Rudolfot ábrázoló mű 1,5 millió forintról indul. A közel kétszeres ár mutatja a két munka közti különbséget.

Vörös Géza már okozott meglepetést Blitz-árverésen, most a Műterem című képért lehet versengeni 1,3 millió forintos kikiáltási árról. Bortnyik Sándor parafrázisa Rembrandt művére a Dr. Tulp anatómiája címet kapta. Az olaj, vászon, újságpapír, karton kollázstechnika félelmetes hatást eredményezett, az indulóár 1,4 millió forint. A licitálók között bizonyára lesz egy-két kellő humorral megáldott orvos. Mattis Teutsch Kompozíciója 1,2 millió forintról indul. Koszta József Tanya című alkotása szintén, de nem véletlenül 1,2 millió forintról kezdi a licitet.

Az árverés idején már látogatható a Magángyűjtők Galériájában a Perlott Csaba Vilmos műveiből válogatott kiállítás.

• Berényi Péter

KIKIÁLTJÁK

Még bővül a piac

Új szereplő jelentkezik a könyvaukciós piacon, 18-ra emelve az árverezők számát. Jövő szombaton rendezi első könyvárverését az Egalité Kft. a Országos Műszaki Információs Központban. Horváth Béla, az Unió Kiadó ügyvezetője és az Egalité Kft. résztulajdonosa, valamint Horváth Dezső (csupán névazonosság) gyűjtő, műkereskedő összefogásának eredménye az új vállalkozás. A kft. amely érdekelt a könyvkiadásban, szervezeti hátteret nyújtott az aukciós anyag gyűjtésében, valamint kiadta a gyűjtő által szerkesztett katalógust. A 236 tétel közül valamennyi a cég tulajdona, valamennyi magyar nyelvű, illetve a régiségek latinul íródtak, de magyar vonatkozásúak. A kikiáltásra kerülő anyag teljesíti a honi standardot, igen komoly kéziratválasztékot és dedikált könyveket kínálva. Az általában szerényen árazott művek összes kikiáltási ára egymillió forint körül alakul. A legdrágább könyv, amelynek egy oldala látható illusztrációnkon, Pelbartus de Themesvár 1500-ban kiadott prédikációs gyűjteménye. A latin nyelvű műből mindössze hét ismert hazánkban, 360 ezer forintért kezdődhet a licit.

LEÜTÖTTÉK

Elment a hajó

A Nagyházi Galéria 20. árverésének két délutánján 90 millió forint volt a forgalom. Az összes kikiáltási ár 100 millió forint. Az volt a különbség oka, hogy néhány igen értékes tételre ezúttal nem volt licitáló. Például a katalógus címlapján szerepeltetett, egyben a legmagasabb kikiáltási árról – 6,5 millió forintról – indított Boudewyns-festmény is egyelőre visszakerülhet beadó tulajdonosához. A közönség azonban számos sikeres licitnek lehetett tanúja. Alaxander Kirsher a Szent István hadihajót ábrázoló nagyméretű vásznáért komoly licitharc folyt a Balaton utcában. Az „ütközet" a kikiáltási ár négyszeresénél, 2,4 millió forintnál ért véget. Az első nap végén másfél-kétszeres licitemelkedéssel keltek el a barokk szoborkollekció darabjai. Koszta József Szentesi tanya című képéért egymillió forintról 2,6 millió forintig tartott a licit. Az illusztrációnkon látható Gulácsy-festmény leütési ára „csak" négymillió forint lett. A Szappanbuborékok vevője szerencsésnek mondhatja magát, komoly kvalitáshoz jutott.

Pénz Pl

1998. ÁPRILIS 17., PÉNTEK

Hárommilliárdot költenek egy idegenforgalmi központ felépítésére

Herendi porcelán – szultánok és emírek kedve

A herendi porcelánban a szaktudás, a víz és a levegő magyar. Minden más külföldről érkezik, s a termékek 90 százaléka külföldre kerül. Herend egyedi képződmény; a település és a manufaktúra egybeforrt. Az 1826 óta folyamatos működő termelési kultúra változatlan. Valamennyi termék 170 éve ugyanúgy készül, bármelyiket meg lehet rendelni ma is. A manufaktúra 75 százalékának tulajdonosa az 1600 dolgozó. Az országos átlagnál Herenden jóval magasabbak a bérek, nincs munkanélküliség. A manufaktúra három éven át hárommilliárd forintot áldoz a jövőre elkészülő, a Monarchia hangulatát árasztó idegenforgalmi központ felépítésére. Minderről Kovács József vezérigazgató beszél lapunknak adott interjújában.

Kovács József

FOTÓ: PÉLYI NÓRA

• Herend legutóbb nem porcelánjaival, hanem egy festmény megvásárlásával került a lapok címlapjára.

Úgy gondolom, a mi munkánk is iparművészet, eredményeink birtokában pedig kötelességünk támogatni a kultúrát. Madarász Viktor Kuruc és labanc című festményét ezért vásároltuk meg harmincmillió forint körüli összegért. Több mint 150 év után ki tudja meddig pihent volna még elzárva hengerre tekerve egy faládában, senki által nem láthatóan ez a nemzeti kincs. Mi megvásároltuk, ígéretet tettünk az eladónak, hogy titokban tartjuk a nevét. A festményt restauráltattuk, ma a Magyar Nemzeti Galériában bárki megnézheti. Remélem, hogy mások is követik példánkat, áldoznak a magyar kultúrkincs műtárgyainak megmentésére, hazahozatalára.

• Az, hogy mecénások lettek, azt is jelenti, hogy jól sikerült a tavalyi év?

Igen eredményes évet zártunk. A manufaktúra adózás előtti eredménye félmilliárd forinttal meghaladta az egy évvel korábbit, elérte az 1,7 milliárd forintot. Az értékesítés

rá öt évre kaptunk önálló exportjogot. Az ügyfelek zöme már a második világháború előtt is vevője volt a gyárnak, utódaik és az új piacok mutatják a számszerű növekedést. Az esetek többségében nyitva szállítunk, személyes kapcsolatban vagyunk klienseinkkel, általában szóbeli megállapodás alapján folynak a tranzakciók. A mi kereskedelmi technikánk igen egyszerű, elküldjük a porcelánt, és megkapjuk a pénzt.

szervezet, 50 százalék a megalakult és új nevet kapott részvénytársaság dolgozói tulajdonába került a munkavállalói részvényvásárlói program keretében, 25 százalék maradt tartós állami tulajdonban. Nálunk fel sem merült a menedzsmenti kivásárlás, hogy a főnököknek több jár. Ez a ma misztikusnak tűnő mentalitás abból fakad, hogy a település és a gyár egy, a lényeg a kötődés. Ezen a kialakult struktúrán nem kívánunk

minden itt dolgoz
nos nincsenek kö
szakszervezetisek
minőségüket hel
Ugyanez vonatko
zetőkre is akik fu
lajdonosok és n
A szociális-jóléti
tén nem marad kö
nemcsak a gyárial
lepülés valamenn
moly anyagi seg
Tavaly fizettünk
űzési adót a köz
több feladatot á
működteti az övc
***• Ismereteink sz
gyatékában szép
herendi porcelán***
Hagyományos p
Királyság, az eg
királynőről kapt
sült Államok a l
de a közel- és kö
egyre erősödnel
és a katari em
Számos uralkoc
letember tartoz
Szingapúrban v
pítottunk, Berli
nyitottunk; ígé
eredmények. It
képviseletek jel
komoly cégek
koznak kliense
gyakat. Az á
azonban csökk
ben.
***• Újabban igyei
teni a herendi
deklődőket: az
ték reklámjaikk***
Ez talán túlzás.
is részei újabb l
a legkirívóbb k
autóból kiszálló
villan fel egy h
A sorozatnak t
mi valóban eg
lemfelkeltő rek
kor elkészült,
hangulatú prez
ma csend foga
asztalra egy so

Gulácsy Lajos

BÜKI ATTILA

Gulácsy-érem

az elmegyógyintézet
belső udvarában csupán egy kőágy
egykori termedben pedig
a vak nap kóricál
holott tegnap még fényes volt
csupa költészet
ott született meg előtted
szerelmes varázslatával a világ
még vásott ecsetedet is
színekkel öltöztette
ahogy az Isten teremtette földet
s az álmaidon túli Nakonxipánt

ma minden kép csak benned
vagy már emlékezetedbe se
ma mégegyszer s utoljára
lekottázod párás tükrödről
a Concerto bizarro-t
az emberi semmiségek grafitfutamát
egy ócska papírlapra
s máris elsuhan életed örökké
ahogy a kettéhasadt világ
a se föld se Nakonxipán

KÖRMENDI LAJOS

Ezredvégi megérzések

avagy Torok Sándor föstőnyűvész, aga, bég, bej, pasa,
alkohol-tábori hangadó és képmutogató mester
tsudálatos világához egy-egy tsámpás lábjegyzet

A kép születése

alkonyattal
jön egy sün
papírodon
átoson
mező kél
nyomában

Páros fa

Sándorfa,
Eszterfa,
Hold reng, dereng az égen,
vagy tán nem az, csak emléke,
mint derengett régen.

Eszterfa,
Sándorfa,
Nap-tűz lobog az égen,
és a két fa ág-fonódva
áll a forró szélben.

Gulácsy Lajos

BARÁTSÁG KLUB

Közkívánatra újabb Benelux-körutazás

Fodor László írása a NÉPSZAVÁNAK

Ha kellemesen akarja eltölteni a hétvégéket, tartson velünk szeptember 20-án Kalocsára, a paprika hazájába, amikor is megismerkedünk a híres-nevezetes ételízesítő termesztésével. Fölkeressük a székesegyházat, az érseki palotát, a Viski-múzeumot. Ópusztaszert, ahol egykoron országgyűlést tartottak őseink, 26-án keressük fel. Megtekintjük a Nemzeti Történeti Emlékparkot és a Feszty-körképet. A Kiskunsági Nemzeti Parkba, Bugacra 27-én látogatunk. Az aranyhomok, a puszta romantikája, a végtelen rónaság szépsége tette ország-világ előtt híressé e tájat. Egy nappal később, szeptember 28-án a Pilis hegységben, a bioszféra-rezervátumban sétálunk egy nagyot. Az utak ára ebéddel 2100 forint.

Van még helyünk a szeptember 26–28-i müncheni sörfesztiválra. A több mint 20 sátorban megkóstoljuk a bajor sört, kolbászt, részt vehetünk az ügyességi versenyben, nyerhetünk a tombolán. A nonstop út részvételi díja városnézéssel 6500 forint. Közkívánatra újra indítjuk a Benelux-körutunkat október 1–5-ig, slágeráron, 24 990 forintért. Amsterdamban várost nézünk, betérünk a híres mulatónegyedbe, a „red-light district"-be. Passauban, Luxemburgban a régi nevezetes épületeket keressük fel. Szintén újra utat indítunk Burgerlandba október 4-én 2200 forintos áron. Ugyanezen a napon ajánljuk a vértesszőlősi kirándulásunkat, ahol megtekinthetjük az európai előembernek, Samuelnek a csontmaradványait, tartózkodási helyét s az akkori flóra mintegy 200 növényfajtáját.

Szeptember 25-én 17.30-kor várjuk az egészségükre vigyázókat Cseh János előadására, aki több ezer éves kínai receptek alapján készített, a világon egyedülálló gyógynövény-élelmiszerekkel ismerteti meg az érdeklődőket. Szeptemberi klubnapunkat 27-én tartjuk a szokásos helyen, a Postás étteremben, 28-án pedig ingyenes sétát teszünk a Budapesti Kertészeti Egyetem arborétumába.

Ez évben is lehet íratni vöröshagymát klubunkban 15 kg-os csomagolásban, 40 Ft/kg-os áron. Címünk: 1055 Budapest, Falk Miksa u. 7. Telefonszámaink: 332-7332, 111-2656.

Éjszakai éttermek

Víg Hegedűs (Bp. XIII., Hegedűs Gy. u. 7., tel.: 131-8590), nyitva: 11–24, konyha: 24-ig, vacsoraárak: 510-től 1200 forintig; Grotta Verde (III., Hídfő u. 16., tel.: 250-3647) nyitva: 18–02, konyha: 02-ig, vacsoraárak: 350-től 700-ig; Rózsaszál (XVII., Rózsaszál u. 64., tel.: 257-7552) ny.: 12–02, konyha 24-ig, vacsoraárak: 350-től 1200-ig; Sir Lancelot (VI., Podmaniczky u. 14., tel.: 302-4456) ny.: 12–01, konyha: 24-ig; 1590-től 2740-ig.

Gulácsy-kép az árverésen

A Polgár Galéria és Aukciósház őszi művészeti aukcióját szeptember 30., október 1. és 2-án tartja új Váci utcai aukciós termében (Bp. V. ker., Váci u. 11/b, félemelet) 17 órai kezdettel.

Az árverést megelőző kiállítás szeptember 17-től 28-ig tekinthető meg az aukció helyszínén 10-től 18 óráig. Az új galériát szeptember 18-án 16 órakor *Magyar Bálint* művelődési miniszter nyitja meg, az esemény fővédnöke pedig *Demszky Gábor* főpolgármester lesz.

A mintegy 600, kalapács alá kerülő válogatott tétel közül ezúttal is a festmények vannak túlsúlyban 280 tétellel, majd a műtárgyak következnek 160, az ékszerek 100, a bútorok 35, a szőnyegek 10 tétellel.

A festmények közül említést érdemel *Gulácsy* bellagiói képe, melynek kikiáltási ára 2 300 000 forint. Ugyancsak ki kell emelni a bécsi biedermeier legjelesebb képviselője, *F. G. Waldmüller* alkotását, mely e műfaj különösen szép példánya, 2 millió forintról indul. *Koszta*-képeik közül a kukoricahántoló témakörből való festmény kikiáltási ára 1 millió forint. Számos XVII., XIX. századi színvonalas külföldi mester mellett most is felvonul a magyar festészet színe-java, mint *Brocky Károly, Zichy Mihály, Telepy Károly, Székely Bertalan, Lotz Károly, Hollósy Simon, Mednyánszky László* báró. Mellettük a mostani alkalommal is a XX. század első fele alkotója az anyag gerincét, *Márffy Ödön, Rudnay Gyula, Iványi Grünwald Béla, Berényi Róbert, Egry József, Fényes Adolf, Szőnyi István*, de szép számmal kerülnek kalapács alá nagybányaiak is: *Ziffer Sándor, Boldizsár István, Shakirov Sebestyén* stb. Az újabb magyar festészet gyűjtői pedig *Gyarmathy Tihamér, Scheiber Hugó, Kádár Béla, Barcsay Jenő* képei között válogathatnak.

A műtárgyak esetében ezúttal az ezüstök vannak túlsúlyban, a gazdag anyagban a XVII. századi augsburgi poharaktól kezdve a barokk és a biedermeier korszakán át a szecesszióig kvalitásos darabok szerepelnek. Bronz- és ónplasztikákból most is lehet majd válogatni, a tárgyak nagyrészt a XIX. század vége, a délnémet gótika ma már ritkán előforduló darabja. Ékszereik közül a fülbevalók, gyűrűk, karkötők mellett ezúttal is kalapács alá kerülnek nagy karátszámú briliáns collier-k és garnitúrák is. Igazi különlegesség az 1878-as párizsi világkiállításra készült jelzett, számozott kis ékszerasztalka, melynek kikiáltási ára 280 000 forint.

BÖNGÉSZŐ

■ Joe Cocker koncertje nézhető meg ma 20 órakor a Budapest Sportcsarnokban.

■ „Földanya őszelő kisaszszony" című estjére ma 18 órakor a Pallas Páholyban várja az érdeklődőket Dinnyés József daltulajdonos.

■ Főként nyugdíjasokat várnak a Felice trió koncertjére ma 16.30 órakor a Postás Művelődési Központba, melynek címe: Budapest VI., Benczúr utca 27., tel.: 321-7334. Közreműködnek: Kővári Eszter (ének), Jónás Zoltán (hegedű) és Antalfai Ottó (zongora). A fellépő művészek többek között Mozart-, Chopin-, Verdi-, Liszt-, Puccini-, Paganini-, Lehár-, Kálmán- és Huszka-melódiákat adnak elő.

■ Az Eper és vér című filmet vetítik szeptember 17-én 18.30-tól a Csili Művelődési Központ (Budapest XX., Nagy Győri I. utca 4–6., tel.: 283-0230) filmklubjában.

SZÍNHÁZ – ELŐZETES

SZÍNHÁZ Lézerszínház: Carmina Burana (1/2 8).

NAP-NYUGTA Ma 17 órától 19.30-ig az MSat csatornán: Riporter kerestetik! (a vetélkedő döntője).

NAP-KELTE Holnap reggel 6 és 9 óra között az MTV 1-en: Új adat-nyilvántartási rendszer a KSH-nál – Magyarországon is terjed a szülőket őrületbe kergető műállatka, a Tamagotchi – A Keresztt űzben: Szekeres Imre, az MSZP kampányfőnöke – Benzines gyújtogatás Székesfehérváron? – Akcióban a polgárőrök – Szaunában vita a NATO-tagságról – Csütörtöktől a mozikban Palásthy György új filmje: a Retúr (A műsor telefonszáma, amely az adás ideje alatt hívható: 251-0519.)

Német rádió magyarul

Magyarul is hallgatható a Deutsche Welle rádióadása naponta 13.30-tól 14.00-ig az ASTRA műhold kettes csatornáján, 7,74 MHz-en, valamint a 41 és 49 méteres rövidhullámon, a 7,165 és 6,015 kilohertzen. Vasárnap kivételével naponta világhírek, Németország-magazin, nemzetközi lapszemle. Ezen túl hétfőn családi magazin, kedden ifjúsági fórum, szerdán tudomány, környezetvédelem, csütörtökön gazdasági és közéleti szemle, pénteken kultúrmagazin, szombaton heti sportösszefoglaló, vasárnap német nyelvlecke és az egyházak világa várja a hallgatókat.

TELEVÍZIÓ- ÉS RÁDIÓMŰSOR

TELEVÍZIÓ 1. 6.00 Nap-kelte **9.05** A Faller család **9.35** Sztár **11.10** Magnum **12.05** „Deres már a határ..." **13.00** Híradó **14.00** Szívtipró gimi **14.50** NATtól tartok **15.20** Gyerekeknek **16.00** Heidi és Erni **16.30** Sportakadémia (fr. sor.) **17.00** Segítség **17.15** Tipp-Hopp! **17.45** Körzeti híradók **18.00** Katolikus krónika **18.20** Gyerekeknek **18.40** Váratlan utazás **19.30** Híradó **20.00** Hélène szeme – Megperzselt szívek (fr. sor.) **20.50** Magyarok cselekedeti **20.55** Szerencsés Dániel (magyar film) **22.30** Médiamix **23.15** Telesport **23.45** Híradó

TELEVÍZIÓ 2. 8.30 Közvetítés a parlament üléséről **16.30** Drehscheibe Europa **17.00** Vándorúton hegyen-völgyön **17.30** Derrick **18.30** Darabokra szaggattatol **19.30** Az Onedin család **20.00** Mindent vagy semmit! **21.00** Kriminális **20.25** Telesport **22.20** Aktuális **22.45** Híradó **23.00** „Goldball" Aranylabda, avagy koncert **0.00** Magyarok cselekedetei

DUNA TV 8.00 Segítség! Tanulok! **8.15** Kerekek és lépések **9.00** Képes krónika **10.55** Magyar tudomány **11.30** Harmónia **12.00** Déli harangszó **12.05** Lapozó **12.25** Esti kérdés **12.40** Police **13.20** Hogyan segíti Magyarország az Egyesült Államokat? **13.50** Hongkong – A visszaszámlálás **14.45** Színházi élet **15.25** Nyelvőrző **15.55** Verselemzés **16.15** Az Ázsia-sztráda népei és országai **17.05** A hetedik kontinens felfedezése **17.35** Mese **18.00** Híradó **18.20** A fekete város **19.30** Héthatár **20.00** Gazdakör **20.40** Esti kérdés **21.00** Híradó **21.20** Sportpercek **21.35** A rejtett város (angol thriller) **23.20** Híradó

HBO 10.00 Folytassa doktor **11.40** Hókuszpókusz **13.15** Lidércfény **15.00** Így készült – Féktelenül 2. **15.45** Elvtársak! Baseball! **17.30** Jó barátok **18.00** Kaliforniába jöttem **18.35** Mennyi? 30! **19.10** Melrose Place **20.00** A halászkirály legendája **22.15** Ipiapacs egy, kettő, három **0.00** Adj rá kakaót! **1.40** J. F. K. – A nyitott dosszié (am. film)

TV 3 Budapest 6.30, 7.30 és **22.50** Napi profit **6.40** Horgászbuli **7.00** Valami magazin **7.45** Pörzsölő **15.30** Műsorajánlat **15.35** Szeszélyes természet **16.35** Stíluspercek **16.45** H2O **17.15** A nindzsa imája a halálért (am. film) **19.00** Híradó, sporthírek **19.15** Aloha Sport **19.25** Kisaszszony **19.55** Játék **20.25** Miért??? **21.00** Örökifjú és társa (am. film) **23.05** Negyedóra informatika **23.20** Aloha Sport **23.30** Automobil.

KOSSUTH RÁDIÓ 4.30 Reggeli krónika **9.00 és minden órakor: Hírek 9.05** Napközben **11.05** Az Úr igéje **11.35** Az elmés nemes **12.00** Déli krónika **12.40** Ki nyer ma? **12.50** Törvénykönyv **13.05** Vendég a háznál **13.20** A fájdalmas Szűzanya **13.30** Tanúim lesztek **14.05** Klasszikusok mindenkinek **14.35** Irodalmi figyelő **14.55** Első közlés **15.06** Kérdezhetek? **16.10** Mindennapi gazdaság **16.20** Hasznos tudnivalók **16.25** Radar **17.05** Magyarországról jövök... **17.26** A Szabó család **18.00** Esti krónika **19.06** Sportvilág **19.30** Jó éjszakát, gyerekek! **19.40** Korom és életem **20.05** Táncházban **20.30** Határok nélkül **20.50** Tetten ért szavak **21.05** Balázs Ferenc szintetizátoron játszik **21.25** Nemzetközi vallási híradó **22.00** Késő esti krónika **22.30** Tér-idő **23.05** Egy énekes – több szerep **0.00** Hírek Himnusz.

PETŐFI RÁDIÓ 4.30 Hírek **4.33** Hajnali dallamok **6.00** Hírek **6.03** Reggeli csúcs **7.46** Sportreggel **8.00** Petőfi-délelőtt **12.00** Magyarnóta-előadók hangalbuma **12.50** Korkérdés **13.00** Hírek **13.03** Manapság **13.08** Állomáskereső **13.15** Daráló **14.00** Csúcsforgalom **17.03** Petőfi-délután **18.54** Gordiusz-plusz **19.00** Hírek **19.03** Kölyökóra **20.00** A magyar rock archívuma **20.30** Jazz-CD **21.00** Hírek **21.03** Botrány **22.00** Premier **23.00** Hírek **23.03** Sporthíradó **23.10** Korzó **0.15** Éjszaka.

BARTÓK RÁDIÓ 6.00 Hírek **6.03** Muzsikáló reggel **8.10** Pódium **9.25** Gianni Raimondi operáriákat énekel **10.05** Új magyar hangjáték-díj 1996 **10.55** Kamarazene **11.39** Hollós Máté népzenei feldolgozásaiból **12.05** Hangverseny délidőben **13.12** Bizet operáiból **14.05** M. Lajos 42 éves **14.42** Századunk balettzenéjéből **16.05** Kíváncsiskodó **16.35** Magyar zeneszerzők rézfúvós kamarazenéjéből **18.55** Félig él, aki fél **17.50** Népzenekutatók műhelyében **18.05** Bellini: Az alvajáró **20.29** Összkiadás **22.05** A hét zeneműve **22.30** Kodály-művek **23.00** Ez estélyi? **23.23** Hi-figyelő **0.00** Hírek Szózat.

JUVENTUS RÁDIÓ 24.00 Radio Picture Show **6.00** Szegő Tibor **10.00** Barabás Zoltán **14.00** Kósa L. Adolf **18.00** Kívánság műsor **20.00** Lemezkiadói óra **21.00** Balázsy Panna **23.00** Kánya Kata – Társkereső műsora.

Elektromos vadászok figyelik járműveinket

Méterre pontosan megadható a lopott kocsi helyzete

Legkorábban a jövő év első hónapjaiban kezdhetik meg működésüket az első rendszerek, melyek közvetlenül egy rendőrségi központnak továbbítják az ellopott kocsik helyzetét – akkor, ha az tulajdonos megveszi a neki tetsző alapberendezést és havi előfizetési díjat fizet a szolgáltatónak. A rendőrségen még nem vállalkoznak annak megbecsülésére, hogy a rendszerek révén menynyivel több lopott autót találnak majd meg.

Dudás Gergely
NÉPSZAVA

A beérkezett 41 pályázat közül a Belügyminisztérium két forduló után hat céget választott ki; ők lesznek azok, akik közvetlenül, egy vagy több e célra kiépített központba továbbítják a rendőrségnek azokat az adatokat, melyek alapján ügyfeleik ellopott autóját megtalálhatják. A minisztérium ezen a héten köt keretmegállapodást a

tokon (így határátkelőknél, forgalmas utak mentén) elhelyezett vagy mobil (rendőrautóba szerelt) érzékelők veszik, ha illetéktelen használja a járművet. Az autós részéről a rendszer egyszeri beruházásként egy közepes minőségű autóriasztó árába kerül, az éves szolgáltatási díj pedig várhatóan 10-20 ezer forint körül lesz, attól függően, hogy hány előfizetője lesz a rendszernek.

A harmadik lehetőség a már lapunkban is ismeretet műholdas helymeghatározó rendszer: a kocsiba épített adó jelzéseit műholdak veszik, a jármű akár állandóan is nyomon követhető. A helyzetmeghatározás akár tízméteres pontossággal is lehetséges. Az árak itt az alapberendezést illetően néhány száz ezer forintra tehetők, és a havi díj is tízezres nagyságrendű. Ennek egyik oka az, hogy a rendszer nem csak az autó helyzetét képes meghatározni, hanem egyéb adatokat is továbbíthat mobiltelefonon át.

Több elképzelés is van arra, hogy a rendőrség hogyan venné át a nyertes szolgálatok adatait – mondta el kérdésünkre *Simon Tamás*, az Országos Rendőr-

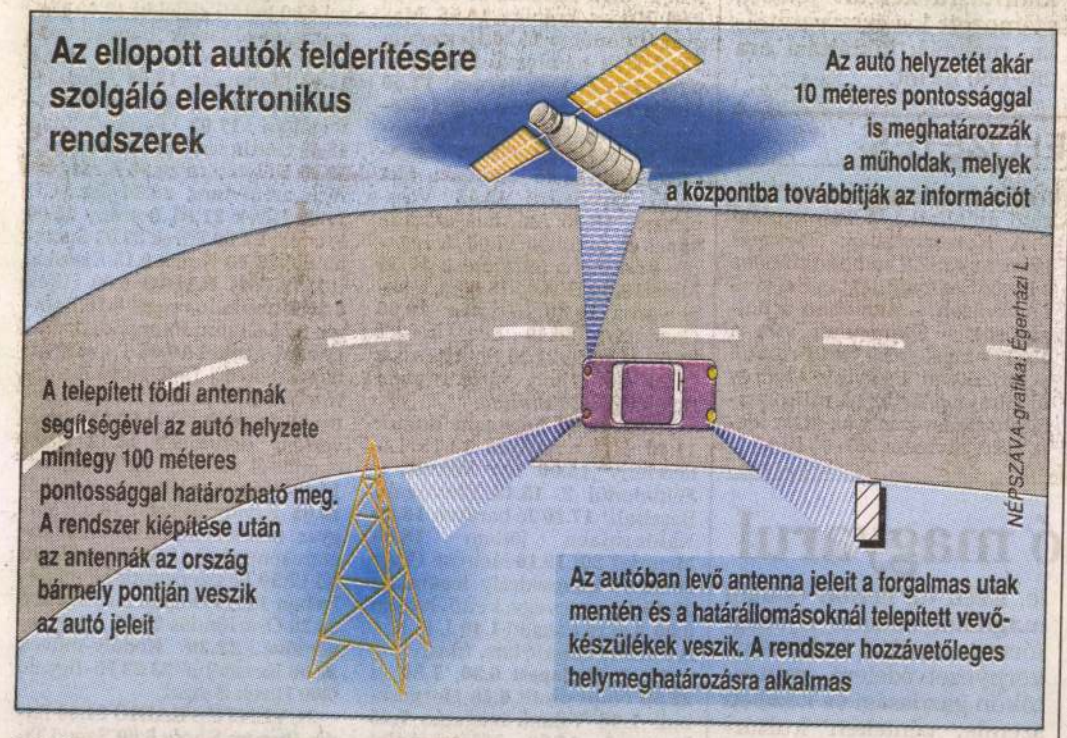

Autóbemutató: Seat Alhambra 2.0

Lénárt Attila
NÉPSZAVA

Kívülről sportos kisbusz, belülről tágas utazóautó hatását kelti a Seat egyterűje, a hagyományosan hispániai névre keresztelt Alhambra.

Az Alhambra legnagyobb előnye, hogy heten páratlan kényelemmel ülhetnek benne. Hosszabb utakra ennyien azonban mégsem indulhatunk vele, mert ha mind a hét ülés a helyén van, akkor már csak egyké ember csomagjai férnek el hátul a miniatűrré zsugorodó raktérben. A hátsó két ülés viszont könnyen kivehető, s így óriási csomagtér jut a maradék öt utasnak. A hátsó ülések támlája külön-külön vízszintesre lehajtható, s ezzel ismét jelentősen megnő az egyterű raktere. A középső üléssor középső székének támláját lehajtva pedig praktikus asztal szolgálja az utasok kényelmét – pohártartóval.

A vezető számára nagy biztonságérzetet ad, hogy a műszerfal mögött csaknem egy méter hosszú a szélvédő alsó részéig tartó terület. Ez ügyes tervezői megoldás, hiszen kívülről már jól látszik, hogy az átlagosnál egyáltalán nem hosszabb az Alhambra orra. A látványos ötlet ára, hogy az autó elejét még egy első osztályú kosárlabdázó sem pillanthatná meg.

A nagy ablakok, jól elhelyezett tükrök könnyűvé teszik a tájékozódást, még „telt ház" esetén is kilátni a hátsó ablakon. A vezető ülése és a kormány széles skálán mozgatható, mindenki számára beállítható az optimális helyzet. Boszszantó apróság, hogy a kézifék miatt a biztonsági övet nehéz bekapcsolni.

Alacsony fordulatszámon gyenge a kétezres motor, viszont magasabb fodulatszámon a nagy tömeghez képest viszonylag sportosan lehet közlekedni az Alhambrával. Ezt persze a meg kell fizetni, hiszen városban 13 liter körüli, országúton is 8 liter feletti fogyasztást mértünk 100 kilométeren. A 170 feletti végsebesség megfelel az e téren támasztható igényeknek, a kocsi nagy tempónál is stabil, könnyen kormányozható marad.

Műszaki adatok

Motor: 1984 kcm, négyhengeres benzinmotor
Teljesítmény: 115 LE/85 kW 5000-es fordulaton
Max. nyomaték: 170 Nm 2400-as fordulaton
Gyorsulás 100 km/h-ra: 15,4 mp
Végsebesség: 177 km/h
Fogyasztás (városban/ országúton): 12,5/8,4 l*
* mért adat
Alapár: 5 millió 783 ezer 870 forint

Pekingből a Himaláján át Párizsba

NÉPSZAVA-információ

Ez a legnehezebb, legkeményebb rali, amelyet kizárólag egy szóval lehet leírni: hősköltemény – nyilatkozta *Philip Young*, az 1907-es Peking–Párizs autóverseny emlékére meghirdetett túra szervezőbizottságának vezetője. A hősköltemény szereplői – ugyanis a Wai-wu-pu, az egykori Mennyei Birodalom államtanácsa sokáig és konokul ellenállt. A tekintélyes testület azt gyanította, hogy a „benzines szekerekkel" nyugati invázió nyitányaként próbálnak az utak felmérése céljából behatolni Kínába.

A rali áthalad a kínai fennsíkon és Tibeten, hogy

pülnek, de alaposan felkészítették őket „azok a csodálatos férfiak" és nők, akik részt vesznek a versenyen. Akad köztük brit főnemes és ausztrál idegsebész, szingapúri bankár, és londoni divattervezőnő, csakúgy, mint veterán amerikai és angol raliversenyző, bestseller írónő és

Angliában kelt útra. Paula a már említett háziasszony, aki meggyőzte kissé kövérkés fűtés-technikai szakember férjét arról, hogy ezt a kalandot nem szabad kihagyni. *John Matheson* ausztrál neurológus sebészorvos egy Rolls Royce Phantom V-öst vezet. Történetesen azt, amelyen *II.*

GULÁCSY LAJOS

ÚJ AURORA

irodalmi és művészeti folyóirat

1984 • 1

N. Horváth Péter

A mesemondó festőművész

N. Horváth Péter

A mesemondó festőművész

Nehéz lenne összeszámolni, hányan és hányféleképp foglalkoztak már az elmúlt évtized alatt – különböző írások hasábjain – Gulácsy Lajos személyével, és egyetlen irányzat korlátai közé be nem kényszeríthető művészetével klinikai kórleírásoktól, egészen a hosszabb lélegzetű életrajzokig. Rövid életéhez képest is kurtának mondható közéleti pályafutása alatt nagy vitákra, s nem egyszer színpadias állásfoglalásokra késztette a századfordulói Magyarország művészi és átlag polgári köreit egyaránt. Világviszonylatban is kevés művészi pálya sorakoztathat fel ekkora lehetőségeket és tragédiákat, mint az övé. A munkásságát méltató irodalomban többször szerepel az a megállapítás, hogy kevés valóságos és helytálló adat maradt fel róla. Jóllehet ránk hagyott öröksége, és az azóta vele foglalkozó kiadványok csöppet sem szűkölködnek ellentmondásokban, az igazság felderítése mégsem lehetetlen, ha figyelembe vesszük azt a tényt, hogy halála óta alig ötven év telt el.

Gulácsy Lajos 1882. október 12-én született Budapesten apja második házasságából. Idősebb Gulácsy Lajos első felesége halála napjától két serdületlen kislánnyal bajlódott. A gyászév letelte után tehát alkalmat keresett arra, hogy gyermekeinek jó nevelőanyáról, így magának új feleségről gondoskodjék. Lelki társra amúgy is igénye lehetett, hiszen első feleségének halála, és a részben ezt kiváltó, saját korábbi munkahelyéről való önkéntes távozása nem múlhatott el nyomok nélkül. Így vette feleségül Méray Horváth Jolánt, kitől később egyetlen fia, Lajos született.

A szépen berendezett Sugár úti háromszobás családi fészekbe rövid időre nyugalom költözött. Ez azonban nem tarthatott sokáig, hisz kisvártatva megjelent a család ötödik tagja, ifjabb Gulácsy Lajos. Az addig álcázott mostoha szinte megmagyarázhatatlan dühvel és hirtelenséggel kitört. Ettől kezdve a szó szoros értelemben pokollá vált idős Gulácsy Lajos kislányainak élete, akik egy percig sem állhattak meg a sárkánytermészetűvé vedlett asszony előtt, kinek semmi sem volt szent, csupán saját kisfia. Pedig a gyerekek nem kívántak mást, mint örvendezni az új jövevénynek, babusgatni, s dajkálni őt.

Ezzel szemben az asszony mindenféle közeledésükben árányt és veszélyt látott lebegni fia fölött. Először csak a hálószobából lettek kitiltva, majd később, amikor az ajtón túlról behallatszó játék zaja néha fölriasztotta az amúgy is érzékeny kisfiút, a lányok kiszorultak a konyhába a házvezetőnő, Anna néni mellé. A fiát szinte betegesen szerető asszonynak egy idő után ez is kevésnek bizonyult.

Apjuk változtatni akarván áldatlan helyzetükön, már megoldást keresett. A körülmények gyökeres megváltoztatására gyermekeinek bátyjához, Gulácsy Dezsőhöz való

eltávolítása látszott a legjárhatóbb útnak, aki mintaszerű családi életet élve Beregszászon vezette apjuk rámaradt birtokát. Megállapodott vele, s kérte őt, hogy vegye magához gyermekeit. Ennek fejében felajánlotta azok anyai nagyapjától származó, és meghalt édesanyjuk után rájuk iratott ingatlanok haszonbérét és járadékait. Sűrű búcsúkönnyek között vonatra szállva így hagyta maga mögött a két kislány a fővárost.

Gulácsy Dezsőék három napig nem lévén otthon, egykori dajkájukat bízták meg a gyermekek ellátásával. Így történt, hogy csak későn vehették észre diftériás fertőzöttségüket. Mire az orvos megállapította a bajt, Gulácsy Dezső két kislánya is megkapta az akkori gyógyászat fejlettsége mellett halálosnak számító kórt. Rövidesen Gulácsy Dezső két gyermeke belehalt a betegségbe. A két kis vendég is csak csodával határos úton gyógyult föl. A tragédia árnyéka alatt azonban a két testvér, Lajos és Dezső kapcsolata már sohasem tudott felmelegedni.

Ennek ellenére nem elhallgatható körülmény, hogy Gulácsy Lajos két lányát egészen felnőtt korukig úgy nevelték Beregszászon, mintha édes gyermekeik lettek volna.

A Sugár úton hármasban maradottak életében nemsokára új megpróbáltatás jelentkezett, az egyre fenyegetőbb anyagi romlás. Férje először igazán csak most mondta meg az asszonynak, hogy mostohalányai nagybátyjukhoz való távozásával együtt anyagi létalapjuk tetemes részét is elvesztették. Felesége, bár halványan érzékeltette, hogy e tények ismeretében egészen másképp fest a dolog, a történtek után már semmit sem lehetett visszafordítani. Rövid idő múltán el kellett bocsájtani házvezetőnőjüket. Mikor idős Gulácsy Lajosnak a korábban megpályázott mérnöki állás helyett csak napidíjas állást sikerült találni a MÁV-nál, háromszobás lakásukról is le kellett mondani. Ezt követően költöztek abba a Rigó utca 14. szám alatti szoba-konyhás, első emeleti udvari lakásba, amely ifjú Gulácsy Lajos további életének színtere és tanúja lett. Ez az életforma biztosította azt, hogy ha nem is fényűzően, de a mindennapi kenyér hiánya nélkül élhettek egészen apja haláláig, szülei között a múltból fakadó kibékíthetetlen ellentéttel. Számukra nem maradt más vigasz, mint lassanként cseperedő kisfiuk. Némiképp ez is magyarázata lehet környezetétől teljesen eltérő, különös neveltetésének.

Gyermeküket úgyszólván üvegbura alatt tartották, nem engedve a korosztályához tartozó alacsonyabb származású társai közé. A vékony, sokat betegeskedő fiút kirívó eleganciával járatták. Amíg mások vidáman gyermekviláguk örömeit élvezték, addig ő illedelmesen sétálgatott kézenfogva »apával«, vagy »édesmamával.«

Az apa maga is szeretvén rajzolni, már a tízéves fiúban felfedezte annak meglepő tehetségét. Ettől kezdve kettesben töltött vasárnapi kirándulásaik elmaradhatatlan kellékévé vált néhány rajzeszköz. Az iskola merev és e téren gyermeke számára régóta keveset nyújtó módszereivel szemben így próbálta rávezetni őt a természet utáni képalkotás alapfogalmaira. Harmadik gimnazista volt, amikor édesapja az olajfestéshez ecsettel és saját tervezésű festőállvánnyal lepte meg. Az elkövetkező hónapok alatt rajzkészsége sokat fejlődött, és többször előfordult, hogy a budai hegyekben kirándulók népes közönsége vette körül, amikor a »kis művész« egy-egy képén dolgozott. Idős Gulácsy Lajos nevelési módszerei nem mindenhol keltettek ilyen egyértelműen jó visszhangot. Így a Zerge utcai főreálgimnáziumban sem, ahol néha komoly problémák is adódtak. Volt azért olyan terület, ahol vitán felül elismerték a fiú elsőbbségét, így őt kiáltották ki a legjobb szavalónak. Különösen egy produkcióját tartották számon, A. E. Poe Holló című versét. Ő azonban Petőfi Őrültjét jobban szerette, mintha ez utóbbiban későbbi szerencsétlenségének árnyéka vetült volna előre.

Tizennégy éves korában egyik különösen jól sikerült képét, melyet a *Szerénység lakának* neveztek el, szülei biztatására a Műcsarnok zsűrije elé bocsátotta. A bíráló bizottság a művet kiállításra méltónak ítélte. Így lett ifj. Gulácsy Lajosból negyedik gimnazista korára hivatalosan is elismert, kiállító művész. Iskolájában tanárai részéről dicséret helyett bukás, majd osztályismétlés várt rá. Az ötödik, majd a hatodik osztály elvégzését követően kimaradt az iskolából, és a gimnáziumot csak később fejezte be.

Korai sikeréből fakadó bizonyos fokú önbizalmát a *Mintarajziskolában* is rossz szemmel nézték. Részben ez, részben pedig a rajztechnikájával kapcsolatban támasztott kifogások miatt, nyugalmat itt sem talált. Az intézmény jellegét mi sem érzékeltetheti jobban, mint Lyka Károly alábbi szavai:

»Valóságos művészeti klinika volt, ahol mesterséges injekciókkal, receptekkel, a támasztékok különféle nemeivel tartották a lelket a tehetségtelenekben is. Módszeres rajzolásnak, festésnek hívták ezt. A „módszeres tanítás" odáig fejlődött, hogy használtak ott egy tankönyvet is, amely pontosan előírta azokat a szabályokat, amelyek szerint rajzolni és festeni kell.«

Ez magyarázhatja azt is, hogy egyes növendékeknek miért volt fontosabb az iskola könyvtárának látogatása, mint az óráké. Ha nem is a francia impresszionisták, de néhány mégis modernnek számító irányzat – főképp a német területekről – ide is eljutott, így például Böcklin. (Svájci német festő, Arnold Böcklin, 1827–1901). A hallgatók ez irányú érdeklődését a tanári kar messzemenően elítélte, sőt tiltotta is. Ez alól Gulácsy két tanára, Balló Ede és Lorántffy Antal sem volt kivétel. Így történt, hogy az első kínálkozó alkalommal Balló minden szépítés nélkül sietett tudtára adni tanítványának: »Jobb lesz, ha tehetség híján más hivatást keres.« Az ezt követő évben Gulácsy otthagyta a Mintarajziskolát.

Távozása után, korábbi éveihez hasonlóan, a nyarat Karolin nevű nagynénjénél Benitzky Alajosnénál töltötte Székelyhidon és Nagyváradon. Erre a vakációra tehető első szerelmi fellángolása és kudarca, mely későbbi érzelemvilágára is erős hatást gyakorolt. A szomszédék tizennégy éves kislányának meghódítására festett egy talán allegorikus jelentésű képet, mely sötét garabonciást ábrázolt, éppen egy templomtorony látványán elmélázva. Művét azonban nem volt bátorsága átnyújtani. Unokatestvére, Barnabás egyik kezében a képpel, másik kezében egy piros almával állt a kislány elé, és megkérdezte, melyiket választja. A gyermek az almára mutatott. Gulácsy ettől kezdve szánt szándékkal kerülte a női társaságot. Magát a tisztaságnak és a festészetnek szentelte. Ebben az időben egy másik képet is festett, amelyhez – habár más területen – szintén nagy reményeket fűzött. *Dombvidék* című, erősen böcklini hangulatú festménye egy kökörcsines mezőn álló fa alatt, háttal forduló ülő női alakot ábrázolt. A képpel kapcsolatban fontos levelet várt. Érthető büszkeséggel töltötte el tehát a hír, amikor a Magyar Nemzeti Múzeum értesítette, hogy 1901. január 6-i határozattal elfogadta az intézménynek felajánlott művet, és azt kisvártatva a képtárban kiakasztották. Tizenkilenc éves korára így jutott be az akkor még csupán néhány vászonnal képviselt modern magyar mesterek közé.

Érdemes azt is hozzátenni, hogy ezzel a lépéssel Szinnyeit és Ferenczyt is megelőzte.

1902 (Gulácsy László szerint már 1900)-től 1905-ig többször utazott Itáliába. Költségeit egyrészt képeladásból, másrészt apja minden hónap első napjaiban utána küldött 50 koronásaiból fedezte. Ha valaha földi tájakon otthon érezte magát, akkor ott igen. Kiszabadult megszokott otthoni környezetéből, anyja lassanként terhessé váló

zsarnoki szeretetéből, s a Gulácsy házaspár sohasem múló rossz hangulataiból. Most végre szabad volt, s fenntartás nélkül adhatta át magát kedvencei, Giotto, Giorgione és mások önfeledt imádatának. Quattrocentót idéző öltözékével idomult a falakból áradó régi korok levegőjéhez.

1903-as firenzei útja előtt, balszerencsés ötlettől vezetve, néhány rajzával felkereste az akkoriban divatosnak számító, és Böcklin után általa is tisztelt Kacziány Ödönt. A különösen fiatalokkal szemben cseppet sem barátságos művész éppen azokat az anatómiai hiányokat kritizálta, amelyek miatt korábban iskoláját is otthagyta. Csakhogy, míg azok az érvek egy olyan ember szájából hangzottak el, akire sem emberileg, sem mint művészre Gulácsy nem nézhetett föl, most ennek éppen az ellenkezője történt. A részleteket Lehel Ferenc a következőképpen érzékelteti:

»Gulácsy firenzei útja előtt felkereste Kacziány Ödönt, és buzdítást várva tőle bemutatta neki rajzait. Kacziány Ödön homályos, fantasztikus képeivel érdekes, modern művésznek számított húsz év előtt. Gulácsyt Böcklin-kultusza vezette hozzá. Sejtelmes, borzongós, ködös témaköre megfogta az ifjút. És főleg ama nagy festménye tett rá mély benyomást, mely a hideg kaszás halált ábrázolja krétafehéren, fekete lóháton. A rajongott mester azonban nem viszonozta az áradó lelkű ifjú érzelmeit annak rajzaival szemben. És Lajoska megsemmisülten hallhatta a mintarajziskolás leckéztetés visszatérő hangjait. Sőt a kóchajú és csepűszakállú kegyetlen ember, míg erősen nagyító pápaszeme mögül tátongó, szürke bagolyszemével nyugtalanítóan nézett rá a rajz bonctani és látszattani hibáira utalva, krétát ragadott, s belejavított munkájába. És magyarázata még kevésbé volt udvarias, mint volt tanárjáé. Barátai mondták, hogy Kacziány Ödönnek érzékeny látása van, és széles tudással rendelkezik, ha műveiben nem is hivalkodik ez ismereteivel. Mások azt állítják, hogy nincs meleg kedélye, és főleg az ifjúsággal szemben barátságtalan. Az összetört Lajoska harmadszor nyúlt rajzai után, és hajlongva köszönte a szíves oktatást, melynek nem akart vége szakadni. Nem tudta, hogy került ki az utcára... idővel elégtételül szolgálhatott volna, hogy bírálójának nimbusza halványodott. És hallhatta, hogy bosszantja amazt, ha éppen vele minduntalan összehasonlítgatják, s hozzá a mérleg mindig az ő javára dől.«

Ezt követően iratkozott be a Firenzei Művészeti Akadémiára.

1904 tavaszán Gulácsy Orosházára, kedves ismerőseihez, Zelenka doktorékhoz utazott, alföldi benyomásokat és témát gyűjteni. A községszéli házak egyikének udvarán megpillantott egy pipázó öregembert, s annak beleegyezésével rögtön munkához is látott. Rövid idő múlva előkerült a felesége, majd mikor megtudta a festő családi nevét, mesélni kezdett egy húsz év előtti történetet.

Pesten dolgozott, mint házvezetőnő egy Gulácsy nevű özvegy mérnökember Sugár úti otthonában. Gulácsy Lajos magára és családjára ismerve tágult szemekkel hallgatta a tragikus történetet, hogyan és milyen előzmények után volt kénytelen a mérnök felmondani az asszony állását. Lassanként minden világossá vált előtte. Apja és anyja iránta tanúsított, bűntudatból fakadó szeretete, és a köztük tapasztalható állandó rossz hangulat, amelyet ő addig valláskülönbségükkel magyarázott. Apja protestáns, anyja viszont bigott katolikus volt. Unokaöccse, Gulácsy László így idézi a festővel 1916 őszén erről folytatott beszélgetését:

»Képzeld el Lacikám a lelkiállapotomat – mondta 1916. szeptember végén Lajos bátyám ezt az eseményt mesélve –, amikor akarva-akaratlanul végig kellett hallgatnom ezt a történetet, melyről már az első percben megállapítottam, hogy rólunk,

a mi családunkkal történt eseményről szól. Nem szóltam semmit, csak szédelegve hagytam ott a beszélő asszonyt. Ekkor döbbentem rá arra, hogy mi is az oka a mi családunk állandó nyomott hangulatának, és ekkor jöttem rá arra, hogy én születésemkor – közvetve ugyan, de – közreműködtem abban, hogy két kis unokatestvéremnek meg kellett halnia. Ettől a nyomasztó gondolattól sem akkor, sem később, soha megszabadulni nem tudtam. Édesapám később észrevette rajtam letört, szomorú hangulatomat. Addig faggatott, míg elmondtam neki az Anna nénitől hallott történetet. Azt gondoltam, ő meg tud vigasztalni, segíteni tud, hogy rossz érzésem elmúljon, vagy legalábbis enyhüljön. Ekkor tudtam meg, hogy még akkor, 22 évvel az esemény után nekem kellett őt vigasztalnom. Mert még mindig csak saját magát hibáztatta, hogy miért volt gyenge, és miért engedett felesége követelésének. Arra nem is gondolt, hogyha ő nem enged felesége követelőzésének, annak sem lett volna jó vége.«

Idős Gulácsy Lajos 1904-ben meghalt, és fiára akarva-akaratlanul is csupán a súlyos bűntudatot hagyhatta örökül. Gulácsy amúgy is labilis idegrendszere ezt a terhet csak nehezen volt képes elviselni. Mindenesetre, amikor csak tehette, eltávozott otthonról, a szörnyű emlékeket idéző környezetből.

Ami itthoni művészi tevékenységét illeti, 1902-től képei állandó szereplői a Nemzeti Szalon kiállításainak, majd a következő évtől a Műcsarnok téli tárlatain is megtalálhatók.

1904-ben és 1905-ben a korábbiakhoz hasonlóan ismét felkeresi Rómát. 1906-ban Párizsba utazik, de az ott tapasztaltak lényegében érintetlenül hagyják. Első olaszországi útja óta Böcklin kultusza is lecsillapodik benne, és helyét a preraffaeliták iránti vonzalom veszi át. Az Angliában otthonos irányzatnak, Dante és a quattrocento iránti tisztelete hat rá leginkább, bár ilyen beállítottságú képein elkövetett »hibáit« azok nem tekinthették volna megengedhetőnek.

Első, nagyobb anyagot felsorakoztató gyűjteményes kiállítással 1907-ben jelentkezik a »Műhely« Kígyó téri Uránia műkereskedésben Márffy Ödönnel közösen megrendezett tárlatán. Gulácsy Lajos művészetének alapvető vonásai közé tartozik más művészektől, más művészeti ágaktól származó hangulatok, helyzetek, témák újra felvetése. Gyakori irodalmi vonatkozásai miatt egyes körökben túl is hangsúlyozták illusztrátori mivoltát, holott nála többről van szó, mint mások művei nyomán ébredt egyszerű utánérzésekről. Az esetek nagy részében nem ő idomul az alapgondolathoz, hanem saját érzései szolgálatába állítja és önkényesen teljesen át is alakítja az ábrázolt helyzeteket.

Lélektanilag is bizonyított, hogy ha valakit hazugságon fognak – ha még oly költői s ártatlan is, mint egy művészé – vagy leszokik róla, vagy igyekszik olyan forrásból táplálni azt, amely kevesek, sőt éppenséggel senki által sem ellenőrizhető, s ez a képzelet.

Talán tudat alatt más lelki adottságai mellett ez a törekvés is közrejátszott egyéni belső világa, *Nakonxypán* életrehívásában. E távoli planéta első jeleiről Lehel Ferenc így tudósít:

»Becézett alakjait Gulácsy mégsem festőktől vagy íróktól kölcsönözte, és nem is az életből merítette. Titokzatos teremtéseit egy idegen városból választotta: Nakonxypanból, egy idegen bolygóról ... Erről a Na-conxypanról már ezen a kiállításon is közölt egy felvételt. Ez a festmény félre volt akasztva, kevesen látták meg. Akik mégis észrevették, megdöbbentek furcsa alakjaitól, némán összenéztek, és elhagyták a kiállítást. Szemlélve egy tenyérnyi nagyságú tollrajzot, melyen elgörbült hegyű

ciprus fokozza egy kietlen torony kísérteties hangulatát, gerjedő félelemmel kémleli az ember, hogy miben rejlik e néhány vonás borzasztó kedélye. Pedig nyilván ebben érezték meg Gulácsy önálló irányzatát a cikkező kritikusok anélkül, hogy erről számot tudtak volna adni.«

Az újságok üdvözlő sorainál csak az akkori irodalmi körökben szárnyukat próbálgató ifjú költők, írók fogadták nagyobb lelkesedéssel az új hangvételt. Szonettek, hangulatos novellák készültek az újabb művek nyomán, s így ő maga is egy kis »illusztrátori« csoportra tett szert. A versekből kimásolt idézeteket gyakran tűzte kiállított képeire. Ez időtől kezdve vett részt a Baross kávéházban »*balszélfogó*«-nak hívott irodalmi asztaltársaság összejövetelein, melynek tagjai közé tartozott Cholnoki László, Karinthy Frigyes, Kárpáthy Aurél, Kosztolányi Dezső, Majthényi György, Márkus László is. Mecénásuk pedig az a Benkő Lajos volt, aki az *Egyetemi Lapokat* is támogatta, ahol Gulácsy egy ideig művészeti rovatvezetőként dolgozott. Ez a folyóirat gyakran közölt írásokat Gulácsytól és Gulácsyról, időnként rajzait is lehozva.

Egyes tanulmányírói erősen hangsúlyozzák Gulácsy művészeti tevékenységének szűk kereteit. A következő tények azonban ezt cáfolni látszanak.

A festésen és a már említett irodalmi tevékenységen kívül ebben az időben egyes színjátszó csoportok is igényt tartanak díszlet- és jelmeztervezői munkájára. Így a Thália-csoport és Bárdos Arthur színháza is foglalkoztatja. E témakörbe tehető, hogy Márkus László a Magyar Színházban Shaw Orvosok c. drámájában a színfalakra Gulácsy képeket akaszt. Ezen kívül részt vesz azokon a vidéki kultúrünnepélyeken, amelyek keretében irodalmi matinék és tárlatok váltakoznak, be akarván vonni ezzel az akkori vidéki Magyarországot is a kulturális élet vérkeringésébe. Az ott kínálkozó eladási lehetőségek kapcsán a kiállítók anyagilag is érdekeltté voltak téve.

Gulácsyval ellentétben azonban akkori festőink nagy része ide általában selejtesnek ítélt műveit küldte. Talán nem is csoda, hisz ezen kiállítások megnyitásai többnyire a helybeli előkelőségek éjszakába nyúló mulatozásaiba fulladtak. Így történt, hogy Zólyomban, ahol egyébként egyetlen képe sem kelt el, furcsa jelenet játszódott le. Az egyik részeg aranyifjú éppen őt választva célpontul, belekötött. A megdöbbent közönség arra lett figyelmes, hogy Gulácsy halottsápadtan, hosszú karjaival gesztikulálva, magas elcsukló hangon a következőket kiabálja:

»Ön engem nem bánthat meg, Ön nem tudja, hogy engem nem lehet megbántani, engem a kedves mama szaloncukron nevelt!«

Anyagilag más vidéki városok sem hoztak több sikert számára, kivéve Nagyváradot ahol rokonai is laktak. Itt Erdei Viktorral rendezett közös tárlatukon több képet is sikerült eladni. Az ekkor eltöltött nagyváradi napokban ismerkedik meg a Nyugat néhány kiemelkedő alakjával, köztük Adyval, s köt életre szóló barátságot Juhász Gyulával.

Az 1908-as esztendő külföldi kiállításai is csak erkölcsi sikereket hoztak. Róma és Torino mellett a legtöbb reményt a Londonban rendezett nemzetközi kiállításhoz fűzte. Ide a *Dal a rózsatőről* c. képét küldte. Arra számított, hogy az angoloknak kedves lesz a preraffaelita ízű festmény. Nagy volt csalódása, amikor megtudta, hogy a magyar résztvevők között csak egyetlen ezüstérem talált gazdára, és az sem őt, hanem Kézdi Kovács Lászlót illeti.

Ezt követően hazai kudarcainak sorozata egy újabbal folytatódott. Ritkán tapasztalható erjedés indult meg az akkori festők között, amely egy addig még nem látott művészeti csoportosulás születéséről tanúskodott. A fiatal élenjáró egyéniségeket tö-

mörítő szervezet meg is alakult MIÉNK néven. (Magyar Impresszionisták és Naturalisták Köre). Akik tagjai lehettek, megtisztelve érezték magukat, akik nem, átkozódtak és intrikáltak, vagy éppen ellentábor toborzásán buzgólkodtak.

Szigorú feltételeik alkalmazása a tagság megválasztásában bizonyos következetlenséget mutat. Így Gulácsy is joggal kérdezhette, hogy ha őt nem, akkor Márffy Ödönt hogy tudták összeegyeztetni alapszabályaikkal, és fölvenni az egyesületbe. Ő azonban ennek ellenére nem intrikált, és nem is szervezkedett. Eszébe jutott a már oly sokszor ráolvasott illusztrátori jelző. Inkább belenyugodott, de az akkor kapott sebeket az sem gyógyíthatta be, hogy vendégművészként mégis kiállíthatott három tárlatukon.

Ettől kezdve azonban a mellőzés – amelyből addig is kijutott neki – állandó kísérőhangja lett életének. Egyre inkább kerülte a társaságot. Feladta összeköttetéseit, s az irodalmi kávéházak asztalait sem látogatta, köztük a Japán kávéházat sem, ahová pedig akkor mindazok eljártak, akik még életükben érvényesülni kívántak a »piacon«.

Pesti napjait a Józsefváros különös atmoszférájába visszahúzódva töltötte, megosztva életét Rigó utcai lakásuk és a Szűz utca 3. szám alatt található – többek által is bérelt – műtermek között. Ez a ház egész sor művésznek adott otthont. Így Mednyánszky Lászlónak, Olgyay Ferencnek, Czigány Dezsőnek, Márffy Ödönnek, Csók Istvánnak, Erdei Viktornak, Gara Arnoldnak, Lehel Ferencnek és másoknak.

Az irodalmi körökből is többen látogattak ide. Kiss József, Balla Ignác, Karinthy Frigyes, Somlyó Zoltán s az akkori művészetpártolók közül Andrássy Gyula gróf. Az ittlakók legérdekesebbje – ebben az időben – kétségtelenül a mesternek titulált, asztalosként induló Sárréti Daróczy Sándor volt, akit ünneplőre tartogatott századosi egyenruhája miatt százados úrnak is tiszteltek. A karikalábú és Munkácsy-fejű mesterről mi sem jellemzi jobban, mint azok a saját szövegezésű hirdetmények, amelyeket hazai és külföldi lapokban többször is közzétett. Ennek ellenére többnyire csak a végrehajtók botjai koppantak meg ajtaján.

Ezen a helyen Gulácsynak végre nem kellett tartania a lenézéstől és lekezeléstől. Itt végre mindenki egyenlő volt, egyformán szegény és elesett. A művészetnek ezen a kültelkén érdekes módon mindenki tisztelte és meghallgatta a másikat, még akkor is, ha esetleg más volt a véleménye. Egyben azonban kivétel nélkül megegyeztek. Abban, hogy a művészetet szent dolognak tartották, és mindvégig kitartottak választott hivatásuk mellett, még ha a Gulácsynál szegényebbek közül némelyiket cím- vagy szobafestésre vitte rá a kényszer.

Gulácsy életének ebből az időszakából két barátját kell megemlíteni. Az olasz származású Silvio Sartorit, akihez még közös, Zerge utcai iskolás éveikből származó barátság fűzte, s aki többnyire angol múzeumok számára festett Bellini másolatokból élt. A Gulácsy érzékenységére kellőképpen sohasem ügyelő, folyton kötözködő piktor a későbbi tragikus években is fontos szerepet játszott életében. A másik, lelki rokonságban is közelebb álló Fáy Dezsővel 1909-ben közös kiállítást is rendeztek. Ezt követően a »balszélfogó asztal« visszhangjában Fáyt méltató vélemények is helyt kaptak. Ennek a rövid, de rendkívül szoros barátságnak végül is a rágalmak vetettek véget. A napjaikat együtt töltő, és az utcán is kart-karba öltve mutatkozó furcsa párt kikezdték, így kénytelenek voltak az érintkezést megszakítani. Kétségtelen, hogy a félszemű művészt lebilincselte, megfogta Gulácsy világa, de mint látni fogjuk, Gulácsy későbbi kapcsolatai is jó táptalajt nyújtanak hasonló híresztelésekhez. A témához tartozik az a megállapítás, melyet egy még ma is élő közeli ismerője, Remsey

Jenő festőművész személyes visszaemlékezésében mondott. Szerinte Gulácsy érzelmi világa tulajdonképpen a nemek fölött állt, s így volt benne valami »angyali«.

Egy másik tévedést is el kell oszlatni. Több helyen előfordul az a megállapítás, hogy sohasem rendelkezett saját műteremmel, s így modelljei sem voltak. Ennek az állításnak cáfolásához néhány körülményt közelebbről is meg kell vizsgálni.

Vegyük először szemügyre a műteremmel kapcsolatos kérdést. Gulácsynak Pesten valóban nem volt klasszikus értelemben vett műterme. Ha szükségét érezte, otthon festett, de a korábbiakból láthatjuk, hogy eljárva a Szűz utcába, élvezhette időnként az ottani műterem nyújtotta lehetőségeket is. Gyakori vidéki tartózkodásai alkalmával pedig bátran számíthatott rokonai, barátai vendégszeretetére, mely így többé-kevésbé pótolta azt, amit más, csoporthoz tartozó művészek életében a szolnoki vagy nagybányai alkotótelepek nyújtottak, ha a csoportos munka előnyeit nem is élvezhette.

Külföldi útjainál hasonló volt a helyzet. Erre példa az Itáliában barátjánál, Sartorinál eltöltött hosszabb idő. Mások által is említett tény, hogy festőnknek nem volt szüksége kitüntetett alkalmakra az alkotáshoz. Talán ez nyújt magyarázatot arra, hogy Gulácsy nagyon sok – festményeivel egyenértékű – grafikát készített. Lényegében ebből a közvetlen stílusból születtek Nakonxypán jeleneteinek legeredetibb, legőszintébb darabjai, melyek nem műteremben készült alkotások.

A modellek léte sem tagadható olyan egyértelműen, mint azt némelyek állítják. Ha csupán a művészettörténetben szereplő önarcképek hosszú sorát vesszük figyelembe, már akkor is a festők 90 %-ánál egyetlen modellt máris feltételezhetünk, nevezetesen magát, a művészt. Ennek egyes esetekben különösen hangsúlyozott jelentősége van. Beszéljünk akár Rembrandtról vagy éppen Gulácsyról, végigtekintve önelemző portréin, magunk is meggyőződhetünk azok központi elhelyezkedéséről, lelkiállapotot, hangulatot, pillanatnyi közérzetet dokumentáló jellegéről. Ezek a képek egyfajta sort alkotva vitán felül, valamiféle egyirányba mutató folyamatot jelölnek. Nevezhetjük ezt akár Gulácsy idegállapotát folyamatosan bemutató kórleírásnak is. Például az 1903-as firenzei önarckép, 1903-as önarckép (keresztes), 1904-es veronai keltezésű kalapos önarckép (Képaukció – 1976. szept.) 1907–1909 Bohóc szájában virággal, 1908–1912 Kalapos önarckép.

Esetünkben nem csupán a művészt vonultathatjuk fel, mint saját modelljét. Kosztolányi Dezső tolla megörökített egy hihetőnek hangzó történetet, amelyik egyik jellemző példája a festő modell után alkotó élményvilágának. Talán éppen Kacziány mester kíméletlen kritikája után (1903) elhatározta, hogy reneszánsz példákat követve anatómiai tanulmányhoz lát. Ezért egyik hosszabb olaszországi tartózkodása idején többször is felkeresi a Firenzei Anatómiai Intézet hullakamráit. Egy délután aztán olyan eset történt, amely hosszú ideig nyomon követhető művészi és lelkivilágában egyaránt.

A véletlen vagy más erők akaratából ez alkalommal egy ifjú leány teteme mellé telepedett le. Rajzolni, méricskélni kezdett. A délutánból lassanként este lett. A művész két adatot tudott a lány lábcédulájáról, a nevét: Aurélia, és azt, hogy öngyilkos lett. Különös gondolaton kapta magát. Elcsodálkozva a leány testi szépségén, eszébe jutott, hogy talán, ha valaki életében egyszer is ilyen odaadóan és gyöngéden foglalkozott volna vele, mint ő, akkor ez a szomorú esemény elkerülhető lett volna. Ez az érzés annyira a hatalmába kerítette, hogy attól kezdve képtelen volt tovább nyugod-

tan dolgozni. Ezt követően gyakran adja nőalakjainak az Aurélia nevet, vagy hasonló csengésű romantikus neveket, mint Paulina, Emília, Olívia és így tovább.

Jóllehet az élmény az idők folyamán emlékké halványult, de a modell valóságos volta, s egyszeri látása mindenképp feltételezhető. El kell fogadnunk tehát, hogy egy festő életében nem bír kizárólagos fontossággal a modell jelenléte az alkotási folyamat egésze alatt. Mert kinek legyen jó vizuális emlékező képessége, ha nem egy festőnek. A történet hitelét bizonyítani látszik az a körülmény, hogy Gulácsy a későbbiekben mindig izgatottan és nagy jelentőséget sejtetve emlékezett vissza itáliai »anatómiai tanulmányaira«.

A másik, szintén ide rímelő utalás, hogy a Nemzeti Galériában ma is őrzött, mintegy 50 grafikája között található egyetlen olyan kiemelkedően szép vonalú aktrajza, melyen más alak nincs. Az álló helyzetben ábrázolt nőalak tétova vonalai ellenére is rendkívüli lírai jelenség.

E poétikus kalandon túl tudunk más élő modellekről is. Édesanyjáról, későbbi barátairól, Keleti Arthur íróról és Rónay Dénes fotóművészről.

Volt ezen kívül Gulácsy életében még egy többször is visszatérő nőalak. Egyik kedves barátjának és pártfogójának, dr. Erdélyi Lajosnak fiatal és ritka szépségű felesége. Ha nem is tudunk közelebbi kapcsolatról az asszony és Gulácsy között, annyi bizonyos, hogy a hölgy – mivel festői jelenség volt – különösen ösztönzőleg hatott rá. A törékeny és fiatalságának ellentmondó, teljesen fehérhajú, nyakában gyakran fekete bársony szalagra függesztett medaliont viselő nő, mintha egyenesen a festő rokokó világából lépett volna ki. Így láthatjuk viszont visszatérő motívumként több jelentős képén. Az 1910 körül keletkezett *Vasárnap délután Comóban* c. festményétől kezdve a *Menüett, a Mulatt férfi és a szoborfehér nő* c. festményein keresztül, egészen az 1916-ban készült *Ópiumszívó álma* c. vásznáig.

Az Erdélyi házaspárnál sűrűn megforduló művésznek segítettek képei eladásában, sőt maguk is vásároltak tőle.

Végül is érdemes kitérni egy rövid beszélgetésre, mely nagyon jellemző Gulácsy és a jelenlévő modell kapcsolatára. A jelenet akkor játszódott le, amikor Erdélyiék rendelésére egy portrét kezdett festeni a fiatalasszonyról.

»Mindenről elfelejtkezve olvadt fel munkájában, bizonyára nem tudta már, hogy hol van, s még maga, a bájos modell is nyilván kiment az eszéből« – írja Lehel Ferenc. »De kedves Gulácsy – neheztelt szelíden a karbunkulus-szemű, fehérfürtös hölgy – ha már engem fest, nézzen rám legalább egyszer!« – »Sőt ellenkezőleg – válaszolta izgatottan Lajoska – inkább arra kérném Nagyságos Asszonyt, ha menne át a másik szobába, és játszana egy kis Mozart-muzsikát. Ez a kép igen bájos Mozart-muzsika lenne.« – S karján palettával, kezében ecsettel mutatta, hogy lebeg a Mozart-muzsika.

Gulácsy életéből nem hiányzott az akkortájt legfiatalabbnak számító művészet, a fotóművészet sem. Ebben az időben még jelentősnek számított a festmények példáját követő, díszletekkel és kosztümökkel operáló irányzat. Festőnk, aki a magánéletben is szívesen öltött magára jelmezeket, régi korokat idéző ruhákat, nagy buzgalommal vett részt az ilyen témájú jelenetek főszerepeiben. Három fotóművész barátja közül talán Rónay Déneshez fűzte a legmélyebb barátság. Ő csak úgy, mint Erdélyi gyakran szerzett Gulácsynak megbízást, rendelést. Olyannyira, hogy saját családi köréből is nem egy Gulácsy képre kerített vevőt. Ez egyébként sem volt nehéz, hiszen Gulácsy könnyen és olcsón szállított.

A művészről készült fotók közt jelentős szerepet játszó »Szent Lajoska« c. portré is az ő keze munkája. Ezt a felvételt nézve sok mindent megérthetünk Gulácsy lelkivilágából. Az apja után protestáns keresztvíz alá tartott ifjú nem kerülhette el anyja katolizáló befolyását, amely így lényegében kettős vallási neveltetéshez vezetett. A misztikumokhoz vonzódó Gulácsy érthetően kedvelte a katolikus szertartások minden festői vonzását. Innét adódik vonzalma kortársai és barátai által sokszor és sokféleképpen leírt játék, a »firenzei temetés« iránt, melynek fő ceremóniamestere és kitalálója is ő maga volt. Önként vállalkozó halottra pedig mindig akadt jelentkező a jelenlévők népes társaságából.

Rónay Dénes odaadására mi sem jellemzőbb, mint az, hogy 1912 tavaszán meghívókat nyomat, és saját műtermét átengedi egy Gulácsy-kiállítás céljára. Az akkor példaként emlegetett, szépen berendezett helyiségről legendák keringtek. Gulácsy azonban ízlésvilágának és a »tárlat komolyságának« megfelelően kissé átalakította a műtermet. Képeiből a függönyökre is jutott lebegő képek formájában. Az egyik kanapé kárpitja pedig még napok múlva is ragadt a rákent olajfestéktől. Rónayt csak a jó modora tartotta vissza az eredmények láttán, hogy ki ne tessékelje a festőt, aki így is szívére vette annak erős szavait. Ez a kiállítás több okból is jelentős esemény volt a festő életében. Az eladásokból befolyt mintegy 3000 koronán túl itt kötött életre szóló barátságot Keleti Arthur íróval. E kapcsolat elemzésével később foglalkozunk. Egyelőre maradjunk a fotók és azok készítői mellett.

Gulácsy Rónayn kívül még két jelentős fotóművésszel állt baráti kapcsolatban. Az egyik a később realistává vált Pécsi József, a másik az a Székely Aladár, aki az ismert Ady portrékon kívül a korabeli Magyarország más nagy művészegyéniségeit felvonultató albumával írta be nevét a fényképezés művészeinek nagyjai közé. Az ő keze munkája az a három képből álló sorozat, ahol Gulácsyt, mint orgonaművészt láthatjuk viszont, és amelynek egyes darabjait sorba rakva méltán illethetnénk a következő címekkel: Preludium, Fuga, Finale.

Pécsi József realista felfogásával szögesen ellentmondó hangvételt képviselnek Gulácsyról készült Hamlet-portréi. Ez azzal magyarázható, hogy a festő nem egyszer olyan embereket is magával-tudott ragadni, akik egyébként két lábbal a földön álltak, máskülönben eszük ágába se jutott volna ilyen és hasonló kalandokba társul szegődni mellé.

Keleti és Gulácsy, ez a két név 1912 után többnyire szorosan egymáshoz tapadva, szét nem választhatóan jött szóba, bárhol is emlegették egyiket, avagy a másikat. Gulácsy és Keleti eleve elrendelt találkozása talán már születésük előtt, valahol a csillagokban meg lehetett írva. Tény az, hogy közös ismerőseiken keresztül már találkozásuk előtt mind a költő, mind pedig a festő tudott egymásról, és kölcsönösen figyelemmel kísérte a másik művészetét. Így nem csoda, hogy barátságuk első pillanatában ott a Váci utcai kiállításon Gulácsy egy tárcájából elővett, a Független Magyarországból kiollózott verssel kedveskedhetett a költőnek. Már az első órákban megállapodtak abban, hogy a közeljövőben megjelenő, »*Kámzsás festő s árfái*« című kötetéhez Gulácsy készít illusztrációkat. Másnap, mikor ismét találkoztak, örömmel mutatta újdonsült barátjának az éjszaka elkészített miniatűröket.

Gulácsynak lelki alkatából fakadóan nagy szüksége volt barátra, vagy legalábbis egy olyan emberre, aki mind művészileg, mind más téren egyaránt megérti őt. Édesanyja féltő ragaszkodása és látásmódjától távol álló szemlélete nem elégíthette ki. Az orosházi események után amúgy is igen összetett, kettős érzéssel viseltetett irá-

nyában. Saját művésztársai közül senki igen számíthatott olyan jóbarátra, amilyen annak idején Fáy Dezső volt. A »Balszélfogó asztal«-t leszámítva, semmilyen csoporthoz nem tartozott. Egy művésznek viszont mégis csak szüksége van valakire, aki sötét pillanataiban gyámolítja, és kríziseiből kisegíti. Nem véletlen tehát, és szakmai körének idegenkedésére vezethető vissza, hogy egyetlen igazi barátját is az irodalmi életben, és annak egy igazán máig sem elismert alakjában találta meg.

Keleti Arthur mellőzése, pályájának sajátságai és az a tény, hogy életében, az előbb említetten kívül csak két könyve jelent meg, egy külön tanulmányt érdemelne. Annyit mégis szükséges megjegyezni,hogy erre a legfontosabb magyarázatot az Ady nevével fémjelzett, erős Nyugat-nemzedék, és a Keleti hangvételét gyakran félreértő kritikában kell keresni. Így történhetett, hogy az amúgy is lelki rokonságban álló két ember, a perifériára szorult költő, és a mellőzött festő szinte sorsszerűen találkozott, és kötött életre szóló barátságot. Ezt a kapcsolatot ekkor, és azóta is sokan, sokféleképp próbálták magyarázni. Némelyek az egyik vagy másik részéről való ferde hajlam feltételezéséig jutottak el. Ennek bizonyítása vagy tagadása utólag nagyon nehéz feladat lenne. Annyit feltételezhetünk, ha ez így lett volna, ennek erős nyomait kellene látnunk Gulácsy festészetében vagy önvallomásszerű lírai írásaiban. Ott inkább találkozhatunk érzékletes női ábrázolásokkal, mint bármilyen homoszexuális hajlamra utaló jelekkel, ha csak nem adhat erre alapot a *Dal a rózsatőről* című képe, melyen önmagát festi női alakban vagy a *Rózsalovag* című képe, melyen ugyanezt teszi barátjával, Keletivel. E körülmény bizonyító jellege azonban a két kép keletkezési ideje közti mintegy tizenkét év távolság miatt erősen megkérdőjelezhető.

Az ezzel kapcsolatos lábrakelt utalások inkább annak tudhatók be, hogy a magánytól félő művész szinte gyermeki ragaszkodással kapaszkodott mindenkibe, akitől egy mákszemnyi megértést is remélhetett.

Érthető tehát, hogy amikor egy idő múlva ismét összetalálkozott Fáyval, bizonyos örömmel és büszkeséggel sietett megnyugtatni egykori barátját: »Van ám már nekem helyetted más«.

Gulácsy esetében nem csupán az emberekhez való ragaszkodásról van szó. Hisz egyes képeinek, amelyekről úgy érezte, hogy számára különösen kedvesek, és valamiféle belső vonzalmat érez irántuk, olyan magas árat szabott, hogy ne akadjon rájuk vevő. Volt rá példa, hogy a már eladott képet kérte vissza javítási vagy egyéb indokkal, és helyette csupán a másolat került ismét a tulajdonos kézébe. Ez a szenvedélye még napjainkban is érdekes meglepetésekhez vezet. Erre utalnak egyik legutóbbi méltatójának, Szij Bélának alábbi sorai:

»1912 júniusában Szegeden rendezett kiállítást. (Erdei Viktorral és Erdeiné Karinthy Adával közösen.) A szegedi újságok rokonszenvvel írtak a vállalkozásról, Gulácsy – saját leveleinek tanúsága szerint – mégsem tudta képeit eladni, érzékeny ráfizetései voltak. Elképzelhető ezek után, hogy mennyire igyekezett Szegedről a Békés megyei környezetbe, ahol rokonai és barátai éltek.

Ezúttal elsősorban nem a személyi kapcsolatait kutatjuk, hanem azokat a műveit próbáljuk földeríteni és értelmezni, amelyeket igazolhatóan Békés megyébe vitt 1912-ben, s amelyek ott találtak gazdára. Ismerjük a szegedi kiállítás műtárgyjegyzékét, s minthogy ott nem keltek el képek, valószínűleg azok kerültek Békéscsabára és onnan Orosházára. (Mindkét helyen az Erdei házaspárral közösen szerepelt.) A Békéscsaba és Vidéke című hetilap közölte a művek címét és a tulajdonosok nevét, az Orosházi Közlönyben pedig Major Dezső műtárgyelemző ismertetést írt, és cím sze-

rint megemlített több művet... Ebből a szempontból is nagyon fontos a Békéscsabán eladott következő festménye: *Az antik instrumentumon játszó nő*... Sajnos, ezt a szép festményt nem találjuk, csak fekete-fehér fényképét ismerjük, s úgy tudjuk, Rajz Mihályné vásárolta meg több más Gulácsy művel együtt 1912-ben Orosházán. Az egykori műkritikus szerint »a színek a velencei festők meleg koloritjára emlékeztettek.«

Beck Zoltán az Új Aurora 1976-os évfolyamában említett egy Rajzné hagyatékában lévő, álló formájú női mellképet. Valószínű, hogy erről a műről volt szó. Nagyon fontos Beck Zoltánnak a következő közlése: »a felszabadulás után... Orosházán a Künstler-házba« kerültek Rajzné hagyatékának képei. Mi eddig úgy tudtuk (Keleti Arthur szóbeli tájékoztatása alapján), hogy a festmény a második világháború idején elpusztult. Ha Beck Zoltán közlése megfelel a valóságnak, még lehet reményünk a mű megtalálására.« A fentiek alapján, ha kizárjuk az esetleges tévedéseket, ebben az esetben is egy lappangó másolatról lehet szó.

Mivel vásárlói körének nagy része a »Balszélfogó asztal« szegényebb írói és más művészei közül került ki, a részletre történő fizetés és gyakori pontatlanságuk miatt nem egyszer kisebb-nagyobb bonyodalmak adódtak. Néha az is előfordult, hogy anya és fia egymástól függetlenül, kétszer is elment az éppen esedékes részletet behajtani. A családfenntartó idős Gulácsy Lajos halála óta (1904) egyre nagyobb szegénységben élő családnak minden egyes korona számított. A súlyos nélkülözések az özvegy és fia közti kapcsolatra sem voltak jó hatással. Gulácsyné az évek folyamán egyre többször tette szóvá fia betegesnek ható és több fájdalmat, mint örömet s szépséget tükröző témakörét, ezzel magyarázva a képek iránti érdeklődés hiányát.

Az 1913-as esztendő mégis bizonyos fokú boldog időszakot hozott a művész számára. Többszöri kérlelése után Keleti Arthurnak sikerült néhány kellemes héten át megosztani barátjával annak padovai napjait. A költőnek már érkezése percében látnia kellett, hogy mit is jelent ez a barátság Gulácsynak. Jövetelének tiszteletére ott pompáztak a kis szoba falán az éppen elkészült képek. A festőállványon pedig ott volt a félig kész állapotban is nagy jelentőséget sejtető *Rokokó concerto*, amely a festő életének legnagyobb méretű vászna volt. Ez a mű méreteit tekintve talán csak a megelőző év őszén, 1912 októberében Szekelyhidon keletkezett Ofélia temetése festményhez fogható, amelynek hollétéről bizonyosat máig sem tudunk. A Rokokó concerto idilli hangulatú kertet ábrázolt, melynek úrnője (Erdélyiné?) szappanbuborékokat fújó és hűsítőt kínáló szolgák körében, udvari zenészek lágy dallamai mellett fogadja gáláns udvarlóját. (Keleti Arthur?) A háttérben kibontakozó tengeri tájon szinte sejtelemszerűen úszik keresztül egy gyöngyfényű apró vitorlás. Ez a festmény sok tekintetben valóban a csúcsteljesítmények közé tartozott.

A viszontlátás első örömét követő napok csodálatosan felszabadult boldogságban, és szinte diákos gondtalanságban teltek el. A két elválaszthatatlan barát bolondos jókedvében mindent végigpróbált, amit csak az élet – örömöt és szórakozást – föl-kínált számukra. Tették a szépet az álmos kis itáliai városka tisztességes polgári lánykáinak. Amikor egyikük végül is belement a játékba, udvarlásra is sor került. Gulácsy különösen a romantikus részletek iránt volt fogékony. Így, amikor egyszer hosszas kísértés után két »kicsi« nem győzvén lerázni a keresetlen, kéretlen gavallérokat végezetül hazament, a festő öreg, görbehátú koldusnak tettetve magát, szeméré húzott kalappal bekopogtatott a házuk ajtaján, így nyújtva át a randevút kérő levelet.

Sikereik igazolásaként kisvártatva kigyúlt a fény a ház egy szobájának ablakában

és a megjelenő kisasszonyok tisztességes lányokhoz illő szolidsággal fogadták a két furcsa bohém udvarlását, megígérve nekik, hogy másnap a templomtéren valóban ott lesznek.

Néhány napos szolid udvarlás után azon kezdtek el töprengeni, milyen jó lenne letelepedni Padovában, mint tisztességes adófizető polgárhoz illik, és feleségül venni a két lányt.

Más alkalmakkor pedig ki-kimaradoztak éjszakára, elcsatangolva a külvárosig, vagy azon túl is, egész le a folyópartig. Itt-ott belekóstoltak az alvilág nem teljesen veszélytelen életébe. Megfordultak füstös kiskocsmákban és harmadrangú bordélyházakban egyaránt, ahonnét néha csak futva távozhat az ember, főképp, ha nincs ínyére a felkínált választék, vagy éppen pénz sejlik a zsebében.

Ezek a szép napok is gyorsan tovatűntek. Gulácsy ismét Pesten találta magát, ahol egyre kevesebb megértést és szeretetet várhatott. A »balszélfogó asztal«-hoz tartozó, egykor hangosan ünneplők közül még többen váltak országos hírű, elismert művészekké. Ez a körülmény érezhetően meglátszott barátságaik, érdekkapcsolataik irányváltoztatásában. Az egyes körökben szalonképtelennek ítélt festő körül megritkult a levegő. Kevés barátja közül Keleti Arthur bizonyult a leghűségesebbnek.

Eljött az 1914-es tavasz, mely Gulácsyt ismét Velencébe hívta. Az időközben megnősült és magyar lányt elvett Silvio Sartori várt rá. A Maestro nagy szeretettel fogadta, és egy közös műteremmel örvendeztette meg, az általa nagyra becsült és tisztelt magyar festőt. Különös tehát, hogy az események későbbi menetéért sokan az olasz művészt próbálták felelőssé tenni, holott a tények mást látszanak bizonyítani. Sartori néhány kisebb munkát átengedett barátjának, így az bizonyos pénzhez jutott, amely mindenesetre könnyített mindennapos anyagi gondjain. A szarajevói események azonban lassan árnyékot vontak minden szép kilátás elé. Itáliában egyre többen és egyre hangosabban beszéltek a beavatkozás lehetőségéről, és mindinkább hangsúlyt kapott a monarchia-ellenesség, amely nyilvánvalóvá tette az olasz kormány hivatalos állásfoglalását a kérdésben. Sartori Magyarországgal kapcsolatos érzelmeit házasságkötésén keresztül is megérthetjük. Ennek alapján teljesen indokolatlanok azok a feltételezések, miszerint az olasz túltengő nemzeti érzéseiből fakadó, élesre sikerült műtermi ugratásai vezettek volna Gulácsy idegállapotának végzetes romlásához. Ennek okát inkább a környezet háborús hangulatában és az egyre közeledő tragédiában kell keresnünk.

Gulácsy az erőszak minden fajtájára fokozott érzékenységgel reagált. Egyre riasztóbb kényszerképzetei nyomán súlyos üldözési mánia kerítette hatalmába. A külföldiekre vonatkozó gyakori igazoltatások az ő szemében a gyanúsításokkal voltak azonosak. Ilyenkor néha még Sartoriékban is kémeket látott, akik kizárólag ő utána szimatoltak alkalmat keresve bevádolására, elvesztésére. Tébolya első csúcspontját az jelentette, mikor egy vacsora alkalmával a következő történetet adta elő:

»Az történt velem, ami Cavarradossival, csakhogy nekem sikerült a dolog, én nem haltam meg. Elfogtak és a Frari templomhoz kísértek. A templom homlokzatát javítják, és a deszkapalánkon megláttam a felírást: Qui sars fucilato Luigi Gulácsy. (Itt fogják kivégezni Gulácsy Lajost.) Mindjárt átértettem a helyzetet. Mielőtt a katonák sorbaálltak volna, titokban pénzt osztottam ki az összecsődült gyermekek között, mégpedig aranyakat, hogy szedjék ki a falhoz támasztott fegyverekből a golyókat. Majd a kerítéshez állítottak. „Fuoco!" (Tűz!) – hangzott a vezényszó. Én összeestem, halottnak tettettem magam. A katonák elmentek, és besurrantam a templomba, és

50 lírát adtam a papnak, hogy mondjon misét szegény Gulácsy Lajos lelkiüdvéért.«

Barátjának ezek után egy választása maradt, a lehetőségekhez képest minél előbb orvoshoz vinni, és komoly formában gyógykezeltetni a szerencsétlen embert. Sikerült egy kis különszobát szerezni számára a San Servolo szigetén fekvő Malincomio Kórházban. Az első napokban súlyos rohamok törtek rá, így önmaga és környezete védelme érdekében nem egyszer a kényszerzubbonyra is sor került. Világos pillanataiban a felfoghatatlanságig csodálkozott saját tettein és azon, hogyan is kerülhetett ilyen helyzetbe.

A kritikus napok elteltével lehetősége nyílt rajzolni, festegetni. Anyja – értesülvén fia szerencsétlen helyzetéről – 1915 januárjában érte ment Velencébe, és csaknem az utolsó percekben Svájcon keresztül vonaton hozta haza. Itthoni napjai vidéki rokonai, a Rigó utcai lakás és a Moravcsik Klinika (Balassa utca 6.) között teltek. Ez év nyarán Orosházáról Keletinek a következőket írja:

»Venezia sohasem volt izgatóbb, mint mikor a San Agneseben Norbiőék kis kávézó és trécselő félerkélyéről belesandítottam egy küzdelmes emberi küzdés izzadtsággal telt levegőjébe. Ezt én még valahogy meg tudtam talán érteni. Mások, még az olaszok is, csak nehezen. Küzdelem és küzdés, nép, véráldozat, nyomor!"

Festői világába új, a futurista Boccionira emlékeztető jegyek jelentkeztek, melyeket barátai – köztük Keleti Arthur – nagy aggodalommal figyeltek. Valóságos újrafestési mánia tört ki rajta. Már kész képeit kezdte ismét elővenni, s az eddigi rokokó átszellemült bájától teljesen elütő motívumokkal kiegészíteni. Vásznai nagy részét a tengerek fenekére süllyesztette moszatok, hínárok, vízigombák közé. Nagyméretű festményét, a *Rokokó concertót* Keleti minden tiltakozása ellenére három darabra vágva kezdte újra fogalmazni. Így maradt ránk az *Ópiumszívó álma,* (mely első átfestése idején egy darabig talán, mint »*Aranypók*« szerepelt) és a *Rózsalovag.* Ekkor kapta Keleti Arthur alakja a nőre utaló vonásokat, mint a mély dekoltázs, mellek stb. A kép középső, zenekart ábrázoló részének sorsa ismeretlen.

Az 1916-os év betegségének mintha csendesebb korszakát jelentené. Ehhez hozzájárultak hosszú, és számára mindig megnyugvást hozó vidéki pihenése. Ennek jótékony hatása világosan érezhető Gulácsy László alábbi soraiból, aki így emlékezik vissza nagybátyja Beregszászon náluk tett látogatására: »Szobámban együtt laktunk. Több hónapos pihenésének hatására én betegségének ekkor még nyomát sem tapasztaltam rajta. Néha fél éjszakákat beszélgettünk. Sokat mesélt életéről, utazásairól.« Budapestre visszatérve egészsége ismét romlott. Napirenden voltak, sokszor a nyílt utcán jelentkező, dührohamai. Ezért többször került be a Moravcsik Klinikára, míg végül 1917. július 26-án az Intézet kapuja végleg bezárult mögötte. Munkakedve ennek ellenére nem csökkent, s így ott még több új képet festett.

1918-ban Kassák Lajos vezérlete alatt MA néven működő aktivista irodalmi és képzőművészeti csoport kiállításán bemutatták Gulácsy néhány utóbbi évében készült rajzát és festményét. Nagy meglepetést okozott, hogy egyik vásznáért 3000 koronát ígértek, ami sem addig, sem azután soha többé nem fordult elő. Átadás előtt rövid időre, átfestési szándékkal visszatartotta a képet, az addig nagy ovációval lelkesedő Kassákék is rosszat sejtettek. Bár a tulajdonos-jelöltet azzal biztatták, hogy ez csak a művészi hatás javára válhat, gyanújuk beigazolódott. Mikor a vevő megpillantotta a tengeri gombákkal és más vízinövényekkel dekorált festményt, már nem volt hajlandó megvenni azt. A MA tehát nem kis fájdalommal vette tudomásul, hogy társulatuk így elesett az eladásból nekik járó 600 korona illetéktől.

Keleti, ismerve barátja anyagi helyzetét, majdnem sírt. Gulácsyné megrémülve a várható eseményektől Erdélyi segítségével menteni próbálta a még menthető képeket fia átfestési tébolya elől. Azt tervezte, hogy a háta mögött csendben eladja az értékesnek látszó darabokat. A képtelen ötlet rossz vért szült. Az amúgy is súlyosodó állapotú Gulácsy tajtékozva vette tudomásul a merényletet. A dolog tragédiája abban is megmutatkozott, hogy a festő Keletit vádolta az üzlet lebonyolításával, s alaptalan gyanújától élete utolsó percéig sem tágított. Anyja néhány hónapra rá a súlyos adósságok miatt kénytelen volt felmondani a Rigó utcai lakást. A festő művei ládákb a kerültek, és özvegy Gulácsy Lajosné élete végső állomásaként a szegényház lakója lett.

A következő években Gulácsy munkakedve lankadt, majd végleg abbahagyta a festést.

Az 1914-es velencei kezelésekor megjósolt lassú szellemi tompulás fokozatosan érezhetővé vált. Időnként terápiás szándékkal megpróbálták emlékeztetni korábbi életére, így vett részt 1922-ben az Ernst Múzeumban rendezett gyűjteményes kiállítása megnyitóján. Udvarias közönye azonban, amellyel múltját szemlélte, többé már nem oldódott fel. Még két évig a Moravcsik Klinika lakója, majd idegállapotának fokozódó romlása miatt végül is a lipótmezei ideggyógyintézet lakójává lesz. Életének ebben az utolsó szakaszában többé már egyáltalán nem nyúlt ecsethez, bár orvosai ezt szívesen vették volna mind gyógyászati, mind pedig személyes művészi érdeklődésük miatt. Erre utalnak kórlapjának azok a jegyzetei, melyekről Gulácsy László a következőket írja:

»Akivel nem akart beszélni, azzal nem beszélt. Ennek oka lelki befeléfordultsága („introvertáltsága") volt. A kórlap adatai szerint egy ízben dr. Balla Gyula kezelő orvosa (akit művészi szempontból is nagyon érdekelt) festéket és ecsetet vásárolt, szobájába hívta, leültette íróasztalához, és kíváncsian várta, mit fog csinálni. Gulácsy azonban nem úgy vette kezébe az ecsetet, mint ahogy azt régebben a festéskor megszokta, hanem elmosolyodva nézett az orvos szemeibe, és az ecsetet, mint tollszárat tartotta. Bejegyzést találunk 1928. október 10-i keltezéssel. Arra a kérdésre, hogy milyen festéket óhajt, a következőket mondta: „Olajfestéket." Majd később lediktálta: „... az alapozáshoz hegyibarna és mezőzöldre volna szükségem. Zöld föld és umbriai föld. Tenták is kellenének. Chinai tenta és városi piros tenta. Ideális tájképeket szeretnék festeni..." Kívánsága nyilvánítására nevét is leírta, de festésre, rajzolásra már nem volt hajlandó.«

Így élt még négy évig a Lipótmezőn önmaga emlékeként, s meghalt 1932. február 21-én. Halálának közvetlen oka tüdőgyulladás volt.

Élete utolsó éveinek tragikus fordulata nagyban hozzájárult a róla szóló legendák, tévedések nem egyszer a lexikonokig menő láncolatához, mígnem személye egy időre csupán az egzotikus pletykák és érdekesség-számba menő álhírek tárgyává süllyedt. Ez a magyarázata a megnémulásáról és szemevilágának elvesztéséről híresztelt közléseknek és sok más, az ellentmondásig eltúlzott adatnak.

Az utóbbi évtizedek újrafelfedezése sokat segített Gulácsy ismertebbé válásához, valódi helyét azonban talán máig sem jelölték ki művészettörténetünkben. Végigtekintve töredékesen fennmaradt életművén, azt mindenképpen észre kell venni, hogy művészetében nem mindennapi jelenséggel találjuk szembe magunkat. Irodalmi tevékenysége (ha önmagában nem is mondható nagy jelentőségűnek), mint művészetének alkotó része igényt tarthat a figyelemre, segítve gondolkodásmódjának és érzelmi világának könnyebb megértését.

Átnézve a különböző folyóiratok *(Egyetemi Lapok, Nagyváradi Napló, a Hét)* hasábjain megjelent írásainak keltezését, megállapíthatjuk, hogy ezen a területen kifejtett munkássága az 1909-es és 1911-es évekre korlátozódik. Ezen kívül fennmaradt, nem műtermi fényképeinek egyikén egy feljegyzés arról tanúskodik, hogy az ábrázolt személy az *Eredmény* című kőnyomatos hetilap munkatársa.

Írásai közt két alapvető csoportot különböztethetünk meg: művészeti életünkkel foglalkozó kritikai jellegű cikkeket, valamint a képei hangulatát idéző s az azokról mesélő, önvallomásszerű elbeszéléseket.

Mind a mai napig Gulácsy alapvető vonásai közt szokták emlegetni azt, hogy nem élt a mában. Ha vásznainak többségét szemlélve hajlunk is elfogadni ezt az állítást, mégis az az ember, aki utolsó velencei tartózkodásának idején oly megdöbbentő képet tudott festeni a háború elkövetkezhető borzalmairól *(Álom a háborúról)*, annak semmiképpen sem lehetett közömbös a körülötte zajló világ; írásain keresztül azonban még világosabbá válik ez. Legjobban ezt a festő egy novellájából vett idézeten keresztül érthetjük meg talán: »De én csak félig álmodva élem a világot. Egyik szememmel a hazug édes álomképek káprázatába bámulok, a másik szemem mindég a valóságot figyeli. Így tudom értékelni a hazugságok erejét és nagyságát. A valóság sokszor fakó és hazug. A művészet hazugsága színgazdag, tartalomdús, ízlésű mint a nemesfém, mint az ötvözetlen tiszta arany. Az érdek nélküli hazugság szent. De kell hozzá az észrevétel lehetősége.«

Saját művészeti világával s annak hazai kérdéseivel foglalkozó soraiban nem egyszer élesen kritikai hangot használ, érzékeltetve az akkor még éppenhogy, vagy még egyáltalán el nem fogadott élenjáróink helyzetét: »Most látjuk, hogy gyűjtőink és amatőrjeink elfordultak az olcsó polgári ízlés kedvét kereső műtermékektől, és egy kicsiny számú, de a művészeti értéket egyedül képviselő magyar művészcsoporttól szerezték be művészi szükségleteiket. Az ellengárda – mit is tehetett volna egyebet – az államra vetette magát, annak múzeumait tömte meg selejtes portékával, intrikákat szőtt azok ellen, kik parányi érdekeit veszélyeztették, lokális értékű zsüriktől talmi kitüntetéseket erőszakolt ki magának, becsempészte művészi életünkbe a „művészet politika" éhes pióczáját. E szemfényvesztés közepette a Művészház íme megmutatja, hogy van még fórum, hol komoly művészeti kérdéseket is dűlőre lehet juttatni.«

Az előbbiekkel szemben mesevilága egészen más, lírai hangulatot áraszt. Az alapjaiban szecessziós stíluselemekre épülő karcolatokat rendkívül sok egyéni vonás gazdagítja. Naconxypáni történeteit festő mivoltából adódóan, érzékletes szín- és környezetleírások jellemzik. Mondataiban nem egyszer találkozhatunk azokkal a halandzsaszavakkal, amelyek variációit olyan előszeretettel használta a naconxypáni utcarészletek cégtábláin: »NA CONXYPÁNBÓL. Édeskés história. Piripiri nagyherceg Nol-Hoy unokaöccse, Édesfagyökér ország ura vígan piruettezett a pogácsából épített kastély előtt. Háromszögletű kalapocskáját emelgette. Holdkifli kisasszony vígacskán üdvözölte a paprikapiros torony mögül. Juhhy, juhhy, ol hik mukk. Magácska nagyon bőkezű fiú. Mutassa a tenyere közepét! Így kérte Piripirit Bolboll néne, a bazsarózsaképű, vastagocska jó nő. Piripiri nagyherceg fitoskás orrát izgágásan illegbillegette, s rá sem hederített az asszonyságra. A varjúcsőrű Tóni bácsi pedig ripacsos képével éppen most tűnt fel a zöld kerítés legislegvégén. Minden fonák volt itt. Bolondos fák. Bolondos emberek. Hupikékek a felhők és kacskaringósak az utak, mint a kis emberkék csalafinta agyveleje, akik itt éltek, ebben a mesevárosban. Juhhy, Juhhy, ol hik

muff! Holdkifli kisasszony megint lekiáltott a felhők mögül. Piripiri nagyherceg toilettet csapott. Arcocskáját rizsporozta, szépségtapaszokat rakosgatott rája. Készült a találkára.
A vén házak almazöldek voltak, mint az ő ruhája. Magnolia virágok, fehérek, hókán fehérek, mint selyem harisnyája, azok a kis kavicsok, melyek az úton voltak szép rendben elrakosgatva, olyanok, mint az ő körmöcskéi a hosszú újjai legcsúcsán...«

Ugyanezzel a témakörrel áll szoros kapcsolatban képeinek elnevezése is. Gulácsy ezekre nagy figyelmet fordított, s így nem véletlen azok erősen irodalmi vonatkozása, így *Ophélia temetése, Don Juan kertje, Dante találkozása Beatricével* stb. A művész – kortársai szerint – ennek ellenére nem tartozott a klasszikus irodalomban elmélyült emberek közé. Számára többnyire elég volt a mű címe, s annak néhány részlete, de olykor az is előfordult, hogy képzeletét éppen a szerző vagy a regényhős különösen csengő neve hozta mozgásba. Áhítattal imádott hősei, így Dante és Beatrice történetét is csak éppen hogy ismerte. Levelei tanúsága szerint azonban sokszor kérte barátait, köztük Erdei Viktort, hogy Itáliába küldjenek utána néhány Oscar Wilde könyvet és a Nyugat egyes számait. A *Györgyike drága gyermek* című portréjához pedig elég volt csupán az a néhány pillanat, melyet a székelyhidi előadás előtt a Szomory Dezső – dráma címszerepét játszó színésznő öltözőjében töltött. Magát a színjátékot egyszer sem látta.

Gulácsy képeinek nagy részén, a cím mellett feltüntette azok keletkezési helyét és idejét. Érdekes tehát, hogy Magyarországon keltezett vásznain a vidéki városok mellett nem találunk egyetlen egy budapestit sem. Ez úgy lehetséges, hogy a festő Rigó utcai képeire többnyire kedvenc itáliai városait írta, vagy néha az is előfordult, hogy olyan várost (Dieppe), ahol bizonyíthatóan életében soha nem is járt. Mint annyi mást, ezt a tényt is csak lelkiségére lehet visszavezetni.

A technikai kérdések jelentőségét – más festőkkel ellentétben – nem emelte ki. Módszereire vonatkozóan semmiféle leírást, »receptet« nem hagyott. Számára nem bírt jelentőséggel az eszmei átörökítés. Egy-egy eredményt hajlandó volt elfelejteni vagy éppen újra felfedezni, ezért mondható, hogy minden egyes képe önmagában befejezett egység.

Gulácsy sorsa számunkra nem érhet véget 1932-ben bekövetkezett halálával. Temetésének szomorú szertartását tíz rajzának eladásából fizették. Ravatala nem volt leterítve a Munkácsy-lepellel, mert nem akadt senki, aki ezt a végtisztességet kijárta volna. Az elválaszthatatlan barát, Keleti Arthur azonban élt és emlékezett; többek közt az ő érdeme, hogy az egykori barátok között gyűjtést rendeztek. Az összegyűjtött pénzből tíz év múlva, 1942-ben meghatóan egyszerű, szép emléket állíthattak örök nyugvóhelyén, a Farkasréti Újtemetőben. A dombormű, mely egyik firenzei, kedvelt önarcképe nyomán készült, Borsos Miklós munkája. Sírkövén pedig az emlékére született Juhász Gyula versből vett néhány szót olvashatjuk: »Szent, tiszta művész, Giotto jó utóda«.

Három év múlva a háború, amelytől annyira rettegett, s amely ismét végigsöpört Európán, elérte Budapestet. Az ostrom alatt számos más műértékünk mellett bombatalálat érte azt a Báthory utca 10. szám alatti házat is ahol egyik lelkes gyűjtője hatvannál több festményét őrizte. A véletlen különös játéka, vagy életének szimbóluma, hogy síremlékét egy eltévedt lövés érte, melynek nyoma a bronzban ma is látható.

Gulácsy neve, művészete napjainkban tovább él. Ezt azok a kiállítások is jelzik,

amelyek időről-időre próbálják felidézni, s mindenki számára hozzáférhetővé tenni alakját és festészetét. (1966. Székesfehérvár, 1973. Hatvan, 1978. Veszprém) Ezen kívül jelentős műveit tartjuk számon magángyűjteményekben és múzeumaink féltve őrzött darabjaiként a Magyar Nemzeti Galériában, a pécsi Janus Pannonius Múzeumban, a sárospataki Képtárban, stb. Gyakran viszontláthatjuk műveit a Bizományi Áruház Vállalat árverésein és üzleteiben is. A Rigó utcában 1982 óta emléktábla idézi egykori messzire vágyódó lakóját, Gulácsy Lajost, aki a más utakon járó Csontváry mellett elsőként hagyta el a »valósághű« ábrázolást a magyar festészet történetében.

IRODALOM

Bálint Aladár: *Gulácsy Lajos*. Nyugat I. 1912. p: 739–740
Bodri Ferenc: *Gulácsy Lajos fényképei*. Fotóművészet 13. 1970. 3. p: 22–24.
Bozóki Mária: *Gulácsy Lajos*. Vigília 1973. nov. p: 731
Dutka Ákos: *Gulácsy*. Ünnep 1936. No. 42.
Dutka Ákos: *A »Holnap« városa*. Bp. 1964. p: 170–173; 176–179
Eisler Mihály József: *Gulácsy Lajos*. Magyar Művészet IX. évf. 1933. p: 65–70
Gulácsy Lajos: *Tűnődés*. Egyetemi Lapok 1909. X. 28.
Gulácsy Lajos: *Művészház*. Egyetemi Lapok 1910. I. 10.
Gulácsy Lajos: *Impresszionisták a Művészházban*. A Hét 1910. V. 1. p: 294–295.
Gulácsy Lajos: *Emília arcképe*. Egyetemi Lapok 1910. I. 10.
Gulácsy Lajos: *Faragott kép Paulinéről*. Egyetemi Lapok 1910. IX. 30.
Gulácsy Lajos: *»Na'Conxypánból«. A mesemondó festőművész*. Nagyváradi Napló 1911. V. 28. p: 5.
Gulácsy László: *Nakonxypán álomkövei. Epizódok Gulácsy Lajos életéből*. Forrás 6. 1974. 10. p: 50–62.
Hajós Gabriella: *Látogatás Gulácsy Lajosnál*. Nagyvárad 1912. X. 27.
Haiasi Andor: *Aurélia megszólal*. Egyetemi Lapok 1909. X. 28.
Kárpáti Aurél: *Arnold halála. Gulácsy Lajos képeihez*. Egyetemi Lapok 1909. X. 28. p: 5.
Keleti Artur: *A komzsás festő stréfái*. Rajzokkal csinosította Gulácsy Lajos Benkő 1912.
Keleti Artur: *Harminc éve halt meg Gulácsy Lajos*. Magyar Nemzet 1962. II. 21.
Keleti Artur: *Signor Luigi Rómában*. Élet és Irodalom 1963. máj. 15.
Lehel Ferenc: *Gulácsy Lajos dekadens festő*. Amicus 1922.
Lukács István: *Látogatás Nakonxypán haldokló rajongójánál, a megvakult Gulácsy Lajosnál*. A reggel 1924. IX.15.
Remsey György: személyes közlés, 1978.
Szabadi Judit: *Gulácsy*. Corvina 1969. (Második, bővített kiadás 1976.)
Szij Béla: *Gulácsy Lajos kiállításai Békés megyében*. Művészet 1978. No. 7. p: 12–13.
Theisler György: *A csábító szépek . . . Gulácsy rajzairól*. Műgyűjtő IV., 1972. No. 1. p: 24.
Gerevich József, Ungvári Gábor: *Gulácsy Lajos személyiségének vázlata*. Valóság 1977. No. 9. p. 86–96.

Gulyás Gyula

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 NOV 11

NAPLÓ

1021

Csopakon temetik el Gulyás Gyulát

A tragikus hirtelenséggel elhunyt Gulyás Gyula festőművészt szombaton délután fél négy órakor, Csopakon temetik. A temetésen a hozzátartozókon kívül részt vesznek a képzőművészeti élet képviselői és a megye művészeti életének vezetői.

A Faárugyár kézilabdázói

Egy, két rendezetlen mérkőzés kivételével befejeződött a megyei kézilabda bajnokság. A nőknél a Veszprémi Faárugyár, a férfiak-

Gulyás Gyula

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NAPLÓ

1970 NOV 1

104

Eltemették Gulyás Gyula festőművészt

A tragikus hirtelenséggel elhunyt festőművészt, Gulyás Gyulát tegnap temették el a csopaki temetőben.

A gyászoló család és a tisztelők jelenlétében a magyar képzőművészeti élet és a barátok nevében *Bencze László* Kossuth-díjas festőművész vett búcsút az elhunyttól. Beszédében kiemelte, hogy Gulyás Gyula halálával érzékeny veszteség érte a magyar művészi életet. A két évtizede Veszprém megyében tevékenykedő művészben a Balaton-part lelkes képzőművészeti „krónikását", a színek szerelmesét vesztették el a festészet rajongói. Búcsúztatójának befejezéseként *Ady Endre: Hazamegyek a falumba* című versét mondta el.

Részt vett Gulyás Gyula temetésén *Baski Sándor*, a megyei tanács vb elnökhelyettese és *Kapor Károly*, a művelődésügyi osztály vezetője.

Állást keres? Itt talál!

A Tejipari Vállalat Devecseri Kirendeltsége lakatosokat és segédmunkásokat vesz fel. Bér megegyezés szerint. Jelentkezés Devecser Szabadság tér 10/b. (580)

A Pápateszéri ÁFÉSZ ugodi vendéglőjébe vezetőt és két beosztottat keres. Jelentkezés: Pápateszéren az ÁFÉSZ ig. elnöknél. Bérezés megegyezés szerint. (166)

Bérelszámolói munkakörben középfokú végzettséggel, egy női munkaerőt alkalmazunk. Fizetés megegyezés szerint. „Béke" Tsz. Márkó. (159)

Várpalotai Szénbányák Gépüzeme azonnali belépéssel, jó kereseti lehetőséggel, hegesztő szakmunkásokat vesz fel, várpalotai telepnellyel. Üzemi étkezést és központi fűtéssel ellátott modern munkásszállást kedvezményes áron biztosítunk. Felvétel esetén az utazási költséget megtérítjük. Érdeklődni vagy jelentkezni lehet a vállalat munkaügyi osztályán. (132)

VOLÁN 15. sz. Vállalat azonnali belépéssel felvesz autóvillamossági szerelőket. Darabárus üzemhez Veszprém, Pápa, Ajka, Devecser, Sümeg, Keszthely, Tapolca, Balatonfüred, Balatonfűzfő, Zirc, Várpalota munkahellyel rakodókat, takarítót és kézbesítőt. Veszprem munkahellyel forgalomirányítót. Várpalota munkahellyel raktárnokot. Jelentkezés: Veszprém, Pápai u. 28. munkaügy illetve darabárus üzem. (131)

Gulyácsy /,%/ f e s t ó

Religio 1908. 28 sz.

GULYÁCSY /?/ festő XIX szd.

Religio 1908.28 sz.

M.D.4

Gulácsy Noemi
Gobelin művész

Műveit bemutatták a tárhadon.

— : Magyar művészet
Kisalföld, 1969. okt. 5.

Gulácsy Lajos

a Hatvani Galériában jan. végéig látható „Arcok és sorsok" c. III. országos portré kiállítás. — Gulácsy Lajostól szakmai felkészültsége már az indulás pillanatában a groteszk felé lendíti és pedig a jóízű humor jegyében „Gyermekfej" c. művel említve.

(-y-): Portrék a Hatvani Galériában.
Magyar Ifjúság, 1982. jan. 15.

Gulanins Erzsébet, textiltervezőművész

A Tavaszi Fesztivál rendezvényeinek keretében a Csák Galériában és a Csontváry teremben rendeztek kiállítást. A Csák Galériában iparművészeink egyedi alkotásait láthatjuk: Erdei Ildikó rusztikus felületű, szövött falikárpítjait és Gulanins Erzsébet hangulatos függönyeit. /említve/.

Esti Magazin

1981. III. 20. Kossuth, 18,30 /K Jné/.

Gulás Zsuzsa, [ ]

h.: Gorka G.

Bodri f.: Mi véneti 819-822

JELENKOR, Pécs, 1975. szept. XVIII/9.

Gulás Zsuzsa iparművész.

„Improvizáció" (festett falitextil).
(repr.)

Bertalan Lajos: Kiállítási napló.
Vasi Szemle, 1972....4

Gulás Zsuzsa

Gulás Zsuzsa 10 db. kézifestésű
lenvászon tapétát készített az
Állami Népi Együttes Színháza
részére

—: Köztéri munkák.
Művészet, 1979. március – 47. lap.

GULAS ZSUZSA, iparmüvész

Szombathelyen fal-és tértextil biennalé volt 1970-ben jul.17-én.
Gulazs Zsuzsa: Barna-fehér kompozició/filc-bőrrész,200+140 cm. ---fekete repr. 589.old

ATTALAI GÁBOR: Gondolatok a szombathelyi fal-és textil biennaléról 587.old

VASI SZEMLE, XXIV.évf. 4.szám. 1970. Szombathely

Gulás Zsuzsa textilművész

Madridban a Modern Művészetek Múzeumában a mai magyar textilművészetet reprezentáló kiállítás nyílt, melyen szerepelnek munkái, kézi festésű kárpitjai. (említve).

Magyar Hírlap, 1974. jún. 7.

Gulyás Erzsa

Munkáival részegel Manchesterben a Magyar Kulturális Hét (okt. 8-13.) keretében rendezendő textilművészeti kiállításon.

Hírek; Műgyűjtő, 1973/3. sz. 61. p.

GULÁS ZSUZSA, iparművész

1971. jun. 9-től kiállításon szerepelt Szombathelyen.
Gulás Zsuzsa: Improvizáció, Festett falitextil.
Fekete repr. 556.old

BERTALAN LAJOS: Kiállítási napló 554.old

VASI SZEMLE, XXVI.évf. 1972. 4.szám, Szombathely

Gulács Zsuzsa

Festett lenvászna eggobi alkotás.

Fal- és térkerítő művészetünk; Kocsogh Ákos kiállításának a II. Szombathelyi Fal- és Térkerítő Biennálét követő értékelése; Iparművészet, 1973/1. sz. 12. l.

Gulás Zsuzsa

Textil faliképpel szerepelt a Mai magyar iparművészet c.
kiállításon az Iparművészeti Múzeumban.

Szélónyi Péter: Mai magyar iparművészet; Ipari Művészet, 1972/6.sz. 17.l.

Gulás Zsuzsa

Len alapanyagra nyomott lila függönye nagyüzemi technikával készült, de magán viseli az egyedi alkotások eredetiségét.

Bakay Erzsébet: Lakástextil-kiállítás; Ipari Művészet, 1972/5. sz. 26. l.

Gulás Zsuzsa

Lenvászonra festett-színkompozíciója a helmefestésén alapuló, egyre ritkább kifejezési forma.

Fal- és tértextil művészetünk; Mihály Mária hozzászólása a II. Szombathelyi Fal- és Tértextil Biennálét köztő ankétan; Ipari Művészet, 1973/1. sz. 14. l.

Gulyás Zsuzsa

rajza a 7. oldalon

Napfaiul 1973 október

Gulács Zsuzsa

"Festett Rép", 1971. 192 × 110

Mai magyar iparművészet I
Az Iparművészeti Múzeum kiállítása
1977.

Gulás Eszsa

„Testett Kép", 1971., repr.

Mai
Magyar Iparművészet I.
Az Iparművészeti Múzeum Kiállítása, 1972.

Gulácsy Irma

Müve szerepel a szombathelyi
III.Fal-és tértextil biennálén

Népszava 1972 augusztus 24
2.old.

Gulás Zsuzsa
textilkervező

Részt vett a tárlaton

Molnár László: II.fal és tértextil biennálé.
MŰVÉSZET, 1972.augusztus - 38.oldal

Gulás Zsuzsa

VI.6-án kiállitás nyiltMadridban,a Modern Müvészetek Muzeumában.A kiállitáson szerepelt Németh Éva szövött faliképekkel,Szenes Zsuzsa ötletes eljárással alkotott kompozicióí, Hübner Aranka és Gulás Zsuzsa kézi festésü kárpitokkal Solti Gizella és Fett Jolán gobelinjei képviselik a többi között a kortárs textilmüvészetet.A kiállitás Barcelonában, Valenciában,Geronában kerül megrendezésre.

Magyar Hirlap 1974/155 8.

Gulácsy Irma

művei szerepelnek a varsói

magyar iparművészeti kiállításon

Magyar Nemzet 1973 április 7

4. old

Gulás Zsuzsa iparművész

Tardi Lajos: kezdő kézfogás

Művészet, 1982. augusztus

Gulás Zsuzsa

Erfurtban a nemzetközi iparművészeti bemutatón szerepelt, az Angermuseumban batikolt selyemfüggönnyel.

Magyar Hirlap 1978-154-8
Wagner: Merre tart az iparművészet?

Gulácsi Zsuzsa

textiltervező

„Textil"

(1974 Erfurt II. díj)

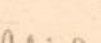

Bojér Iván: Új galéria a Belvárosban.

Tükör, 1975. május 27. – 16 oldal

Gulás Zsuzsa (iparművész)

1975-ben felszabadulásuk tiszteletére az Iparművészeti Vállalat pályázatot írt ki. A kiállítást a szojet kultúra Házában tartották, ahol a művész is részt vett.

Népszava, 1975. febr. 21. 103. erf. 44 sz. 4 p.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1975 MÁJ 27

Tükör

Gulás Zsuzsa

1024

Új galéria a Belv

Hányszor és hányan elmondtuk, elsírtuk: több kiállítóhelyiségre lenne szükség Budapesten. Mindenekelőtt olyan galériákra, amelyek alkalmasak arra, hogy egy-egy kisebb kollekciót mutassanak be, egy-egy művészeti irányzat, vagy művészcsoport munkáit szemléltessék, esetleg lehetőséget nyújtsanak arra, hogy egy-egy művész rövidebb időközönként legfrissebb termésének legjavát amúgy melegében tárhassa a közönség elé. Bent a Belvárosban, a Gerlóczy utca sarkán most egy kis galéria nyílott, a *Kulturális Kapcsolatok Intézetének* kiállítóterme.

Első kiállításként, amúgy „névjegy-letételnek", a különböző külföldi kiállításokon díjakat nyert magyar művészek alkotásait láthatja a közönség: grafikákat, ötvösmunkákat, textíliákat, plasztikai alkotásokat.

A Kulturális Kapcsolatok Intézete ezzel a kiállítással nemcsak bemutatkozási lehetőséget kívánt biztosítani, hanem elsősorban arra törekedett, hogy a magyar művészet elismertetésének, nemzetközi visszhangjának a dokumentációját adja. A kezdeményezést csak a legnagyobb örömmel lehet üdvözölni, hiszen javarészt kétoldalúak a hiányérzeteink: egyrészt alig-alig kapunk valami hírt arról, hogy hogyan fogadtak bennünket a nagyvilágban, másrészt meg hasonlóan csekély tájékozódási lehetőségünk van arról, melyek a külföldi művészet legújabb eredményei. Ezeknek az újdonságoknak a megismerésére mindenképpen szükségünk van, akár el tudjuk fogadni azokat, hogy tanulhassunk belőlük — gondolok itt formai kérdésekre és tartalmiakra egyaránt —, akár hogy elutasítsuk, hogy el tudjuk határolni magunkat attól, ami számunkra végképp idegen. Persze az indokolás már nem a kiállítóhelyiség feladata, de mindenesetre ez ad lehetőséget a megismerésre és állásfoglalásra.

A kiállítóhelyiségnek tehát mindenképpen nagy szerepe lehetne a népek barátságának elmélyítése terén. Az is igaz viszont, hogy egyetlen kiállítóhelyiséggel — főleg ilyen intim és miniatűr jellegűvel — aligha oldható meg a művészeti kulturális kacsolatok eredményeinek a bemutatása. Az új helyiség — hatalmas ablakaival, fehérmárvány padlójával, nemes faburkolatával és szépen kialakított luxaflex mennyezetével — kétségtelenül mutatós és vonzó belsőépítészeti munka (sőt: mintha a belsőépítész egy kissé a kelleténél jobban előtérbe helyezte volna saját képességeinek a bemutatását a művek bemutatási lehetőségének a terhére). Ez az elegáns és vonzó, új galéria hasonló a nyugati nagyvárosokban látható kisgalériákhoz, amelyek vagy egy-egy régiséget, vagy egy-egy neves művész valamely alkotását állítják a bemutatók középpontjába. Nem egészen olyan tehát, amilyen a céljainknak igazán megfelelne, de egyetlen ilyen galériaként kétségtelenül bővíti a lehetőségeket.

Amikor üdvözöljük az új kiállítóhelyiséget — hadd sirassuk el a Dorottya utcai régit, mely ezentúl más célokat fog szolgálni.

BOJÁR IVÁN

A HÁTTÉRBEN GULÁS ZSUZSA TEXTILJE (1974. ERFURT II. DÍJ)

isz Andrea

még annyit;
ni időnkben
az atlétanők
ik. 1936-ban
centiméter-

KLUB napközi helyett

Hogy a mézeskalácsházban nem sok öröm várja a gyerekeket, tudjuk a meséből. Valóság viszont, hogy egy sivár felvonulási épületet szinte meséssé varázsolták a Pataki téri általános iskola diákjai és tanárai. A kérdéses épület az iskola udvarán áll, vagy két évtizeddel ezelőtt a környező lakótelep építői emelték. Miközben bejáratát kerestük, azon tanakodtunk; vajon mi érdekeset találhatunk ebben a barátságtalan raktárszerű házban? Aztán egyszer csak olyan szobába kerültünk, ahol rögtön megfeledkeztünk arról, hogy iskolában vagyunk. Gazdagon díszített falak, kényelmes székek, asztalok, televízió, rádió, magnó, hangfalak — remek zene szól. Gyerekek jönnek-mennek, egy kis csoport faliszőnyeget készít, mások beszélgetnek, olvasnak, vagy a magnóval szórakoznak. Délután négy óra; az iskola klubközpontjában vagyunk. Dr. Molnár Józsefné, a klub vezetője kalauzol bennünket:

— Második éve kísérletezünk az iskolaklubbal, hogy diákjaink számára elfogadhatóvá tegyük a ma már korszerűtlen, hagyományos napközit. A gyerekek képtelenek arra, hogy kettőtől hatig egyetlen tanár felügyelete mellett tanuljanak és „rendesek legyenek". A közös, úgynevezett szabadidős programokon is mindenkinek ugyanazt kellett csinálnia, akár volt hozzá kedve, akár nem.

HAMAR HÍRE MENT

Szétnézünk a kis épületben. Az egyik szobában nyolc-tíz fiú és lány táncol, ugrál a magnetofon előtt. „Gabi néni, jól megy?" — szaladnak oda a belépő klubvezetőhöz. Molnárné közéjük áll, együtt táncolnak tovább. Mikor vége a zenének, hozzánk fordul:

— A tánc elemeit otthon találtuk ki a lányommal. Megtetszett a gyerekeknek, elhatározták, hogy az iskolai kórus kíséretével táncjátékot csinálnak belőle.

Az iskolában 19 klub működik. Van gitárklub, sakkklub, festőklub, táncklub, rexklub és még sok egyéb. Megcsodáltuk a biológus klub féltve gondozott kis állatkertjét: a halakat, teknősbékát, szalamandrát, hörcsögöt. A klub tagjai rendszeresen eljárnak az „igazi" Állatkertbe, már egeret is boncoltak ott. Több klub átalakul menet közben. Az egyik tornaklub tagsága ma már jobbára akrobatikus táncokat tanul be. Irodalmi klubból bábklubot csináltak a gyerekek: irodalmi műveket bábra dramatizálnak és el is készítik a bábokat. Ugyancsak irodalmi klub alakult át kritikusklubbá, színház- és filmkritikákat írtak, jelenleg pedig már rádiósklubként működnek: 10—15 perces műsorokat adnak az iskola rádiójában. A fotóklub tagjai, miután megtanultak fényképezni és laborálni, nagy munkába kezdtek: rajzfilmet akarnak csinálni.

A klubokkal az első időkben a napközis gyerekek szabad idejét akarták színesebbé tenni. Az érdekes programoknak és annak, hogy mindenki találhat kedve szerinti elfoglaltságot, hamar híre ment az egész iskolában. Nőttön nőtt a kíváncsiak serege, akik délután négy óra felé visszajönnek az iskolába, megnézni, mi is történik itt.

Mindig sokan vannak a ping-pong-asztal körül

FOTÓ: KÉKESDY KÁROLY

Új szalag kerül a magnóra

A legújabb faliszőnyeg

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 OKT
Napjaink
Gulyás Zsuzsa
1021

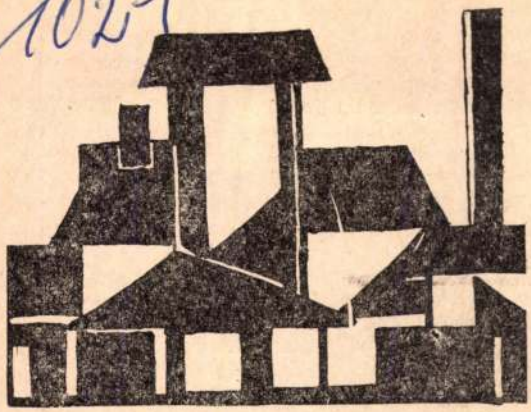

GULYÁS ZSUZSA RAJZA

megoldatlan, bonyolultan összetett problémáit helyes arányaiban érzékelje, ítélhesse meg a közvélemény, melyet a különböző előjelű elfogultságokból eredő torz információk igencsak megzavarnak.

*

Végletes vélemények, indulatok csapnak össze. Tokajért megszállottan ágáló, elismert szakértelmű, régi szőlősgazda ótestamentumi látomásba foglalja Tokaj, s vele együtt egész Hegyalja közelgő végpusztulását, amikor is az elhagyott, kiveszőszőlők helyén kecskelegelő lesz — mert a nagyüzemi ültetvényeken bevezetett modern gépi technológia, a fokozódó kemizálás a megtartó lényegéből forgatja ki ezt a vidéket.

1963 MÁJ 15

1021

Magyar iparművészeti kiállítás Helsinkiben

Az elmúlt hónapban Helsinkiben reprezentatív kiállítás keretében mutatták be neves iparművészeink legújabb munkáit. Mintegy 42 alkotó 200 tárgya szerepelt a finn fővárosban a Hörhammer Galéria termeiben. Magyar részről *Mikó* Sándor belső építész rendezte a jelentős seregszemlét, amely iparművészeink első üdvözlésére nyújtott lehetőséget Finnországban.

— A kiállítás valóban sikert hozott, nemcsak szakmai területen részesült figyelemreméltó elismerésben, hanem a nagyközönségnek is nagyon tetszett —, számolt be az eredményekről Mikó Sándor. — Szeretettel fogadták a »távoli rokon« bemutatkozását. Érdeklődéssel kérdezősködtek művészeti problémáinkról, a főiskolai oktatásról, mivel eddig keveset hallottak ezen a téren végzett munkánkról. A kiállítás anyagából különösen a batik technikával készült faliképek és ruhaselymek tetszettek. Finnországban ugyanis nem ismerik a batikot. Míg a finnek öltözködésben és otthonuk szín-megválasztásában tartózkodóak, ezért különös feltűnést keltettek a nálunk közismert batik-technikával készült erőteljes, sőt merész színezésű textilek. Így *Gulás Zsuzsa* »*Leány galambbal*« ellentétes színek harmóniájára felépített faliképe jelentett sikert, és *Krasznai* Mária finom tónushatásokkal megoldott selymei. Textilművészetünk területéről *Bodnárné Szőke* Erzsébet (*Ferenczy* Noémi tanítványa) rendkívül merészen komponált »*Bikák*« gobelinje és *Plesznivy* Károly a textil nyelvén kifejezett költői elgondolású »*Juhász*« racka-szőnyege a megérdemelt elismerésben részesült. Úgyszintén *Percz* János ötvösművész sajátosan érdekes különböző fejeket ábrázoló áttört rácsa. Nagy érdeklődést váltottak ki három Kossuth-díjas keramikus művészünk, *Gádor*, *Gorka* és *Kovács* Margit mellett az új generáció képviselői: *Csekovszky* Árpád, a *Garányi*-házaspár, *Gorka* Lívia, *Janáky* Viktor és *Mészáros* Géza.

— Nagy élményt jelentett számomra a pusztán szakirodalomból ismert épületek, belső enteriőrök és iparművészeti tárgyak megismerése, művészek és műtermek látogatása. Magas művészi igénnyel, az anyagszerűség figyelembevételével és nemes egyszerűséggel megalkotott használati tárgyaikban, még a legapróbbakban is, a célszerűség és szépség dominál. Alvar *Aalto* épületei, bútorai, Tapio *Wirkkalaan* és Ilmari *Tapiovaara* világszerte ismert tárgyai jelentősen gazdagították művészeti ismereteimet. Meg kell említenünk, hogy a finn sajtó, televízió és rádió különös gonddal propagálta bemutatónkat. Ősszel viszonzásul finn iparművészeti kiállítás várhatunk Budapesten.

Vajna Éva

ton és a Velencei-to m
állomások csinosításáról I
ke Béla, a MÁV vezérigaz
tóság forgalmi és kereske
mi szakosztályának veze
a következő tájékoztatást
ta:

— A MÁV-nak az első
gyedévben 23 millió to
árut kellett volna rendelt
si helyére juttatni, azon
— a közismert okok miat
csak mintegy 19,9 millió
nát sikerült továbbítania
vasút felkészült az elmara
pótlására, sajnos a fuvaroztatók részéről nem minden esetben nyilvánul meg kellő megértés és segítőkészség. A munkanapokon a tervezettnél 300—400, sok esetben pedig 1000 kocsival is többet igényelnek, vasárnapokon viszont 1700—2000 kocsival raknak kevesebbet, mint amennyit a terv előír. Emiatt egyes napokon *kihasználatlan a MÁV kapacitása. Sok vállalat késve rakja ki az árut.* A MÁV ismételten, és most már nagyon nyomatékosan felhívta a fuvaroztatókat arra, hogy tartsák be az elmaradás pótlására kidolgozott tervelőírásait. A mulasztókkal szemben határozottan fellép, *300 százalékkal felemelte a kocsiállási díjat.*

— A nagy feladatok megoldásában segít az is, hogy jelentős az idei műszaki fejlesztési terv. A villamosított vonalakon 7 új, egyenként 3000 üzembe Celldömölkön, Békéscsabán, Kecskeméten, Füzesabonyban és Fényeslitke állomáson. Mintegy *480 kilométer hosszú vágányt újítanak fel. Hajdúszoboszló és Kaba állomások között megépül a második vágány.* Folytatják a Keleti pályaudvar épületének korszerűsítését, Gyömrőn új felvételi épület épül. Befejezik Szeged, Hódmezővásárhely, Tiszafüred, Mindszent állomásépületek felújítását. Gödöllő állomást korszerűsítik. Záhony térség teherforgalmának korszerűsítésére Fényeslitkén rendezőpályaudvar létesül.

— A korábbi évek gyakorlatának megfelelően megkezdődött a szolgálati helyek csinosítása. Megszépülnek a Balaton és a Velencei-tó menti állomások: 370 000 facsemetét ültetnek, 1 200 000 virágpalántát.

MAGYAR NEMZET
SAJTÓFIGYELŐ
Magyar Hirdető
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

CSALÁDI HÁZAK, TÁRSASHÁZAK

épületbádogos munkáit a lakosság részére
közületi

Gulás Zsuzsa

A Lakástextil kiállításon visszafogott színhangú lenvásznai szerepelnek. (Lenfoszlóipari Váll.)

Horváth Teréz: Lakástextil-kiállítás az Iparművészeti Múzeumban.
Népszava, 1972. Júl. 14.

Gulás Zsuzsa

Konvázsnai szerepelnek az Iparművészeti Múzeum „Lakás-textil" c. Ziállításán

Népszava 1972 július 14 Zsold.

Gulás Zsuzsa
textiltervező

Gulás Zsuzsa a vászonra és selyemre alkalmazott kerifeszléssel és rátétes munkával konstruktivista kompozíciókat ír át a textil formanyelvére.

Brestyánszky Ilona: Tárgy és alkotója.
Nők Lapja, 1975. okt. 25-14 oldal

Gulás Zsuzsa iparművész

A Nők Nemzetközi Éve alkalmából az Iparművészeti Múzeum az Iparművészeti Vállalattal közösen rendezett kiállításon szerepelt műve.

Bajár Iván: Kitüntetett iparművésznők kiállítása. Tükör, Budapest, 1975. nov. 11.

Gulás Zsuzsa textilművész

Az 50-es években batikolással foglalkozott.

P. Brestyánszky Ilona: Dél-Dunántúli Textilművészek Kiállítása Szabadkán.

Jelenkor, Pécs, 1971. (2) 5.

Gulás Zsuzsa
iparművén

/1927/

Kézifestésű textilfalkép.

Magyar műv. tört. 10. 57.
Képzőműv. Kiad. 1971.

Gulács Zsuzsa
iparművész

Tűzhúz - fekete kompozíció, 1968

Repr.

Magyar művészet. 10. 47. l.
Képzőművész. Lexikon. 1971.

M.D.K.

Gulás Zsuzsa
textiltervező

Részt vett a Farlaton

-: Textil faliképek a Savária Muzeumban
Va népe 1969 augusztus

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Gulás Zsuzsa
textilszervező

M.D.Y

Az Iparművészeti Múzeumban
tartott tárlatot.

– kiállítások.
Művészet, 1967. szeptember 47. lap.

Gulás Zsuzsa
iparművén

M.D.K.

Lakástextiljével lett ismert

Domanovszky György: Bódy Irén
Művészet, 1961. augusztus. – 31 l.

M.D.4

Gulás Ernesz
szobrászművész

1965. április 4-én a Munkácsy
Mihály díjjal lett kitüntetve.

– Kitüntetések

Művészeti, 1965. május – 48 lap

Gulás Zsuzsa
textil faliképekkel

MDK

szerepelt a Herman Otto Muzeumban
rendezett kiállitáson

Molnár László: Modern iparművészeti kiállitás
Miskolcon.
BORSODI SZEMLE, 1963. 3. sz. 82-89. l. 89.lap.

Gulás Zsuzsa, textiltervező MDK

A fényes Adolf Tezemben
Gekovszky Árpád keramikusszal
közös kiállítása nyílik meg.

–: Ma hallottuk

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. jan. 4.

Gulás Zsuzsa

MDK

Szerepelt a MOM kulturházban megnyilt vándorkiállitáson.

Textéljeivel.

-a -a: Modern iparművészeti kiállitás Kulturházainkban.
MAGYAR NEMZET 1962 szept. 26.

MDK.

Gulás Zsuzsa

1965-ben a M„nkácsy dij III.fokozatát kapta

Keletmagyarország 1965.ápr.2. lap -

Gulás Zsuzsa textil művész

Munkácsy díj. III. fokozatát kapta

Népnava, 1965, ápr. 2., 2 old.

Gulás Zsuzsa, textiltervező iparművész MDK

A Munkácsy M.-díj III. f.-t kapta.

—: Kiontották az idei művészeti díjakat 4.(

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. ápr. 2.

MDK.

Gulás Zsuzsa

1965-ben a Munkácsy dij III.fokozatát kapta

Pestmegyei Hirlap 1965. ápr.1. lap -

MDK.

Gulás Zsuzsa

1965-ben a Munkácsy dij III.fokozatát kapta

Élet és Irodalom 1965. ápr.3. lap -

MDK.

Gulás Zsuzsa

1965-ben a Munkácsy dij III.fokozatát kapta

Népszava 1965 ápr.2.lap -

Gulácsi Zsuzsa, iparművész, textiltervező MDk

A Munkácsy M.- díj III. f.-t kapta.

–: Kiosztották a művészeti díjakat 2.

ESTI HIRLAP, '65. 1965. okt. 1.

MDK.

Gulás Zsuzsa

1965-ben a M„nkácsy dij III.fokozatát kapta

Szocialista Müvészetért 1965 május lap -

Gulás Zsuzsa textiltervező M.D.K.

Munkácsy-dijjal kitüntetve

Kiosztották a müvészeti dijakat

Pest megyei Hirlap 1965. április 2. 2. l.

Gulás Z suzsa textiltervező M.d.K.

A Munkácsy-dija III. fokozatával kitüntetve textilfalképeiért és a lakáskulturs terén kifejtett munkásságáért

Kiosztották a müvészeti dijakat

Magyar Nemzet 1965. április 2. 4.l.

H D.V

Gulács Zsuzsa
Iparművész

Textilképeit állította ki a tarlatos.
„Festett falikép" (repro)

Mihes Ildikó: Textilek az V. Iparműveszeti Kiállításon.
Művészet, 1966. április - 25 kep

M.D.K.

Gulácsi Zsuzsa
textilrestaurátor

A Munkácsy Mihály díj
III. fokozatát kapta 1965-ben

—: 1965 Állami és Kossuth díjasai
Élet és Irodalom, 1965. ápr. 3-i lap.

M.D.K

Gulás Zsuzsa
textiltervező

1962-ben volt gyűjteményes
kiállítása a Ferrges Adolf te-
remben.

Domanovszky György: Négy Munkácsy-díjas iparművész
Művészet, 1966 február - 31 lap.

MDK

Gulyás Zsuzsa

textil

4. Orsz. Iparmüv. kiáll. Mücs. 1959. dec.

Gulácsy Zsuzsa
textiltervező

M.D.L.

1952-ben diplomázott, mint divattervező. Két évi üzemi gyakorlat után a textilfestéshez és szövéshez tért vissza.

Domanovszky György: Négy Munkácsy-díjas iparművész. Művészet, 1966 február - 31 lap

Gulás Zsuzsa

iparmüvész kiállitása Csekovszky Árpáddal
a Fényes Adolf teremben 1962. jan i - 28.

Rajztanitás 1961. VI.sz. hátsó boritón

Gulás Zsuzsa MDK

Textil

Mücsarnok 1959 Képzőművésznők nemzetközi kiáll.

M.D.K.

Gulács Zsuzsa
textiltervező

Részt vett a II. és III. Országos
Iparművészeti Kiállításon,
továbbá a bukaresti, belgrádi,
moszkvai, varsói, szófiai, oslói,
helsinki, stockholmi és római
magyar iparművészeti kiállításon.

Domanovszky György: Négy Munkácsy-díjas iparművész
Művészet, 1966. február - 31 lap

MDK

Gulás Zsuzsa

textil

Képzőművésznék Nemzetk. Kiáll. 1960. Mücs.

MDK.

Gulás Zsuzsa

1965-ben a Munkácsy dij III.fokozatát kapta

Magyar Nemzet 1965 ápr.2.lap -

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Gulás Zsuzsa iparművész kiállítását április 25-én nyitja meg dr. Solymár István, a Nemzeti Galéria igazgatóhelyettese a Fészek művészklubban.

Gulyás Zsuzsa, tektilművén

L: Novák 1.

Tandi L. Közösen alkotni 83-92.

Tiszatáj, Szeged, 1981. febr. XXXV/2.

MDK

Gulós Ilsuza
textilművész

Jól szerepelt a Műegyetemi
Diákotthonban rendezett tár-
laton.

Kocsogh Ithos: Téli krónika
Művészet, 1967 április - 38 kep

MDK

Gulás Zsuzsa, nyomott és kézifestő

Az Iparműv. Váll. Komplex Studiójának 1. textil kiállitása. Csók I. Gal. Budapest, 1961. aug.

MDK.

Gulás Zsuzsa

Kiállitási hiradás

Kisalföld 1966 juli.19.

MSK.

Gulás Zsuzsa

Csendélet c. képéről repr. (Batik.)

Szabad Megyei Néplap 1966. márc. 29.

MDK

Gulás Zsuzsa textiltervező

Falikép, repr.

Csekovszky Á. ker. és Gulás Zs. textilterv. iparművészek kiáll. Fényes A. Terem. 1962. jan.

MDK

Gulás Zsuzsa, textilművész

Kiállítása nyílt meg Rómában a Magyar Akadémián.

— : Kulturális hírek 7

Népszabadság, Bp. 1968. márc. 21.

MDK

Gulás Zsuzsa, iparművész textiltervező

A római Magyar Akadémiai kiállításon vesz részt.

— : Hír

12

Népszabadság, Bp. 1968. márc. 24.

Gulás Zsuzsa

Foto és néhány adat a művészről.

I. Fal- és Tértextil Bienmálé
Szombathely, Savaria Múzeum, 1970,

Gulás Zsuzsa

„Barna-fehér kompozíció" fila, vegy.

I. Fal és Tértextil Bienniálé
Szombathely, Savaria Múz. 1970.

Gulás Zsuzsa

Szerepelt az Ernst Múzeum-i kiállításon.

Textilfalikép 68; Ipari Művészet, 1968. 5-6. sz. 62. l.

Gulás Zsuzsa
textiles

Faliképeivel szerepel.

D.Fehér Zsuzsa: A SZOT kiállitás.
Művészet, 1971. január - 25.lap.

MK

Gulás Zsuzsa

iparművész

Szerepelt " A mai magyar iparművészet " c. [illegible] kaposvári Kiállitáson.

Vászonbatik falképe.

--.: Szépség és korszerüség. Legjobb iparművészeink alkotásai a Ripp-Rónai Muzeumban.

SOMOGY MEGYEI NÉPLAP 1964 márc. 17

Gulás Zsuzsa

Erősen absztrakáló művel szerepelt az 1. Fal- és Tértextil Biennálén Szombathelyen.

Szíj R.: 1. Fal- és Tértextil Biennálé Szhelyen; Ipari Művészet, 1970. IV. 44. l.

Gulás Zsursa

Orange-fekete c. műve (em.)

szerepel a „Textil ~~[illegible]~~ falikép 69" c. kiállítás

(r.): Textil c. falon

Kisalföld 1969 XI 25

Gulás Zsuzsa

H. Gy: Gulás Zsuzsa kamarakiál-
lítása a Fészek klubban.

Magyar Nemzet, 1967. V. 11.

MDK

Gulás Zsuzsa

Orange-fekete kompozició, repr.
kézzel festett vászon

Textil falikép 68. Kiáll az Ernst Muzeumban

1968.

M.D.K.

Gulácsi Zsuzsa
textilművész

Részt vett a tárlaton.

Domanovszky György: Textil Falikép 68
Művészet, 1968. december - 46 lap.

M.D.K

Gulács Zsuzsa
iparműrész

Festett falihípei egyéniek és
méretüknél fogva nagyobb fal-
felületek díszítésére alkalmasak.

Katona Imre: Textil falihíp és falisrônyeghiállítás
Művészet, 1968 december - 4.5 lap.

Gulás Zsuzsa

Barna-fehér kompozíciója (cepré)
szerepel az I. Fal és Textil
Biennálén frombathelyen

Kulcsár János: A mi Biennálénk

Vas Népe 1970 VII. 26

MDK

Gulás Zsuzsa, [ ]

Szerepel.

– : Iparművészek a Csiliben 2.

EST / HIRLAP, Bp. 1970. márc. 11.

Gulás Zsuzsa

Lektilje: Bp. Építész Művészklub. - Ism. H. Gy. Magyar Nemzet, 1967. máj. 11.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

91. l.

Gulás Zsuzsa

neve emlitve

„Textil falikép 68"

Magyar Nemzet 1968 szept 26.

Gyulai Zsuzsa

Zalaegerszegen született 1927-ben. Iskolai végzettsége: Magyar Iparművészeti Főiskola 1952. Kiállítások: Budapesten több egyéni kiállítás (1954-69).

Kollektív kiállítások: II. Fal- és Textil Biennálé, Dombathely, 1972

Gulás Zsuzsa

Rómában (1967), Prága, Bécs, Varsó, Krakkó, Moszkva, Bukarest, Szofia, Zágráb, Helsinki, Stockholm, Oslo, Berlin, Róma, Párizs.

Kolona László: II. Fal- és Térlextil Biennále, Kombathely, 1972.

Gulás Zsuzsa

Kairó, Nottingham, Frankfurt, Koppenhága; Munkácsy díjas. Bemutatott műve: „Improvizáció", festés, lenvászon, 350 x 140 cm. 11. sz. reprodukció.

Katona László: II. Fal- és Tértextil Biennálé, Bombathely, 1972.

Gulás Ismsa
Sextelterverő

Az Ernst Museumban rendezett
kiállításon részt vett.

Földes Anna: Mostan szines mintákról álmodom.
Nők Lapja, 1968. nov - 47 szám

Gulás Zsuzsa textilművész

Kitörő munkát végzek.

P. Brestyánszky Ilona: Dél-Dunántúli textilművészek kiállítása Szabadkán

438-439.

JELENKOR, Pécs, 1971. május XIV/5.

Gulós Zsuzsa

Barna-fekés c. mintze (emb.)
szerepel az alábbi tá kattu

Horváth György: Textilbiennálé
Szombathelyen

Magyar Nemzet 1970 IX. 9 hld.

Gulds Zsuzsa

Domanovszky György: Négy Munkácsy-dijas iparművész /Gaubek Júlia belsőépitész, Garányi József keramikus, Gulás Zsuzsa textiltervező,, Mánczos József üvegtervező./ - Művészet, 1966. 7.évf. 2. sz. 31. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./

265. l.

Gulás Zsuzsa textiltervező

Kiállítása volt az Iparművészeti Múzeumban

Katona Imre: Juris Ibolya kiállítása.

Művészet 1968 XI. n. 47 old.

Gulás Zsuzsa

vett részt az 1966-os stuttgarti nemzetközi triennálén

Kerámikusaink a stuttgarti triennálén
Pestmegyei Hírlap, 1966. jún. 19. Rudd, 3. o.

MDK

Gulás Erzsa
textilművész

Az Iparművészeti Múzeumban
volt kiállítása.

kiállítása

Katona Imre: Gulás Erzsébet
Művészet 1968. november - 47 lap.

Gulás Zsuzsa Zpomnění

Textil-mundér

képzőmüvésznő nemzetközi

Zsúllitása. 1960. Bp.

MDK

Gulás Zsuzsa

Textil falikép 68. Kiáll. az Ernst Múzeumban

1968.

MDK

Gulás Zsuzsa

Bojár Iván irása

Budapesti Rundschau 1968 okt.11.

MDK

Gulás Zsuzsa

Kiállítási kritika

Magyar Nemzet 1968 szept.26.

Gulás Zsuzsa

Textiltervező müvész alkotásai a miskolci iparmüvészeti kiállitáson szerepeltek 1963-ban.

Iparmüvészeti kiállitás a Herman Ottó Muzeumban
Északmagyarország 1963. máj. 10. 6.l.

MDK

Gulás Zsuzsa

Kiállitási hir

Népszabaság 1968 márc.24.

MAGYAR MADÁRTANI INTÉZET OTvH.
BUDAPEST, II., GARAS UTCA 14.
Telefon: 359—123

Gulás Zsuzsa

Textilfalkép művészetben elért eredményeiért a Munkácsy-díj III. fokozatát kapta.

Kiosztották az ez évi művészeti díjakat.
Északmagyarország 1965. ápr. 2. 4.l.

MDK

Gulás Zsuzsa

Kiállitási hir

Népszava 1968 márc.27.

Gulás Zsuzsa

V. Oraz. Iparm. Kiáll. Mücs. 1965.

M.D.K

Gulás Lsuzsa
iparművész

Olbszhakt növény mintás, nyomott
faleképét mutatta be a tárlaton.

Szentes Lajos: Néhány gondolat egy iparművészeti . .
Művészet, 1968. január - 32 lap.

MDK.

Gulás Zsuzsa

1965-ben a M„nkácsy dij III.fokozatát kapta

Esti Hirlap 1965 ápr.1.lap -

MDK.

Gulás Zsuzsa

1965-ben a Munkácsy dij III.fokozatát kapta

Népszabadság 1965 ápr.2.4 lap.

Gulás Zsuzsa textiltervező M.D.K.

Részt vett a kiállitáson

"Leány galambbal" falkép

Vajna Éva: Magyar iparművészeti kiállitás Helsinkiben

Magyar Nemzet 1963. május 15. 4.l.

M.D.K.

Gulás Lajosa
iparművész

Munkáival szerepel a Gellért
Szálló tervezésében.

Molnár Károly: A Gellért Szálló új berendezése.
Művészet, 1960. október. – 24 lap.

Gulás Zsuzsa

Textiljei vannak a Randevu Cocteel Bárban / Duna-Intercontinental)

Másta Sárvári: Duna-Intercontinental - ein Kunstausstellung

Budapester Rundschau 1970 I. 30

Gulás Zsuzsa

Festménye a Coctail Bár mennyezetén van a Duna Inter-Continental Szállóban

G. J.: Budapest új gyöngyszeme

Magyar Nemzet 1970 I. 1

Gulás Zsuzsa

Textil álmennyezete a Hotel Duna Intercontinental Rendez-Vous Bárjában - említve.

Magyar Nemzet 1970 január 14.
5. old.

Gulás Zsuzsa
textiltervező

M.D.K.

1965-ben Munkácsy díjat
nyert a lakáskultúra terü-
leten kifejtett munkásságáért
különös tekintettel a textilfali
kép művészetében elért eredmé-
nyért.

Domanovszky György: Négy Munkácsy-díjas iparművész
Művészet, 1966. február - 31 kep.

Gulás Zsuzsa
textilterverő

M.D.K.

Dúnyés csendélet" c. műve
"Nő a galambbal" c. falképe.
"Halak" (repro)

Molnár Éva: Gulás Zsuzsa
Művészet, 1962. április — 38 l.

M.D.K.

Gulás Ísuzsa
iparművész

Textilképe (repro)

M.E: A szép otthon
Nők lapja, 1962. márc 31. – 21 kap

M.D.K.

Gulás Csuzsa
iparművész

Faliképeivel szerepel a kiállitáson.

Lanci Sándor: Az Iparművészeti Vállalat komplex stúdiója
Élet és Irodalom, 1961. szept 9 - 10 l.

M.D.K.

Gulás Csuzsa
iparművész

Falihépekkel és függőnyel szerepel.

Láncz Sándor: Gulás Csuzsa
Élet és Irodalom, 1962. jan 27 – 10 l.

Gulás Tsuzsa
ipari művész

M.D.K.

Textilkép (repro)

M.E: A szép otthon
Nők Lapja, 1962. március 31. — 21 lap

GULÁS Z suzsa textiltervező M.I.K.

részvétel a kiállitáson

-a-s: Mai ern iparmüvészeti kiállitás kulturházainkban

M gyar Nemzet 1962 szeptember 26. 4.l.

GULÁS Z suzsa textiltervező M.[illegible].K.

Függöny/ két tyuk/
A kék gyapjat tartó lány, Gyümölcsszedők

az Iprmüvészeti Főiskolát 1952-ben végezte

Vidos Zoltán: Csekovszky Árpád keramikus és Gulás Zsuzsa texti-tervező iparmüvészek kiállitása
Magyar Épitőmüvészet 1962/3. 54-55.l.

Gulás Zsuzsa, iparművész textilfestő MDk

A fényes Adolf teremben állított ki.

Gyöngytyúkos és Halászbástya c. Függönye, más munkáival együtt a monumentális díszítés szándékát mutatják.

Péter Imre: Jegyzetek Kiállításokról 8.l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. febr. 10.

M.D.K.

GULÁS Zsuzsa textiltervező

Kiállítása a Fényes Adolf. Teremben

Naviktónika

Magyar Nemzet 1962. január 6. 6. l.

M. D. K.

GULÁS Zsuzsa textiltervező

„Gyöngytyukos" és „Ágas" – függöny

„Halászbástya" (Babik)

V. É. Két fiatal iparművész kiállítása

Magyar Nemzet 1962. január 23. 4. l.

Gulás Zsuzsa, textiltervező iparművész MDk

Jan. 5-én kiállítása nyílt meg a Fényes Adolf teremben.

–: Hír 10.l

Népújság Budapest, Bp. 1962. jan. 6.

H.D.K

Gulás Izsusa
szemüvész

Faliképei vel tűnik ki

Abel ach Izsusa: A textil studió.

Müvészet, 1961. október – 13 l.

Gulás Zsuzsa MDK

nyomott és kézifestő

Az Iparművészeti Vállalat Komplex Studiójának
1. textil kiáll. Csók István Galéria, 1961.
aug. 25- szept. 10.

MDK

Gulás Zsuzsanna, III.é.ruhatervező

Ifj. képzőm. és iparm.kiáll. N.Szal. 1950. jun.

MDK

Gulás Zsuzsa

szerepelt akiállitáson, amely 1963. dec 21-én nyilt meg.

Lányi Otténé: Modern magyar iparmüvészet a győri mücsarnokban.
Kisalföld. 1964. dec. 18.

MNK

Gulás Zsuzsa

szerepelt a miskolci kiállításon.

L.M.: Iparművészeti kiállítás a Herman Ottó Múzeumban. Északmagyarország 1963. máj. 10.

Gulás Zsuzsa MDK

szerepelt a miskolci Herman Otto Muzeumban rendezett országos iparművészeti kiállitson.

--: Megnyitották az iparművészeti kiállitást. Északmagyarország 1963 máj 12.

Gulás Zsuzsa

Miskolci Iparművészeti Kiállításon batikolt falikárpitja.

említve.

Napsugár, 1963, 6. szám, 5. kép.

1021

Tapestry Murals

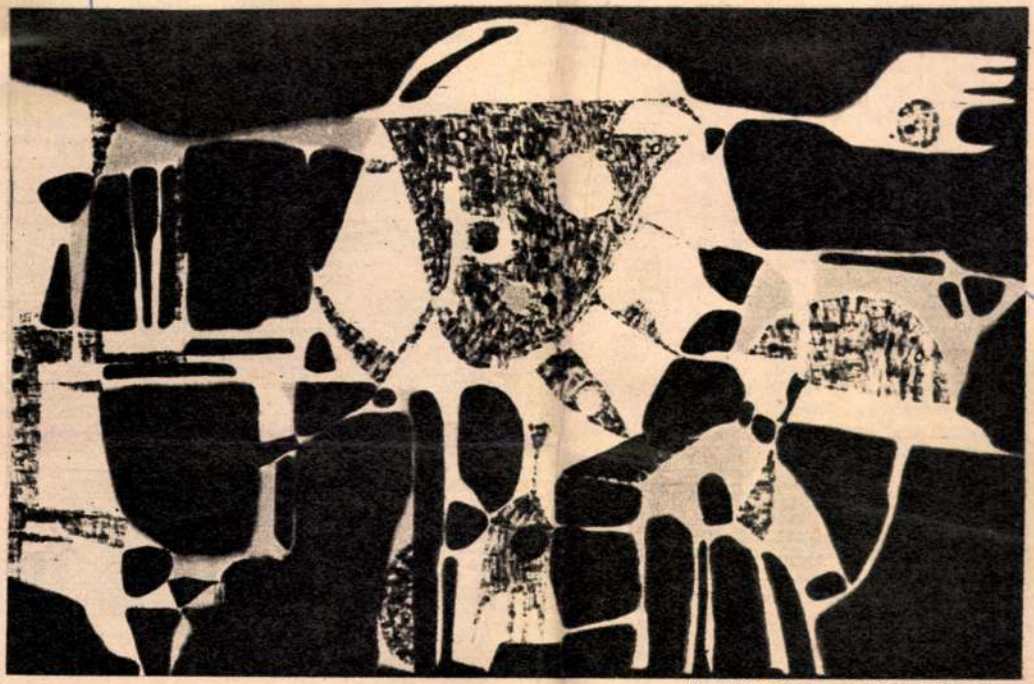

PHOTO MTI — SZEBELLÉDY

This mural tapestry by Zsuzsa Gulás is one of the works displayed at the Tapestry Murals exhibition, recently opened in Budapest's Ernst Museum

Gulás Zsuzsa

l.: 159–490, 359–590. A szerkesztésért és kiadásért felelős: Barcs Sándor, az MTI vezérigazgatója.
apesten a kerületi) postahivataloknál és a kézbesítőknél. Külföldön a Kultúra Külkereskedelmi
r szám: 25006. 6803627/3 Zrinyi Nyomda, Bp. Felelős vezető: Bolgár Imre

The so-called brush track shoe has been brushoffed for the impending 19th Olympic Games, first ever to be held on the (tartan) new plastic surfaced track.

"Everybody knew that the new type shoe could not be used in the Mexico City Games, but we have made it official," said Donald Paid, of England, Secretary of the International Amateur Athletic Federation (IAAF).

"We sent a notice to the various athletic delegations in the Olympic village simply pointing out that no technical rule can be changed during an Olympic year and the rule on track shoes now requires a maximum of eight spokes."

The controversial shoe, worn by the United States John Carlos and Lee Evans in bettering world 200 and 400 meter records recently, has 68 small brushes four millimeters long, on the sole.

BOXING — Los Angeles — Sharp-punching Shoe Saijyo of Japan captured the World Boxing Association featherweight title from Raul Rojas on a unanimous decision Friday night. The Japanese boxer repeated his 10-round nontitle

Wimbledon Singles Championship in 1905, 1907 and 1914.

He was president of the Tennis Association of Au (LTAA) from 1926 to 1955.

For many years he strong advocate of open between amateurs and sionals—introduced for th time this year.

foreign
Eaton American: April F.
G.
ng
ar
ed
nd

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Daily News-Neueste
Nachrichten
1968 SEP 2 9

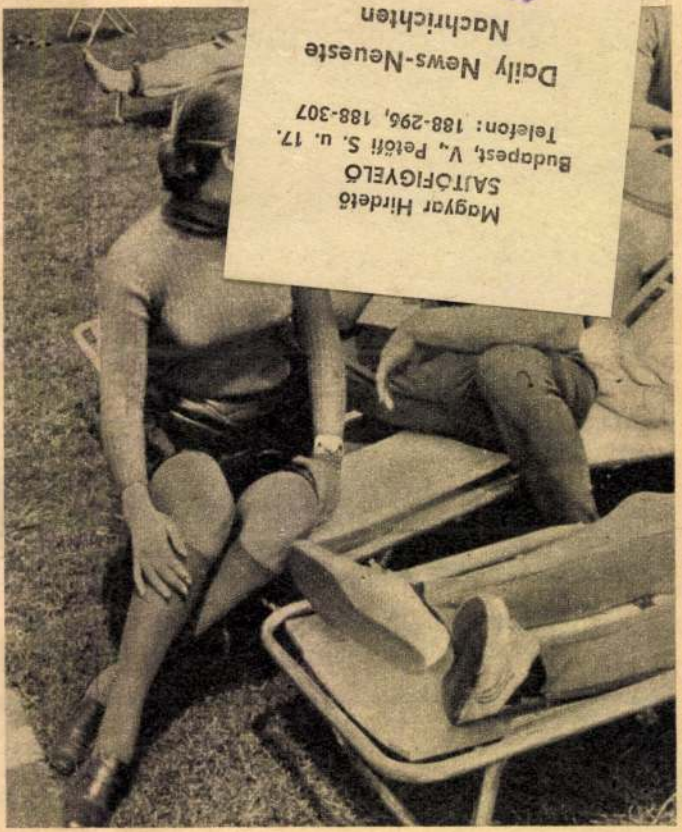

INTERFOTO MTI/AP

POOLSIDE CHAT — Dutch boxer, Rudy Lubbers talks with Miss Mexico, Perla Aguirre, at the poolside of the Olympic village recreation building in Mexico City

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
MAGYAR NEMZET
1967 MÁJ 11

1021

Gulás Zsuzsa kamarakiállítása
a Fészek Klubban

A *Fészek Művészklubban* rendezett kamarakiállítások, szakmai bemutatók sorozatában ezúttal *Gulás* Zsuzsa textilművész ad számot munkájáról, eredményeiről.

Gulás Zsuzsa művészete az öt évvel ezelőtt rendezett kiállítása óta alapvető változásokon ment át. Ott batikolt falaképeket és függönyöket mutatott be, most szabadabb, szuggesztívebb stílusú művekkel kísérletezik. Új munkáin szabadon kerülnek egymás mellé a színek: meleg barnák és narancssárgák világítanak az anyag fehér alapján, sötét feketék, hideg kékek egyensúlyozzák a tudatosan alakított kompozíciókat. A motívumok a természetből indulnak ki, különös faágakat, faleveleket, a Vár és környékének házait, madarakat, állatokat fedez fel közöttük a kereső szem. Textilképeit most komponálva, a színeket és a motívumokat alakítva hozza létre, egyedi és megismételhetetlen minden részletük, s feszesen illeszkedik bele az egészbe, meghatározva annak teljes rendszerét. A művek kisugárzása szinte betölti a teret, monumentális hatású alkotás valamennyi.

Gulás Zsuzsa textiljei meghatározzák további útja vonalát is. A *Hal* és a *Madár levelekkel* — a két legújabb mű — kompozíciója a motívum felbontása és új renddé építése útján keletkezett, s formáik skáláját új eljárások — mint a monotípia jellegű megoldással történt felületgazdagítás — is bővítik, új csapásokat vágva a mindig kereső, nyugtalan művész számára.

H. Gy.

magyar

Ghulam *Faruk* pa
kereskedelmi miniszte
dán elutazott hazánkb
romnapos magyarorszá
tózkodása során fogadt
Antal, a Minisztertanács el-
nökhelyettese. A miniszter
megbeszéléseket folytatott dr.
Csanádi György közlekedés-
és postaügyi miniszterrel, va-
lamint dr. *Szalai* Béla külke-
reskedelmi miniszterhelyettes-
sel. A pakisztáni miniszter-
nek és a magyar kormány
tagjainak tárgyalásai során a
két országot érintő gazdasági
kérdésekről és a kapcsolatok
továbbfejlesztésének lehetősé-
geiről folyt eszmecsere.

hogy *a következő néhány év-*
ben a két ország külkereske-
delmi forgalma megduplázód-
hat. A miniszter különösen
erőművek és hűtőházak vá-
sárlása iránt érdeklődött. Pa-
kisztán a magyar nehézipari
berendezésekért elsősorban
mezőgazdasági cikkekkel fizet-
ne. Ghulam Faruk elutazása-
kor megelégedéssel nyilatkozott
mind a tárgyalásairól, mind a
Magyarországon látottakról.

Az év végére elkészül a Budapest hengerszálló

Rövid múltra tekint vissza
a Belkereskedelmi Beruházási
Iroda, amelyet két és fél évvel

fürdőszobás szoba lesz. *Bala-*
tonalmádiban is megkezdődött
a 240 szobás, 480 ágyas m-

Guldan Jakab
Órás

Pritz 54. l

Guldan Jakab

öráš Pozsony

nekrényora 1760 körül

vród

Csányi Mübarát

100. l.

Gulden Jakab

poksonyi órás

l.

Forum (magyar rész)
1937. 76. l.

Guldan Jakub

pozsonyi ötvösmester

a XVII. század ban.

3 műve kiállítva az

alábbi múzeumban.

Kat Bratislavy

288. l.

Guldan J.

óras

XVI. Lajos stílű - álló
óra a XVIII. n.
második feléből
a pozsonyi városi
muzeumban

Repr.

Muzeum mesta
Bratislavy.

Bratislava, é. n.
XXXI. tábla

MAGYAR KÖZPONTI ILLETMÉNYHIVATA

BUDAPEST, I., VÁR

---------- szám.

Miemlékek Orsz. Bizottság

Budapest

---- ker., Hőgyész E.-utca

Hivatalból.

Díj átalányozva.

1277/1946

Guldan Jakab

öräs Pozsony

XVIII. sz. második fele

irod

Pritz

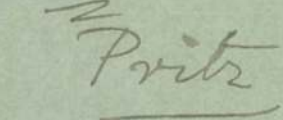

54. l.

JK. 255.

II
591

255. *Teleki Mihály.* Mellig látható, kissé balra fordult, de szembe néz, tojásdad medaillonban. Haja, szemöldöke, bajusza és szakálla sötétbarna, szeme barna. Atillája és prémes mentéje kék. Az előbbin hat és az utóbbin két nagy gomb olvasható meg. Felirata alól: »*Fide sed cui vide*« és a kép körül: »*Ex. D. Michael S. R. I. C. Teleki de Szék, Sup: Armor: Praefect: Cottum Tordensis et Marmarosiensis C: Artium Huszt, Kővár, Sediumq(ue) Siculi Csik Gyergyó Colon. Capit. 1600*«.

Vászon, méretei 18·5 : 14·4 cm. — Át. Képt. 148 (15). — Gróf Csáky László ajándéka 1824.

MDK

Guldan Jacob, pozsonyi órás

Mihalik J.: A krasznahorkai Franciska ereklyemuzeum leltára. Kassa 1912. 45.l.

M.D.K.

Guldan Mihály, órásmester

özvegye 1786-ban férje
eszközeit hirdeti.

Csatkai Endre: Pozsonyi képzőművészek és iparművészek
1750-1850 között

Művészettörténeti Értesitő, Bp. 1963. XII.évf.
1. sz. 28. old.

MDK

Gulden Gyula

Az Orsz.Magyar Iparmüv.Társulat XLIV.közgyülése.
Magyar Iparmüvészet 1929. 125.l.

Gulden Jakab

kannagjártó

Kassa 1627.

l.

Arch. Ért

1901. 79. l.

:stett AR C K É P E K E T,Rómában
bei festőibbek lesznek,sokkal ma-
rtaitokat már a stanzákban is fes-
vannak foglalva a kompozicióba.
ette meg.A XVI.századi portrait-
pviseli II.Gyula pápának,ennek a
rgikus,hatalmas egyéniségnek az
inden energiája és finomsága.Az
ben isvan egy másolata.Az egész
ancsak két példányban van meg
itti és Amerika./1514 körül ké-
eti benne.--Az előkelő udvari
mutatja be Castiglione arcképében,
kkal /Páris,Louvre./.--Beállitásá-
képtárban őrzött Ismeretlen férfi
g az egész kép.A ruha,a csipke já-
gaban.Megfestésben közel áll hozzá
ve.Ez a Sixtusi Madonna modellje.
m hiteles.-- Fornarina /Roma,Pal.
e Rafael többi portraitjainak
ulio Romano művének tartja.A Pitti-
rdinálissal /Ludovico de Rossi és
rcképét.A II.Gyula képhez hasonlóan
lnálnak.

ozott a Madonna ábrázolásának prob-
zicióba kapcsolódik az egykori,
Madonna d'Alba.Azonban itt már
kalmazott szigoru háromszög,illet-
l.A háttérben széles tájkép van.A
nzei képein.A Megváltó tragédiajá-
ágitás problémái jobban érdeklik,

M.D.K.

Hans Guldinsmid [Goldsmid]. ötvös

1434-1455. között szerepel
a pozsonyi feljegyzésekben

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett ~~emlékek~~, elpusztult emlékek. Bp. é.n. 51. old.
művészek,

Gulicska Lőrinc ceglédi grafikus

Másodszor jöttek össze az ország grafikusai és a kisgrafika gyűjtők Cegléden barátt találkozóra. A ceglédiek kamarakiállítást is rendeztek. A találkozóra Várkonyi Károly és Gulicska Lőrinc alkalmi lapokat kérnitettek. (említve)

~~Lenkey István~~: A kisgrafikabarátok életéből.
Réthy István.

Szocialista Művészetért, 1947. jún.

Gulicska Lőrinc

Egléden, a Kossuth Lajos Múzeumban ex-libris kiállítás nyílt meg, – Komáromi Imre gyűjteményét tartalmazza, melyen a művész láthatók művei.

Losonci Miklós: Kiállítótermekben.
Pest Megyei Hírlap, 1977. szept. 16.

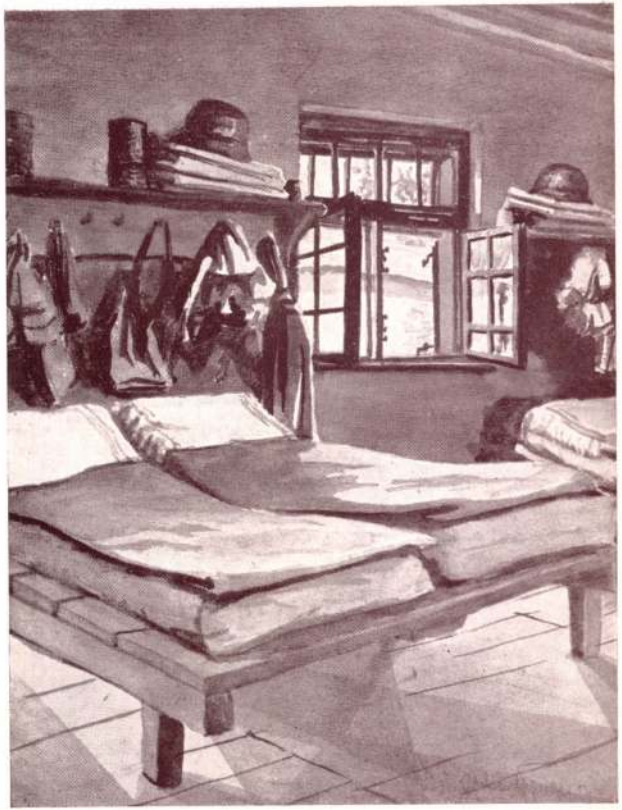

KATONAI HÁLÓTEREM

GULDEN GYÖRGY akadémikus akvarellje után

Ludovikás Levente
1928. VII. évf. 1/2

Gulden György

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Népújság Heves
Gulicska Lőrinc grafikus
1975 APR 23

1021

Ex libris-gyűjtők Cegléden

A Kisgrafika Barátok Köre az elmúlt vasárnap Cegléden rendezte II. országos találkozóját több mint száz művész és ex libris-gyűjtő részvételével, közöttük a különjáratú autóbusszal érkezett egriekkel.

Az esemény alkalmából *Réthy István*, a KBK főtitkára nemzetközi grafikai kérdésekről, illetve a legutóbbi — Jugoszláviában tartott — kongresszusról tájékoztatta a résztvevőket, egyidejűleg pedig kiállításon adtak ízelítőt *Komáromi Imre* helyi klubtag gazdag hazai és külföldi gyűjteményéből. Az egész napos program során remek cserelehetőség is kínálkozott, s így számos szép lap változtatott gazdát, került például az egriekhez is. A találkozó kedves epizódja volt az a filmvetítés, amely a négy esztendeje kezdődött egri—ceglédi barátság több emlékezetes pillanatát elevenítette fel. Az ország legkülönbözőbb városaiból összesereglett gyűjtők a búcsúzásnál elhatározták, hogy a legközelebbi, a harmadik találkozót Pécsett rendezik, 1976-ban.

A ceglédi találkozó emlékére készített kisgrafika: *Gulicska Lőrinc* munkája.

hangsúlyt. magukkal persze ott eredmények mi demokrá tiszteletben véletlen: zászlóval ki tok névsorát olvasva azt tapasztaljuk, hogy közülük a legtöbb már arról is ismert országosan, hogy ott a munkahelyi demokrácia fejlesztéséért, az új demokratikus fórumok megteremtéséért is sokat tettek az utóbbi években: a TVK, a Csepel Művek, az Izzó, a 43-as Állami Építőipari Vállalat, a VOLÁN 20-as Vállalat, a Centrum Áruház az üzemi demokrácia elmélyítéséért indított sok jó kísérlet színhelyei...

A 25 kitüntetett gazdasági egység nem ismeretlen a magyar közvélemény számára — a VIDEOTON, a Zalaegerszegi Ruhagyár, a Bábolnai Mezőgazdasági Kombinát, a Tisza Cipőgyár vagy a Dunai Hőerőmű — de az összes többi évek óta jó hírű, határainkon túl is ismert és elismert kollektíva. Ráadásul éppen korszerűségük és kezdeményezőkészségük a leghíresebb, korszerű gazdálkodási, ösztönzési, szervezési módszereket alkalmaznak, korszerű termékszerkezettel bírnak, a fizetési mérlegben a bevételek gyarapítói. Állami támogatást semmit vagy csak nagyon keveset és egyre kevesebbet vesznek igénybe.

példaképei a munkában az ember „építésében" is k való szocialista kollektívá nak.

A brigádok is, a váll latok is eredménye ket ugyanabban a gazdasá környezetben, ugyanolya feltételek és szabályok ké zepette érték el, mint ami lyenek közt az ország va lamennyi vállalata dolgo zik. Sikereik, egész tavaly munkájuk azt igazolja, hog előrelátással, gazdálkodó kezdeményező kedvvel és j tervekkel, gondolatokkal le het színvonalasan, nemzet közi mércével mérve is kor szerűen, a valamennyiüni érdeke szerint dolgozni.

Gerencsér Ferenc

Kongresszus
Ege

Az egri Gép- és Műszer ipari Szakközépiskola párt szervezete április 21-én meghívta *Szőke Miklósnét*, a Mátrai Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság tervezőmérnökét, aki küldöttként részt vett az MSZMP XI. kongresszusán, hogy tartson élménybeszámolót kongresszusi tapaszta-

ánk nemzetközi támasza

MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1974 71

KÖNYVTÁROS

Gulicska Lőrinc

1021

TÁNCSICS SZÜLETÉSÉNEK 175. évfordulóján emlékülést rendeztek Cegléden a szakszervezeti könyvtárosok az SZMT körzeti könyvtár kezdeményezésére a Kossuth Múzeum Turini Százas Küldöttség Baráti Körével és a Táncsics nevét viselő iskolával közösen. Az ünnepségre sikerrel mozgósították a legaktívabb olvasókat is. Hidvégi Lajos helytörténész Táncsics ceglédi napjaira emlékezve, eddig ismeretlen momentumokat kutatott fel és közölt a Ceglédi Hírlap hasábjain; a Táncsics Kiadó pedig ízléses kiállítást rendezett, amelynek tárlóiban látható volt Táncsics ceglédi lakásának képe, szállásadójának arcmása, továbbá Táncsics munkái közül A nép szava Isten szava, a Népkönyv, a Nemzetiségi izgatók, az Életpályám és a Hit, papok, pápák. A kiállításon mind Táncsics ceglédi napjait, mind a Táncsics Kiadó munkásságát szóban is ismertették. *(M. T.)*

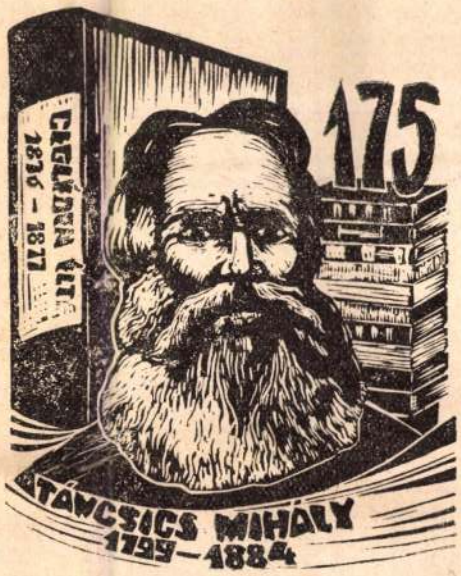

Gulicska Lőrinc linómetszete

EMLÉKÜLÉS CEGLÉDEN

1974 ÁPRILIS 21.

szük csoportunk az Eötvös Kollégiumban Józs
őt: több versét fejből tudtuk, élmény volt szám

Az idegen költőkre és írókra nem térek ki
hossza: kik és miért voltak rám termékenyítő
tottam is. Sajnos, nem jutott időm mindazoktól
igazi élményt az idegen auktoroknál nem is anny
tolmácsolás nyújtja számomra."

A következő válasz KUCZKA PÉTERÉ:

„A legszebb és leggazdagabb könyvtár, amel
Székesfehérváron, a Baross utca kettőben. Háro
sott, vagy már fölöslegessé vált könyveket, lap
olvasmányai, nagyapám nemzedékének könyve
összegyűjtött és felhalmozott papírkötegei.

Tízéves koromban vettem észre, hogy mi is van a palláson. Mint egy fantasztikus antikváriumban, találtam ott egymás mellett első kiadású Kazinczyt vagy halmazban Rózsa Sándort és Rinaldo Rinaldinit, az Érdekes Újság háborús évfolyamait, Faludi Ferenc verseit, a nagy, képes Petőfi összest, a Doré illusztrálta Bibliát, a Pesti Naplóból kivágott és összegyűjtött cikkeket és folytatásos regényeket, a régi Magyar Könyvtár és az Olcsó Könyvtár füzeteit, de lexikont és világtörténelmet is. Azt hiszem, tulajdonképpen ott kezdtem olvasni, ott szoktam rá a betűre, ott álmodtam érthetetlen szövegek fölött, ott olvastam először a Toldit, Vernét, Móricz Zsigmondot — és nem is tudom már, hogy még mi mindent. A Téli Éjtszakákat is, Boccacciót is, a Mindenes Gyűjtemény rémtörténeteit is...

Hogy kerültek ezek oda? Nem kutattam soha, mindig örültem létezésüknek, egyszerre a könyvnek, a padlás rejtélyeinek és a búvóhelynek. Ez a „könyvtár", ennek a könyvei hatottak rám leginkább. Sokat olvastam azóta is kíváncsiságból, kötelességből, a tanulás kedvéért, de minden olvasmány mögött, ha élmény volt, annak a padlásnak a lelket tágító, szemet nyitó élményeit kerestem —, s néha megtaláltam, legtöbbször nem.

Ami a hatásokat illeti, nem a könyvek hatottak rám, hanem emberi magatartásformák, hol ez, hol az, néha egyiktől kaptam segítséget, néha a másiktól, Majakovszkijtól és Platontól, Rimbaud-tól, vagy Petőfitől... És persze másoktól is.

Rónay Mária

Guljájeva, A.I.: Madarak és lepkék /tányér/, fafaragás/

SZABAD MŰVÉSZET

1954. jan.-febr. sz. 8.1.

/Dobrovics A.: Az oroszországi szovjet föder. köztársaságok alkalmazott népmüv. és iparmüv. kiállításáról/

MIK

Gull Erika

Szerepelt a Veszprém megyei festőművészeknek az Egyetem "E" termében megnyílt tárlatán.

portréja

Körüspataki Sándor: Benyomások képzőművészeink kiállításán.
VESZPRÉM MEGYEI NÉPUJSÁG. Veszprém. 1956. jan. 1. 3. l.

Guller Erika

A Oési H. István Képzőmův. Kör Ózd
János felszabadulásának 25. évfordulóra
rendezett kiállításán résztvesz

Ózdi Vasas 1969. dec. 19.

Gultem, Georg

löcsei harangöntö

1649

l.

Schürer Wiese

103. l.

Mozsara a

Kassai muzeum-

ban

Ismeretlen festő.
A XIX. század végéről.

596. Hrabovszky János báró.

Térdig, jobbra néző, áll. J
hol tollas csákó van, baljával pedig az
ravaló feletti ~~kerdett~~ szalagon logó vask
rend és kereszt disziti, a melyek közül
a porosz katonai érdem, a szent György,
szent Móricz, a szent Lázár, a pármai
tól bal csipője felé szalagjai vonulnak,
gálati jelvény övezi, nadrágja piros. El
gyült, szeme szürke, bajusza és szakálla

Vászon, méretei 74: 58.2 c
Az 1848/9-iki szabadsághar
Átvétetett az 1896: IV. 8-

59

904: V. 4.

Gultz Ignác

4 /

MAGYAR MUVESZET
1929. 268

Gültz Ignác

fessö

l.

Müller Florián-Gápolna

44. l - 45. l.

Gulbransson Ignác

festő

Schoen Arnold:

Scherwitz Mátyás

lendvai festő

magyar művészet

1929. 268. l.

$$\begin{array}{r} 130 \\ 55 \\ \hline 18{,}5 : 4 = \underline{\underline{46}} \end{array}$$

2

2

$\underline{\underline{140}}$

Gultz J. Domokos 16, 43, 72, 158—159, 180, 208, 209, 218

217

Iskolák és múzeumok

vén versenyt halad az új művészet kialakulásával, legjelentékenyebb termékeit röviddel készültük után megszerzi s így nem szorul drága és késői utólagos pótlásokra, mint mult századbeli magyar gyüjteménye. Mellette Budapest székesfőváros képgyüjtése érdemes említésre, melynek kettős célja van, részben az 1933-ban megnyilt Fővárosi Képtár gyarapítása, másrészt művészek segélyezése. Ideális állapot az lenne, ha a kettő együtt haladhatna, a nagy művésznyomor azonban lehetetlenné teszi ezt, a város kénytelen apróbb összegekkel oly festőket is segélyezni, kiknek képe nem jelenti gyüjteménye komoly gyarapodását vagy éppen be sem sorolható abba.

Egészséges pénzügyi helyzet esetében a pályájára induló magyar festőnek különben hasonlíthatatlanul előnyösebb helyzete

Gultz I g n á c z, festő, l. *Goltz I.*

Gültz Ignác Domokos Lőrinc

festő

Szépmüvészet
1944.235.l

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

MDK

Gultz Ignác budai festő

nyugtája a szentségház foglalati munkájáért; kelt Budán 176o máj. 19-én.

Schoen Annatempl. 218.1.

MDK

Gultz Ignác D.J.

Schoen Annatempl. 43.1.

MDK

Gultz Ignác festő

Schoen Arnold: Schervitz Mátyás budai festő. Magyar Művészet 1929. 268.l.

M. D. K.

GULTZ (Goltz) Ignác festő

Garas XVIII. 27, 147, 221. l.

MDK

Gultz Ignác budai festő

SchoenAnnatempl. 218.1.

MDK

Gultz Ignác festő

A budai Szent Anna templom aranyozasi és festési munkáiról sajátkezű nyugta.

Schoen Arnold: A budai Szent Anna templom 299.1

MDK

Gulyás, festö

az ujabb nemzedék szinvonalas tájképfestöje.

Pipics Zoltán dr.:A képzömüvészek egyesületének jubileumi kiállitása.-Mücsarnok.-U.M.1934 dec.8. 21.1.

Gulyás

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

A magyar falu és élete motivumait gyümölcsözteti.

Magyarság
1934.I.14.

Gulyás

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.
A grafikai anyagban szerepel, rézkarca.

Magyarság
1934.I.14.

Gulyás

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

8 órai Ujság
1934.I.14.

Gulyás

Kiállít

M. 932. XII. 18.

Kérdő

Név: . . . . . .

Volt-e önálló kiállitása 1954-óta: . .

. . . . . .

Milyen pályázatokon vett részt 1954 u

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásokat kapott: . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

1954 után készült fontosabb müvei: .

MDK

Gulyás festőmüv.

Kecskeméti Művésztelep kiáll. Kecskeméti Ujság.
1913. nov. 4. 2 l.

MDK

Gulyás

Művei kiállitva az 1930.febr.-ban Békéscsaban rend.városközi tárlaton.

Cikk: Városközi kiáll.Békéscsabán.

Képzőművészet, 1930.IV.évf. 29.sz. 103.l.

MDK

Gulyás honvéd

aIV. csoportban /Barkácsmüvek/

I. dijat nyert

Berkó honvéddel készitett

fa- harckocsi modellért

--: A Fegyveres Erők irodalmi és müvészeti pályázata.

Néphadsereg. 1962 szept. 29.

Gulyás
fotós

Gulyás fotós készítette a
Grafikai Biennale Krakkó-
ban című cikkhez Tóth End-
re fotójával reprót.

Szuhózrts Péter: Grafikai Biennalé Krakkóban.
Művészet, 1974. november - 34 lap.

Gulya Imre
grafikus

Hül. Füzesgyarmat
1931.
1948-ban a Nagy Balogh
János kollegiumban
Pap Gyula vezetése
alatt tanult Nagy ma-
rozon. Szénrajzaival
és ceruzarajzaival ve-
repelt a kollégiumnak
a Képzőművészek Szabad-
vezete budapesti helyi-
ségében rendezett bemu-
tatkozó kiállításán.

Gyenge tehetség

Láttam 1948. okt. 3

BUDAPEST, IX., HOGYES ENDRE U. 10.

.....szám

Nagyságos

Szentiványi Gyula úrnak

a Műemlékek Orsz. Bizottsága

pótitkárának

Pelsőc

Poste restante.

GULYÁS Ágnes

ve looked like by viewing the stucco
ich is now a museum, along with the
intings of the refectory. The reason
ise Regent Balog and Vice-General
have the local builders simplify his
s attention to itself by its simplicity,
vish ornamentation. The money to
hurch dignitary.
here under a vow of silence until
estate passed to the crown. It was
bought it back and inhabited it until
sister and Mátyás Esterházy left for
After the last war, the buildings were
ildren's camp.
uty, being let to and maintained by
nt since 1944, was replaced in 1992
an hour. Information about other
ad by phoning the caretaker (in

Gusztáv Rabazzi Stepancsics

lyreállításához
k jogelőd vállalatai
rultak hozzá.

TESI ERŐMŰ RT.
f. 23.

rv: Szakál Erika
ck: Rabazzi Stepancsics Gusztáv,
vics György
MvH Tervtára
Brian McLean, Wellmann Nóra
laprajz: Cartographia,

munka: VESZPRÉMI NYOMDA RT
zető: Fekete István igazgató
555 916 X

A REMETESÉG ALAPRAJZA

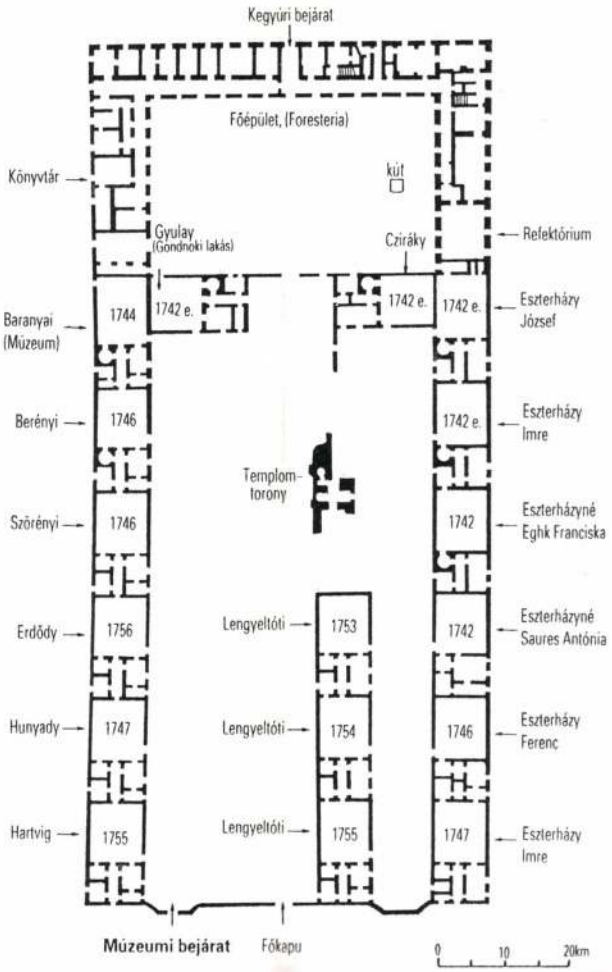

Új Stúdiótagok Kiállítása

Becsey Zsuzsa
Dániel András
Gulyás Ágnes
Gallusz Gyöngyi
Hernádi Réka
Kennedi Erzsébet
Linter Tamás
Medve Zsuzsa
Meszlényi Dénes
Nagy Gábor György
Példi Lívia
Szabics Ágnes
Szacsvai Pál
Szöllősi Tibor
Zsemlye Ildikó
Vegronics Zsuzsa

Megnyitó: 1994 március 10-én 18 órakor.
Megtekinthető; 1994 március 20-ig naponta 10-18h
Fővárosi Művelődési Ház 1119 Budapest Fehérvári Út 47.

Gulyás András, építén

L: Eltér István

-: követségi kérek

Magyar Építőművészet Bp. 1983

10-12

83/4

Gulyás Anikó, építész

A Lánchídtól fölfelé ódon

tem magammal. Egy darabot hazahoztam és laboratóriumunk megvizsgálta. *Értékre, ízre tökéletes maradt.* Az ár nem meghatározója ennek a terméknek. Valóban magyar speciálitás: hasonló szalámit készítenek külföldön is, de mert a húsalapanyag és sok minden — ami gyártási titok — más, mint idehaza — *az a szalámi nem ugyanaz.* A minőség kiválósága, *a hazai húsalap-*

Kiklai Júlia: Újabb kincseket ígér a Vár 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. máj. 13.

GULYÁS Ágnes

Vidéki NA-NE Galéria
1994. április 13 – 25.

kelerarbeitung

gebenen *Zeilenlimit*
elbestandteile einzuhalten und Wiederholungen von

kombinationen, Pseudonym, Beruf(e), möglichst
rt.

er Folge die *Fakten* des Lebenslaufs stehen:
n. Ausbildung (wann - wo - bei wem?).
stlern (sofern Vornamen im Text erwähnter
e Preise/Auszeichnungen. - Hiervon durch
en Entwicklung und
Haupttechniken, bevorzugte Themen).

aben *Auswahlcharakter!*)

ngaben:
rie/Sammlung u.ä.: Titel, Technik,
, Jahr.

der Oeuvre-Kataloge hingewiesen werden.
ende Werke anführen. Druckgraphik wird

GULYÁS ANNA

GULYÁS ANNA

1955-ben született. Három pályamódosítás után – belső indításra – kezdett alkotni. Laboda László a fafaragás művészetére tanította, de később a rajz és festés felé fordult. A zománcművességet Kobguber Zsolttól sajátította el Budapesten él.

Művészetbarátok 2003 kiállítás a Pataky Galériában

2003. OKT. 20 - NOV. 15.

Gulyás Attila tanuló

Taksonyban az ünnepi napok keretében gyermekrajzokból nyílt kiállítás. Az idén Gulyás Attila, Tiefenbeck László és Szűcs László jeleskedik a helyi remény-ségek közül.

Losonci Miklós: Kiállítótermekben.
Pest Megyei Hírlap, 1975. dec. 6.

Gulyás Béla

a székesfehérvári tejüzem
építésze – neve említve

Magyar építészet 1945–70
218. old.

M.D.K.

Gulyás Dénes
Grafikus

Mikszáth: Beszélő höntös illusztrá-
ciójával a második díjat nyerte
el.

Művészeti életünk
Művészet, 1961. április – 41 l.

MDK

Gulyás Dénes

Hajóépitès	olaj	120x100
Portré	"	50x60

Fiatal Képzőművészek Studiója IV.Kiallitása.
Ernst Múzeum 1963.Június.Kat. 17.1.

Gulyás Dénes festő M.D.K.

Részt vett a kiállításon

Tájkép.

Gelmecker Anna: Fiatalok képzőművészek IV. kiállítása az Ernst Museumban

Magyar Nemzet 1963. június 9. 6.l.

MDK

Gubjás Dénes, festő

Makszimenko Sztálinvárosban (vázlat) Of.

„Magy. Szovj. Baráts" - 1952 - Képzőm. kiáll. - Katal. 4. l.

GULYÁS DÉNES

Bujkáló nap akvarell
Körönd "
Tavasz délelőtt olaj

Fiatal képzőművészek és grafikusok
kiáll 1955.

Szántó Piroska

Asszony feketében szén és pasztell

Lilaruhás parasztasszony - - pasztell

Szüret Tus

A Szentendrei Műrésztelep jubiláris kiállítása 1926-1956

Katalógus: Lyka Károly

Gulyás Dénes festő

Tavaly ápr.-ban a XI. Magyar Képzőmű-
vészeti Kiállításon szerepelt egy képe
a zsennyei festőnek.

Bertalan Lajos: Zsennye 1969.
Vas Népe, 1969. febr. 16.

Gulyás Rénes

Résztvesz a kiállításon
(A katalógust ld: Ferenczy Bénimél)

3. Országos Akvarell Biennálé
Eger, Gárdonyi G. Színház, 1972.

GULYÁS DÉNES

Őszi fák. Vizf. 3ox4o.
Októberi reggel. Vizf. 3ox4o.

III.Magyar Képzőművészeti kiáll.kat.Műcsarnok 1952.dec-
1953.márc.

Gulyás Dénes

Repülés, o. 100×120 cm

Miskolci Téli Tárlat, 1974.

Gulyás Dénes

Petőfi lúd, gouache

N. Országos Akvarell Biennálé
Eger, 1974.

Gulyás Dénes

Zsennye (repro), gonache
Sigliget , — u —

IV. Országos Akvarell Biennálé
Eger, 1974.

Gulyás Dénes
végzett főiskolás

Szabad Művészet

1951. 385. l.

égvetés.

ai katholikus hegyi templom
és aranyozó munkálatára.

álatok.
kifestése
munkák
kiemelési-
fejék
együtt Kor 2500·—

kálatok.
tett már-

Gülyás Dénes

festő

MN. 1956 febr. 16

(f. f.: Edma rajzai és G. D. festmégyei az Eötvös Klubban)

M. kir. Központi Illetményhivatal, Budapest (I., Vár, Szent

1	2	3
Az alkalmazottnak törzsszáma és neve	Összes járandóság	nyugdij-járulék

			f
Vk Cs or			
Vk Dr			
Vk			0,05
Dr. Lux Kálmán	786,22		8,85
Vk. 1243. Sal[illegible]nc			

GULYÁS Dénes festő

és Rác András mozaikművére, 1991

Fasai Ev. Gimn.

Kesztheli S: Mo. napórái Bp. 1998. 34., ill

sich daher instinktiv von den Vorschriften der Stil-Äst
die unbedingte Fläche und Statik haben wollen. Ein Bl
von *Péri*, *Forbát*, *Bortnyik*, *Moholy-Nagy* genügt, un
ihre baugesetzlichen Energien ungleich lebhafter ur
wirken, als die flächenmäßigen Bildgefüge des Wilhel
Stijl-Begriffen immer noch eine verschwenderische Fü
unzweifelhaft so, daß die ungarischen Möglichkeite
mus nicht in der Fläche, sondern im Raum, nicht in de
glichenheit des Senkrechten und Wagerechten, sond
ausgreifenden Dynamik liegen.

Es ist kein alternder dürrer Rationalismus, der die F
staltungen bestimmt, sondern ein hingebungsvoller
pisch-erlösende Mission des Intellekts. In wem diese
primäres Lebensgefühl mitzuschwingen vermag, der v
Konstruktivismus zu planimetrischen Übungen und phy
experimenten abgestumpft aufnehmen. Und doch jagt
Geraden und geschwungenen Kurven der Form eine
Gegensätze der verschiedenen Bildwerte sind voller S
aller bewußten Selbstdisziplin ist auch der Konstruktiv
dere Kunst, eine Frage des Temperaments und der I
sondere Energie, geradlinige Sicherheit und Bewegun
men erklärt sich aus dem Umstande, daß es ihm gelan
größtmögliche Ausschaltung des Imponderablen und
erreichen. Dies unterscheidet ihn so eindringlich von
und stammelnden Ungefähr der Gefühlsseligkeit im E

Gewiß hat auch der Konstruktivismus Formen gr
und Inhaltsschwere aufzuweisen. Doch seine eigen
gedeiht in einer hermetischen Abgeschlossenheit von
transzendentaler Sehnsucht und den Dunkelkammer
seins. Diese Abgrenzung gegen Störungsmomente sic

Gulyás Dénes

Magyarországot képviseli a belgrádi „Hivatásos művész-képzés" c. nemzetközi konferencián.

Nemzetközi képzőművész-találkozó Budapesten; Magyar Hírlap, 1970. V. 14. 7. l.

Gulyás Dénes

Δ Gulyás Dénes festőművész kiállítását csütörtökön 18 órakor dr. Németh Lajos művészettörténész nyitja meg a Csepel Galériában (Tanácsház tér 3.). A kiállítás október 18-ig tekinthető meg.

Népszabadság, 1987. IX. 22

Gulyás Dénes
LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest, VII., Lenin-körút 9—11.
TELEFON: 227—651, 221—285

Magyar Nemzet
1956 FEB 10

Edma rajzai és Gulyás Dénes festményei az Eötvös-klubban

Két homlokegyenest ellenkező stílusú és egyéniségű művésznek, két távoleső műfaj művelőjének kiállítását nyitották meg az Ismeretterjesztő Társulat budai Eötvös Klubjában. *Gulyás* Dénes akvarelljeivel és tempera-képeivel a lírát, *Edma* színészportréival és jellem-karikatúráival a szatírát képviseli ezen a kiállításon.

Gulyás Dénes pesti és pécsi tájképei vívódó, útkereső művész munkái. Nem a nagy hatásokat, hanem a biztos érzékkel »elkapott« hangulatokat szereti. Érzékeny frisseséggel ragad meg egy-egy szép pillanatot. Ilyen az elhagyatott nyári kertvendéglő képe: a fákon át sápadt délelőtti nap világítja meg az asztalokra borított kertiszékeket, s a néhány csöndes vendéget: szinte árad a nyugalom ebből a képből. Ugyanilyen hangulatos a hegyre kapaszkodó szűk pécsi utcácska rajza. Gulyás szereti a színek szép és beszédes összhangját: a *Körönd* téli képének színei sajátos és jellegzetes portréját adják a sokszor megfestett párizsias pesti térnek. De nem mindig bánik ilyen határozottan és tudatosan a színekkel: az *»Udvaron«* című kép árnyékos tornácának és napos kertrészletének színeit már sokkal kevesebb biztonsággal rögzítette meg. A kiállításáról kapott összkép azonban finomérzékű, tehetséges festőt mutat.

Egyéni hangját, stílusát napról napra határozottabban alakítja ki a másik kiállító művész: *Edma*. Kétféle karikatúrát állított ki: a képek egy része amolyan »kép szöveg nélküli« jellem-, vagy helyzetkép. Ha nem tüntetnék fel a kép címét: *A felszólaló, A gyáva, A kérlelhetetlen* — akkor is kacagva ismernénk rá ezekre a jóismerősökre. Frissek, vázlatszerűek a róluk készült rajzok — ahogyan a ceruzahegyre kívánkozó figurák elcikáznak az élesszemű művész mellett, úgy rögzíti meg őket a gyors és kérlelhetetlen karikatúra. A *»Diadalmas férfi«*, akinek keblét izom helyett az önteltség dagasztja; a ványadt kis újszülöttől elragadtatott nagynénik kara, vagy a rémhíreken csámcsogó, riadtan pislogó »fecsegők« — mind önmagukért beszélő, szűkszavú, maró kis szatírák. Ezeken az odavetett friss rajzokon még szinte ott érezzük az alkotó kuncogását is: »most megfogtalak!«

Edma legjobb rajzai azonban mégsem ezek, hanem — a *színészportrék*. Ezekben valóban újat sikerült hoznia a sokszínű magyar karikatúraművészetbe, többet néhány jól jellemzett arcnál. A színház iránti tisztelet, a művészet szeretete világítja át ezeket a kis rajzokat. Humorát ezekben a képekben nem a gúny, hanem inkább a megilletődöttség ihleti. Ott érezzük a rajzokon egybeolvadva és összekuszálódva, akár a színpadon a szerepébe; nem csupán maszkkal, hanem lélekkel is átlényegült színészt. *Ferrari* Violetta légies portréján felleljük Ofélia ezzaltált tekintetét — *Gobbi* Hilda öregasszonyát se csupán az ősz paróka teszi öreggé és érezzük mögötte a színésznő jól ismert egyéniségét is. S mindez a mondanivaló pár vonallal, két vagy három színnel válik elevenné. Az igazi jó humor sohasem csupán nevettet — kicsit meg is hatja az embert. Edma képeinek is ilyen a humora.

(f. f.)

NAGY NÉPEK BARÁTSÁGA: SZABADSÁG (Bartók Béla út 64.) 4, n7, f9, BÁSTYA (Lenin krt. 8.) f5, h7, 9, RÁKÓCZI (Csepel) h8, h6, 8.

VÖRÖS PIPACS: VÖRÖSMARTY (Üllői út 4.) csak délelőtt f10, f12, f2, ALKOTMÁNY (Újpest) f4, h6, 8, JÓZSEF ATTILA (Rákospalota) n6, f8, v. 3.

BORISZ GODUNOV: DUNA (Fürst Sándor u. 7.) f5, h7, 9, v. n3.

KÖRHINTA: URÁNIA (Rákóczi út 21.) 3. hétre prol. 4, n7, f9. MÁJUS 1. (Mártírok útja 55.) prol. 4, n7, f9, v. h2, MŰVÉSZ (Lenin krt. 88.) 3. hétre prol. 9, 11, n2, f4, h6, 8, ZUGLÓI (Angol u. 26.) f4, h6, 8, FELSZABADULÁS (Flórián tér 3.) f4, h6, 8, TÁTRA (Pesterzsébet) prol. f4, h6, 8, TANCSICS (Csepel) prol. 4, n7, f9, ATTILA (Budafok) n6, f8, v. 3.

FURFANGOS NYESZTERKA: TOLDI (Bajcsy-Zsilinszky út 36.) f4, h6, 8, FÉNY (Újpest) f10, f12, h4, 6, n9.

MENEKÜLÉS FRANCIAORSZÁGBA (16 éven felülieknek): PUSKIN (Kossuth Lajos u. 18.) 9, 11, n2, f4, h6, 8, SZIKRA (Lenin krt. 120.) f10, f12, h2, 4, n7, f9, SZABADSÁG (Bartók Béla út 64.) csak délelőtt f10, f12, h2, DÓZSA (Róbert Károly krt. 59.) 4, n7, f9, v. 2, HUNYADI (Kispest) 4, n7, f9, ÉPÍTŐK RÓZSA FERENC KULTÚRHÁZA (Gorkij fasor 50.) 17-én, 21-én: 7 óra.

KATI ÉS A VADMACSKA (kisérőműsor: Két bors ökröcske): VÖRÖSMARTY (Üllői út 4.) 4. hétre prol. f4, h6, 8. **VERSENY** (Pataki István tér 14.) f6, h8, v. n4. **UJVILÁG** (Rákoskeresztúr) h6, 8, v. f4, szerda szünnap.

HÁROM START: UGOCSA (Ugocsa u. 10.) 4, n7, f9, BRIGÁD (Pestlőrinc) f6, h8, sz., v. n4.

FIAM, A TANÁR ÚR: KOSSUTH (Váci út 14.) prol. f5, h7, 9, v. n3. MUNKÁS (Kápolna u. 3/b.) prol. f4, h6, 8.

EGYMILLIÓFONTOS BANKJEGY (kisérőműsor: Tihany): VÖRÖS CSILLAG (Lenin krt. 45.) prol. f5, h7, 9, v. f3. CORVIN (Kisfaludy köz) 3. hétre prol. h4, 6, f9, RÁKOSI MÁTYÁS KULTÚRHÁZ (József Attila tér 4.) n6, f8, v. 3, szerda szünnap, SZABADSÁG (Újpest) h6, 8, v. h4.

Magyar hiradó, Virágba borul a föld (prol.): HIRADÓ (Lenin krt. 13.) Reggel 9-től este 11-ig folytatólag, szombaton éjjel 1 óráig.

A gyarmati ifjúság napja alkalmából, február 21-én:

Két hektár föld: ADY (Tanács krt. 3.) f4, h6, 8.

Félelem bére (16 éven felülieknek): OTTHON (Benczúr u. 3—5.) f4, h6, 8.

Mexikói lány: ÓBUDA (Selmeci u. 14.) 4, n7, f9.

Virágba borul a föld (kisérőműsor: Első a világon, Tavasz a Tátrában, A kis sün kalandjai): ÁRPÁD (Kerepesi út 146.) n6, f8, v. n4.

Mary hercegnő: ADY (Tanács krt. 3.) 16—20. és 22-én: f4, h6, 8.

LAKÁSCSERE

Két szoba, hallos, gőzfűtéses, termálvizesemet elcserélem kisebbre vagy garzonra. Este: 200—358.

Rózsadomb alján 3 nagy szoba, hallos, összkomfortos lakásomat elcserélném 2 szoba összkomfortos + 1 szobás lakásra. Érdekl.: 355—040.

IX-ben 2 szoba, hall, összkomf. első emeleti utcai lakásomat elcserélném kétszer egyszobás, egyik lehet garzon, lakásért. T.: 340—134. Déli és esti órákban.

November 7 tér melletti háromszobás utcai összkomf., első emeleti lakásunkat elcserélnénk két egyszobásra. — 224—337.

Összeköltözök, figyelem! Egy háromszobás összkomf. utcai lakás, balkonos, elcserélem 2 egyszobás összk. lakásért. Cím: VIII., Klauzál [illegible]

Elcserélném 1 szoba komf., autogejzeres lakásomat hasonló nagyobb lakásra, belterületen. XIV., Vorosilov út 39. — Vietorisz.

Budai nagyméretű összkomf. négy szoba, hallos, garderobos helyett keresek budai két szoba, hallos, összkomfortost és egyszobást. 350—671. Este.

Elcserélném budai 1 szobás összkomf. lakásom 1 vagy 2 szobás kertes lakásért Nagy-Budapesten. Tel.: 126—790, 2—4 óráig. Pappné.

Ujpest központjában két szoba, konyha, kamrás lakásomat (víz, gázzal) elcserélném pesti egy szoba összkomf.-ra vagy szoba, hallra, ráfizetéssel. Árpád út 45. Murányi. Héttől.

Elcserélném 1 szobás modern komf., magasföldszintes, olcsóbérű, igen szép kertes és utcai lakásomat 1 szoba, hall[illegible]

Városmajorra néző 2 sz., hallos, napos, közp. fűtéses luxuslakásomat elcserélném Sztálin útra néző napos, két egymásba nyíló cserépkályhásra. T.: 154—313.

Szolnoki garzonomat elcserélném bármilyen pestiért. Herédi, XI., Bartók Béla út 116.

Körtér környéki 1 szoba, hallos, modern lakásom elcserélném 2 szoba, hallosra. 456—792. Du. 5—7.

Összeköltözök! Budai nagyméretű 2 sz. + szem. szoba, közp. fűtéses, erkélyes luxuslakásom elcserélném két kisebbre. Este: 353—601.

Elcserélném 1 szoba, konyha, kamrás lakásomat (házt. áram van), 2 szoba komf.-ra, megegyezéssel, belterületen. Asztalos. XXI., Ady E. u. 100. I. 8.

Elcserélem 2 szoba, konyhás lakásom 2 szoba összkomfortra, lehetőleg VIII. ker.-

Elcserélnénk színháznál, melletti na[illegible] tű. délifekv[illegible] szobás, loggi[illegible] mélyzeti szob[illegible] 1 szoba, gyönyörű la[illegible] kat nagymére[illegible] ba, hallos é[illegible] szobásra, lyűtt. 311—07

Két szoba, h[illegible] dern összkor[illegible] kásom elc[illegible] egy szoba n[illegible] retű vagy S[illegible] ván körút [illegible] kén egy szo[illegible] méretű össz[illegible] tosért, mege[illegible] sel. Este: 4[illegible]

Kecskeméti kertes, ga[illegible] épületekkel, [illegible] bás félkomf[illegible] somat elc[illegible] budapestivel. manné. Bpes[illegible] Dohány u. 36

Elcserélném garzonnal (d[illegible] vésű, cserépk[illegible] villamoshoz [illegible] budai ké[illegible] komf.-ra. XI[illegible] gos u. 13. II[illegible] rich. Du. 6—

Elcserélem vonalon lev[illegible]

1964 MÁR

OLVASÓINK írják

HASZNOSÍTSUK A „SZÍNEK A VENDÉGLÁTÓIPARBAN" CÍMŰ SZAKCIKK TANULSÁGAIT

1021

Gulyás Dénes festőművész a VENDÉGLÁTÁS januári számában a szakember biztonságával koncentráltan vázolta fel számunkra a kontraszthatás és szindinamika jelenségeit s utalt arra, hogy a téri színharmónia kérdéseit külön cikkben világítja meg. A nagyszerű cikk igyekszik megláttatni velünk, hogy a szín és alakforma helyiségeink térhatását és hangulatát bizonyos törvényszerűségek rendszere szerint alakítja.

Iparágunkban alkalmazott hibás gyakorlat ismertetésével szeretném aláhúzottan hangsúlyozni, hogy nálunk ezek a kérdések mennyire hús- vér problémák, s milyen módon veszünk erőszakot szinte intézményesen az említett törvényszerűségeken.

Köztudomású, hogy az újonnan létesített vendéglátóipari egységek és a tervezett nagy-felújítások számának sokszorosa az a karbantartó, felfrissítő, csinosító munka, ami a vendéglátóipari értékesítő helyiségek sokaságát érinti. Aligha tévedünk, ha csak az idegenforgalmi szempontból hangsúlyos helyeken levő helyiségek számát is több száznak vesszük, melyek kb. két-három évenként kerülnek újrafestésre, kozmetikázásra.

Általános tapasztalat, hogy ezek a higiéniai és szépészeti célzatú festési munkálatok szakszerű tervek nélkül a szakiparosok rutinmunkája szerint készülnek el, az üzletigazgatók, az áruforgalmi ügyintézők igénye alapján, akiket e kérdésben legfeljebb ösztönös ízlésük irányíthat.

Nagyvállalatainknál, amennyiben a központi műszaki osztályukon akad is egy-két építészmérnök, fizikailag képtelenek a hálózat sorrakerülő helyiségeiben szemlélődni, átgondolás alapján megfelelő vázlatokat készíteni, s azt a kivitelezőkkel alaposabban megbeszélni. Az építészmérnöki diploma pedig még nem jelenti azt, hogy az illető otthonosan mozog a belsőépítészet kérdéseiben, s egyáltalán e téren például elég invenciózus-e?

A kivitelezők, a saját karbantartók, a KTSZ-ek festői, mázolói a polgári lakások igényein nőttek fel. Lépten-nyomon tapasztalhatjuk, hogy ebben az arányormában gondolkoznak s ezt valósítják meg a vendéglátóipari helyiségeinkben is. Így születnek az agyonpingált ezüstmennyezetek, a girlandorgiák s a gátlástalan csikozások, amivel sokszor igen hangulalos boltives helyiségeket is elcsúfítanak. S teszik ezt sokszor olyan szeretetteljes ügybuzgalommal, aprólékos, gondos munkával, hogy ember legyen a talpán, aki „lekritizálással" gátolni meri igyekezetüket. Kellene a tervezői vezetés, az ízlésfinomító nevelés nekik, de nincsen honnan meríteniök.

Balatoni üzemegységek átvételénél tapasztaltam, hogy a festés, mázolás megrendelése csak helyiségszámra, illetve négyzetméterre szólt. Legfeljebb az alapszínt, vagy a hengermintát választja ki a rendelő. — Magam, mikor az öreg szállodák lehetetlen alakú lépcsőházai, helyiségei festés-elképzelésében elakadtam, kénytelen voltam Budapestről baráti segítséget kérni. Személyesen győződtem meg arról, hogy a belsőépítész tanár útmutatása nyomán, hol a falfelület megnövelésével, hol a mennyezet fehérjének leeresztésével, a szegélycsíkok mellőzésével, másutt semleges, vagy éppen hangsúlyos színekkel hogyan tűnt el a belógó mennyezetgerenda görbesége, lett barátságos és hangulatos a sokszor nodályszerű helyiség. Természetesen nem volt könnyű az az agitációs munka sem, amivel a szakmestereket ki kellett rángatni hagyományos szemléletük beklyózó makacsságából.

Ez a példa is azt bizonyítja, kell a szakismeretekre támaszkodó művészi tervező munka ezen a területen is; nem lehet és nem okszerű a kontárjellegű gyakorlatot folytatni.

A cikk meggyőz arról, hogy gyakorlati színpszichológia segítségével a belső tér alakítását befolyásolhatjuk, a helyiséget növelhetjük, vagy megrövidíthetjük, vagy a benne folyó mozgást irányíthatjuk optikai hatások révén, a színek segítségével. Egyszerűsíthetjük, vagy bonyolultabbá tehetjük a formákat, kihangsúlyozhatjuk vagy eltüntethetjük a szerkezeteket, javíthatjuk, vagy csökkentjük a világítást.

A leleményes tervező, azonos költség mellett szinte két-háromévenként új összhatást teremthet helyiségeinkben, esztétikailag folytonosan fejlesztheti azt. Ezt ugyan a vendégek többsége csak ösztönösen élvezi, de a képzettek és tájékozottak nagyon is tudatosan és örömmel nyugtázzák. Így, vagy úgy, de e réven is növekedik vendégforgalmunk, növekszik vendégeink jóérzése.

Ma még nem érkezett el az idő, hogy vállalataink ilyen szakembereket alkalmazzanak. Mégis meg kell valahogy találni az utat a belsőépítészekhez, segítségüket igénybe kell venni.

Járható útnak tartanám, ha vállalataink az Iparművészeti Főiskolához fordulnának. A belsőépítészeti tanszék végzős növendékei bizonyára beoszthatók egy-egy üzemsorozat kifestésének megtervezésére (üzemi gyakorlat) és a kivitelező részleggel való konzultálásra. A szertelenségek elkerülésére, a stílus tisztaságára biztosíték volna a szaktanári tanácsadás és tervbírálat, míg a kivitelezés színvonalára az a sok lelkes és technikailag jól képzett szakmunkás, akik a karbantartók és KTSZ-ek festő részlegeiben tömörülnek.

Nem lebecsülendő az az ösztönző erkölcsi és anyagi hatás sem, amit ez a „foglalkoztatás" a fiatal iparművészeknek nyújtana anélkül, hogy szakmánknak ez számottevő anyagi terhelést jelentene.

Nyilvánvaló, hogy a szakemberekkel való együttműködés a vendéglátóipari egységek vezető garnitúrájának művészeti szemléletét is jelentősen fejlesztené, ami nélkül — éppen az említett cikkből tűnik ki — aligha léphetünk tovább.

Kocsis Mihály
Metropol Szálló

Az innsbrucki téli olimpia vend
az újságíró szemüvegén

2350 sportoló, 1400 sportvezető, 1200 újságíró és számtalan külföldi vendég a világ minden részéből —, a puszta számok is félelmetesen hatnak, hát még ennyi embert, ennyiféle ízlést, oly sokféle igényt kielégíteni! Még ha azt az optimális és valóságban nem létező állapotot vennénk, hogy ez a rengeteteg ember mind igénytelenségig szerény, kedves, megértő, a nehézségeket tudomásul veszi, a vendéglátásukkal törődő dolgozókat segíteni kész — még így is iszonyatos teher és felelősség ellátásuk. De kérem: a sportolók gasztronómiai szempontból végtelenül igényes „egyedek", a vezetők bizony az esetek nagy részében módfelett követelődző „alanyok", az újságírók pedig,... nos az újságírók egyszerűen örökké zsörtölődő, még a kákán is csomót kereső folyton sietős, kiállhatatlan „alakok". Képzelhetik mennyi bajt, mennyi izgalmat, mennyi nehéz órát szereztek azoknak, akik ezen a téli olimpián, minden idők legnagyobb téli olimpiáján, ellátásuk terhét magukra vállalták. Tisztelet a szenvedőknek, tisztelet a vállalkozásnak, tisztelet a merésznek, és tisztelet... a kíméletlenül drága áraknak! Node hadd tartsak sort!

A vendéglátóipart csak a vendég oldaláról ismerem és ha nem éppen türelmetlenül ülök mondjuk valamelyik balatoni étteremben, nem „szekálom" mondjuk a szegedi Tisza szálló éttermének végtelenül türelmes és kedves pincéreit a hidegnek tűnő leves miatt, nem nyavalygok valamelyik pesti presszóban, mert „tupirral" hozták a feketét, akkor mindig a legnagyobb elismeréssel, szent borzadállyal ítélem meg fáradságos, idegnyomorító munkájukat. Így azután előre is elnézésüket kell kérnem, ha kedvenc szaklapjuk hasábjain a felkérésre nem éppen szakszerűen és meglehetősen szubjektív szempontok alapján írok az innsbrucki téli olimpia „vendéglátásáról." Az itt leírtak pusztán személyes tapasztalataim, a témába — miután eszembe sem jutott, hogy erről később szaklapban írjak — el nem mélyedtem, most tehát, az emlékeket csokorba szedve Önök elé tárom, a következtetést szakértelmük alapján, hivatásuk is-

találában patika-tisztaságú állapotban tartották. A tégla-alakú terem egyik rövid oldalán hosszú pult mögött terült el a nyitott konyha és ide zarándokolt tálcával felszerelve az újságíró nép. 35 schillingbe került az ebéd, amely meglehetősen egyhangú volt: leves — pesties kiszólással Zilahy leves, vagyis „Valamit visz a víz" — húsétel rizs vagy burgonya körítéssel — a hús kivétel nélkül mindig konzervből, vagy félkész ételből — sütemény, gyümölcs, kompót. Kenyér vagy zsemlye ingyen. A sajtóétterem egyébként a sajtószálló földszintjén terült el és a sajtószálló szobaárát teljes penzióval kellett érteni, ennek megfelelően a vendégek 95%-a „eszi, nem eszi, nem kap mást" — alapon látogatta ezt az éttermet. Tekintettel arra, hogy az újságírók a szinte szakadatlanul zajló sporteseményekről nemigen jutottak mindig vissza étkezésre a szállóba, kérésükre egésznapi élelmüket „hidegcsomag" alakjában is megkaphatták itt az étteremben. A tapasztalatok szerint a „hidegcsomaggal" járt jobban az ember. Az olimpia első napján közölték az érdeklődőkkel, hogy azok, akik nem laknak a sajtószállóban és ebben az étteremben óhajtanak étkezni, néhány ételt á la carte is kaphatnak. Ez szemenszedett kacsának bizonyult. A konyha egyszerűen nem vette tudomásul és az étlapon feltüntetett ételekről állandóan kijelentették, hogy már elfogyott és csak a penziós menü áll rendelkezésre. Ez pedig — mint már említettem — 35 schilling volt, vagyis szép kis summa. Mindent

nyi
em
ellátni. Hogy a sah és kísérete, valamint az a néhány filmsztár, aki az Olympia sportszállóban lakott és ott is étkezett, hogyan volt megelégedve az ellátással, erre vonatkozóan sajnos nincsenek megbízható értesüléseim, tekintve, hogy a sahhal valahogy mindig elkerültük egymást, nem tudtam megkérdezni.

Aztán itt volt a Messehalle, vagyis a kisebbik jégcsarnok, ahol a jégkorongtorna B csoportjának mérkőzéseit bonyolították le. E hely elsősorban, mint a magyar jégkorongcsapat „mohácsa" ébreszt kellemetlen emlékeket, de voltak, hogy úgy mondjam „vendéglátóipari" lidércnyomásaim is ugyanitt. Például, hogy sem hideg sem meleg, sem ülő, sem mozgó, sem álló büfé a csarnokban nem létezett. Volt viszont egy hatalmas alagsori étterem a szomszédos kiállítási csarnokban, amely minden tekintetben osztályonfelüli volt, elsősorban azonban itt is az árakkal emelkedtek a sokévi átlag fölé. (Egy fekete 25 Schilling volt és ezt csak azért ismétlem, hogy nehogy azt higyjék, az imént csak sajtóhiba folytán olvastak ennyit) Egyébként is Innsbruckban csakhamar kialakult az a megalapozott benyomás az emberben, hogy az itteni vendéglátóipar tulajdonosai ezen a téli olimpián akarnak egyszer s mindenkorra meggazdagodni. Ami persze nem sikerült... Már csak azért sem — és azt hiszem egy kicsit ez is a témába vág — mert az ide-

VENDÉGLÁTÁS
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188—296, 188—307

Rákoskerti Művelődési Klub

Budapest XVII., Rákoskert Sugárút 66. Tel.: 158-4423
Januári programajánlata

ÁLLANDÓ PROGRAMJAINK:

Ulti Kör
minden kedden 15 órától
Aerobic
minden kedden és csütörtökön 18 órától,
részvételi díj 120 Ft/alkalom
Nyugdíjas klub
minden hónap páros csütörtökén 16 órától a Rákoskerti Idősek Klubjában. Zeneszó, tánc, filmvetítés, beszélgetés, játék és jó társaság várja a látogatókat.
Kerámia kör
minden pénteken 16–18 óráig.
Tilkovszky Éva keramikus vezetésével a látogatók agyagozhatnak, mintázhatnak, korongozhatnak. Az elkészült, kiégetett, színezett munkák hazavihetők. A körhöz folyamatosan lehet csatlakozni.
Részvételi díj 900 Ft/hó.
Gombfoci klub:
A Rákoskerti Asztali Labdarúgó Szövetség (RALSZ) szombatonként 10 órától tartja mérkőzéseit.
Helytörténeti klub:
minden hónap első csütörtökén 17 órától. A kör vezetője, Bukta Mihály mindenkit szeretettel vár, akit érdekel lakóhelye története, a helyi hagyományok felkutatása és megőrzése.
Számítógépes klub
minden hónap páros csütörtökén 18 órától.
A klub lehetőséget nyújt információ és program csereberére, a számítógépes ismeretek bővítésére, továbbfejlesztésére és játékra. Tagsági díj: 100 Ft/hó.

***Bukta Mihály képviselő** fogadóórája február 3-án 17 órától.*

A könyvtár nyitvatartása:
kedd: 14–19-ig
csütörtök: 16–19-ig
péntek: 14–19[15]-ig
Szolgáltatások: folyóiratolvasó, videózási lehetőség, videofilmek kölcsönzése.

Új szolgáltatás új szolgáltatás

Fénymásolás az RMK-ban: A/4 7 Ft;
A/3 14 Ft.

Számítógépes tanfolyam
Alapfokú ismeretek IBM PC kompatibilis számítógépek kezeléséhez:
– A számítógépek alapvető felépítése
– Az adaptációs rendszer működése (DOS 5.0)
– Szövegszerkesztés
– A Norton Commander megismerése
A 21órás tanfolyam január 19-től március 2-ig, szerdánként 17–20 óráig tart.
Tanfolyami díj: 2.000 Ft. A tanfolyam vezetője: Fodor Gábor.
Jelentkezési határidő: 1994. január 14.

A XVII. kerületi Polgármesteri Hivatal érettségizett, államigazgatási és szövegszerkesztői gyakorlattal rendelkező gyors és gépíró **munkatársat keres.**
Jelentkezés szakmai önéletrajzzal a Polgármesteri Hivatal ban. 1173 Budapest XVII., Pesti út 165. I. em. 106-os szobájában.

* * *

Az iskola igazgatója azonnali belépéssel **logopédusokat és 1 fő gyógypedagógust alkalmazna** gyógypedagógusi végzettséggel a Budapest XVII. ker. Naplás u. 60 sz. Általános Iskolába.Bér megegyezés szerint. Érdeklődni lehet személyesen munkaidőben az iskola igazgatójánál, vagy a 158-4631 telefonon.

A Rákosligeti Közösségi Ház

(Budapest XVII., Hősök tere 9. Tel.: 158-6681)
programjaiból

Pódium műsor január 21-én pénteken 17 órai kezdettel a **Magyar Kultúra Napja** tiszteletére:
„Az égig érő fa" a **Tolcsvay Trió** zenés irodalmi gyerekműsora

Január 29-én szombaton 9–16 óráig
Út a szeretethez! – tréning
Ha részt vesz 7 órás csoportos foglalkozásunkon újra megtalálja a szeretethez vezető utat! Kiegyensúlyozottá és nyugodttá válik. Megtanul lazítani. Kapcsolatai zavarmentessé válnak. Érdemes kipróbálni!
Jelentkezés január 21-ig, folyamatosan a Közösségi Házban.
Részvételi díj: 1.000,– Ft

Újra meghirdetjük!
Természetjárók köre
első összejövetel január 25-én, kedden 18 órakor
Táncház gyerekeknek
2 hetente pénteki napokon 16–18 óráig első táncház:
január 28-án
Tánciskola (társastánc)
10 részes iskolánk első órája február 4-én
pénteken 15–16-ig
A jelentkezéseket február 2-ig fogadjuk el!

Péntek esti zeneklubunk menetrendje
A koncertek este 8 órakor kezdődnek.

január 21-én	**Undead Voodoo** a „mi" házizenekarunk újra és újra
Január 28-án	**Jam Sassion** – örömzene, a Magyar Jazz Szövetség Információs Központja és a Drum-Art támogatásával
február 4-én	**Török Ádám és a R.A.B.B.** minden külön értesítés helyett
február 11-én	**Torma és a Music Power Factory** szintizene, „Torma-show"-val

Nosztalgia klubunk

január 22-én	Georg Martin Oldiens zenekar a volt Funny Family Martonosi György vezetésével közösségünk kedvence lett
február 5-én	Beat Box Staféta – Donáth László zenekarát utoljára Karácsony napján hallhattuk

Újdonságot kínálunk 1994-ben a rejtvényeket kedvelőknek!
Rejtvényfejtő klubunk 2 hetente
csütörtöki napokon
18[30]–20 óráig várja a kedves érdeklődőket.
Első klubnap: január 20-án

Erdős Renée Ház – kiállítóterem

Budapest XVII., Báthori u. 31.

Állandó kiállítás:
Helytörténeti gyűjtemény,
Epress gyűjtemény,
Néprajzi szoba,
Merzse-mocsár dioráma,
Erdős Renée emlékszoba

Időszaki kiállítás:
~~Gulyás Dénes festőművész kiállítása~~
(Rendezi a Vigyázó Ferenc Művelődési Társaság)
Megnyitó: 1994. január 15-én 18 órakor;
Megtekinthető: 1994. február 9-ig.

Pályázati felhívás

A Budapest Főváros XVII. kerületi Önkormányzat pályázatot hirdet 7 db önkormányzati tulajdonban, 05 építési övezetben lévő, építési telek értékesítésére. A telkek megtekinthetők:

Helyrajzi sz.	Cím	Közművek (x)	Terület m²	Kikiáltási ár Ft/m²	Kikiáltási ár eFt	Letéti ö. eFt
121344/311	Aranylúd u. 68.	összközmű, burk.út	642	2.000	1.605	80
131548	Dormánd u. 6.	víz, vill. föld út	1439	1.800	2.590	130
132680/6	Kopolya u. 25/a	összközmű, föld út	825	1.700	1.403	70
133953	Tárcsa u. 5.	összközmű, burk. út	895	2.000	1.790	90
134133/4	Kelecsényi u.	víz, vill. burk.út	991	1.600	1.587	80
135674	Szigetcsép u. 76.	összközmű, föld út	702	1.700	1.193	60
135971	Csongrád u. 44.	víz, vill., gáz, burk.út	701	1.700	1.192	60

(x) az ingatlanra a közmű csatlakozási lehetőség biztosított. A meghirdetett telkeket beépítési kötelezettség terheli. Budapest XVII. ker. Polgármesteri Hivatal a telkeket licitálás útján értékesíti.

A licitálás helye és időpontja: Budapest XVII. ker. Polgármesteri Hivatal, Budapest XVII., Pesti út 165. földszinti ebédlő, 1994. január 25. 10 óra. A licitálás lépcsője 30 ezer Ft.

Pályázati feltételek:

a) Pályázat benyújtásának határideje **1994. január 21. 11 óra,** és egyidejűleg telkenként a kikiáltási ár 5%-ának letétbe helyezése (készpénz, látraszóló takarékbetét).
b) A pályázaton fel kell tüntetni: a pályázó(k) nevét, címét; az igényelt telek (telkek) címét, helyrajzi számát; igazolást a letétbe helyezett összegről.

Pályázni több telekre is lehet. A letétbe helyezett összegeket a pályázók – a nyertes kivételével – 1994. január 25-én felvehetik a Polgármesteri Hivatal pénztárában. Nyertes visszalépése esetén az Eladó a vételi jogot felajánlhatja a 2. ill. 3. helyezettnek.
Szerződéskötésre és a vételár készpénzben történő kiegyenlítésére 1994. február 25-ig kerül sor.
Szóban lehet érdeklődni Polgármesteri Hivatal Vállalkozási Csoportjánál: 1173 Budapest, Pesti út 165. fsz. 3–4.

Dóci József
polgármester

A Budapest Főváros XVII. kerületi Önkormányzat pályázatot hirdet 11 db önkormányzati tulajdonban, 05 építési övezetben lévő, építési telek értékesítésére. A telkek megtekinthetők:

Helyrajzi	Cím	Közművek (x)	Terület m²	Kikiáltási ár Ft/m²	Kikiáltási ár eFt	Letéti ö.eFt
131370	Rácsos u. 21.	összközmű, föld út	534	1.700	908	45
131373	Rácsos u. 15.	összközmű, föld út	538	1.700	915	46
131788	Jászkisér u. 54.	összközmű, föld út	539	1.700	916	46
132522	Petri u. 37.	összközmű, föld út	538	1.700	915	46
132599	Laskó u. 10.	összközmű, föld út	530	1.700	901	45
134510/75	Gerecsehida u. 18.	víz, vill., gáz, föld út	875	1.400	1.225	61
134510/76	Gerecsehida u. 16.	víz, vill., gáz, föld út	871	1.400	1.219	61
134510/111	Gerecsehida u. 17.	víz, vill., gáz, föld út	900	1.200	1.080	54
134510/114	Gerecsehida u. 15.	víz, vill., gáz, föld út	1019	1.200	1.223	61
134510/148	Csabamező u. 12.	víz, vill., föld út	934	1.200	1.121	56
134510/174	Csabamező u. 5.	víz, vill., föld út	992	1.200	1.190	60

(x) az ingatlanra a közmű csatlakozási lehetőség biztosított. A meghirdetett telkeket beépítési kötelezettség terheli. Budapest XVII. ker. Polgármesteri Hivatal a telkeket licitálás útján értékesíti.

A licitálás helye és időpontja: Budapest XVII. k. Polgármesteri Hivatal, Budapest XVII., Pesti út 165. földszinti ebédlő, 1994. február 8. 10 óra
A licitálás lépcsője 30 ezer Ft.

Pályázati feltételek:

a) Pályázat benyújtásának határideje **1994. február 4. 11 óra,** és egyidejűleg telkenként a kikiáltási ár 5%-ának letétbe helyezése (készpénz, látraszóló takarékbetét).
b) A pályázaton fel kell tüntetni: a pályázó(k) nevét, címét; az igényelt telek (telkek) címét, helyrajzi számát; igazolást a letétbe helyezett összegről.

Pályázni több telekre is lehet. A letétbe helyezett összegeket a pályázók – a nyertes kivételével – 1994. február 8-án felvehetik a Polgármesteri Hivatal pénztárában. Nyertes visszalépése esetén az Eladó a vételi jogot felajánlhatja a 2. ill. 3. helyezettnek.
Szerződéskötésre és a vételár készpénzben történő kiegyenlítésére 1994. március 8-ig kerül sor.
Szóban lehet érdeklődni Polgármesteri Hivatal Vállalkozási Csoportjánál: 1173 Budapest, Pesti út 165. fsz. 3–4.

Dóci József
polgármester

TEKTON STÚDIÓ

Tel.:175-9341

Minőségi
építészeti tervezést
tetőtérbeépítéstől
– szállodáig
reális áron,
gyors határidővel vállalunk.

Családunk által 60 éve
alapított rendelőjében

Dr. Illényi Miklós
FOGSZAKORVOS
várja kedves betegeit

Bp. XVII., Nagyszénás tér 8. alatt
Jelentkezés telefonon: 158-4906

Elsősegély éjjel-nappal.

Ideiglenes híd 24 órán belül is!

SZABÓ SÁNDOR
ÉPÍTŐIPARI VÁLLALKOZÓ
VÍZ-, GÁZ-, KÖZPONTIFŰTÉS-
SZERELŐ MESTER

Vállalok hagyományos
és rézcsöves kivitelezést
tervezéssel, jóváhagyással,
anyagbiztosítással
és OTP-költségvetés készítéssel.

Telefonüzenet: 158-4662
(9h–16h-ig,
László lakás)
Cím: 1171
Budapest
Kaszinó köz 17.

Párizsból áll, a vidék különböző tájainak iparművészete, belsőépítészete, díszítőművészete legalább ennyire érdekli a lap olvasótáborát. Szándékaik ma is elsősorban mindazok érdeklődését kielégíteni, akik lakókörnyezetük átrendezéséhez, szebbé, érdekesebbé tételéhez ötleteket keresnek, azok segítését megvalósítani, akik jó ízléssel keresik az otthonuk változtatásának lehetőségeit.

A 20. század klasszikusainak sorában *Jacques Quinet* (1918–1992) munkásságát mutatja be a folyóirat, aki a funkcionalizmussal szemben a modernség és a humanizmus ötvözésének lehetőségét kereste, össze tudta házasítani a finomságot és a szükséget. Bútorai egyesítik a forma egyszerűségét és a részletek ravaszságát. Quinet kedveli a világos vonalakat, a leegyszerűsített, karcsú, legtöbbször egyenes vonalú berendezési tárgyakat, de ezek sohasem gépi, ipari formák. Karrierje fontos állomásai az általa berendezett híres tengerjáró hajók, dolgozott az Air France-nak is, vasúti kocsik berendezését tervezte a franciák legnagyobb vasúttársaságának. Quinet nem divatirányzatot képvisel, önálló művészete szintézist hozott létre az iparművészet és a design között.

Egy eltűnőfélben lévő kézművesség, a paszományos-mesterség kiváló képviselőjét, *Pierre Houles*-t és 1930 óta virágzó cégét mutatja be Pascale Thuillant cikkében. Vannak boltjaik, ahol termékeiket árusítják az Egyesült Államokban és Európa több országában, de a különleges szegélyeket, rojtokat és bojtokat készítő vállalkozás legnagyobb megrendelői manapság a kastélyok, paloták felújításával megbízott szakemberek, mint például Madame Pompadour lakosztályának renoválásakor a versailles-i kastélyban. A családi vállalkozást 1996-óta az alapító fia, Philippe Houles igazgatja.

Magánlátogatásra invitál Lucile Oliver írása az Európát 1884-től át- meg átszelő *Orient-Express* vasúti kocsijaiba. A legendás luxusvonat, ami különleges fényűző kényelméről lett olyan híres, 1883. október 4-én indult első útjára Párizsból Konstantinápolyba, az Osztrák–Magyar Monarchián keresztül. Megálmodói Georges Nagelmackers, Pullman és Field voltak, elképzelték és megvalósították a világ első utazó hotel-palotáját hálókocsikkal, étteremmel, valamint minden kocsi toalettel és hideg-meleg vízzel volt ellátva. A berendezés a legdrágább anyagokból készült, a kor leghíresebb tervezői (például René Lalique és René Prou) készítették a bútorok, a világítás és a dekoráció terveit.

A *lille-i fajansz* történetét tárja az olvasó elé Dorothée Guillemé Brulon cikke. Az 1696-ban Febvrier-Boussemart-Petit által alapított gyár termékei a 18. században az akkor már híres delfti és roueni fajansz mellett meg tudták őrizni függetlenségüket és eredetiségüket, annak ellenére, hogy „holland jellegűek" voltak, és távol-keleti motívumokat használtak a díszítésben kezdetben. Nagy különbséget jelent a roueni és a lille-i tárgyak megjelenésében az, hogy míg a Rouenben készültek továbbra is alkalmazták ezeket a motívumokat, Lille-ben hamar felhagytak vele. A csodás fehér ónmáz a különleges árnyalatú kék felületen gyakran ezeknek a fajanszedényeknek olyan külsőt kölcsönöz, mintha lágy porcelánból készültek volna. Eredetiségük egyik eleme a hímzések világából átvett dekoráció, amely legtöbbször széldíszként vagy oromdíszként van jelen a tárgyakon, de előfordul központi motívumként is. Másik jellegzetességük, hogy a 16. századi urbinói fajansz itáliai reneszánsz stílusának hagyományát is őrzik.

A francia art nouveau egyik legnagyobb hatású műhelye, az *„Ecole de Nancy"* bútorait mutatja be Lucile Oliver, az akkori századforduló hírességei által tervezett, ma a nancyi Musée de l'Ecole de Nancy kiállítótermeiben látható tárgyak gyönyörű illusztrációival. Emile Gallé, Daum, Jacques Gruber, Louis Majorelle és a többi halhatatlan művész által tervezett bútorok, lámpák, szövetek és egyéb lakberendezési darabok a nancyi ipartörténet legsikeresebb korszakának eredményei. Az Ecole de Nancy a kiváló francia ízlés, az iparművészeti oktatás és a kereskedelem összeszerveződésének mintapéldája a 19. század végén és a 20. század elején, de termékei vitathatatlanul az egész emberiség kultúrájának egyik legnagyszerűbb örökségét képezik.

Figyelmükbe ajánlom még a *tűzhelyek*ről szóló írást, mert a konyhának ezen egyik legfontosabb berendezéséről olyan képet kaphat a kedves olvasó, ami ritka összefoglalása a formának és funkciónak, a stílusnak és a praktikumnak. A nagy terjedelmű cikket Francoise Sauvan írta.

■ A CONNAISSANCE DES ARTS 2003. 606. számában egy Európában kevéssé ismert – a múzeumi gyűjteményekben is nagyon ritka – művészi kivitelezésű, az ókori Peruból származó, *tollból készült halott rituális kellékek*ről kapunk összefoglalást a Portfolio rovatban. A perui uralkodóház tagjai számára készültek ezek a csodálatos színeiket máig megőrző ruhadarabok és emberi fejet formázó szobrok a 3–15. században. A gyakran textilalapra, de előfordul, hogy bőrre színes madártollból felrakott képeknek szimbólumai, absztrakt, piktogramos, ideogrammás és figuratív díszítésű takarói, tunikái a halotti szertartást kísérték, segítették a halottat a túlvilág felé haladó útján.

A *cári Szentpétervár* művészetéről ír Hervé Grandsart az Ermitázs és a Kreml kincseinek Párizsban az Invalidusok Dómjában kiállított gazdag gyűjteménye alapján. Amikor Oroszország franciául beszélt címmel augusztus végéig volt látható a kiállítás, amely a rövid, de igen jelentős, 1800-tól 1830-ig tartó korszakot mutatta be festményekkel, ruhákkal és iparművészeti tárgyakkal. A francia kultúra hatása jól érezhető az orosz művészeti alkotásokon Nagy Péter cár uralkodása óta a formákban és a díszítésben egyaránt, vegyük például a XVI. Lajos stílusban elkészített szamovárt.

A funkcionalizmus Dupré-Lafon szerint címmel Pierre-Emmanuel Martin-Vivier mutatja be a 20. század egyik – saját korában nem túl ismert – jelentős alkotóját, *Paul Dupré-Lafon*-t, aki építész és iparművész volt az 1920-as és 1930-as évek Párizsában. Ismeretlensége nem meglepő, hiszen nem szeretett magáról beszélni, nem vett részt kiállításokon. Egyetlen kivétel a párizsi 1937-es Nemzetközi Kiállítás, amelyen néhány bútort mutatott be munkáiból. Bútorgarnitúrái a klasszikus art deco stílust képviselik, ami az 1925-ös párizsi Iparművészeti Kiállítás utáni korszak uralkodó művészeti iránya lett. Ízlése a nemes anyagok

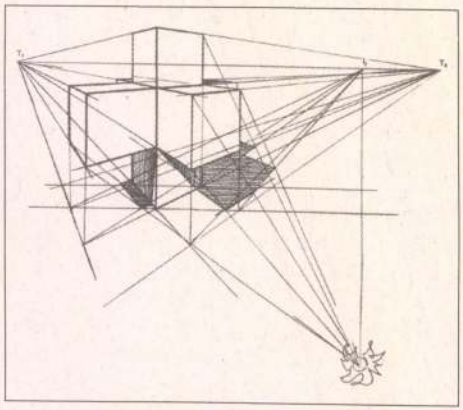

Gulyás Dénes: Szemléltető ábra / Dénes Gulyás: Illustration
(A képzőművészet iskolája. 2. kötet. 1977)

A mai iparművészetnek szinte egyetlen alkotója sincs, aki ne a Te tanításodnak köszönhetné, hogy eligazodik a tér, a szerkezet, a színek, az emberi test épületének bonyolult világában. Te olyan ismereteknek voltál a mestere, melyek nélkül az alkotás folyamatának csak a felszíni jelenségeit vettük volna észre és a tér-forma-szerkezet belső összefüggéseit sose fedezzük fel. Kezdő növendékként örültünk, hogy a jelenségek felületéről visszaverődő képet valahogy rögzíteni, a térbeli alakzatok tapintható foglalatát másolni tudjuk. Ekkor találkoztunk Veled, az anatómiai ismeretek oktatójával. Egyszerre egy világot nyitottál meg előttünk. Rávezettél a jelenségek belső meghatározottságának felismerésére. Nem látványos előadások szóvirágain keresztül, nem, hanem türelmes, kitartó rajzi elemzésekkel. *Leonardo da Vinci*t követted, amikor azt mondtad, két út van, a közvetlen tapasztalás és a tanulás. Az első megajándékoz a felfedezés örömével, az utóbbi csupán az ismeretek közvetítésével megerősíti felismeréseinket.

Csányi Vilmos azt mondja: „Csak az élmény teszi az ismereteket maradandóvá." Orvosoktól is azt hallottam, hogy életük és hivatástudatuk akkor változott meg, amikor először beléptek a boncterembe.

Ma, ötven év távlatából bizton állíthatom, hogy bennünket a Te korrektúráid vezettek rá a külső és belső erőhatások feszültségét hordozó szerkezet tanulmányozásának fontosságára, hivatásunk komolyságára.

Mintha ma történt volna, úgy emlékszem elemzéseidre *Piero della Francescá*tól, *Mantegná*n át, *Dürer*ig...

A művésznövendék türelmetlen. Verbális műveltsége szemüvegén szánalmasnak érzi a vizuális nyelvben tapasztalt botladozásait. Egyszerre szeretne alkotni. A Te megértő, türelmes tanári módszered volt ekkor a kijózanító és elmélyülésre ösztönző. Ma sem értem, hogy az ötvenes–hatvanas évek ellentmondásos korszakában, honnan merítetted azt a végtelen türelmet, nyugodt derűt, kitartó hitet, mellyel generációkat tereltél a jó útra.

A térábrázolás rejtelmeibe is Te avattál be minket. A pelaolitikum óta él az emberben a vágy, hogy a jelenségek világában valamiféle rendet teremtsen, különben felfoghatatlan számunkra a látható világ. Zseniális elemzések sokaságán keresztül, kinek-kinek szakmai karakterére is figyelemmel, testre szabott feladatokon át nyitottad ki a szemünket, tettél érzékennyé a térbeli eligazodás bonyolult rendszereiben. Legnagyobb érdemed mégis az, hogy a klasszikusan lineáris racionális gondolkodásból átvezettél a természeti, nem lineáris rendszerek intuitív megismerésére.

Csak köszönet illet Téged és minden alkotó kollégám nevében fejezem ki hálámat nagyszerű tanításodért.

Rendkívüli tudásodnál csak szerénységed volt nagyobb. Ez lehetett az oka, hogy sohasem dicsekedtél, holott kitűnő tanulmányok sorával büszkélkedhettél volna. A legnagyobb mesterek tanulmányait, jegyzeteit fordítottad számunkra. A térábrázolásról, a fény és a szín természetéről meghatározó értékű tanulmányokat írtál. Felsorolni sem tudnám, hogy hány eredeti felfedező gondolatait idézted nekünk.

Ha egyetlen mondatban kellene összefoglalnom életed lényegét, Neked, a bölcs, türelmes, nagy tudású pedagógusnak és művésznek ebben az órában, *Marcus Aurelius* római császár *Elmélkedései*ből idéznék.

„Világrend! Minden, ami neked megfelel, nekem is megfelel. Semmi nincs nekem korán vagy későn, ami neked idejében van. Természet! [...] *minden tőled ered, benned él, hozzád tér vissza* [...] *Az időnek ezt a kis részét éld le tehát a természet szava szerint, és távozz békében, mint ahogyan az érett olajbogyó leesik, áldva élete fakasztóját, hálatelten termőfája iránt."**

Tisztelt Tanár Úr!
Nyugodj békében!

SCHRAMMEL IMRE
keramikus

Elhangzott 2003. június 3-án a Kerepesi temetőben, Budapesten.

Gulyás Dénes művének fotója a Magyar Iparművészet korábbi számában: 2003/1/78. oldal.

Olvasókerék

SZEMLE AZ IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM KÖNYVTÁRÁBAN OLVASHATÓ IDEGEN NYELVŰ FOLYÓIRATOKBÓL ÉS KÖNYVEKBŐL

Az **ART & DÉCORATION** 2003. 400. számában a különleges *születésnapot* ünnepelve Pierre Faveton áttekinti a folyóirat elmúlt több mint száz évét. (Az Iparművészeti Múzeum könyvtárában megtalálható az első évfolyamtól kezdve – 1897-től – és csak az 1940-es években maradt ki a gyűjtése.) A fiatalos, „ránctalan", ma is „tökéletes egészségnek" örvendő lap a 19. század végén, indulásakor éppúgy az új művészeti irányzatok hirdetője és terjesztője volt, mint az 1920-as években, Le Corbusier idejében, vagy amikor Fernand Léger műve díszítette az 1939. 2. szám borítóját. A társadalmi változások mindig változtatásra késztették a folyóirat szerkesztőit, ahogyan az 1970-es évek elején a fogyasztói társadalom levegőjében a nagyobb szabadságra vágyó fiatalság szemében az Art & Décoration jelenséggé vált. Meg akarták ismerni a francia olvasók véleményét, így jutottak a felismeréshez, hogy a folyóirat nem korlátozódhat dekoratőrök és designerek megvalósított munkáinak bemutatására, hogy Franciaország nem csak

* Marcus Aurelius: Elmélkedések. Budapest, 1975, 43., 50. oldal.

reálisan helyükre tevő magatartásformát kellene talán eltanulnunk osztrák kollégáinktól.

(Párbuzamok és kontrasztok – A század- és az ezredforduló üvegművészete / Parallelen und Kontraste: Glaskunst um die Jahrhundertwende – Glaskunst um die Jahrtausendwende. Collegium Hungaricum, Bécs, 2003. február 20–március 20.)

VARGA VERA
művészettörténész

Pelso 2003

A keszthelyi Balatoni Múzeum az idén negyedik alkalommal adott otthont a *Pelso* címmel rendezett kerámia- és textilművészeti kiállításnak. E bemutató először 1997-ben került megrendezésre a múzeum emeleti dísztermében, ahol a millecentenáriumra készült *Kárpit határok nélkül*, illetve a *Himnusz* ihletésére készült gobelinművek mellett mintegy ötven keramikusművész alkotásait állították ki. A rendezvény nagyszámú résztvevője és jelentős közönségsikere nyilvánvalóvá tette, hogy rendszeresen érdemes létrehozni ezen iparművészeti bemutatót, amelyet akkor a jelentős múlttal rendelkező pécsi Országos Kerámiabiennálét, valamint a szombathelyi nemzetközi és országos textilbiennálékat követő években szerveztek egy-egy előre meghatározott téma köré csoportosítva a kiállított alkotásokat.

1999-ben *Ezredvég Pannóniában*, 2001-ben *Hullám* címmel került sor a Pelso kiállítások megrendezésére a múzeum földszinti kiállítótermeiben és az emeleti díszteremben.

Az idén rendezett kiállítás témája a késő római *Seuso-kincs* legnagyobb ezüsttálja volt, melynek feliratán a Balaton Pelso elnevezése olvasható. A gazdag figurális díszítésű tálon vadászat jelenetei, a zsákmány feldolgozása és a tó partján lakomázó társaság képének grafikus átirata kezdettől fogva a kiállításorozat emblémájaként szerepelt a meghívókon és a katalógusokon. Talán az eddigi elvontabb vagy játékosabb témák után túl kötöttnek tűnt egy létező, gazdag figurális díszítésű tárgy mint téma, mindenesetre az eddigiekhez képest az idén kevesebb alkotó (17 textil- és 27 keramikusművész) vett részt a kiállításon. A bemutatott művek azonban e témának is igen sokoldalú, színes és izgalmas interpretációs változatait mutatták be. A tálon ábrázolt jeleneteknek, a részletek konkrét felhasználásának, egy-egy motívum más anyagban történő átírásának egyénített megjelenítésével igen sok alkotáson találkozhattunk *(Zákány Eszter, Sövegjártó Mária, Debreczeni Zsóka–Pelcz Zoltán, Kun Éva, Szemereki Teréz, Németh János, M. Kiss Katalin, Kerezsi Gyöngyi, F. Orosz Sára, Falus Mária, Sziráki Katalin)*. Ugyancsak sok mű foglalkozott a kincsleletből kiindulva a római kor leleteinek motívumaival, vagy a régészet, a föld mélyéből előkerülő történelmi üzenet elvontabb megfogalmazásával *(Kapolyi Márta, Holb Margit, Solti Gizella, Berzy Katalin, Benkő Ilona)*. A témaadó mű gazdag díszítéséből kiemelt egy-egy motívum formai vagy anyagbeli parafrázisa szintén izgalmas alkotások bemutatását tette lehetővé *(Pannonhalmi Zsuzsa, Bényi Eszter, Makkai Márta, Málik Irén, Lencsés Ida, Szuppán Irén, Vásárhelyi Emese, Szekeres Károly, Remsey Flóra)*.

Az idei, a sorozat szempontjából emblematikus témát választó kiállítás mind felfogás, kifejezésmód, mind technikák szempontjából igen sokszínű, élvezetes és színvonalas műegyüttest mutatott be a keszthelyi múzeum látogatóinak.

Az eddigi hagyományoknak megfelelően az idén is szakmai díjakkal jutalmazták a legszínvonalasabb alkotásokat. A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának díját *Németh János* keramikusművész és *Szuppán Irén* textilművész, a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének díját *Zákány Eszter* keramikusművész és *Málik Irén* textilművész, Keszthely város díját *Borza Teréz* keramikusművész, Hévíz város díját *Sziráki Katalin* textilművész kapta.

A Pelso 2005 kiállítás témája a Balatontól és környékétől elválaszthatatlan *bor és szőlő* lesz.

(Pelso 2003. Országos kerámia- és textilkiállítás. Balatoni Múzeum, Keszthely, 2003. május 4–június 10.)

LACZKÓ IBOLYA
művészettörténész

DeForma-kiállítás

2002. évi nyári szimpóziumi újdonságait mutatta be kollektív tárlat keretében a *DeForma Csoport* a budapesti Duna Galériában 2003 tavaszán. A kiállításon a csoport nyolc tagja, *Babos Pálma, Bedécs Mónika, Benedek Olga, Dobány Sándor, Hajdú Zsófia, Kádasi Éva, Turcsányi Judit, Vida Judit*, valamint három vendégművész: *Bozsogi Ágnes* és *Mieke Baneke* (Hollandiából) és *Tomomi Kitazawa* (Japánból) tárta a látogatók elé legújabb munkáit. A DeForma Csoport 1993 óta működik és rendszeresen szervez tematikus szimpóziumokat, melyekre lehetőségeihez mérten vendégművészeket is meghív. A 2002. évi szimpóziumot a Nemzeti Kulturális Alapprogram és a Herendi Porcelánmanufaktúra Rt. támogatása tette lehetővé. A kiállítást – értékelve a részt vevő művészek sajátos, egyedi törekvéseit – *Probstner János* keramikusművész, a kecskeméti Nemzetközi Kerámia Stúdió igazgatója nyitotta meg. *(A DeForma Csoport kiállítása. Duna Galéria, Budapest, 2003. április 16–május 4.)*

F. B.

Gulyás Dénes
(1927–2003)

Tisztelt Gulyás Dénes Tanár Úr!

Néhány éve csupán, hogy ezen a komor helyen közös kollégánkat búcsúztattad.

Az sem volt túl rég, amikor megnyithattam kiállításodat.

Akkor még a további terveidről beszélgettünk.

S mostanra a végső búcsúszavak maradtak nekünk.

Valamit enyhít fájdalmamon, hogy nagyszerű felkészültségedről, tanári kvalitásodról, emberi minőségedről már életedben ejthettem néhány köszönő szót.

Éppen egy esztendeje döbbentem rá egy kiállítás kapcsán, ahol kitűnő, hajdani növendékeid műveit láthattam, hogy milyen mostoha a tanár sorsa, mennyire nem becsüli az utókor az elődöktől kapott útravalót. Ezért szerettem volna felvillantani valamit abból a műhelyből, amelynek egyik oszlopa voltál.

tája is van a világnak, nemcsak a nyugati. De én hiszek a magyar tehetségben, amely mindig is utat talált magának.

SZÉL FELÍCIA
újságíró

„Gemütlichkeit" Bécsben: Párhuzamok és kontrasztok

A század- és az ezredforduló üvegművészete

■ 2003. február 20-án üvegkiállítás nyílt a bécsi Collegium Hungaricum galériájában, mely a század- és az ezredforduló üvegművészetét az Iparművészeti Múzeum üveggyűjteményének kitűnő darabjaiból való válogatással, illetve a kortárs magyar üvegművészek legfrissebb, több esetben erre az alkalomra készült munkáival kívánta bemutatni.

A szándék és a cél egyaránt többirányú volt; felhívni a figyelmet a két időszak összefüggéseire, ugyanakkor demonstrálni a kortárs magyar üvegművészetnek a nemzetközi tendenciákkal párhuzamos, mégis sajátos jellegzetességeit, a Harrach-palotában 2003. február 10. és április 23. között rendezett, *Az áttörés ideje – Budapest és Bécs a historizmus és az avantgárd között* című tárlat üvegalkotásokat bemutató részének egyfajta szempontú kiegészítését adva.

A kiállított anyag egyik egysége *Pantocsek Valentin Leó* meghatározó jelentőségű találmánya, az irizálás útját vázolta fel a különböző, azt felhasználó gyárak – *J. & L. Lobmeyr, Johann Lötz (Loetz) Witwe, Gebrüder Pallme-König & Habel* – reprezentáns üvegein keresztül egészen a találmányt „világhíressé" tevő *Louis Comfort Tiffany* munkáiig. E technikai-művészeti tradíció folytatói az 1920-as évek közepétől nemzetközileg a *Württembergische Metallwarenfabrik* (WMF) volt, a magyar kortárs üvegművészetben *Horváth Márton* és *Smetana Ágnes*.

Már e két, a századforduló florális ornamentális hagyományait továbbörökítő alkotó munkái is mutatják a kortárs nemzetközi és a magyar üvegművészetben különösen erőteljes változást: a plasztikai alakítás, a szobor irányába való eltolódást.

Az e téren úttörő *Bohus Zoltán* két, különleges kvalitású munkával – *Auróra* (1997), *Egyensúly/Aequilibrium* (2001) – volt jelen, az előbbi a művész által irányított fénnyel alakított belső terek játékával, az utóbbi a kiegyensúlyozott (?), selymesen matt formák súlyával hatott.

Lukácsi László legújabb *Legyezőjének* (2003) különleges rétegeltsége, ezüst-türkiz irizálása különös küllőket-kontúrokat jelenít meg, a tárgy önmaga váza, struktív lényege, ugyanakkor „felöltöztetett", funkciójára utalóan a végletekig fokozottan dekoratív, ragyogó selyemfényű, tulajdonosa helyett is hódító szobor.

Vida Zsuzsa a külső és belsővé változtatott, esetenként síkban folytatódó üvegterek egymásra hatását elemzi némelykor többrészes plasztikáival: *Tükröződés I.* (1994), *Áthatás I.* (1999), *Nyitott-zárt tér I.* (1999), geometrikus és organikusnak tűnő formák ötvözésével, az intenzív színekkel, ugyanakkor a forma áttetszőségével teremtve feszültséget.

'Sigmond Géza Leselkedője (2000) szürreális, az üvegrétegek közé vetített, felbomló, majd ismét összeálló ironikus világának újabb megjelenítője, *Áthatások* (2001) munkája a belső tér színes áttörése, üvegbe zárt akció.

Czebe István Felületi feszültségek I–II. (2003) az ellentétes, illetve egymást kiegészítő formák feszültségét-oldottságát hordozzák, utalások a női-férfi princípiumra, az élet alapszituációira, amorf formákat idéző ősképek.

Pattantyús Gergely újabb pincetokpalack-plasztikái a magyar történeti hutaüveg-hagyományokat építik térbe, *Mária-háza* (2003) egy falusi barokk templombelső hangulatát hordozza-közvetíti.

A kortárs magyar üvegfestészetről Hefter László, Mester Éva, Balogh Eleonóra és Köblitz Birgit munkáin keresztül kaphattak vázlatos, de hiteles képet a kiállítás látogatói.

Hefter László Átváltozások (2002) és *Találkozások* (2003) munkája jól szemlélteti munkásságának egyik fő jellegzetességét; az organikus formát is geometrizáló jellé alakító rendszert, ahol a döntő szerep a kapcsolódó, illetve ellentétes formáké, a kiszámított hatásmechanizmusú, fény által alakított színkompozícióé.

Mester Éva Konstrukció I–II. (2003) című alkotásai a művész oeuvre-jén belül teljesen új utat jelentenek, az üvegrétegek között csillogó fény-üvegpálcák szigorú geometrikus rendjét a hátoldal gazdag, történeti utalásokat hordozó, matt ornamentikája nem töri meg, „egyszerűen" kompozíciós feszültséget teremt.

Balogh Eleonóra legfrissebb műtárgysorozata egy új út első állomása; ötvözi a csiszolt, átlátszó- és a színes üveganyagot, geometrizáló kompozícióival reális szín-teret, a ráeső fénnyel „irreális" árnyékteret alakítva ki.

Köblitz Birgit Kelim (2003) és *A szőnyeges háza* (2003) képeiben az egymásra olvasztott üveg anyagával, rétegeivel fest, egy fénylő színek, árnyalatok, illetve kontrasztok által meghatározott, gazdag, keleti világot teremtve.

A Collegium Hungaricum galériájának terében e műalkotások azt meghatározva érvényesültek, a *Borkovics Péter* által tervezett vitrinek részben a térbe tűnve, részben világító körvonalként emelték ki a tárgyakat.

A megnyitót a kiállítással azonos témában tartott előadás kísérte. Kellemes meglepetés volt az osztrák közönség, gyűjtők, galériások, szakemberek nagyszámú jelenléte, magas szintű szakmai érdeklődése. Megjelent a J. & L. Lobmeyr cég igazgatója, *Hans Harald Rath*, továbbá a 2002-ben, a Kunsthistorisches Museumban *Licht und Farbe* címmel kiállított felbecsülhetetlen művészeti értékű üveggyűjtemény tulajdonosa, *Rudolf von Strasser* is. A „megnyitó személy", *Waltraud Neuwirth* asszony és művészettörténész kollégái – a gyűjtemény történeti részét már ismerték – a kortárs alkotásokat „a reveláció erejével hatónak" aposztrofálták. Az osztrák–magyar iparművészeti kapcsolatok egy része, mint például a herendi porcelánmanufaktúra és a Lobmeyr cég együttműködése, a 19. század második fele óta él: 2003 nyarán a Lobmeyr cég termékeiből nyílt kiállítás a Herendi Porcelánművészeti Múzeum kiállítótermében.

E barátságos kedves, ugyanakkor mélyen szakmai párbeszéd iránti készséget-képességet, az együttélést kellemessé, a szakmai értékeket

GULYÁS DÉNES festő, grafikus
Doboz, 1927

Tanulmányait a KépzőMüvészeti Főiskolán végezte Szőnyi István és Pór Bertalan növendékeként. 1950-ben rajztanári oklevelet kap és 1951-től az IparmÜvészeti Főiskolán müködik, mint alakrajz-tanár. Tanulmányuton a Szovjetunióban, Olaszországban, Lengyelországban, Csehszlovákiában és Franciaországban járt. Csoportos kiállitások mellett egyéni kollekcióval mutatkozott be Budapesten (1955, 1965, 1969) és Kecskeméten (1965). Szerepelt a Moszkvai Biennálén. - MÜvészetére nagy hatással volt mestereinek emberi és müvészi magatartása, s hangsulyozottan a népi korok szines konstruktivizmusa. Friss szemléletü, derüs hangu akvarellista.

MÜvészéletrajzok 1975

MDK

Gulyás Dénes

Pallay I: Beszámoló a Fiatalok kiáll.-ról.
Uj Hang, 1956. 2.sz. 37-38.l.

MDK

Gulyás Dénes festő

önarcképe

Vincze G: Fiatal művészek dipl.munkái a Képzőm. Főisk. kiáll. Szabad Nép, 1951. jul.18. 8.l.

GULYÁS DÉNES

GULYÁS DENES festőművész nyitotta a sort az idén a kényszerszünet miatt hosszú ideig zárva tartott Erdős Renée-házban. Ő is Szőnyi-növendék volt. A kiállítás eddigi életművét volt hivatott bemutatni. Témái egyrészt a közvetlen környezet, a zsennyei és szigligeti alkotóház, az ottani kollégák portréi, a család, önarcképek, bulgáriai művésztelepi tájképek voltak. A művész egyik legjellemzőbb vonása a sokrétűség, a kísérletezés.

RÁKOSVIDÉK 1996 febr. 15. old.

könyvek mutatják, az egyes tárgyakon bejegyzések, cím

Viszonylag kevés adattal rendelkezünk arra nézve, m gyarapították vagyonukat a középkori főpapok, s ho kulturális javak, műalkotások felhalmozására. Korszaku végrendelet, amelyek ezért aligha alkalmasak általáno végrendeletét például már azért sem tekinthetjük egés püspök sok vonatkozásban Itáliát, ott is Firenzét érintő voltak. Feltűnő, hogy hagyatkozásában nagyrészt pénzü váradi alapítványairól szólva, ami a püspöki jövede következik. Hasonló volt Albeni János zágrábi püspö nagyvonalúság, amely nagy pénzösszegeknek, egész birto nak és jogoknak meghatározott célokra való rendelésében a főpapi jövedelmek kiemelkedő nagyságával. Általán használati tárgyaikat adományozták egyházuk kincstár augusztus 15-én kelt végrendeletében, birtokait prépost míg személyes tárgyai között keresztjét és könyveit – me káptalani templomnak, breviáriumát pedig az ivánosi káptalanjának vagy egyes kanonokjainak kedvező v alacsonyabb sorból a főpapi rendbe emelkedettek eljárásá Benedek győri püspök intézkedése. Végrendelete egy ré Nádasdi István székesfehérvári polgár kelyhet, paténát, terítőket vett át a püspök hagyatékából.

Általában azonban a nagyobb szabású alapítványok, leginkább illő vállalkozásoknak. A 14–15. század főpapi s szinte körbeépítették melléképületekkel, többnyire mag legjelentősebbike a székesegyház északi oldalához épített Hédervári János püspöki kápolnája; *Pécs*ett a székesegyh az 1355-ben alapított Aranyos Mária-kápolna volt; kápo

A legjelentősebb vállalkozást azonban kétségtelenü minden esetben körültekintőbb előkészítést, minden erőf

Gulyás Dénes

Bujkáló Nap, akvarell

Körönd, akvarell

Fiatal Képzőművészek és Iparművészek Kiállitása

Ernst Muzeum, 1955, junius, 21 l.

MDK.

Gulyás Dénes grafikus

"Pécsi délután" /gouache/
"Fejés" "
Őszi vetés Szentes határában " / gouache/

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Mücsarnok,1955. 30.I.

Gulyás Dénes.

A Képzőművészeti Főiskola idei tanévzáró kiállításán diploma-munkája: önarcképe szerepelt. (emlitve.)

Szabad Nép, 1951. július 14.

Gulyás Dénes, Mestőművész

a MÉSZ Mesteriskola Előadásai.

I. ciklus 1970-72.

Gulyás Dénes: A színelméleti kutatás története és újabb eredményei.

II. ciklus, 1972-74.

Gádoros, Gulyás, Zalavári, Solymossy:

Középületek tervezési kérdései

Magyar Építőművészet, 1989., 1-2 szám, 3-old, 4- -"-

M.D.K

Gulyás Dénes
festő

A „Tsennyei ikon", „A hasliky emlékei" a Savaria Museum tárlatára szerepelt.

Angyal Endre: A Tsennyei Művésztelep...
Művészet, 1967. augusztus - 42 kap

M. D. A

GULYÁS Dénes festő

Részvétel a kiállítása

Dutka Mária. A Fiatalok Studiójának 3. kiállítása

Magyar Nemzet 1961. máj. 21. 7 l

Gulyás Dénes

Gulyás Dénes: Ex libris. Экс либрис. Ex-libris

Mitesem 1952 N 4 10 n

610

Gulyás Dénes

kerepel a Fiatalok Stúdiója

kiállításán az Ernst

Múzeumban

Magyar Hírlap 1963 VI. 8

Gulyás Dénes

Akvarellt állított ki az V.
miskolci országos kiállításon.

Hajdu Béla: Az V. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitás
Északmagyarország 1959. okt. 30. 4.l.

Gulyás Dénes

MDK

Óvárosi piac, gouache

A firenzei Dóm, gouache

Műcsarnok 1965. X. Nagy. Képsőn. Kiáll.

Gulyás Dénes MDK

Asztalt terítő nő, olf.

Műcsarnok 1960 VIII.Képzőművészeti Kiáll.

Gulyás Dénes MDK

Ablaknál, olf.

Március, temp.

Műcsarnok 1957 Tavaszi tárlat

MDK.

Gulyás Dénes

Kiállitásának hirdetése

Petőfi Népe 1965 ápr.3o.lap -

MDK

Gulyás Dénes

Asztalt terítő nő, of.

8. M.Képzőműv. Kiáll. Műcs. 1960. ápr.

MDK

Gulyás Dénes, V.é.hallg.

Tanulmány, of.

Ifjuségi Képzőm. és Iparm.kiáll. N.Szel. 1950. jun.

9 l.

MDK

Gulyás Dénes, festő.

Olvasó munkás. Kizfestm.

Mücs. - Tav. tárl. a Mücs.-ban. Hősök tere.

1952 máj. 10-jun. 4. - Jegyz. 11. l.

MDK

Gulyás Dénes [festőművész ?]

képeinek — és Edina rajzainak — kiállítása nemrég nyílt meg az Eötvös-klubban.

Orvát Katalin: Edina karikatúrái az Eötvös-klubban.
Nők Lapja, Bp. 1956. február 23. [20. l.]

Gulyás Dénes MDK

Dunakert, olf.

Műcsarnok 1959 VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Gulyás Dénes MDK

Kukoricás, akv.

Jánoshegy, akv.

Mücsarnok 1954. V. Magy. Képzőm. Kiáll.

Gulyás Dénes MDK

Pécsi délután, gouache

Fejés, gouache

Őszi vetés Szentes határában, gouache

Mücsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

M.D.K

Gulyás Dénes
festő-

A Stúdió tagja volt, akinek
nem látható a horizontja.

Losonci Miklós: A Stúdió-festői.
Művészet, 1969. január - 24 lap.

Gulyás Dénes

Ablaknál, olaj, 80 x 100 cm
Március, tempera, 50 x 70 cm

Budapest Műcsarnok kiállítása 1957
kat. mert. kisdéginé Kirimi Ilona.

9

MDK

Gulyás Dénes

gouache:

Ablaknál

Krakkói csendélet

1. Orsz. akvarell kiáll. Eger, 1968.

Gárdonyi G.Szinház

Gulyás Dánes

Számuely Tibor - rézkarc Bp.1961

290x215 mm. 100.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Mumkácsi Piroska /
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 202.l.

MDK

Gulyás Dénes

Óváros, gouache

4. Balatoni nyári tárlat. Keszthely, Balatoni Muz. 1968.

MDL

Gulyás Dénes
festő

Gomache képei emettik a
kiállítás szimonalát

Kovács Gyula: Csabai festők jubileumi kiállítása
Művészet, 1969. március - 47 kap.

MDK

Gulyás Dénes

Zsennye, gouache

11. M. Képzőm. kiáll. Miskolc. 1968.

Gulyás Dénes

kiállított festmények:
Ablaknál, olaj, 80×100 cm.
Március, tempera, 50×70 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállítása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

9. l.

MDK

Gulyás Dénes

Fiatal képző- és iparművészek kiáll. akv. és paszt.
Ernst Muz. 1955. jun.

onnyal, sarkokon copf vázákkal, a nyolc-
antéllyel. Két oszlopos, új orgonakar-
o, laposkupolás szentély. Mennyezetén
freskói. A kaputól kezdve: 1. Repülő
entélykupola/ Atyaisten kereszttel,
rchitktura-keretben. Barokk taberná-
Építtette 1786-ban Zichy József.

[illegible] Magyarországban. Akadémiai Ér-
[illegible] vármegye. MV és V. Bp. é. n. 1914, 178 l,
[illegible] a XVIII. században. Bp. 1955, 62, 205 l/

M.D.K.

Gulyás Dénes
festő

"Trió" c. képe. – Méltatás.

Dutka Mária: Fiatal művészek kiállítása 81.
Magyar Nemzet, 1960. jan. 24.

MDK

Gulyás Dénes

Ernst Múz. 1956 jun.-jul.:
Fiatal Képző- és Iparműv. kiáll.

M.D.K.

Gulyás Dénes
festő

Hajóépítést ábrázoló munkájával
nem részt a kiállításon.

D. Fehér Zsuzsa: Munkát ábrázoló festmények a IX. magyar
Művészet, 1962. május – 8l.

MDK

Gulyás Dénes
grafikus

Linómetszetével vett részt
a kiállításon.

Major János: Kisgrafikai kiállítás.
Művészet, 1961. december. – 38 l.

MDK

Gulyás Dénes,festö

Ablaknál. Olaj.
Március. Tempera

Mücsarnok.-Tavaszi Tárlat.1957. Kat. 9.1.

M.D.V.

Gulyás Dénes
festő

Tájképeivel vesz részt a
moszkvai kiállitáron.

A. Ny. Tyihomirov: Magyarország fiatal művészei
Művészet, 1962. március – 37 l.

mdk

Gulyás Dénes

„Tavaszi reggel" c. képe
a moszkvai kiállításon.

∴ Egy moszkvai kiállítás vendégkönyvéből.

Uj Szás 1962 h.sz 176. l.

MDK

Gulyás Dénes, festő

Borsodi dombok. Olf.

Műcs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat. 7.1.

MDK

Gulyás Dénes, festö-graf.

Kukoricás. Akvarell.

Jánoshegy. "

Mücs.-V.M.Képzm.K.áll.1954.dec.-1955.jan.Kat. 2o.l.

MDK

Gulyás Dénes, festö

Öszi fák. Vizf.
Óktoberi reggel. "

/Mücsarnok?/.-III.Képzömüv.kiáll. 1952.dec.-1953.márc.
Kat. 7.1.

Gulyás Dénes

Bemutatott művei:

76. sz. „Pilis," gouache, 50 x 64 cm; reprodukció

77. sz. „Majólis domb," gouache, 50 x 64 cm.

F. Ludányi Gabriella: III. országos akvarell biennálé, Eger, 1972.

Gulyás Dénes

Bemutatott műve:

„Zsennye", „gouache," 35 x 45

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállítás, Budapest, 1968.

91

Gulyás Dénes

1. Firenzei dóm gouache 56×45
2. Tűzijáték — " — 47×60
3. Zsenge — " — 35×57

Csabai Festők Jubileumi Kiállítása

Békéscsaba 1968

MDK.

Gulyás Dénes

Kiállitási hiradás

Müvészet 1964 szept.p.25.

MIK.

Gulyás Dénes

Kiállitási kritika

Vas Népe 1966 aug.2o.

.

MDK

Gulyás Dénes linómetsző

Résztvett az alábbi kiállításon

Kisgrafika /ex libris alkalmi grafika/ kiáll.
Fényes Adolf terem. Budapest 1961. szept.

Gulyás

Építészeti tervei, a Műcsarnok tav. tárlatán.

8.0.932.IV.24.

Библиотека

MDK

Gulyás Dénes

Pécsi délután	gouache	38x42
Fejés	"	39x52
Őszi vetés Szentes határában	"	38x54

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok. 1955.Kat. 30.l.

MDK

Gulyás Dénes

Kisgrafika kiáll. 1961.szept. Fényes Adolf terem.

lye :----------

Gulyás Dénes

M.D.

A zebegényi szabadiskolában a szinekméletről tartott előadást.

Végvári Lajos: Az ontévekeny képzőművészek mozgalom
Művészet, 1969. junius - 35 lap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Gulyás Dénes, festő

Fiatal Képző- és Iparművészek kiáll. Ernst Muz. 1955. jun.

Gulyás Dénes
Farkasrét, akv.
Pomázi táj, akv.

.

Nyári Tárlat. Ernst Muz. 1954.jul. 5 l.

Gulyás Dénes

fotóm.

kiállítása Edmával az Ötvös-klub-ban. (akvarell és tempera képek)

N. Gy: Edma karikaturái ...

Népszava 1956 febr. 26, 84évf. 49.sz. 4.l.

MDK

Gulyás Dénes festő

részt vett a „Fiatalok" grafikai kiállításán.

Artner Tivadar: A „Fiatalok" grafikai kiállítása.
Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 25. sz. [4. l.]

Gulyás Dénes

Tavaszi délelőtt, olaj

Fiatal Képzőművészek és Iparművészek kiállitása

Ernst Muzeum, 1955. 18 l.

3. *Angyal az Angyali üdvözletből*
(Külső kép.)
Fa, tempera, egyenkint 66·5 × 54 cm.
„Sáros-Szepes határhelyei egyikéről." — Ipolyi-gyüjtemény.
2. és 3. szám egy táblán, kétoldalt festve. A festő a bányavárosi iskolához tartozik.
Ipolyi Arnold képgyüjteménye. Új Magyar Sion, II., 1871., 373. l. — Gerevich PA, 212. l. — Gerevich IPGY, 89. l.

MAGYAR FESTŐ 1490 körül
Szent Kristóf és a remete
Fa, tempera, 108 × 87 cm.

B. E. MESTER 1494-ből

1. *Angyal orgonával*
(Baloldali bélletkép.)

2. *Angyal hegedűvel*
(Baloldali bélletkép.)

3. *Angyal lanttal* (38. kép)
(Jobboldali bélletkép.)

4. *Angyal hárfával*
(Jobboldali bélletkép.) (39. kép)

5. *Segítő szentek*
(Belső kép.)

6. *Krisztus az Olajfák hegyén*
(Külső kép.)

MDK

Gulyás Dénes festő

Gönczi-Szabó: Az 1956.évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliografiája Müvért 1957.VI.évf.4.sz. 345.l.

Gulyás Dánes

Szerepelt a "Modern Magyar Grafika" MDK
~~Kállitáson~~ kiállitásn a Mücsarnokban.

Vitorlákat ábrázoló képe

K.D.: Kedvünk támad bejárni a földet.
VILLAMOSSÁG 1964 szept. ✗ 5.

Gulyás Dénes festö.

Szab.Nép.1951.166.sz.jul.18. 8.l.

Gulyás Dénes festő

A Képzőművészeti Főiskola növendék
Kiállítása

Szabad Kép 1947. dec. 24. – 40. –

Festmény

A Képzőmű
Kiállítás

Szabad Kép. 1947. dec. 24. – 40. –

MDK

Gulyás Dénes

Makszimenko Sztálinvárosban /vázlat./ Olaj.

"Magyar-Szovjet Barátság" Képzőművészeti kiállitás katalogusa.1952.4.l.

Gulyás Dénes
grafikus

M.D.K.

Az 1961-ben rendezett exlibris
kiállítás, bemutatta műveit.

Galambos Ferenc: A kisgrafika kanátok körénk öt ére
Művészet, 1964. szeptember – 24 lap.

Gulyás Dénes

MDK

Olvasó munkás, vizf.

Műcsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

Gulyás Dénes MDK

Őszi fák, vizf.

Októberi reggel, vizf.

Műcsarnok 1952-53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Gulyás Dénes

Hajóépitès, of.
Portré, of.

Fiatal képzőművészek szemléje, Ernst Muz. 1963.jun.

Gulyás Dénes, festő.

Valóságelvű, mértéktartó.
(Ernst Múzeum: Fiatal Képzőművészek Stúdiójának IV. Kollektív Kiállítása.)

K. J.: Örömök, gondok egy kiállításon

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. máj. 30.

Gulyás Dénes festő M.D.K.

A vizuális kultura terjesztésére alakult és ennek 4 évi munkáját az Iparművészeti Főiskolán bemutató munkaközösség tagja

Sárvári Mária: Uj tudomány , amely megtanit látni

Magyar Nemzet 1964. junius 21 8.l.

Gulyás Dénes, festőművész

akvarell, pasztell, gyors, olajpasztell kiállítás nyílt Budapesten, a General Art Stúdióban. Szerepelnek a kiállításon Gulyás Dénes "Almáskert"-je. /említve/.

TV-Híradó

1984. VI. 19. TV 2. 21.15

Gulyás Dénes MDK

A fiatal Művészek Studiójának /2
"ex libris" pályázatán II. díjat nyert.

repr. 45.o.

Műterem 1958 I.évf. 10. sz. 45-46.o.

Verzeichnis der Abbildungen

1 Professor Albert Birkle
2 Adria - Fischkutter
3 Hl. Drei Könige
4 Selbstbildnis
5 Fischkörbe
6 Hinter dem Vorhang
7 Kleine Menagerie
8 Spanische Küste
9 Hofgarten im Winter
10 Regen in Tirol
11 Fischzug - Adria
12 Fischhalle in Venedig
13 Almuñeca - Spanien
14 Hofgarten Innsbruck
15 Den Haag
16 Maisausbrechen
17 Innpark - Innsbruck
18 Naschmarkt in Wien
19 Lenz
20 Landebrücke - Hamburg
21 Tragtiere
22 Drei Nonnen
23 Spanisches Fischerpaar
24 Kind mit Sonnenblumen
25 Oslo - Freihafen
26 Möwenschrei
27 Regen im Hofgarten
28 Rote Fähre am Inn
29 Schwäbin am Tisch
30 Schilder im Wald
31 Müllhaufen im Winter
32 Zirkus
33 Franziskus von Assisi
34 Im Zoo
35 Hinterhoffenster
36 Alte Innfähre

très variées, mais aussi la connaissance des différentes tendances de l'art moderne; c'est pourquoi Schunbach va maintenant s'attaquer de toute son énergie aux problèmes nouveaux.

Il suit pendant plusieurs mois les cours des académies de peinture à Paris, il fait des voyages en Espagne et dans les pays nordiques, et il ne manque jamais d'assister à la Biennale de Venise. En 1950, ses lithos et ses aquarelles sont les seules représentants des artistes allemands du sud-est européen à l'exposition »La culture allemande dans les pays de l'est« à Munich. Ces feuilles figuraient également dans la partie de l'exposition qui fut montrée au Palais Schätzler, à Augsbourg.

La même année, des oeuvres de Schunbach figurent dans une exposition à Vienne: »Art tyrolien«. En 1951, la première exposition de ses oeuvres, depuis la guerre, a lieu à Kufstein. En 1954 il expose pour la première fois à Eßlingen, en tant que membre de la Guilde des Artistes (provenant de l'est et du sud-est); à partir de ce moment, il sera représenté dans toutes les expositions organisées par cette association. En 1958 il participe à l'exposition »En route pour l'art moderne« de Munich; plus tard il sera toujours invité aux »Grandes Expositions d'Art« annuelles de Munich. Schunbach est également membre de l'Association Allemande d'Art Chrétien de Munich.

En 1958, le gouvernement tyrolien organise à Innsbruck (au »Kunstpavillon«) une première exposition des oeuvres de Schunbach; en 1960, une seconde exposition a lieu à l'Université d'Innsbruck. En 1961, l'Institut de Relations Exterieures de Stuttgart organise une petite exposition — mais qui sera très remarquée — d'aquarelles et de lithos. La même année, une grande exposition de ses oeuvres a lieu au Palais Pálffy, de Vienne; au vernissage assistent des personnages comme les conservateurs en chef du Musée des Beaux-Arts de Vienne, de la Galerie Nationale autrichienne et de l'Albertina, qui ne manquent pas d'y faire plusieurs acquisitions.

D'autres oeuvres ont été achetées par les Collections Nationales Bavaroises de Peinture, par le Ministère Autrichien de l'Education Nationale, par le Gouvernement Provincial du Tyrol, par les villes d'Innsbruck et Kufstein, par le »Haus der Kunst« (Maison des Beaux-Arts) de Munich et par des musées ou galeries à l'étranger. Franz Schunbach a également peint des fresques; il a enfin exécuté des sgraffitti, des mosaïques et des vitraux, aussi bien en Autriche qu'en Allemagne.

Literatur

In Budapest große biographische Aufsätze von Andor Karsay, Béla Lázár und anderen in der ungarischen Presse.

»Professor Franz Schunbach« (Biographie und Würdigung). Mit drei Kunstbeilagen. In »Südostdeutsche Heimatblätter«, München. 4. Jg. Folge 3/1955, S. 147

»Franz Schunbach 60 - Auseinandersetzung mit der Moderne und dem Heute«. Von Wilhelm Kronfuss. In »Der Strom, Zeitschrift für Gegenwartsfragen der Donauschwaben«. Wien-München. Heft 5, September 1958, S. 19

»Professor Franz Schunbach«. Von Nikolaus Britz. Mit fünf Kunstbeilagen. In »Österreichische Begegnung«, Wien. Heft 4, 1960

»Picasso und Antipicasso. Über das Verhältnis der Südostdeutschen zur modernen Kunst in Deutschland«. Von Wilhelm Kronfuss. In »Südostdeutsche Vierteljahresblätter«, 9. Jg. Heft 3/1960. S. 139. - Hinweis auf Franz Schunbach auf S. 151

Im selben Jahr werden Werke von ihm in Wien im Rahmen der Ausstellung »Tiroler Kunst« ausgestellt. 1951 findet seine erste Kollektivausstellung nach dem Krieg in Kufstein statt. 1954 stellt er das erste Mal in Eßlingen aus, als Mitglied der Künstlergilde; auf deren Kunstausstellungen ist er von nun an ständig vertreten. 1958 nimmt er an der Ausstellung »Aufbruch zur modernen Kunst« in München teil; später wird er ständiger Gast der »Großen Münchner« Kunstausstellungen. Schunbach ist auch Mitglied der Deutschen Gesellschaft für christliche Kunst in München.

1958 findet auch seine erste Kollektivausstellung im Tiroler Kunstpavillon in Innsbruck statt; 1960 eine zweite Kollektivausstellung in der Innsbrucker Universität; 1961 die kleine, aber sehr beachtete Ausstellung seiner Aquarelle und Graphiken im Institut für Auslandsbeziehungen Stuttgart und noch in demselben Jahr seine große Kollektivausstellung im Palais Pálffy in Wien, an deren Eröffnung auch die Direktoren des Kunsthistorischen Museums, der Österreichischen Staatsgalerie und der Albertina teilnahmen und Werke erwarben.

Weitere Arbeiten wurden von den Bayer. Gemäldesammlungen, vom Österreichischen Unterrichtsministerium, vom Land Tirol, von den Städten Innsbruck und Kufstein, vom Haus der Kunst in München und anderen Institutionen, sowie ausländischen Galerien erworben. Zu erwähnen sind noch seine Wandgemälde, Sgraffitos, Mosaiken und Glasfenster in Österreich und Deutschland.

Franz Schunbach

The artist and his works

Franz Schunbach was born on May 23rd, 1898 in Freiberg (Hungary). During World War I he was mutilated in France and returned home to Hungary, in 1918, as a wounded soldier. At first, he had to start in Budapest with some technical work, although he still lived in his little village of Törökbálint, in the hills near Ofen, whose inhabitants were mostly Germans.

It is only in 1930 that he can go to the Academy of Fine Arts in Budapest, where he enters the class of the painter István Szönyi; he later on became his best pupil and his friend. Szönyi is considered by Hungarian artists as the great painter who had taken up the results of the impressionists and who developed modern landscape painting as it was practised by the school of Nagybánya. — Schunbach began studying graphic arts with Nándor Lajos Varga who taught him a perfect masterliness of all graphical techniques. In 1939 Schunbach is elected member of the Hungarian Association of Graphic Arts; the same year he finishes his studies at the Academy.

He takes part in almost all exhibitions of Budapest, and is observed by the Hungarian art critics with a lot of interest. The first exhibition of his works in 1935, at the Ernst Museum, is followed by some important essays by Andor Karsay, Béla Lázár, etc. He also exposes in Germany: in 1938 Stuttgart, Mannheim and Karlsruhe, in 1939 in Berlin, in 1940 in Vienna and Breslau. His last exhibition (summer 1941) is very much discussed by all art critics. Little later, at the end of the war, Schunbach has to leave his country.

After the troubles of war he chooses a little town in Tyrol, Wörgl, to be his second home. In 1950 Daniel Swarowski sen., of Wattens (a village in the neighbourhood), provides him with the first important commissions and enables him to start artistic work again. During the years passed in Budapest Schunbach had not only finished different sorts of artistic studies, but he had also got into touch with the important currents of modern art. So he now

Franz Schunbach

Persönlichkeit und Werk

Franz Schunbach wurde am 23. Mai 1898 in Freiberg (Ungarn) geboren. Beim Ausbruch des 1. Weltkrieges wird er Soldat. An der Somme verschüttet, kehrt er 1918 als Kriegsgeschädigter in die ungarische Heimat zurück. Hier muß er erst einem technischen Beruf in Budapest nachgehen, wohnt aber in der benachbarten deutschen Gemeinde Törökbálint (Großturwall = Türkenwall) im Ofner Bergland, wohin er zuständig ist.

Erst 1930 kommt er an die Hochschule für bildende Künste in Budapest, in die Malklasse von Professor István Szönyi. Als Graphiker wird Schunbach Schüler von Professor Nándor Lajos Varga, dem er die virtuose Beherrschung aller graphischen Techniken verdankt. 1939 wird er in den Verein der Ungarischen Graphischen Künstler gewählt; im selben Jahr schließt er seine Hochschulstudien ab.

Seine Teilnahme an fast allen Ausstellungen der ungarischen Hauptstadt wird von der Kunstkritik aufmerksam verfolgt. Seine erste Kollektivausstellung 1935 im Ernst-Museum gibt Anlaß zu größeren Aufsätzen über ihn, aus der Feder von Andor Karsay, Béla Lázár und anderen. Auch in Deutschland stellt er aus, 1938 in Stuttgart, Mannheim und Karlsruhe, 1939 in Berlin, 1940 in Wien und Breslau. Seine letzte Kollektivausstellung im Sommer 1941 wird von der gesamten Kunstkritik wieder ausführlich besprochen. Bald darauf kommt der Zusammenbruch, und Schunbach verliert seine Heimat.

Nach den Kriegswirren findet er in der Tiroler Stadt Wörgl seine Wahlheimat. Mit ungebrochener Energie stürzte er sich auf die Bewältigung der neuen Probleme. Monatelang ist er Gastschüler Pariser Akademien, bereist Spanien, die Niederlande, Dänemark und Norwegen und fehlt auf keiner Biennale von Venedig. 1950 sind in der Ausstellung »Deutsches Kulturerbe im Osten« in München seine Lithographien und Aquarelle die einzigen Vertreter des Kunstschaffens der Südostdeutschen; sie wurden auch in der verkleinerten Ausstellung im Augsburger Schätzler-Palais gezeigt.

36

Alte Innfähre
Old ferry-boat on the Inn
Vieux bac sur l'Inn

Ölgemälde
60 x 80, 1962

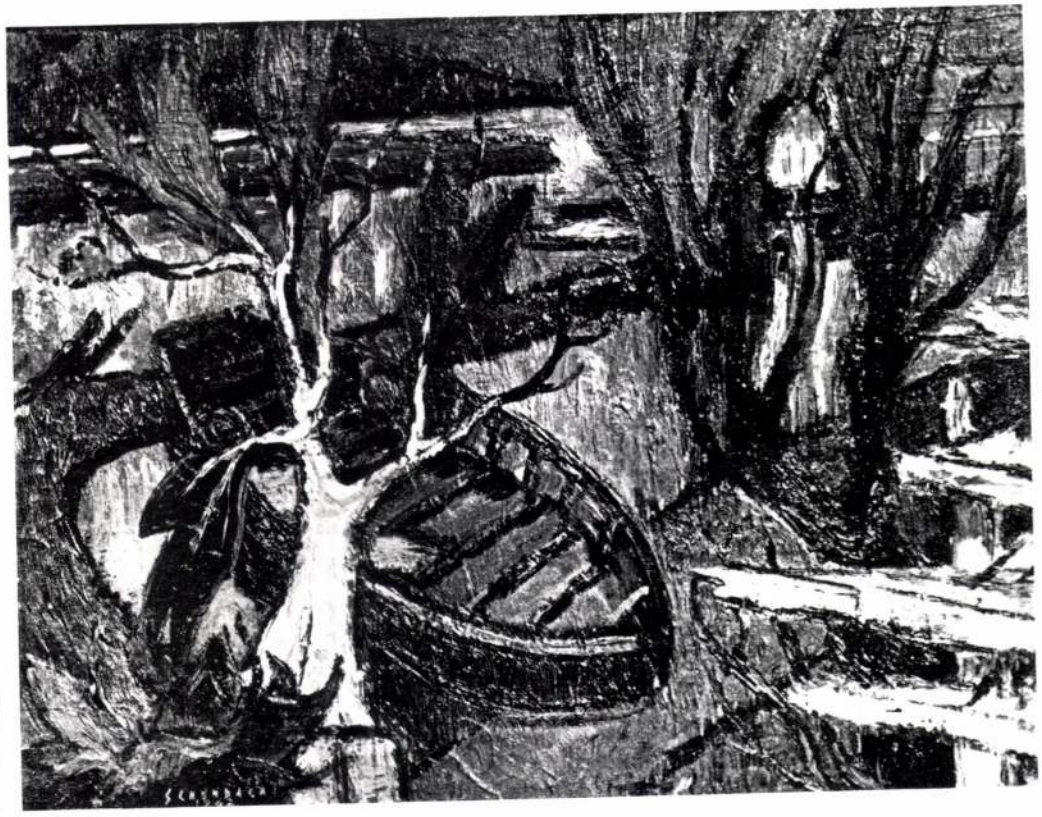

35

Hinterhoffenster
Window looking into a back-yard
Fenêtre sur la cour intérieure

Ölgemälde
70 x 50, 1958

34

Im Zoo
Zoological gardens
Au jardin zoologique

Ölgemälde
60 x 80, 1962

33

Franziskus von Assisi
St. Francis of Assisi
St-François d'Assise

Kalte Nadel
30 x 30, 1954
Unterrichtsministerium Wien

32

Zirkus
Circus
Cirque

Ölgemälde
65 x 80, 1961

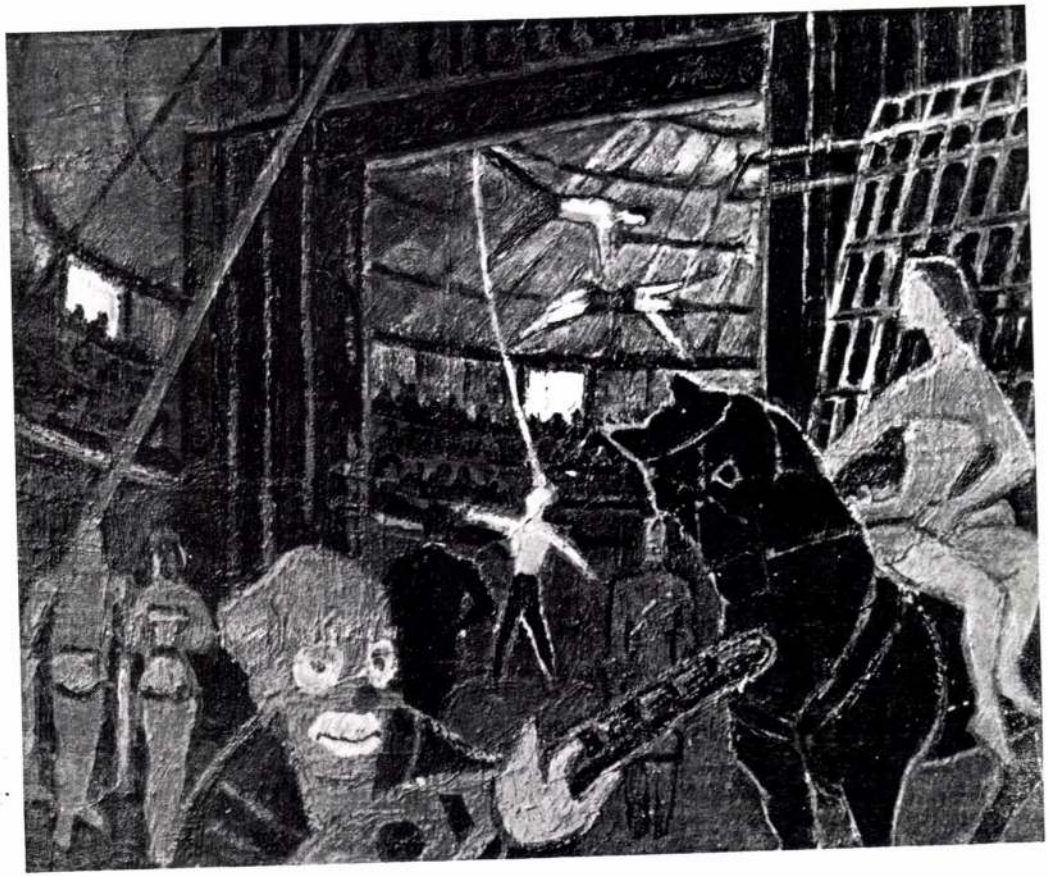

31

Müllhaufen im Winter
Rubbish in winter
Tas de fumier, l'hiver

Lithographie
32 x 46, 1956
Staatsgalerie München, Staatsgalerie Wien, sowie Stadt Innsbruck

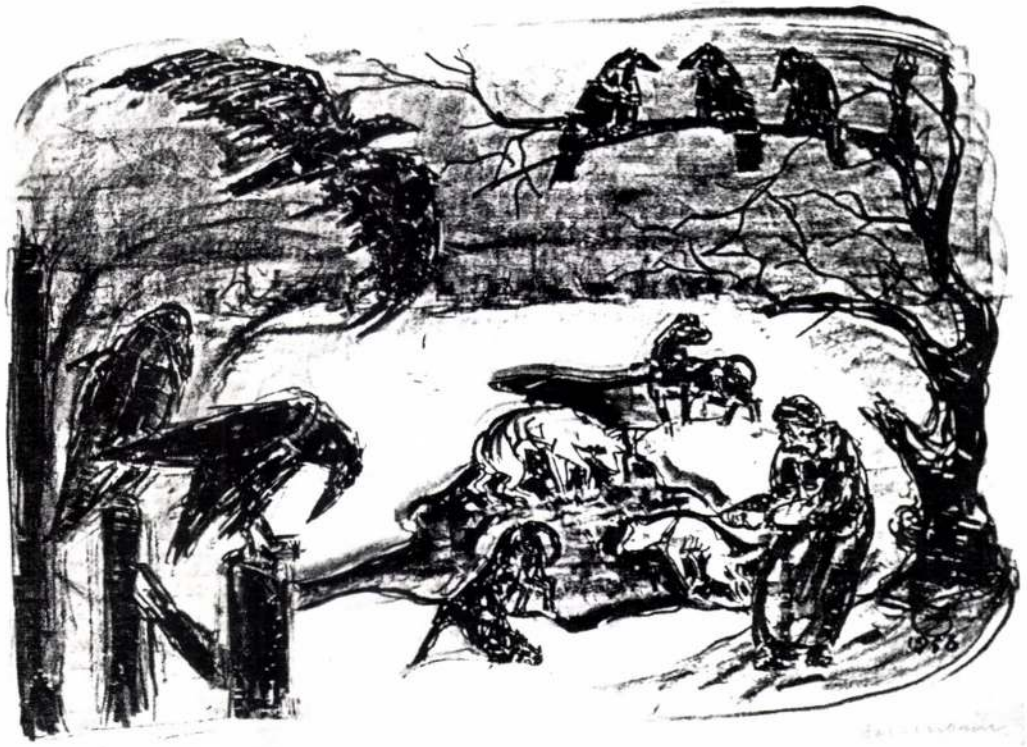

30

Schilder im Wald
Signposts in the forest
Enseignes dans la forêt

Aquarell
34 x 46, 1960

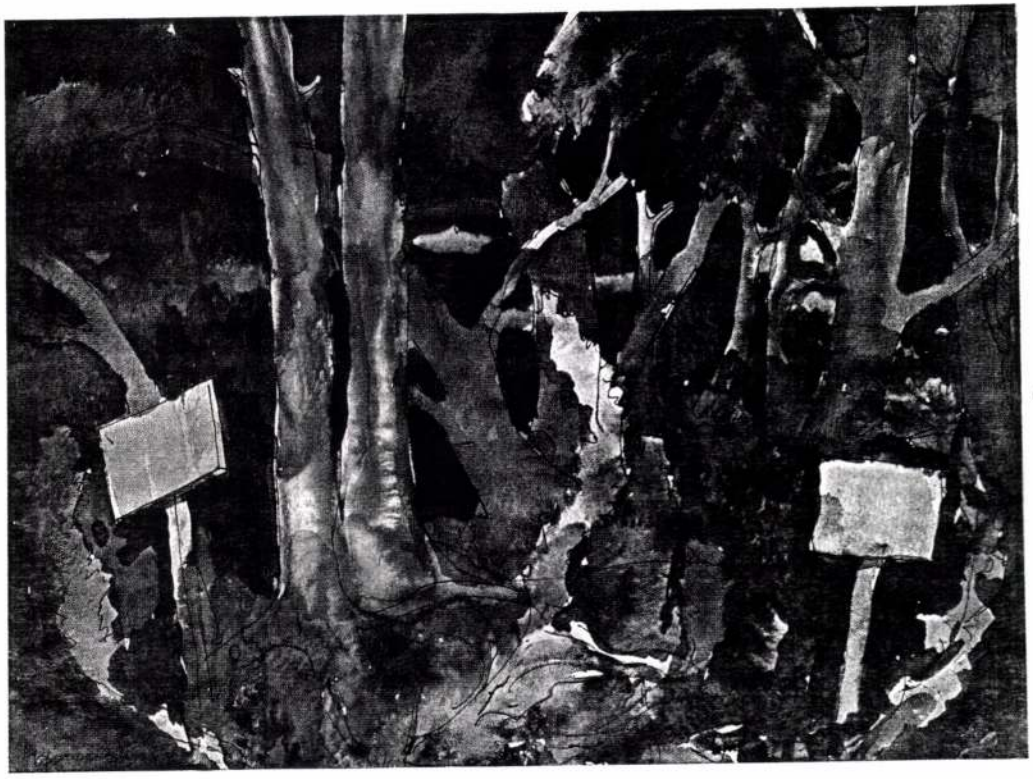

29

Schwäbin am Tisch
Swabian woman at her table
Femme souabe assise à une table

Ölgemälde
51 x 62, 1958

28

Rote Fähre am Inn
Red ferry-boat on the Inn
Bac rouge sur l'Inn

Ölgemälde
60 x 80, 1962

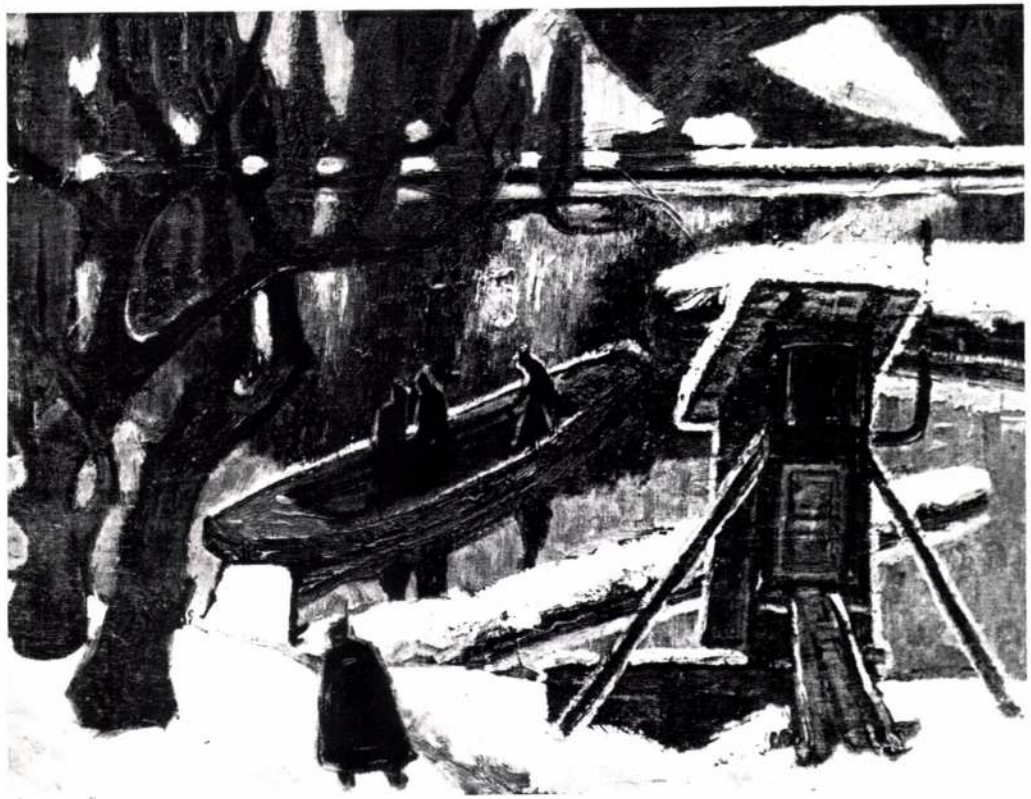

27

Regen im Hofgarten
Rain in the »Hofgarten«
Pluie dans le »Hofgarten«

Ölgemälde
50 x 70, 1961

26

Möwenschrei
Shrieking of a sea-gull
Cri de mouette

Radierung, kalte Nadel
26,5 x 31,5, 1955
Albertina Wien

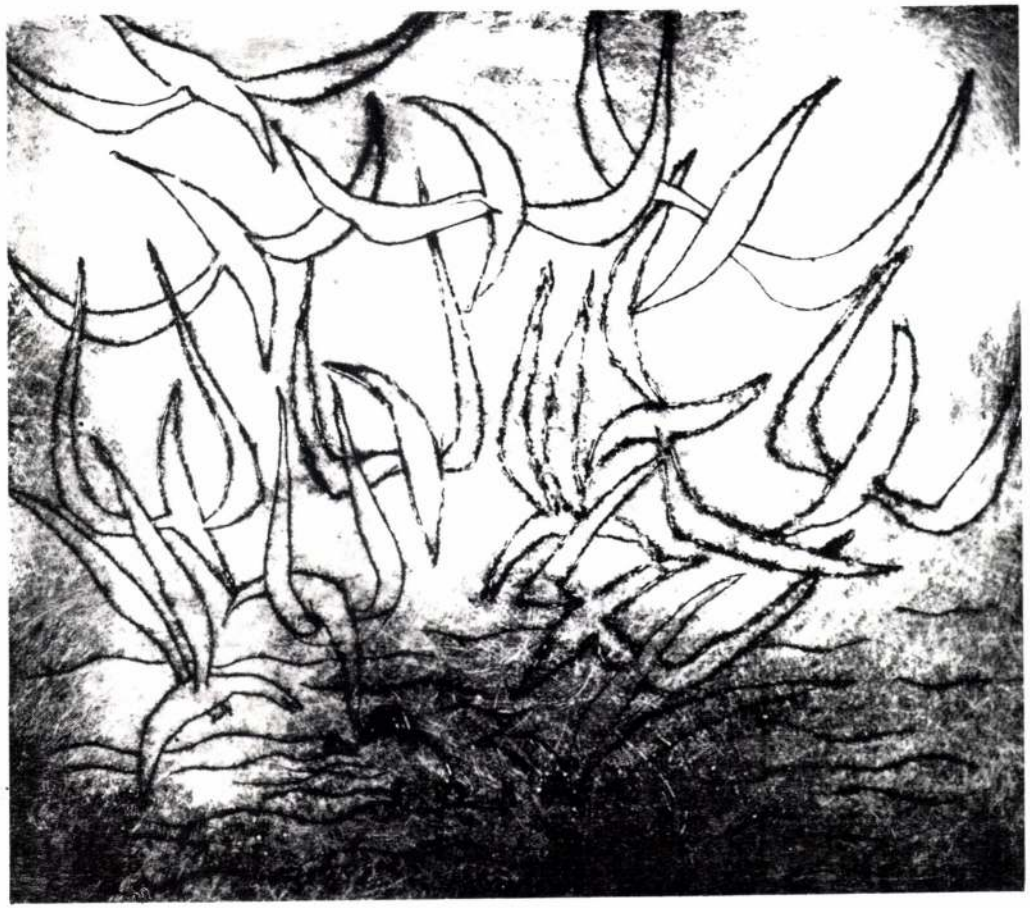

25

Oslo - Freihafen
Oslo free port
Le port franc d'Oslo

Aquarell
35 x 47, 1959

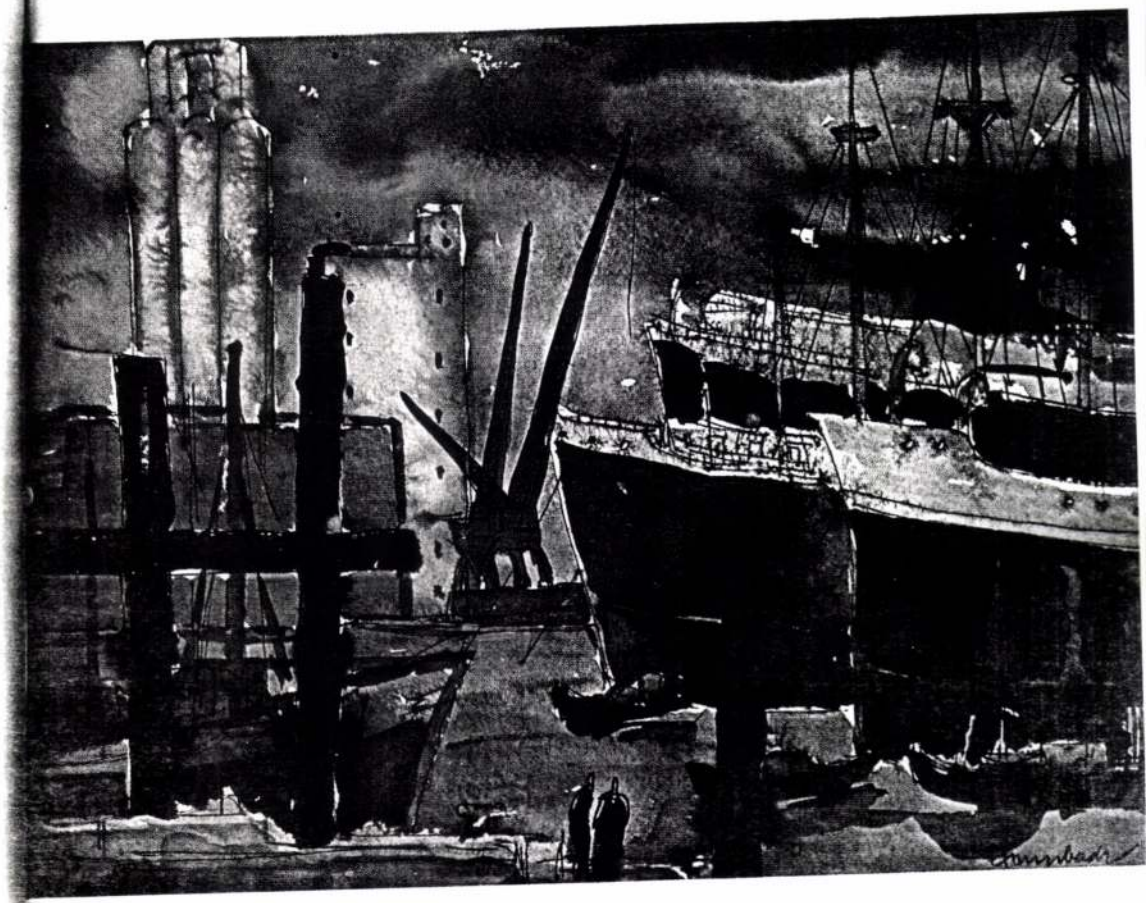

24

Kind mit Sonnenblumen
Child with sunflowers
Enfant aux tournesols

Ölgemälde
60 x 70, 1960

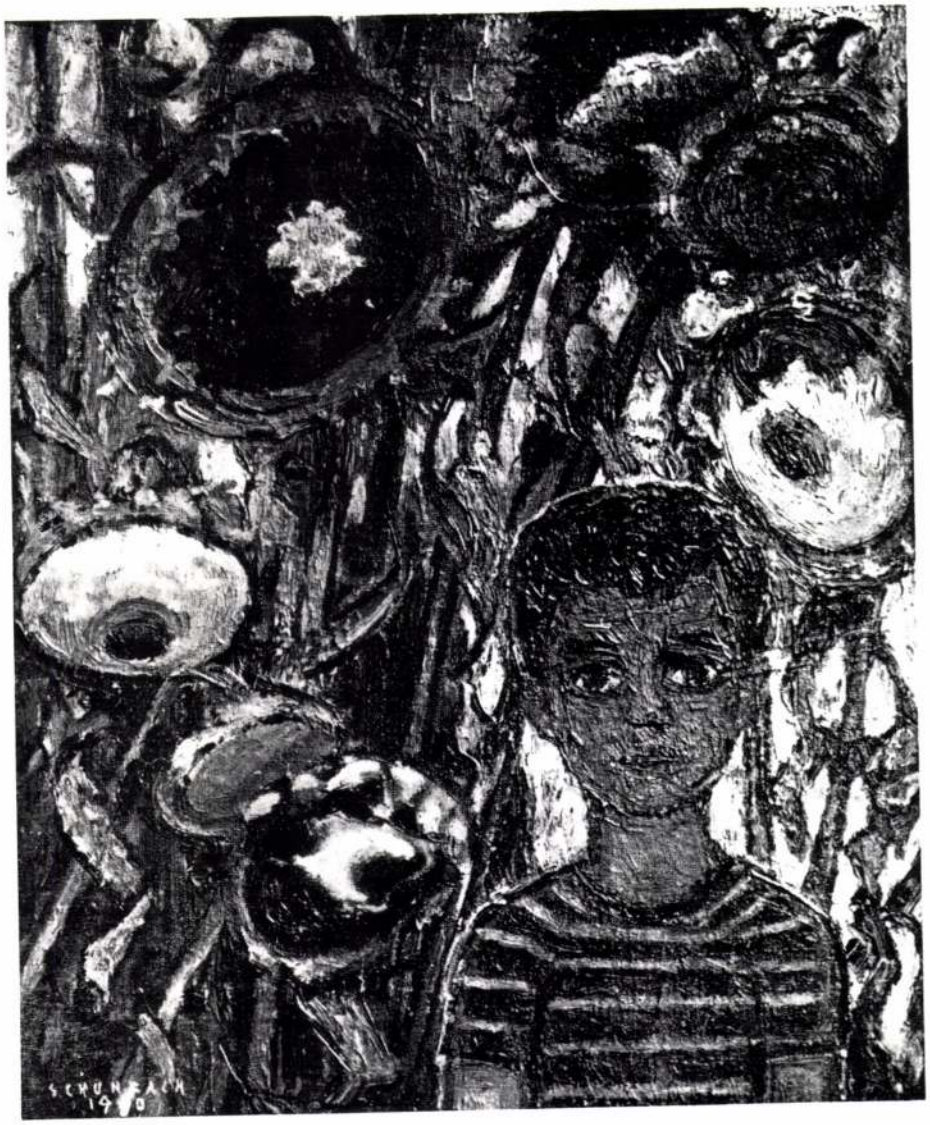

23

Spanisches Fischerpaar
Couple of fishermen in Spain
Couple de pêcheurs espagnols

Ölgemälde
60 x 80, 1959

21

Tragtiere
Sumpters
Bêtes de somme

Aquarell
32 x 44, 1958

20

Landebrücke - Hamburg
Pier in Hamburg
Débarcadère à Hambourg

Aquarell
35 x 47, 1959
Land Tirol

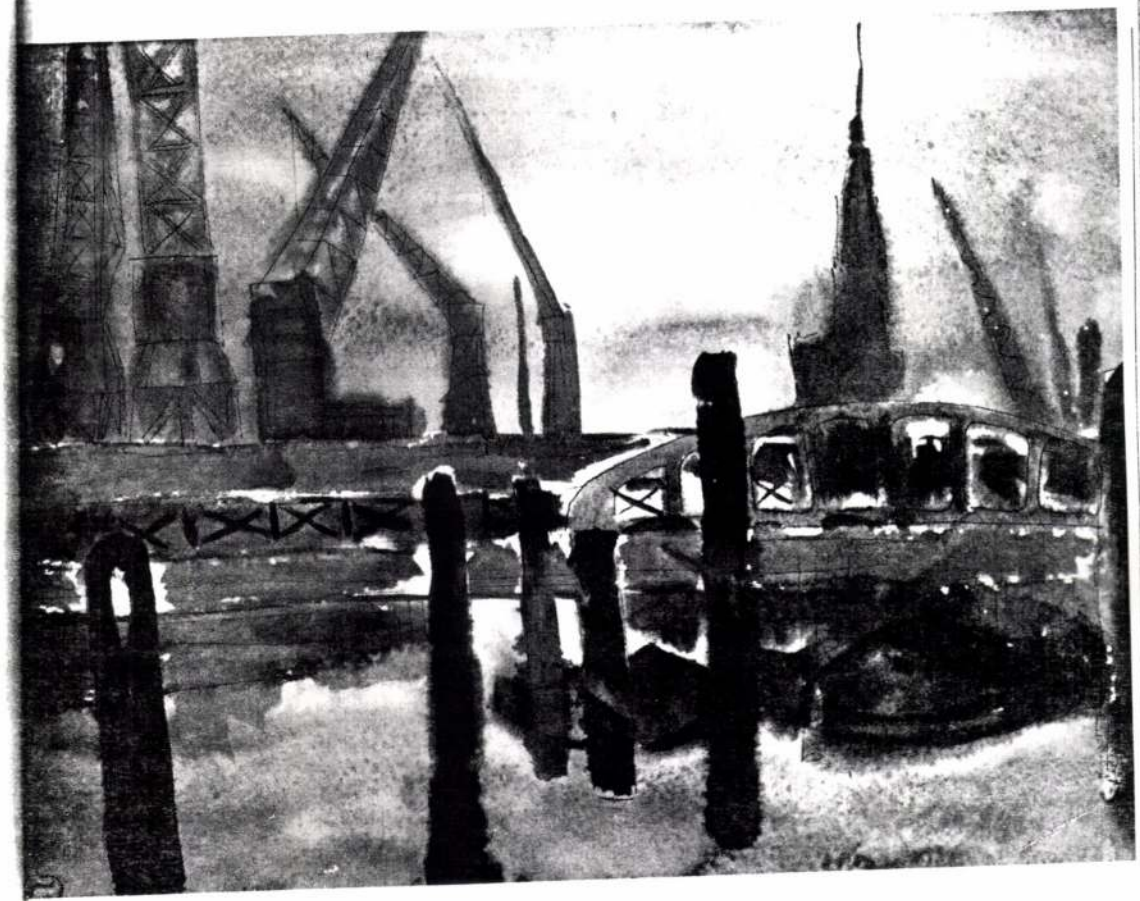

19

Lenz
Springtime
Printemps

Ölgemälde
60 x 80, 1959
Land Tirol

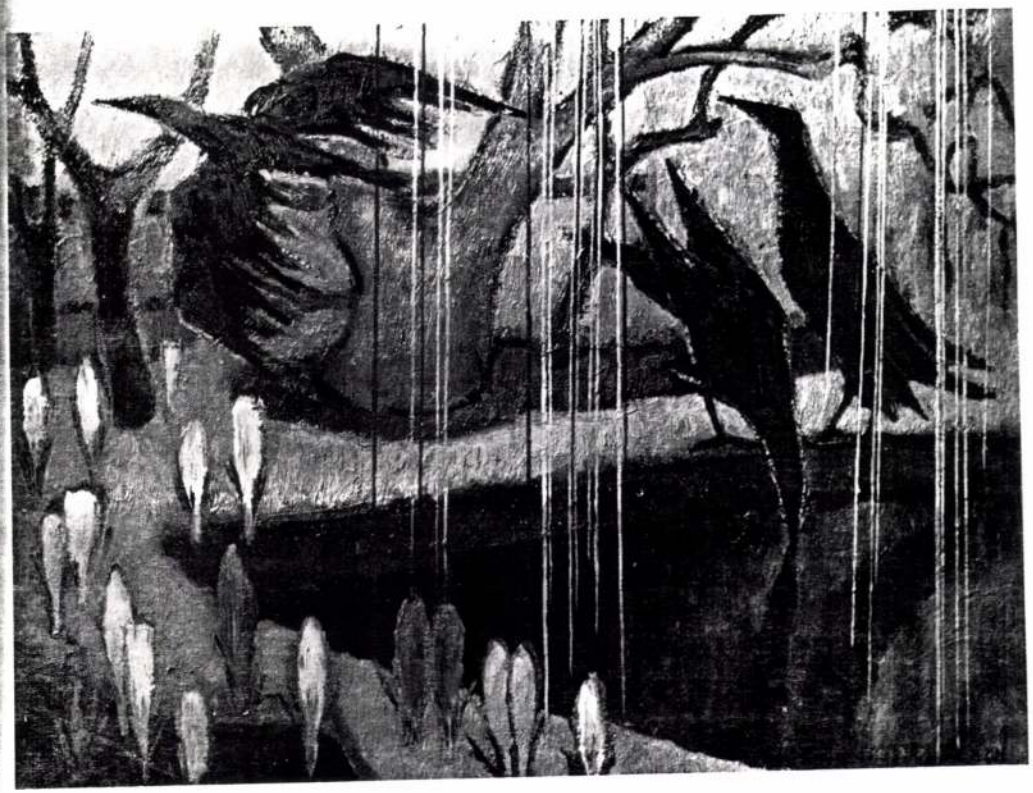

18

Naschmarkt in Wien

»Naschmarkt« (a big market) in Vienna

Le »Naschmarkt« (un grand marché) de Vienne

Lithographie

45 x 26, 1962

17

Innpark - Innsbruck

Inn gardens, Innsbruck

Jardins aux bords de l'Inn (Innsbruck)

Ölgemälde

60 x 80, 1960

16

Maisausbrechen
Collecting of maize
La récolte du maïs

Ölgemälde
60 x 85, 1960

15

Den Haag
The Hague
La Haye

Ölgemälde
85 x 100, 1959

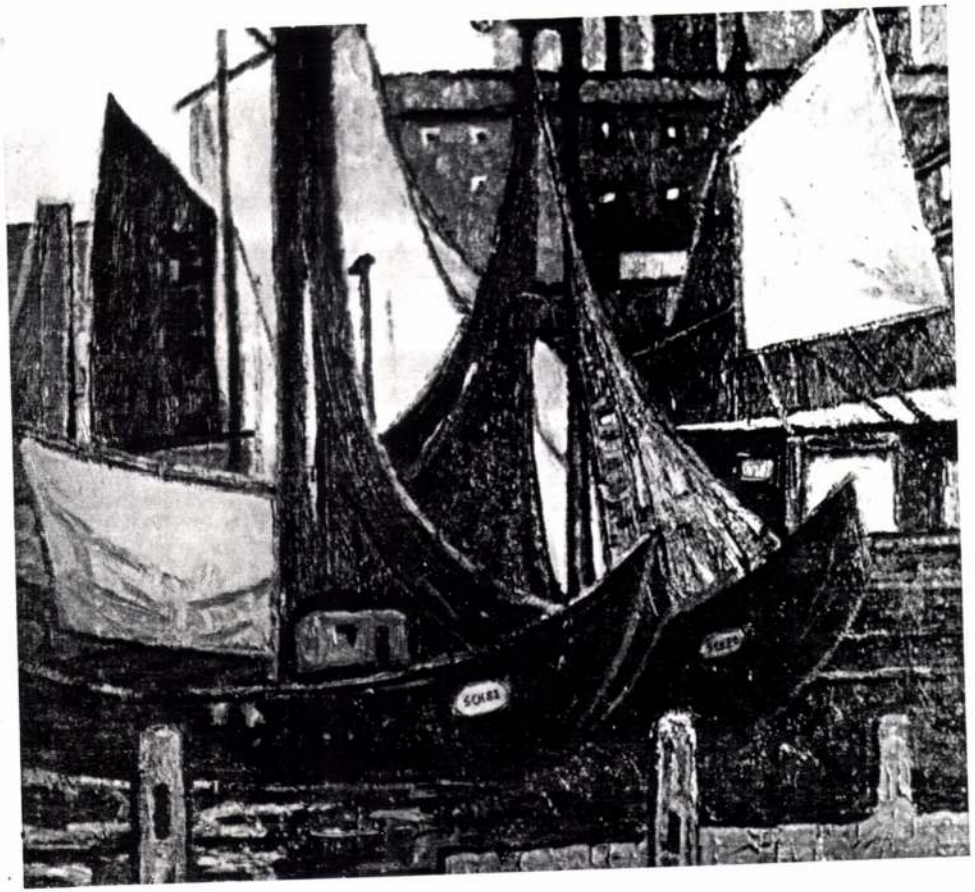

14

Hofgarten Innsbruck

»Hofgarten« in Innsbruck

Le »Hofgarten« à Innsbruck

Ölgemälde

60 x 80, 1959

Sammlung der Stadt Innsbruck

13

Almuñeca - Spanien
Almuñeca - Spain
Almuñeca - Espagne

Ölgemälde
60 x 85, 1959

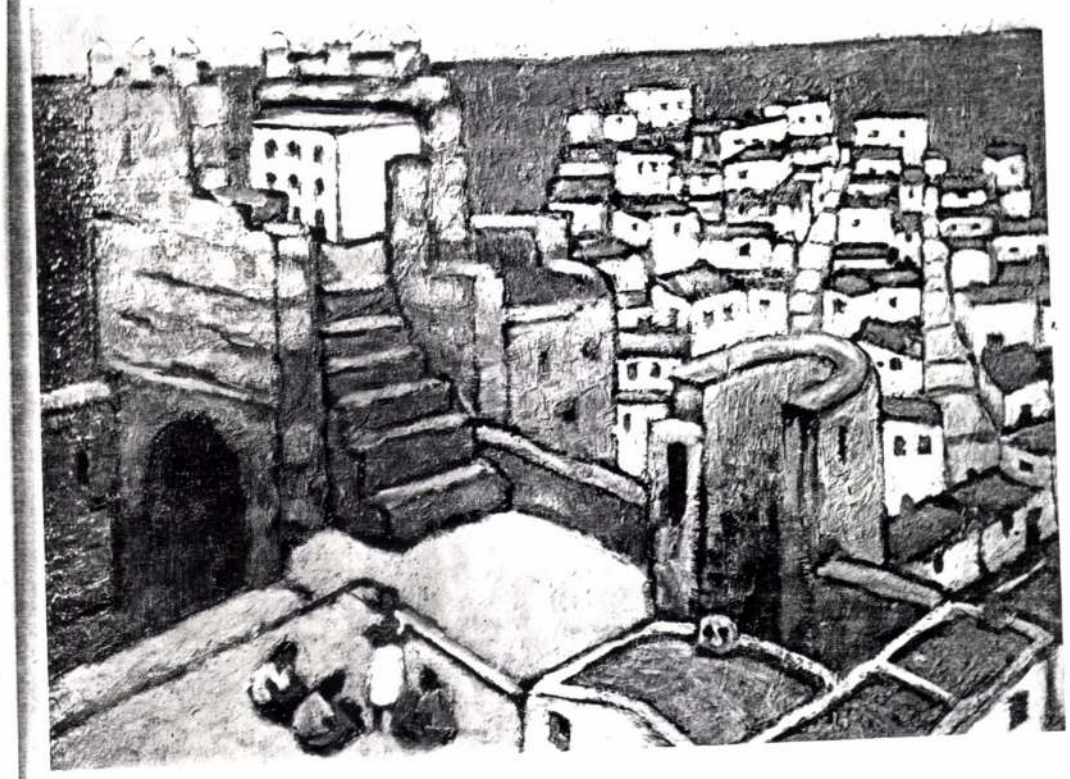

11

Fischzug - Adria
Fishing boats on the Adriatic Sea
Bateaux de pêcheurs sur l'Adriatique

Lithographie
30 x 47, 1957
Staatsgalerie München, Staatsgalerie Wien, sowie Stadt Innsbruck

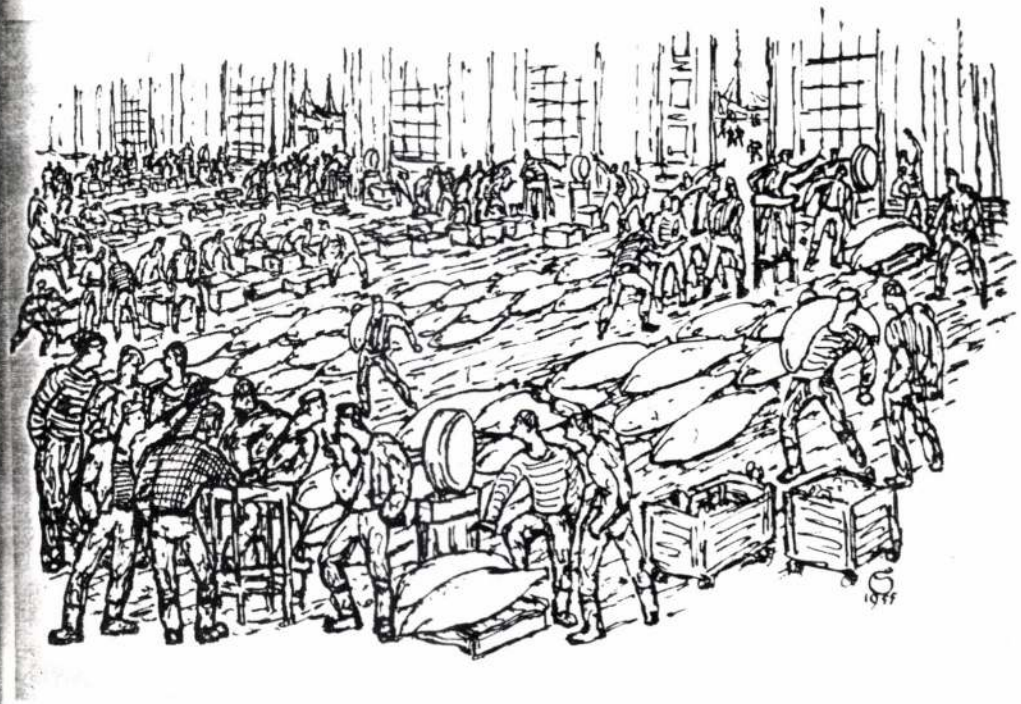

12

Fischhalle in Venedig
Fish-market in Venice
La Halle aux poissons de Venise

Lithographie
25 x 44, 1955
Staatsgalerie München, Staatsgalerie Wien, Stadt Innsbruck und Land Tirol

10

Regen in Tirol
Rain in the Tyrol
Pluie au Tyrol

Ölgemälde
50 x 70, 1961
Österreichische Galerie, Wien

9

Hofgarten im Winter
»Hofgarten« in the winter
Le »Hofgarten« en hiver

Ölgemälde
60 x 80, 1958

8

Spanische Küste
Spanish coast
Côte espagnole

Aquarell
31,5 x 37, 1958

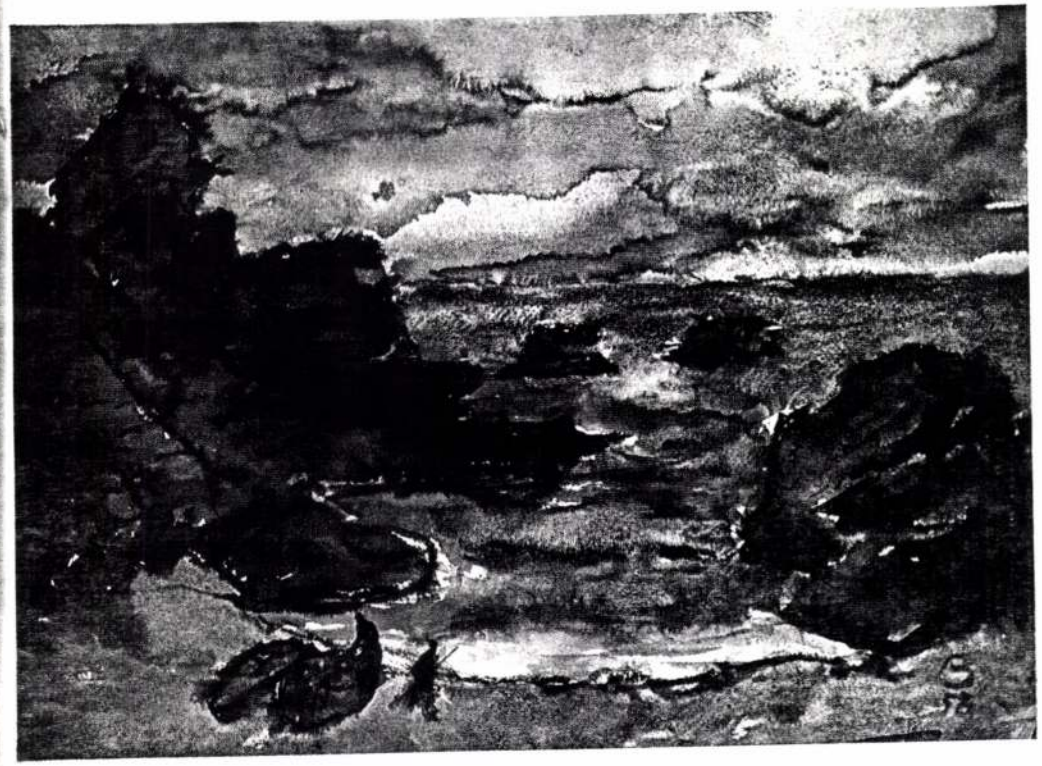

7

Kleine Menagerie
Small menagery
Petite ménagerie

Ölgemälde
80 x 60, 1961

6

Hinter dem Vorhang
Behind the curtain
Derrière le rideau

Lithographie
32 x 47, 1961

5

Fischkörbe
Creels
Paniers à poissons

Radierung, kalte Nadel
24 x 24, 1954
Staatsgalerie München

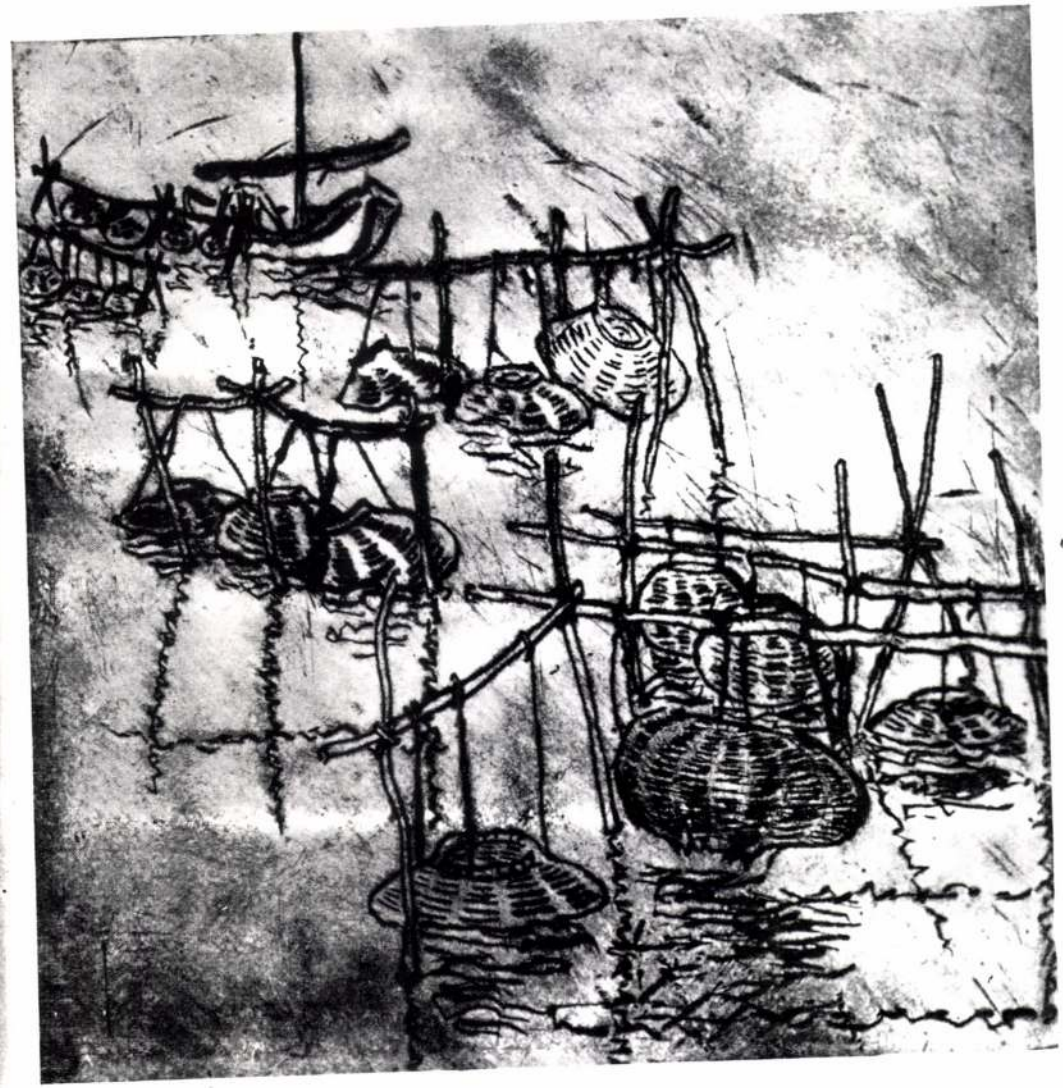

4

Selbstbildnis
Self-portrait
L'artiste par lui-même

Ölgemälde
60 x 50, 1962

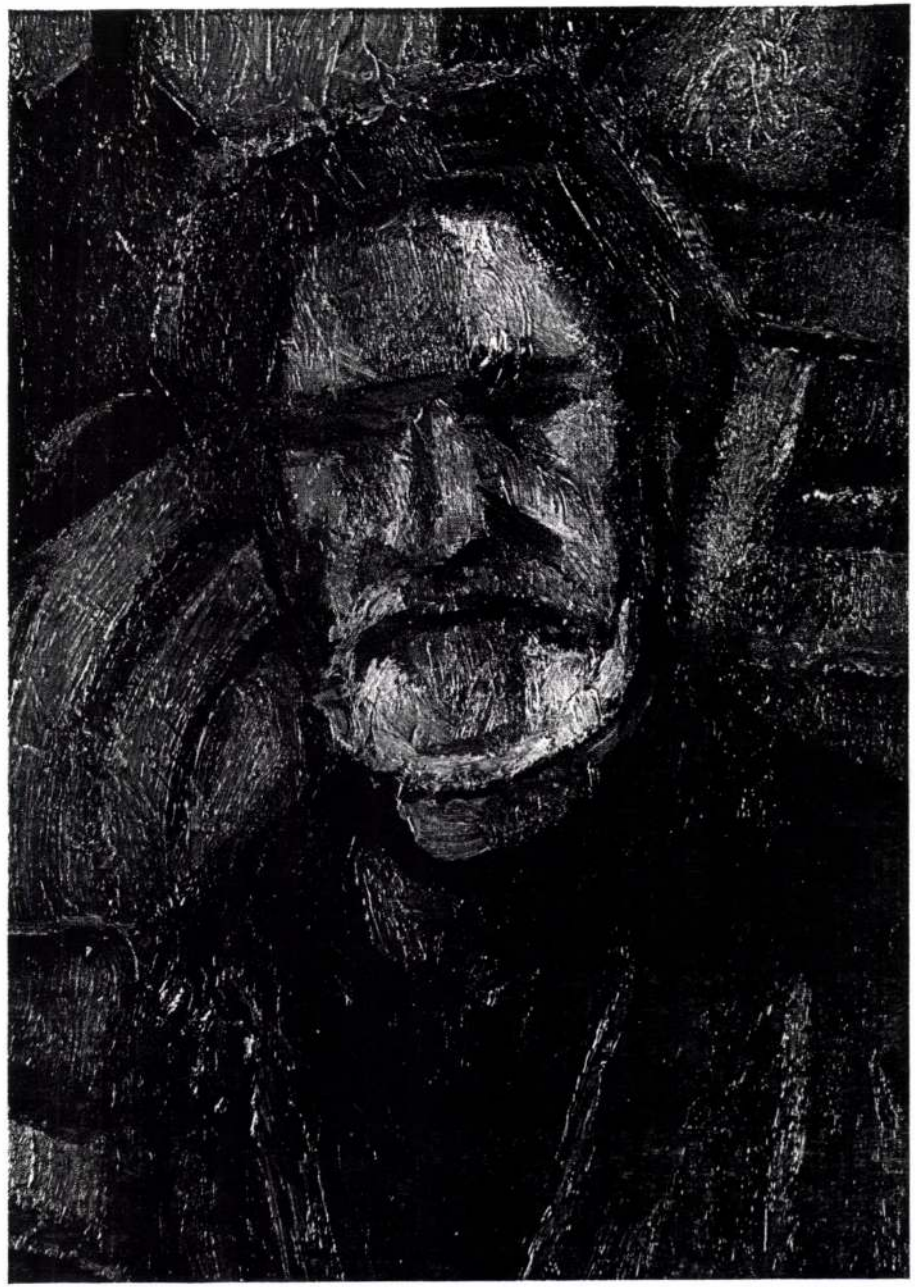

3

Hl. Drei Könige
The three Magi
Les trois Mages

Ölgemälde
52 x 43, 1958
Unterrichtsministerium, Wien

2

Adria - Fischkutter

Adriatic - Sea-cutters

Adriatique - bateaux de pêcheurs

Ölgemälde

81 x 120, 1960

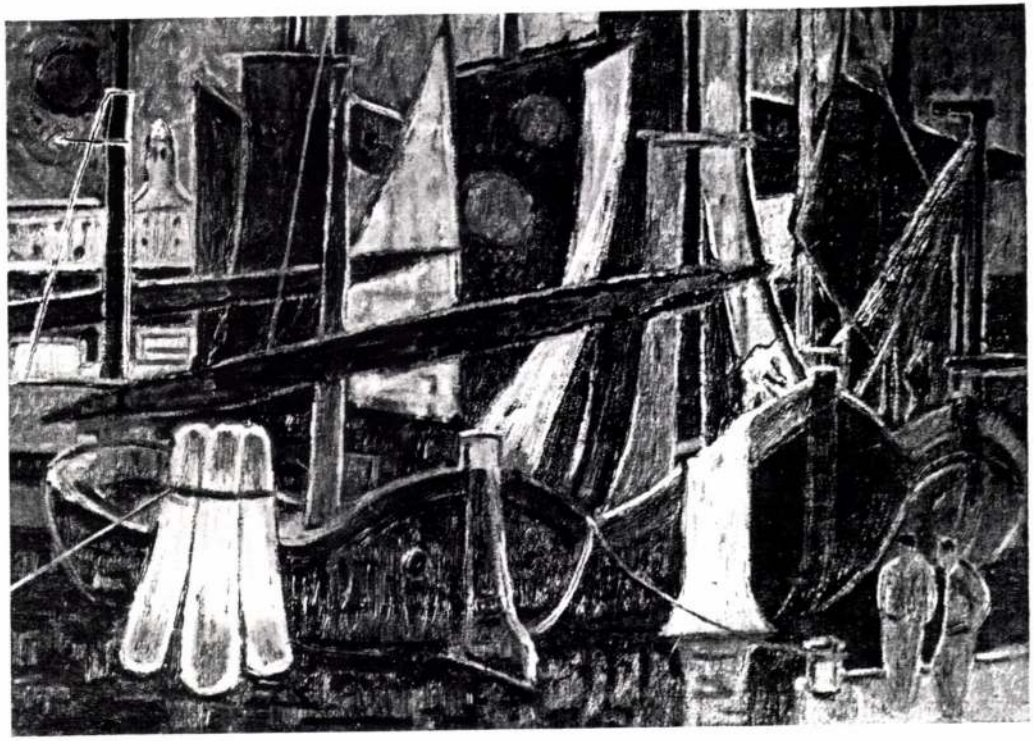

1

Professor Albert Birkle
Professor Albert Birkle
Le professeur Albert Birkle

Ölgemälde
90 x 70, 1959
Kunsthistorisches Museum, Wien

deutschen Malers, dessen Ernst dem seinen ganz nahe steht: in die Nähe von Hans von Marées, des von seinen Zeitgenossen nicht Verstandenen, sie aber später trotz seines schwer beladenen Lebens mühelos Überragenden. Wenn auch die zwei Künstler durch eine vollkommen veränderte Kunstsituation voneinander getrennt sind, diese so seltene Tiefe ihrer menschlichen und künstlerischen Haltung verbindet sie. Kunst kann sich ja nicht im Ringen um Ausdruck und Gestaltung des inneren Wesens der Welt, auch nicht um die Wiedergewinnung eines verlorenen Schönheitskanons allein erschöpfen — hinter allen Aufgaben und Zielen sucht der Mensch eine letzte Geborgenheit.

Wer Schunbachs berauschend farbige Aquarelle gesehen hat, seine artistisch eleganten graphischen Blätter oder seine bis in den dunklen Urgrund hineinleuchtenden Landschaften, steht betroffen vor der freundlichen und doch immer fernen Hohheit seiner Menschendarstellung. Selbst das zarte Bild der »Schwäbin am Tisch« (Abb. 29) — »Schwaben« hießen in Ungarn und auf dem Balkan (außer den Zipsern und den Siebenbürger Sachsen) alle Deutschen — ist von einer feinen Melancholie durchwoben. Im »Maisausbrechen« (Abb. 16) sind die Menschen der alten Heimat in den schneidend harten Maisblätterwald so eingeflochten, daß Specht und Krug und die fernen Häuser die Umklammerung nicht aufheben. Ganz so wird das Kind im flammenden Dickicht der Sonnenblumen (Abb. 24) von einem tieferen Geheimnis durchlodert. Das andere Kind im »Innpark Innsbruck« (Abb. 17) wird von Vögeln, die es umgeben, in eine beinahe unheimliche Welt der Bäume und Häuser und Tiere hineingezogen, so wie der Betrachter des »in seiner feuchten Trübe volltönenden« Bildes »Regen in Tirol« (Abb. 10) mit den Krähen und den nebelumhangenen dunklen Bergrücken. Die drohenden Kräne an der »Landebrücke Hamburg« (Abb. 20), die Hafen-, Fischkutter- und Küstenbilder (Abb. 2, 11, 15, 25) vermitteln mit ihrer Härte — oder ihrer malerischen Auflösung »Spanische Küste« (8) — hintergründige Bezirke der Menschenseele. Zuletzt bedarf es kaum eines Themas mehr. »Zwei Schilder im Wald« (Abb. 30) oder ein »Müllhaufen im Winter« (31) auf der vielfach gelobten Lithographie genügen, um schwer Sagbares, heute kaum mehr Gesagtes auszusprechen.

Der schmale Grat, auf dem der Künstler sicher zu stehen hat, ist nun erreicht: Freiheit, ja Gelassenheit inmitten der geistigen Versuchungen dieser Welt und dennoch immer tieferes Innewohnen in ihrem wahren Wesen ist die Frucht des Schaffens der letzten Jahre.

Asketische Knappheit der malerischen Mittel, die auf jedes Argument verzichtet, muß in einer Zeit überraschen, deren repräsentative Kunstwerke eine Übermenge assoziativer Bilddeutungen, Begründungen und Programme mit sich bringen und meist auch benötigen. Nicht als wären Schunbachs Bilder vordergründig leicht verständlich; auch sie überraschen mit dem noch nicht erklärbaren Neuen in ihnen. Da sie aber nicht nach einer von außen in die Materie hineingetragenen, begrifflich formulierten Theorie entstanden sind, sondern ihre Metaphysik gleichsam in ihrem sinnlichen Bild-Leib tragen, sind sie nicht an die Zeit und ihre Sprache gebunden. Ihre Wirkung braucht Zeit. Aber man spürt: diese Bilder haben Zeit. Sie haben Zukunft.

Szönyi ist einer der besten Maler des modernen Ungarn, dessen zentrale Bedeutung von allen ungarischen Kunstkritikern und Kunsthistorikern unbestritten anerkannt ist. Er hat die Ergebnisse der Impressionisten ausgewertet und die moderne Landschaftsbetrachtung der Nagybányaer Schule weiterentwickelt. Die Standardwerke der ungarischen Kunstliteratur unterstreichen seine wichtige Rolle in der Entwicklung der ungarischen Malerei.

Sehr früh horcht die ungarische Öffentlichkeit auf das Kunstschaffen des mit seinem Meister in der Grundhaltung kongenialen Schunbach auf. Seine erste Kollektivausstellung 1935 im Ernst-Museum erweckt ebenso großes Interesse, wie seine Teilnahme an beinahe allen Kunstausstellungen der Landeshauptstadt in den folgenden zehn Jahren. Er überrascht seine Kritiker mit der breiten Skala seiner Themenwahl, aber auch mit der Vielfalt seiner virtuos gehandhabten graphischen Techniken. Diese übermittelt ihm Professor Nándor Lajos Varga, Leiter der graphischen Abteilung der Akademie und Präsident des Vereins der ungarischen Radierer, in umfassender Vollständigkeit. Zwei Feststellungen der Kritik beleuchten das Ergebnis dieser ersten, unter einem günstigen Stern stehenden Entfaltung: Schunbach sei nicht Anhänger einer Schule oder Richtung geworden, und: er sei über die naturalistische Darstellungsweise hinweggekommen. Diese Schaffensperiode bringt ihm die sichere Beherrschung aller Mittel, die ihn zur späteren Freiheit befähigen.

Aber es kommt anders. Es folgt die entsetzliche taube Pause von Krieg, Gefangenschaft, primitivstem Elend und erstem Zurückfinden zu sich in der Tiroler Stadt Wörgl. Elf verlorene Jahre sind nicht mehr einzuholen. Daniel Swarowski senior in Wattens ermöglicht ihm durch Aufträge das Fußfassen und dadurch den künstlerischen Neubeginn. Der Seismograph seiner Künstlerseele muß nicht nur auf die Eindrücke einer ganz neuen Umwelt und ganz anderer Menschen antworten, sondern sich der Begegnung mit einer von den extremsten Kunstströmungen durchpflügten Welt stellen. Diese Auseinandersetzung konfrontiert ihn mit einer größeren Heimat: Europa. Südliche Küsten, Pariser Akademien, nordische Hafenstädte zwingen seine Augen zur Aufnahme neuer Licht- und Farbwerte, neuer Strukturen. Auf der Eröffnung seiner Kollektivausstellung am 26. September 1958 im Tiroler Kunstpavillon in Innsbruck weist Landeskulturreferent Dr. Hohenauer auf die wichtige Funktion hin, die der akademische Maler Schunbach im Kunstleben Tirols erfüllt, indem er ein Fenster zur großen Welt hin öffnet. Jetzt ist seine Kunst mit ihrer neu erworbenen wunderbaren Farbigkeit eine Tradition und Avantgardismus verbindende »bonne peinture«.

Mit seiner Unbefangenheit hat Schunbach den heftigen Wechsel der neuen Richtungen samt ihrer Theorien souverän übergangen, einzig gebeugt von der Last seiner immer tiefer schürfenden Probleme des Malens. Dann aber kommt der letzte, große Druchbruch. Fast unbemerkt, aber mit stetig wachsender Gewalt beginnt sich etwas in seinen Bildern durchzusetzen, was nicht mehr die Welt zeigt, die uns in ihrer Schönheit und ihren Schmerzen überwältigen will, sondern das aus einer dunklen, inneren Tiefe kommt und als eine neu erschaffene Welt in neuen Farben und Formen erstrahlt.

Der strenge Aufbau seiner hervorragenden Bildkompositionen, die weitgehende Vergeistigung seiner Gestalten und die aus immer dunkleren Gründen wie Glasfensterscheiben herausleuchtenden kostbaren Farben seiner neuesten Bilder lassen uns neue Dimensionen im Schaffen dieses rastlos tätigen und tätig grübelnden Malers ahnen.

Die Einheit von Linie, Farbe und Form verbindet sich immer harmonischer mit dem geistigen Inhalt. Die Linie ist, nach einem Wort von Professor Birkle, moralischer Träger seiner Kompositionen; sie kennzeichnet den Willen des Malers, in stärkster Hingabe an der geistigen Durchdringung des ausgewählten Objektes zu arbeiten. Sie ist bei Schunbach Träger der Bildstruktur; die Farbe ist Träger der seelischen Stimmungsgehalte. Sein Farbenauftrag verrät eine sorgfältig geschulte Technik, ebenso das fein ausgeglichene Gleichgewicht der Farbenwerte. Doch ist die Farbe in seinen Bildern nie reine Struktur, wie bei den Tachisten, sondern immer auch künstlerische Deutung seelischer und optischer Erlebnisse. Das ganze eine großartige Synthese formaler Abstraktion und naiv erlebter Umwelt.

Vom Ethos des Künstlers behütete Sicherheit, aber unendliche Demut vor den abgrundtiefen Geheimnissen auch des eigenen Schaffens führen Schunbach in die Nähe eines großen

»Bildende Kunst«
Monografien der Künstlergilde (Esslingen)
Band 5 in Verbindung mit dem Südostdeutschen Kulturwerk (München)
© by Delp'sche Verlagsbuchhandlung KG., München 1962
Satz und Druck Heinrich Delp oHG., Bad Windsheim
Klischees Wagner'sche Universitätsbuchdruckerei, Innsbruck
Bindung Georg Gebhardt, Ansbach
Printed in Germany

Sicherheit und Tiefe

Empfindsamkeit des Gemütes, welche auch das zarteste Beben draußen registriert und dennoch ein sicheres Ruhen in den eigenen Tiefen, das den modischen Versuchungen nicht erliegt — ist das nicht ein seltenes, glückhaftes Schicksal, wenn einem Künstler solche Begabung zuteil wurde!

Schunbach ist ein Kind des wunderbar geschlossenen und dennoch weltoffenen Ofner Berglandes. Im Kranz der zwanzig deutschen Mehrheitsgemeinden rund um die Millionenstadt Budapest erinnert auch seine Heimatgemeinde Großturwall, »Türkenwall« (Törökbálint) auf Schritt und Tritt an lebendige Weltgeschichte. Naives Verharren und unsentimentale Anpassung lag diesen Menschen im Blute. So hatten sie eine würdige Art gefunden, mit der Stadt und ihrer überlegenen Geistigkeit zu verkehren. Das sind beste Tugenden auch einer Künstlerpersönlichkeit, die sich mit der Umwelt auseinandersetzen muß, ohne sich an sie zu verlieren.

Hinzu kam noch die — später jäh verlöschende — Sternstunde dieses geistigen Austausches, als sich die Stadt in den zwanziger und dreißiger Jahren neuen kulturellen Strömungen ganz offen zeigte. In ihrem lebhaften Kunstleben begann sich europäischer Einfluß Geltung zu verschaffen.

Schunbachs unbekümmerte Herzlichkeit, mit der er seine ganze Umwelt, in erster Linie die Gestalten der deutschen Hügellandschaft in sein Programm aufnahm, wurde von seinen ungarischen Künstlerkollegen mit einer freundlichen Liberalität aufgenommen und erwidert, die den Kenner nicht überrascht.

Er studierte damals als Spätberufener an der sehr guten Hochschule für bildende Kunst in Budapest (1930—1939), wo er unmittelbaren Kontakt mit den modernsten deutschen und europäischen Kunstströmungen bekam. Bald wird er Meisterschüler von István Szönyi, mit dem ihn eine seinem reiferen Alter gemäße tiefe persönliche Freundschaft verbindet.

Franz Schunbach

Eine Einführung von Wilhelm Kronfuss

dv

Delp'sche Verlagsbuchhandlung München

GULYÁS Ferenc fotói
(Schumbach)

Gulyás Ferenc /BESZKÁRT alkalmazott/ festő-
művész és grafikus.

Egy olajfestménnyel és harmincnyolc "értékes grafikai munkával" szerepel a Mücsarnok kiállitásán. Novemberben az Ernszt Muzeumban volt önálló kiállitása, ezen kivül kollektiv kiállitása is. Müvészi munkájának elismeréseként diszoklevelet kapott és aranyérmet nyert.
A Mücsarnok kiállitására vonatkozó bővebb magyarázatot lásd: Tihanyi János Lajos festőmüvész nevénél.

Délibáb, Bp. 1937. febr 6. XI. évf.
6. sz. 14-16. lap.

GULYÁS FERENC

Magyar présház. Rézk.

Magyar kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok 1934.
18.oldal

GULYÁS FERENC

Mótorcsere. Rézkarc

Téli kiállitás képes tárgymutatója. Műcsarnok 1937.

Gulyás Ferenc festőművész

Ülő leány

"Nő a művészetben"kiállitás katalógusa.1936.Műcsarnok.

Gulyás Ferenc MDK

Kettős akt és tanulmányfejek, rézkarc

Buzaszentelő, rézkarc

Műcsarnok 1938 Téli tárlat

MDK

Gulyas Ferenc

Anyám.Olajf.Mgt.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.Kat.
Műcsarnok.1944.Jun.1-18-ig. 19.1.

Gulyás Ferenc MDK

Törökbálinti menyecske

Mücsarnok 1938 Szent István kiállitás

Gulyás Ferenc

festőművész

Magyar Képirók Társasága csoportkiállítása- Nemzeti Szalónban - képeivel szerepel.

Magyarság
1935.I.15.

Gulyás Ferenc
festőművész

Szinyei Merse Pál Társaság Tavaszi Szalonja – nemzeti Szalonban – képével szerepel Munkás-rézkarcok

Pesti Hirlap
1933. III. 19.

Gulyás Ferenc

MDK

Motorcsere, rézkarc

Műcsarnok 1937 Téli kiállitás

Gulyás Ferenc

MDK

Arcképtanulmány

Micsarnok 1937 Képzőm. Főisk. Kiáll.

Gulyás Ferenc

MDK

Pincében, repr.

Műcsarnok 1937 Képzőm. Főisk. Kiáll.

Guiyéa Peremc

Pincébon, repr.

Gulyás Ferenc

MDK

Ülő leány

Miccarnok 1936 Nő a művészetben c. kiáll.

Gulyás Ferenc MDK

Törökbálinti présház, rézkarc

Műcsarnok 1934 Téli kiállítás

Gulyás Ferenc MDK

Zárótüz, rézkarc

Krisztus születése, rézkarc

Műcsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Gulyás Ferenc MDK

Törökbálinti akácás, rézkarc

Műcsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Gulyás Ferenc MDK

Magyar présház, rézkarc

Műcsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

Gulyás Ferenc MDK

Munkásfej, rézkarc

Műcsarnok 1933. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Gulyás Ferenc MDK

Budaörs vasárnap

Tengeri törés, rézkarc

Műcsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

MDK

Gulyás Ferenc

Anya gyermekével, of.

Magy.Arcképfestők Társ. kiáll. N.Szal. 1939.nov.

5. 1.

MDK

Gulyás Ferenc, grafikus

Munkásfej. Rézkarc.

Ep.Műcs.-OMKT Nemz.Képzőművv.kiáll. /Rend.M.Kir.V all.-
és Közokt.Min./ 1933ápr.19.-máj.25. Kép.tm. 21. 1.

M..K.

Gulyás Ferenc/1898-

273.Tájkép. Temp.
274.A Gellérthegyről. Vizf. 39.2x28.5

Háborús mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 19. l.

MDK

Gulyás Ferenc, festő
Törökbálint.

Epreskert. Olf.

Bp.Mücs.-"A Magyar Művészetért". Képzőm.Kiáll. 1942.
Jun.6.-22. Kat.
13.l.

M.D.K.

Gulyás Ferenc

564. Anya gyermekével.
580. Apa gyermekével.

"A gyermek a müvészetben" kiállitás tárgymutatója
Bp. 1940. Orsz. M. Képzőmüv. Társulat. 31.l.

MDK

Gulyás Ferenc

Mester a lányával.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 26.l.
Műcs.

Gulyás Ferenc

Magyar a lányával.

MDK

Gulyás Ferenc

Budaörs vasárnap; Tengeri törés, rézkarc.

Téli Kiállitás. Mücs. 1935. nov.
27.1.

MDX

Calyès Pierre

Budgets vasèrnap; Tempesi tôtes, tésaaro.

Toll Kiéllides. Mlca. 1935. nov.
27.1.

MDK

Gulyás Ferenc

Kártyáznak, rézk.

Nagy. Művészetért kiáll. r.Mics. 1940. febr.

13. 1.

MDK

Gulyás Ferenc

Présházban, rézk.

Magy. Művészetért kiáll. r. Mücs. 1940. febr.
13. 1.

MDK

Gulyás Ferenc

Bajor látkép, rézk.
Bajor falusi rész,"
Budafoki kutyavilla,"
Cigány karaván, "
Cigány karaván Budaörsnél, rézk.
Kutyavilla kicsiben, rézk.

XII. Tavaszi Szal. N.Szal. 1937. máj.
9-lo 1.

MDK

Gulyás Ferenc

Szarvas tér

Semmelweis szülőháza II.

Bpvizfpály 1941. Főv.Képtár. Házi példány

5 l.

Gulyás Ferenc (1898-)

Tájkép.
Temp. Ltsz:2492.

A Gellérthegyről.
Vizf.39.2x28.5 papir.Ltsz:5979.Sign.1941.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

MDK

Gulyás Ferenc

Gellérthegyről

Váraljai részlet

Csalogány utca

Bpvizfpály 1941. Főv.Képtár. Házi példány

5 l.

MDK

Gulyás Ferenc

Tájkép, temp.

A Gellérthegyről, vf.

háborus veszteségeinek jegyzéke

Fővy. Képtár ~~veszteségeinek~~ Bp.1952.

MDK

Gulyás Ferenc

Hősök tere részlet

Koronázó templom alatt

Fő utca

Bpvizfpály 1941. Főv.Képtár. Házi példány

5 l.

Gulyás Ferenc MDK

Este a Dunán, olf.

Műcsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Gulyás Sch. Ferenc MDK

Munkásfej, hidegtó

Mücsarnok 1943 Őszi tárlat

Gulyás Sch. Ferenc

MDK

Budaőrsi pincék, vízf.

Műcsarnok 1943 Őszi tárlat

Gulyás Sch. Ferenc

MDK

Falusi részlet,

Mücsarnok 1943 Őszi tárlat

Gulyás Sch. Ferenc MDK

Soroksári Dunaág, vizf.

Mücsarnok 1943 Oszi tárlat

Gulyás Ferenc MDK

Ősz

Műcsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Gulyás Ferenc MDK

Mester a lányával

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Gulyás Ferenc

völ emlékszik meg az alanti cikk:

„Elárvevezték Gulyás Ferenc képeit.

Somogyi hírlap, 1913. x. 8.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5 sz. Kaposvár, 1965.

191.

Gulyás Ferenc MDK

Anyám, olf.

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Gulyás Ferenc

szerepelt a magy. Arcképfestők Kiállításán.

Mo. 1939. VI. 4.

Gulyás Ferenc

Grafikai munkája a Munkácsy-céh kiáll.-én.

Ujság, 935.III.30.

Gulyás Ferenc MDK

Pincék, vizf.

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Gulyás Ferenc

Epreskert, olf.

Műcsarnok 1942. [redacted]
A magyar művészetért c.kiáll.

Gulyás Ferenc

MDK

Munkás, tollrajz

Csöszök, rézkarc

Műcsarnok 1940 őszi tárlat

Gulyás Ferenc

MDK

Zebegényi komp, rézkarc

Temetemrehivás, Festő arcképe, rézkarc

Műcsarnok 1940 Őszi tárlat

Gulyás Ferenc MDK

Borkereskedők, rézkarc

Mücsarnok 1940 A magyar müvészetért c.kiáll.

Gulyás Ferenc MNK

Borkereskedők, pékmes

Miscellaneous 1940 A magyar Művészetért c.kiáll.

Gulyás Ferenc MDK

Cigányleány, rézkarc

Mücsarnok 194o A magyar művészetért c.kiáll.

Gulyás Ferenc MDK

Menekültek, olf.

Mücsarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

Gulyás Ferenc

MDK

Anyám, of.

7.nemzeti képzőm. kiáll. 1944.jun. Mücs.

Gulyás Ferenc MDK

Ifju

Mücsarnok 1941 Arcképkiállitás

Gulyás Ferenc MDK

Apa gyermekével

Műcsarnok 1940 Gyermek a művészetben c. kiáll.

Gulyás Ferenc MDK

Anya gyermekével

Műcsarnok 1940 Gyermek a művészetben c.kiáll.

Gulyás Ferenc

Grafikáival szerepel az Ernst Múzeum csoportos kiállításán

Pesti Hírlap 1936 X. 9

Gulyás Ferenc grafikus

kerepel az Ernst múzeum

csoportriálításán

Pesti Hírlap 1936 X. 16

Gulyás Ferenc

Magyar Képírók Egyesületének kiállításán a Nemzeti Szalonban egy képe szerepelt.

8ÓU.934.III.18.

Gulyás Ferenc

— (Beszkárt-kiállitás.) Szombaton nyitották meg ünnepélyes keretek között a BSzKRT Közművelődési Egyesületének III. képzőművészeti, fotóművészeti, kézügyességi és bélyegkiállitását az Akácfa-utcai székház diszteremében. A rendkivül bő kiállitási anyagból kiemelkedik a képzőművészek munkája. *Gulyás* Ferenc, *Német* Győző, *Tamásy* István, *Schottner* József, *Tihanyi* János Lajos, *Varga* Sándor és dr. *Keil* Lóránt né, *Faber* Gabriella érdemelnek munkájukkal különösebb elismerést. De meg kell emlitenünk a fotóművészek közül *Hettyey* Pál, *Benczés* Emil, dr. *Horváth* Zoltán és dr. *Vida* László nevét is, akik átlagon felüli müvészi munkájukkal emelik a kiállitás szinvonalát.

7

Nemzeti Ujság

1935 XII. 15

Gulyás Ferenc

festőművész

Harmadik Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás - Műcsarnokban - képével szerepel.
Rézkarcok.

U j s á g
1935.III.23.

Gulyás Ferenc

N.U.936.XII.23.

— **A Beszkárt képzőművészeti kiállítása.** Hétfőn délelőtt nyílt meg a BSzKRT diszteremében (Akácfa-utca 15.) a BSzKRT Közművelődési Egyesületének képzőművészeti, fotóművészeti, kézügyességi és bélyegkiállítása. A megnyitóbeszédet dr. *Márkus* Jenő egyesületi elnök tartotta, majd dr. *Javornitzky* Jenő a TESz nevében méltatta a kiállítás jelentőségét. A kiállításon 95 kiállítónak 410 műve szerepel. Különböző képzőművészeti alkotások, olajfestmények, akvarellek, tussrajzok, rézkarcok, művészi értékű, kitünő fotográfiai látást és technikai tudást igazoló fotográfiák, kerámiai készitmények, bélyegritkaságok, gazdag anyagu bélyeggyüjtemények bizonyitják a kiállitók alkotóerejét, tudását és izlését. A kiállitás anyagának nagyrészét az előző évekhez hasonlóan ezidén is a képzőművészeti szakosztály tagjai készitették. Különös elismerés illeti *Gulyás* Ferenc szerelőt, *Tamási* István és *Oláh* István gépkocsivezetőket, *Németh* Győző, *Schottner* József, *B. Nagy* Boldizsár és *Józsa* Géza kalauzokat, *Szalai* Imre kocsivezetőt és *Herczeg* Imre segédmunkást. A kiállitáson szerepelnek *Tihanyi* János Lajos, *Gerstenberger* Lujza, *Andrik* Valéria és dr. *Keil* Lórándné *Faber* Gabriella festőművészek munkái is. A kiállitás december 30-áig marad nyitva.

Gulyás Ferenc grafikus

keresnek a Nemzeti Szalon

téli tárlatára

Lipcse 1938. I. 25

M.D.K.

Gádor István, keramikus

valamint Kovács Margit, Gorka Géza és Lívia művei-
ből magyarországi iparművészeti kiállítást rendeznek Innsbruck-
ban az Ausztria-Magyar Művelődési Társaság.

Művelt Nép, 1957. szept. 5.

Gulyás Ferenc

Szinyei Társaság fiatal művészeinek kiállításán a Nemzeti Szalonban szerepelt.

Im *Saal der Graphiker* fallen uns die Linoleumschnitte Franz *Rédös*, Georg *Endrédys* bunte Temperabilder Franz *Gulyás'* zartschraffierte sichergefaßte Radierungen in die Augen.

Pester Lloyd 934.IV.1.

29.

Eger.

Steinhauser Gusztáv

festőművész

kiállítása a kaszinó dísztermében.

1929. X.

Gulyás Ferenc
Falu vége, olaj
Duna mellett, olaj

Őszi tárlat. Szabad Szalon, 19[illegible]. október, 7 l.

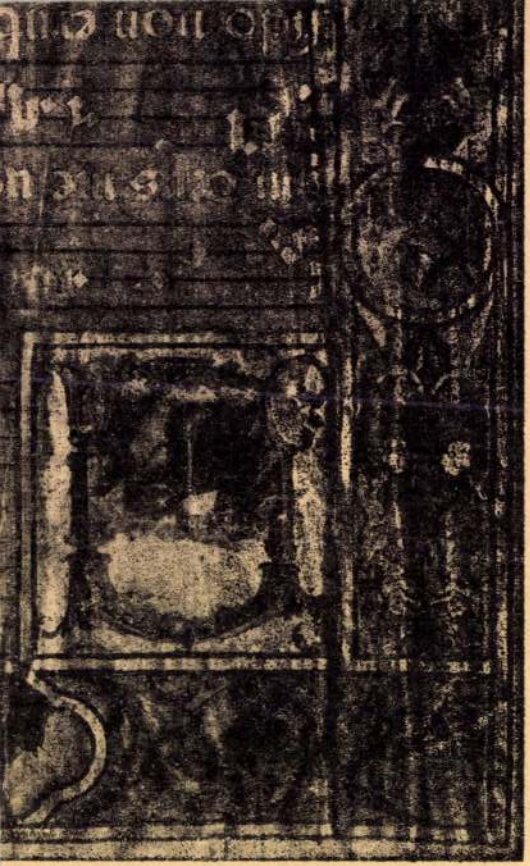

MDK

Gulyás Ferenc

Ernst Muz. kiáll. 1936. 162.sz.

Gulyás Ferenc

festőművész

Magyar Képírók Művészetrészének kiállítása - Nemzeti Szalónban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1933.1.14.

Gulyás Ferenc
Földmunkások, olaj
Feleségem, olaj
Falusi gyerek, olaj
A két öreg, ~~xixx~~ vizf.
Pécsi utcarészlet, vizf.
Fazekasok, rézkarc
Halászok, rézkarc

XVI. Nemzeti Szalon. Nemzeti Szalon, 1941, julius.

6 l.

rózsaszín márványkoporsó talapzatán középen áll Krisztus, ecsetaranyárnyékolású karminpiros palástban. Jobbját áldóan fölemeli, balkezében fehérkeresztes rózsaszín zászlót tart. A koporsón fehérruhás, sárga-kék szárnyú kis angyal ül, imárakulcsolt kézzel. A háttérben fák s két kis figura látható. A naturalisztikus lapszéldíszítést kék szarkaláb, madár s vörös lepke képezi.

13b lap: *D* iniciálé (45×44 mm) arany keretben lila alapon zöld betű. Kis lapszéldíszítés egy madárral.

14b lap: (Petri et Pauli.) *I* iniciálé (55×44 mm) arany keretben, sötétkék alapon fehér betű. Az egyenesszárú betűtől jobbra és balra *Szent Péter és Szent Pál* áll. Az őszhajú s szakállú Péter, lila palástban, sárga ruhában nagy kulcsot s könyvet tart; a szőkehajú s szakállú Pál pedig tört és könyvet. Fejüket arany glória övezi. A stilizált levelű lapszéldíszítés között naturalisztikus virág, egy madár s zöld béka.

Ocsovszky 28. l. — AÉ 1869. I. 64. l. — Könyvkiáll. Eml. 1882. 106. l. 292. sz. — Radó Esztergom 15. sz. 129. l. Klny. 45—46. l. — Radó Index 144. sz. 31. l.

31. (Mss. III. 171.) STUNDENBUCH.

Német. Oktáv. XVI. század.

Hártya. 132×95 mm. 134 levél. Csonka, több levél hiányzik. Bastarda írással 23 sorba írva. Vörös feliratok s szövegrészek. Vörös és kék kezdőbetűk. 2 *miniatura*. *Kötés:* egykorú, XVI. századi kopott, dísztelen sötétbarna bőr, a veretek

Gulyás Ferenc
Pince előtt, vizf.

A Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete kiáll.
Nemzeti Szalon, 1940. november, 11 l.

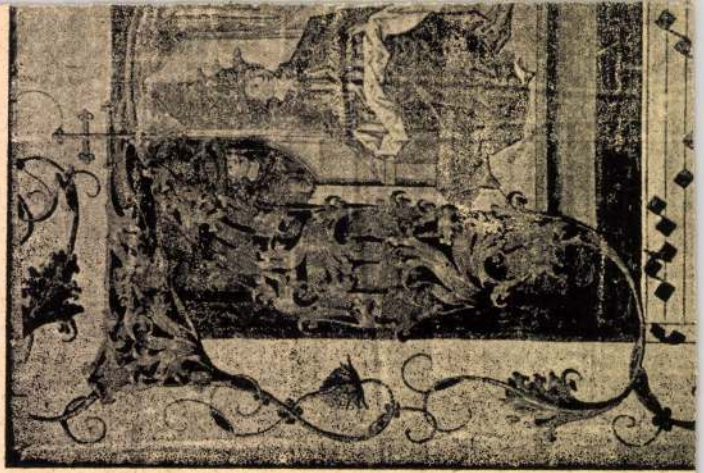

Gulyás Ferenc, grafikus
Kettős arckép, olaj
Önarckép munkaközben, grafika
Weckmann bácsi, grafika
Önarckép, grafika
Stefám dóri, grafika
Stefán Henrik, grafika
Kopasz fej és öreg cigány, grafika

IV. Képzőművészeti, fotóművészeti, kézügyességi és bélyegkiállítás, Gy. 1936. december 3, 7-8 l.

IZÉS,
arab, népies.
yar, XIX. század.
polyi-gyüjteményből.

TÁRGYAK

L
zott zománcos, madárral.
. 36·5 cm.

NYÉR,
áncos, átm. 11 cm. 2 drb. két edénykével.
án munka.

RSÓCSKA,
áncos, két darab. 13·5 cm.
eti munka.

ZLEMEZ,
áncos dísszel.
n. 27 cm.
eti munka.

EGÉSZSÉG ISTENE,
szpáng 16 cm.
nai.

ÁROM ISTEN,
kő, jade talapzaton

Gulyás Ferenc, grafikus
Két Németh fivér, grafika
Vita, Grafika
Derkovits, grafika
Lágymányosi Jeruzsálam, grafika
Régi lóverseny-tér, grafika
Mohács: Arany János-utca, grafika
Lágymányosi halászok, grafika
Törökbálinti hóban, grafika

IV. képzőművészeti, fotóművészeti, kézügyességi és bélyegkiállítás. [illegible] 1936. december 3, 7-8 l.

221. kép. *Badeni kétosztatú dísztál.*

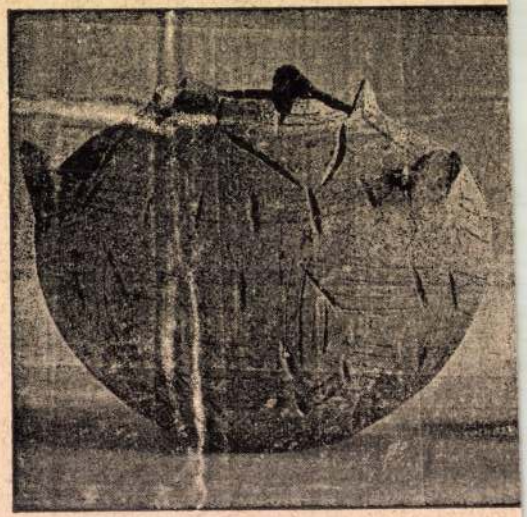

222. kép. *Rézkori edény.*

Gulyás Ferenc, grafikus
Törökbálinti bucsu, grafika
Törökbálinti akácos, "
Szent este, "
Szüret előtt "
Tengeri törés, "
Tengeri morzsolás, "
Zárótüz, "
Javitó akna, "

IV. Képzőművészeti, Fotóművészeti, kézügyességi és bélyegziállitás, Bp. 1936, december, 3, 7-8 l.

...leletekből, melyek e két ásatás alkalmából előkerültek, továbbá a Némethytől szerzett régészeti és néprajzi tárgyakból és Knauz Nándor prelátus-kanonok adományaiból alakult ki a múzeum gyüjteménye, mely a Főegyházmegyei Könyvtár egyik pince-helyiségében kapott szerény otthont. Ugyanezzel párhuzamosan megalakult 1896-ban az Esztergom-vidéki Régészeti és Történeti Társulat, melynek megalakítására Ferenczy Jákó vezetésével már 1875-ben történt kísérlet.

Némethy távozásával a múzeum és régészet ügye holtpontra jutott. 1913-ban újabb mozgalom indult meg, mely a múzeum tárgyait hozzáférhetővé iparkodott tenni. A németutcai Einczinger-házban három kis szobát sikerült szerezni, s őrévé Sinka Ferenc Pált választották meg. A világháború azonban hamar véget vetett a néhány hónapi virágzásnak: a múzeum őr nélkül zárva maradt, és csak 1923-ban nyilt meg újra a Kollár-féle Széchenyi-téri ház udvari emeletén levő két szobában.

A múzeum költöztetését Balogh Albin bencés tanár végezte, ki aztán igazgatását 1925-ben átvette. Balogh régészeti ásatásai révén az anyag állandóan gyarapodott, úgyhogy a Kollár-ház két szobája lassanként kicsinynek mutatkozott. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium évi államsegélyt utalt ki a múzeumnak. A város az Obermayer-ház első emeletét felajánlotta s itt, öt szobában 1926-ban a múzeum újra megnyilt.

Nemsokára azonban a város az Obermayer-házat polgármesteri lakás céljaira igényelte. Ekkor Serédi Jusztinián bíboros-hercegprímás adott helyiséget a múzeumnak a Főegyházmegyei Könyvtár épületének első emeletén. A múzeum 1933-ban ide költözött. A társulat 1934. december

Gulyás Ferenc, grafikus,
Krisztus születése, grafika
Motorcsere, "
Törökbálinti présház, "
Törökbálinti téglagyár, "
Budaörsi pincézés, "
Játék, "
Cirkusz- és bucsu-zsivaj, "
Imádkozó asszony, "
Öregasszony, "

IV. képzőművészeti, fotóművészeti, kézügyességi és bélyegkiállítás. [illegible]. 1936. december, 3, 7-8 l.

korszakban egy előkelő ember, princeps szék-
helyét jelöli. Sőt a Régészeti Múzeum egyik sír-
kövéből következtetve, egyenesen fejedelmi szék-

225. kép. *Madáralakú bronzkori edény Sárisápról.*

(14*)

Gulyás Ferenc, grafikus
Bajor tájkép, grafika
Bayharting, München mellett, grafika
Pécs, Romok, grafika
Budafok: Kutyavilla, grafika
Cigánykaraván Budaörsön, grafika
Cigánykaraván Törökugratónál, grafika
Budafok: Kutyavilla kicsiben, grafika

IV. Képzőművészeti, fotóművészeti, közügyességi és bélyegkiállítás. Sp. 1936. december. 3, 7-81.

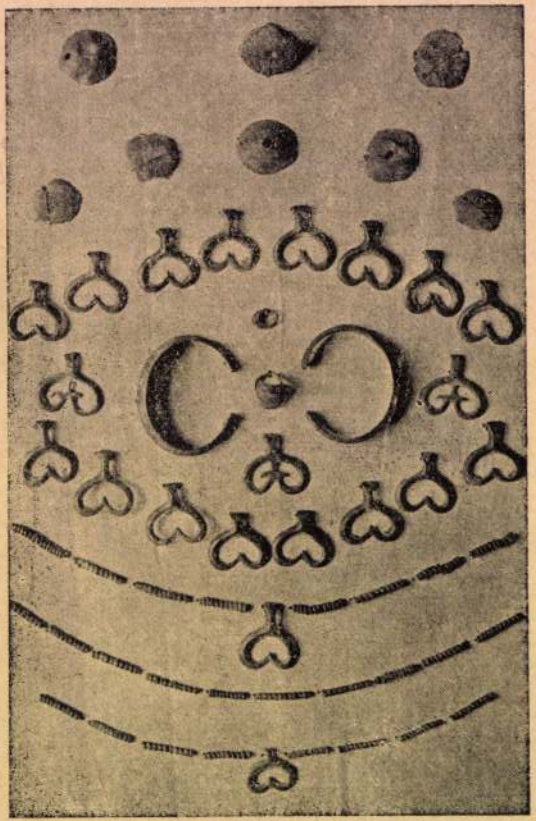

223. kép. *Ebedi bronzkori lelet.*

Gulyás Ferenc
Pécsi belváros, vizf.
Pécsi utcarészlet, vizf.

Magyarország a képzőművészetben. II. kiáll. Nemzeti Szalon, 1940. január, 7 l.

amás: Olajfák hegye. 1427.

17

Szedő elvtárs! Az ömes
üveken így javitani!

Gulyás Ferenc
Falu vénjei, rézkarc
Zebegényi komp, rézkarc
Buzaszentelés, rézkarc
Parasztasszony korsóval, olajf.
Parasztasszony, olajf.

Magyarország a képzőművészetben. III. kiáll. Nemzeti Szalon, 1940. február, 9 l.

295. kép. *Csáky Miklós miseruhája, 1755*

műemlékei. II. kötet, Bp. 1906., 28
Gerevich PA, 200. l. — Lepold Adato
— Csernyánszky 92. l. — Lepold K
166. sz.

KÁROLY AMBRUS PRÍMÁS ORNÁ

két miseruha, három pluviale, négy da
Arannyal átszőtt sárga selyem alapon a
ezüst hímzéssel, ezüst pikkelydísszel és
applikációval. A hímzés arany szőlő, piros
oldalt búzakalászos, kékvirágos inda.
Bécsi munka, 1800 körül.
Károly Ambrus prímás hagyatékából. —
prímás restauráltatta.

Gerevich PA, 200. l. — Lepold Ad
és 36. l. — Csernyánszky 93. l.

INFULA,

ezüsttel átszőtt fehér selyem alapon
ezüsthímzéssel a tízparancsolat két táblá
oldalt kereszt. Aranyrojtos indás szalag
Mag. 40 cm.

MDK

Gulyás Ferenc grafikus

/e.a./ : A Szinyei Társaság Tavaszi Szalonja. Ujság. 1937. V. 16.

Gulyás Ferenc
Öreg asszony, olaj
Stefán Dóri, olaj
Délvidéki szénázás, olaj
Cséplés, olaj
Tél, vizf.
Pincék, vizf.
Női fej, vizf.

Tavaszi kiállítás. Nemzeti Szalon, 1941.
Junius, 7 1.

Gulyás Ferenc festő

Képeiből az Ernst Múzeum
kiállítása

Pesti Hírlap 1936 X. 31

Gulyás Ferenc

Szerepel az Ernst Museum csoportkiállításán vézkarcokkal

Nemzeti Csiság 1936 X. 18

Gulyás Ferenc

Rézkarcokkal szerepel az Ernst Múzeum csoportkiállításán.

Pesti Napló 1936 X. 18

Gulyás Ferenc festő

Részt vesz az Ernst Múzeum
csoportos kiállításán (1936 X. 18)

Meghívó

Gulyás Ferenc

Rézkarcokkal nezegel az Ernst Museum csoportkiállításán

Cejsóg 1936 X. 19

Gulyás Ferenc

Művével szerepel a Munkácsy
Céh Ernst-Múzeumban rendezett
kiállításán.

Kiemelik „Csodanarvas" c. művét.

Ujság. 934. V. 13.
E.K. 934. V. 15.

Gulyás Ferenc

Szerepelt a Magyarországi Képzőművészeti Kiállításon.

M. 1933. XI. 5.

Gulyás Ferenc grafikus

munkás volt. Rézkarcokkal

szerepel az Ernst Museum

csoportkiállításán

Pesti Hírlap 1936 X. 17

Gulyás Ferenc

Rézkarcokkal nezepel az
~~[illegible]~~ Ernst Museum csoport-
kiállításán

Magyarország 1936 X. 18

MDK

Gulyás Ferenc

Hunyadi János ut

Semmelweis szülőháza I.

Bpvizfpály 1941. Főv.Képtár. Házi példány

5 l.

MDK

Gulyás Ferenc

Szalag utca

Régi Lóverseny tér, Cirkusz

Kapucinus utca

Bpvizfpály 1941. Főv.Képtár. Házi példány

5 l.

MDK

Gulyás Ferenc festő

e.a: Arcképkiáll. a N.Szalonban. Ujság, 1939. nov. 4. 5.l.

MDK

Gulyás Ferenc grafikus

d.r: Két kiállitás. Függetlenség, 1937. márc.21.
8 l.

-)

Két kanonoki házsor, egyenkint
9+27+9 tengellyel, korinthosi fe-
ackh János 1828-ban.

Székesegyház. Kp. 1929, 13 l — Esztergom

Gulyás Ferenc MDK

festő

Kiállitások
Uj Magyarság 1941. jun. 15.

MDK

Gulyás Ferenc, festö

Este a Dunán. Olajf.

Mücsarnok. IV.Képzömüv.kiáll. "A Magyar Müvészetért".
1943 máj.16-30. Kat. 17.1.

Gulyás Ferenc MDK

Tavaszi Szalon kiáll.
Pesti Napló 1935. máj. 9.

MDK

Gulyás Ferenc

Törökbálinti téglagyár, rk.

Munkácsy Céh 8. repr. kiáll. N.Szal. 1935. márc.

MDK

Gulyás Ferenc, festö

Apa gyermekével.

Mücs.-MKT."A gyermek a művészetben" kiáll. 1940.II.-I
Ka t. 32.l.

MDK

Gulyás Ferenc, festő

Magyar présház. Rézkarc.

Műcs.-Az 1934.évi Magyar Kiáll. 1934.szept.27.-okt.28
Kat.18.1.

Gulyás Ferenc MDK

Ülő leány

Műcsarnok 1936. okt.-nov.
A nő a művészetben kiáll.

Gulyás Sch. Ferenc

MDK

Dunánál

Mücsarnok 1943 Téli kiállitás

Gulyás Sch. Ferenc

MDK

Halászati tilalom

Műcsarnok 1943 Téli kiállitás

Gulyás Ferenc MDK

grafikus

A XIV-ik tavaszi szalon
Esti Kurir 1939. ápr. 4.

Gulyás Ferenc MDK

főszerelő.

Megnyilt a Beszkár háziművészeinek szép kiállítása.
Az Est. 1936. dec. 22.

MDK

Gulyás Ferenc, grafikus.

Imádkozó asszony.	Rézkarc.
Szent este.	"
Esztergomi ásatás.	"
Esztergomi ásatás.	"
Két öreg.	"
Derkovics Gyula,	"
Öregasszony.	"

Nemz.Szalon.-Téli tárl. 1938 jan.-febr. Kat.

MDK

Gulyás Ferenc

RSZI: Akvarellkiáll. a Főv.képtárban. Uj Magyarság 1941,aug.3. 15 l.

MDK

Gulyás Ferenc, festö
Törökbálint.

Kettös akt és tanulmányfejek. Rézkarc.
Buzaszentelö. "

KMTárs.Téli tárl. 1938.febr.-márc. Gyüjt.kiáll.
Bp.Mücsarnok. Kat. 28.1.

MDK

Gulyás János, festö

Csendes munka.

MTáro. Téli tárl. 1938.febr.-márc. Gyüjt. Rádl. Up.Mücsarnok. Kat. 19.l.

MDK

Gulyás Ferenc

Városliget részlet

Gül Baba utca

Bpvizfpály 1941. Főv.Képtár. Házi példány

5 l.

Gulyás Ferenc, grafikus

Nemzeti Szalonban: Szinyei Fárs. Tavaszi Szalónja
(rendezte Szinyei István és Herman Lipót)
PN. 1937 V. 16.

MDK

Gnbjás Ferenc, grafikus

Törökbálinti bucsu, pézkarc
Törökbalint, hóban "
Lágymányosi Jerusalem, "
Lágymányosi halaszkunyhó "
Lágymanyosi halászik. "

Nemz. Szal. Műv. E. - Sümpei Társ. X. tav. kiáll. - 1935 V. 8 - 19.
Kat.

Gulyás Ferenc

Pince előtt, rézkarc

Cigánylány, rézkarc

Magyar Rézkarcok, Tamás Galéria, Bp.1940. május, kiállítás katalogusa.

MDK

Gulyás Ferenc szerelő

Beszkárt művészeinek kiáll. Pesti Napló, 1936. dec. 22. 17 l.

MDK

Gulyás Ferenc

r.sz.i: A N. Szal. kiáll. Uj Magyarság, 1941. jul. 4. 6 l.

MDK

Gulyás Ferenc

Munkásfej, rézk.

Nemz. Képzőmüv. kiáll. Mücs. 1933. ápr.

21 l.

MDK

Gulyás Ferenc

Munkás, tollr.

Csőszök, rézk.

Őszi Tárlat. Mücs. 194o. okt. 23 l.

MDK

Gulyás Ferenc

Zebegényi komp, rézk.

Őszi Tárlat. Műcs. 1940. okt. 23 l.

MDK

Gulyás Ferenc

Tetemrehivás, rézk.

Festő arcképe, "

Őszi Tárlat. Műcs. 1940. okt. 23 l.

MDK

Gulyás Ferenc

Művészet 1936. 3-4. sz.

MDK

Gulyás Ferenc

B.A.: Rippl-Rónai és Istókovits az Ernst-Múzeumban. Magyarság 1936. okt. 18.

MDK

Gulyás Ferenc

Ülő leány

KMTárs. A nő a művészetben. 1936. 36.l.

Gulyás Ferenc.

Kiállitotta müveit az Ernst muzeum 1936-ba

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Gulyás Ferenc.

a "Magyar Képirók " társaságának tagja. Részt vett a Nemzeti Szalonban rendezett első kiállitáson 1933.

Bende J:
a Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

Gulyás Ferenc.

A Tamás Galéria kiállitásain szereplő müvész.

Bende J:
A Képzőmüvészeti egyesületek története,kézirat.

Gulyás Ferenc, grafikus

Művészet, 1936. I. évf. 2. sz. 60. l.

Erdélyi Árpád: Az Ernst Museum csoportos kiállítása.

MDK

Gulyás Ferenc, graf.

Törökbálinti téglagyár. Rézkarc.

Nemz. Szalon.- A Munkácsy Cé VIII. repr. kiáll.
1935. márc.3o.-ápr.14. Kat.

MNK

Gulyás Ferenc, festöm.

Öregasszony.	Olf.
Stefán Dóri.	"
Délvidéki szénázás.	"
Cséplés.	"
Tél.	Vizf.
Pincék.	"
Női fej.	"

Nemz. Szal. - Tavaszi kiáll. 1941. jun. 05-29.
Kat.

MDK

Gulyás Ferenc

Pince előtt, vizf.

A Magyar Akvarell- és Pasztell-festők Egyesülete kiáll.katalogusa. 1940. Nov.24.-Dec.8.
11.lap

MNK

Gulyás Ferenc

Művével résztvett a kiállításon.

KmTárs. 1943. marc. - apr. tav. kiáll.
Kiállító művészek névsora. 25.lap

MDK

Gulyás Ferenc

Halászok a vizparton c. festm.a Műcsarnok 1943/44 évi téli tarlatan.

Pipics Zoltán: Téli tárlat a Műcsarnokban.

Uj Magyarság,1943.nov.21. 14.l.

MDK

Gulyás Ferenc

Pincében c.műve. Repr.

Műcsarnok. Képzőm.főisk. kiáll. 1937.

MDK

Gulyás Ferenc

b.a.: Téli tárlat a Szalonban. Magyarság 1938. jan. 23.

.MDK

Gulyás Ferenc, festö

Anya gyermekével.

Mücs.-OMKT."A gyermek a müvészetben" kiáll. 194o.II.-III
Kat. 31.l.

MDK

Gulyás Ferenc, festöm.

a sok tájkép közül kellemesen hat fentnevezett müve.

Nemz. Szal.rendes évi tagkiáll.

/b.m./:

Nemz. Szal.- Tav.kiáll. 1941.

Esti Kurir. 1941.jun.14. 2.l.

MDK

Gulyás Ferenc

A Magyar Arcképfestők kiáll. Magyarország 1939. nov. 4. 7. l.

MDK

Gulyás Ferenc

Borkereskedők, rézkarc
Cigányleány, "

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec. 15 - 1941 Jan.12. 21.1.

MDK

Gulyás Ferenc

Menekültek, olaj

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec.15 - 1941 Jan.12. 9.1.

MDK

Gulyás Ferenc

Rippl-Rónai arcképek. Magyarország 1936. okt.18.

MDK

Gulyás Ferenc

Dunai képe, a Nemzeti Szalon 1939-es kiáll.-án.

(esszi): Kiállitásokról.

Magyar Nemzeti Művészet, 1939.4.sz.95,96.l.

MDK

Gulyás Ferenc

Zárótűz. Rézkarc.
Krisztus születése. Rézkarc.
Törökbálinti akácos. Rézkarc.

III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. 1935.
Márc.24.-Máj.15. Műcsarnok. Kat. 17, 18.1.

MDK

Gulyás Ferenc

/e.a./: Thorma János "Március idusa". A Műcsarnok téli tárlata. Ujság 1938. 7.1.

GULYÁS FERENC

Öreg istálló. Vizf.

MAFE kiáll. Nemzeti Szalon 1942.dec.-1943.jan.

MDK

Gulyás Ferenc

Duna mellett, repr.

Rónay K.: Az 1939-es Szalon. Képes Krónika 1939. 63-64.l.

MDK

Zimbrói Gulyás Ferenc

Tájkép, temp.

Naplemente, olaj

Szántás, temp.

M. Képirók kiáll. N. Szal. 1933. jan.

14 l.

14 I.

MDK.

zimbrói Gulyás Ferenc

Nagyenyedi vándor, olaj

Közelgő zivatar, "

Tájkép, temp.

M. Képirók kiáll. N.Szal. 1933. jan.

14 l.

MDK.

Gulyás Sch.Ferenc

MDK

Halászati tilalom

Miskolc 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

Gulyás Sch.Ferenc

MDK

Dunánál

Miccarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

MDK

Gulyás Sch. Ferenc, graf. -festö

Munkásfej. Hidegtü.

Budaörsi pincék. Vizf. 26.1.

Mücs.-OMKT.Öszi Tárlat. 1943.okt.2.-nov.1. Kat. 25.1.
Magy. Graf.Müvészek Egyesülete. és 26.1.

MDK

Gulyás Sch.Ferenc, graf.-festö

Falusi részlet. Vizf.
Soroksári Duna ág. " 28.1.

Műcs.-OMKT.Őszi Tárlat, 1943.okt.2.-nov.11. Kat. 27.1.
és 28.1.
Magy. Graf.Művészek Egyesülete.

MDK

Gulyás Ferencné

V. Orsz. Iparm. kiáll. Mücs. 1965.

Gulyás Ferenc

A Nemzeti Szabon tavaszi tárlatán szerepelt.

Új Magyarság 1942. VI. 11.

MDK

Gulyás Ferenc, festö

Vida.
Törökbálinti présház.

Az Ernst-Muzeum kiállitásai. CXLVII. - A Munkácsy-Céh VI. csoportosával egybekötött repr. kiállitása. Bp.1934.máj. hó. Kat. 5.l.

M.D.K.

Gulyás Ferenc

"Duna mellett" c. képéről beszél a Nemzeti Szalon nyári tárlatáról szóló rövid tudósitás.

Szinházi Magazin, Bp. 1939. juni 25. II. évf. 26. sz. 38. lap.

.

MDK

Gulyás Ferenc, festöm.

66.	Duna mellett.	Olf.
67.	Pesti halrakodó.	Rézkarc.
68.	Vajdahunyad vára.	"

Az 1939-es Szalon katalogusa.
Nemz. Szal. 1939.jun.10.-25.-ig.

Gulyás Ferenc,

Munkás, olaj

Őszi kiállítás. Nemzeti Szalon, 1939. szept. 7 l.

Magyar munka, 1620 körül.
Pázmány prímás tulajdonából.
Először az 1650. évi leltárban.

Dankó 101—102. l. (Képe XXXXIII. táblán.) — Irodalom. Egyházművészeti Lap, I., 1880., 371—372. l. — Lepold—Homor 74. l. — Lepold Adatok, 22. l. — Csernyánszky 83—84. l. — Lepold Katalógus 230. szám.

PÁZMÁNY PRÍMÁS MISERUHÁJA, (293. kép)
rózsaszín alapszöveten arany, ezüst és árnyalt, lapos és domború applikált inda és virágdísszel. Középen alul Pázmány prímás címere.
Mag. 102 cm.
Magyar munka, 1630 körül.
Pázmány prímás tulajdonából.

Fraknói: Pázmány Péter. Bp. 1886., 288. l. (Képe 288. l.) — Radisics: Magyar műkincsek. I. kötet. Bp. 1896., 124. l. — Tört. Főcsoport, 2125. szám. — Czobor—Szalay, II. kötet. (Képe LXVII. táblán.) — Czobor: Egyházi emlékek a történelmi kiállításon. Bp. 1898., 107. l. — Forster: Magyarország műemlékei. II. kötet. Bp. 1906., 287. l. — Lepold—Homor 74. l. — Gerevich PA, 200. l. — Lepold Adatok 21—22., l. — Csernyánszky 83—84. l. — Genthon, AZEFK, 17. l. (31. kép.) — Lepold Katalógus 228. sz.

PALÁST
ezüst és barna selyem alapon arannyal, ezüsttel, lila és zöld selyemmel beszőtt virágok és mértani formák.

Gulyás Ferenc
Öreg istálló, vizf.

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete.
Kiállitás. Nemzeti Szalon, 1942, december, 7 1.

i, baljában aranykereszt. Glóriával övezett
fölött kék körben a fehér galamb. A bal felső
ban két puttófejjel díszített rózsaszín-kék
k között az Atyaisten arany sugarakkal öve-
félalakja hajlik a kis Jézus felé. Zöldbélésű
nye kék, ruhája bíborszínű. Haja és szakálla
fejét glória kereteli. (315. kép.)
a lap: (Lux fulgebit hodie super nos: quia
s est nobis Dominus.) *L* iniciálé (155×
mm), csak rajzban, tritonnal s delfinnel.
b lap: Befejezetlen iniciálé, csak alapozva,
dig az *I. K.* mester színeivel. (Valószínűleg

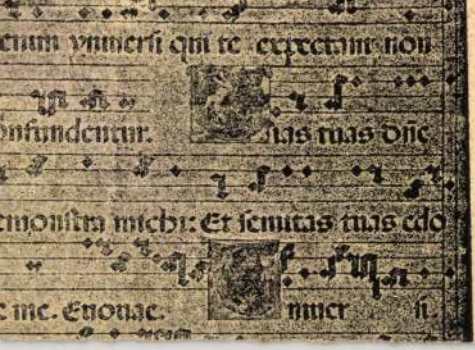

Gulyás Fer

Tanár CXII. 1940

M. mérhasonk

Pince előtt
egy lány.

Gulyás Ferenc

festő

l.

Bpvizfpály 1941.

Tro kist.

		P
21/a Munkásfejek	Arbeiterköpfe	800.—
22/a Mester a leányával	Handwerker mit Tochter	2500.—
23/a Hazafelé a munkából	Die lange Nacht	1000.—
24/a Faragó fiú	Schnitzender Junge	1800.—
25/a Német katona	Soldat	800.—

Aquarellek-terme: **Aquarell-Saal:**

		P
1/b Alvó kutya	Schlafender Dackel	600.—
2/b Ló csikóval	Stute mit Fohlen	500.—
3/b Nagytétény	Nagytétény	500.—
4/b Kiemsee	Kiemsee	500.—
5/b Faluvége	Dorfende	600.—
6/b Budaőrs	Budaőrs	500.—
7/b Szüret után	Nach der Weinlese	500.—
8/b Este	Abend	500.—
9/b Breitbrunn	Breitbrunn	500.—
10/b Október	Oktober	600.—
11/b Tanya Bajorországban	Bayrischer Bauernhof	500.—
12/b Nagymama	Grossmutter	500.—
13/b Alvó gyermek	Schlafendes Kind	
Magántul.	Unverkäufl.	
14/b Esős idő	Regenerischer Tag	700.—
15/b Borpince	Weinkeller	400.—
16/b Présház	Presshaus	500.—
17/b Bécsi utcarészlet	Gasse in Wien	500.—
18/b Román munkaszolgálatosok	Rumänische Arbeiter	500.—
19/b Szászrégen	Sächsich Regen	700.—
20/b A pince előtt	Vor dem Keller	500.—
21/b Beszterce télen	Winter in Bistritz	600.—
22/b Ősz	Herbst	500.—
23/b Törökbálinti zárda	Kloster Törökbálint	500.—
24/b Törökbálinti részlet	In Törökbálint	600.—
25/b Faluvégén ősszel	Dorfende im Herbst	600.—
26/b Kötő öregasszony	Strickende Alte Frau	500.—
27/b Kis gyermek	Kleines Kind	500.—
28/b Vízimalom	Wassermühle	600.—
29/b Három férfi	Drei Männer	600.—
30/b Télen	Winter	500.—
31/b Őszi tájkép	Herbstliche Landschaft	500.—

A KATALÓGUS ÁRA 80 FILLÉR

F. k.: Krivátsy-Szűts György Springer-nyomda

1944 JÚN. 27–JÚL 10

GULYÁS-SCHUHMACHER FERENC
FESTŐMŰVÉSZ

FRANZ GULYÁS-SCHUHMACHER
KUNSTMALER

„MŰBARÁT"
62. KIÁLLÍTÁS
AUSSTELLUNG

Igazgató: KRIVÁTSY-SZŰTS GYÖRGY festőművész, tanár
Direktor: Prof. GEORG KRIVÁTSY-SZŰTS Kunstmaler
BUDAPEST, V.,
Mária Valéria-utca 12
Ferenc József rakpart 34

GULYÁS-SCHUHMACHER FERENC, festőművész született 1898 ban Freibergben (Németország). 1914-ben mint önkéntes a német hadseregben (8. Feld. Art. Reg. 78.) szolgált és résztvett a világháború francia- és oroszországi harcaiban. A Somme-csatában megsebesülvén, mint hadirokkantat bocsátották el. Magyarországon letelepedve, itt elvégezte a Képzőművészeti Főiskolát. 1933 tól kezdve a magyarországi kiállításokon állandóan résztvett. Első kollektív kiállítását az Ernst-Muzeumban 1935-ben rendezte. További gyüjteményes kiállításai voltak Németországban (1938: Stuttgart Karlsruhen és Mannheim, 1943: Berlin, Boroszló, Bécs.)

FRANZ GULYÁS-SCHUHMACHER, Lebenslauf

Franz Gulyás-Schuhmacher wurde im Jahre 1898 in Freiberg (Deutschland) geboren. Im August 1914 meldete er sich bei der Deutschen Armee freiwillig an die Front. Bei dem 8. Feld. Art. Regiment Nr. 78. machte er die Gefechte an der französischen und russischen Front mit bis er in der Sommeschlacht verwundet und damals als Kriegsinvalid entlassen wurde. Nachdem er sich in Ungarn niedergelassen hatte, absolvierte er die königlich ungarische Kunstakademie in Budapest. Seit dem Jahre 1933 nahm er ständig an ungarischen Ausstellungen teil. Kollektivausstellungen fanden 1935 im Ernst-Museum in Budapest, 1938 in Stuttgart, Mannheim und Karlsruhe, 1943 in Berlin, Wien und Breslau statt.

KATALÓGUS — KATALOG

	Grafikai terem:	Grafik-Saal:	P
1.	Lágymányosi halásztelep, rézkarc	Fischerdorf, Radierung	50.—
2.	Halászélet, rézkarc	Fischerleben, Radier.	70.—
3.	Öreg istálló, rézkarc	Alter Stall, Radier.	100.—
4.	Ujverbász, rézkarc	Neu-Verbas, Radier.	100.—
5.	Édesanyám, hidegtű	Meine Mutter, kalte Nadel	100.—
6.	Zebegényi komp, rézk.	Zebegény Fähre, Rad.	150.—
7.	Esztergomi királyi kápolna, rézkarc	Estergom Königskapelle Radierung	80.—
8.	Présházban, rézkarc	Im Presshaus, Radier.	150.—
9.	Buda, fametszet	Ofen, Holzschnitt,	Magántul. Unverkäufl.
10.	Óbuda, fametszet	Altofen, Holzschnitt	50.—
11.	A Dunaparton, rézkarc	Gäste von drüben, Radierung	150.—
12.	A pince előtt rézkarc	Vor dem Keller, Rad.	100.—
13.	Facsoport a Dunaparton, hidegtű	Baumgruppe an der Donau, kalte Nadel	200.—
14.	Műhely a front mögött	Werkstatt hinter der Front	
	I. A kocsi alatt, tus-rajz	I. Unter dem Wagen, Tuschzeichnung	200.—
	II. Lövegjavítás (1) kréta	II. Arbeit am Geschütz, Kreide	200.—
	III. Munka műszerkocsin, tus-rajz	III. Kommandowagen-Instandsetzung, Tuschzeich.	200.—
	IV. Műmester, ceruza	IV. Werkstatt-Soldat, Bleifstift	200.—
	V. Lövegjavítás (2) kréta	V. Geschützreperatur (2), Kreide	200.—
	VI. Műmester (2), ceruza	VI. Werkstatt-Soldat (2), Bleistift	200.—
15.	Az Ember Tragédiája, Római jelenet, linómetszet	Die Tragödie des Menschen, römische Sezne, Linoschnitt	100.—
16.	A bonyhádi piacon, linómetszet	Am Markt in Bonyhád Linoschnitt	80.—
17.	A prés, rézkarc	Weinpresse Radier.	150.—
18.	Kukoricatörés, rézkarc	Maisernte, Radierung	80.—
19.	Budaőrs, rézkarc	Budaörs, Radierung	80.—
20.	Ferenc József hídnál, rézkarc	An der Franz-Josefs-Brücke, Radierung	150.—
21.	I. Háborús karácsony, fametszet	I. Kriegsweihnacht, Holzschnitt	60.—
	II. Munkás, fametszet	II. Arbeiter, Holzsch.	50.—
	III. Öreg asszony,	III. Alte Frau	50.—
	IV. Kutyám	IV. Mein Dackel	50.—
22.	Kártyázók, rézkarc	Schnapser, Radierung	150.—
23.	Fazekasok, rézkarc	Töpfer, Radierung	150.—
24.	A két öreg, rézkarc	Die zwei Alten, Rad.	150.—
25.	Öreg a pincében, kréta	Alter im Keller, Kreide	250.—
26.	Önarckép, rézkarc	Selbstbildniss, Radier.	50.—
27.	Tanulmányfej, borzolás	Kopfstudie, Schabkunst	150.—
28.	I. és II. Bécsi utcák, tus-rajz	I. und II. Wiener Gassen, Tuschzeichnungen	á 200.—
29.	Tetemrehívás, rézkarc	Ballade, Radierung	70.—
30.	Kurucz festőművész, rézkarc	Kunstmaler Kurucz, Radierung	70.—
31.	Munkásfej, hidegtű	Arbeiterkopf, kalte Nadel	150.—
32.	Rézkarc tanulmányok	Studienradierungen	á 50.—

A grafikai lapok árai keretek nélkül értendők.
Die Grafischen Blätter sind nur ohne Rahmen verkauflich

	Olajfestmények terme:	Ölgemälde-Saal:	P
1/a	Baranyai lány	Mädchen aus der Baranya	1500.—
2/a	Falurészlet	Im Dorf	1000.—
3/a	A Dunaparton	An der Donau	1500.—
4/a	Pimpf Magántul.	Pimpf	Unverkäufl.
5/a	Tilalmi időben	Fischverbot	1500.—
6/a	Kártyázók	Kartenspieler	1500.—
7/a	Akácok	Akazien	1200.—
8/a	Öreg asszony	Alte Frau	600.—
9/a	A falu végén ősszel	Am Dorfende im Herbst	1800.—
10/a	Feleségem Magántul.	Meine Frau	Unverkäufl.
11/a	Falusi részlet	Im Dorf	500.—
12/a	Kertben	Im Garten	1000.—
13/a	Fiatal pár	Junges Paar	2500.—
14/a	Anya gyermekével	Mutter mit Kind	1000.—
15/a	Átkelés	Stromüberfahrt	1300.—
16/a	Fiatal anya Magántul.	Junge Mutter	Unverkäufl.
17/a	Önarckép	Selbstbildniss	800.—
18/a	Stefan Dori Magántul.	Dori Stefan	Unverkäufl.
19/a	Halászok	Fischer	1800.—
20/a	Magvető	Säman	2800.—

középen Gulyás Ferenc elektrikus rézkarca, jobboldalt

Bodó B.

Kalauz, szerelő, rendőr a tárlaton

Hét kiállításon szerepelt Gulyás Ferenc, a Beszkár szerelője — A kocsivezető, aki a Műcsarnokba küldi be képeit

Látogatás egy különös festőiskolában

(Saját tudósítónktól.) Tudjuk valamennyien, hogy Knut Hamsun dokkmunkás, sőt éhes csavargó is volt Krisztiániában, Balzac üzletember, néha spekuláns, tudjuk, hogyan kezdte Munkácsy, a kultúrhistória nagyon sok fénylő név mellett szerepelteti az autodidakta jelzőt, mégis érdekes és furcsa, hogy a Podmaniczky-uccai zötyögős 8-as vonalon napi nyolc órát figyel a kalauz csöngetésére *egy villamoskocsivezető, aki már három ízben szerepelt a Műcsarnok kiállításán*, vagy hogy a villamostársaság Szentdomonkos-uccai műhelyének pincéjében behemótnagy, folyton morgó gépei közt *dolgozik egy szerelő, aki hét tárlaton vett már részt rézkarcaival.* És hogy az őrszobán van egy rendőr, akinek neve szintén előfordult már a *kiállítók névsorában.*

Szó sincs arról, hogy a kultúrhistória autodidakta nagyjai közelébe állítsam őket, esztétikai méltatásukkal sem foglalkozom (*Kárpáti* Aurélnak a *Pesti Naplóban* megjelent recenziói már kellőképpen megjelölték a helyüket), csak beszélgetésemet írom le, amelyet a különböző tárlatokon szereplő kocsivezetővel, kalauzzal, szerelővel, rendőrrel folytattam.

*

A Szent Domonkos uccában, szemben a szép harangszavú templommal nyúlik el a nagy Beszkár-épület. A fáradt, kéktestű autobuszok ide járnak esténként éjszakai pihenőre, ide hozzák a sok kisszakaszt, a jegy árát a leszámoló kalauzok, lenn, a pincében éjjel-nappal fáradhatatlanul zörögnek az elektromos gépek. A nagyváros közlekedésének szünet nélkül dolgozó, egyik irányító centruma van itt, komoly, hétköznapi üzem, s a munkaépület tornyában — *egy festőiskola.* Másfél év előtt nyílt meg, egy kitűnő festő vezetése alatt s most kalauzok tanulnak benne festeni.

Ott ülnek körben, kigombolt *hivatalos egyenruhában*, a pódium körül, ahol a fizetett modell pózol. A rajztáblákon buzgó vázlatok, a szemekben csillogó fény, a teremben az igyekvő munka lázas csendje.

*

Sarokba vonom az iskola legtehetségesebbjét. A neve *Gulyás* Ferenc. Akik kiállításra járnak, sűrűn találkozhattak műveivel. Zömök, szőke ember, kissé rosszul beszél magyarul, mert Németországban született, ott nőtt fel, a flandriai fronton sebesült meg és a háború után került vissza Magyarországra. *Szerelő.* Ő a pincében dohogó gépek lelke, gépjein kívül csak a rajzot imádja. Azt mesélik róla, hogy egyszer elájult a segédgépész és ahelyett, hogy ápolására sietett volna, *először lerajzolta*, aztán mosta csak fel. Rajzol ebédszünetben, pihenőórában, telerajzolja a falat, télen a belehelt ablaküveget.

— Festeni? — ismétli a kérdést. — Rajzolni? A *Feszty* Masa miatt. *Óvégett. Fogjam elmondani.*

Nehézkes magyar mondatait úgy kell érteni, hogy Budán volt szerelő abban a nagy bérházban, ahol *Feszty* Masa lakott. Itt ismerte meg *Szőnyit*, akit megkért, tanítsa. Azóta a Műcsarnok, a Nemzeti Szalón, az Ernszt-múzeum, a Nemzeti Kiállítás tárlatain szerepelt nem is kis sikerrel.

— Ha ismert festő lesz, szerelő marad? — próbára teszem fel a kérdést.

Rámcsodálkozik;

— *Az. Jó mesterség.*

Egy dologra büszke. Egy tárlat után, az uccán találkozott egy műkritikussal, aki beszámolójában többek közt őt is melegen megdícsérte. A műkritikus ismerte budai szerelő korából s az uccán megkérdezte: »Hogy van, főszerelő úr.«

— Megmondtam, nagyon köszönök szép kritikát. Csak rámnéz, csodálkozik, maga az Gulyás? Csodálkozik, azt mondja: *Ejnye!* Ez volt nekem nagy kitüntetés. *Ejnye.*

A gépek már várják, elbocsátom Gulyás Ferencet, aki most szabad idejében *gyűjteményes kiállításra készül.*

*

Az interjúknak vége. *Tihanyi* János Lajos festőművész-tanár szigorú:

— Mindenki menjen tovább rajzolni.

Szalutálás, bokaösszecsapás, a rendőr, a kalauz, a villamoskocsivezető, a szerelő a rajztábla fölé hajol.

Mik ezek az emberek? Őstehetségek, vagy csak kultúraéhes lelkesek? Festők, akik egyre nagyobb helyet fognak kérni a tárlatokon, vagy csak éppen eljutottak odáig? Ki tudja? Sokan vannak, akik ragyogó példák ellenére sem hisznek az autódidaktákban. Nem vitatkozom. A kép, ahogy uniformisban, egyenruhában ül a rajztáblák mellett: a rend őre, a lármás csengetőjű kocsivezető, a kisszakaszos kalauz, bizarr, kissé romantikus és nagyon megható.

Szép.

Bodó Béla

AZ EST UTAZÁSI ÉS MENETJEGYIRODÁJÁNAK HIREI:

Pünkösd a fjordokon:

Pünkösdkor a »Milwaukee« motorhajóval gyönyörű tíznapos hajókirándulást rendezünk.

Útirány: Hamburg—Isle of Wight—Leith—Merok—Gejranger és Storfjord—Bergen—Hamburg.

Az egyes kikötőkből szervezett kirándulásaink lehetővé teszik, hogy utasaink a leggazdaságosabban, a rendelkezésre álló idő teljes kihasználása mellett az összes látványosságokat megtekinthessék. A hajón egységes osztály van. A kedvezményes vasúti jeggyel résztvevőink az utazást Hamburgig és vissza tetszés szerint megszakíthatják. Részvételi árak már 281 pengőtől.

*

Filléres hajó Wienbe 1935 május 3—6.

Menetjegy ára oda-vissza 12.80 pengő.

Az utazáshoz két darab rendőrileg láttamozott *fénykép is elegendő.*

*

Weekend Lillafüreden, a Palota szállóban.

Indulás 1935 május 3-án, visszaérkezés május 5-én este.

Részvételi díj 40 pengő, mely összegben az utazás, lakás, teljes ellátás, kiszolgálás bennfoglaltatik.

*

Úgy fenti kirándulásokról, mint minden egyéb utazási kérdésben a legnagyobb készséggel szolgál felvilágosítással és kívánatra ismertetőt küld: Az Est Utazási és Menetjegyirodája, VII., Erzsébet körút 18—20. Telefon: 455—50.

Grüly's Ilona
grafikus

PESTI NAPLÓ

Helyszíni tárgyalá
a soproni valuta

Sopron, április

udapesti büntetőtörvényszék *Horváth*-tan
Sopronba, ahol különböző *valutaügyeket*
t tárgyaláson. Szombaton, a második tárgy
eigelstock Siegfried nagymartoni fuvaros
t tárgyalták. A zárt tárgyalás közben a
yszíni szemlére kivonult a Délivasút p

foltak és fővárosi választások tranciául
tották.

Értesülésünk szerint a férjes tisztvis
bocsátásának gondolata abban az időbe
fel, amikor a miniszterelnökség és a belüg
térium megkezdte az adatgyüjtést *az e*
vény elkészítéséhez. Politikai körökben
ellenére lehetségesnek tartják, hogy az
vaslat benyujtásával kapcsolatban *va*
enyhébb formában ismét napirendre kerü
tisztviselőnők ügye. Arra természetesen
dolnak, hogy *általános érvényü* rendelk
ténnék, egyes kirívó esetekben azonban va
leg történni fognak bizonyos intézkedésel

Megnyilt a brüsszeli világkiáll

Hétszáz év magyar művészete a kiá

Brüsszel, ápri

Szombaton megnyilt a világkiállítás. *A*
tás a válság elleni harc jegyében áll. *Lipó*
a megnyitáskor tartotta első nyilvános l
amelyben kijelentette, hogy a népek épol
véssé élhetnek zárt ajtók és ablakok melle
az egyének. A prosperitás visszatérése
összefüggésben áll az árucsere növeke
ideje, hogy friss levegőt kapjon a világga
Belgium ezekben a súlyos időkben minde
megfeszíti, hogy a válságból kikerüljön és
sági egyensúlyát újra visszanyerje.

Az ezévi brüsszeli világkiállításnak e
nevezetessége a különféle nemzetek régi
szetének bemutatása. Ebben a nemzetköz
nulásban Magyarország is résztvesz. A
ügyének intézését *Hóman* Bálint kultusz
ter a Magyar Nemzeti Múzeum tanácsár
amelynek részéről *Petrovics* Elek és gró
István vezették a kiállítás szervezésének munkálatait. A kiállítási anyag helyközi elren
dr. *Layer* Károly. A kiállításnak 114 tárgy
ölelő válogatott anyaga hét évszázad emlé
van összeállítva, az újabbak között *Mar
Barabásnak, Székelynek, Benczurnak, Mun
nak, Szinyey-Mersének* egy-egy alkotása.
képzőművészetünk emlékei mellett gazdagon
nak képviselve régi iparművészetünk kül
ágai is. Két remek misekelyhet enged
Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás a
tergomi kincstárból, de kiváló darabokkal
tak a kiállításhoz özv. báró *Herczog* Mór Li
gróf *Bánffy* Miklós, gróf *Teleki* Domokos,
esay Ákos, *Ernszt* Lajos, báró *Hatvany* F
és *Tószeghy* Richárd is,

MOST JELENT MEG A

XXI. kötet

amely az egész művet **1935-ig, a mai napig egészíti ki**

Ezzel teljessé vált a magyar tudomány és a magyar könyvművészet legmonumentálisabb [illegible]ménye, amilyen [illegible] magyaron kívül [illegible]ol, német és francia nyelven jelent meg

RÉVAI LEXIKON CÉLJA

az élet bármily viszonyai közt élő emberszínvonalán álló végérvényes választ adni

[illegible]kon birtokában többé nem a [illegible] kiváltsága a tájékozottság

[illegible]kona annak, akinek nincs [illegible] 21. kötetig Révai Lexikona

[illegible]jes mű kb. 20.000 oldal, 600 mű[illegible]000 illusztráció díszkötésben, kedfizetési ára

[illegible]0 pengő

[illegible]ai Lexikon a világ leg[illegible] legolcsóbb lexikona

előfizetési ára május 15-ig

[illegible]engő

[illegible]itelfeltételek!

[illegible] könyvművészetben híressé vált pazar [illegible]t meg, amelyet Ön az alábbi szelvény [illegible]aphat meg

[illegible] kiadóhivatalába: Budapest V, Vadász-u. 16. címzendő

a huszonegy kötetes teljes Révai Nagy Lexikona

MEGRENDELÉSI JEGY

[illegible]azok számára, kiknek a 20 kötet birtokában van.

[illegible]lem a Révai Nagy Lexikona XXI-ik [illegible] 28.— csak máj. 15-ig érvényes előnyárért.

[illegible]ételárat egyidejüleg beküldöm — kérem utánvéttel.

[illegible]ás :.....

[illegible]:.....

Gulyás Ferenc

festő
polgári fog-
l. kalkozás a. szerelő

A Pesti Várorhára

1937. 1. 22. - 24. l.

let és egy több éves kül-
földi tanulmányútra in-
dult.

Visszatérve a Buda-
pesti Villamos Városi
Vasút főműhelyének az
élére került majd az

tűnőbb rendelkezéseinek megvilágítása. Technika, 1938.
8. *Dr. L. Saalschütz:* Der Belastete Stab. Teubner. 1880.
9. *Dr. R. Mayer:* Die Knickfestigkeit Berlin, 1921.
10. *Dr. M. Ros:* Die Knickfestigkeit excentrisch belasteter Stäbe. Internat. Kongress f. Brücken u. Hochbau. Wien 1928. Paris, 1932.
11. *Dr. I. Fritsche:* Einfluss d. Querschnittsform auf die Tragfähigkeit aussermittig gedrückter Stäbe. Stahlbau 1936. 90.
Näherungsformel zur Berechnung aussermittig gedrückter Stäbe. Stahlbau 1935. 137.
12. *Dr. E. Chiralla:* Theorie d. aussermittig gedrückten Stabes . Stahlbau 1934. 161—184.
Einfluss d. Querschnittsforms etc. Stahlbau 1935. 193. 204.
13. *Dr. K. Jerek:* Festigkeit von Druckstäben aus Stahl. Wien, 1937.
15. *K. Klöppel:* Besprechung d. Buches von Dr. Jerek. Bautechnik 1937. 724.
16. *Dr. Fr. Bleich:* Theorie u. Berechnung der eisernen Brücken. Berlin, 1924.
Die Knickfestigkeit elastischer Stabverbindungen. Der Eisenbau 1919.
17. *Dr. H. Müller Breslau:* Graphische Statik der Baukonstruktionen. Bd. II/2. 2 Auflage 1925. (1. Auflage 1908.)
18. *Fr. Engesser:* Die seitliche Steifigkeit offener Brücken. Centralbl. d. Bauverwaltung 1892.
Zusatz Kräfte und Nebenspannungen d. Fachwerkbrücken. Bd. II. Berlin, 1893.
19. *Dr. H. Zimmermann:* Die Knickfestigkeit d. Druckgurte offner Brücken. Berlin, 1910.
U. a. l. Sitzungsberichte d. Berliner Akademie d. Wissenschaften 1907. u. 1909.
20. *Fr. Engesser:* Versuche über Knickwiderstand d. seitlich gestützten Stabes. Der Eisenbau. 1918.
14. *Dr. G. Grüning:* Knickversuche mit aussermittig gedrückten Stahlbau 1936. 17.

Gulyás Ferenc
festő

Rudnay Gyula
követője

l.

Szépművészet.
1942. 180. l.

DAS NEU

Mitteilungen über das englisch-amerikanis

Herausgeber: Regierungsr

Hauptschriftleiter Dr. Hans Kaiser, Berlin W35, Bissingzeile

Nummer 23 1. Dezem

Ein Jahr Groß

Von Major

Anläßlich des Jahrestages des Ausbruches des Großostasienkrieges am 8. Dezember löst der folgende Rückblick des bekannten japanischen Offiziers unser starkes Interesse aus.

Ein Jahr ist vergangen, seit Japan am 8. Dezember 1941 in den Krieg um die Befreiung des großostasiatischen Raums vom Joch Englands und der Vereinigten Staaten und die Errichtung einer neuen Ordnung in Ostasien eintrat. In dieser Zeitspanne hat sich die Lage in Großostasien völlig verändert, die Macht Großbritanniens und der USA. ist hinweggefegt worden, Union Jack und Sternenbanner sind verschwunden, und von den Aleuten im Norden bis Java, Timor und Neu-

Gulyás Ferenc

1937/38. III. évés
fest. szak,
rendkiv. hallg.
I-II. félév.

Ferképzőmfoiskévk

1937/39. 150. l.
157

1943 Jan. 18.
Kunszentmiklós

Gulyás Ferenc

II. éves fest. szakos rendk. hallg.

Képzm. Főisk. Évk

1936/37. 73. l.

Ferkèpzomfoiskòvk

Gyulyás Ferenc

Szül. 1898 máj. 23. Freiberg
Rövid életrajz, és grafikai
munkái felsorolva.

Varga Nándor Lajos

Adattár a magyar
művészi grafikához.
Rézkarcolók. 1900 —
1936. Budapest, 1937
321 — 325. l.

Gulyás Ferenc

vul. 1898.

érod

Varga Nándor Lajos

A rézkarc. Bpest, 1935. 132. l.

Törökbálinti préshár c. karca (1934)

Kukoricatörés (1935

repr. u. cat.

set korirata a következő:

S : A · DE · CIBINIO.

Vagyis: Sigillum aurifab-

Azaz: Sigillum aur
abrorum civitatis Mediensis. Medgyes ré
szász nyelven Medvisch, latinul Medias. E p
csétnyomó az előbbivel együtt a XVI. sz
zadból való.

3. Ez is köralakú, 27 mm. nagyságú á
mérővel. A püspök háromlábú kis széken
baljával az üllőn lévő poharat tartja, job
jában pedig kist rébelő k
lapács van. A püspök ez
a pecséten is balra ford
Szalagon lévő betüi n
egészen tiszták, legendáj

CIVIT · MEDIEN · AVRIF.

Azaz: Civitatis Medien
aurifabri. A pecsétnyomó a XVII. századból va

IV. SEGESVÁR. K
alakú, átmérője 32 m
szélét domború kiem
kedés határolja. Mond
szalagján a következ
felirat olvasható:

· S · AVRIFABERORI —
⋆ SEGESWAR ⋆ 1533

Vagyis: Sigillum aurifabrorum Segeswari

Gulyás Ferenc

festő

l.

É. g. I. 4261

Gulyás Ferenc

63

Képes Krónika
1939. 26. sz.

Gulyás Ferenc

rézkarca a kör-
kiadványban

Képzőművészeti Főiskola

graf. osztályának munkáiból.
1934-35. Bpest. 1935.

Gulyás Ferenc. I. é

ält. tanf.

Ferk'pzomfoisk`vk

1935-36. 69. l.

19

Műemlékek Orsz

Tárgy:

Saláth Ferenc nyelő
altiszt helyettesítése.

A beadv

Melléklet

Egyúttal

Előirat s

Utóirat s

Másolta:

Exp. 192

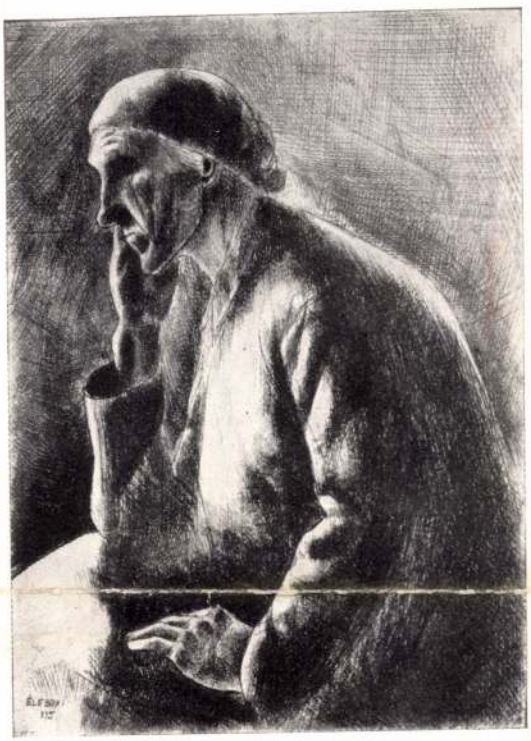

ÉLESDY ISTVÁN: ÖREGASSZONY. TANÁR: VARGA N. L.

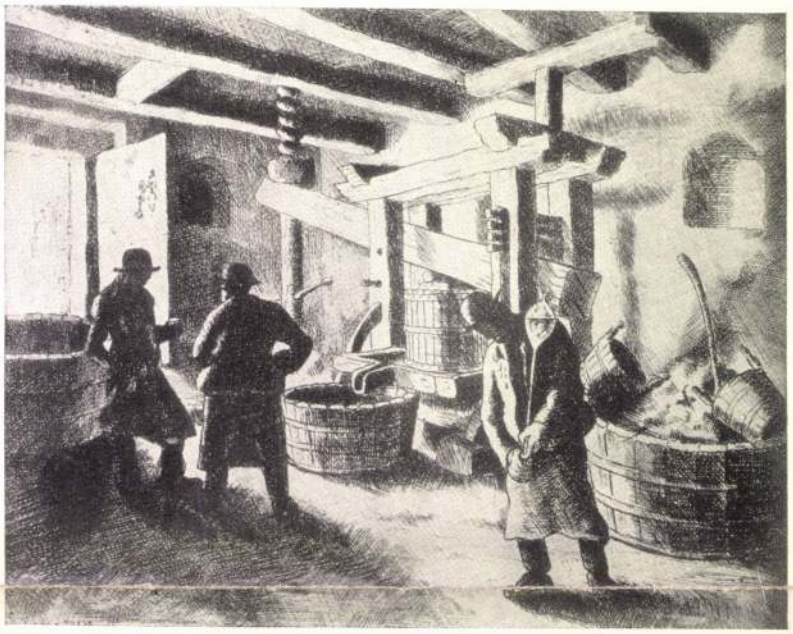

GULYÁS FERENC: PINCÉBEN. TANÁR: VARGA N. L.

Képzőmüv. Főisk. Evk.
1936/37.

A „MŰBARÁT" 62. KIÁLLÍTÁSA. A RÉGI TERMEKBEN.

Bpest, V., Mária Valéria-u. 12. Dunapalota mellett. Telefon: 18-16-16. Igazgató: Krivátsy-Szűts György festőművész, tanár

„MŰBARÁT" 62. AUSSTELLUNG IN DEN FRÜHEREN RÄUMEN.

Bpest. V., Mária Valéria-u. 12. Neben Hotel Ritz. Fernruf 18-16-16. Direktor: Prof. Georg Krivátsy-Szűts Kunstmaler

Következő kiállításaink.

Az új, külön teremben:

HOLLÓSY SIMON (1857-1918) a magyar naturalista festészet úttörője és apostoli vezéralakja hagyatékának

KIÁLLÍTÁSA: egész nyáron át,
AUKCIÓJA: ősszel.

A régi termekben:

Rövid nyári szünet után a Műbarát szokásos szempontjainak megfelelő kiállítások.

Unsere nächste Ausstellungen,

Im neuen Sonderraum:

SIMON HOLLÓSY (1857–1918) Nachlass des Bahnbrechers der naturalistischen Malerei jn Ungarn.

Während des ganzen Sommers offen.
Versteigerung: im Herbst.

In den seitherigen Räumen kurze Sommerpause, danach werden Ausstellungen im gewohnten Künstletischen Rahmen geplant.

Frau / Herrn ---------- úrnőnek / úrnak

B U D A P E S T

F. k.: Krivátsy Szűts György.

Springer-nyomda

A „MŰBARÁT" 62. KIÁLLÍTÁSA. A RÉGI TERMEKBEN.

Bpest, V. Mária Valéria-u. 12. Dunapalota mellett. Telefon: 18-16-16. Igazgató: Krivátsy-Szűts György festőművész, tanár

„MŰBARÁT" 62. AUSSTELLUNG IN DEN FRÜHEREN RÄUMEN.

Bpest, V. Mária Valéria-u. 12. Neben Hotel Ritz. Fernruf 18-16-16. Direktor: Prof. Georg Krivátsy-Szűts Kunstmaler

MEGHIVÓ

GULYÁS-SCHUHMACHER FERENC

FESTŐMŰVÉSZ GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSÁRA.

MEGNYITÁS: 1944 jún. 27-én, **kedden d. u. ½6—½8 óráig.**

Naponta nyitva: **10—3.** Szerda, péntek: **10—½6.** Ünnep, vasárnap **10—2.**

Zárul: július 10-én, **hétfőn d. u. 3 órakor.**

Belépődíj: **1.60** P. Megnyitáskor és ünnep-, vasárnap, valamint tárlatvezetésen a **megcimzett** meghivó felmutatójának és kisérőinek **80** f. Bármely napon munkásoknak, diákoknak stb. **30** f. — A Műbarát művészeinek és családjuknak díjtalan. — E kiállításon a Volksbundtagoknak és Beszkárt-alkalmazottaknak is **30** f.

ÚJ BEJÁRAT: (ha a bombakár helyrehozása miatt a Mária Valéria-utca 12 el volna zárva) ugyan e ház dunaparti oldalán a Dunapalota szabadtéri asztalai között megközelithető Ferenc József rakpart 34 jelzésü kiskapun.

Kitünő ÓVÓHELYHEZ KÖZVETLEN LEJÁRÓ a kiállitásból.

TÁRLATVEZETÉS (Népmüvelési Bizottság): Júl. 2. vasárnap d. e. 9'30 ó. Vezető: GÁCH GYÖRGY.

EINLADUNG

ZUR KOLLEKTIVAUSSTELLUNG VON

FRANZ GULYÁS-SCHUHMACHER

KUNSTMALER

Eröffnung Dienstag, den 27. Juni 1944 nachm. 17.30 Uhr.

Tägl. geöffnet von **10—15** Uhr, Mittwoch, Freitag: **10—17.30** Uhr.

Die Ausstellung wird geschlossen: Monfag. den 10. Juli **nachm. 15** Uhr.

Eintrittpreis **P. 1 60.** zur Eröffnung, an Sonn- und Feiertagen bei Gruppenbesichtungen **P. —.80.** Für Volksbundmitglieder und Beszkárt-angestellte **P. —30.** — Soldaten, Arbeiter und Studenten **P. —.30.** — Künstler mit Familie Frei

NEUER EINGANG: Falls wegen Aufräumungsarbeiten es Bombenschadens der Eingang in der Mária Valéria-gasse noch nicht offen wäre, kann die Ausstellung durch den kleinen Hauseingang am Donaukorso, Franz Josef-Ufer 34. betreten werden.

Ein guter LUFTSCHUTZRAUM lässt sich von der Ausstellung erreichen

AUSSTELLUNGSFÜHRUNG (Népmüvelési Bizottság): 2. Juli, Sonntag v. m. um 9'30 Uhr. Führer: GYÖRGY GÁCH.

Gulyás Ferenc

l.

Ferképzőmfoiskolák

1939-41. 105. l

145 152

1935-41

min. shiv. igazgató. A.

Bpest. IX.Hőgyes Endre-u. 10./
ıs hó 22-én.

A miniszter megbizásából:

dr.Takács Menyhért s.k.

miniszteri osztálytanácsos.

— **A Műbarát kiállítása.** A Műbarát művészeti vállalataink között kétségtelenül a legszorgalmasabb mert ime, a mai forró atmoszférában is megszólaltatja a muzsákat. A dunakorzói termekben most egy hazánkban megtelepedett német születésű művésszel ismerkedünk meg. Gulyás Schuhmacher elsősorban grafikus, aki azonban nemcsak a rézkarcoló tű finom vezetéséhez ért, hanem a vízfestmény foltos technikájának kiaknázásához is. Ami személyi adatait illeti, 1898-ban született a németországi Freibergben és részt vett az első világháboru francia és oroszországi harcaiban. A sommei csatában megsebesülvén, mint hadirokkantat bocsátották el. Ezt követőleg Budapesten elvégezte a Képzőművészeti Főiskolát, majd 1933-tól kezdve állandóan részt vett tárlatainkon.

Most látható kiállitása minden esetre egy fejlett technikáju és kialakult világnézetü művész teljesitményeit mutatja be. Rendkivül finomak rézkarcai, amelyek egyfelől Budapestet és környékét mutatja be, másfelől kitünő megfigyelésekkel szolgálnak a front mögötti műszaki munkáról. „Műhely a front mögött" cimet viselő sorozata pl. minden figyelmet megérdemel. Ami olajfestményeit illeti, ezek részint tájképek, amelyekben különösen a sárgazöld szinfoltokat szereti, másfelől figurális művek, amelyek közül kiemeljük finom rajzos és önarcképét, Baranyai lányát. A Millet hatása alatt készült Magvetője kevésbbé sikerült munka. Ezzel szemben finom és tetszetős akvarellsorozatának minden darabja. Pillanatképek ezek, amelyekben a művész felttechnikája kitünően érvényesül. A kiállitás julius 10-ig tekinthető meg. *S. L.*

— **Ötvenezer ólomkatona egy német kiállitáson.** Drezdában a német véderő támogatásával érdekes kiállitás nyilt meg, „50.000 ólomkatona felvonulása" cimmel. A kiállitás alapja a világ legnagyobb ólomkatonagyüjteménye, amelyet egy régi katonacsaládból származó gyüjtő, *G. Hahnke* állitott össze. A gyüjtemény anyaga oly nagy, mint egy vasuti szállitókocsi rakománya. A kiállitás fénypontja egy hatalmas, 8x2 méteres dioráma, amely a keleti front középső szakaszának állóharcait tárja a néző elé, a tüzvonaltól — a leghátsóvonalbeli ellátócsapatok ábrázolásáig.

E vagy Ü betüs

Topolinót

vagy más kis személykocsit vennék jó gumikkal sürgősen. „Igényjogosult" jeligére **Arató** hirdetőirodába, Erzsébet-körut 14.

Német birodalmi hivatal belvárosi irodája részére azonnalra keres

egy irattárkezelőnőt,

némi német nyelvtudással és

egy perfekt német gyors- és gépirónőt

Kézirásos ajánlatot „Osztatlan munkaidő — jó fizetés" jeligére Hirdetőirodába, Városház-u. 10.

Németül tudó, némi gyakorlattal rendelkező

gyors- és gépirónőt

keres pestszentlőrinci iparvállalat. Jelentkezés telefonhivás mellett naponta d. e. 10—12-ig. Telefon: 146—764.

Barellt vásárolunk

(Abroncsot aduńk) Gyümölcsértékesitő Szövetkezet, Esztergom.

BÉRELNÉK

ha lehet, Budapest környékén

kisebb gazdaságot

Hosszabb időre is. Szives megkeresést „Vezérigazgató" jeligére, Arató hirdetőbe, Erzsébet-körut 14. szám.

Facit szorzógépet

használt állapotban is, azonnal

átvennék.

„SURGÖS" jeligére **BAKI HIRDETŐBE, RÁKÓCZI-UT 27-A.**

Laval és a német kormány között tárgyalások vannak folyamatban

Berlin, jul. 1. (MTI) A Wilhelmstrassen megerősitették, hogy Laval és a német kormány között tárgyalások folynak a német-francia együttmüködésről és a háboruhoz való francia hozzájárulás fokozásáról. A tárgyalások körülményeiről és részleteiről való tájékoztatás elől a Wilhelmstrassen elzárkóznak.

— **„Európa szabadságharca."** Érdekes szinnel, pompás anyaggal gazdagodtak a budapesti üzletek kirakatai. Fronton harcoló német és magyar katonáink testvéri harcát, gigászi küzdelmét mutatják be az „Európa szabadságharca" felirásu, német és magyar nemzeti szinekkel diszitett, izléses kirakat-kiállitások. A német véderő és a magyar honvédség propagandaszervei közös kirakatokban mutatják be a front hétköznapi életét. A legszinesebb harctéri riportnál is beszédesebbek ezek a kiállitások. A kirakatok előtt álló tömegek bizonyitják a képkiállitás sikerét.

— **Hatvanezerszer nyujtottak segitséget a mentők a mult évben.** A Budapesti Önkéntes Mentőegyesület most tartotta közgyülését *Haggenmacher Henrik* alelnök elnöklésével. *Dr. Szabó Imre* főorvos évi jelentéséből kitünik, hogy az emberbaráti intézmény a mult évben 57.736 esetben, közel hatvanezerszer nyujtott segitséget, *kétezer esettel többször, mint az 1942 évben.* A mentőszolgálatot 22 gépkocsi látta el, és az első segélynyujtásban 35 orvos, 10 szigorlóorvos, 40 orvostanhallgató, 30 ápoló és egyéb segédszemélyzet működött közre. A gépkocsik 439.000 kilométert tettek meg. A jelentés hálásan emlékezik meg a közönség szilveszteri támogatásáról, amellyel lehetővé tette a mentők további működését, és ebben nagy szerepe van a sajtónak is. A közgyülés után az elnök kiosztotta az év folyamán kiváló segitőmunkát nyujtó tagjai közt a jutalmakat.

— **Tájékoztatás az ujnyomásu liszt-, kenyér- és husjegyekről.** Julius elsejétől ujnyomásu (rózsaszinü) kenyér- és (narancsszinü) tésztaváltójegyek kerülnek forgalomba. A régi kenyér- és tésztaváltójegyek további intézkedésig szintén érvényesek és azokat a vendéglátóüzemek, pékek, füszeresek stb. továbbra is kötelesek elfogadni. — Julius elsejétől a husjeggyel megegyező (tengerkék) szinü hus-napijegyek kerülnek kiadásra s igy ez időponttól kezdve további intézkedésig az uj kibocsátásu és a régi barnaszinü hus-napijegyeket is el kell fogadni vendéglátóüzemekben.

— **Személyhajózási hir.** A M. F. T. R. közlése szerint a szentendrei Dunaágban közlekedő személyhajók Lupasziget hajóállomást ismét érintik.

— **A Fővárosi Könyvtár igazgatósága** tudatja, hogy központját és 1-es, 2-es, 3-as, 5-ös, 6-os, 7-es, 10-es és 14-es sz. fiókját julius 1-től julius 31-ig takaritás miatt zárva tartja.

— **Uj hasadékbarlangot tártak fel.** A Pannonia Turista Egyesület barlangkutató szakosztályának kutató csoportja, amelynek vezetője Hidvégi Ferenc, tagjai pedig Bajor Gyula, Behringer István, Csongor Gyula, Gajdos Imre, Hidvégi Ferencné, Hock József, Józsa László, Köbölkuti András, Nikovits Kálmán, Tuska József és Venkovits István voltak, junius 25 és 29 között a szilicei fennsikon a „Nagymálnási part" néven ismert 637. magassági pont közelében egy 140 m mélységü függőleges hasadék-barlangot (zsombolyt) tárt fel. A feltárt zsomboly Magyarország legmélyebb barlangja. A minden párkány vagy közbeeső vizszintes szakasz nélküli függőleges 140 méteres utat a kutatók kötélmüvelettel tették meg. A kutatók felmérték a zsombolyt, feltérképezték és közben egy rejtett hasadékban cseh kutatók 1925-ből származó följegyzéseit lelték. Igy az elsőség ugyan a cseh kutatókat illeti, hazai vonatkozásban azonban ismeretlen volt eddig a barlang, amelynek feltárása mégis a Pannonia kutatóinak nevéhez füződik.

— **Halálozás.** Dr. *Luckhaub Gyula* egyetemi tanár 64 éves korában Kolozsvárott meghalt.

Seres Vilma, Seres Jenő ny. MÁV főfelügyelő és neje, *Réthy Vilma* leánya, junius 26-án légitámadás áldozata lett. Temetése junius 30-án volt. Az engesztelő szentmiseáldozatot a Szent Domonkosrendi plébániatemplomban jul. 5-én 8 órakor mutatják be az Urnak.

Szoyka Sándor ganzgyári főfelügyelő, a Magyar Érdemrend arany érdemkeresztjének tulajdonosa, junius 30-án Budapesten elhunyt. Temetése a farkasréti temető halottasházából julius 3-án d. u. 5-kor lesz az ág. evang. egyház szertartása szerint.

Ifj. *Stück Frigyes* junius hó 26-án, életének 20-ik évében, tragikus körülmények között elhunyt. Temetése julius 2-án 4 órakor lesz a X. ker. uj köztemető halottasházában a róm. kat. anyaszentegyház szertartása szerint.

Szinell János tart. főhadnagy, droguista, számos hadikitüntetés tulajdonosa, szerdán elhunyt. Szombaton temették el a Kerepesi-temetőben.

Idősb *Varga Antal* balmazujvárosi tanitó és testvéröccse, *Varga Miklós* debreceni tanitó egy napon meghalt. Lakóhelyükön temették el őket.

Nagel Tamás türelemmel viselt hosszu szenvedés után junius hó 29-én, életének 22-ik évében elhunyt. Julius hó 1-én helyezték örök nyugalomra a Kerepesi-temetőben.

Ifj. Szikra-Nonnenmacher Lajos, a „Deutsche Zeitung" müvészeti rovatvezetőjének édesapját, id. Szikra Lajost és nagynénjét, Graf Katalint julius 2-án d. u. 3 órakor temetik a Kerepesi-uti temető halottasházából az ág. hitvallásu evangélikus szertartás szerint.

Szinház-Zene

* **Bolgár vigjáték bemutatója Kassán.** A kassai Nemzeti Szinházban *Körösi Zoltán* szintársulata nagy sikerrel adta elő *Rodinov Nikola* „A férj csak férj marad" cimü zenes vigjátékát. A bemutató különösen azért volt érdekes, mert a közönség soraiban megjelent *Noumov Dimitri*, budapesti bolgár követ és a vigjáték szerzője is. A szinház nézőterén, amelyet bolgár és magyar szinekkel diszitettek fel, megjelentek a város előkelőségei, valamint a kassai bolgárok is. A közönségnek igen tetszett a darab és lelkesen megtapsolták a szerzőt is. A kassai bolgár kolónia tagjai a bolgár követ tiszteletére diszebédet rendeztek, amelyen megjelentek a kassai Nemzti Szinházmak ama tagjai is, akik a bolgár iró darabjában szerepeltek.

*

A Sportcsarnokban működő Népvariété julius hónapra uj müsort mutat be, amelynek keretében többek közt föllép a két Quick átváltozóművész, a két Rexon légtornász, a két Drumar zsonglőr, azonkivül Carlton kisasszony vezetésével a csodapapagáj. A kibővitett Tasnády tánccsoport uj számot mutat be.

*

A magyar-német bajtársi viszony ápolására és a magyar Vöröskereszt javára szerdán d. u. 5 órakor a Zeneművészeti Főiskola nagytermében nagyszabásu honvédhangversenyt rendeznek Közreműködik: Gere Lola, Németh Klára, Bisztriczky Tibor, Böszörményi Nagy Béla, Fodor János, Koréh Endre, Szakolczay-Riegler Endre, vitéz Pongrácz István, Udvardy Tibor és Zsámboki Miklós. A Zeneművészeti Főiskola szimfónikus zenekarát Unger Ernő vezényli. A müsor első részében német, második részében magyar zeneszerzők müveit adják elő.

*

A Magyar Vöröskereszt Győrvárosi Fiókja Hódossy Gizella vöröskeresztes intézőtestvér vezetésével a szerdai Honvédnap alkalmával nagyszabásu vendégünnepséget rendezett a győri 519 számu Hadikórház I. sz. épületének udvarán. Közel hatszáz sebesült magyar katonát vendégelt meg a Vöröskereszt sörrel, békebeli sóskiflivel, gyümölccsel és cigarettával. A vendég-ünnepség alkalmából Ragányi Rezső tisztviselő vezetésével a Magyar Waggon és Gépgyár munkásai és tisztviselő kara, Csirszka Konrád hadnagy irányitása mellett az Egyetértés Dal- és Társaskör Énekkara és Nyáry Rudi cigánybandája szórakoztatták hős honvédeinket. Az ünnepi beszédet Ragányi Rezső tisztviselő mondotta.

Mozi

Levegőből nősülök

Nemzeti Apollo. „Levegőből nem lehet megélni", mondják. De erre rácáfol a francia filmgyártás, amely — úgy látszik —, jól megél a levegőből. Rövid időn belül a második vidám repülős film került nálunk vászonra, mind a kettő a levegőből meritette témáját, fordulatait, humorát. A sok hete futó versenytársával szemben, ennek a „Levegőből nősülök" cimü filmnek jóval szerényebb az iráma. Viszont van egy pár igazán emberi mozzanata, amelynek derüje már-már megható. *Noel-Noel* talán a leghalkabb, legdiszkrétebb komikus az egész világon, de ez cseppet sem csökkenti egyéni humorának kirobbanó hatását. Amellett jellemábrázolónak sem kisebb müvész, rendszerint a francia kispolgári félszegség jelenik meg valami különös szinnel alakitásaiban *Betty Stockfield*, mint temperamentumos sport-hölgy elragadó jelenség.

(mja)

Julius 2. Vasárnap

Jegyelővétel

az Uj Magyar-, Madách- és a Fővárosi Operettszinház valamennyi előadására a Pesti Hirlap jegypénztáránál: V., Vilmos császár-ut 78. (Tel.: 112—295)

Szinházak

Uj Magyar. 6: Ófelsége a mama. — Főv. Operett. ½6: Luxemburg grófja. Vas. 2-kor is. — Madách. ½7: Ártatlanok. Vas. 3-kor is. — Erzsébetvárosi. 6: Cserebogár, sárga cserebogár. — Márkus-parkszinház. 6: Szakitok magával. — Magyar Müszinház. Csak vas. 3, 5, 7: Tokaji asszu. — Népvariété-Cirkusz (Sportcsarnok) 6: Artista parádé. Vas. ½4-kor is.

Szinház—Zene—Mozi utmutatónk egész héten nélkülözhetetlen a darabok kiválasztásánál

Mozik

Atrium. 153-034. Ez történt Budapesten. ½4, ½6, ½8. Vas. ½2-kor is. — Belvárosi Hiradó. 131-244. Gutenberg J. könyvnyomdája. Budapest uj polgármesterének beiktatása. Rajzos hiradó a 100 éves Himnuszról. Hiradók. Folyt. 10—21-ig. — Corvin. 133-588. Nem angyalok az asszonyok. 3, 5, ½8, vas. 11-kor is. — Deák. 125-852. Kirándulás az aviliágba. ½4, ½6, ½8, vas. 11-kor is. — Fórum. 150-543. Örök küzdelem. II. rész. Isten veled Kyra. 3, 5, 7, vas. 11-kor is. — Hiradó. 232-493. Gutenberg János könyvnyomdája. Budapest uj polgármesterének beiktatása. Rajzos hiradó a 100 éves Himnuszról. Hiradók. Folyt. 9—21-ig. — Kamara. 422-901 Magyar sasok. ½12, ½2, ½4, ½6, ½8. — Kaszinó. 333-102. Különös fogadás. ¼4, ¼6, ¼8, vas. 11 és 1-kor is. — Korzó. 132-813. Nem angyalok az asszonyok. 3, 5, 7, vas. 11-kor is. — Nemzeti Apollo. 222-002. Levegőből nősülök. 3, 5, 7, vas. 11-kor is. — Omnia. 429-135. Ez történt Budapesten. 3, 5, 7, vas. 11 és 1-kor is. — Past. 221-222. Nincs semmi baj. ½12, ½2, ¼4, ½6, ½8. — Rádió. 122-068. Szív és dal. ¼4, ¼6, ¼8, vas. 11-kor is. — Scala. 114-411. Ez történt Budapesten. ¼4, ½6, ½8, vas. ½2-kor is. — Szittya. 111-140. Csodarepülő. ¼4, ½6, ½8. — Uránia. 140-045. Vivódás. 3, 5, ¼8, vas. 11-kor is.

Sziklapincéket

állandó BÉRLETBE KERESEK. Sürgősen, beraktározás céljára. Miksa-utca 10—12. (Bejárat a dohányutcai oldalon. Tel. 226-236

Sport

A magyar tennisszezők pozsonyi győzelmei

A pozsonyi városközi torna győzelmes befejezése után a magyar versenyzők pénteken a késő esti órákban hazaérkeztek. Eredmények:

Budapest — Pozsony: 4:1. Vrba—Páncsi 4:6, 6:4, 6:4, 6:3; Asbóth—Kosinár 6:3, 3:6, 7:5, 6:0; Páncsi—Kosinár 10:8, 9:7, 6:1; Asbóth, Fehér—Vrba, Kosinar 6:1, 6:1.

Budapest—Zágráb 5:0 Asbóth—Pallada 2:6, 2:6, 6:1, 7:5, 6:3; Páncsi—Pallada 7:5, 2:6, 5:7, 7:5, 6:0; Asbóth—Mitic 6:2, 6:4, 7:5; Asbóth, Fehér — Mitic, Pallada 6:2, 6:2, 9:7.

Vasárnap sportja

Atlétika. Ifj. bajnoki viadal és Budapest csapatbajnoki verseny a Margitszigeten d. u. 4.

Labdarugás. Nemzetközi mérkőzés: Nagyvárad—Gradjanski az FTC-pályán délután 5. — Magyar kupadöntő: Kolozsvár—Ferencváros a KEAC-pályán déli fél 12.

Sulyemelés. Budapesti verseny a Tataluti sporttelepen délelőtt.

Uszás. MUE versenye a szigeti sportuszodában d. u. 5.

Vizilabda. Bajnokság: Császáruszodában BSE—Tatabánya és MAC—Szegedi UE d. u. 3. — Szigeti sportuszodában FTC—MAFC és MUE—Csepel d. u. 6.

Kerékpár. Szent László-emlékverseny a Millenárison d. u. fél 5.

Vizilabda bajnoki mérkőzésen a II. osztályban a Bezrkárt 6:1 arányban győzött a Postás ellen. — Az I. osztályban: MAFC—Csepel 3:0.

Közgazdaság

A Ganz és Társa rt. közgyülése

A Ganz és Társa villamossági, gép-, vagon- és hajógyár rt. junius 30-án báró Radvánszky Albert koronaőr, m. kir. titkos tanácsos elnök elnöklete alatt tartott 74. közgyülése az igazgatóság javaslatára a vállalat 1943. évi mérlegét 3,388.132.43 P nyereséggel állapitotta meg és elrendelte, hogy ebből az összegből a 60—1944. M. E. sz. rendeletben megengedett 2 százalék, azaz részvényenkint 50 filér osztalék fizettessék ki, 650.000 P a tartaléktőkéhez csatoltassék, 2,000.000 P a nyugdijalapok erősitésére fordittassék és 617.906.14 P a folyó esztendő nyereség- és veszteségszámlájára átvezettessék. Az osztalékszelvények julius 3-tól, hétfőtől kezdve a Magyar Általános Hitelbank budapesti főintézeténél a szokásos üzleti órákban válthatók be. A közgyülés az igazgatóság uj tagjául megválasztotta *Biró Árpádot*, a Magyar Általános Hitelbank ügyvezető igazgatóját. Az igazgatóság jelentésében utal arra, hogy a vállalat a folyó esztendő végén eléri fennállásának századik évfordulóját; az igazgatóság későbbi alkalommal óhajt a centenáriumról megemlékezni.

Az igazgatóság a közgyülést követő ülésben igazgatókká nevezte ki: *Dőry Ervin, Kerpely Kálmán, Lehel Viktor, dr. báró Mannsberg Arvéd, Mendelényi Miklós és Sztrókay Pál* igazgatóhelyetteseket, igazgatóhelyettesekké: *Hausser Adorján* és *Incze Jenő* cégvezetőket, cégvezetőkké: *Antalffy Károly, Dvihally József, Füzesséry Béla, Kemenes József, Müller Lajos, Schaffer Károly, Trsztyenszky Jenő, dr. Varga József, Vojnich Jenő és Zilahy Károly* főfelügyelőket, azonkivül számos tisztviselőt müszaki főtanácsssá, müszaki tanácsossá, főmérnökké, illetve főfelügyelővé, felügyelővé és titkárrá léptetett elő.

Milyen bankfiókok szünetelnek?

A budapesti fiókhálózattal rendelkező fővárosi pénzintézetek — a pénzügyminiszter felhivására — elhatározták, hogy budapesti fiókjaiknak egynegyedrészét, julius 1. napjától átmenetileg szüneteltetik. Ezek a fiókok a következők: Belvárosi takpitár. V., Szabadság-tér 7. alatti fiókja. Bp. székesfőv. közs. tp. III., Fő-tér 2., VII., Madách I.-tér 4., IX., Soroksári-ut 58. és IX., Gubacsi-ut 6. fiókjai. „Hermes" magy. ált. v.-üzlet, VII., Rákóczi-ut 78. Központi váltóüzlet, V., Szabadság-tér 3. Magyar ált. hitelbank, V., Gr. Tisza I.-u. 8., V., Pozsonyi-ut 38. és VII., Thököly-ut 22. fiókjai. Magyar bank és keresk., VI., Király-u. 42., IX., Ferenc-krt. 46. és VII., Erzsébet-krt. 17. fiókjai. Magy. leszám. és pénzv. bank, V., Dorottya-u. 6., V., Pannonia-u. 23., VII., Klauzál-tér 1. és IX., Soroksári-ut 35. fiókjai. Magyar-olasz bank, II., Margit-krt. 6. és IX., Ráday-u. 8. fiókjai. Magy. orsz. közp. takpitár, II., Fő-utca 23., VI., Teréz-körut 2. és V., Szabadság-tér 3. fiókjai. Pesti hazai I. tp. egyes., II., Fő-utca 10., VI., Teréz-krt. 1-a. és VIII., Üllői-ut 66-b. fiókjai. Pesti magy. keresk. bank, XII., Gömbös Gyula-ut 29., II., Margit-krt. 45-47., XI., Horthy Miklós-tér 3-a., VIII., Baross-u. 112. és II., Fő-utca 4. szám alatti fiókjai.

Később intézkednek az ipari növények termeléséről. A háboruval kapcsolatos honvédelmi és közellátási szükségletek biztositása érdekében már évek óta kormányrendelet biztositja megfelelő területen az olajos- és rostosnövények, valamint a cukorrépa és dohány kötelező termesztését. A kormány a kötelező termesztés körét és mérvét a háborus szükségletekből eredő elkerülhetetlen legkisebb mértékre kivánja korlátozni. A teendő intézkedéseknél figyelembe kivánja venni az ezévi termelés során szerzett tapasztalatokat, ezért az ipari növények termelése tekintetében csak a korábbi hónapokban fog intézkedni. A jelenlegi helyzet szerint az ipari növények termesztését nagyjából az eddigi mértékben kell majd fenntartani az uj gazdasági évben is. Ezért a gazdák az ezévi termés betakaritása után a jövő évre szóló talajelőkészitési és egyéb munkálataikat ugy végezzék, valamint a vetőtervüket ugy állitsák össze, hogy ez lehetővé tegye az iparí növényeknek az eddigi keretek között történő termesztését. A kormány a termelendő növények megválasztása terén a gazdáknak az eddiginél nagyobb szabadságot kiván biztositani.

Kisnyilttér

Dijszabás lapunk szombati számában

1—42. Adás-vétel

1-5. Berendezés

1. Bútor

Különleges fotelágyak, kanapéágyak, Pflum kárpitosnál, Nefelejts-utca 29.

Styl- és modern bútort bizalommal Metcstől, Vilmos császár-ut 53.

KÁRPITOS BUTOR

modern és stil

bulorok, garnilurák

teljes lakberendezés csak a készitőnél

MAGYAR ÉS LADA kárpitos- és asztalosmesterek.

VIII., Déri-utca 8. sz.

Király-utca 82.

SZTOPKA JANOS butorüzletében olcsón vásárolhat jótállással, nagy választék mellett keményfahálót, simahálót, stilhálót, ebédlőt, kombinált berendezést, konyhabutort. Vidékre csomagolás.

BUTOR

modern és styl, nagy választék. Toth Kálmán, IV., Kecskeméti-utca kilenc.

Sajátkészitményü butorok Bloboldné-tól, Dohány-utca 27.

Butorit hosszu részletre is Meister asztalostól, Andrássy-ut 66.

Ölesü butort, részletre is, Wesselényi-utca 63., Melasterüli.

Butorit bizalommal Mózes István-tól, Szent István-krt 11., szállitás vidékre is.

Salonos kombinált eladó. Teréz-krt 28. II. 16.

Asztalosok és kárpitosok

termelő és értékesitő szövetkezete

Podmaniczky-u. 14.

Hiadási helyek:

Üllői-út 15., Baross-u. 9

Üzleteinkben óriási választékban kombinált butorok, mindennemü középtomott áruk, komplett lakásberendezések valamint ujdonságunk „Extra", a tökéletes kétszemélyes kanapéágy.

Egy majdnem uj teli háló, ágybetéttel eladó. Érdeklődni hétfőn 8 órától, Baross-utca 123 Hentesüzletben.

Szép diófháló 1300 P, rekam. 3 párnás 590 P. Nagy, Mária-u. 6.

Gyönyörü stylháló privátmál féláron csak P 7500. Gizella-ut 47. f. 5 Tel. 286—330.

Szép diófháló, háromajt. és komb. szekrény, irósztal müasztalosnál, Horn Ede-utca 12.

Használt butor, cserr, kombinált szobák, rekamiék, konyhák fizetési kedvezménnyel olcsón. Bányafalvi, Izabella-utca 11.

Szép komb. berendezés 7 drb P 1250. Darabonként is olcsón. Hálók 1000 P-tól. Fizetési kedv. Butormagazin, Mária-u. 43.

Mübutor ebédlő és teleháló eladó. Megtekinthető 3—5 között Márvány-u. 50., II. 5.

Fotelágy, szelon és lószőrmatrac eladó. Huszár-u. 5. Bodó.

Kis tálaló, asztal, bled. székek, külön is, olcsón eladók. Asztalosnál, Lónyay-utca 29. •

Régi és uj Stylbutorok, garnilurák. Révészné butorterme, József-körut 8. I. 3.

Saját gyártmányu

irodabutorok

nagy választékban

UNIVERSAL

IRODABUTORGYAR,

VII., Wesselényi-utca 8. Telefon 226-692, 226-693

REKORD

butorgyár ajánlata gyönyörü kombinált szobáz

csak 2.796.- P

Egyszemélyes rekamier

298.- P

kétszemélyes rekamier

578.- P

szelon már

184.- Pengőtől

Tekintse meg mintatermeinket, VIII., Vajdahunyad-utca 4. (Stadion terénél.)

Szép kombinált szoba eladó. Dob-utca 82. III. lépcső III. 13.

Hassn. mahagoni 2 ruhaszekr., 1 éjj. szekr., vaságy, konyhakredenc jut. eladó. Szt. István-körut 12. I. 6. Elmer. 8—11-ig, 13—15-ig.

2. Bútori keres

Luxuskivitelü urisobabutort keresek. Piller, Tel. 118—113.

3. Kép, szobor

Régi festményeket vesz. „Gyüjtő 5897" jel. fők.

4. Szőnyeg

Perzsa szőnyeg 2X3 m. eladó. Csákyliget, Ruzavszky-u. 7.

5. Egyéb berendezés (Kályha, fürdőber. stb.)

Villamos hütőszekrény (frigidaire) jó állapotban azonnali megvételre keresteink. Ajánlatok „Modern 13642" jelig. főkiadóba.

Csereplédyák ujak, vidékre is eladók. Murai, Klauzál-tér 4.

Villany hütőszekrény, gáztüzhely eladó. Telefon: 162—556.

Mérlegmázsa eladás. Molnár, Péterfy S.-u. 32.

Jó villanyrezsót vennék. T. 35—35—61.

Jó állapotb. lévő pénztárszekrényt vennék. Löcsei, Nagymező-u. 8. Tel.: 424—511.

Páncélszekrényt megvételre keresek. Ajánl. „Sürgősen 16903" jel. Blockner, Városház-u.

Pénz- és okmányszekr. vétele, eladása. Arlát, Szerdahelyi-u. 15.

Gázhütőszekrény és gáztüzhely eladó kedd-től. T. 333—788.

6-11. Gép, müszer

6. Foto, optika

Fényképezőgép el. II., Fazekas-u. 25. fszt. 1.

Super Ikonta 4½x6 készenléti táskával eladó. Ajánlatokat „Novar 36 31071" jeligére Erzsébet-körüti főkiadóba.

Contaxot „Vennék 5626"

Veszek fénykgépet. Távm. és ker. egybeép. „4X6½" fők.

Leica eladó. Tel. 14—09—68. üzem.

Leica III. c. Sumitar 1:2, felszereléssel, vetitő, vászon, dia váró, megvilágitás mérő, universal kereső, szürők stb. eladó. Esetleg Leica motor is. Telefon: 223—705, d. u. 1—3-ig.

Bolex 16 filmfelvevőgép, teljesen uj, legujabb eredeti sváici modell, 3 lencsével és egy legujabb modellu Bolex leadógép 8, 9½ és 16 mm-es filmekre eladó. Daubner, XI., Vásárhelyi Pál-utca 7. Telefon: 456—992. Hétfőtől délután 4 és 8 óra között.

4½x6-os Super Ikontát eladnám legtöbbet igérőnek, vagy elcserélném Rolleiflex Standardra. Telefon dél előtt: 330—142.

gfacolor fekete kislim, kinoflim kapható. Fotólabor, VIII., Baross-u. 17.

8. Irógép, írodagép

Táskaírógépet sürgősen vennék. T. 133—897.

Eleseréléném 24x36 m/m Balda gy. F: 2.9 gépemet 4.5x6-os F: 2.9-es kem. v. filmes gépre. Herczeg József, Tata.

Irodai irógépemet elcseréléném táskagépre, esetleg eladom. II., Ilona-u. 6., házfelügy.

Continental Stenderd írógép eladó. Keleti, Knézits-u. 12.

Táskaírógép, külf. Ia, el. Vas. 10—1. H. 10—1 és 3—6., Garay-u. 23., II. 8.

Continental t. írógép eladó. Kerékgyártó-u. 20. I. 5.

Kiváló állapotban lévő irodai gép olcsón. T.: 131—605.

Táskaírógép eladó. XIV. Miskolci-u. 42. f. 4.

9. Varrógép

Új varrógép és gyermekkocsi eladó. XII., Lejtő-út 14, d. u. 6—9.

Gyorsvarrógép női eladó. Teréz-krt 23. II. 16

Varrógép eladó. Tóth Kálmán-u. 21., f. 8.

Süly. Singer varrógép eladó. XIV., Jávorka Ádám-u 45. I. 1.

Singer háztartási karikahajós varrógép eladó. Pasaréti-út 65. I. 1.

Új sima felsőrésztüzögép eladó. Dénes, Kispest, II. Főtér 4.

Singer 31., 32. szabó gyorsvarró jó áll. sürg eladó Rózsa-u. 74. I. 15.

10. Egyéb gép

Nagytelj. prizmás esztergapad motor meghaj., 350 mm csucsm., 3000 mm csucst., fúrógépek motor meghaj., 25 és 32 mm fúrási telj., kb. marógépek rövid szállításra eladók. Zikmund Béla, Bp., VI., Lovag-u. 13. Tel.

Szivattyuk, házi ipari célra, önműködő agregátumok és elektromotorok eladók. „Szivattyus 43062" jel. fők.

Eladó 230/380 HP Wolf lokomobil 240 Kw. Weiss generátorral, komplett, továbbá egy 30 HP Orenstein iparvasút gőzmozdony 600 mm nyomtávval. Üzemben megtekinthetők és azonnal átvehetők Bányavári szénbánya-nál, Murakeresztúr.

Kült. gyaluvas, reszelő, kerékpár, fémfürészlap, kvt. asatu, aszt. gyalupad, 400 vas szalagfürész motorral, fa- és fémipari szerszámok. Vashegyi műsz. ker. V., Szt. István-krt 23. (udv.) T: 313-057.

Teljes gőzüzemű szeszfőzde berendezés drbként is, 30 cm átm. magasoszlopos, 75 t. hidmérleg, 35 m2 fűtőgőzkazán, Worthington „Eladó 42168" j. fők.

Új 600-as vasvázas szalagfürészgép eladó. Cegléd, Halász-u. 3.

Kendergépek u. m. szab. kisüzemű kendertörő és tilológép kötélgyártók, gazdaságok részére, köctépő és finomítógép, kócrázó, gyapjútépőgépek megrendelhetők rövid terminusra. Németh Lajos, Cservenka.

16 HP gázgenerátormotor, vontatható, eladó. Bp., Viola-u. 8. T. 133—657.

2 festőkörlő, 1 tészta nyujtógép eladó. Zsoltművek, I., Zsolt-u. 9.

2 drb váltóáramu 110 voltos motor eladó. — Koszoru-u. 19.

Zongorák

2500-tól, nagy választék. Bérzongorák. Tipoldnál, Rákóczi-út 61.

SOHA ILY OLCSÓN!

Még ma siessen

LYRA

világmárkás **zongora**-kiállítására

Erzsébet-körut 19.

Barcsay-utca sarok

Bérlet!

E H A L L

Andrássy-ut 15. Zongorák harmóniumok eladása, vétele, kölcsönzése. **Legnagyobb keresztény cég.**

Zong. pian. 2000.— P eladó. Vétel. Sasvári, Erzsébet-krt 21. Tel.: 426—684.

Remekhangu pianinó el. Aggteleki-u. 5. I. 10.

Vásároljon a forrásnál!

Az ország egyetlen zongoragyára

MUSICA

VII., Erzsébet-krt 43. (Royal) Zongorák, kis pianinók garanciával. Bérlet, csere, vétel, javítás, hangolás. Kérjen díjmentes ajánlatot.

400-as kombinált asztalosgép bérbeadó. T. 157-272.

VIII. mot. 0.8, 3 HP, 220—380 V eladó. Sashalom, Arany János-u. 17.

4 drb 80 m³ futófelületü függővízcsöves

kazán eladó.

„Gyors lebonyolitás 991" jeligére Blocknerhez, Városház-u. 10.

Új svéd szalagfürész eladó. T. 348—064.

Hydraulikus prések és présszivattyuk eladók. Czagányi, Lehel-u. 17b.

1 m. Schuhárd Schütte igen jó, 2 prizmás, 2 orsós vasesztergagad, golyósprés polirspindli, cső vagy drótkuzópad, kovácstüzhely, ólomolvasztó kályhák, lemezhajlító és egy dobboritó vagy vésésre való légkalapács, műszerészpadok, nyomópad, műszerész esztergapad, fakerekek stb. műhelyből eladó. Stowasser, II., Lánchíd-u. 5.

Cséplőgép, garnitura, magánjáró, VI-os, gőzüzemü, Umrath gyártmányu lokomobil és cséplőszekrény, használt, üzemképes, eladó. Deák Bárdos Ede Aréna-ut 140. T. 292-737

Szabó, III., Vörösvári-ut 4., telefon 182—759. Excenterprés 15 tonnás eladó, veszek lemezhajlitógépet 2 mm-ig.

Egy drb Szijjártó-gyártmányu

almapároló eladó

„Vidéki üzem 991" jeligére Blocknerhez, Városház-utca 10.

11. Egyéb gépet keres

Megvételre keresünk benzinmotoros kutszivattyut. T. 298-895.

Vennék kifogástalan 30 HP szivógázt, azonnali lebonyolitás. „Irkó vegyiüzem 13652" jel. főkiadóba.

Hadiüzem keres azonnalra 100—150 lóerős

fagázgenerátort és motort.

Ajánlatok „Szövetkezet 87421" jeligére a fők.

Nagyvállalat keres 800, vagy 600 mm átmérőjü szalagfürészt, 300 mm széles egyengető gyalugépet, 600 mm széles vastagsági gyalugépet, marógépet, hosszlyukfurógépet, körfürészgépet, kézi csiszológépet, gépkés-köszörügépet beépitett motorral. Aram: 220/380 volt, 50 per. Ajánlatokat „Asztalosipari gépek" jeligére a Magyar Hirdető Irodához, VIII., Sándor-u. 7

Olajsajtolót vennék. „Napraforgó olaj 5643" jel. fők.

Elektromos mélykutszivattyut cca 35 KVA generátort és külön cca 50 lóerős gőzgépet, v. szivógázmotort veszek. Zéna, XIV., Francia-ut 3.

Gombáthuzó gépet veszek. Kiss, Mester-u. 13. üzlet. T. 330-735.

1-2-3-4 lóerős motort keresek megvételre 220-380, 3 fázis. XIV., Kont vezér-u. 25.

Gőzduplikátoros autoclávot, 3—500 literest keverővel, emulgeálymenes kazánt, raklit vennének használt vagy új állapotban. — „Leirás, feltételek, ár 37599" főkiadóba.

12-14. Hangszer

12. Zongora

Zongorák, pianinók eladása, vétele. Mural, Thököly-ut 23, Telefon: 638—631.

Zongorák, pianinók legolcsóbban Strokl Zongoraterme, Aréna-ut 9. fszt 2. T. 22-33-70.

Zong., pianinók 1660-tól. Olcsó bérlet. Kernács, Rákóczi-ut 13.

Világmárkás új és használt ang és bécsi mech. zong., pianinók nagy választékban részletre is Szívtsnál, Baross-tér 1.

Jó zongorát adok 100-as Mátra vagy Sachs motorért. Soroksár, Duna-utca 11.

Kereszthuros rövid zongora 2500 P. 162—204.

Stingl, Öser, Lauberger zong., pianinó olcs. Rákóczi-ut 55. T. 137-898.

13. Zongorát keres

Vennék tanulónak olcsó pianinót. Anka, Damjanich-u. 30.

Zongorát, pianinót sürg. vennék. Strokl, Aréna-ut 9. fszt 2. T. 223-370.

Telefonáljon 222-616. Legmagasabb áron vesz zongorát, pianinót

LYRA

Erzsébet-krt. 19

Pianózongorát csak privättól vennék. Tel.: 110—417.

14. Egyéb hangszer

Hohner tangó 80 P eladó. István-ut 5. f. 10.

Gitárt veszek, oktatót keresek. „Zene 60531" főkiadó.

Tangóharmonika 290 P-ért. Rózsa-utca 16. III. 6.

HOHNER

Verdi II. eladó. Tátra-utca 23/b. fsz. 2.

Eladó Hohner Verdi III. b. tangóh. és egy dobfelszerelés. Rpalota, Arany János-u. 80a.

Hohner tangóharmonika 1,20 b. v. Hársfa-u. 18., II. 25.

15-26. Ingatlan

15. Bérház

Hagyatéki ingatlan árverések az ujpesti kir. Járásbiróságnál, Ujpest, Mussolini-utca 71. sz. földszint 3 ajtó alatt: Julius 11-én d. e. 11 órakor az Ujpest, Lőrinc-utca 30. szám, 18 lakásos ház. Kikiáltási ár 180.000 pengő. Julius 12-én, d. e. 11 órakor, a Rákospalota, Mária u. 22. számu, 5 lakásos ház. Kikiáltási ár 80 ezer P. Julius 13-án, d. e. 11 órakor, a Rákospalota, Kossuth-u. 24. számu, 1 kislakásos ház. Kikiáltási ár 15.900 P. Az árverési feltételek megtekinthetők: Dr. Szarka Lajos ügyvéd, Ujpest, István-utca 13. sz. alatt, d. u. 4—5 óra között.

Hegyaljai-uton öreg bérház telek értékben eladó. 320 □ öl. Tel. 221—609.

16. Bérházat keres

Vennék kisebb bérházat vagy villát jó helyen készpénzért 120.000 P-ig csak tulajdonostól. Tel.: 148—385.

17. Birtok

200 m. h. bérbeadó. Enessey, Sándor-u. 32. *

Monoron 30 h. kertészetre, vagy felesnek bérbe. Levél: Békei, Bp., V., Váci-ut 74. III.

60 hold tanyás 180.000. Ziegler, Margit-körut 65. II. 1.

Ideális szép helyen, erdőtől körülvett kb. 11 magyar holdas ingatlan, vegyesen szántó és kaszáló, 3 szobás lakóházzal, közvetlenül a Máriabesnyő-aszódi müut mellett sürgősen eladó. Értekezés tulajdonosnál, Jolsvayné, Budapest, Damjanich-u. 51.

30 hold vásut-kőut mellett kényszerből eladó; 50—70—100 hold, takarmánnyal bérbeadó, azonnal beköltözhető. Bővebbet Polyák, Szolnok, Baross 3.

Bérletek:

Püspökladánynál 54 kat. h. lakó- és gazd. épületekkel 6 évre, állattartásra is elsőrendű 1 vagonért **Szolnoki 342** kat. h. 6 sz. urilakkal élőholt leltárilag 29-re **Szabolcsi 500** kat. h. épületekkel leltárral 517 q-ére. **Szolnoki 500** h. épületekkel 1 q-ére adóért. **Dunántuli 650** h. Kisalföldi 850 h. előnyösen. Ferenc-krt 24. **Harrach.** T.: 38-

Somogyban 14 h prima termő szőlő és gyümölcsös, vincellér és présházzal. Eladás engedélyezve. Iroda: Kálmán-u. 22. T. 124—908.

18. Birtokot keres

Földbirtokot megvételre keresek 400.000-ig. Ajánlatokat „Sürgős 37587" jel. fők.

Birtokot vennék 10—15 holdat épülettel. Csepel, Árpád-utca 45. Füszeres.

19. Családiház

Rákospalotán 2x1 és 1x3 szobás ház eladó. Tel. 29-68-29.

1 drb 24 m²-es télen is lakható családi faház eladó. V., Kárpát-u. 25.

Piactérnél sarokház, duplakemencés sütődével, 2 utcai fürdőszobás lakással, nagy forgalommal, sok sterrel, 60 ezerért eladó. Paulovits sütőde, Abony.

Pomázon az állomásnál háromszobás bek. Ifkovits ir., kastély mellett.

Csillaghegyen bek. azonnal adóm. 3 sz. k. sp. 85.000. Rikker ir. Kevesutca 47. T. 162—774.

Weekendházak, szerszámoskamrák, telekbérletei is, sziklába épitett óvóhely használattal Málnay és Szanyinál, Folyamőr-utca 8. Acstelép.

Beköltözhető csal. ház Kisvelencén, tóra nézö magaslati telken, kétszoba konyha, nagy veranda, kut, 50.000. — Ugyanott 1 szoba konyha, kut, 150-es telken, 35.000. Martonvásáron kétszoba konyha, kamra, kut, bekeritve 50 ezer pengő. Némedy, Szent István-körut 30. Telefon 328—735.

Csillaghegy (Rómainál) 1 sz. konyh., kam., 240 □ sarok, adóm. ház, 40.000. Kovács 135—891.

Weekendház eladó, télen-nyáron lakható, szoba, konyha, veranda. X., Gergely-u. 4. vendéglő.

Bombabiut. 2 sz. villa, gy. Bp.-tól 50 km. 35.000. XI., Kanizsai-u. 24. III. 2. T. 466-086. *

Magasföldszintes uj családiház eladó. XIV., Deés-u. 29.

Figyelem! Eladó szoba konyh. előszobás weekendház faváza 3500-ért, 23 m². T. 256-495.

Balatonkenesén 1 ház és telek a Föv. Üdülő mellett eladó. Horvát Ferenc, Verseny-u. 13.

20. Cs. házat keres

Csillaghegyen, Mátyás király-u. és Római kézött vennék 1—2 szobás adómentes, beköltözhető 100—200 □, épült es házat. Harmati, Cs.-hegy, Botond u. 6b. vagy V., Pozsonyi-ut 16. Telefon: 142 289.

Budai hegyvidéken

3-4 szobás családi házat

KERES

albérletbe idős házaspár. Ajánlatokat „Hegyvidék" jeligére, Haasensteinhez, V., Dorottya-u. 8.

21. Gyár, üzemház

Malomrész eladó. Sándor-u. 10. Erődi.

Kerámia gyár

amely virágcserepet és tüzálló agyagedényt gyárt, bőséges nyersanyag készlettel, nagy formaparkkal sürgősen eladó. „Budapesten 5574" jeligére fők.

Szeszf. szesz és den. szab. rakt. ital gyárt. rt. gy. berend. III. em. gy. épületek, m. gy. alkalmas, Bp.-hez közel, v. vágánnyal, eladók. Sütcs, Pécs, Perczel-u. 10.

Minden vevőt, eladót nyilvánt. T. 183-039. *

22. Öröklakás

Egyszoba, hallos, teljes komfortos és garszon

öröklakások

eladók. Szent Imre-városi Társasházépitő Irod., Budapest, XI., Verpeléti-ut 13. T. 239-088, 269-038.

23. Telek

Négrádverőcén eladó 412 öl magasl. vikendtelek, Dunához, műuthoz közel, vasuti állomáshoz 30 perc, gyönyörü körkilát., 7000 P, Magyarkut forrásmegállónál, cca 220 öles telek 25 pengő. Lovas közv., Kismaros.

Angyalföld, Jász-utcánál 150 öl eladó. Bővebbet Kiskunmajsa, Hitler-utca 1.

Hüvösvölgyi bombabiztos 125—250 öles ikertelek részletre eladó. Ügy. dij. Tel.: 364—304.

Szent István-telepen az állomásnál több gyümölcsös telek eladó. Pomáz, Ifkovits iroda, kastély mellett.

Pomázon az állomásnál 1500 □-öl telek megosztható. Ifkovits ir., kastély mellett.

Római megállónál 352 □ t. Cs.-hegyi m. unál 180 □ 35.000. Rikker, Kevesutca 47. T. 162—774.

Örszentmiklóson 350 □ öles gyümölcsös telek eladó. Cim: Bp. V., Nádor-u. 24. f. 6. Kovács.

Telkek Kisvelencén tóra nézö magaslaton 6000-től 12.000-ig, Erdparkvárosban 681 □-öles gyümölcsös prima termő bekeritve, egy szoba-konyhás házzal, kuttal 42.000. Erdővároson erdős villatelkek P 6000-től 8000-ig. Némedy, Szent István-krt 30. Tel. 328-735.

Telkek állomástól egy percre kaphatók. Ercsi, Ságt.

Eladom Bp. XI. levő 369 □-öles, bekerített szőlő és gyümölcsös, közműves telkemet. Gömöry Lajos, Kunhegyes.

Pestszentlőrincen 120 □ öl telek 9000.— P. Horváth ir. Berlini-tér 6. sz. I. 12.

Házhelyek vasutállomas mellett jutányosan eladók. Jalics Kálmán, Gyálpuszta. 42243

Eörs vezér-utca 56-o. telek eladó. T. 29-75-74

Pilisvörösváron 201 öl müutnál olcsón eladó. T. 153—353.

Börzsöny és Václigeten telkek 5500—10.000-ig kedvezményes fizetési feltételekkel. Továbbá: XI—XII. ker-ben és Bpest környékén olcsó telkek és gyümölcsösök eladók. Előd ir., Bpest, Váci-ut 39. I. T.: 292-577

Budafokon 600 öl ker. gyüm. 60.000. Ziegler, Margit-krt 65. II. 1.

Torbágyi-úton gyönyörü 300-as telkem 55.000-ért eladom. 2 villa épithető eng. Csillebérben weekendtelkem 13.000-ért. Érdekl. 184—365, d. e. 11—1-ig Zay.

Zugló főutvonalán 130 □ közműves sarok 75.000. Bologa, 225—498

TELEK

Svábhegyen, Fogas mellett, vill. 10 p., 2× 600 □ 84 és 120.000.

VILLA

Sasadi-utnál, vill.-tól 10 perc, 4 sz. teljes komf. a. m. 450 □ diszpark, vaskerités, beköit., 250.000.

Hoffmann ingatlaniroda, Bpest, XI., Plósz L.-u. 12/b. Tel. 457—292. hétközn. 9—10 közt, hétfőn, pént. 5—7-ig is

Diósd-Üdülőtelepen 250—280 □-öles telkek eladók. Ára 16—17.000 P. Cim a főkiadóban.

Siófokon szép villatelkek kaphatók. Érdeklődni lehet Tóth Vig Imre, Siófok, Batthyányi-u. 58. Tel. 110.

Sarok gyüm. Érden el. „Alkalmi 42275" fők.

Börzsönyligeti 300 öles telek eladó. „Strand mellett 31185" jel. Erzsébet-krti fők.

Igen alkalmi, vételü ingatlanok Budapesten és környékén, Balatonon és más nyaralóhelyen. Ifj. Gálhegyi V., Kresz Géza-u. 11. T.: 32—92—80.

Pesthez közel gyönyörü nyaralón igen alkalmi vételü ősfás telkek □ ölenként 12 P-től. Ifj. Gálhegyi. T.: 329—280.

Budai oldalon 160 □ öles délkeleti fekvésü 10.000

Ugyanott 240 □ öles saroktelek 14.000.

Kelenföldi p.-u. közelében 150 □ öl 25.000. Fehérvári-utnál 2 em. bérháznak 55.000. Istenhegyi-uton 300 □ öl 2 em. bérvillának jutányosan. Ferenc-krt. 24. Harrach. T. 385—112.

R.-csabán 153 □ sarok 12.500. Bologa 225—498.

Olcsó 158 □ telek Egressy-u.-nál 36.000. Bologa, Király-u. 78. (225—498.)

Kelenvölgyben házh. 30.000, bfok balatoni utnál gyüm. házh. ép. eng. 26.000 és 17.000. Tel. hétk. 3-tól 259-211.

Ligettérnél 129 □-öl összközm. telek 38.000-ért, Novotny. 143—290.

Telek XIII. kerületben 146 □-öl összközműves sürgősen eladó. Iroda Kálmán-u. 22. 124-908.

24. Telket keres

Textilipari üzem céljaira olyan közműves telket keresek, melyre 1200 m2 munkaterületü épület emelhető, esetleg ennek fele emeleten. Ajánlatok „Pesten vagy környéken" jelig. Elocknerhez, Városházutca 10.

Hegyaljai telket vagy pincét veszek bérbe is budai villamos vagy HÉV mentén. Vadász-u. 23. Kávémérés.

Bombamentes 2 szobás komfortos házamat 700 öl gyümölcsösöm Bp-től 22 km-re elcserélném bpesti hegyvidéki házhellyel. „Rózsadomb 37604" jel. főkiadóba.*

Vevőim részére kisebbnagyobb, prompteladó telkeket keresek. Leirást kérek. Lövey, tel. 145—713. József-krt. 2.

Közműves telket keresek 80.000-ig. Készpénzzel. Iroda. T. 124—908.

25. Villa, palota

Nagyadómentes, legjobb anyagokból készült

VILLA

1×3, 1×2, 1×1 sz. komf. luxuslakásokkal, garázs, külön épitett légópince, remek kertben, 250 ezer, sürgős eladás, kitünő vétel. Kizárólagos megbizott: Kovács ir., Vilmos császár-ut 20. T. 115—891.

Balaton mellett 4 sz. garage bek. villa 90.000. Ziegler, Margitkrt 65. II. 1.

Pesthigekuti emeletes 1x3, 2x1 szobás uj villámat budai 3 szobásra elcserélném. „Azonnal" jeligére Haasenstein és Voglerhez, Dorottya-utca 8.

VILLA

Siófeknál 5 szobás alápincézett, garázszsal, vizvezetékkel, 270.000-ért. Wolff Károly-utnál 2 szobás, adómentes, luxus villa, villamos megállónál, 70.000-ért.

TELEK

Rózsadomb legszebb helyén 360 öles luxus villatelek áron alul 150.000-ért; budai 220 öles 60 m. frontu bérháztelek 100.000-ért.

BIRTOK

Szentes határában 280 magyar holdas szántó, rét, kaszáló, gazd. épületekkel, sürgősen 600.000-ért. Kisujszállásnál, öntözőcsatorna melletti, 27 kat. hold gazd. épületekkel 80.000-ért Összes eladások nyilvántartva. Dr. Hegyi, Rökk Szilárd-utca 6. 13—96—83. *

Dunántuli városban főuri hagyatékból 5 szobás urihaz nagyobb telekkel 230.000-ért azonnal. Magánhirdetés. T. 458—513.

3 szob. összkomf. beköit. uri villa eladó. Nagy Gáborné, Rákosszentmihály, Rákosi-ut 88. Tel.: 208—633.

Budai hidfőnél 1x2; 2x1 komf. adóm. beköit. 300.000. Horthy-körtérnél 2 em. luxus bérvilla, 1x5, 1x4, 1x3, 1x2, 4x1 összkomf. lak. 1.100.000-ért Ferenc-kört 24. Harrach. T.: 385—112.

Budán szép helyen, 2x3 szobás össak, em. villa családi okok miatt eladó. Azonnal beköit. Elöd ir., Váci-út 39. I. Tel. 292-577.

26. Villát keres

Vennék kisebb villát v. telket Hüvösvölgy, Svábhegy v. Rózsadombon. Lukács József, Aradi-utca 6.

27-33. Jármü

27. Kerékpár, tricikli

Férfi, női kerékpár. Andrássy-ut 27., III. 6.

Jókarban lévő triciklit keresünk megvételre. Ajánlatokat továbbit „Jó gumikkal" jeligével Leopold Gy. hird. váll., Erzsébet-körut 39.

Férfi kerékpár eladó. XIV., Czobor-utca 49.

Női, fiu ker.-pár. Pacsirtamező-u. 29. II. 3.

26-os fiukerékpár eladó. Bem József-u. 24. III. 2. Vas. 3-ig és hétf.

Férfikerékpár prima gumikkal eladó. V., Wahrmann-u. 36.

Kerékpár női alig haszn. uj gumikkal el. Iskolautca 26. Házf.

Triciklit vennék. Rökk Szilárd-u. 5. csemege.

Uj férfi 3—4 évesnek, gyer. ker. p. eladó. Rökk Szilárd-utca 19. fsz. 7.

28. Motorkerékpár

100 cm3 Mátra eladó. III., Virág B.-u. 23. Szalay.

SMB szak eladó. Megtekinthető (keddtől) Vay Adám-u. 3. f. 6.

500 old. külön is olcsón. XII., Maros-u. 7. I. 16.

125 Ardie, 250 Zündapp eladó. Csáky-u. 57.

Old. ko. Üs 600 Indián 12-ért 116—086.

Gyári uj Sachs 100%-os gumik. Malitzky örv., Lehel-u. 41.

Old. ko. Ü-s 600 Indián 12-ért. 116—086.

Csepel, Szaxonette segédmotorok, női, férfi kerékpár. Erőd-u. 10. Lázár.

Mátra 100 Ia, 1 éves T: 29-25-33. Hétfőtől.

Eladó modernizált 220. Puch 90 /. G. Gen. jav. Megtekinthető d. e. 10-ig Dob-u. 84. II. 17. á. Buzi.

Mátra, Csepel, Pacsirtamező-u. 29., II. 38.

DKW 250-es motorkerékpár, teljesen jókarban, 100 százalékos gumikkal eladó. Cséka, Budaörsi-ut 76.

BSA 750-es oldalkocsival, majdnem uj, D-Rád, 200-as, prima gumikkal. Borsódy, Murányi-u. 15.

Motorkerékpár, 350-es Villiers, uj gumikkal eladó. T. 165—833.

M. mkphoz csak motor. Zündapp S. V. 500. 420—178.

M. S. U. 98 kcm. I A. segédmotor eladó. Műegyetem, garázs.

250-es Velocette alkalmi áron eladó. Kispest, Vécsey-u. 29.

500-as Rudge eladó. Megtekinthető hétfőtől Kelenföldi-ut 32. fszt. 2. Korpácsy.

Harley Davidson oldalkocsis prima állapotban eladó. Alpár-u. 9.

250-es BMV motorkerékpár gardány tengelyes prima gumikkal, eladó. XII. Wolff, Károly-u. 98.

Mátra 100-as eladó. XIV. ker. Czobor-u. 49

Csepel 100-as eladó. Ujpest, Árpád-ut 15.

125-ös TWN ig. j-nek prima. Uj kézi 63 v. áll.

Budge 350-es, lemezvázas keveset futott, olcsón eladó. Hétfőtől Kisőrssy, Lónyay-u. 7.

100-as Csepel eladó. Előtvös-u. 25-b. Radó.

Uj s. motorok Conti-u. 6

30. Személyautó

Opel, Adler és Studebäcker, használt személy gépkocsik 50—80% gumikkal, abroncsozással, keresk. min. kiutalására kaphatók, teherszállításra átalakithatók. Megtek. Generál Árukeresk. R. T., Fáy-u. 9.

Uj Topolino E betüs, négy uj gumival eladó. „20.000 pengő 13651" jel. főkiadóba.

Kisautó Ausztin 5 gumival eladó. XI., Albert-u. 81.

Topolino E. 12-ért. Stáhly 1. I. 5. Mihály.

Fiat, Skoda, Ardita, Plunuth, Opel, Steyer, gumival, anélkül eladó. Garáza, Dankó-u. 15.

Járó és leállitott autóját garazsirozzuk és eladó autóját értékesitjük. Osztona garázs, Dankó 15. T. 143-246. *

Alkatrész Adler, Ford, Fiat, Opel, Austinhoz raktárról kapható, karosszéria és komplett kocsi is. Szajkó, Rottenbiller-u. 60.

Balilla eladó. XIV., Szilágysomlyó-u. 13-b.

Topolino 5 drb 90% gumiv. ig. jog.-nak eladó. Tel. 160—500.

Autó, személy- és teher vétele, eladása. Cyklop, Nagyatádi Szabó-u. 24.

Mercedes 1700 g. n. eladó. Kender-ut 6. II. 6.

599 Fiat E betüs, teherre átalakitva, jó gumikkal eladó. Takács, T. 29—77—12.

Vennék béreautónak kis kocsit jó gumikkal. Horthy M.-körter 7., trafik T: 258—617.

31. Teherautó

Tömörgumis 4 t. teherautó, jó állapotban eladó. Anka, Damjanich-u. 30.

Másfél tonnás teherautó használható gumikkal eladó. Telefon 425—720.

Ford Taunusz, félt. csukott Tátra 3 t. tömörgumis, prima állapotban eladók. V., Visegrádi-utca 49-a.

2 tonnás AF Rába olcsón eladó. Generálva. Thurzó-köz 14. Autótelep.

500 kg teher, üzemképes, elköltözés végett 7000 pengő. Garay-utca, Keleti garázs.

Opel 1.5 t. jó gumikal. Szajko, Rottenbiller-u. 60.

590 kg-os gyorsteher csukott, 5 drb gumival kitünő állapotban eladó. Megtekinthető VII. Szövetség-u. 22. Telefon üzleti órákban 422-769 vagy este 291—087.

Gyors teherkocsik, Prága, Ford 500 kg. prima állapotban eladók. Vig-u. 26. Fodor

Tempó 3 ker. csukott prima gum. eladó. Tel. 145—082.

Jókarban lévő Oetl-Blitz 3 tonnás teherkocsi 2 abroncsal Budapesten eladó. Piller. Tel. 118—113.

Butángázas 1100 Fiat és számos kis gyorsteherautók jó gumikkal eladók. Romaneill-u. huszonnyolc.

Gázüzemü

1½ t Studebacker jó g. és 1 gyorsjáratu 3 t

differenciál

féltengelyekkel, tárcsákkal eladó. Tel.: vas. 164—232, hétfőtől 326—543.

Egy jókarban lévő 3 keretü (tempó) auto eladó. Fehérvári-út 141

1½ t. Tátra butángázos teherautó eladó. Baross-u. 93. Garázs.

4 T Benz üzemk. eladó. XII., Gömbös Gyula-ut 73. Balázs.

2½ Benz Mercedes, 34x7 gu. 90%, generáljavv. olajfékes, sürg. eladó. Ujpest, Katona József-u. 12. Megt. vas., hétf. Telefon: 29—47—02.

3 tonnás pótkocsi sürgősen eladó. Hétfőtől. Tel. 134-793, 383-433.

Prima állapotban levő 3 kerekü Tempo sürgősen eladó. Mártonut 40. Börcsök tel. 13—95—59.

32. Teherautót keres

Egy tonnás teherautót kifogástalan állapotban, prima gumikkal vennék. Közvetitőt magasan díjazok. Vasacél, Budapest, Szív-u. 23. Tel. 124—144.

3 tonnás, üzemképes teherautót sürgősen vennék vagy berelnék, Mateosz. Tel. 381-539.

33. Egyéb jármü

(Csónak, csónakmotor, gyermek- betegkocsi stb)

Mély gy. kocsi feh. steppelt kif. áll. eladó. Érd.: házfel. V., Katona J.-u. 4.

Keresek könnyü kocsit egy és két lóra jó állapotban. Woraczicky, Szentkirályi-utca 35. Tel.: 136—444,

Áruszállító kocsi (csarnoki) eladó, vagy egy jókarban levő triciklivel elcserélhető. Cim: Konzervgyár, Hajós-u. 39-a.

Csónak, Fojt építés, 2 pár ev., telj. fölsz. sátor, motor, elcs. 125—200 motork-ért ráfizet. „Jó csónak 5605" fők.

Betegkocsit

hadirokkantaknak és betegeknek csak Nováktól, Budapest, VIII., Stáhly-utca 3.

Gyer. kocsi sp. eladó. Hársfa-u. 17. fszt 1.

Betegtolókocsi

tricikli, gyermekkerékpár Stefkánál, Rökk Szilárd-utca 23.

Mély gyermekkocsi eladó. Pálya-u. 13. f. 3.

Kézikocsit vennék, könnyüt, jókarban. Tel. 496—344.

Gyermekkocsik jutányosan. Erzsébet-krt 42. III. 16-a. kereskedő.

Bérbe vagy megvételre keresünk könnyü csukott lovaskocsit dobozok szállitására. Kocsist is felvesszünk. — Ajáni. továbbit „Állandó napi fuvar" jeligével Leopold Gy. hird. váll., Erzsébet-krt 39.

34-35. Ruházat

34. Szőrme

Szép perzsabunda, boleró, ezüstróka olcsón. Belcznay-utca 12.

Bundák, rókák, bolerók, alig használtak is olcsón. Megóvás, átszabás, Bischinger szücs, Kálvin-tér 2. I. 4.

Kékróka, uj, eladó. — „Ritka szép 1186" jel. Erzsébet-krti fők.

35. Egyéb ruh. cikk

Lovaglócsizma uj 40-es eladó. Zsigmond-utca 13. III. 13.

Emprimé ruhák eladók Teréz-krt 23. II. 16.

Jó áll. 33-os női bakancsot vennék. Batthyány-téri trafik.

42-es Bilgeri csizmát és két csizmanadrágot vennék. „Készpénz 31139" jel. fők.

Használt férfi- és egyenruhát magas áron vesz Csonka, Telekitér, 34-es bódé.

Békebeli finom szmoking középtermetre, női selyem kosztüm, blunok és selyem ruhák eladók. Csáky-u. 16., I. 7.

Erős középtermetre nyári-téli ruhát, matracot veszek. Zagora, Eszterházy-utca husz. *

Tisztagyapju fürdőtrikó, angora lemberzsek, nyári és szövetruhák, kosztümök kitünő állapotban alkalmi áron eladók. Hétfőtől 9—1-ig Szt. István-park 18. fdsz. 1.

Női cipők el. T. 420-178.

40-es prima uj csizma eladó. T. 149—836.

Eladó duplatalpu 44-es uj csizma, köpeny, zubbony prima, uj kord lov. nadrág szürke, prima fekete pantalló. Dr. Juhász, Ujpest, Munkácsi-u. 52. Országászló parkje mögött.

Keveset haszn. egyenruhák alacsonyabb termetre eladó. Előtvös-u. 47., fsz. 4.

Használt férfi, női ruhát, fehérneműt, bútort Ecdor Sándor vesz T. 183—838.

Hosszu f. börkab. Pacsirtamező-u. 29. II. 33.

36. Üzlet

Forgalmas fűszerüzlet eladó. II., Föld-u. 59.

Forgalmas fűszerüzlet eladó. III., Föld-u. 59.

Söntésvezető fiat. háaspárt ital bizt., esetleg csapost azon. felvesz. Retek-u. 6. söntés. *

Fűszerüzlet Budán eladó. Tel. 436—911.

Vendéglő leltárral, betegség miatt eladó. — Verseny-utca 26.

Pensió, 30 szobás, vagyontszerző üzlet, olcsón átadó. Horváth ir. Berlini-tér 6.

Gyümölcsüzlet berendezéssel raktárral átadó, más célra is. IX., Tinódy-u. 13.

Füszerüzlet eladó. Tel. 130—349.

Régi, bevezetett női kalapüzlet olcsón eladó. „Főutvonal 42215" jeligére főkiadóba.

Füszerüzlet össz. kijel. átadó. VI., Ó-utca 42.

Vendéglő elszámolásra betegség miatt sürg. átadó. Ujpest, István-u. 26.

Sütöde, 4 kemencés, betegség miatt minden elfogadható áron eladó. Kiss, Szt. László-utca 33.

37. Üzletet keres

Keresek napibérbe egy kávémérést vagy egy élelmi üzletet. Jeliger: „Szerény 5577" fők.

Bérbevennék kisebb enyvüzemet. Részletes leirás és feltételek megjelölésével „Enyvüzem 37598" fők. *

38—42. Egyéb adás-vétel

38. Ékszer, értéktárgy

Doxa férfi karóra eladó. Érdeklődők „Doxa 13672" jel. fők.

Értéket és mást vesz 11—12-ig. Tel. 425—[illegible]. Kultsár, Dohány-u. 43.

Svájci férfikaróra: 29-25-33. Hétfőtől,

39. Épitési anyag

NÁD és gyékény nagyobb mennyiségben azonnali szállitásra eladó. Elcser Károly, Dunapataj.

40. Rádió, gramofon

Táskarádiót vennék Braunt, Blaupunktot. Király-u. 112. III. 12.

Törpe Supper eladó. Izabella-u. 23. I. 17.

Szuperek, légórádiók, lemezjátszók kaphatók. Csere. Regner, Murányi-u. 53.

Borsfay rádió vétel, csere. Király-u. 92., udvarban. T.224—382.

4x2 Telefunken régebbi tipus, vibrátorral. Péterffy S.-u. 42., f. 3.

Simens 5+2 U. Orion 3—1 U. eladók. Csere. Sáfó-u. 3., Blaskó.

41. Egyéb eladás

Eladó eceteshordó, 90 hl. kifogástalan töltőképes. Kohl, Kassa, Esterházy 40.

Gyászkocsi, faragott platós és egy furgon eladó. Szabó temetkezés, Cegléd.

Műszaki és kerékpárkereskedők figyelmébe ajánlom saját gyártmányu, komplett bicikliragasztómat (tubus, foltgumi, szelepgumi és smirgli) jótállás mellett, prompt. Nagyobb mennyiségben is szállitok. László Gyula, Komárom.

Eljoutorio árut

nagyobb tételben

átadek.

„Nagykereskedő 42094" jeligére főkiadóba.

Méhviasz, parkett- és padlóbecsesztő viaszt ujból szállit. Békebeli áru! Kereskedőknek engedmény. Özv. Gombárovits Jenőné gyertya- és viaszfeldolgozó üzeme, Veszprém, Buhin-u. 23. szám.

Damaszt asztalnemü, 12 személyes, ágynemü, függöny. Hétfő, keddön. Hernád-u. 24. földszint 6. *

60 hl. uradalmi bor 11.

Gulyás Ferenc

Törökbálint
Beszkét Autobuszüzem

Polg. fogl.:
villanyszerelő

Felkérésükre közlöm életrajzi adataimat a kért célra azonban minden utólagos kötelezettség nélkül:

máj. 23

1898-ban születtem Freibergban Németorsz. a világháborut mint német katona harcoltam végig, hadirokkant vagyok, trónyi 1933-ban a Nemzeti Szalonban szerepeltek először a képeim a kiállitáson, azóta állandóan minden kiállitáson résztveszek.-

Tisztelettel

Budapest, 1934, október 1.-

Gulyásfermy

Sz. Törökbálint Kossuth Lajos utca 30

Kép Forák 1935-41 rendk. hallg.

1935. Beszkét festőcsk. Tróni jós lassú

Gulyás Ferenc

Zimbrói

~~[illegible]~~ festő

Műterem

Magyar Képírók

kiáll. 1935. ápr.

48, sz. Göcseji

prékázak, Olaszt.

150 P.

A 100 éves Herend a Budapesti Nemzetközi Vásáron.
Iparcsarnok, 352. sz., (a főbejárat mellett).

Alapitva : 1 8 3 9.

Herendi Porcellángyár

R. T.

Gulyás Ferenc

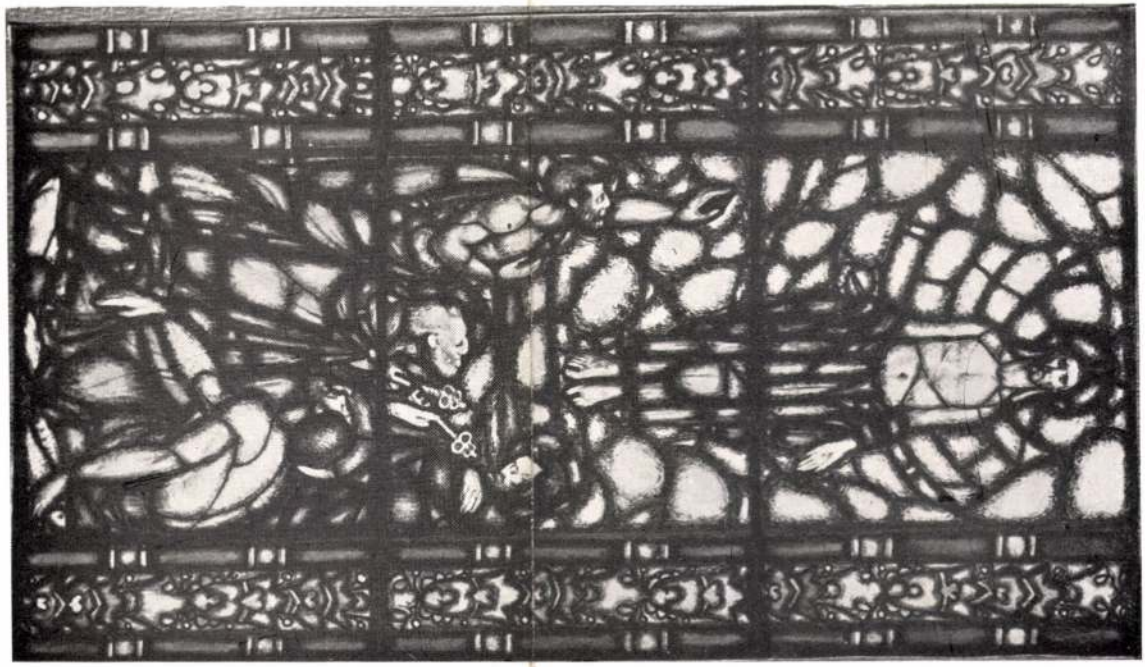

KOVÁCS ÁRPÁD: FELTÁMADÁS, ÜVEGFESTMÉNY TERVE. T.: MEYER A.

Műcsarnok. Képzőm. försk. kiáll. 1937.

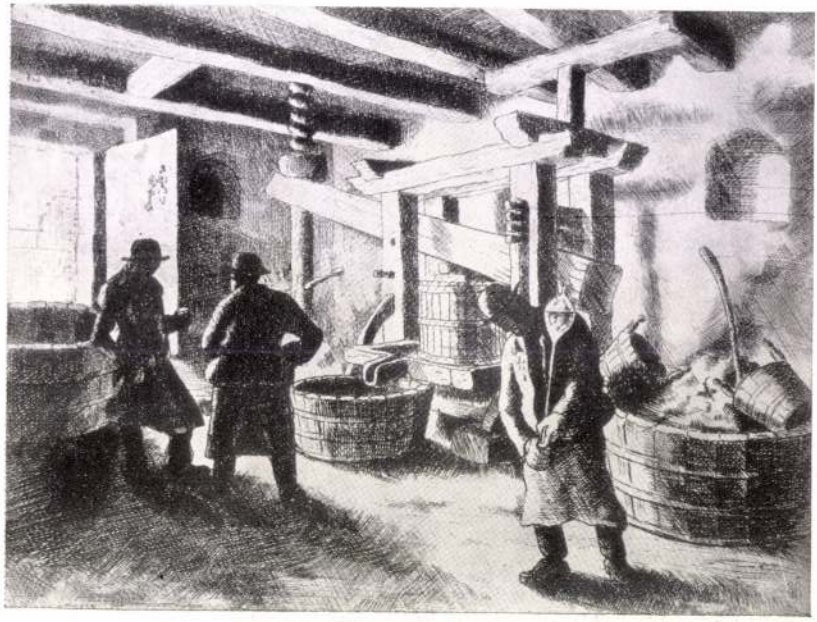

GULYÁS FERENC: PINCÉBEN. TANÁR: VARGA N. L.

Gulyás Ferenc

Képzőm. főisk. kiáll. 1937

69. Gulyás Ferenc . . . . Arcképtanulmány

olaj.

Tanár: Benkhard A.

Gulyás Ferenc
festő
l. Tavaszi Salon
XV. 126.

1944.

44 VII. 24 17
54

A m. kir. postatakarékpénztártól

16135

(49)

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

51.

Budapest

IX. Hőgyes Endre u. 10.

— 177.96 Pen

telefdíj

Hivatalos
Díj átalányozva

GULYÁS FERENCZ

45	Munkás	rézkarc	50.—
46	Tájkép	rézkarc	40.--
47	Munkásfej	rézkarc	100.—

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1933

1336. Gerard Da~~[illegible]~~vid:

Sz. Oudewaterban 145

A gyermek Jézus imádása.

Az ~~előtérben~~ li ~~[illegible]~~ istáll
gyermek, ~~[illegible]~~ Lábainál térde
~~[illegible] és a ki szürke~~
~~[illegible]~~
fehér ruhás angyal ~~[illegible]~~ imád.
piros köntöst és palástot vis
gyertyával. Balról két pásztor
mig az istállóból a résen fér
Bethlehem ~~[illegible]~~ épületei tünn
torok, ~~[illegible]~~ kiknek
gyalra figyel, ~~[illegible]~~

Fa, méretei 76.5:56.7
Vétetett Gebr. Bourgeo
Elszámoltatott 1895: V
Az elszámolásra nézve

Kit a

Körelében

Kissé odább
dig

I Már
a ki s
vonto

04.V.10

GULYÁS FERENC

68	Törökbálinti présház	rézkarc	45.—
69	Törökbálinti templom és hegy	rkc	40.—
70	Törökbálinti pincék és kápolna	rkc	35.—
71	Falu vége és falusi kuria	rkc	40.—
72	A két német fivér	rkc	45.—
73	Két tanulmány fej		40.—
74	Javitóakna	rézkarc	40.—
75	Tengeri morzsolás	rézkarc	40.—

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1934

(látképe a XVII. századból III. 209.—)

Presnitz török erősség átadása 1666-ban

(rézmetszet) III. 209.

Gulyás Ferenc

K. Tavaszi Szalon 1935

GULYÁS FERENC

53	Törökbálinti bucsu	rézkarc	20.—	pengő
54	Törökbálint hóban	,,	20.—	,,
55	Lágymányosi Jeruzsálem	,,	15.—	,,
56	Lágymányosi halászkunyhó	,,	15.—	,,
57	Lágymányosi halászok	,,	15.—	,,

[illegible]

Gulyás Ferenc

66	Bajor tájkép	rézkarc	15.— P
67	Bajor falusi rész	„	15.— „
68	Budafoki kutyavilla	rézkarc	25.— P
69	Cigány karaván	„	10.— „
70	Cigány karaván Budaörsnél	„	10.— „
71	Kutyavilla kicsiben	„	10.— „

Nemzeti Szalon 1937
Tavaszi Szalon

Muzslay László:

Derékig, kissé balra
süli, bajusza hegyesr
nyakkendője alól inge
vetett prémes mentéje
más aul két sorban:

Boros Tenői
Temes V

s a czimer után ba
középütt: Kiad
Ponori Thew
Gramic

s jobbra: Ungarisch

Könyor

N. Szalon

1934. márc (M. Képírók)

Vízimalom, pastell

Szüstgyűrű II. 119

Grossmann, Joseph

katai epitész

1

Kaposszy jegyzék

205. l 208. l

(Kaposvár)

GULYÁS FERENC

2/a. Imádkozó asszony, rézkarc	15.-
2/b. Szent este, rézkarc	15.-

GULYÁS FERENC

4/a. Esztergomi ásatás, rézkarc	15.-
4/b. Esztergomi ásatás, rézkarc	15.-

GULYÁS FERENC

9/a. Két öreg, rézkarc	15.-
9/b. Derkovics Gyula, rézkarc	15.-
9/c. Öregasszony, rézkarc	15.-

Nemzeti Szalon
téli tárl. 1938 jan. felv.

Gulyás Ferenc

S.T. Tav. tal.

1939 (Ernst)

Fonóda
Törökbálint
Munkás
Fejek
Gádorban

G. Szabó Kármán

kiáll.

Nemzeti Szalon

1941. szept – okt.

Tőv. kept.

Gulyás Ferenc

festő

l. 65 – 71. n.

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

Földmünkások
Felesiszen
Falusi nerik
of 1941

A két öreg
Pécsi utcarészlet
virf

Farchasok
Halászok
rárk

T. 1593.

képező három hölgy egyike kucsmát
virágos szoknyát; másika főkötőt,
yapotruhát apró csikkal és himzett
kalapot préselt selyem kelméből,
t Kisfaludy-zsinórral és pique ru-
yes vidék terül el várral. Felirata:

tal divatteréből.

1861.
en 1861.
Pesti Hölgy Divatlap XIXdik számához

37.8 cm.

Gulyás Ferenc

Balaton, vízf.
Tavaszi nap, olaj

Nemzeti Szalon
Tavaszi Szalon

1942

Temesvár.

E lapon a háttérben felt
égő házakkal és épen leeső öt

Continuatio
THEME
vom 22. Sep

alól balra: Regenspurg zu find
magyarázó szövegének kezdete:
fejezése: I. Comunications

Rm., mér. a rl. 28

227-94-2.

Gulyás Ferenc

Kilátás 1940. A gyermek

Anya gyermekével

Apa gyermekével

Lelet, Petrai VI. 158.

Gulyás Ferenc

Törökbálinti teglagyár, vezkare.

Nemzeti halon. Munkácsy Céh VIII. repr. kiáll. kat. 1935. márc. 30. — ápr. 14.

Gulyás Ferenc

festő

Duna mellett, olaj.
Pesti halrakodó,
vérk.
Vajdahunyad vára,
vérk.

Nemzeti Szalon
1939-es Szalon

GULYÁS FERENC
47. Munkás, olajf.

Nemzeti Szalon

Őszi kiáll. 1939. szept.

Gulyás Ferenc

Anya gyermekével,
olaff.

Nemzeti Szalon

Archipfestők 1939
nov.

GULYÁS FERENC

46. Ófalu Baranyában, vízf.
47. Zebegény, vízf.

Nemzeti Szalon

Magyar tájak
1939. dec.

GULYÁS FERENC

45. Pécsi belváros, vízf.
46. Pécsi utcarészlet, vízf.

Nemzeti Szalon

Magyar városok
1940 jan.

GULYÁS FERENC

40. Falu vénjei, rézkarc
41. Zebegényi komp, rézkarc
42. Búzaszentelés, rézkarc
43. Parasztasszony korsóval, olajf.
44. Parasztasszony, olajf.

Nemzeti Szalon.
Magyar nep
1940 febr - marc -

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

1939. DECEMBER 17. — 1940. JANUÁR 1.

GULYÁS FERENC

46. Falu vége, olajf.
47. Duna mellett, olajf.

Nemzeti Szalon
Őszi kiáll. 1940. okt.

GULYÁS FERENC

99. Pince előtt, vízf.

Nemzeti Szalon

1940. nov–dec

MAFE 25. kiáll.

47. HUBAY ANDOR: Piéta

Gulyás Ferenc

festő

N. Szalon

1941 jun.

Öregasszony
Stefán Dóri
Délvidéki hénázás
Csepléz

of

Tél
Pincék
Női fej

virf

Műcs. kiáll, 1933 tól

Pipics 113. l

1942 dec - 1943 jan. (MAPE)

Öreg istálló, virf

Pécs, trébes

//

GULYÁS FERENC

52.	Átkelés, olaj	1300.-
53.	Soroksár, vizfestmény	500.-
54.	Kártyázók, vizfestmény	500.-

Nemzeti Szalon

248. Filigrános kehely, 1480 körül

GU[illegible]ÁS Géza graf.

Forrás 1989. 11.

Goór Imre

Gulyás Géza grafikái

Gulyás Géza színes grafikáinak Forrás-beli fotói csak halovány másai az eredetieknek, pedig a tört kékek, zöldek és okkerek fontos hangulati hangütései a szilárd egységbe foglalt kompozícióknak. Az alkotó ezzel nyújt kapaszkodót a szemlélőnek az elfogadáshoz, a megértéshez.

Gulyás Géza e világra Pesten landolt, majd kényszerpályára röppent. Szakközépiskolai érettségi után finommechanikai műszerész, vasúti villamosberendezések kezelője és javítója Szolnokon. Innen egy szerencsés lépéssel máris mundérban tetszeleg és – a sereg nagyobb dicsőségére — Szappanos István képzőművészeti egyenkörében rajzol, fest, tanul anatómiát, művészettörténetet, s lényegében jobbik önmagához közeledik. Kijárja a fegyelmezés és önmérséklet iskoláját, megtanulja az emberi függőség kényszerű helyzeteiben a befelé forduló egyensúlyozást, melyek a művészet kertjében mind-mind virágba fordulhatnak.

Művésztanárával az egyenruhából kibújva is barátságot tart, arra a fokra hág fel, ahonnan a közönséges halandónál messzebbre láthat. A rajzolás megszerzett ismeretében már nyomatokat készít, előbb látványszerűeket, majd egyre összetettebbeket, a valóság és fantázia határvonalán egyensúlyozókat.

Sikeres grafikusként rendszeresen kiállít, tárlati,pályázati díjakat nyer, munkáiból jut a múzeumokba, állami hivatalokba.

Állandó kereső izgalomban misztikus, transzcendens világok felé fordul, ókori, középkori képélmények, olvasmányok tágítják fantáziáját. Megnősül, Lakiteleken telepedik le, értő-segítő művészfeleséggel, alkotó és vitapartnerrel gazdagodik.

Puritán életvitel, földes utca, kicsi fehér ház, gyepes udvar, két gyerek, kicsi műhely.

Az itteni művelődési házban ANTOLÓGIA-estet rendeznek. Az ANTOLÓGIÁT Lezsák Sándor költő állította össze bel- és külhoni költők verseiből, akiket EGY nemzeti tudat és esztétikai minőség kapcsol össze. Lezsák hosszú évek óta szervezi, rendezi azokat az irodalmi megmozdulásokat, melyeket az „acélkor" gyanakvással néz. Lakitelekre hivatalosak Erdélyből, a Felvidékről, Kárpátaljáról és a Délvidékről legjobb íróink, költőink. Az elhárítás, mint nyél végén az ostor, gyakran pattogtat a lakiteleki portán. A három T-ből a tiltás és tűrés közt vacillál a hivatal. Talán a bátor indítás és a szembeszegülés eredménye, hogy a Lezsák-estek mind színvonalasabbak, mind nagyobb körben elismertek s céljaik kimondatlanul is meggyőzőek a helyi lakosság előtt éppúgy, mint a haladó magyar gondolkodók előtt. Szellemi áramlatukba képzőművészek lépnek. Köztük Lezsák Sándor munkatársaként Gulyás Géza és felesége, Gyöngyösi Gyöngyi. Lezsák őket kéri meg az ANTOLÓGIA legtöbb költeményének illusztrálására. A grafikákból kiállítást rendeznek a költői esten. Az est és a kiállítás a hatalom alkalmazottaiban indulatokat és ügyetlen tetteket szökkent szárba: feddés, elbocsátás, fegyelmi, tiltás, letiltás, kizárás, elkülönítés . . . Ferde világok. A tengerentúlig látszanak szenátori felszólalásban harsánykodnak.

A 32 éves Gulyás Géza eszejárása eddig is alkalmas volt a jelentős szellemi zivatarok záporainak tisztulatára; most az események közepébe kerül, ami fokozott munkára, a művész társadalomformáló szerepének betöltésére serkenti.

Régen a látványban gondolkozott. Akkori technikája: vastag, fényes műanyag lemezre felvitt olajfesték, melynek feketéjét törli ki mind világosabbra vattával, ronggyal, ujjal,

takarmányrépa-prizmákat elhelyezni? Céltalan is a sűrűn beépített településekre zsúfolni a jószágot, amikor annyi az üres parlagterület szerte az országban. Kiváló mezőgazdasági szakembereink fiataljainak, a nagyüzemben tudásuknak, energiájuknak csak töredékét hasznosítani képes gazdavérűeknek a számára kecsegtető lehetőség lehetne mintatanyák létrehozása, ahol biztos egzisztenciát, családjuknak jövőt alapozhatnának.

Az egyéni gazdálkodásnak nálunk nincs realitása — nemrég hallottuk. Máskor meg azt: senki sem vágyik arra, hogy a földet túrja, kaszával, kapával keresse a kenyerét. Látva, hogy még uzsoraáron is bérbe veszik, megveszik az emberek a földet, az első kijelentésben kételkedhetünk, annál is inkább, mert senki sem kérte ki az egyedül jogosultak véleményét, a másodikra csak azt mondhatjuk: nem is kézi kaszás, kapás, földet túró gazdálkodásra gondol senki, hanem gépeket, modern eszközöket, korszerű eljárásokat használóra. Olyanokra, amilyeneket ifjú és korosabb szakembereink holland, francia, német és dán tanyákon meg szoktak csodálni. Hogy ilyen sosem lesz, mert nemcsak paraszti gazdaságokba való praktikus gépek, eszközök nem kaphatók nálunk, s ha lennének, sem lehetne őket megfizetni a mi torz árviszonyaink között? Ez is csak addig igaz, amíg például mezőgazdasági termékekért cserébe, haszonéhes közvetítők kikapcsolásával nem hozhatunk be ilyeneket külföldről. Normális dolog az, hogy a szórakoztató elektronika ömlik az országba, ügyes gép, eszköz nem?

Jó lenne, ha mielőbb elülnének, soha többé nem keletkeznének nálunk porviharok, csöndesednének a meddő szóáradatok is. A tetteknek volna már itt az ideje. Az első lépésre javaslatot teszek. Akik 1980-ban a 17-es MÉM-rendelettel a nagyüzemek hatáskörébe utalták a községi legelőkről való gondoskodást, a kistermelők jószágai legeltetésének a megszervezését, a pásztor fogadását, megfosztva ezzel a valamikor legeltetési társulatokat, bizottságokat a kizárólag rájuk tartozó, mert általuk legjobban ismert ügyek intézésétől, vonják vissza a rendeletet, adják vissza a községi legelőket azoknak, akiket illet, akiké volt: a mindenkori jószágtartóknak. Akkor majd gondozott, a szemétlerakóktól óvott lesz a gyep, az állattartási kedv is javul. Mozdulni kellene végre, mert ránk esteledik.

hogy árnyalatokban gazdag plasztikus formákat, figurákat, háttéri környezetet mondjon el; most, a frissen születő jelek ábrázolása új módszert kíván. Vastag papírkarton alapot vesz, melynek felülete már önmagában is a lehetőségek tere: vágható, felső rétege felkarcolható és kimetszhető. Rücskösre és simára alakítható. Valkiddal több rétegben is lefesthető. A rétegekbe, míg az anyag meg nem kötött, rajzolni lehet, a rajz szélei a vájatokba lágyan befolynak. A rétegekbe karcolni s egyre mélyebben bevésni lehet változó szélességű, élő vonalakat, melyek értelmük szerint színezhetők. A rajz és a véset szélein változó erősséggel megtörik a fény, az árkokban árnyék játszik és a színek árnyalatait gazdagítja. Ez a technikai eszköztár a 30-40 centiméteres műveken végtelen lehetőséget kínál a kifejezésre. Mivel a megtalált jelek egyszerűek, ez a módszer nagyon tisztán kezelhető, gazdag felületmunkálásra ad alkalmat.

Gulyás Géza jelei megfejthetők. Kulcsaikat a régi kultúrák és a népművészet jelei között ritkán találjuk meg. Keresés közben; inkább azt a logikai kapcsolatot kell vallatóra fognunk, amely a transzcendens és misztikus világ és a személyiség között feszül és az alkotó szerszámai alatt határozott formát ölt. Ha a szerző háromszöget ír a lapra, akkor a kiteljesedés fogalmára éppúgy gondolhatunk, mint annak forrására, a Szentháromságra, a háromirányú kiterjedésre, vagy a jel iránymutató szögei iránti mozgásra. A közös középpontú, egyre kisebb négyzetek térbeli mélységre utalnak. Ha egy csigavonal derékszögekbe kényszerül, a magasság képzeteihez illő tartalmakra lelnek gondolataink. A virág jele ebben a különös világban az egymás ölébe ülő „V"-k tetejében csúcsával lefelé lebegő háromszög vagy négyzet, aszerint, hogy leány vagy fiú-e Gulyás Géza virága. Ha valóságos a nőalak, akkor az egyenlő szárú háromszögre telihold-arc ül, ha férfi, akkor téglaformán egyensúlyozhat a sugaras nap. Előbbinél csapott váll, kiszélesedő csípő és medence; utóbbinál az egyenlő szélességű váll és csípő utal a jelek értelmére. A keskeny téglaformák egymásutánjából az osztódást és a folyamatosságot képzettársíthatjuk. – Íme, néhány jel megfejtése az alkotó képformáló gondolatainak szótárából, hogy a közölt tartalmakból egységet olvashassunk, mondatokra, lelki hidakra leljünk, melyeken átjár a jobbító szándék.

A művek megértéséhez vezető úton nem könnyű a közlekedés, akárcsak Gulyás Géza kicsi fehér házához télvíz idején a kátyús, homokos úton. Művészetét „öntörvényű"-nek mondja. A fogalmat lehet többféleképpen értelmezni, hiszen legtöbb művészünk má a TISZTA MŰVÉSZET-et szeretné művelni, amikor erre gondol. Pedig inkább arról van itt szó, hogy egy szándékos vagy véletlen színre, formára, motívumra: foltra vagy vonalra úgy épül a mű, hogy a kiindulás meghatározza az egyetlen lehető folytatást, amiben a törvényt az alkotó személyisége (műveltsége és ösztönélete) diktálja. Gulyás Gézának a művészeti programja nem önmagáért, hanem a társadalomért van, szeretetre, megértésre, túl- és evilági dolgokra nevelő szándéka vallomásaiból kitetszik. Ezért indokolt az ilyenfajta öntörvényszerűséget a művészet minőségeként említeni. Így az a l'art pour l'art követelményszintjén teremti meg önnön világát: ritmikus, egybehangzó vagy ellentmondó jeleivel alkot szigorú, nem növelhető és nem szűkíthető térbe illő erkölcsi és szellemi szerkezeteket. Talán mindezek megértethetik a Gulyás Géza „házába" vezető út buktatóit is: a jeleket, melyekhez a fantázia és a vizuális meg a történeti ismeretek elvezethetnek; a különös konstrukciókba összeálló jellegegyüttesek színbeni, technológiai mikéntjeit; és azt a célt is, aminek végső kicsengése: „Jelenlétünk e földön az emberi értelem és az isteni kegyelem egységében képzelhető csak el . . ." A grafikák nem valószínű, hogy minden szemlélőnek ezeket fogják jelenteni. Őket arra kérem, előítélet nélkül tekintsék Gulyás Géza munkáit, csupán a művészi tisztesség, a magas színvonalú megmunkáltság okán esztétikai élményt nyújtó kinyilatkoztatásoknak . . .

Irodalmi műsort és irodalmi estet rendeztek Illyés Gyula tiszteletére a Fészek Klubban. Megbetegedtem, nem tudtam ott lenni. Jelen volt szinte az egész magyar sajtó, a Televízió, a Filmhíradó, a Rádió, a lapok riporterei, kivéve az MTI-t — amit némi keserűséggel írok le, mert illett volna, hogy az MTI dokumentálja és archívumában őrizze annak az utolsó eseménynek képanyagát. Ott volt az akkori szellemi, kulturális és politikai élet színe-java.

* * *

Eltemettük Illyés Gyulát. És most már az emlékkönyvön dolgozom Flórával együtt. A házat fényképezem, tárgyait, dolgozószobáját. Egyedül vagyok. Nézem íróasztalát, rajta a különböző hazai és külföldi folyóiratok, kéziratpapírok. A narancsszínű olvasólámpáját. Az asztalon kerek, paraszt fatálban különböző méretű ceruzái, rövidek és hosszabbak, amit fanyelű bicskájával ő hegyezett ki. Könyvek, papírok, folyóiratok, s hirtelen megakad a szemem a Magyar Konyha című újságon. Ez hogy került ide — tűnődöm el. Ez is érdekelte? Nézem az egyszerű karosszéket, tenyeremmel végigsimítom. Tekintetem körbejár, úgy érzem, hogy ő ott van. S egyszercsak szemem megakad a szekrényajtóra felakasztott sötét ünneplő ruháján. Szinte babonás rémülettel nézem, vajon . . . , de itt a gondolat megszakad, félni kezdek. Elindulok, az ajtó felé, szemem megakad a sarokba állított fotelen. Közelebb megyek hozzá. Megállok vele szemben. Itt fényképeztem őt utoljára. Csend van. Egyedül vagyok és lefényképezem az üres fotelt.

elálmosodom. Flóra párnát tolt felém. Hozott egy plédet is. — Dőlj le egy pár percre — biztatott —, és én elaludtam.

Valahogy így kezdődött ismeretségem velük. Furcsa dolog az idő és az emlékezés. Az ember gondolatban az idővel milyen sajátságos módon tud játszani, hogy válogatja. Miközben az egyik idősíkot a másikra csúsztatja és fordítva.

* * *

Most megint egy későbbi képemet veszem elő, amit csak tudatomban exponáltam le az idős Illyésről.

Azon a délutánon, amikor az ablak előtt állt — kezében tartva kerek csészéjét, s lassan, óvatosan forgatta, kortyolgatott belőle — én az előszobában figyeltem és próbáltam róla a világ leghalkabb fényképezőgépével fényképet készíteni. Hallása kitűnő volt. Felém fordult. — No nézd csak, — mondta méltatlankodva. — No nézd csak — ismételte meg —, hogy lesben áll itt ez a lesipuskás. — Elfordult tőlem, tréfás, haragos pillantással végigmért, kiitta a teáját. És persze, hogy nem csináltam meg azt a fényképet az öregedő Illyésről.

Furcsa kettősség az, ha az ember valakihez ilyen közel kerül. Tudtam Illyésről, hogy tulajdonképpen nem szereti, ha fényképezik. Főleg az utolsó éveiben. Mert a fényképezés bizonyos fokú kiszolgáltatottságot jelent mindenkinek. Ezt Illyés tudomásul vette, de nem szerette. De ugyanezt elmondhatom például Jékely Zoltánról, hogy Ottlik Gézáról és Tandoriról ne is beszéljek. Illyés nem szerette a fotózást — mondtam az előbb. És mégis, 1982 szeptemberében, az Arcok, vallomások című készülő kötetéhez családi fotót kellett készítenem. Fényképeztem őt unokáival, lányával. Flóra a háttérben asszisztált. Sokkal jobban nézett ki, mint korábban. Két gépet is használtam egyszerre, két nyersanyaggal. Nem is annyira a fotósnak — bár nekünk sem könnyű egyszerre két anyagra, két gépre koncentrálni —, mint inkább azoknak fárasztó, akiket fényképezünk, hisz' nekik is koncentrálniuk kell. És amikor már megkönnyebbülnek, hogy végre befejeztük, akkor elővesszük azt a másik gépet, másik nyersanyaggal és kezdjük az egészet elölről. S közben persze arra kérjük őket, hogy csak természetesen, csak úgy, mintha itt sem volnánk, csak engedjék el magukat, és így tovább. És ha még azt is figyelembe vesszük, hogy tulajdonképpen hányszor változtatjuk optikánkat, akkor egy időben — ha jól számolom — egy „felvétel", egy „beállítás" háromszor-négyszer is elkészül. Nem könnyű feladat. Sem a fotósnak, sem annak, akit fotóznak. De ennek ellenére — mondom — jó volt a hangulat. Aznap jól tűrte a fényképezést, és mintha régi humora is visszatért volna. Érdeklődve fényképezőgépem iránt, kezébe vette, forgatta. — Drága? — kérdezte. — Igen — válaszoltam. Japán Nikon gép — tettem hozzá. Most a legdrágább. — S a belevaló film? — érdeklődött. — Az nem annyira — válaszoltam —, mert akkor sejtettem, hogy valamire „készül". Ő meg csak forgatta, nézegette a gépet, aztán egy hirtelen mozdulattal Flóra felé nyújtotta. — Tegye a hűtőszekrénybe — ne az Editet, hanem a gépet. Hátha ettől ő is egy kicsit lehűl. — Flóra csendes mosollyal elvette a japán csodagépet és „eldugta" a szoba másik végébe.

Tulajdonképpen, ahogy most ezeket a sorokat fogalmazom, rájövök arra, hogy az első és az utolsó fényképezésem évszámai kísértetiesen egybevágnak. Húsz év!

Abban az évben a családi fotózáson kívül még egy alkalommal fotóztam Illyés Gyulát. Talán október vége vagy november eleje lehetett. Portrékat készítettem róla. Tűrte, illetve fegyelmezetten elviselte a fotózást. Nagyon fáradtnak látszott. Mindössze csak annyit vettem észre, mint hogyha levertebb lett volna, mint korábban. De amikor a filmet előhívtam, akkor láttam, hogy a fényképezőgép milyen kíméletlenül tükrözi a valóságot. Pedig a két fotózás között alig néhány hét telt el. Az utolsó képek visszavonhatatlanul arról tanúskodtak, hogy Illyés milyen beteg volt már akkor.

Születésnapi ünnepség, megbecsülés, kitüntetések.

A távolság öl. Hacsak nincs remény arra, hogy a két embert elválasztó távolságot egyszer át lehet lépni, mert ilyen esetben a távolból is fönn lehet tartani a kapcsolatot. E nélkül a remény nélkül azonban a távolság megöli a kapcsolatot.

Nem szívesen használok magnót. Számomra a jegyzetelés egyúttal rajzolás is, esztétikai élmény; olyan érzés, mintha alkotnék. A notesz egyúttal vázlatfüzet is, a teleírt lap pedig rajz, kép.

Egy beszélgetésből egy mondatot, egy gondolatot kell följegyezni, különben elvész a lényeg. J. T. például az amerikaiakról: Mindenkinek állandóan bizonyítania kell, hogy remekül érzi magát. Úgy félnek a vereségtől, sikertelenségtől, mint a pokoltól.

(Folytatjuk)

Fordította: Szenyán Erzsébet

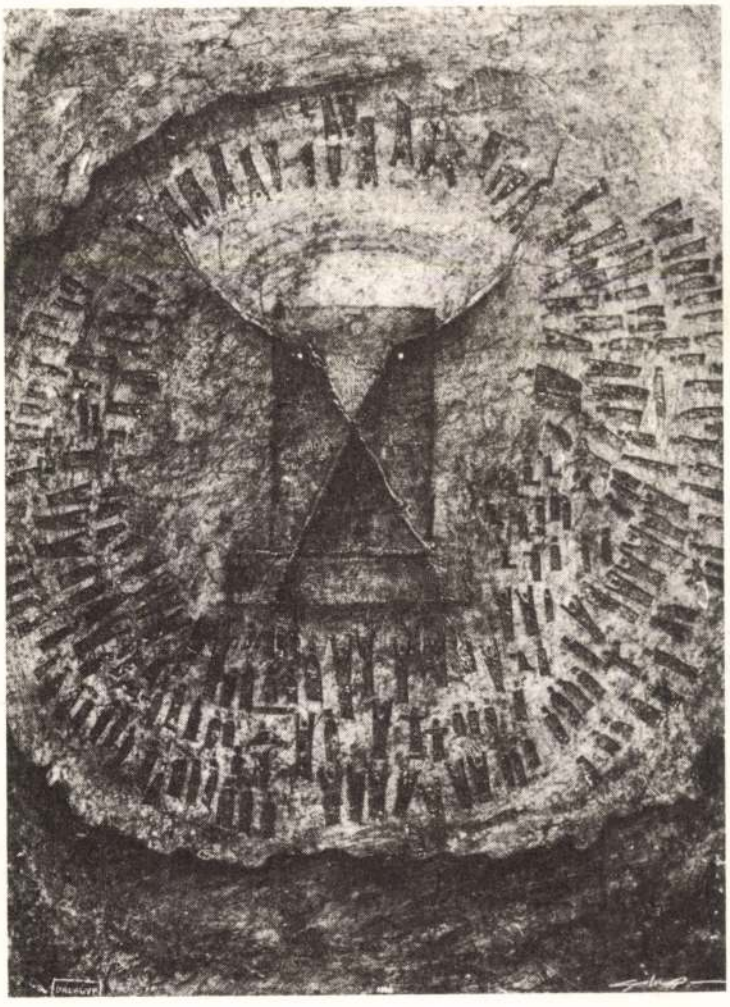

Dobos László

Az egyetemes magyarságtudatért!*

Az anyanyelv hetének idei megnyitójára meghívást kaptak a szomszédos országokban élő magyar nemzeti kisebbségek irodalmának képviselői. Jugoszláviából, Kárpátaljáról s Csehszlovákiából el is jöttünk, s az egri Gárdonyi Géza Színház közönsége előtt vallomást tehettünk anyanyelvünk helyzetéről.

Nemes gesztus volt ez a meghívás, de azon túl több is, az összetartozás gondolatának kinyilvánítása, az anyanyelv közös gondjainak első olvasópróbája.

Erdélyből senki sem jöhetett.

A Magyarok Világszövetsége júliusi közgyűlésén ugyancsak helyet kaptak a határon kívüli nemzeti kisebbségek képviselői is. Ez a szövetség történetében először nyilvánított érdembeli figyelmet a határon kívül élő legnagyobb magyar közösségek iránt. Eljöttünk Kárpátaljáról, Horvátországból s Csehszlovákiából, az Erdélyből meghívottak helyei most is üresek maradtak. Részt vettünk a Szövetség új alapszabályának kimunkálásában, vállaltunk tisztségeket, s ezzel együtt felelősséget s arányos részt a jövő közös tennivalóiból.

A nemzetiségiek bevonulását a Magyarok Világszövetségébe kételyekkel, kritikával kommentálták: gesztusként, alibiként, utólagos önigazolásként, a Szövetség előző vezetősége túlélési szándékaként. A magam értelmezésében a nemzetiségiek jelenlétének lehet szimbólum- és jelzésértéke, de ennél fontosabb valóságos jelentése: a Magyarok Világszövetsége orientációjának megváltoztatásáról, az orientáció teljessé tételéről van szó. Szemléletváltásról. Olyan szemlélet érvényesítéséről, amely szüntetni, érvényteleníteni kívánja a sokfelé szakadozottság, az elszigeteltség, az ismeretlenség állapotát, amely egyesítő, egyeztető, gondokat hasonító — az egyetemes magyarságban gondolkodás szemlélete.

Az Anyanyelvi Konferencia előkészítő munkálataiban, s programjában is e szándék kísérhető nyomon: az összmagyarságban gondolkodás. A mai magyarságtudat szövődik: különböző helyzetekből, önkéntes erkölcsi vállalásokból, sorsok fonadékából, sokféle erőből; sokféle irányból jövünk, sokféle élménnyel és elgondolással. Történelme során a magyarság még sohasem volt annyira az atomizáltság, a szétszórtság állapotában, mint manapság. Közép-Európa, Magyarország, a szomszédos államok magyar nemzeti kisebbségei, s nem is csak a Nyugat, hanem a világ szórványmagyarsága. Ez a helyzet kényszeríti az integrálódás s az egyetemesség szemléletét. A mai magyarságtudat forrásvidékei a közeli és távoli világtájak.

A mai magyarságtudat, világtapasztalat ez, egyszerre élmény, erő és tudat. A magyarság mai világlétében éltető és pusztító tapasztalatok vannak jelen, nagy energiák, nagy képességek. Most bizonyíthatjuk éltető képességünket: az egyeztetés, a hasonítás, az egyesítés, az építő értékek integrálásának képességét. Úgy érzem, a mai magyarságtudat próbája az integrálódás képessége.

Az összmagyarságban gondolkodás csábító tűz, csábítás romantikus nagyzási mániára, fájdalmas nosztalgiára, a valamikori nagyság, s a mostani kicsinység megsiratására, történelmi igazságtalanságaink újraszántására, a sebek megszámlálására, a magyar történelmi siratófal megépítésére . . .

* Elhangzott Kecskeméten, 1989. augusztus 8-án, a VI. Anyanyelvi Konferencián.

az új politika kategóriarendszerének integráló pontjai között — az önkontroll szerepéhez. Amennyire a szeretet, a szolidaritás politikai ethosza is az elengedhetetlen *egész* egyik eleme, ugyanúgy a radikalizmus (sohasem álradikalizmus) is az *egész* érdekében munkálkodik, ám mint szélsőséges *rész*.

Az új politikának sohasem szabad megfeledkezni arról, hogy *hamis helyzetben* működik. Tudni ezt, ébren tartani a kontrollt ilyen irányban is, ebben segítenek a radikális lépések-követelések. Fennáll ugyanis a veszély, hogy a valamely politikai alaplépést (megegyezést-szakítást) meglépő csoport-nemzedék után következők, már természetesnek fogadnak el egy olyan szituációt, amelyet elődeik még joggal hamis-kényszerű helyzetként kezeltek, s tudva, hogy miben vannak benne, cselekedték meg a maximumát annak, amit a maguk körülményei között megcselekedhettek. A radikális szárnynak az új politikán belüli szabad fellépése segít biztosítani, hogy az *új politika* végül is abban a hamis helyzetben — amit kényszerűségként egy adott történelmi pillanatban realitásnak tekint — ne alásüllyedjen, hanem minden cselekedetével — hosszabb távon — annak megszüntetése felé mozogjon.

* * *

Miféle monológ ez? Ki hallja meg, ki figyel rá? Kivel beszélget a naplóíró? Aki azokban az órákban kapcsolja be a rádiót, lapoz bele az újságokba, amikor ezeket a sorokat írom, elmosolyodhat: mit akar *ez*?

Wittgenstein: „Ha egy kérdést egyáltalán fel lehet tenni, akkor meg is lehet válaszolni." Nos, ki mondja azt, hogy ha ma magunk köré nézünk, akkor ezeket a kérdéseket nem kell feltenni?

1989. augusztus

(Folytatjuk)

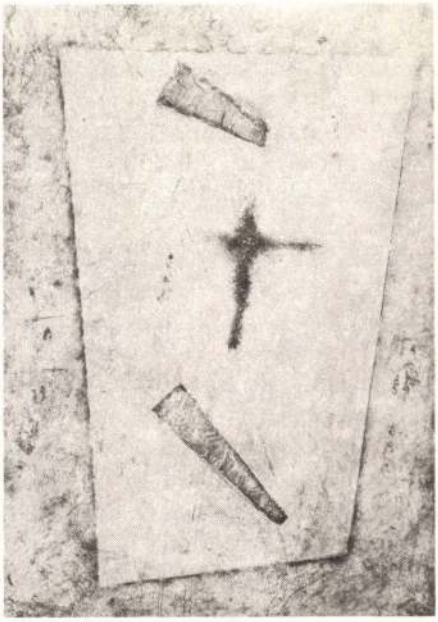

kusra. A politizálás nem megélhetési vagy karrierforrás. Tudáson, hozzáértésen alapuló szakma, pártelnökként is, lakókörzeti titkárként is. Ne feledjük, mit pusztított itt a dzsentri, a reakcionárius, a bolsevik, a „hivatásos forradalmár", a „hivatásos ellenforradalmár". Jó emlékeztető az, amit Németh László mondott 1934-ben (amikor még nem tudhatta, hogy Sztálin tömeggyilkos) arról a vezetési színvonalról, amiről Sztálin beszédei árulkodtak. Németh azt mondta, hogy egy szakszervezeti munkásotthonban talán megfelel ez a minőség, de egy világbirodalom élén elrémítő. Nem árt ezzel kapcsolatban emlékeztetni arra, hogy például Kádár János tudásminősége milyen fokozatú volt (nemcsak beszédei, magyar nyelve, kiejtése) s ez milyen szinten limitálta a politikai kultúrát évtizedeken át. Megkockáztatandó — talán a mai nyugatnémet, francia, olasz politikai helyzet is bizonyító erejű —, vajon az a fontos elv, hogy az irodalom különböző irányzatainak összevetésében a minőség piramisán találkozók sokkal közelebb vannak egymáshoz, mint a piramis alján tülekedők, nos, vajon ez nem *ugyanennyire* igaz-e a pártharcokban is (leszámítva persze a szélsőbalt és szélsőjobbot)?

2. Az állandó (politikai) önkontroll, mint az ellenfelet, a másik pártot támadó megelőző lépés. A konszenzusképesség (bár fontos, de) devalválódott fogalmánál mélyebben és őszintébben annak a fölismerése, hogy az igazságnak sohasem vagyok a birtokában (pártként sem), legfeljebb részesedhetek belőle. Ezzel együttjár az, hogy (folyamatos önkontrollal) mindenekelőtt alkalmassá kell formáljam magamat (és mozgalmamat) arra, hogy valóban méltó legyek az igazság egy darabjának fölmutatására. Vagyis az emberi autonómia politikai képviseletére való törekvés közben az állandó hibaelkövetés lehetőségével való számolás. A politikai konfrontációk napi fullasztó harcaiban is annak tisztán látása, hogy „a politikus (történeti) egzisztencia minden esetben valamely történeti szenvedély hatása alatt áll, és mindig pragmatikus, vagyis a távolabbi összefüggések ismerete nélkül, többször azok szándékos elhallgatásával a legközelebbi gyakorlati megoldást nevezi igazságnak. Pedig tudjuk, hogy az emberi lét oly egész, melyben rendet csak a fundamentális tények felismerése után lehet teremteni." (Hámvas Béla)

Csak az önkontrollra való alkalmasságból kisugárzó hatás lehet hiteles hívás a *valódi* közösségi kontrollokra. A *mindent* maga alá gyűrő politikai taktika kábítószerrel felérő hódítása helyett, a *mindent* kontroll alatt tartó politikai ethosz olyan új kapcsolatokat biztosít, amelyek (az „urizálás" helyett) közelebb állnak az emberi hétköznapokhoz, utat találnak a mind ez ideig a politikai szférából kikapcsolt értékekhez és néptömegekhez.

3. A szociális felelősségérzet, a szegényekkel, megnyomorítottakkal, nincstelenekkel való szervezett — konkrét jóléti lépésekkel járó — szövetség, mint az évezredes erkölcsi értékeknek a politika működésrendszerén *belüli* érvényesítése. Ezzel összefüggésben a szeretetnek és a szolidaritásnak a „nyugatias" és „keleties" fejlődésben egyaránt jelenlévő, de elnyomott humanitásnak a fölszabadítása; a szélsőségek nyesegetése, a megértés és összefogás, nem mint kortesfogás, hanem egy kényes egyensúly egyik serpenyője. De amely csak akkor terhelhető meg, ha nem zárja ki mindenféle jótékony, előrevivő *másság* jogát.

Ez a másság nem egyszerűen a nemzeti-faji-vallási-gondolkozási kisebbségekre vonatkozik (gondolatmenetemből talán kiderül, hogy mindent, ami a jogok eme körébe tartozik, evidenciának tekintek); a *radikalizálódás* lehetőségének, cselekvő terének elismeréséről van szó. Itt visszakapcsolódunk — szerves egységet keresve

ezen túl kell esni. *Ez*, a szoknyás, ebben a dologban is inkább várakozó álláspontón. Némileg inkább fenntartásokkal van. Még elvárja, hogy előreengedjék. Elvárja az udvarias megszólítást. Nem várja, de elfogadja a „le- és fölsegítést". Nem várja, de elfogadja, bár kissé meglepődik, a kézcsókot.

Kifesti magát, de nem annyira, mint a francia. Vagy a lengyel. De jobban, mint a német. Nem lehet leszólítani, ám mégis van, aki megpróbálkozik. Azért nem *olyan* lehetetlen, mint Németországban. De nem olyan gyakori, mint a franciáknál, nem beszélve a délebbi Európáról.

Azután: a problémák, a férfiak körül, szívesen meg vannak beszélve, erre tartandó a barátnő. Részletes körkép és véleménycsere a férfiakról, a munkahelyen. Ágybeli dolgok is érintve. Pesti nő az utcán a legcsinosabb, otthon elég vacakul van előadva, a munkahelyen pedig a lestrapált szoknyájában, meg valami köpeny, és a bentre rendszeresített, kissé gusztustalan papucs. Fecseg és kávézik. Mert fáradt, beszélgetni fáradt, azért fecseg, s mert aludni is fáradt, azért kávézik. És ettől azután fel van dobva, majd pedig alaposan le van ejtve. Mindez *nagyjából* ilyen.

Vagy egyáltalán nem ilyen. Lehet, nem így van, és még az ellenkezője sem így. Mondom, nem szakértő, csak nézelődő vagyok. Mondjuk: öninterjú egy hivatalos bámulóval.

De ezt a bámulást másoknak is tudom ajánlani.

Nézni, azt igen. Nézni, komolyan.

De úriember nőkről nem beszél.

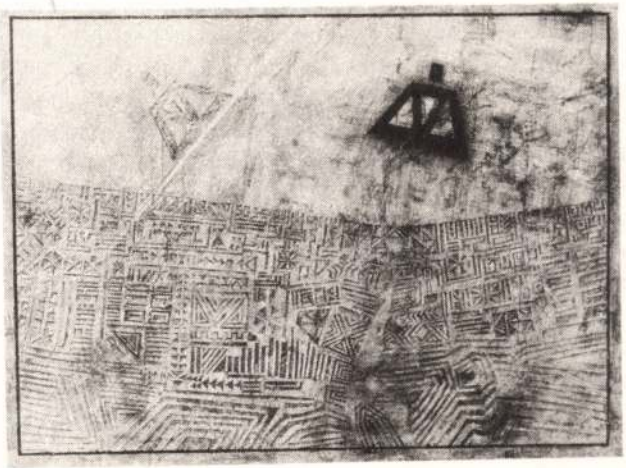

keresztülszeli egyrészt: az összes hatalmi pozíciót, kicsit és nagyot egyaránt bitorló párt-mandarinarisztokrácia, másrészt egy ügyeskedéssel, a hazug túlszabályozás kiskapuit gátlástalanul kihasználva megtollasodott, hallatlanul kulturálatlan, sőt, civilizálatlan újgazdag réteg. Harmadrészt a csak bérből-fizetésből élő, elszegényített, kizsarolt értelmiség. Negyedszer pedig a mindenféle szociális védőháló nélkül magára hagyott valódi szegények, nyugdíjasok tömege.

Ezzel szemben: Nyugat-Európa. Vegyük például a nyugatnémet társadalmat. Ahogyan én látom, persze, és most óhatatlanul némi leegyszerűsítés következik. Mindenképp rendkívüli tagoltság. Egyes rétegek valóban jól láthatóan különülnek el, érdekeik, az ellentétek nyíltan artikulálódnak, a „legkomolyabb" (olykor elég komikus komolykodás) politikai küzdelmektől egészen a viselkedési szokásokig. Hogy ki milyen kerületben lakik, hogyan öltözködik, sőt, hogy mit eszik! És, a háború óta, minden réteg „fölfelé" lépett, kivéve az úgynevezett alternatív, főként értelmiségiekből álló réteget, amely nem pusztán kényszerűségből él „bohém" életet, és saját döntéséből nem lép rá a társadalmi szamárlétrára, mert megveti és elutasítja. Plusz baloldali érzelmek. De azután: a milliomos már nem villog, már nem is látszik (understatement), fölhúz egy farmert, és felszáll a buszra. Még a házát is szinte eltüntetni szeretné. Betolni egy nagy kertbe. A középosztály úgy él — mert úgy van fizetve a szaktudása — mint egykor „az urak". És erre elég büszke is, minden, igen diszkréten, de *jól* meg van mutatva. A kispolgárság: mint valaha a középosztály, ami az életszínvonalat illeti. Családi ház, ha nem is *olyan* pompás, és nem is *abban* a kerületben, s megvannak a kocsik is, ha nem is Mercedes vagy BMW. És a munkásság, mint hajdan a kispolgárság. Igen, itt is oda a híres öntudat, ha egyebek is az okok. Nevezetesen az anyagi jól-lét. Azután, ami újratermelődik a pazarló fogyasztás szemetén, munkanélküliek, bevándorlók, alvilág, egyfajta tarka-színes „hangulatos" nyomor, a turisták legnagyobb örömére. Mert hovatovább *ez* a látványosság Németországban, Kreutzberg és az Oranienstrasse, St. Pauli és a Reeperbahn. Hogy ki ne felejtsem, parasztság egyáltalán nincs, falu sincs, csak gazdálkodók, farmok stb. „Némileg" más okokból, mint Magyarországon, ám erre most nem térek ki.

Mert már így is éppen eléggé eltértem attól, ami a magyar nő. Tehát megy a körúton. És ahhoz egy kicsit mégis *összeszedi magát*. Ilyenkor koncentrál és sugároz. Vonul a körúton, és nem biztos, hogy a Goldbergerben szövőlány, vagy a János Kórházban ápolónő, vagy a tanárképzőben ötödéves. Vagy adminisztrátor valamelyik kellemetlen szagú hivatalban. Mivel úrinő, azt mondtam már, hogy az nincs. Amint éppen megsétáltatja a toalettet. Vagy cselédlány, akikkel tele van a századforduló magyar városi irodalma. Meg a világirodalom. Ahogy Thomas Mann beszámol a naplójában, 1918-ban: „A »kisasszonyon« kívül az egyik cselédlány is ágynak esett." Úrinő, cselédlány. Azután amolyan munkásasszony, ez se igen van. Amilyenekkel tele voltak a külsőbb kerületek a harmincas, és a sematikus regények az ötvenes években.

Hanem megy egy ilyen csinos kis kevercs. Mindenféle rétegekből összegyúrva. És kicsit azért bizonytalan ettől. Ha elég magabiztos arcot is ölt.

Szoknyában megy, mert szívesen vesz szoknyát, ugye, jó a lába, szívesebben, mint az „emancipált" nyugatiak. À-propos, kis kitérő, az emancipált nő. Magaviselet és ruhaviselet. Igazi elsőgenerációs dolog, túlbuzgás, túlzott öntudatosság. Hogy az ember drukkol nekik, de közben mosolyognia is kell egy kicsit, pedig nem akar. Ez Pestről is nagyon ismerős, de nincsen még kellően elterjedve. Hát

A kiválasztottak,
a legbölcsebbek nélkül is
el kell jutni valahova.
Ó, évfordulók,
eszmék divatbemutatói!
Vonul a rosszruhás tömeg.
— Kollektív lesz az eleganciátok,
csak higgyetek.
. . .
Rekedten üvölt az ősz mikrofonja,
ágál, parancsot osztogat.
— Megszállni a város utcáit!
— Elfoglalni a roncsokat!
Október!
Plakátözönben gázol . . .
Levél-plakátözön
omlik a falakról-fákról,
hömpölyög az utcakövön.
És hajnali derengésben
feltűnik ő, az örök söprűvel,
söpört, mit is tehetne mást,
söpör, mert élni kell.

(1966—67)

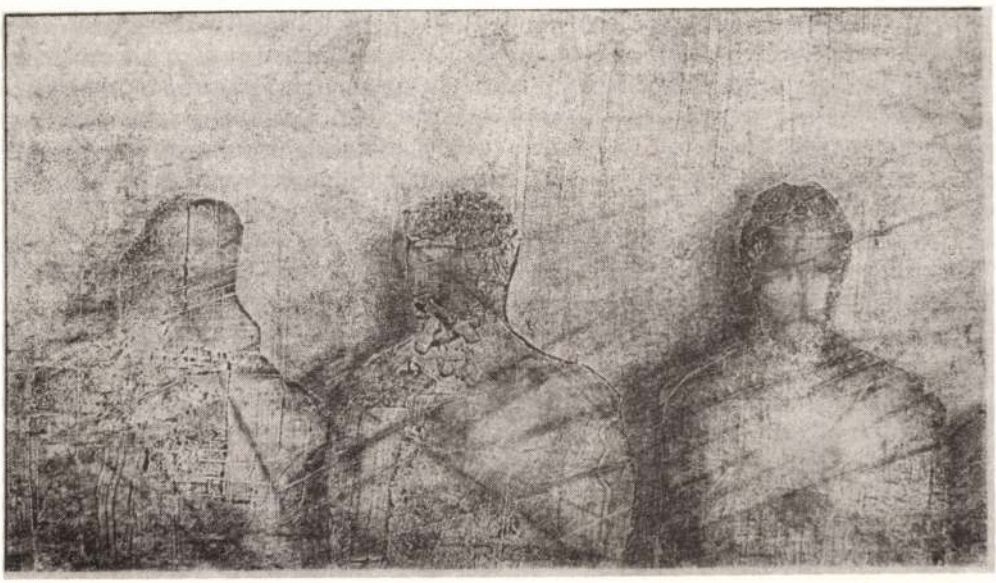

Kukorelly Endre

Ezer és három. Vagy: Milyen az európai nő, ha magyar

Nem túl komoly fejtegetések

Először is, hogy nem vagyok *szakértő*, ezt le kell szögezni. Valami Don Giovanni, akinek hatszáznegyven volt Itáliában, kétszáz németföldön, és így tovább. *Ma in Ispagna son gia mille e tre.* Ugye, egy amolyan íróféle, aki a szakértő szerepében tetszeleg, amikor nőkről van szó, az elég rémes. És ugyan ki mondhatja azt el magáról. Az ember inkább csak csodáló-csodálkozó megfigyelő. Figyeli az életet, hogy az hogyan megy.

És hogyan mennek benne a nők.

Hogyan megy benne egy magyar nő. Egy nő, ha magyar.

Előre megnyugtatom, ugyanúgy megy, vagy *nagyjából* ugyanúgy. Mint bármelyik nációbeli. Megy szépen, és kicsit *ring*, épp csak amennyire a dolog megkívánja, hogy éppen most ez-e a dolga, vagy történetesen más.

Persze ez a *nagyjából* elég érdekes bír lenni. Szóval, jó kis téma. Egyébként minden téma elég jó, de ebben különösen jó kimerülni. És azt gondolom, mindenki így van vele. Nők ezért, férfiak azért. Más meg nem nagyon van, egyelőre.

Hát, kedves olvasó, a magyar nő, hogy mondjuk ez egy tipikus magyar nő, olyan nincs. Hogy például „barna" lenne az istenadta, és olyan jól megfogni-való, azután meg tűzrőlpattant, ráadásul Piroschka. Az *sch* itten ironikusan van használva, mivel a magyar, ha például a németen óhajt viccelődni (ez eufemizmus, mert inkább gúnyolódni óhajt), akkor azzal teszi, hogy: a káposztafejű német szerint a magyar az Pusta. Meg Piroschka, Gulasch, Puschkasch, Tschikosch usw., tschupa *sch*. Holott mi, ugye, kultúrnemzet vagyunk, Petőfi és Bartók, meg a többiek. Na ja. Petoefi.

De mindenesetre azért van Piroschka is bizonyára, bár én még életemben nem találkoztam ilyen nevű lénnyel. Még tehénben sem, igaz ugyan, hogy a hatodik kerületben, az Pesten van, kevés tehén fordul elő.

Szóval lehet, hogy a Piroschka az amolyan pirosbarna menyecske. De nem túlzottan valószínű.

És mégis. Komolyabbra fordítva a szót. Ha megy mondjuk a Szent István körúton a pesti nő. *Van* ilyen. Az akkor, úgy, ahogy van, egy pesti.

Csak az a kérdés, mitől.

Az egy *összetett* kérdés.

Most megpróbálom összetenni, de ehhez némi toleranciát kell igénybe vennem.

Egy: Európától. Van ez az európai kultúra, s annak viselkedési mintái. Amik

másik boltozatban Szent Flórián szobrát akartam megnézni. De a szobor nem volt a helyén.

Talapzata alatt, félkörívben, fekete testű, pöttyös, gyémántos szemű csillogó-hűvös szalamandrák álltak. Régebben gyűlhettek oda, hiszen a kései járókelők már egyet-kettőt széttapostak közülük.

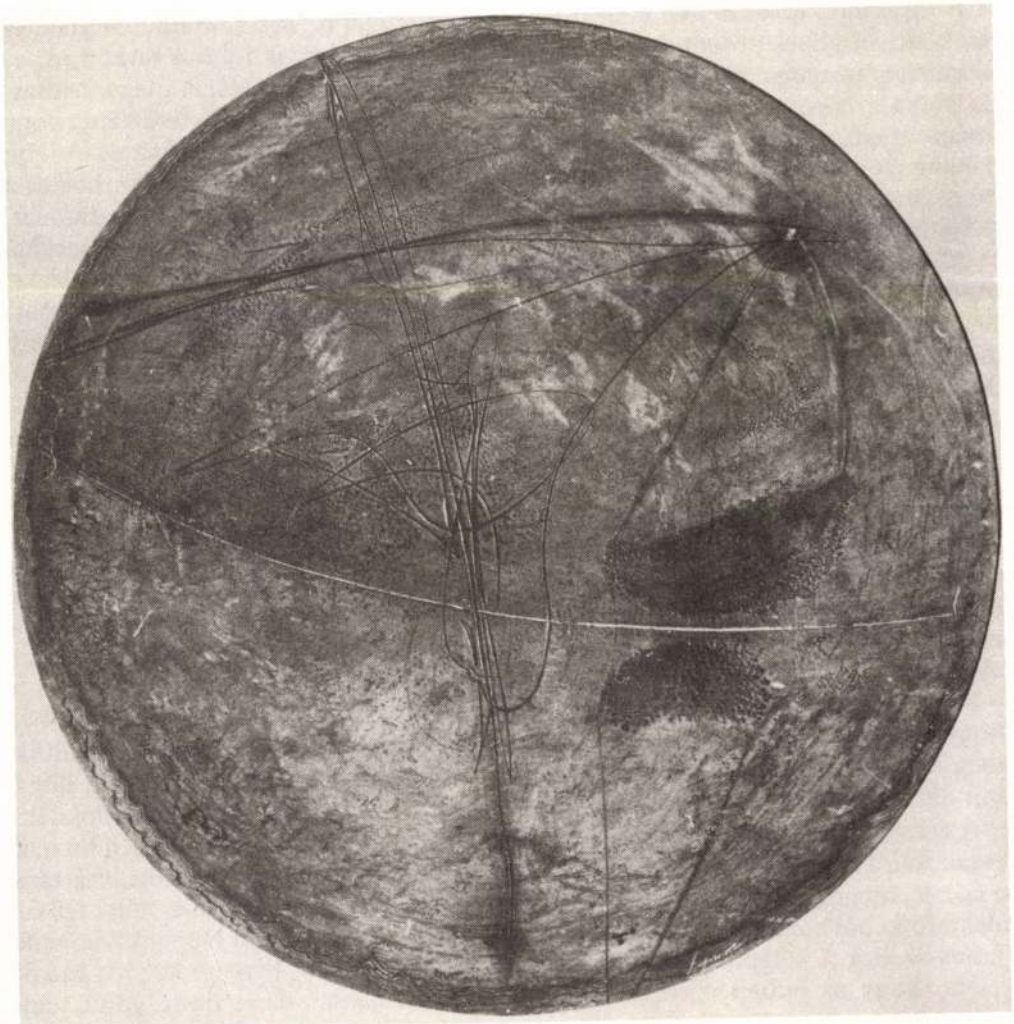

Végre megmozdult az előttem álló kocsi. Lépésben követtem. A nagy kanyar után, ahol az aszfaltot évszázados fák szorítják össze, az árokban kiégett Skoda éktelenkedett. A fekete roncsot fürdőnadrágos, fiatal férfi járta körül, gondolom, a gazdája lehetett, s az ősállatcsontváz-monstrumtól pár méterre két bőrönd is árválkodott: ezeket lehetett kimenteni a gépkocsiból. A tűzoltók vastag, habos lével mosták az aszfaltot. Nem tudtam alaposan megnézni a baleset környékét, tovább sodort a gépkocsisor; a lejtő közepén már mindenki gázt adott, s hisztérikus sebességre váltott.

Bekapcsoltam a fényszórókat. A száraz és poros aszfalton fekete alapon sárga pöttyös, gyíkszerű állatkák mászkáltak, de nem össze-vissza, hanem a lejtőnek fel, amelynek ormán a kiégett csehszlovák gépkocsi állt. Vagy az alkonyi szürkület miatt, vagy a vihar előtti légkör okán — gondoltam akkor — egyre több autó csúszott meg, néhány kisodródott az útszélre, megfarolva az árokba bucskázott, s mások pedig átszáguldottak a szemközti sávba. Számos balesetet, kisebb roncsolást helyszíneltek azon az estén a rendőrök, bár komolyabb személyi sérülések nem történtek.

A tóparton kifeküdtem a saját füvemre. A fűszálak rögtön a vállukra vettek, és tíz centivel közelebb emeltek a csillagokhoz. Továbbra is folyt a tarkómról az izzadtság, testzugaimban tócsákká gyűlt, holott föltámadt a szél, és megszáríthatta volna a bőrömet. Ott hullámoztam a fű tetején, amikor elhatároztam, hogy mégis megfürdök; bár az augusztusi víz algáitól rendszeres kiütést kapok. A jobb lábam azonban hirtelen lehűlt: arasznyi hideget éreztem, amely lassan haladt a törzsem felé, és lehűtötte a csípőmet is, majd a mellkasomat, végül a tarkómat. Kipihentem magamat, lustán másztam vissza a kocsiba, s indultam fel, a városba.

A lejtőről akkor vontatták el a szétroncsolódott, mozgásképtelen kocsikat. A kiégett roncsnál leparkoltam, de alig hogy kiléptem, apró pukkanás hallatszott sarum alól, és elvágódtam. Nem ütöttem meg nagyon magam, akárha vékony filcrétegre buktam volna, csak a jobb kezem horzsolódott föl könyéktől csuklóig. Körülöttem szalamandrák meredtek a hajdani Skodára. Csupán apró torkok emelkedése jelezte, hogy élnek, és néha a fejek rezzenése, ha szemükön megcsillant egy-egy közelítő gépkocsi világítása.

Eszembe jutott Borges rádióbeszéde. A szicíliai Empedokleszt idézte, aki szerint négy gyökere van a dolgoknak, s azok összekapcsolódása, illetve szétválása — amit a Szeretet és a Gyűlölet mozgat — alkotja a világtörténetet. Nincs halál; csupán a gyökerek részecskéi léteznek. A négy gyökér: a tűz, a föld, a levegő és a víz; öröktől fogva léteznek, és egyik sem erősebb mint a másik. A tűz tudománya megköveteli, hogy legyenek szalamandrák, amelyek a tűzben is képesek élni, s azt eloltani.

Visszaültem a kocsiba, meghallgatni a késő esti híreket. Akkor mondták be, hogy a magyar csapatok bevonultak Csehszlovákiába. De nem csak mi szálltuk meg őket. Áttekertem az állomáskereső gombját máshova, és megtudtam, hogy minden csehszlovák ház ablakaiban egy-egy égő gyertya világít a megszállóknak.

A városunk üres volt. Senkit nem találtam az utcákon. Csak a levegőben húztak észak felé a repülőgépek és a helikopterek. A Korsós leány szobra előtt lezártam a kocsit, megmártottam a fejemet a medence vizében. A vár kapuja előtti félkör alakú fülkéből közönyösen meredt maga elé a régen útszélen állt Nepomuki Szent János-szobor. Pár lépéssel tovább, de még a várkapu előtt, két ajtó között, annak jeléül, hogy az épület a régi Fecskendőház, tűzoltószertár céljaira épült, egy

Álomkommentár

Hideg szorongás. Már megint
elfeledkeztem arról, hogy. Ennek
következményei lesznek (lehetnek).
Börtönbe vetnek érte, vagy pedig
fölrobban ez az aláaknázott kert,
amit a nyugalom kedvéért
beültettek fréziával, meg tulipánnal.
Anyám, az álmok nem hazudnak?
Nem; csak átrendezik ingatag
és néha gépies köznapjaim; azt-
ami-van és amit általában
kívülről nézek, mert azonosulni
csak azzal tudok, ami teljesen
az enyém, amit át-éltem, s így nem
adalék, percnyi szerep és nem álom.

1988

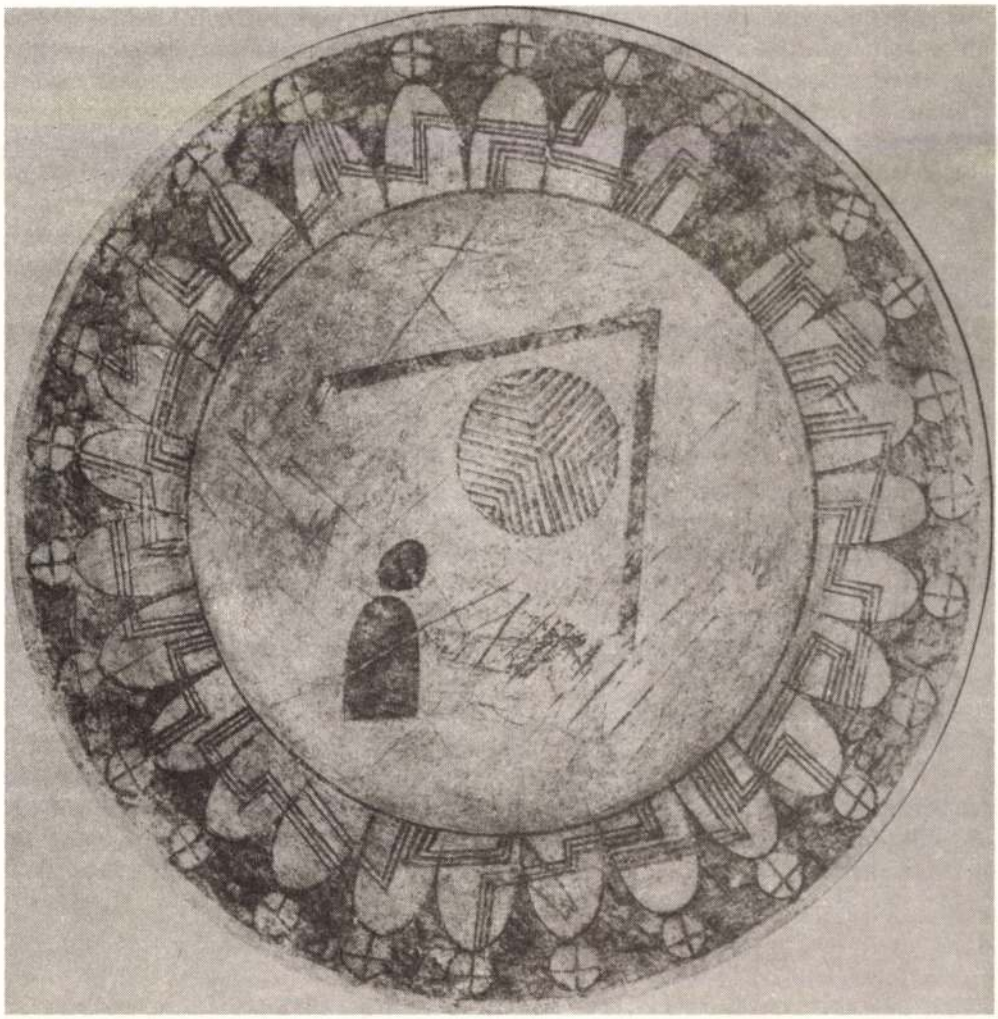

Géczi János

Patkányok

Ottó freisingi püspök, aki a második keresztes háború alkalmával III. Konrád keresztes hadával utazik át Magyarországon, azt írja — helyeztem magam nagy kényelembe, ami a hozzámférhetőséget illeti, hogy a magyaroknál nagyon ritka a kőház, több a fából épült, de leggyakoribb a nádház. Nyáron és ősszel sátrakban laknak a mezőségeken — bárhogy igyekeztem, nem sikerült alkalmi és mohó szeretőm lapos homloka mögül előcsiholni a szikrát. Hátamat emelve kihúztam magam alól a párnát, s rádobtam vonagló gerincére.

— Még így is? — vihogott fel. — Másodjára is megfulladok. Ha meg ez lesz az első ok, akkor pedig megnézheted.

— Városokról a tizenkettedik század vége előtt nemigen lehet beszélni. Ekkor formálódtak a várak körüli, váraljai települések legrégibb városainkban, s erre az időre kell tennünk a mienk keletkezését is. Kétségtelenné teszi ezt az, hogy a tizenharmadik században megtaláljuk a ma is használatos negyedek nevét: Szent Katalin városrészt, Szentmiklósszeget, Szenttamásfalvát, Szentmargitszeget és a Piacteret.

— Mi közöd hozzá? — púpozta macskagerincét, emelte busa fejét, hogy bánatos szemével a plafont bámuló arcomba nézzen.

— Semmi — hajlítottam vissza magamra feszültségtől merev nyakát. Éreztem, hogy a finom íveket alkotó csigolyáknál már kiültek az eredménytelen fáradozás izzadtságcseppjei.

— Akkor mit foglalkozol ennyit vele? Nincs jobb dolgod? — makacsolta meg magát.

— Nekem jót tesz a beszélgetés!

— Nem beszélsz eleget?

Némaságomból kihallhatta bánatom, és felkuporodott. Fonott, szőke haját hátravetette, vizeskék szemét rászögezte az arcomra, hosszú pillanatokig szempillája sem rezdült. Puha feneke alá húzta vastag bokájú lábát, s amikor törökülésbe helyezkedett, a combhajlatából előpöndörödő göndör szőrszálat kezdte húzogatni.

— Ezeregyszáznegyvenhétben.

— Micsoda? — szisszentem fel, mintha finom, hosszú tűt szúrtak volna combomba.

— Hát az a valaki. Az a pap.

— Püspök.

— Legyen püspök, ha úgy akarod. Aztán meg ne csodálkozz, ha ilyeneket mondasz, hogy nem megy, ördögök, szentek emlegetése nem tesz jót, ezt tudhatod, hiszen felnőtt vagy. Ha valami nincs ínyükre, még képesek megjelenni. És fuccs mindennek.

GULYÁS Géza

GOÓR Imre: Gulyás Géza grafikái =
Forrás, 1989/11.
86–88. ill.

XX. 17. 45.– / Meskeh

GULYÁS Géza graf.

Frigyesy Ágnes: Kerezem az átjárót: [beszélgetés Gulyás Gézával]. = Magyar Fórum, III. évf. 17. sz. 1991. ápr. 25. 8-9. p. ill.

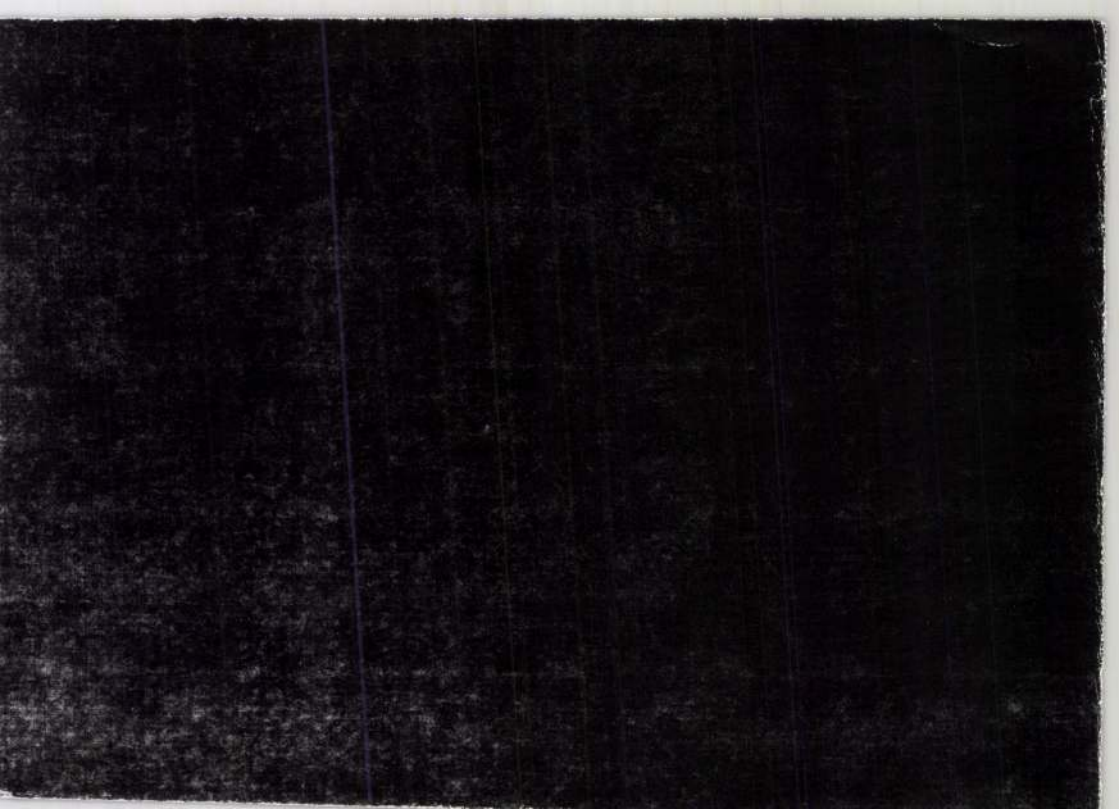

Gulyás Géza, grafikusművész

Kecskeméten nemrég nyílt meg a téli tárlat, melyen a művész grafikái szerepelnek. A művész absztraháló képessége külön figyelmet érdemel.

Varga Mihály: Sorok a téli tárlatról.
Petőfi Népe, 1980. jan. 6.

Gulyás Géza, grafikusművész

a Pais-kiskun megyei hetedik grafikai tárlat a Megyei Műv. Központban látható. –
Gulyás Géza műve szerepel a kiállításon.

Varga Mihály: Grafikai tárlat, hatedszer.
Petőfi Népe, 1981. jún. 14.

Gulyás Géza, grafikus

Kilencedik alkalommal nyílt meg a Bács-Kiskun m.-i grafikai tárlat, Kecskeméten. – Meglepetésként a tárlat felfedezettjei közé tartozik Gulyás Géza, aki áttételes jelentésű, gazdagodó képi világú grafikákat szerepeltet.

Halász Ferenc: Grafikák a napalatt.
Petőfi Népe, 1984. márc. 25.

GULYÁS Géza (grafikus)

Hat kecskeméti grafikus c. kiállitáson szerepelt szolnokon a Megyei Müv. Központban, 1985. április

Forrás, 1985/12.sz. 96.p.

Gulyás Géza

Kiállítás Kisnyomajsán

Forrás 1984/12

Gulyás Géza, grafikusművész.

Amikor 1974-ben Bács-Kiskun megye Tanácsa ösztöndíj-alap létesítéséről döntött, a mecenatúra hajdanvolt hagyományait kel-tette életre. – 1983-ban hét alkotó munkáját segítette a megye Tanácsa. – Gulyás Géza nevét még nem ismerhetik sokan, első önálló kiállítása (feleségével együtt mutatkozott be) a múlt hetekben volt az Erdei Ferenc Műv.-i Központban. A fiatal, lakitelki származási művész az „Ember-állat-növény a technikai civilizáció tükrében" témakörben tervez sorozatot. (említve).

Ballai József: Mit vállalnak Bács-Kiskun ösztöndíjasai?
Petőfi Népe, 1984. márc. 18.

Gulyás Géza
grafikus

lásd Gyöngyösi Gyöngyi

Népszabadság, 1988. febr. 2.

Gulyás György, építész

L: Illés Gyula

-: Az egykori partizán egyetemisták emlékei 9.

Népszabadság, Bp. 1977 aug. 19.

GULYÁS Géra graf.

Frigyesy Ágnes: Keresem az átjárót: [beszélgetés Gulyás Gérával]. = Magyar Fórum, III. évf. 17. sz. 1991. ápr. 25. 8-9. p.-ott

Gulyás Gizella

A DÉLVIDÉKI MŰVÉSZEK ÉS NAGYBÁNYA
1896–1918

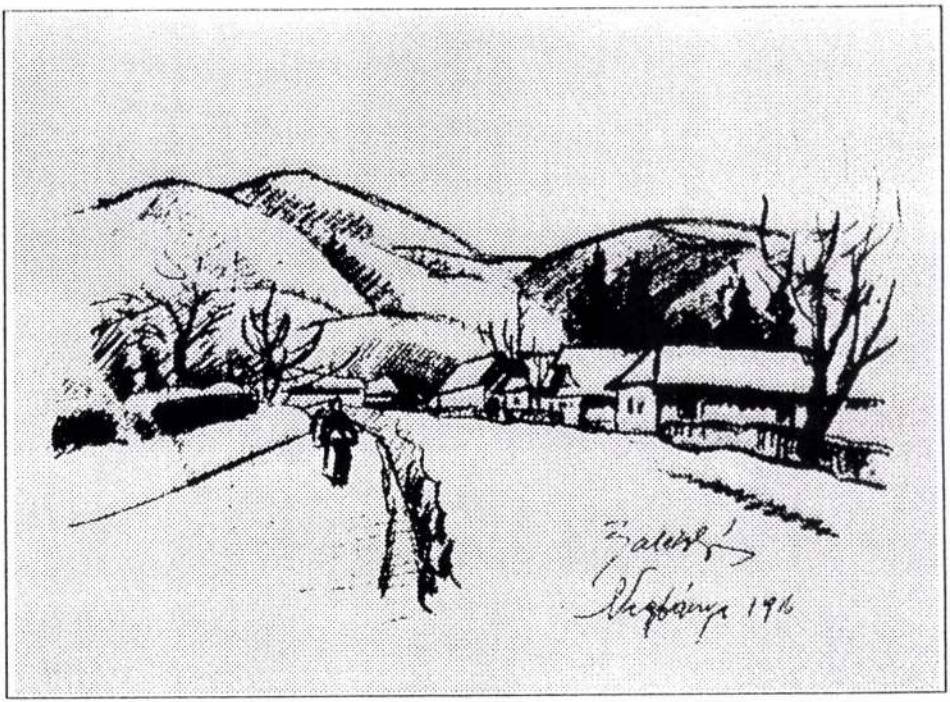

KANDIDÁTUSI ÉRTEKEZÉS TÉZISEI
BUDAPEST
1997

MEGHIVÓ

az MTA Doktori Tanácsa meghívja Önt

GULYÁS GIZELLA

MTA kandidátusi címre benyújtott

"A délvidéki művészek és Nagybánya 1896-1918"

című értekezésének **1999.május 7-én** (péntek) **de. 10 órakor**, az **MTA Székház III. emeleti Előadótermében** (Bp., V., Roosevelt tér 9.) tartandó nyilvános vitájára.

Az értekezés opponensei:

Szabó Júlia, a müvészettörténeti tud.kandidátusa
Timár Árpád, a müvészettörténeti tud.kandidátusa

Az értekezés megtekinthető az MTA Könyvtárában (Bp., V., Arany J. u. 1.). A nyilvános vitában minden jelenlévő részt vehet és írásban előzetesen észrevételt is tehet.

„Az igazi felfedező úthoz nem más tájakra
van szükség, hanem új szemre."
Marcel Proust

I.
Az értekezés célkitűzése

Délvidék magyar kultúrájának kutatása körül jelenleg is nagy a lemaradás. Szépirodalmunkról összehasonlíthatatlanul gazdagabbak az ismereteink, mint a képzőművészeti életünk mindenkori állapotáról, fejlettségi fokáról, kiemelkedő alakjairól. Irodalmi múltunk kutatásainak részeredményei már évtizedekkel ezelőtt lehetővé tették az irodalomtörténeti szintézis megalkotását. Szeretném hinni, hogy A délvidéki művészek és Nagybánya 1896–1918 című értekezésem témakörének feldolgozása – célkitűzése és eredményei alapján – hozzájárulhat művészettörténeti ismereteink gyarapításához; s műveltségünk alapjainak kiszélesítésével elősegítheti művészettörténetünk s egyben kultúrtörténetünk „szintetizálhatóságát" is.

Disszertációm témája – illetve címválasztásában megjelenő Nagybánya fogalmának összetett az üzenete. Jelenti az árnyaltabb és teljesebb Nagybánya-kép fogalomrendszerébe illeszthető és kisugárzó művészeti irányzatok sokszínűségét, amely különböző módon határozza meg a délvidéki művészek indulását és pályaképét. Voltaképpen a tágabban értelmezett nagybányaiak készítették elő a talajt a 20. századi sajátosan modern irányzatok kibontakozására, a neós törekvéseken át a Nyolcakig, akik utat nyitottak az avantgárd szellemű útkeresésnek. Másrészt mintegy keretként foglalja laza egységbe a tanulmányaik révén eleve nagybányai indíttatású, neveltetésű, illetve Nagybányához hosszabb-rövidebb ideig kötődő – de sohasem véletlenül – ott megforduló délvidéki művészek egy „csoportját"; amely inkább jelentett egy magatartást, művészeti megnyilatkozást, mint művészi tömörülést. Ők jelentették a hidat Délvidék és Nagybánya között. A déli peremvidéken megindítottak – természetesen nem mindannyian – egy fejlődést, egy új utat, amelynek végén a művészet különféle új formái, új létezésmódjai állnak. Egy-egy művész nem egy iránnyal érintkezett, Nagybányán sem egytől kapott indítást, s nem egytől szakadt el, nem része csupán egy áramlatnak, hanem alakítója, hordozója, továbbépítője és meghaladója is. Művészetük sokrétűségét, úgy kell értelmeznünk, mint gazdagodást, továbbfejlődést. Ez a gazdagodás, ez a kölcsönös egymásra hatás, a törekvések egymás közti érintkezése csak javára válhatott a délvidéki alkotóknak, s lehetőséget adott a továbbfejlődésre. Nagybánya valójában transzmissziót jelentett és Nagybánya hatásának talán ez a legnagyobb jelentősége e peremművészet élettanában. Célkitűzéseimnek megfelelően e sajátosság felvázolására szándékoztam felhívni a figyelmet. Másfelől nem volt és lehetett célom az értekezésben megjelenő jelenségek és összefüggések teljeskörű bemutatása, hiszen ez már külön értekezés vagy talán értekezések témakörét képezhetné.

Tanulmányom célja elsősorban a Közép- és Kelet-Európa legjelentősebb művésztelepének: a nagybányai kolóniának, Kárpát medence déli térsége felé történő megtermékenyítő kisugárzásának és sajátosságainak a felvázolása volt. Az utóbbi években, úgy tűnik, Magyarországon különösen felértékelődtek azok a kutatások, amelyek az I. világháború utáni új államhatárok miatt kívülre rekedt magyar művészek tevékenységére vonatkoznak. A szomszédos országokban, így Jugoszláviában élő magyar alkotók pályaképét jórészt még ma is az ismeretlenség homálya fedi. Ennek értelmében kutatómunkám célkitűzése, hogy felvázoljam a nagybányai kolónia és a délvidéki művészek közötti kapcsolatok fogalmát, kialakulásának körülményeit, vázlatos történetét, jellemző vonásait, értékelését a konkrét művészek példáján bemutatva. Művészeink életműve zömmel úgy kapcsolódik Nagybánya festészetéhez, hogy művészeti munkásságuk meghatározó jellemzőiben, stiláris kötődéseiben és az ízlés változások folyamatos követésében képviselték és közvetítették előbb a hagyományos természetelvű nagybányai festészetet, majd pedig a második és harmadik nemzedék tagjai a nyugat-európai kortárs képzőművészeti modern törekvéseket kiteljesítő irányzatoknak kötelezték el magukat. Főleg nekik köszönhető, hogy az európai művészet különféle áramlatai sokszínűségükben, de helyi színekkel gazdagodva a déli peremvidéken is megjelentek.

A nagybányai festőtelep szellemi megújulást elindító hatása – igaz nemcsak kizárólagosan – közvetítette térségünkbe egyfelől az európai stílustörekvések közvetlen vagy közvetett beáramlását, másfelől pedig elindította a művésztelep alapítási mozgalmak kibontakozásának folyamatát. Mindkét törekvés kiemelten került tanulmányom célkitűzésének előterébe.

II.
Tudományos előzmények

Nagybánya hatósugarába került délvidéki festőművészek – a kezdetektől egészen a nyolcvanas évekig – csak elvétve kaptak helyet a fontosabb művészettörténeti tanulmányokban és monográfiákban. Az első jelentősebb ismertetés a húszas években Boromiszáról Hevesy Iván kismonográfiájában jelent meg, Pechánt pedig Szenteleky Kornél méltatta. E műveken kívül hosszú ideig nem esett szó róluk, a többiekről még ennyi sem. Később is csak egy-egy alkotóval foglalkozó megemlékezés, önéletrajz és kivételesen monografikus jellegű kutatások, emlékkiállítások, illetve gyűjteményes tárlatok adtak tájékozódást a hatvanas évek végén. A nyolcvanas évektől kezdve tapasztalható feléledő érdeklődés szűkebb Pátriánkban a Nagybányához kötődő művészek és munkásságuk iránt. 1980-ban jelent meg Bori Imre könyve Balázsról, 1982-ben pedig Duranci és Bordás könyve: A két Pechán, de ma már bizonyos szempontjaik túlhaladottakká váltak. Baranyi Anna katalógus-bevezetője 1981 illetve 1986-ból érdemben emlékezett meg Oláhról és Balázsról. 1989-ben Vjekoslav Ćetković Ivan Radovičről írt terjedelmes tanulmánykötetet. Jurecskó László Boromisza Tibor című monográfiája (1996) figyelemre méltó az új művek és eredmények bemutatásával.

A délvidéki művészek és Nagybánya problémájának összegző de egyben részletező áttekintéséhez, s a festőpályák felvázolásához és értékeléséhez a korábbi kutatások ellenére is – melyek inkább csak részproblémákat dolgoztak fel – még túl sok volt a közöletlen életrajz, életmű és ténybeli ismeret, illetve tisztázatlan részlet, pontatlan adatközlés vagy értékelés, és így még számos kérdés megválaszolatlan maradt. Erre a témakörre koncentráló egyetlen terjedelmesebb összefoglaló kötet sem jelent meg a Nagybánya vonzáskörébe kerülő délvidéki művészekről. A délvidéki művészek nagybányai indíttatásukhoz és a hagyományokhoz való kötődésükről, művészetük stiláris jellemzőiről és összetevőiről az ismeretek újraértékelése és új szempontú vizsgálata segítségével lehetett választ adni.

III.
A feldolgozás módszerei

Értekezésem tárgyának kutatási módszerének a komparatív elemzést választottam. A Nagybánya hatósugarába kerülő délvidéki művészek pályaképének összehasonlító elemzéséhez a történeti filológiát, mint minden történeti tudomány számára is nélkülözhetetlen eljárást hívtam segítségül. A filológiát, mint technikai módszert alkalmasnak tartom a témakörömhöz kapcsolódó anyag összegyűjtésére, az életrajzi információ egybeszerkesztésére és a fellelhető képek alapján az egyes korszakoknak egy összehasonlító–értékelő–leíró művészettörténeti bemutatására, a művek formajegyeinek analízisével egyetemben.

Az elemzés elsősorban a művek felől történt, a festőmunkára koncentrált. Eltekintve a ritka kivételektől az analógiás összevetésre törekedtem. A kismesterek gyengébb színvonalat képviselő műveik összehasonlítását nem tartottam indokoltnak, már a kisszámú ismert képek és a disszertáció korlátozott terjedelme miatt sem.

Az összehasonlító elemzés módszerénél a stílusjegyekben és általános festői felfogásban bekövetkező változásokat, új kapcsolatokat, meghatározásokat igyekeztem követni. Elsődleges célom volt az új adatok közlése, az eddig jórészt vagy teljesen ismeretlen festők és művek elemzése, bemutatása, a mesterek életművének minél teljesebb feltérképezése. A biográfiai adatok annyi teret kaptak az értekezésben, amennyiben nélkülük nem lett volna érthető az adott művek megszületése vagy a művészeti irányok kibontása.

A disszertáció terjedelmi lehetősége nagymértékben behatárolja a témakör kiszélesítését, a festőpályák végleges lezárásáig terjedő sokoldalú és mélyreható elemzések elvégzését, ezért megítélésem szerint 1918 utáni pályaképek kifejtését rövidebbre fogtam. Erről teljesen lemondani nem tartottam indokoltnak, az anyaországi szakemberek is érdeklődők tájékoztatására való tekintettel.

Az értekezés megkomponálásában – szerkezeti felépítésének elvi szempontjai

szerint – a szintetikus és összefoglaló – áttekintő szerkesztés elvének előnyben részesítésére törekedtem, az anyag részletekbe hatoló, leíró-rendszerező tárgyalásmódja mellett. Három egységben vélem látni az itt tárgyalt témakör kibontását. Célom az, hogy a három egymásra épülő s organikusan összetartozó részt a tárgyalt korszak fejlődésívére vetítve mutassam be. A déli magyar peremvidék művészeti fejlődésének főbb vonulatait igyekszem felvázolni mindenütt Nagybánya kisugárzására, szellemi és „fizikai" erejének művészeti lecsapódásának összetevőire helyezve a hangsúlyt.

A Délvidéki művészek Nagybányán, mint fejezet – indítás a nagybányai tartózkodásuk időrendi sorrendjében ismerteti a délvidéki művészek adatait. Megítélésem szerint szükségtelen ezeket a forrásokban ránk maradt művészneveket teljességükben szerepeltetni a tanulmányban (egyébként akikről csak lehetséges, rövid ismertető olvasható a jegyzetekben), az ilyenfajta anyaghalmozás a főkoncepcióról és az elemző-értékelő okfejtésekről vonná el a figyelmet és a terjedelmet. Feltétlenül tárgyalandók viszont azok a mesterek, akiknek életművét kikutattam és kvalitását tekintve is jelentős emlékei a választott témakör koncepciójának. Összefoglalóan szólok még azokról a szerény művészekről is, akikről kevés ismerettel rendelkezünk, ám a kis számú műveikkel Nagybánya kisugárzásának elterjedtségére fényt vethetnek.

A három fejezet szerkezeti váza egyaránt alkalmat ad a fejlődéstörténeti áttekintésre és a legfontosabb művészeti tendenciák fejlődésvonalának kibontására, a legfontosabb problémák, fejlődési csomópontok kiemelésére. Nem gondolok minden tendenciabeli árnyalat bemutatására, inkább néhány kiemelkedő törekvés összefoglalása látszik indokoltnak. Tehát nem annyira a művészek mint inkább a törekvések, alkotások bemutatása a fontos, figyelembe véve, hogy általában az életművek nem tárgyalhatók egyetlen stílusirányzat keretében. Többnyire más törekvésekkel együtt, részint abból kinőve, vagy azokban feloldódva jelennek meg. A kifejtett főirány mellett, az azt színező egyéb törekvések paralellitásának feloldásával óhajtom bemutatni, és kiemelni a témakör szempontjából fontosabb alkotópályákat.

Az első részben a nagybányai első nemzedék délvidéki művészeinek és mozgalmainak bemutatása kerül megválaszolásra. Mindkét témában közelebbről szemügyre veszem a századvégén a plein air szellemében szerveződött nagybányai művésztelep délalföldi kisugárzásának vonzatait. E folyamat olyképpen nyilvánul meg, hogy Nagybánya főleg Nagybecskerek festőit (Mály kivételével) vonzotta magához, kijelölve a további művészeti fejlődés kibontakozásának irányát és menetét ebben a torontáli térségben. Nagybánya befolyása érvényesült az 1897–1899-ben kibontakozó becskereki művésztelepi mozgalom által elindított és a későbbiekben egyre-másra születő művészi csoportosulások történetében is. Megállapításaim alapján elmondhatom, hogy Nagybánya hatása megkésve még 1931-ben is érvényesül, de a telepalapítási vágy később sem függetleníthető Nagybányától a Jugoszláv térségben.

A második fázis két részre tagolódva a neós áramlatok felbukkanásának fordulópontja köré rendeződik. A kolónia életében fordulatot hozó második nemzedék neómodern stílustörekvéseinek jelentőségeire a Bács-Bodrog megye művészei figyeltek fel. A század első évtizedeiben Délvidék térségében a művészeti központ Torontál megyéből áttevődik Bács-Bodrog vármegye területére. Nagybánya varázsa: a megújító neós mozgalmak hatása sodró erővel hatott festőinkre. Mindegyikük a saját maga módján építette be festészetébe a neós áramlatokat. Egyesek már a Nyolcakhoz, esetleg az aktivistákhoz is vonzódtak, míg mások a neóimpresszionisztikus–szecessziós stílushoz és a kecskeméti művésztelephez kerültek közel, amihez az indítást kétségkívül Nagybányától kapták. Nagybánya neós hatásának összessége talán nem is önmagában válik jelentőssé a déli peremművészetben, hanem mint katalizátor, amely figyelmeztet az új lehetőségekre s a művészet új létformáját, új eszközeit próbálja felrajzolni.

Az utolsó részben a harmadik nemzedék a húszas évektől a neós stílust túlhaladó, az avantgárd felfogáshoz pártolása kerül kibontásra. A szerb modern művészettel való érintkezés szemléltetését is érzékeltetem. Az alapkoncepció kapcsán kijelenthető: mind a második nemzedék neós és neóimpresszionisztikus–szecessziós vonzódása, mind pedig a harmadik nemzedék avantgárd koncepciója nem kerülhet ellentmondásba Nagybányával, mivel a kolónia abban az időben már annyira nyitott volt, hogy fel sem vetődhetett a stiláris összeférhetetlenségnek a gondolata sem, legalábbis nem a tágan és árnyaltabban értelmezett Nagybánya-képen belül. Nagybánya hatása meghatározó volt a magyar képzőművészetben, még azok az irányok is, amelyek stílusukban túlhaladtak a nagybányaiakon lényegében az általuk előkészített alapokra építkeztek.

IV.
A megállapított új eredmények összefoglalása

Következtetéseimet a két és fél évtized óta tartó kutatómunka, valamint az értekezés összeállítása során végzett elemzés eredményeképpen fogalmazom meg. Ezek csak kis hányadukban ismert tézisek újrafogalmazásai, de legfőképpen azok aktualizálása, kiegészítése, pontosítása. A következtetések zömét saját eredményeimnek tekintem.

Kandidátusi értekezésem témájának feldolgozásával úttörő feladatra vállalkoztam. Elsőként kezdeményeztem még az 1970-es évek derekán a nagybányai festőteleppel kapcsolatba került majdani vajdasági művészek és pályaképük szintetizáló feldolgozását. Erről a témakörről ilyen jellegű elemzés még tudtommal nem készült, ilyen áttekintő és mégis részletező összefüggésekben, s a képkötetben a több mint négyszáz kép, dokumentum, bizonyíték, analóg példák bemutatásával alátámasztva.

A disszertáció új eredményeit még az eddig publikálatlan nagyszámú adatnak, ténynek, dokumentumnak és megállapításnak is köszönheti, felsorolásuktól

mennyiségük miatt eltekintek.

Valószínűleg nem a véletlenen múlt, hogy a nagybányai mozgalom lecsapódása már a kezdetektől tartós gyökeret vert déli művészeti „parlagunkon". Meghatározó lehetett a két peremvidék kulturális, gazdasági és társadalmi kapcsolata, de a művészek, írók személyes, rokoni és baráti kötelékei Nagybányával, valamint művészeti érdeklődésük és tájékozódásuk. Nagybányán alkotják meg első vagy jelentősebb korszakuk műveit, s ezzel nemcsak életművüket határolják el, hanem idővel – igaz, más forrásokból is merítve – modern peremművészetünket alapozzák meg. Az értekezés kutatási eredményei alapján megállapítható, hogy Nagybánya több irányból is befolyásolta térségünk művészetének alakulásívét, olyan elveket és impulzusokat adva, melyek – ha olykor rejtetten is, de – beépültek művészetünk történetébe.

A dolgozat egészében láttat s az egyes művészek, azaz irányzatok kiemelésével a minőségi mércéket is jelzi. A bemutatás egyúttal értékelő elkülönítés is. Művészeink nem tudták mindannyian azonos szinten megvalósítani a művészeti követelményeket, s válaszolni sem voltak képesek mindahányan a kor kihívásainak. Ezért akadnak közöttük, akik inkább csak megkerülhetetlen szereplői a délalföldi művészettörténetnek, mint valóságos értékei.

A déli peremvidéki magyar képzőművészet tehát hol szorosabb, hol pedig lazább kapcsolatot tartott fenn Nagybányával, ihletet és bátorítást kapva, de nem vált másolójává, sajátos színeit igyekezett megőrizni. Kötődésének legerősebb vonulata, amely a nagybányaiak mozgalmán belül szerveződött: az erős színhatásokra hangszerelt neós irányzat. A 20. századi sajátosan modern (avantgárd) kibontakozására is a nagybányaiak készítették elő a talajt.

A disszertáció az eddigieknél lényegesen részletesebb és szélesebb körben ábrázolja a festők pályaképét, működésük közegét, művészetük kibontását, a művészegyesületek, a kortársak, művészbarátságok szerepét és festészeti stílusukra gyakorolt befolyását. Alapos „nyomozó" munka eredményeként először került bemutatásra több új, közöletlen festőpálya (Mály, Streitmann, Várkonyi, Farkas, Solymos stb.) kerül publikálásra. Kitekintésként Szerbia és Nagybánya közvetett kapcsolata is megvilágításra kerül a két szerb festő első magyar nyelvű bemutatásával.

*

Fontosnak tartom az értekezésem tovább fejlesztését, a téma további kutatását, következtetéseim, megállapításaim, módszereim árnyalását, finomítását. Nincs olyan művészettörténeti témakör, melynek még oly teljes feldolgozására kijelenthető lenne, hogy a kutatómunka a végére ért. Lappangó művek, ismeretlen adatok is előkerülhetnek még, amelyek a részeredmények összképét módosíthatják, pontosíthatják.

A témáról megjelent publikációim

1. A müncheni Képzőművészeti Akadémia és művészképzésünk 1809–1945. In. Hungarológiai Közlemények (Újvidék), 1976. 26–27. 75–87. l.
2. „Mindig a figura és a mozgás érdekelt, a dinamika, az élet." Látogatás a kilencvenéves Balázs G. Árpád mütermében. In. Híd (Újvidék), 1977. 10. 1280–1286. l.
3. A szociális témakör vonzásában. Balázs G. Árpád. In. Üzenet (Szabadka), 1977. 11. 694–697.
4. Fejezet rajztanításunk történetéből. Streitmann Antal. (1850–1918) In. Rajztanítás (Budapest), 1979. 4. 27–30. l.
5. Hollósy zombori kapcsolatai. In. Művészettörténeti Értesítő (Budapest), 1981. 3. 206–210. l.
6. Hollósy levelei a Mály családhoz. In Hungarológiai Közlemények (Újvidék), 1982. 1. 117–126. l.
7. A zombori Hollósy festmény. In. Uo. 1982. 3. 395–398. l.
8. A zentai Művészasszony. Husz éve hunyt el Solymos Beatrix 1889–1974. In. Üzenet, 1994. 10. 701–710. l.
9. Nagybecskerek Nagybánya bűvöletében. A Délvidék művésztelepi mozgalmai az I. világháborúig. In. Művészettörténeti Értesítő, 1996. 1–2. 69–82. l.
10. Pechán József. In. Nagybánya művészete. Kiállítás a nagybányai művésztelep alapításának századik évfordulója alkalmából. Katalógus. MNG. Budapest, 1966. márc. 14. – okt. 20. 307–317. l.
11. A nagybányai művésztelep. A festőiskola centenáriuma 1896–1996. In. Családi Kör (Újvidék), 1996. 10. 66. l.
12. Az első nagybányai festönk. Mály József. (1860–1901). In. Uo. 1996. 11.
13. Streitmann Antal, a sokoldalú művész. Nagybecskerek a nagybányai művésztelep vonzáskörében. In. Uo. 1996. 12. 66. l.
14. Várkonyi József Nagybánya vonzáskörében. Portré a tájfestőről és a nagybecskereki művésztelep alapítójáról. In. Uo. 1996. 13. 66. l.
15. Nagybánya hatása fények és színek poétájára. Boromisza Tibor. (1880–1960). In. Uo. 1996. 14. 66. l.
16. Az ecset és a toll sokoldalú művésze. Solymos Beatrix. (1889–1974). In. Uo. 1996. 15. 66. l.
17. A színek szerelmese. Pechán József. (1875–1922). In. Uo. 1996. 16. 66. l.
18. A hiperrealista sejtelem festőművésze. Oláh Sándor. (1886–1996). In. Uo. 1996. 17. sz. 66. l.
19. Az avantgárd művészet ösvényén. Balázs G. Árpád. (1887–1981). In. Uo. 1996. 18. 66. l.
20. Fülep Lajos portréja ecsettel és tollal. In. Uo. 1996. 19. 66. l.
21. „Nagybánya művészete". Centenáriumi kiállítás a budapesti Magyar Nemzeti Galériában. In. Uo. 1996. 20. 66. l.
22. A budapesti Magyar Nemzeti Galéria centennáriumi "Nagybánya művészete" című kiállításáról és délvidéki vonatkozásairól. Újvidéki Rádió 1996 szeptember.

Nemzeti Színház-ügy

...ter döntési határidőt hosszabbít

...g jött az ideje annak, hogy az első ...z valódi lépést is megtegye a ... Nemzeti Színház, az ország első ... színháza felépítése érdekében. A kormány szükségesnek tartja, ... hogy egyeztessen a főváros szakértőivel közlekedési, környezetvédelmi és egyéb szakmai ...i kérdésekben, miután birtokában ...y lesz az építési terület tulajdonosi ... hozzájárulása. Ezt követhetően ...a kerülhet sor a jogszabályokban előírt engedélyek beszerzésére. Mindennek természetesen csak akkor van értelme, ha előbb a XIV. Kerület Önkormányzatának példáját követve a főváros vezetése is állást foglal abban: kívánja-e, hogy a Nemzeti Színház felépüljön.

Megköszönöm a Zuglói Önkormányzat korrekt és gyors döntését, amely a terület résztulajdonosaként egyhangú szavazással megadta a hozzájárulást az építkezéshez. Most a Fővárosi Önkormányzatnak kell döntenie arról, hogy a kijelölt terület résztulajdonosaként lehetővé teszi-e a Nemzeti Színház építésének megkezdését vagy megakadályozza azt."

Csütörtökön a főpolgármester újabb nyilatkozatot tett a Nemzeti Színház építkezésének ügyében az MTI-nek. E szerint Demszky Gábor elfogadhatónak tartaná, ha a kormány átadná a Nemzeti Színház beruházására szánt összeget a fővárosnak, hogy az határidőre, 2002. március 15-re építse fel az ország első számú teátrumát. A tervezett helyszínt, a Városligetet a főpolgármester nem tartja megfelelőnek, de a környezetvédelmi és közlekedési szakvéleményeket hajlandó elfogadni.

A főpolgármester a legroszszabbnak azt tartja, ha tovább folyik a halogató taktikázás, és csak újabb gödrök keletkeznek Budapesten ahelyett, hogy valóban megkezdődne az építkezés.

Madách-bemutatkozás

A főváros vezetőinek látogatása alkalmat adott a sajtó képviselőinek is arra, hogy megtekintsék a felújított Madách Színházat, amelyet immár fokozatosan vehetnek birtokukba a színháziak. A végső műszaki átadás-átvétel után a tervek szerint augusztus 21-én megkezdődnek Az ember tragédiája próbái is. Képünk azt a különleges pillanatot mutatja, amikor a nézősereg a színpadi süllyesztőben tájékozódik a színházról HAVRAN ZOLTÁN FELVÉTELE

GULYÁS GÉZA anhá'z

KIÁLLÍTÓTEREM

Egymásba fonódó formák

ÉGETT SZÉLŰ, megsárgult papírlapok. Fénytelen, finom füst, gomolygó porfelhő, olvadozó jégtábla. A semmi. Ha elég közel hajolunk, és erősen belefúrjuk tekintetünket, mélyükön csodálatos gazdagság bontakozik ki: apró szemcsék szállnak, karcolások kavarognak, hol összesűrűsödnek, hol megritkulnak, finom ábrák rajzolódnak ki az egységesnek hitt felületen.

Gulyás Géza az a fajta művész, aki hallatlan érzékenységgel, egy szál ceruzával, hajszálvékony vonalakkal vagy karcolásokkal képes megteremteni a mindenséget, és nem csupán a látható világot tárja fel előttünk, hanem a jól megválasztott címekkel, utalásokkal a dolgok értelmét, igazságát is. Műveit most a Duna Galériában láthatjuk. Grafikus lévén többségében papírképeket, színes ceruzával rajzolt lapokat állított ki, őskori gyíkok, lehullott falevelek relikviái rajzolódnak ki a vékony vonalakból, álomszerű figurák ködlenek fel, fátyolszerű árnyalatok olvadnak egymásba. A grafikák mellett kiállított fatáblák olajképeit ugyanez a monokróm színvilág, hangulat és ugyanaz az elmélyültség, aprólékos képszerkesztés, és metaforikus gondolkodás jellemzi, amely grafikákat.

„Hol bujkáltál eddig?" – írta a kiállítás vendégkönyvébe az egyik képzőművész kolléga. S a kiállítások sorozatát végignézve valóban nem találjuk egyetlen fővárosi galéria nevét sem a sorban. Önálló tárlatait elsősorban Kecskeméten mutatta be, és jóllehet részt vett jó néhány közös tárlaton, és műveiből vásároltak is a közgyűjtemények, valójában nem sokat hallatott magáról. Pedig grafikusnak készült, 1979 óta rendszeresen kiállít, de talán mert a vidéki tárlatokra, gyűjteményes kiállításokra a fővárosi sajtó kevéssé figyel oda, a szakma is meglepődéssel, rácsodálkozással fogadta a mostani bemutatkozást. „Szeretem a köveket, a leveleket, a múlandóság és maradandóság fénytöréseit – vallja önmagáról. – Szeretem a felületeket, mert minden faktúrának élettörténete van..., de titkát csak egyszerű szívvel közeledve tárja fel. S a rajz, amit belőle kibontok, még számomra is titok."

Remélhetően Gulyás Géza folytatja a titkok megfejtését, és munkáival ezentúl gyakrabban találkozunk. *(A Duna Galériában július 25-ig láthatjuk műveit.)*

SYLVIA RAMIREZ Rello mexikói művész nevét – aki pillanatnyilag hazánkban él – jobban ismerik Európában, mint saját hazájában. Elsősorban azért, mert elvégezve a mexikóvárosi művészeti főiskolát, tanulmányait Brüsszelben, Svájcban, majd Olaszországban folytatta. Szobrait, amelyeket most a Budapest Galéria kiállítóházának Lajos utcai pincéjében láthatunk, ilyenformán nem annyira Mexikó művészetének sajátosságait tükrözik, hanem belesimulnak a mediterrán országok művészi áramlataiba, Henry *Moore* tektonikus ábrázolásait, *Borsos* Miklós műveit idézik. Sylvia Ramirez szereti a fehér köveket, szobrai többnyire puha formákból, egymásba kapcsolódó idomokból, ölelkező figurákból állnak. A carrarai márványból érzékenyen bomlanak ki a finom részletek. Egyetlen itt kiállított bronzfigurája *Civilizáció?* címmel egy védekező kisgyermeket ábrázol, szuggesztív erővel sugallva a kicsik és gyengék védtelenségét, kiszolgáltatottságát. A szobor eredetileg a genfi ENSZ-palotát díszíti a mexikói kormány adományaként. Többször is megformálja az *1+1=1* szimbolikus értelmű egymásba fonódó formákat, amelyek hol mértani egyszerűségükben, hol lágy íveikkel fejezik ki a címül választott képletet.

A figurális megfogalmazás éppúgy közel áll hozzá, mint a teljesen elvont, pusztán mértani ábrázolás, mindegyik kifejezési formát egyforma igényességgel műveli. Többnyire mégis inkább a lágy formákat kedveli, és szívesen használja ki az aprólékosan megmunkált kő sima fényeinek és a durván faragott felületek rusztikusságának az ellenttétét. *(A kiállítás augusztus 29-ig tart nyitva.)*

DISZTANCIA címmel ugyancsak az óbudai kiállítóházban láthatjuk négy iparművész: *Sóváradi* Valéria, *Székelyi* Kati, *Szilvitzky* Margit és Karol *Pichler* munkáit. A négy művész kiállítási programja négy különböző térszituáció megfogalmazása, amelyben az idő módosító változása is szerepet kap. Hárman a különböző anyagból megjelenített oszlopformát variálták (Karol Pichler a kivétel), s közülük Székely Kati az, aki ebben a témában a legszellemesebb megoldást találta: hullámpapírból építette fel oszlopait, és ugyancsak papirból, öltésekkel alkotta meg képét, míg Karol Pichler egy játék autópálya egymásba visszatérő útvonalával fejezi ki a tér és idő egymásba fonódását. *(A tárlat július 30-ig látható)* **(fekete)**

A földtulajdon védelmet nyújt

A Magyar Nemzet is többször foglalkozott azzal a témával, hogyan kellene módosítani a földtörvényt? Vannak, akik vásárlás helyett tartós haszonbérletet javasolnak, amelynek maximális időtartama 99 év lenne. Történetesen ilyen időtartamra kötött szerződést Kína és Anglia Hongkongról. Felemelő párhuzam. Csakhogy Anglia egy erős gyarmatosító volt, Kína pedig kényszer és nem a jól felfogott önérdek hatására kötött megállapodást. Sokan állítják, hogy ez a párhuzam stimmel, azzal a különbséggel, hogy Anglia helyett nálunk a nemzetközi spekulációs tőke nyert előjogokat.

A 99 év – három nemzedék. Miféle tőkemegtérülési logika, ésszerűség szól a három nemzedék mellett? Bükkfát akarnak ültetni? Miféle gép amortizációs ideje tesz ki száz évet? Autópályát fognak építeni az új tanya- és földtulajdonosok? Még a gyümölcsfának is elég a harminc év, nemhogy a szántóföldnek.

Megemlítem, hogy más összefüggésben tíz évvel ezelőtt felvetődhetett a tartós bérlet gondolata, amelynek akkor az volt az alapja, hogy városi ingatlanok 99 éves bérbeadásából fedezhető lett volna az akkori magyar államadósság törlesztése (akkor húszmilliárd dollár!). Ezt a gondolatot a gátszakadásszerűen elszabaduló „fosztogató" privatizáció nem engedte szóhoz jutni.

A városi telkek olyan nagy volumenű értéket képviseltek, hogy csak a nagy fővárosi egyetemek megrendezhették volna a világkiállítást, és maguk finanszírozhatták volna teljes felújításukat, ha hajlandók lettek volna olcsóbb telkekre költözni például az V. kerületből.

E telkek tartós bérbeadása elképesztően más rendszerváltást tett volna lehetővé. Az 1980-as évek végi, és az abból az időből örökölt második vonalbeli vezetés, a „lobbicsoportok" azonban nem az ország rendbetételében voltak érdekeltek, hanem a spekuláns térnyerésben.

A városközponti telkek magas értéke teszi logikussá, hogy micsoda marakodás zajlott az iskolaépületekért (iskolabezárások és összevonások címén), valamint a kórházépületekért, hogy a kultúrházakról, sportpályákról ne is beszéljek. Megoldás lett volna országos iskolaépület-alapot, kórházépület-alapot, művelődésiház-alapot, sportpályaalapot s a többi létrehozni. Ez esetben egy bezárt iskolaépületet, ha irodaháznak adnak el, akkor az épület értékét csak másik iskolaépületre lehetett volna fordítani. De ebből sem lett semmi. Akkor cél volt az oktatást, egészségügyet kitenni a leépülésnek.

Ma még egy nemzeti földalap is elképzelhető a fentiek szerint. Aki nem tud mit kezdeni a földjével, adja el a nemzeti földalapnak, ahonnan azt mások megvehetnék vagy éppen bérelhetnék. A külföldieknek azonban a bérletet mindenképpen jobban korlátoznám, mint a belföldieknek, elsősorban a vásárlási előjog tekintetében, de egyéb ügyekben is.

Hogy milyen elvi indoklással? Gondoljunk csak az elmúlt tíz esztendő történéseire. Meg arra, hogy a magyar közjog nem engedi idegen állampolgár földhöz juttatását ezer éve. (Igaz, most éppen nem ismerjük el ezt a közjogot, de Mátyás király is ennek alapján ítélkezett, és sokak szerint ezt a közjogot nem lehet megszüntetni, csak reformálni vagy elhallgatni. Ma ez utóbbi a helyzet. A világválság viharaival szemben a nemzeti földtulajdon legalább minimális védelmet nyújthat.

Azzal az erővel, hogy a kamat a takarékosság jutalma (amint azt számtalan modern közgazdasági tankönyv írja, a hitelkamatok esetében valószínűleg tévesen), a földtulajdon sem más, mint a föld nélküli állampolgárok szolidaritására számító türelem (hogy nem nyúlnak a máséhoz). Ha nem vándorolunk ki a világ másik végére, ha egymás mellett, egy társadalomban élünk, akkor jogos elvárás lehet az, hogy akinek nem jutott föld, de ha lenne neki, azt művelné, ebben a törekvésében ne kelljen megmérkőznie Soros tőkeerejű spekulánsokkal. A magyar állam javítsa az esélyét a megélhetésre a lakosságnak abban, hogy a legalapvetőbb természetes monopólium, a termőföld birtoklásában segítségünkre van.

Ami a zsebszerződések ügyét illeti: nem értem egyes szerzők azon vélekedését, hogy a jog menjen utána a jogsértésnek (jelen esetben 99 éves bérlet formájában). Ilyen alapon a tolvajoknak utólag tulajdoni papírokat kellene kiállítani, a másokat megtévesztőknek pedig igazolást arról, hogy a valóság olyan, amilyennek ők állítják, nem pedig amilyennek látszik. Itt nem formai kérdésről, hanem tartalmiról van szó: a föld eltartó erejére igenis támaszkodhasson az ország lakossága.

Fáy Árpád
Budapest

A keresztény ér

Solymosi Frigyes professzor úr háromszor is foglalkozott már a Magyar Nemzetben a magyar szociáldemokrácia jövőjével. Álláspontja pontosan megfelel annak, amit a KDNP-sek túlnyomó többsége – felfüggesztettek, kizártak, töröltek, tagkönyvcsere útján eltávolítottak, szépen csöndben visszavonultak – erről gondol. A professzor úr álláspontja három alapelvre épül.

Mindent meg kell tennünk a Fidesz által vezetett jelenlegi kormány támogatására, és ezzel meg kell akadályoznunk az MSZP–SZDSZ visszatérését a hatalomba; helyre kell állítanunk, többek között éppen e cél szolgálatára, a magyar kereszténydemokráciát mint önálló és jelentős politikai erőt; meg kell teremtenünk az ide tartozó szervezetek és szervezetecskék egységét.

Ezen alapelvekkel teljesen egyet lehet érteni, a program mégis igényel további pontosítást. Ez a következő:

A politikai szerveződésnek két alapvető lehetősége van. Az egyik a határozott társadalmi bázisra felépülő politizálás. Ez esetben a politikai pártok nagyobb társadalmi csoportokra és ezek szerveződéseire épülnek, és alulról fölfelé választják ki vezetőiket. A kereszténydemokrácia társadalmi bázisát

Van-e ki

Török Bálint cikkében (Magyar Nemzet, 1999. június 29.) a szociáldemokrácia nagy erényének tudja be, hogy ki merte mondani: „a nácizmus és a bolsevizmus között nincs különbség". Ez a szociáldemokrata állásfoglalás nem felel meg a történelmi valóságnak.

Nem felel meg, mert: Németországban megmaradt a piacgazdálkodás, a Szovjetunióban pedig nem. Németországban megmaradt a szabad vallásgyakorlat, a Szovjetunióban pedig tilos volt a templomba járás. Németországban a közigazgatás független volta pártvezetéstől, a Szovjetunióban viszont mind a felsőbb, mind pedig az alsóbb szintű közigazgatás alá volt rendelve a felsőbb, illetve az alsóbb szintű pártszervezeteknek. Németországban – a nácizmus idején – az egyik helységből a másikba szabadon lehetett utazni, míg a Szovjetunióban csak külön engedéllyel.

Továbbá: míg a Szociáldemokrata Párt a nácizmus

Erdőirtás vagy fakitermelés?

Közel tíz esztendeje, hogy családommal a békés XVIII. kerületbe költöztünk és örömmel fedeztük fel, hogy közel a házunkhoz milyen szép parkerdő van. Nem volt olyan hétvége, hogy ne mentünk volna kirándulni a felfestett turistautak mentén, és ha elfáradtunk megálltunk valamelyik esőháznál, megpihentünk az erdei padokon. A rétek tele voltak virágokkal és gyakran még erdei állatokkal is – őz, mókus, nyúl – találkoztunk, a fák tövében pedig sokféle gomba termett.

Manapság más a helyzet. Ha kimegyünk egy kis sétára, szeméthegyekkel találkozunk, és ez a látvány utunk végéig tart. Eltűntek a turistautak, az esőházak, megfogytak a virágok, eltűntek az állatok és nincsenek gombák, mert fa sincs, amelynek a tövében megteremnének. A szemétből ugyanis nem nő virág, sem gomba, és a graffitikből nem tudok eligazodni, hogy merre menjek. Szemétlerakodóvá alacsonyították az erdőt, ami valamikor természetvédelmi területi rangot kapott. A szemétlerakás megelőzésére az önkormányzat lezárta a kocsiutakat.

A Brassó Utcai Általános Iskola szervez szemétgyűjtést. Diákok és felnőttek lelkesen gyűjtik a szemetet. Mindez, úgy látszik, nem elég, mert a szemét valamiért sosem fogy el.

Ahogy az erdőt próbáljuk óvni az egyik bajtól, úgy jön a másik. Értve ezen az erdőirtást, illetve fakitermelést. De vajon melyik a helyes meghatározás? A Pilisi Erdőgazdaság szerint nem erdőirtás, hanem a szükséges fakitermelés folyik. Sokak véleménye szerint inkább erdőirtás. Erről a témáról bővebben a Lőrinci Magazin áprilisi számában olvashattunk.

Szelcsányi György fahasználati műszaki vezető és *Kaszás* András kerületvezető erdész szerint – akikkel személyesen is találkoztam – szó sincs erdőirtásról, mint ahogyan azt többen is gondoltuk. Csupán fakitermelés folyik az érintett helyeken. Az erdőnkben lévő akácokat az ötvenes években ültették, s mivel az akác szerintük körülbelül negyven évig él – a bábolnai ménes udvarában az idén is virágba borult az ország legöregebb, kétszáznyolcvan éves akácfája –, ilyenkor kezdik meg a kitermelést.

Ha jól értelmezem, akkor a fák az erdőnkben igen csak túlkorosak és minden bizonnyal már korhadásnak indultak. Az erdő felújítása kétféle módon történhet. Az egyik a gyökérszaggatás, ami annyit tesz, hogy a fák kivágása, a tuskók eltávolítása és a talaj rendbetétele után az új fák a régiek gyökeréből fejlődnek. Ez csak akkor lehetséges, ha a faállomány fiatal. A másik mód a csemetézés, ami az új, kis fák ültetését jelenti. Ez a megoldás tízszer drágább a gyökérszaggatásnál. A most kiirtott erdőrészeken a gyökérszaggatás módszerét alkalmazzák. Na de, ha azt mondták, hogy az akác csak negyven évig él – és ezek már igencsak negyvenévesek –, a gyökérszaggatást csak fia-

KIÁLLÍTÓTEREM

Egymásba fonódó formák

ÉGETT SZÉLŰ, megsárgult papírlapok. Fénytelen, finom füst, gomolygó porfelhő, olvadozó jégtábla. A semmi. Ha elég közel hajolunk, és erősen belefúrjuk tekintetünket, mélyükön csodálatos gazdagság bontakozik ki: apró szemcsék szállnak, karcolások kavarognak, hol összesűrűsödnek, hol megritkulnak, finom ábrák rajzolódnak ki az egységesnek hitt felületen.

Gulyás Géza az a fajta művész, aki hallatlan érzékenységgel, egy szál ceruzával, hajszálvékony vonalakkal vagy karcolásokkal képes megteremteni a mindenséget, és nem csupán a látható világot tárja fel előttünk, hanem a jól megválasztott címekkel, utalásokkal a dolgok értelmét, igazságát is. Műveit most a Duna Galériában láthatjuk. Grafikus lévén többségében papírképeket, színes ceruzával rajzolt lapokat állított ki, őskori gyíkok, lehullott falevelek relikviái rajzolódnak ki a vékony vonalakból, álomszerű figurák ködlenek fel, fátyolszerű árnyalatok olvadnak egymásba. A grafikák mellett kiállított fatáblák olajképeit ugyanez a monokróm színvilág, hangulat és ugyanaz az elmélyültség, aprólékos képszerkesztés, és metaforikus gondolkodás jellemzi, amely grafikákat.

„Hol bujkáltál eddig?" – írta a kiállítás vendégkönyvébe az egyik képzőművész kolléga. S a kiállítások sorozatát végignézve valóban nem találjuk egyetlen fővárosi galéria nevét sem a sorban. Önálló tárlatait elsősorban Kecskeméten mutatta be, és jóllehet részt vett jó néhány közös tárlaton, és műveiből vásároltak is a közgyűjtemények, valójában nem sokat hallatott magáról. Pedig grafikusnak készült, 1979 óta rendszeresen kiállít, de talán mert a vidéki tárlatokra, gyűjteményes kiállításokra a fővárosi sajtó kevéssé figyel oda, a szakma is meglepődéssel, rácsodálkozással fogadta a mostani bemutatkozást. „Szeretem a köveket, a leveleket, a múlandóság és maradandóság fénytöréseit – vallja önmagáról. – Szeretem a felületeket, mert minden faktúrának élettörténete van..., de titkát csak egyszerű szívvel közeledve tárja fel. S a rajz, amit belőle kibontok, még számomra is titok."

Remélhetően Gulyás Géza folytatja a titkok megfejtését, és munkáival ezentúl gyakrabban találkozunk. *(A Duna Galériában július 25-ig láthatjuk műveit.)*

SYLVIA RAMIREZ Rello mexikói művész nevét – aki pillanatnyilag hazánkban él – jobban ismerik Európában, mint saját hazájában. Elsősorban azért, mert elvégezve a mexikóvárosi művészeti főiskolát, tanulmányait Brüsszelben, Svájcban, majd Olaszországban folytatta. Szobrait, amelyeket most a Budapest Galéria kiállítóházának Lajos utcai pincéjében láthatunk, ilyenformán nem annyira Mexikó művészetének sajátosságait tükrözik, hanem belesimulnak a mediterrán országok művészi áramlataiba, Henry *Moore* tektonikus ábrázolásait, *Borsos* Miklós műveit idézik. Sylvia Ramirez szereti a fehér köveket, szobrai többnyire puha formákból, egymásba kapcsolódó idomokból, ölelkező figurákból állnak. A carrarai márványból érzékenyen bomlanak ki a finom részletek. Egyetlen itt kiállított bronzfigurája *Civilizáció?* címmel egy védekező kisgyermeket ábrázol, szuggesztív erővel sugallva a kicsik és gyengék védtelenségét, kiszolgáltatottságát. A szobor eredetileg a genfi ENSZ-palotát díszíti a mexikói kormány adományaként. Többször is megformálja az *1+1=1* szimbolikus értelmű egymásba fonódó formákat, amelyek hol mértani egyszerűségükben, hol lágy íveikkel fejezik ki a címül választott képletet.

A figurális megfogalmazás éppúgy közel áll hozzá, mint a teljesen elvont, pusztán mértani ábrázolás, mindegyik kifejezési formát egyforma igényességgel műveli. Többnyire mégis inkább a lágy formákat kedveli, és szívesen használja ki az aprólékosan megmunkált kő sima fényeinek és a durván faragott felületek rusztikusságának az ellenttétét. *(A kiállítás augusztus 29-ig tart nyitva.)*

DISZTANCIA címmel ugyancsak az óbudai kiállítóházban láthatjuk négy iparművész: *Sóváradi* Valéria, *Székelyi* Kati, *Szilvitzky* Margit és Karol *Pichler* munkáit. A négy művész kiállítási programja négy különböző térszituáció megfogalmazása, amelyben az idő módosító változása is szerepet kap. Hárman a különböző anyagból megjelenített oszlopformát variálták (Karol Pichler a kivétel), s közülük Székely Kati az, aki ebben a témában a legszellemesebb megoldást találta: hullámpapírból építette fel oszlopait, és ugyancsak papirból, öltésekkel alkotta meg képét, míg Karol Pichler egy játék autópálya egymásba visszatérő útvonalával fejezi ki a tér és idő egymásba fonódását. *(A tárlat július 30-ig látható)*

(fekete)

tást tett volna lehetővé. Az 1980-as évek végi, és az abból az időből örökölt második vonalbeli vezetés, a „lobbicsoportok" azonban nem az ország rendbetételében voltak érdekeltek, hanem a spekuláns térnyerésben.

A városközponti telkek magas értéke teszi logikussá, hogy micsoda marakodás zajlott az iskolaépületekért (iskolabezárások és összevonások címén), valamint a kórházépületekért, hogy a kultúrházakról, sportpályákról ne is beszéljek. Megoldás lett volna országos iskolaépület-alapot, kórházépület-alapot, művelődésiház-alapot, sportpályaalapot s a többi létrehozni. Ez esetben egy bezárt iskolaépü-

legalapvetőbb természetes monopólium, a termőföld birtoklásában segítségünkre van.

Ami a zsebszerződések ügyét illeti: nem értem egyes szerzők azon vélekedését, hogy a jog menjen utána a jogsértésnek (jelen esetben 99 éves bérlet formájában). Ilyen alapon a tolvajoknak utólag tulajdoni papírokat kellene kiállítani, a másokat megtévesztőknek pedig igazolást arról, hogy a valóság olyan, amilyennek ők állítják, nem pedig amilyennek látszik. Itt nem formai kérdésről, hanem tartalmiról van szó: a föld eltartó erejére igenis támaszkodhasson az ország lakossága.

Fáy Árpád
Budapest

meg, mert. Németországban megmaradt a piacgazdálkodás, a Szovjetunióban pedig nem. Németországban megmaradt a szabad vallásgyakorlat, a Szovjetunióban pedig tilos volt a templomba járás. Németországban a közigazgatás független volta pártvezetéstől, a Szovjetunióban viszont mind a felsőbb, mind pedig az alsóbb szintű közigazgatás alá volt rendelve a felsőbb, illetve az alsóbb szintű pártszervezeteknek. Németországban – a nácizmus idején – az egyik helységből a másikba szabadon lehetett utazni, míg a Szovjetunióban csak külön engedéllyel.

Továbbá: míg a Szociáldemokrata Párt a nácizmus

Erdőirtás vagy fakitermelés?

Közel tíz esztendeje, hogy családommal a békés XVIII. kerületbe költöztünk és örömmel fedeztük fel, hogy közel a házunkhoz milyen szép parkerdő van. Nem volt olyan hétvége, hogy ne mentünk volna kirándulni a felfestett turistautak mentén, és ha elfáradtunk megálltunk valamelyik esőháznál, megpihentünk az erdei padokon. A rétek tele voltak virágokkal és gyakran még erdei állatokkal is – őz, mókus, nyúl – találkoztunk, a fák tövében pedig sokféle gomba termett.

Manapság más a helyzet. Ha kimegyünk egy kis sétára, szeméthegyekkel találkozunk, és ez a látvány utunk végéig tart. Eltűntek a turistautak, az esőházak, megfogytak a virágok, eltűntek az állatok és nincsenek gombák, mert fa sincs, amelynek a tövében megteremnének. A szemétből ugyanis nem nő virág, sem gomba, és a graffitikből nem tudok eligazodni, hogy merre menjek. Szemétlerakodóvá alacsonyították az erdőt, ami valamikor természetvédelmi területi rangot kapott. A szemétlerakás megelőzésére az önkormányzat lezárta a kocsiutakat.

A Brassó Utcai Általános Iskola szervez szemétgyűjtést. Diákok és felnőttek lelkesen gyűjtik a szemetet. Mindez, úgy látszik, nem elég, mert a szemét valamiért sosem fogy el.

Ahogy az erdőt próbáljuk óvni az egyik bajtól, úgy jön a másik. Értve ezen az erdőirtást, illetve fakitermelést. De vajon melyik a helyes meghatározás? A Pilisi Erdőgazdaság szerint nem erdőirtás, hanem a szükséges fakitermelés folyik. Sokak véleménye szerint inkább erdőirtás. Erről a témáról bővebben a Lőrinci Magazin áprilisi számában olvashattunk.

Szelcsányi György fahasználati műszaki vezető és *Kaszás* András kerületvezető erdész szerint – akikkel személyesen is találkoztam – szó sincs erdőirtásról, mint ahogyan azt többen is gondoltuk. Csupán fakitermelés folyik az érintett helyeken. Az erdőnkben lévő akácokat az ötvenes években ültették, s mivel az akác szerintük körülbelül negyven évig él – a bábolnai ménes udvarában az idén is virágba borult az ország legöregebb, kétszáznyolcvan éves akácfája –, ilyenkor kezdik meg a kitermelést.

Ha jól értelmezem, akkor a fák az erdőnkben igen csak túlkorosak és minden bizonnyal már korhadásnak indultak. Az erdő felújítása kétféle módon történhet. Az egyik a gyökérszaggatás, ami annyit tesz, hogy a fák kivágása, a tuskók eltávolítása és a talaj rendbetétele után az új fák a régiek gyökeréből fejlődnek. Ez csak akkor lehetséges, ha a faállomány fiatal. A másik mód a csemetézés, ami az új, kis fák ültetését jelenti. Ez a megoldás tízszer drágább a gyökérszaggatásnál. A most kiirtott erdőrészeken a gyökérszaggatás módszerét alkalmazzák. Na de, ha azt mondták, hogy az akác csak negyven évig él – és ezek már igencsak negyvenévesek –, a gyökérszaggatást csak fia-

Gulyas Géza

Magyar Nemzet 1994 Julius 16.

Tisztelettel meghívjuk Önt

GULYÁS GÉZA

grafikusművész kiállítására

DUNA GALÉRIÁBA
(Budapest, XIII., Pannónia u. 95.)

1999. július 7-én 17 órára

Megnyitja:
SZEMADÁM GYÖRGY
festőművész, író

DUNA GALÉRIA

Megtekinthető:
1999. július 7-től július 25-ig,
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

A kiállítás létrejöttét támogatták:

Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány

MT Reklámiroda

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1979 FEB
21.old
Művészet
Gulyás Gyula,
szobrászművész

Gulyás Gyula: Kapcsolódó négyzetek II., bronz, 14×14×15 cm, 1977

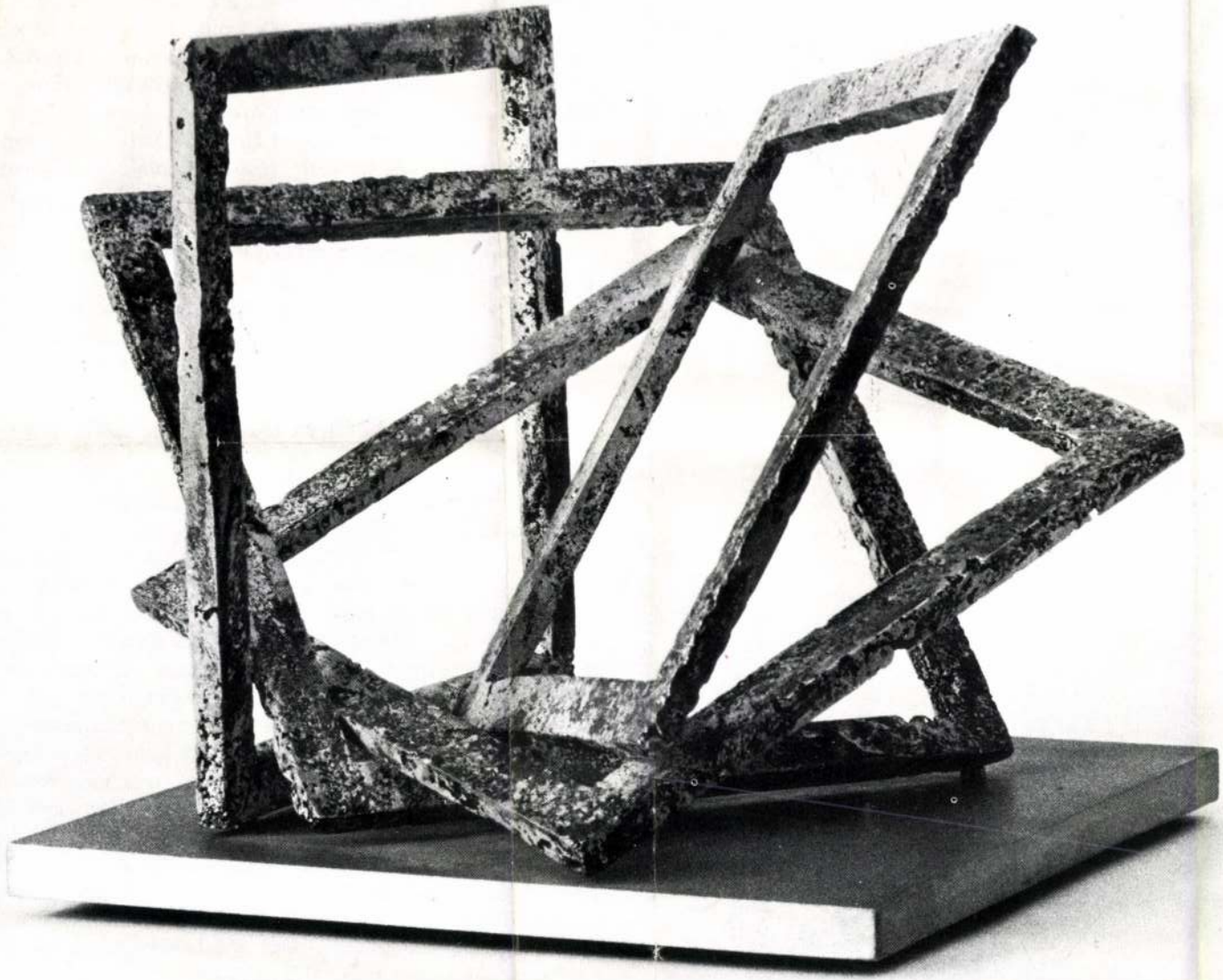

Líra – iróniával hitelesítve

Dienes Gábor festészetéről

Dienes Gábor: Ketten, farost, vegyes technika, 84×45 cm, 1978
Dienes Gábor: Mozdulatok, vegyes technika, 100×70 cm, 1977 ▷

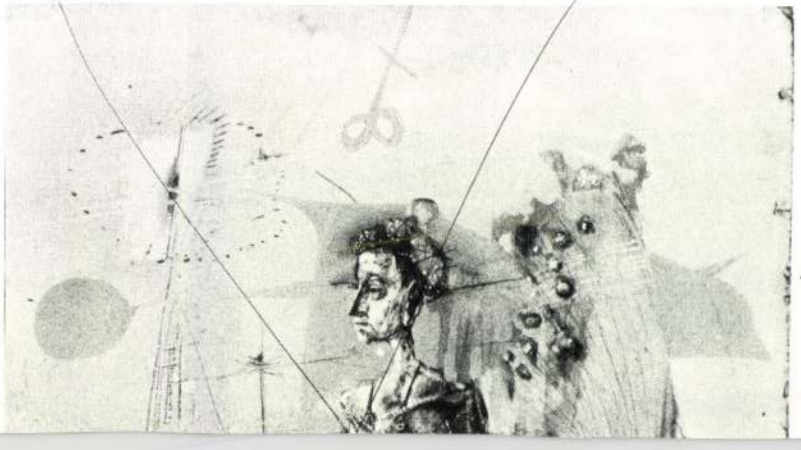

Mi jellemzi leginkább a hatvana
induló festők tevékenységét? E
változatossága tűnik fel. Mind
tarka mezőnye ez, tele szemfüles utánzókkal, szinte
kurrens képzőművészeti irányzatról tájékozottakkal, kényelmesekkel, akik a posztimpresszionista fény-árnyék festészet tradícióit igyekeznek – nem túl sok sikerrel – továbbvariálni; és találkozunk közöttük ígéretes tehetségekkel is, olyanokkal, akik maguk alakítják, építik festői világukat. E sokféleségből már több azonos szemléletű és művészi felfogású életmű kezd kirajzolódni, vonulattá, irányzattá formálódni.

Az alábbiakban a közvetlenebb hangú, lírai felfogású alkotók közül csupán egynek, *Dienes Gábor*nak a művészetéről igyekszem, ha vázlatosan is, képet adni. Adós maradnék azonban egy fontos információval, ha piktúrája tárgyalása előtt megfeledkeznék szellemi rokonai – *Kárpáti Tamás, Bujdosó Ernő* – megemlítéséről, és nem szólnék egy sajátos mesevilágot formáló grafikusról, *Kovács Tamás*ról, akinek művészetfelfogása szinte előlegzi a többiét. Mindannyiuk alkotótevékenységét az önálló mikrovilágok építése, az elmúlt korok iránti nosztalgia és a lírai alkotásmód jellemzi.

Közelebb kerülünk az egyes művekhez, ha alaposabban szemügyre vesszük – most már Dienes esetében –, miben is áll ez a nosztalgia, és konkrétan melyik kor a nosztalgia tárgya. Képeiről reneszánsz hangulat árad, a színpadi rendezés atmoszférája: a díszletek, kosztümök a reneszánszba utalnak, a színészek játszanak, de azért cinkosan ki-kipillantanak a nézőre. Mindannyian tudjuk, hogy ami a színpadon folyik, az játék, mindamellett mint minden jó színházi produkció, nagyon is a valóságra kérdező játék, a kosztümös szereplők mai problémákról beszélnek. A képeken néhány vonallal, folttal jelzett színpompás ruhák és kalapok csupán egy-egy kinagyított gesztust: elegáns mozdulatot, arckifejezést kereteznek, a test vázzá sorvadt, és a díszes ruhába öltöztetett gesztusok világa fölött melankolikus hangulatot árasztó rózsaszínek és kékek fonnyadoznak. Hogyan jellemezhetjük tehát Dienes festményeit? Mint a hagyományos akadémikus szemlélet, mint a naiv álmok, az aranykor utáni vágyódás, sőt – mint önmaguk paródiáját.

„Gulyás Gyula, szobrászművész."

Gulyás Gyula: Csepeli játszótér terve, 1976 (fotó Gulyás J.)

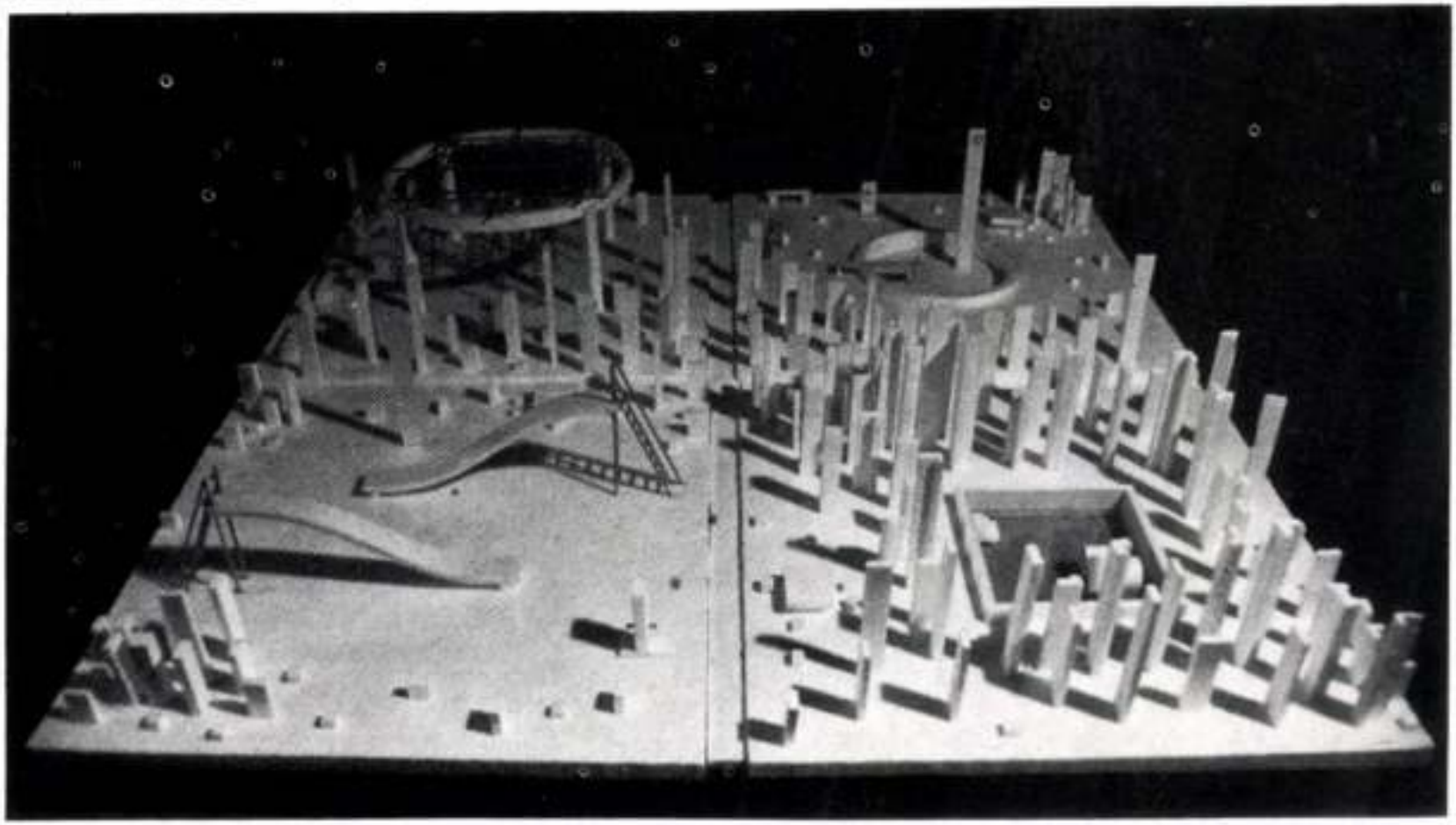

Művészet, 1979. febr. 21. old.

Dienes kritikusan, kicsit felülről, kicsit kívülről nézi saját művészetét, ugyanakkor – erre Naconxypánja a példa – vágyik valami új harmóniára, érzi, tudja, hogy ideákra, sőt álmokra is szükség van. Tudatában van annak is, hogy borotvaélen táncol, és ha elvéti a lépést, a giccshez, esetleg a nyúlós szentimentalizmushoz kerül közel. Harmonikus és egyszerre kételyeket is sugalló festői világának nagy erénye, hogy nem elandalít, hanem elgondolkoztat: szembesíti álmainkat a valósággal. Színeivel, sejtelmes térértelmezésével, alakjaival álomvilágot teremt, de ezt mindig a valósággal konfrontálja, és e törekvése nyomán teremtődik képein a feszültség, ezzel egyenes arányban azok igazi, maradandó értéke.

A Józsefvárosi Galériában láthattuk először több nagyméretű rajza társaságában az *Alkony* című munkáját. E furcsa, nagyméretű gobelinterv kompozíciós sémájával, tematikájával és jellegzetesen elvékonyodó formáival előlegezte azt a – Dienes Gábor művészetét ma is annyira meghatározó – formavilágot és festésmódot, ahol a rajz – a hagyományos értelemben vett előrajzolás – nem tűnik el a rára-

Gulyás Gyula

Gulyás Gyula: Csepeli játszótér terve, 1976 (fotó Gulyás J.)

Csepeli
játszótér
terve

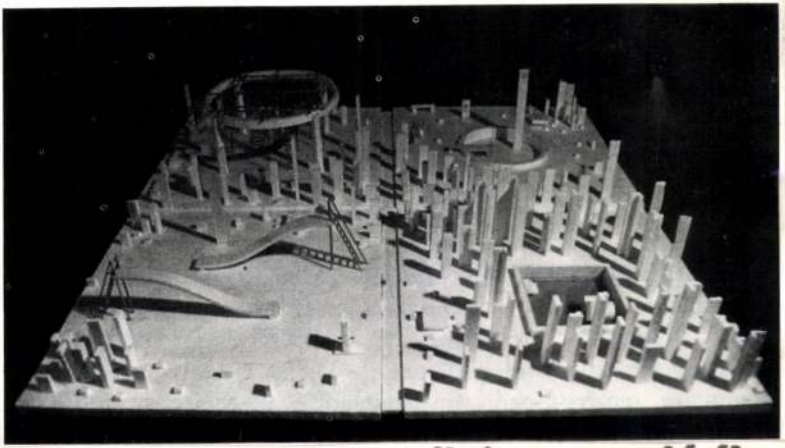

XX SIK Csaba: A formáról, a szerepről és a szereplőről,
ha már szerepről is szó esik.
Művészet, 1979. február/ 18. oldal

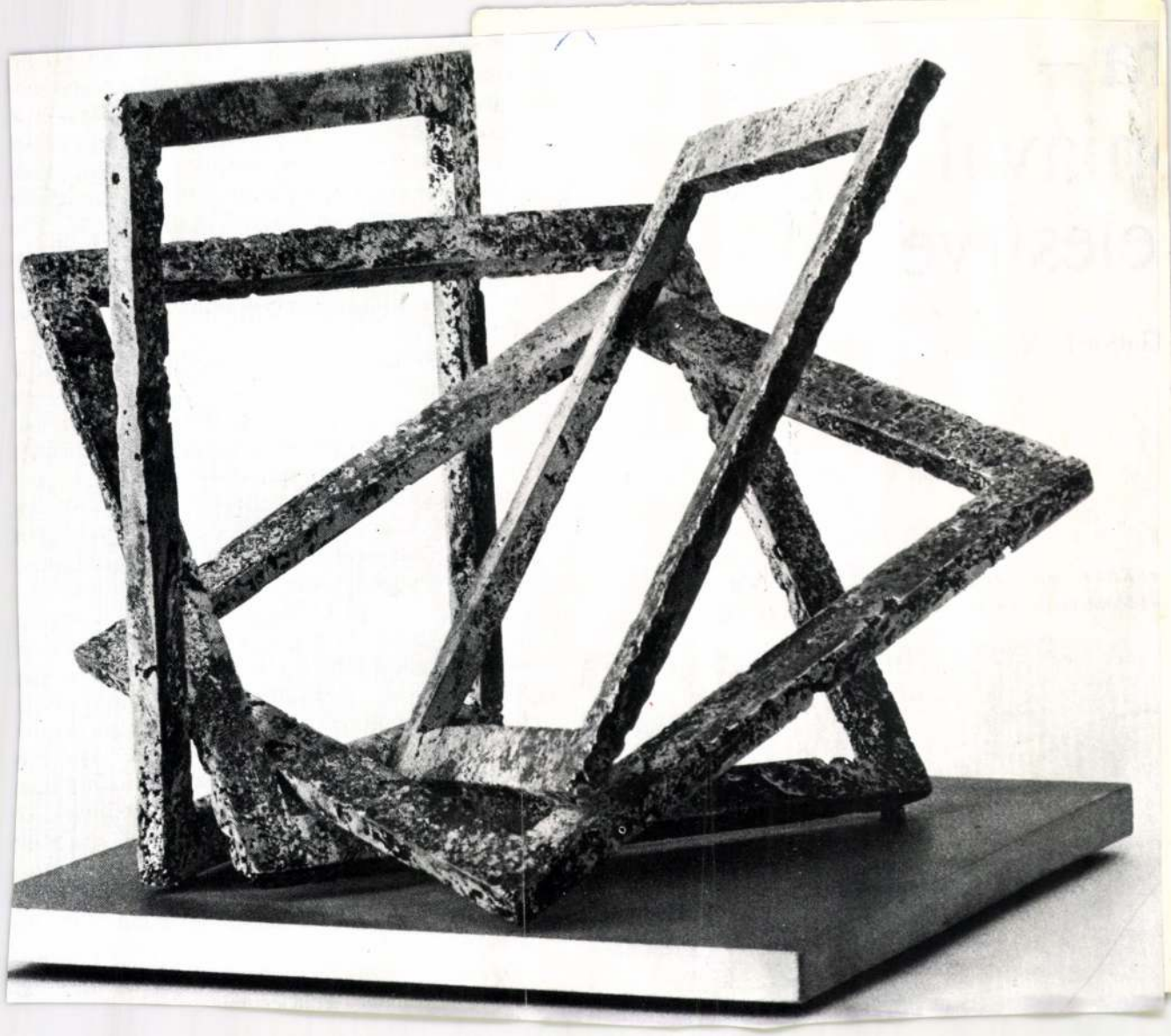

Gulyás Gyula

Kapcsolódó
négyzetek II.

XX SIK Csaba: A formáról, a szerepről és a szereplőről,
ha már szerepről is szó esik.
Művészet, 1979. február/ 18. oldal

ellemzi leginkább a hatvanas évek végén és a he
ló festők tevékenységét? Első pillantásra műv
ozatossága tűnik fel. Mindent megoldani és k
a mezőnye ez, tele szemfüles utánzókkal, s
ens képzőművészeti irányzatról tájékozottakk
akik a posztimpresszionista fény-árnyék festész
ek – nem túl sok sikerrel – továbbvariálni; és ta
ígéretes tehetségekkel is, olyanokkal, akik
k festői világukat. E sokféleségből már több a
űvészi felfogású életmű kezd kirajzolódni, von
nálódni.
z alábbiakban a közvetlenebb hangú, lírai f
il csupán egynek, *Dienes Gábor*nak a művésze
ázlatosan is, képet adni. Adós maradnék azo
rmációval, ha piktúrája tárgyalása előtt megfele
nai – *Kárpáti Tamás, Bujdosó Ernő* – megem
nék egy sajátos mesevilágot formáló grafikusró
akinek művészetfelfogása szinte előlegzi a többi
tótevékenységét az önálló mikrovilágok építése
i nosztalgia és a lírai alkotásmód jellemzi.
özelebb kerülünk az egyes művekhez, ha alapos
tük – most már Dienes esetében –, miben is ál
onkrétan melyik kor a nosztalgia tárgya. Kép
ulat árad, a színpadi rendezés atmoszférája: a
ók a reneszánszba utalnak, a színészek játszan
n ki-kipillantanak a nézőre. Mindannyian tu
npadon folyik, az játék, mindamellett mint mi
ukció, nagyon is a valóságra kérdező játék, a ko
nai problémákról beszélnek. A képeken néhány
t színpompás ruhák és kalapok csupán egy-
ust: elegáns mozdulatot, arckifejezést keretezn
ıdt, és a díszes ruhába öltöztetett gesztusok világ
us hangulatot árasztó rózsaszínek és kékek
van jellemezhetjük tehát Dienes festményeit? Mi
akadémikus szemlélet, mint a

Gulyás Gyula

Dolgozgatott a vasutas képzőművészek műtermében, hozben kazánfűtőként hereste a henyerit. A vasutasoknál kiállításokon is részt vett.

Sík Csaba: A formáról, a szerepről és a szereplőről..
Művészet; 1979. február – 18. lap.

Gulyás Gyula

1959-ben beiratkozott a csepeli képzőművészkörbe. Ismerkedett az anyaggal, a technikával.

Sík Csaba: A formáról, a mesterről és a szereplőről...
Művészet, 1979. február – 18. lap.

Gulyás Gyula

Gulyás gyermekkora óta rajzolgott, fejeket, kisfigurákat faragott, úton volt, ho gy vasárnapi szobrász, eddig naiv művész legyen belőle.

Sík Csaba: A formáról, a szerepről és a szereplőről...

Művészet, 1979. február - 18. lap.

Gulyás Gyula

„Kapcsolódó négyzetek"

Sík Csaba: A formáról, a szereptől és szereplőről...
Művészet, 1979. február – 18. lap

Gulyás Gyula

1975-ben Georges Bouchaille meg-
hívta Gulyás Gyulát párizsi bien-
náléjára, utca hővei nagy sikert
arattak. Azóta több nemzetközi
tárlaton vett részt.

Sík Csaba: A formáról, a szerepről és a szereplőről...
Művészet, 1979. február - 18. lap.

Gulyás Gyula

Ihungaro cellből és a Beton és Vas-betonipari Művek gyártotta elemekből összeállított térplasztikáit bemutatta Gulyás Gyula, Kass János és Vilt Tibor társaságában.

Sík Csaba: A formáról, a szerepről és a szereplőről...
Művészet, 1979. február - 18. lap.

Gulyás Gyula

Fejlődését gyorsította egy múzeum-ról múzeumra vezető európai utazás. Megismerhedett Herecsével, Panovval. Járt Gyarmathy Tihamér műtermében, ahol lenyűgözte Kassákunk egy huszás cibeli fareliefje.

Sík Csaba: A formáról, a szerepről és a szereplőről. Művészet, 1979. február – 18. lap.

Gulyás Gyula

Gulyás Gyulát Vilt Tibor meg-
hívta műtermébe. Egyett dol-
gozik a két művész egyetértés-
ben és gyakori vitában.

Sik Csaba: A formázól, a szerepről és szereplőről...
Művészet, 1979. február – 18. lap.

Gulyás Gyula

1974-ben volt a Petőfi Irodalmi Múzeumban Vitt Tibor és Gulyás Gyula kiállítása.

Sík Csaba: A formáról, a szerepről és a szereplőről... Művészet, 1979. február - N. lap.

Gulyás Gyula

Rió viddel Vitt-Gulyás közös kiállitás előtt rendezték a művészek a Mű egyetem R. épületében szeregszemlének szánt kollektív bemutatót.

Sík Csaba: A formáról, a szerepről és a szereplőről.
Művészet, 1979. február – 18. lap.

Gulyás Gyula

1968-ban Gulyás Gyula elhatározta, hogy művész lesz. Elvégzett két évet a képzőművészeti gimnázium esti tagozatán, megpróbált bejutni a főiskolára.

Sík Csaba: A formáról, a nevezőről és a nevelőről..
Művészet, 1979. február – 18. lap.

1979.VI.5.Kossuth 5.2o
Jó reggelt!

1021

- Acélszobrász bemutató Dunaujvárosban.

- 1o-12 méteres szobor óriások fogadják a látogatókat a dunaujvárosi Uitz terem melletti füves részen és a kiállitási teremben. Anyaguk acél, megszületésüket a Dunai Vasmü és a Képzőművészek Szövetségé-

nek összefogása tette lehetővé. Ugyanis 6 szobrász majdnem két hónapig dolgozhatott a Dunai Vamüsben. Céljukat az acél müvészi megmunkálását speciális anyagok, és a legmodernebb technológia segitette. Gulyás Gyula szobraihoz például hegesztő automata vágta ki a formákat, a több tonnás 3o cm vastag acélbugából. Szőlősi Enikő a kovácsológépek több tonnás ütésének erejét és miliméteres pontosságát használta ki. Rajtuk kivül még Buczkó György, Wilt Tibor Fridrich Ferenc és Galántai György mutatják be kéthónapos munkájuk eredményét. A kiállktott alkotások zöme nonfiguratiy, legtöbbje elegáns, tiszta és átgondolt, szerkezetü konstruktiv mü, közülük sok meghökkentően ötlet és formagazdag. Kiállitátt alkotásaikat a városnak ajándékozták a müvészek. Dunaujváros különböző pontjain fogják felállitani ezeket az óriás szobor-kompozicíókat.

- Tudósitóink voltak Várkonyi Balázs, Varga Pál, és Illés György.

Gulyás Gyula, szobrászművész

A nagyatádi szobrásztelep kiállítást rendezett óbudán, a Zichy-kastély kiállítótermében, a Nagyatádon alkotott művek modelljeiből. Látható itt Farkas Ádám, Gulyás Gyula, Pauer Gyula, Szöllössy Erikő, Vilt Tibor művei.

Jó reggelt!

1980. II. 4. 4.25 |N.|

- A Gulyás Gyula csinált egy keretet, amelynek a közepére egy kockát tett, de ha a kereten keresztül nézek, ugyan azt a tájat látom, mint a kereten kivül. Igenám, csakhogy ami a keretbe van, az valami egész más, mind amit a kereten kivül látok. Ez egy teljesen dialektikus mü, mert hiába merek ki a Dunából egy veder vizet, és fölmutatom, hogy ez a Duna, nem ez egy veder viz. Igy meriti ki ő a természetből ezt a darabot és fölmutatja és abban a pillanatban kép lesz belőle.

Gulyás Gyula, szobrász-művész

1.

1980. VIII. 2. Televízió 18.25
Panoráma krónika

- Gulyás Gyula most min dolgozik.

- Most jelen pillanatban egy olyan szobron dolgozom, amit tavaly kezdtem el. Tudniillik engem tavaly még hivtak ide a nagyatádi művésztelepre, és idén fejezem be azt a munkát, amit tavaly elkezdtem.

- Hogynéz ki egy ilyen meghivás.

- Hát a meghivás az pályázattal történik. Én is ugyan igy kerültem ide. Van egy zsüribizottság, aki eldönti azt, hogy kik jöhetnek el tehát abból a beadott anyagból döntik el, hogy mi az, ami megvalósitható és mit érdemes itt megcsinálni fából. Hát igy fog ez kinézni körülbelül, ez egyben egy mobil is. A mobilitása ott adódik, hogy egy vitorla van kifeszitve és a szél irányába bármelyik pontra eltud mozdulni. Tehát tulajdonképpen olyan lesz, mint egy nagy szélkakas. Most hát a környezet az egy csodálatos, mert az ember kilép a müteremből, az otthoni müteréből és kijön egy ilyen hatalmas nagy térbe, itt minden összetörpül. Az emberben megmozgatja a fantáziát, hogy tulajdonképpen mit is érdemes itt csinálni.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1976 JAN 24

1021 Gulyás Gyula

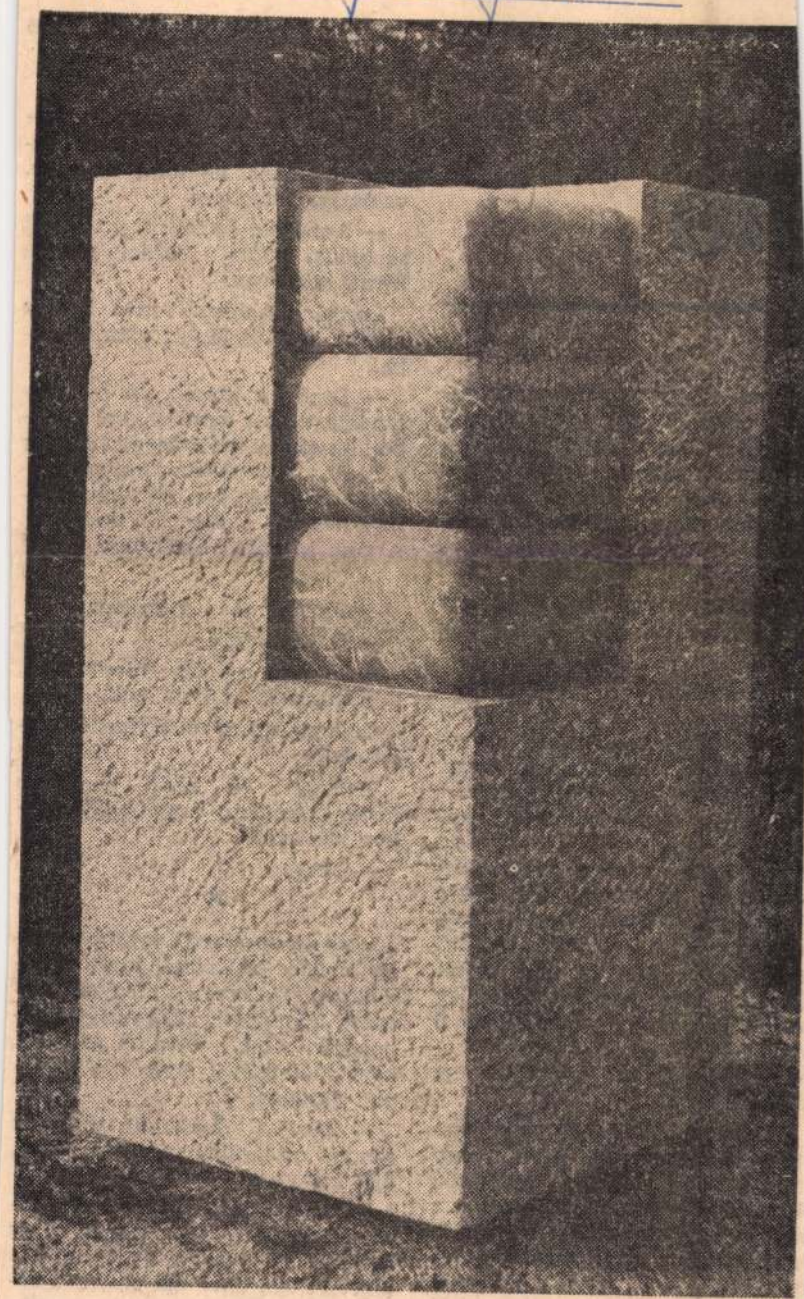

Gulyás Gyula szobra

lla

mszagú vagy milyen szagú szo-
ába, pedig ez úgy szokott tenni.
elletlen volna a vendég? Szíves,
csak a konyhában? Persze, ne-
etséges, hogy a konyha ennél a
csit bolondos vénasszonynál amo-
an csak-konyha: Lestyán elle-
yinti magából a gondolatot.

De mire ellegyinti, az asszony
kkol ki a dologgal, egyenest ő,
em vár:

— A vétel miatt, igaz?

De sürgős. Lestyán a kis tűzhely
ellett álló gázpalackra mered,
ztán fölfedez a falon egy nagy,
rka naptárt, kedve volna azt kér-
ezni, hogy miféle naptár az, mi-
le tó a nagy színes képen, mert
em a Balaton: havas hegyek lát-
zának egy kék öblön túl. Talán
ppenséggel Görögország, mi? Ext-
egy naptár, a kép alatt MALÉV,
epülőgéppel. Lestyán nem szeret
jtóstúl a házba rohanni, és az úgy
ódját is megadta volna, ő, az ő
olga lett volna, de mindegy: be-
evág, elmondja az ajánlatát, ma
armadszor.

Kétezerrel többet ígér, mint leg-
több. Változatlanul állja, hogy
míg ő majd idekinn építkezik,
Matuzné ingyen ellakhatik náluk a
aluban, szorítanak neki helyet. Ha
gye, el nem megy esetleg a lá-
yáékhoz. Aztán meg majd csak
lakul valahogy. Tudniillik az ő
dabenti házára szintén van vevő,
nár megállapodtak. Vagyis ennek
vételárát akkor fogja végleg ki-
gyenlíteni, amikor amaz beköltö-

Lestyán, ha ...
vesen beszélne az unokájáról. In-
dulatos ember, de mint nagyapa,
valósággal érzelmes.

— Annuskát se láttam, az idejét
se tudom, mióta. Marika mindig
kérdi, hogy van.

Lestyán Annuska meg Matuz
Marika együtt jártak gimnáziumba.

— Leköti a gyerek. Jó két esz-
tendeje. Akkor mozdulhat el a ház-
ból, ha sétálni viszi Jancsikát vagy
a Ligába, a rendelőbe. Akinek gye-
reke van, dolga van. Mindnyájunk-
nak megvan a dolgunk, épp elég.
A vőm is, mire hazaér, este van.

— Túlóra?

— Minden. Kell a kereset.

— Dolgos ember.

— Megvan a dolog. Nekem, neki,
mindenkinek. Hajtani kell.

De hogy ennek mi a fenének ma-
gyaráz?!

— Szóval — kérdi —, nincs
olyan számítása, hogy a fiatalok-
hoz költözik?

— Nincs.

★

Lestyán hazamegy, tovább az ut-
cán lefelé. Ismerőssel most is ta-
lálkozik, Tuzával (szintén műszer-
gyári, gumigyári, cipőgyári, kontê-
nergyári stb.). Tuza is sajnálja,
hogy Matuznéval most sem boldo-
gult Lestyán.

— Tán a harmadik utcában:
mintha ott árulná valaki a telkét,
úgy hallottam — mondja.

— Ki bolond oda építeni, ko-
mám? Se út, se villany még, s két
méteren fölbuggyan a talajvíz. És
azért rakom élire azt a töménytelen pénzt, hogy a gátnak, a sem-
minek fordítsam oda a házam?

Az Új utca alatt ki van jelölve
még egy utca, de csak egy sor ház-
nak, mert ott ...

Gulyás Gyula 1

A nagyatádi nemzetközi szobrásztelepen dolgozott nyáron.

Magyar Hirlap 1980/7/10/6

GULYÁS GYULA

· említve

Sik Csaba:Geometrikus és strukturális törekvések.
Óbudai Galéria

UJ TÜKÖR 1980/XVII/44.sz.3-4.o.

szeti romantika indulás
/Károly Kisfaludy und di
Ungarn/

No.6. Éva Szentléleky-Korokna
sek
/Ungarische Bucheinbandk

Gulyás Gyula, kobrán

L: Vitt Tibor

–: Kulturális hírek 7.

Nepszabadság, Bp 1980 júl. 4

Gulyás Gyula 2

Gulyás Gyula pedig tavaly megkezdett munkáját akarja befejezni.

Magyar Hirlap 1980/7/10/6

Gulyás Gyula, szobrán

L: Vitt Tibor

Torday Aliz: Fabokóc a gyerekeknek

Esti Hírlap, Bp. 1980 aug. 8.

2.

Gulyás Gyula, szobrászművész

A hatodik évadot zárták a nagyatádi szobrász-alkotótelepen. Ilyrom alkotás a szabadtéri gyűjteményt gyarapítják: Vilt Tibor „Szobrászállvány" c. faplasztikáját már fölállították a telepen. /repr./ Farkas László „Madár és folyó" c. műve /repr./ és Gulyás Gyula mobil kompozíciója /repr./ is az ér terméséből való.

Somogyi Néplap, 1980. okt. 19.

Gulyás Gyula, [ ]

L. Bukta Imre

P. Kücsy: A feszültség feloldható 7.

Nf: [illegible] szabadság, Bp. 1980 dec. 31.

Gulyás Gyula

Mélt alás

Sinkovits Péter: Absztr akció geometrikus..
Művészet, 1981. február – 50. lap.

Gulyás Gyula, szobrász

L. Samu Géza

P. hüs J. Cellini szerencséje 7.

Nérszabadság 1981 aug. 14

Gulyás Gyula, szobrász

L: Vígh Tamás

Láncz S.: Képzőmű-krónika
Jelenkor, Pécs, 1981. okt.

927-931
XXIV/10

Gulyás Gyula, szobrászművész

Fehér-Fekete képzőművészeti kiállítást a Műcsarnokban 1982. aug. 6-29ig látható. – Bak Imre, Siky Tibor, Gulyás Gyula, Fajó János, Haraszty István, Hencze Tamás így együtt először állítanak ki.

„A kiállítás dokumentuma és bizonyítéka annak, hogy a racionális konstruktív formálásmód, a tiszta egyértelmű képletek, a felület hűvös, tünékeny lírája, az automata konceptuális humora tudatunk, és érzékeink számára kimeríthetetlen örömforrás."

Műcsarnok és Kamaratermei,
1982. aug. hó.

Gulyás Gyula

Liska Lajos: Variációk a kockára

Művészet, 1982. szeptember

Gulyás Gyula

Aftalai Gábor: Kocka, négyzet, kör

Művészet, 1982. november

Gulyás Gyula, [festő]

L: Bak Imre

_, □ Térbeli festészet – . . . . 2.

Esti Hírlap, 3 n. 1982 jan. 5

Gulyás Gyula, nolvón

L. Keri Adám

Frank János: Tendenciáink Madridban 12

Élet és Irodalom Bp. 1983. nov. 4. XXVII/44

Gulyás Gyula, nobrón

Li Farkas Ádám

Vadas J: Lapos plasztikák 13

Élet és Irodalom, Bp. 1983 aug. 12. XXVII/32

Gulyás Gyula
Szimposzionállítás a Műcsarnokban

Magyar Nemzet 1983. VII. 23.

Gulyás Gyula, szobrászművész

Hlavaszty István szobrászművész legutóbbi Műcsarnokbeli „Fekete-fehér" c. kiállítása Bak Imrével, Csiky Tiborral, Fajó Jánossal, Gulyás Gyulával és Klencsár Istvánnal közösen állították ki műveiket.

Lóska Lajos: Mozgó szobrok.
Magyar Ifjúság, 1984. febr. 24. 32-33. old.

MEGHÍVÓ GULYÁS GYULA ÉS HENCZE TAMÁS GIPSZ ÉS FESTÉK CÍMŰ KIÁLLÍTÁSÁRA
FÉSZEK MŰVÉSZKLUB BUDAPEST, VII. KERTÉSZ UTCA 36. 1984. MÁJUS 4. 18 ÓRA
MEGNYITJA VUJICSICS D. SZTOJÁN A KIÁLLÍTÁST RENDEZTE FRANK JÁNOS

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-728

Bildhauer Gyula Gulyás

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1984 APR 3 01

1021

Gyula Gulyás: Porträt des Bildhauers Tibor Vilt, Aluminium

Landesausstellung der Bildenden Kunst

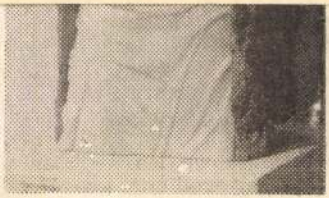

Márton Váró: Ohne Titel, Marmor

Landesausstellung der Bildenden Kunst

Gulyás Gyula, szobrászművész

Gulyás Gyula és Hencze Tamás kiállítása látható a Fészek Galériában. Ezt a kiállítást Bojár Iván nézte meg. – Gulyás Gyula portrékat állít ki, láthatjuk Scheibel Hugó, Hitchcock portréit és még több alkotását.

Láttuk, hallottuk.

1984. V. 10. Petőfi 10.45

Gulyás Gyula, szobrászművész

5 Gulyás Gyula: Vilt Tibor portréja, aluminium, 40 cm,

a Szabó, 1984. júl. 21-okt.

Gulyás Gyula, szobrászművész

Színes, vidám kiállítás Németh Miklósé a Csepel Galériában, s a véletlennek köszönhető, hogy megnyílt. Ugyanis a műsortervszerint a Környezetalakítás ámú, Gulyás Gyula, Huber András, Pantl Mihály közös kiállítása lenne most, ápr. 1-ig a Galériában, amit azonban a szervezőknek nem sikerült összehozniuk. – Így kapott bengrási lehetőséget a munkásatthon körének tagja, Németh Miklós.

(jakubovits): a „legcsepelibb" festő Csepelen.
Magyar Papíripar, 1984. ápr. 7.

1021 1/1

Frank János:

Gipsz és festék

Gulyás Gyula és Hencze Tamás kiállítása

Egy generációba tartoznak (Hencze, a festő 1938-ban, Gulyás, a szobrász 1944-ben született). A hatvanas években (közepén, illetve a végén) indultak, mindketten autodidakták, neoavantgardnak ismertük őket, nagyszámú hazai és külföldi kiállításon szerepeltek, rangjuk van. Henczéről kismonográfia is megjelent. S mindemellett jó barátok, nem először állítanak ki együtt, mint most is, a *Fészek Galériában*.

Hencze Tamás lakásának kincse *Scheiber Hugó* (1873—1950) egy önarcképe; az egész életében nyomorgó pesti futurista festő ma világnagyság. A *Gipsz és festék* kiállítói között újabb kapocs, hogy Gulyás Gyula ezt a Scheiber pasztellképet megmintázta. A nonfiguratívnak ismert Gulyás kollekciója most — nem először — portrésorozat. Jó barátságban volt *Schaár Erzsébettel* és *Vilt Tiborral* — az utóbbi műtermében dolgozott is —, talán a sokoldalú Vilt példájára fogott a tőle idegen portrézásba.

Nem eleven modellekről dolgozott, még maszkot sem készített élő fejről: modelljei képek voltak, kizárólag képek. (A szobrásznak különben mindennapos feladata, hogy fotóról vagy egykorú metszet alapján alkossa meg az elhunytak szobrait.) Gulyás sorozata életnagyságú, illetve annál is nagyobb gipszfejekből áll. Érződik rajtuk a Pop Art reminiszcenciája, s noha van közük a hiperrealizmushoz is, mégsem olyanok. Ezek a szobrok nem panoptikumfejek, beállításuk sem spontán. Valamennyin ott a szobrász kézjegye, ha más nem, egy sajátos felületi struktúra: a közönséges kaptafareszelő nyoma. A legtöbb darab expresszív, tartalma a szelíd irónia is, de talán ott még egyénibb Gulyás, ahol jóformán semmit sem tesz hozzá a fotómintához. Parafrázisaiban tudniillik hű marad a magazinkép rutinjához, banalitásához. Játékos iróniát látok abban is, hogy végül is — a tiszteletadás mellett — esetlegesen szedte össze arcképcsarnokát.

A bögyös *Marilyn Monroe* kacag, szemünk láttára vonaglik, *Sylvia* svéd királyné szép arcú és szelíd, *Andy Warhol*ról csak most — Gulyás közvetítésével — tudtam meg, hogy tüntetően elhatárolja magát a vadzseni szerepétől. Személyes megjelenése — mint minden embernek: megtervezett maszkja — a disztingvált úriemberé, jólfésültebb ő, mint Kosztolányi Dezső, még a csokornyakkendője is pedánsabb. Mennyire ellentmond ez a fiziognómia Warhol markáns, döntéssel sohasem késlekedő, gyakran oly indulatos művészetének. (Biztos vagyok benne, hogy az utóbbi énje az igazi.)

Véletlen, nem véletlen, Gulyás panteonjában sok a dohányzó férfi; nyilván konstruktivista öröksége, hogy plasztikai izgalmat talál a gömb és az egyenes áthatásában. *Duchamp* szájában angol pipa, feje tetején pedig olyasmi, amit a szokványos fotó nem tudna közvetíteni: meghökkentő gesztusa a kiborotvált, ötágú csillag alakú tonzúra. *Hitchcock* joviális bulldogfeje adja az alapformát, mélyen ül feketeborsszerű szeme. A plasztikai járulék a — talán túlméretezett — hosszú, vastag Hava
var, melyre, mintha ülő
na, címerállatként varj
mintázott a szobrász.
dellhez méltó, váratlan

A *Scheiber*-szobor
látszólag ugyanaz: egy
ember, szájában szivar
val. A különbség azonb
súlybeli. Amíg a felsor
lyás-szobrok fénykép
dukció alapján készültek
az eredeti festménynek,
kotásnak áttétele már, a
ció intuíciója. A kép tel
róniával, sőt, az önkari
határán áll. Persze, hogy
rálta Gulyást ez a mű,
festményt tovább karik
mégsem lett belőle karik
hanem Scheiber-emlékm

Andy Warhol, 1984. Gipsz, 32 cm

PANTL MIHÁLY felvételei

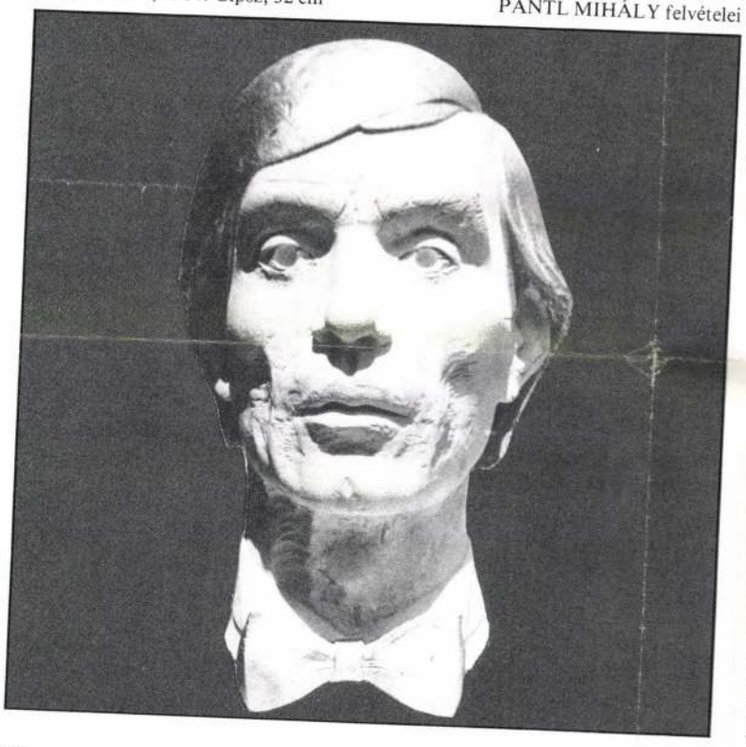

Sir Alfred Hitchcock, 1983. Gipsz, 30 cm

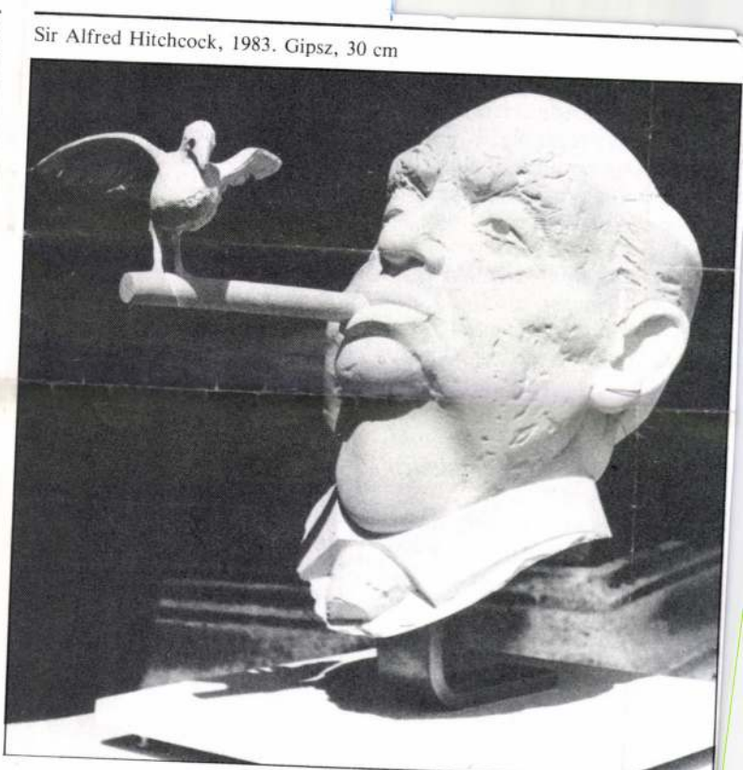

MTI Fotó felvétele

ősok

helyen és elsősor-
Albertet kell meg-
Az ő iskolájában
resztülment, nála
kig játszott. Amit
k, azt továbbra is

közben pedig különböző kisebb összeállítások jutnának szóhoz: vonósnégyes, szextett és így tovább.

S. A.: De talán azzal is meglehetősen egyedül állunk, hogy a tagok egyéni elfoglaltságai ellenére heti négyszer három órát szoktunk próbálni, mégpedig szombaton és vasárnap is, amikor az emberek inkább ejtőzni szoktak.

B. K.: Azért nagyon jó volna, ha akadna egy olyan intézmény, amely hajlandó lenne fönntartani az együttest. Akkor nem kellene időnként elmenniük a tagoknak a próbákról. S ráadásul roppant fárasztó is a messzebb lakóknak, hogy reggel nyolckor már kezdünk a Fürst Sándor utcában. Tízkor már az Operában kell próbálni, esetleg még este játszani is. Hosszú ideig ezt csinálni tényleg nagy áldozat. Így fordulhat elő, hogy vannak periódusok, amikor elmondhatatlanul fáradt a társaság. És ez meglátszik egymáshoz való viszonyunkon is. Esetleg egy koncerten kulminál a feszültség.

Nem is tudom, ildomos-e egyáltalán szóba hoznom a Belgrádi Vonósok esetét... Velük azt történt, hogy — miután egy ideig a mieinkhez kísértetiesen hasonló nehézségekkel küzdöttek — egy szép napon Belgrád város tanácsa azt mondta nekik: tekintve, hogy önöket Belgrádi Vonósoknak hívják, mi támogatást ajánlunk föl önöknek, hogy ne kelljen semmi mással foglalkozniuk. És úgy is lett, sőt, később meg is tilthatták nekik, hogy mást csináljanak, olyan fényesen támogatták őket.

— Szórólapotok szerint hatalmas repertoártok van. Ezt valóban végig is játszottátok?

S. A.: Majdnem mindent játszottunk belőle. És azóta persze sok minden egyebet.

— Ha jól számolom, a repertoár hetven százaléka barokk mű. Honnan adódik ez az arány?

S. A.: Egy magunkfajta kamarazenekar repertoárja három részből áll. Az egyik a barokk és részben klasszikus alaprepertoár, Corelli és Händel Op. 6-os sorozatától Haydn- és Mozart-darabokig. Ezeken születik meg a zenekari hangzás. Egy Richard Strauss-kettősversenyen például, amit most fogunk eljátszani, nem lehet zenekart építeni, de az alaprepertoáron ,,megedződve'' képesnek kell lenni arra is, hogy felkérésre két hónapon belül megtanuljunk egy ilyen nehéz művet. Ezekből az ,,alkalmi darabokból'' áll a repertoár második része. A harmadik csoportba tartozó műveket — első vonalbeli, neves zeneszerzők ismeretlen darabjait, vagy kevésbé ismert szerzők igazán jó darabjait — nekünk kell előbányásznunk. Elképesztő, hogy mennyi jó zene van, amit el lehet, és el is kellene játszani.

— Mai zene?

S. A.: Erre a területre egyelőre kirándulásokat tervezünk. Ezekből is lehet tanulni.

— Egy másik speciális terület: a régi historikus előadása. Foglalkoztat ez titeket?

S. A.: Hadd idézzem ezzel kapcsolatban Nikolaus Harnoncourt-t, aki azt mondja, hogy nem lehet egyik nap Dvořák-csellóversenyt játszani, a másik nap pedig gambázni. Önmagában véve mindegyik nagyon jó dolog, de egymás rovására nem lehet csinálni őket. Márpedig ez borzasztó megkötöttséget jelentene a repertoár szempontjából. Mozart még beleférne a régi hangszerekbe, de a Mendelssohn-vonósszimfóniák már nem. Sem pénzünk, sem időnk nincs arra, hogy legyen egy barokk hangszerünk barokk vonóval, meg egy modern hangszerünk modern vonóval... Egyszóval: a hangszerek meghatározzák a zenekar alapkarakterét. Nem hiszem, hogy érdemes volna nyilakat lődöznünk egymásra. Sőt, nagy lelkesedéssel üdvözöljük a historikus irányzat szellemét, friss levegőjét.

— Ha már a hangszereknél tartunk: a kistermi koncerten a zenekar hangzása sokkal kevésbé tetszett nekem, mint maga a zenélés, ami igazán magával ragadott. Gondolom, ebben a jelenlegi hangszereitek is ludasok.

— De a Kisterem is!

— A Zichy-kastélyban sokkal szebben szól a zenekar.

B. K.: Különben biztosan jól hallod. Amikor Végh Sándor meghallgatta az együttest, az első dicsérő szavak után mindjárt azt mondta: jobb hangszereket kíván nekünk.

— Mik a hosszú távú elképzeléseitek? Szeretnétek olyan pályát befutni, mint a Liszt Ferenc Kamarazenekar?

S. A.: Igen. Erre törekszünk. Ha van valami, aminek egyszer majd tényleg az örökébe szeretnénk lépni, akkor az a Liszt Ferenc Kamarazenekar. Egyelőre persze más ,,légifolyosón'' repülünk, mint ez az egyedülálló társaság. De a repertoárunk nagyjából ugyanaz.

— Közületek hányan játszanak a Budapesti Fesztiválzenekarban?

S. A.: Botvay tanár úrral együtt öten.

— Valamiben hasonlítotok hozzájuk?

S. A.: Én nem játszom ugyan a Fesztiválzenekarban, de érdekel a munkájuk. A két együttes közös vonása, hogy mindkettő megpróbál kilépni a Magyarországon ma adott keretek közül. Megpróbálnak másféle formákat keresni, olyan együtteseket létrehozni, amelyeket mindenki a sajátjának érez,.

B. K.: Hasonló a két együttesben, hogy mindkettő *önkéntes* kezdeményezés, tehát semmiféle hivatalos, szolgálati jellege, intézményi alapja nincs. Illetve ez utóbbit utólag kell hozzá megteremteni. Tehát az a ,,szent cél'' vezérel minden egyes tagot itt is, ott is, hogy valami jót hozzon létre.

MALINA JÁNOS

Soós András

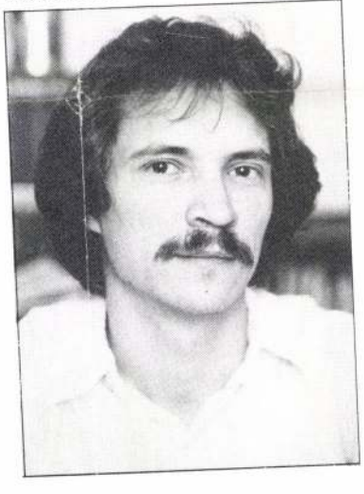

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Gulyás Gyula,
szobrászművész
BUDAPEST
Budapest
1984 SEP. 16-17 old.

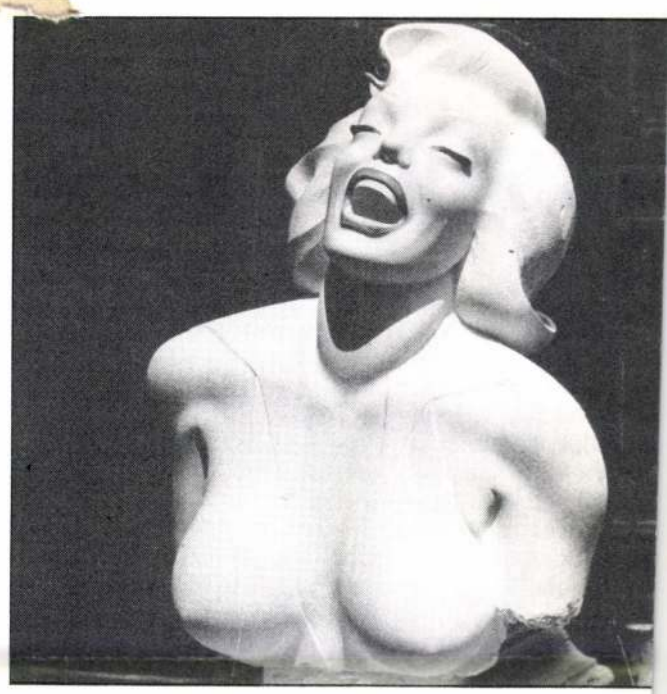

Marilyn Monroe, 1983. Gipsz, 30 cm

vállalkozó-
figurája. A
kedő család
jén települt
tre, ahol a
ár telephe-
ı kiterjesz-
ĸ méreteit,
A család fi-
, a pálya
Felsőfokú
folytattak,
ek Európa
Nemcsak
gyarapí-

tották, hanem magas szintű általános műveltséget is szereztek.[3]

1882-től Neuschloss Ödön vezeti a céget, öccsével Marcellal közösen. Számos vállalkozásuk közül a legérdekesebb: 30 pavilont építettek a Millenniumi Kiállításon. Nem véletlen, hogy a kiállítás után, 1898-99-ben Ödön és Marcell is villát épít a Rózsadomb keleti oldalán.

A tervezőépítész mindkét esetben Alpár Ignác volt.[4] (Saj-

Gulyás Gyula

Kiállítás a Fészek Galériában

Budapest, 1984/9.

Gulyás Gyula

P. Kincs Julianna: Rész az egészből?
Jegyzet egy országos tárlat emblémájához

Népszabadság, 1985. VIII. 24

Gulyás Gyula

II. díj a IX. kisplasztikai
biennálén

Magyar Nemzet 1985. VII. 1.

Gulyás Gyula, szobrász

L: Huszár Imre

Vadas József: Rezignált bohócok 12

Élet és Irodalom Bp. 1985. júl. 26 XXIX/30

Gulyás Gyula

Péri Galina kiállítása

Magyar Nemzet 1985. VIII. 29.

Gulyás Gyula

Kiállítás Sopronban

Magyar Nemzet 1985. VIII. 29.

Gulyás Gyula

Kiállítás a Pécsi Galériában

Magyar Nemzet 1985. VIII. 29.

GULYÁS Gyula szobrász

Gulyás Gyula: Vilt Tibor

A IX. Országos Kisplasztikai Biennálé anyagából

Közölve: Jelenkor, 1985. 9.sz. 28.évf. 781.p.

Gulyás Gyula

Megyzetek az V. országos etnoticumnalról

Wéprzana 1985. X. 4.

Gulyás Gyula

Gulyás Gyula szobrainak többsége gipszből készül, megmintázott képmásai híres embereket ábrázolnak. Képünkön Alfred Hitchcock portréja

MTI Fotó — Pintér Márta felvétele

Népsrava 1986. IV. 4.

Gulyás Gyula

Kiállítás Székesfehérváron

Magyar Nemzet, 1986. okt. 14.

Gulyás Gyula

3. Nemzetközi Kisplasztikai
Triennálé Fellbachban

Magyar Nemzet
1986. VII. 2.

Gulyás Gyula

Kisplasztikai kiállítás Fellbachban.

Ne. Hírlap.
1986. VII. 2.

Gulyás Gyula, [hidrón]

L: Vető János

Sinkovits Péter: „Idézőjelben"

24-25

Ü: Jübär, Bp. 1986 aug 31

XXIII/35

Gulyás Gyula, szobrászművész 2.) Folytatás.
Szőke Lajos: A kockáról az ormásig, Gulyás Gyula szobrászata,

Gulyás Gyula: Hegybevarrás Villányban/Mountain Insertion in Villány, fotó, 1971

Művészet, 1988. jún., 37-old,

Gulyás Gyula szobrászművész 1. folytatás.
Lóska Lajos: A kocktól az ormásig. Gulyás Gyula szobrászata.

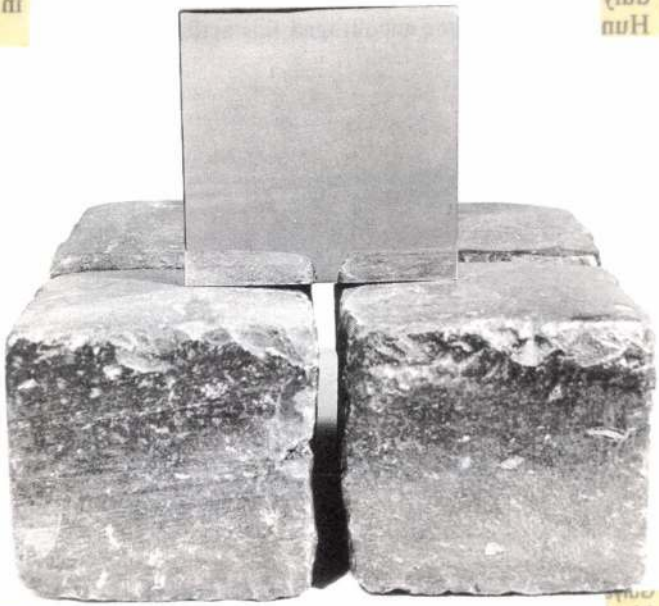

Gulyás Gyula: Kassák Lajos emlékére/Homage to Lajos Kassák, bazalt, acél, 41 × 42 cm, 1973 (fotó Gulyás János)

Művészet, 1988. jún., 37-old.

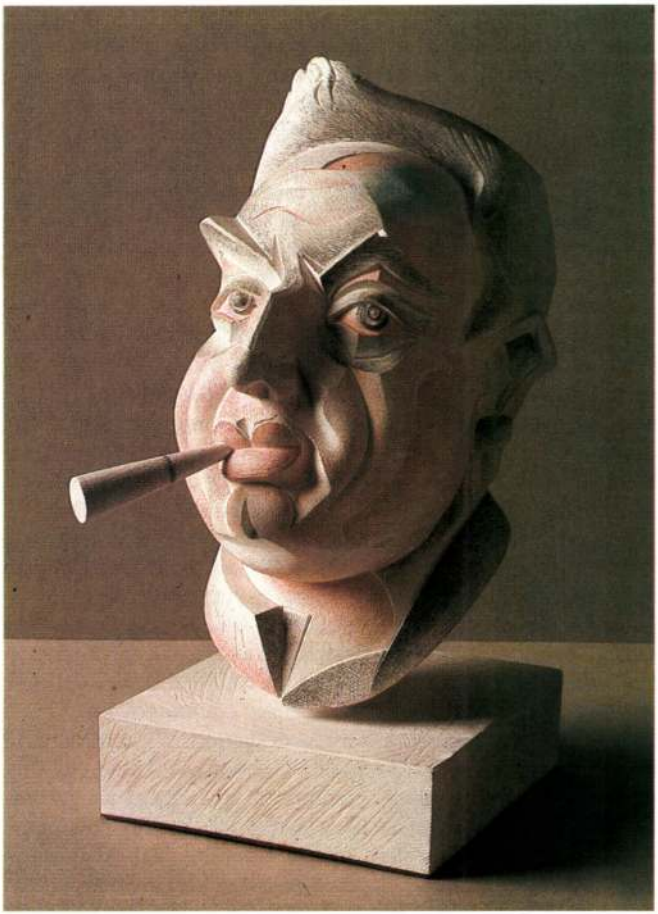

Gulyás Gyula: Scheiber Hugó, gipsz, 27 cm, 1981 (fotó Molnár Géza)

szimpóziumon ott találjuk Gulyás Gyulát is. Itt született a *Kibontakozás I–III.* című plasztikája. A felső sarkuknál egyre jobban szétnyíló acéllemez kockák a térproblémákon túl az időbeliséget is érzékeltetik. A sorozatművek intenzíven foglalkoztatják a szobrászokat, példaképpen elég talán *Farkas Ádám*nak nyolcdarabos *Sorozat*ára utalnom.

Az elkövetkezendő évben, 1975-ben a *Térformák* tárlaton vesz részt Gulyás Vilttel és *Kass János*sal. A kiállításon különböző kész öntöttbeton elemekből – panelcölöpök, lépcsők, csatornaelemek – készítettek betonkompozíciókat, melyekkel oldani akarták a lakótelepek környezetének sivárságát. Ma már tudjuk, hogy ezt betonelemekkel nem lehet kompenzálni. Szerencsére a tervek nem valósultak meg, hiszen panelrészekkel panelkörnyezetet kellemesebbé tenni, még ha festettek is azok, lehetetlen, sőt más anyagú – fa, műanyag, bronz – szerves formavilágú plasztikákkal sem lehet. Csak abban reménykedhetünk, hogy ez a városképet és lakókörnyezetet elsivárító technológia kimegy a divatból.

Gulyás a Térformák után ismét vált: konstruktív-minimal kisplasztikákat kezd el önteni, melyeket aztán *Kapcsolódó négyzetek* címmel Hencze Tamással együtt rendezett kiállításán be is mutat a Francia Intézetben. A kép- vagy diakeretre emlékeztető bronzokat különböző variációkban szerkesztette egybe. E művek sorozatvoltukkal, méretükkel és anyagukkal utalnak Schaár *Székek története* című kompozícióira.

1975-ben egyik köztéri szobrán dolgozott Vilt a műtermében, amikor Gulyás megmintázta a portréját. Rövid egy óra alatt felrakta az agyagot, darabosan és nagyon kifejezően (*Vilt Tibor,* 1975). Ettől az alkotástól számíthatjuk máig tartó portrékorszakát. Egy ideig még a minimal plasztikák és a gipszfejek együtt készültek, de a 80-as évektől a nonfiguratív munkák elmaradtak. Gulyás portréiból – Henczével közös tárlaton – válogatást mutatott be a Fészek Művészklubban.

Gulyás Gyula, szobrászművész. 5. Folytatás
Lóska Lajos: A kockától az arcmásig. Gulyás Gyula szobrászata.

Gulyás Gyula: Marilyn Monroe, gipsz, 30 cm, 1983 (fotó Kollányi Gyula)

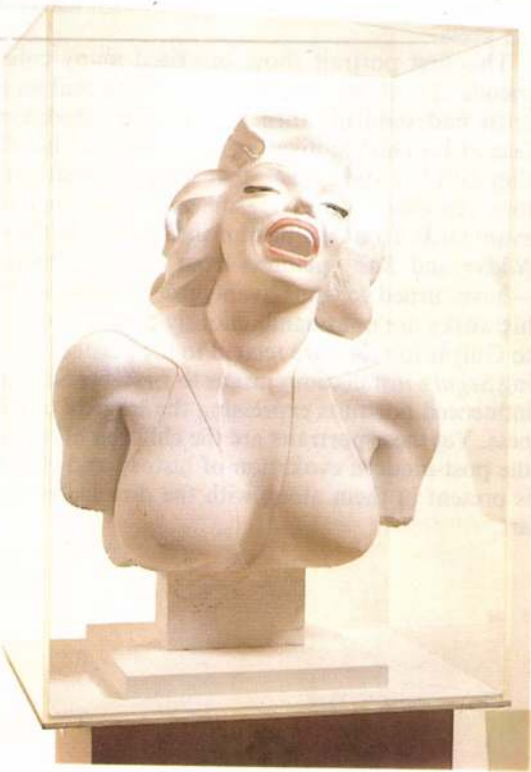

Művészet, 1988. jún., 39-old.

Gulyás Gyula, szobrászművész, 4.) Folglatás

Lóska Lajos: A kozkától az arcmásig. Gulyás Gyula szobrászata.

„Torremolinosz", festett aluminium, 250 x 200 cm, 1977–82. /repr./

„Kapcsolódó négyzetek II" bronz, 14 x 14 x 15 cm, 1977. /repr./

Művészet, 1988. jún., 38 – old.

GULYÁS GYULA

LÓSKA Lajos: Magyar szobrászat 1970-1980.
= Uj Forrás, 1987.1.
! 58,6o. p.

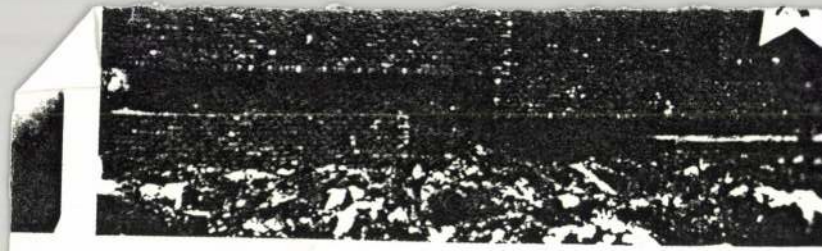

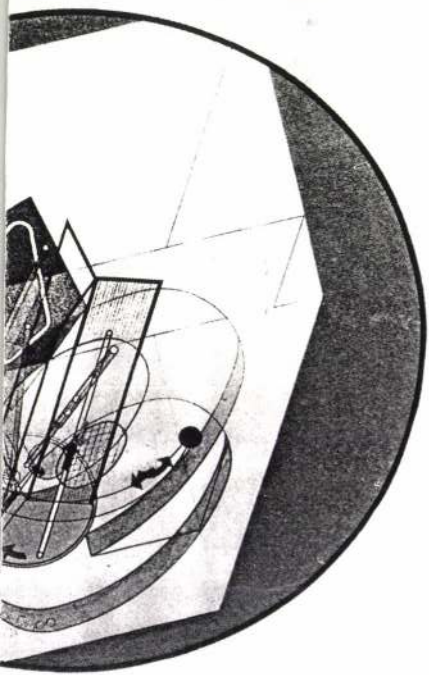

Ludwig Mies van ...
Karl Liebknecht és Rosa L...
emlékműve, Be...
Ludwig Mies van ...
Monument for Karl L...
and Rosa Luxemburg, Be...

számú Klee, Schlemmer, M...
Nagy László alkotás önma...
felkeltheti az érdeklődést, ...
fotótörténészek számára is ...
lentőségű tény, hogy itth...
vözölhették Marianne Bra...
Citroen, Walter Peterhan...
káit.

A Magyarországon ezu...
mutatott — majd innen M...
utazó — anyag válogatásá...
cepciója azt a kérdést vet...
egyben a Bauhaus utóéle...
hatvanas évektől egyre ...
sebb kritikájának is dönt...
Milyen viszonyban és össz...
ben állnak egymással a ...
megmaradt utópiák, és a ...
ban, a társadalmi erőte...
rejött „késztermékek"...

Gulyás ~~Lajos~~ Gyula nobv.ászművész (38 old.)

MŰHELY

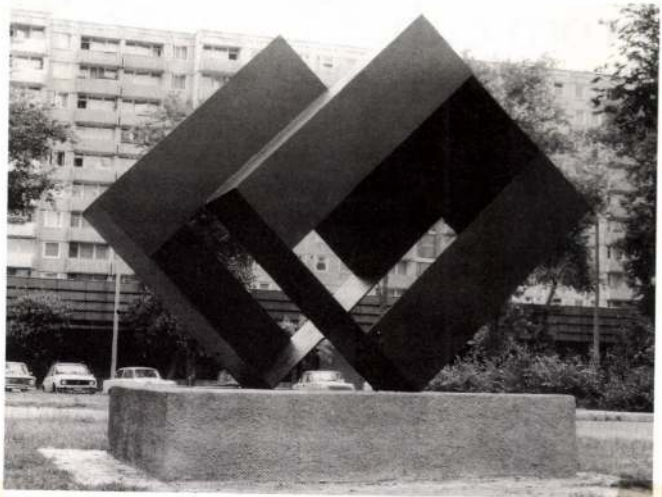

Gulyás Gyula: Térplasztika/Plastic, festett acél, 300 × 250 cm, 1983
(fotó Molnár Géza)

Eddigi pályájá vól Lústa Lajos, írt á Net

Művészet 88/6

Gulyás Gyula

(38. old.)

nehránkőjére,

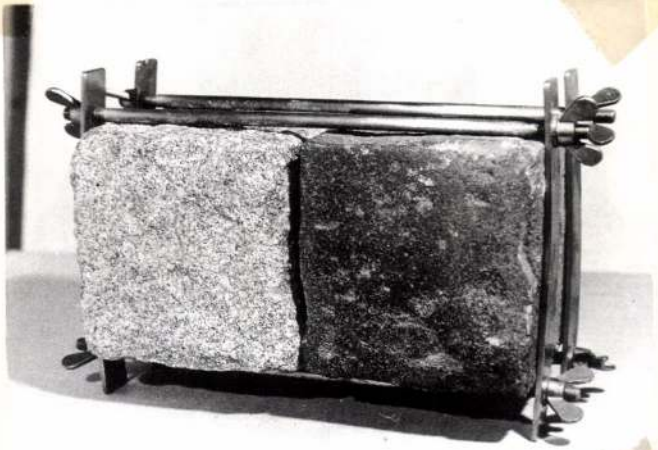

Eddigi Munkásságáról Lóska Lajos írt a Net

Műrének 88/6

Gulyás Gyula: Kapcsolódó négyzetek II/Connecting Squares II, bronz 14 × 14 × 15 cm, 1977 (fotó Tahin Gyula)

(39. old.)

Gulyás Gyula

hokráművény

1973-ban állítja össze utcakő objetjeinek egy vénét, aztán 1974-ben Vilt Tiborral a Petőfi Irodalmi Múzeumban mutatott be tárlatot

Lóska Lajos
cikke

Művészet
88/6.

(40. old.)

Gulyás Gyula

nohrácsművész

Pályájáról Lóczy Lajos
írt cikket.

Művészet 88/6

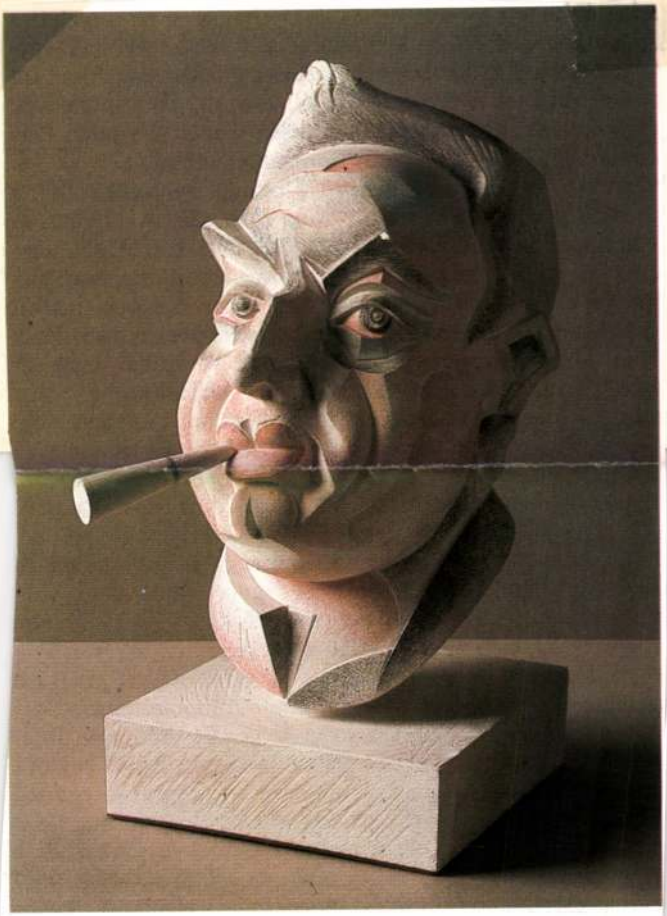

Gulyás Gyula: Scheiber Hugó, gipsz, 27 cm, 1981 (fotó Molnár Géza)

műanyag, bronz – szerves formavilágú plasztikákkal sem lehet. Csak abban reménykedhetünk, hogy ez a városképet és lakókörnyezetet elsivárító technológia kimegy a divatból.

Gulyás a Térformák után ismét vált: konstruktív-minimal kisplasztikákat kezd el önteni, melyeket aztán *Kapcsolódó négyzetek* címmel Hencze Tamással együtt rendezett kiállításán be is mutat a Francia Intézetben. A kép- vagy diakeretre emlékeztető bronzokat különböző variációkban szerkesztette egybe. E művek sorozatvoltukkal, méretükkel és anyagukkal utalnak Schaár *Székek története* című kompozícióira.

1975-ben egyik köztéri szobrán dolgozott Vilt a műtermében, amikor Gulyás megmintázta a portréját. Rövid egy óra alatt felrakta az agyagot, darabosan és nagyon kifejezően (*Vilt Tibor*, 1975). Ettől az alkotástól számíthatjuk máig tartó portrékorszakát. Egy ideig még a minimal plasztikák és a gipszfejek együtt készültek, de a 80-as évektől a nonfiguratív munkák elmaradtak. Gulyás portréiból – Henczével közös tárlaton – válogatást mutatott be a Fészek Művészklubban. Ezen a század nagy művészegyéniségeinek – *Hitchcock-kal*

(40. old.)

Gulyás Gyula

nokrázműrén

Eddigi munkásságáról
írt a Net Lóska Lajos

Művészet 88/6

Gulyás Gyula: Marilyn Monroe, gipsz, 30 cm, 1983 (fotó Kollányi Gyula)

his works are not unambiguously post-modern—according to Gulyás too they are related to the plaster figures populating *Segal*'s installations just as to Erzsébet Schaár's pop-art-influenced portraits expressing the tragedy of man's loneliness. Yet these portraits are the children of our age because the post-modern evokation of history and characterization is present in them along with the direct object-cult of pop art.

Lajos Lóska

Gulyás Gyula

nokvánumívéc

„Bezára barát c. ciN a Várbazár alkotóról A. J. ciNe

Kly Tatos
1989 febr. 11

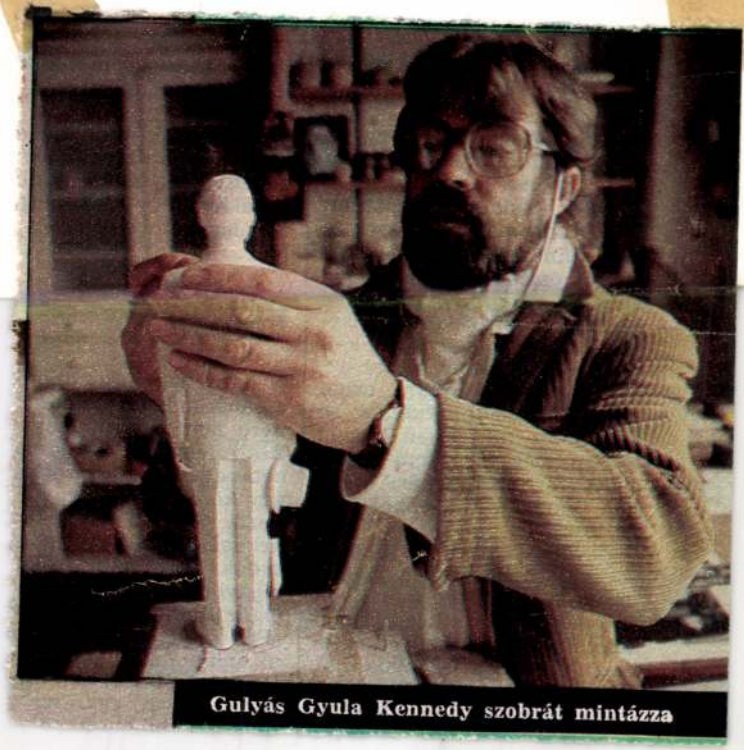

Gulyás Gyula Kennedy szobrát mintázza

Nem akarok én balhét, de zárjuk le ezt valahogy tisztességesen. Neked sem kell ez, mennél már a pb-re, ahová Veress elvtárs maga után visz, Adházynénak se kell, mert túlságosan gyáva, Veress még meg sem melegedett az első titkári székben, kinek jó, ha ebből balhé lesz?

— Miért, mi itt a balhé?

— Judit, te vagy a jogász, de én is hallottam már ilyen kategóriákról: köztulajdon sérelmére, bűnszövetkezetben, éppen a kisnyugdíjasok sérelmére; úgy tudják ezeket sorolni, ha akarják.

— Hogy jön ide a Veress?

Emese

Néhány nappal az után,
a tanácsiak fenyegetése
nére nem vonom vissza
Zsolt fegyelmijét, a ke
népi ellenőrzési bizottsá
egy közérdekű bejelenté
kezik. Később kénytelen
kezembe adni, így pon
tudok beszámolni róla.
megvonalazott füzet
legfelül a következő szer
„Sós Zsolt kérésére ado
az alábbiakat". És K
István, a Ház fűtője föl
engem, hogy egyrészt
tam egy elbontott bá

GULYÁS Gyula

CHIKÁN Bálint: Kisplasztikák a Műcsarnokban : Gesztusok után ismét a gondolat. In. Magyar Hirlap, 1990.okt.6.4.p.

A másik tárlat a Dorottya utcában látható. *Gulyás Gyula* Marilyn Monroe-ról készült műveit gyűjtötte össze, amelyek 1984 és 1990 között készültek. E kiállítás művei korunk eklektikájának csúcspéldái. A hajdan minimalista művész — néhány alkotásban ma sem tagadva meg azt a szellemi irányt —, több műben még a giccsel is flörtölve vizsgálja, elemzi az amerikai sztárkultuszt. Számomra a végeredmény: az ember kiszolgáltatottságának szívszorító érzése.

			1400	1650	
Orsz.Szépművészeti Muzeum Bp.XIV.Dózsa György ut 41.	1955 okt. 1.	ö.muzeológus	708 II.	708 2	1 I
Művészettörténeti Dokumentációs Központ Bp.XIV. Dózsa György ut 41.	1957. VII. 1.	tud.kutató	havi 48 ó. 360Ft	havi 48 ó. 400Ft	1 I
Lapkiadó Vállalat VII.Lenin krt. 9-11.	1957. XI.1.	munkatárs	1700		1
Lapkiadó Vállalat VII.Lanin krt. 9-11.	1957. XI.1.	munkatárs	1700	1700	19

A. 3515—6. r. sz. — Munkakönyvből kivonatos másolat. — Pátria-Nyomell. 11837 — 150 000

Gulyás Gyula

Kassák Lajos emlékére. bazalt,acél

XM SIK Csaba: A formáról,a szerepről és a szereplőről, ha már szerepről is szó esik.
Művészet,1979.február/ 18.oldal

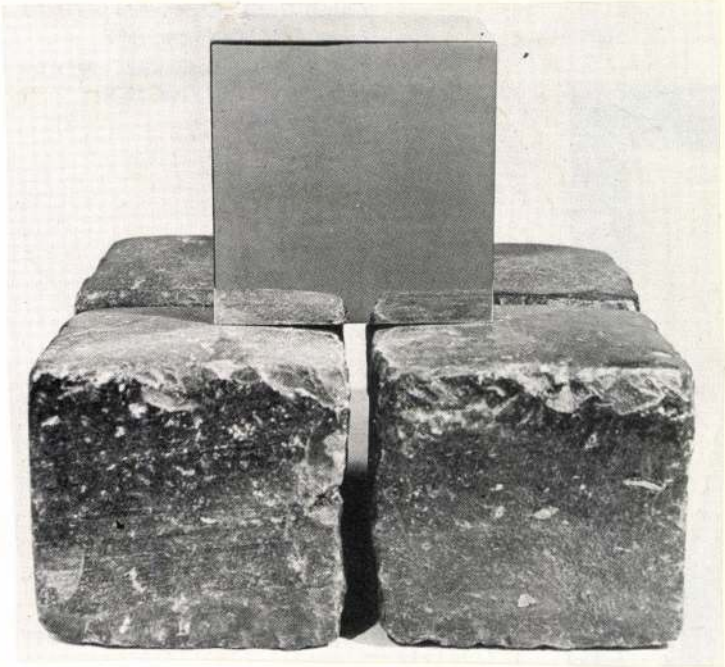

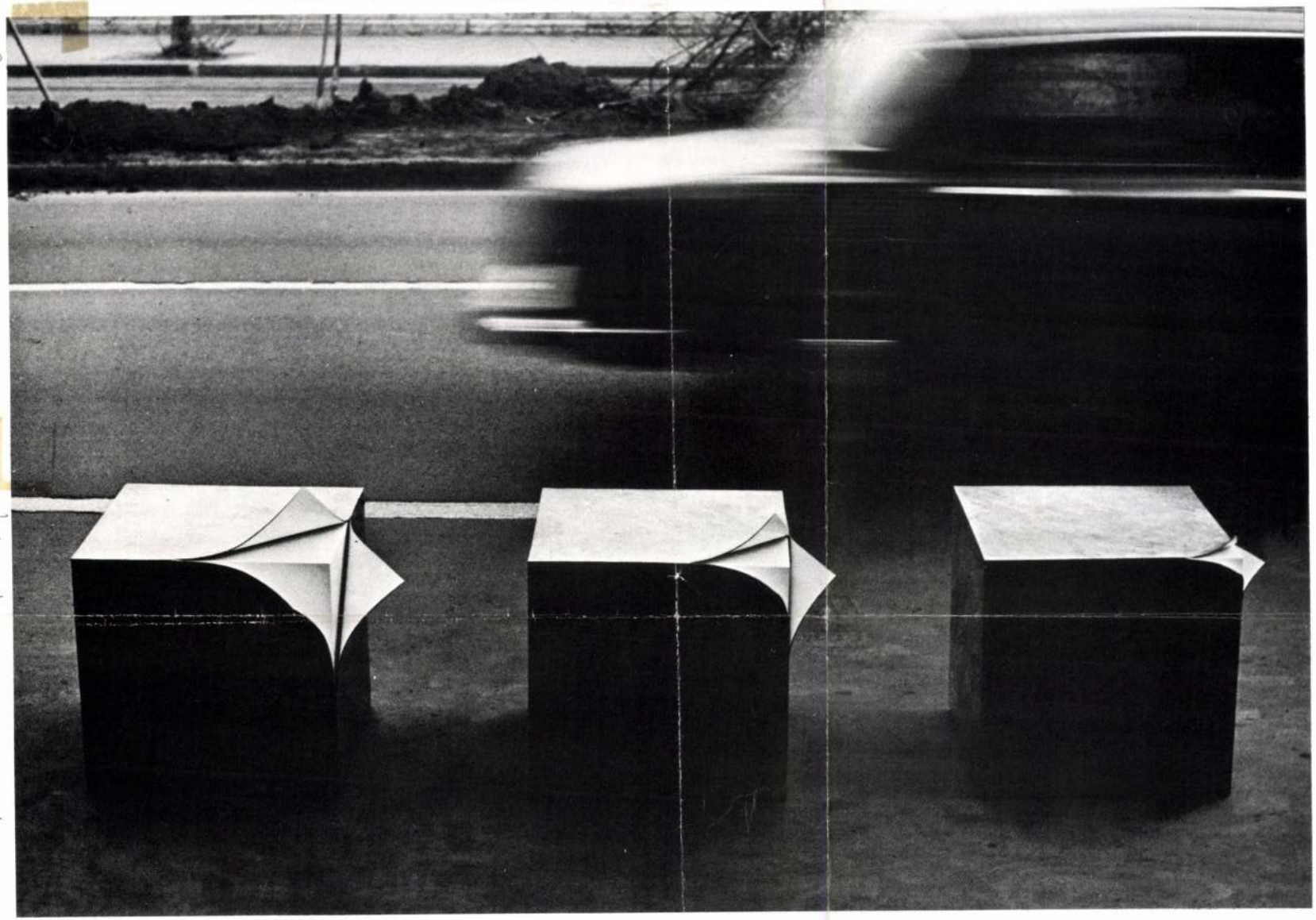

MŰHELY **19**

szebb munka Gulyás Gyula gipszkockája volt, a Liszickij elbeszélte történet személyes sorsot élő szereplője. Nem állították ki, kellett a hely az inassorban toporgó rendezőket mesterként tisztelő híveknek.

Gulyást nem a Petőfi Irodalmi Múzeumban ismertem meg, 1971-ben láttam pár művét a Pécsi Országos Kisplasztikai Biennálén. Apró plexikockákat az áttetsző anyag bensejében ívesen barázdált csillogó bronznégyzetekkel, egy kritikus tetszetősen hangzó megjegyzése szerint: „a tautológia emblémáit". Pedig némák lévén nem szaporíthatták a szót, s ha feleltek volna is a néző kérdésére, aligha egyazon nyelven. A külső burok hideg és mértanian szabályos, a belső forma élettől lüktető s a biológiai szervezetnek a geometriai szerkezettől eltérő törvényeinek engedelmeskedik. Az ellentét törékeny harmóniává lett, az elegáns szobrocskák szépek voltak, mármár csak egy hajszál választotta el őket attól, hogy szobadísszé legyenek. Ám a hajszál a helyén volt. Ezek a munkái érettebbnek tetszettek a Petőfi Irodalmi Múzeumban bemutatott füles, fogantyús, feliratos utcaköveknél, mert az arány, a fény, a vonalstruktúra, a forma térbeli helyzete súlyosabb szó a művészetben, mint a hely, idő, mozgás, szituáció véletlen esetlegessége, amiből a conceptual art ideológusai szerint „az élet sokoldalúságára" lehet következtetni. Ha valamire egyáltalán lehet, a hatvanas évek anarchista diákmozgalmainak csődje után bekövetkezett tanácstalanságra és tehetetlenségre legfeljebb, amely úgy szülte ezt a zsurnaliszta szellemű ötletművészetet, ahogy az első világháború történelmi drámája a dadát. S a tanácstalanság lelkesítette hazai próféták „baráti útmutatásaira" mindenekelőtt, akiknek majdnem sikerült mániájának mellékvágányára terelniük Gulyást. Nemcsak a tehetsége védelmezte, a szerencséje is. A pécsi kiállításon aratott sikere után meghívták a villányi művésztelepre. Szakítva a kőfaragó-szümpozionok etikettjével – figuraimitációk, totemoszlop-utánzatok, egymásba harapó fűrészfogú félgömbök helyett –, simára csiszolt hasábot csinált. „Végre egy tiszta forma!" – kiáltott fel a Schaár Erzsébet társaságában Villányba látogató Vilt. Az ismeretségből barátság lett, nemcsak a fiatalabb számára fontos barátság. Bár Gulyás életének minden mozzanata kínálja magát a hatásos színezésre, elmondani belőle csak annyit akarok, amennyi témánkhoz tartozik.

Gyermekkora óta rajzolgatott, fejeket, kis figurákat faragott, úton volt, hogy vasárnapi szobrász, esetleg rosszabb, naiv művész legyen belőle. Mivel szükségét érezte a szervezett önképzésnek, 1959-ben beiratkozott a csepeli képzőművészkörbe. Ismerkedett az anyaggal, a technikával, szert tett egy Michelangelo-albumra, Henry Moore szobrai láttán azonban ráébredt, másfelé kell kereskednie, mint amerre a könyv képei biztatják. Adott örömöt a műkedvelő szobrászkodás, még több nyugtalanságot ébresztett; ha tehetséges, az autodidakta életében mindig eljön a pillanat, amikor dönteni kényszerül. Gulyás az infarktusból húzott hasznot, betegségéből felgyógyulván 1968-ban elhatározta: művész lesz. Elvégzett két évet a képzőművészeti gimnázium esti tagozatán, megpróbált bejutni a főiskolára, dolgozgatott a vasutas képzőművészek műtermében,-közben kazánfűtőként kereste a kenyerét. A vasutasoknál kiállításokon is részt vett. Az előadni hívott Németh Lajos ámuldozva fedezte fel a szokványos arcmások, aktok satöbbik között gipszkockáját – az elsőt –, Gulyásnak a szakember dicsérő szavainál többet mondott a meglepődése. Biztatásnak vélte, merje tudomásul venni, amit régen sejtett: őt nem az érdekli, hasonlít-e a modellhez a portré, megfelel-e szobra az esztétikai követelményeknek, amelyeket a vasutasoknál senki sem mert kétségbe vonni. Ettől kezdve fejlődése felgyorsult, néhány év alatt beszaladta a modern művészet útját Arptól, Brâncuşitól napjainkig. Segítette egy múzeumról múzeumra vezető európai utazás, megismerkedése Henczével, Pauerral, a véget nem érő beszélgetések során először fogalmazta meg tudatosan kérdéseit, kétségeit és szándékait; járt Gyarmathy Tihamér műtermében, ahol lenyűgözte Kassáknak egy húszas évekbeli fareliefje, az egyszerűt nem leegyszerűsítéssel kifejező feszültségével, megragadó példájaként az őt izgató plasztikai probléma egyik lehetséges megoldásának. Összetörte régi dolgait, átugrotta a szakadékot, ami a műkedvelőt a művésztől elválasztja. Egyszer aztán Vilt megkérdezte: „Nincs

Gulyás Gyula: Buda-Pest, 1973

Élet és Irodalom, Bp. 1975. május 17.
XIX. évf. 2o. sz. lo. lap.

(Fáy)

teszk, felfújható, piros műanyag bikát, majd elmondta a férjének,

zöldi

Egyszóval csaknem annyira alkalmatlanok kiállítás rendezésére, mint valamilyen múlt századi vagy modern díszterem, táncterem. Az emberek azt sem tudják, hogy a kiállítást eszik vagy isszák — írtam egy jegyzetben. Néhány olvasó ezt úgy értette, mintha csakis a peremvárosokra gondoltam volna. Sajnos, a belváros sem kivétel. Ez persze, nem nyugtatja meg a közönséget — engem sem: Egy épület lehet jó, vagy kevésbé jó, ettől függetlenül mégis elfogadható, ha a boltnak bolt-formája, az óvodának óvoda-formája, a mozinak pedig mozi-formája van. Hemzseghetnek a hibák, de sehol sem uralkodik a rendeltetésnek olyan gyökeres — sőt már gögös hagyománnyá vált — félreértése, mint a kiállító termek építésében.

●

Új kiállító terem nyílt a Kammermayer Károly téren; a helyiség a Kultúrális Kapcsolatok Intézetének tulajdona. Ünnepelnem kellene, mégis inkább ünneprontó leszek. Ebben a helyiségben jóformán nincs is falfelület: még annyi képet sem lehet felakasztani, mint egy tágasabb magánlakásban. Galéria fal nélkül — nyeletlen bicska, penge nélkül. Hová tegye a rendező a festményeket? Ráadásul, a picike fal javarészét is sötétbarna, nemes fával, állítólag kanadai dióval borították. Az ilyen fal remekül hat egy szálloda halljában, egy lord dohányzójában egy vezérigazgató előszobájában, de nem tűr meg maga előtt képet, kárpitot, és a művek sem viselik el az efféle hátteret. Fehérre kellene mázolni a kanadai diót. Persze, ez meg barbárság volna. Lebontani a vadonatúj faburkolatot, most a felavatás után azonnal? Senkinek se volna szíve hozzá. Az egyetlen igaz és szükséges megoldás: fehér paneleket lógatni a barna, erezett faremekmű elé képháttérnek. Akkor miért volt a tengersok munka, rengeteg költség, minek a kanadai dió? Úgy vagyunk vele, mint a három kívánsággal a mesében: amikor az apa már csak azt kérte, jöjjön le az orráról a kolbász.

A belvárosi galéria pince részének a fala nagyon nedves. (Ez is esztétikai tényező, mivel a nedvesség árt a műtárgyaknak, főnn a teremben pedig a fűtőtest veszélyezteti a fölé akasztandó festmény állagát.) A galéria világítását a megnyitó mámora után alighanem le kell szerelni: ilyen pislogó körték, lehet, hogy a sufniba jók, de kiállításra semmiképp. Teljesen új világító berendezésre van szükség. Nem tart örökké a nyár.

●

A művészetnek mindazonáltal ragaszkodnia kell a belvárosi galériához. Hadd mondjak valami jót is: a hely megválasztása trouvaille, a város egyik legszebb terecskéjén, csillag alakban befutó utcák között; ilyen antikká nemesedett eklektikus bérház főhomlokzatán eszményi a galéria. És nagyon szépek az íves záródású boltnyílást teljesen kitöltő egy darabból vágott üvegtáblák.

Én is szeretek lelkendezni, torkig vagyok az ünneprontással. Mi lenne, ha egyszer terveznének, csak egyetlenegy, céljának megfelelő kiállítási termet? Talán a többi megrendelő és építész már ezt utánozná, és nem ismételgetné makacsul — galéria címén — csupán a kereskedésnek megfelelő formákat: a megszokott, rossz boltberendezés-modellt.

Fáy János

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1975 MÁJ 9

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Gulyás Gyula

KÖNYVEK

1021

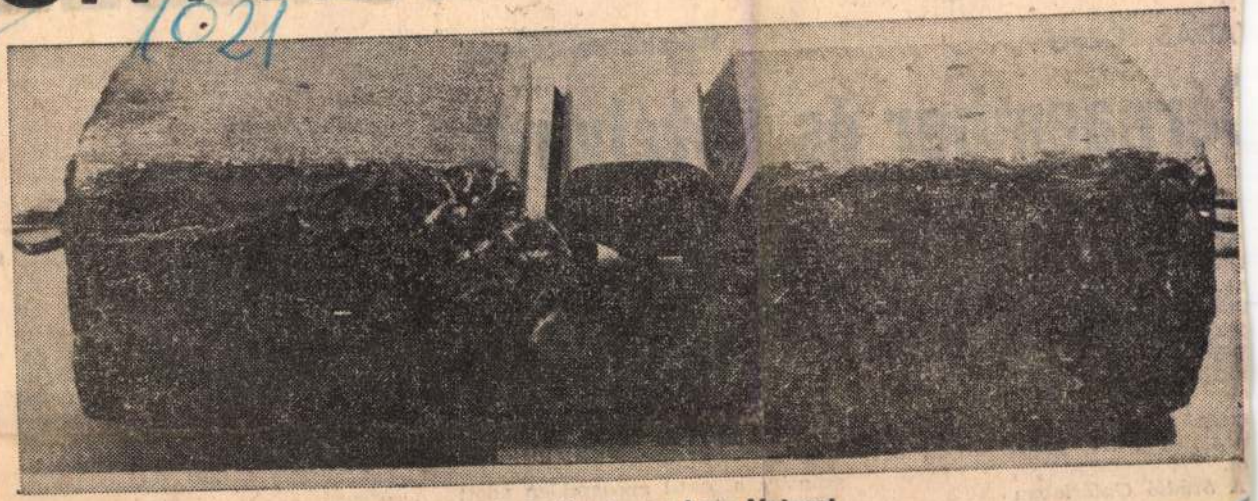

Gulyás Gyula szobra: Metszet

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 136-068, 337-748, 340-776
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

MŰVÉSZE

'ADAS JÓZSEF:

Képzőművészet

Cérnaember és kötélvirág

„A gyékény, a nád, a kéreg... em a kimértek. Hanem a törények s engedők: a fű, a lösz, a s lett tiltakozás" — ollózom ki agamnak a szavakat Illyés Gyula ámomra egyik legszebb verséből. gy kicsit a mai magyar képzőűvészet helyett is. Amelyben ind jobban hódít a gondolat: *em a kövek és nem a fémek,* nem a *gyapjú* és a *raffia,* a *irtya* és a *len fonala állják az* őt.

A *Stúdió Galériá*ban

állította őket. Nem vizuális üzeneteket közvetít, hanem az életforma izgatja — hogy e törekvését mindannyian jol értsük: berendezte a kis helyiséget. Az asztalra terítőt, a székekre huzatot, a háttérbe függönyt tett. A felakasztott nyugágyba textilbabát rakott.

A *Derkovits Ifjúsági Klub*ban kiállító

Tóth Sándor

számára a textil eredendően adott kifejezési forma. Hiszen textiltervező iparművész-diplomája van

nem a látványt örökítik meg, nem a valóságot költik újra. Tóth azt vizsgálja, mi mindenre lehet felhasználni a kötelet, ezt a látszólag teljesen semleges anyagot. Kísérletezik? Inkább úgy mondanám: kutat. A múltat kutatja. Nem a kötél újkori történelme foglalkoztatja (bár a *Bomló kötél* a közelmúltról vall); és nem is az őstörténete (bár a *Kötélvirág* erre is egyértelműen utal). Láthatólag az emberiségnek az a korszaka igézte meg, amikor a kötél volt az egyik legfontosabb anyag. Amikor még ugyanolyan formája volt a háznak és a kaptárnak, amikor még nem vált el egymástól — sem anyagában, sem formájában — az őserdő és az ajtónak használt függöny. Ez az ősi népművészet érdekli; azok az egyszerű

Paresay Jenő: Tái

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1975 MÁJ 17
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Gulyás Gyula

1021

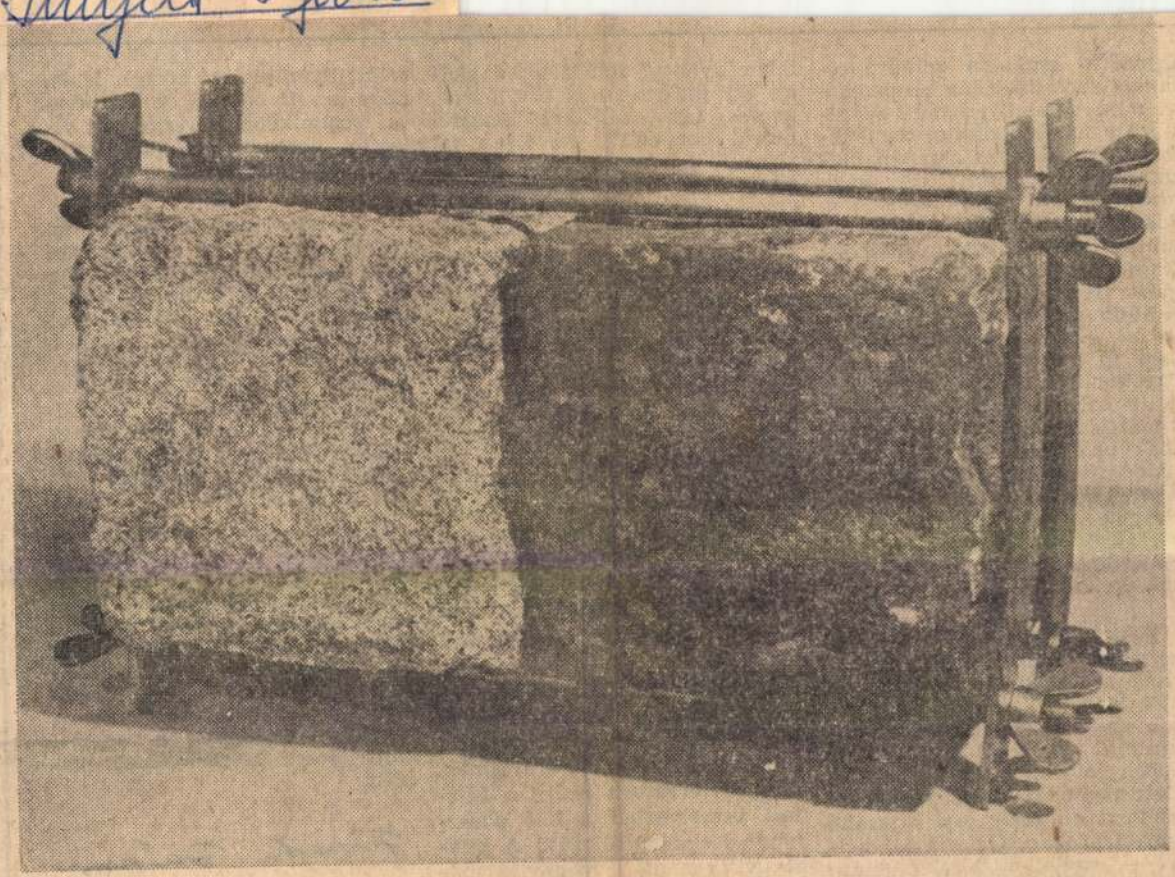

Gulyás Gyula: Buda-Pest, 1973

Egyszóval csaknem annyira alkalmatlanok kiállítás rendezésére, mint valamilyen múlt századi vagy modern díszterem, táncterem. Az emberek azt sem tudják, hogy a kiállítást eszik vagy isszák — írtam egy jegyzetben. Néhány olvasó ezt úgy értette, mintha csakis a peremvárosokra gondoltam volna. Sajnos, a belváros sem kivétel. Ez persze, nem nyugtatja meg a közönséget — engem sem. Egy épület lehet jó, vagy kevésbé jó, ettől függetlenül mégis elfogadható, ha a boltnak bolt-formája, az óvodának óvoda-formája, a mozinak pedig mozi-formája van. Hemzseghetnek a hibák, de szinte sehol sem uralkodik a rendeltetésnek olyan gyökeres — sőt már gőgös hagyománnyá vált — félreértése, mint a kiállító termek építésében.

●

Új kiállító terem nyílt a Kammermayer Károly téren; a helyiség a Kultúrális Kapcsolatok Intézetének tulajdona. Ünnepelnem kellene, mégis inkább ünneprontó leszek. Ebben a helyiségben jóformán nincs is falfelület: még annyi képet sem lehet felakasztani, mint egy tágasabb magánlakásban. Galéria fal nélkül — nyeletlen bicska, penge nélkül. Hová tegye a rendező a festményeket? Ráadásul, a pi ke fal javarészét is sötétbar nemes fával, állítólag kana dióval borították. Az ilyen remekül hat egy szálloda hall ban, egy lord dohányzójá egy vezérigazgató előszobájá de nem tűr meg maga előtt pet, kárpitot, és a művek s viselik el az efféle hátteret. Fehérre kellene mázolni a kanadai diót. Persze, ez meg barbárság volna. Lebontani a vadonatúj faburkolatot, most a felavatás után azonnal? Senkinek se volna szíve hozzá. Az egyetlen igaz és szükséges megoldás: fehér paneleket lógatni a barna, erezett faremekmű elé képháttérnek. Akkor miért volt a tengersok munka, rengeteg költség, minek a kanadai dió? Úgy vagyunk vele, mint a három kívánsággal a mesében: amikor az apa már csak azt kérte, jöjjön le az orráról a kolbász.

A belvárosi galéria pince részének a fala nagyon nedves. (Ez is esztétikai tényező, mivel a nedvesség árt a műtárgyaknak, fönn a teremben pedig a fűtőtest veszélyezteti a fölé akasztandó festmény állagát.) A galéria világítását a megnyitó mámora után alighanem le kell sze-

galérianoz. Hadd mondjuk mi jót is: a hely megválasztása trouvaille, a város egyik legszebb terecskéjén, csillag alakban befutó utcák között; ilyen antikká nemesedett eklektikus bérház főhomlokzatán eszményi a galéria. És nagyon szépek az íves záródású boltnyílást teljesen kitöltő egy darabból vágott üvegtáblák.

Én is szeretek lelkendezni, torkig vagyok az ünneprontással. Mi lenne, ha egyszer terveznének, csak egyetlenegy, céljának megfelelő kiállítási termet? Talán a többi megrendelő és építész már ezt utánozná, és nem ismételgetné makacsul — galéria címén — csupán a kereskedésnek megfelelő formákat: a megszokott, rossz boltberendezés-modellt.

Frank János

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1975 DEC. 6.

Gulyás Gyula

1021

Gulyás Gyula szobrai

Merre járnak a magyar hajók?

(Folytatás az 1. oldalról)

Duna-delta táján még nehéz megjósolni, mi vár a megrakott hajóra, mondjuk a mi Felső-Dunánkon, és az óvatosság sose árt, a valóságos szállítás a felét ha kiteszi a hajók „hordképességének".

•

Mennek a hajók felfelé, lefelé, vagyis hát rosszul mondom, mert a hajósok inkább csak *hegymenetről* és *völgymenetről* beszélnek. Kétoldalt, a Duna két partján kü-

kollégám a járópalló ról, félrelépett és be a vízbe. Be volt egy kicsit rúgva. Kihúztuk, bevittük a kabinba, lefektettük: másnap nem is emlékezett rá, hogy beesett.

Amíg fiatal az ember, addig csak konzerválódik itt a hajózásnál. Később még mindig kimehet a partra. De csak a víz közelibe akkor is. Víz nélkül én már meg se birnék lenni. Rettentő tudok még annak örülni, hogy vízparti városban lakom. Hat nagybátyámból öten lettek hajósok. A Tiszán kezdték, aztán elcsalta őket a Duna. Engem

tétel. Itt fontosabb, hogy mit nye a család, nemcsak a behozott ho mikkal, hanem az utazással i hogy nyári szünetben például eze a nagyobb gyerekek világot látna és ezekből lesznek a jó hajóso mert gyerekkorukban hozzászo nak ehhez az életmódhoz. Ez persze időleges alkalmak, a le több hajós azért egyedül utazik, kell néha ez is, mert ramaty dol a családtól mindig távol leni Most már majd a kikötők is mir zártak lesznek, a mi dunai kik tőink, engedély nélkül még vás rolni se mehetnek ki, és főleg ne

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1976 FEB
Gulyás Gyula
Népművelés

1021

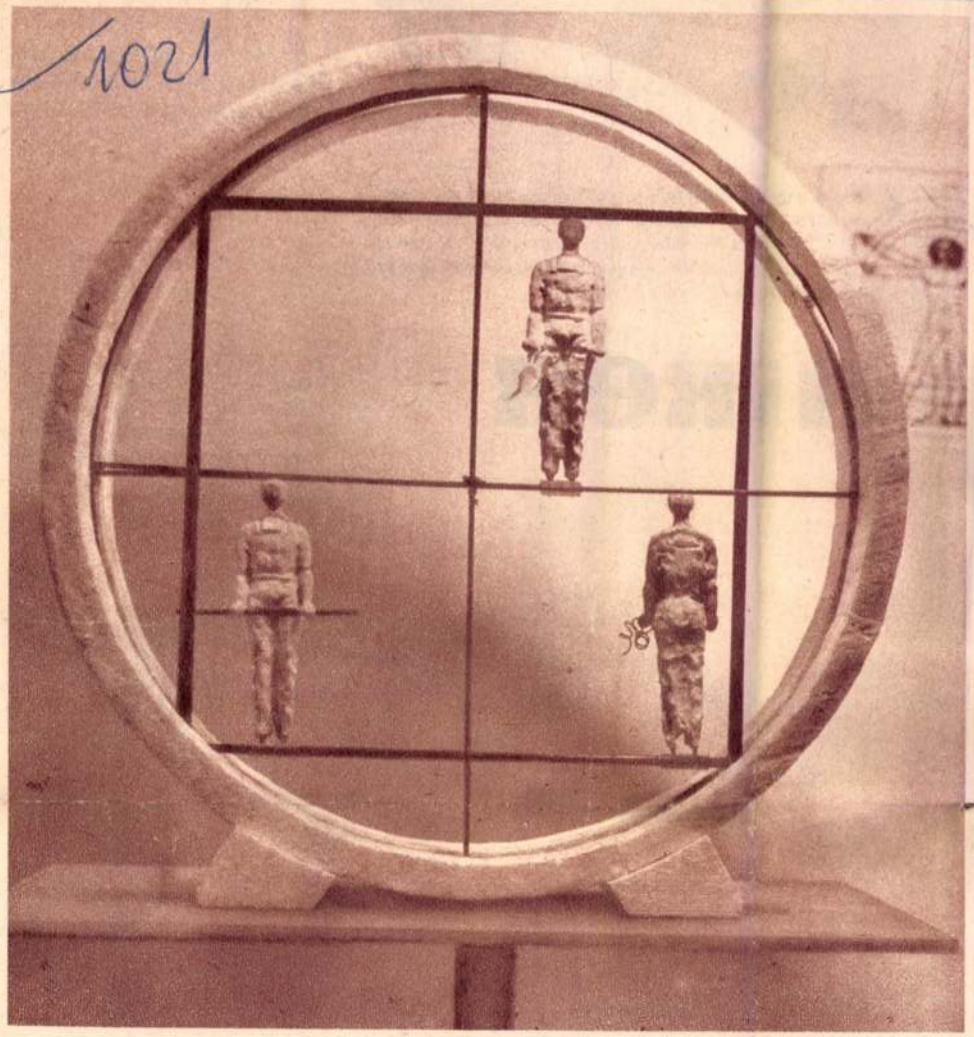

A mai építészetben is a harmónia a legjobb rendezőelv. Ezt bizonyítják Gulyás Gyula, Kass János és Vilt Tibor művei a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Dorottya utcai bemutatótermében a „Térformák" című kiállításon. (Fotó: Jánosi)

11

Öt este a lantmuzsika fejlődését követi nyomon egy sorozat a Magyar Nemzeti Múzeumban: a Történ esték. Szólistája Kecskés András lantművész. Az adáson közreműködött Csengery Adrien, az Operaház szólóénekese. (Gyuris Gyula felvétele)

HIREK

A Csók István Galéria egyik tárlatán csendéletekben és hazai tájakat ábrázoló képekben gyönyörködtek a látogatók. A kiállítás címe: Tájak és csendéletek. (J. F. felv.)

Gulyás Gyula

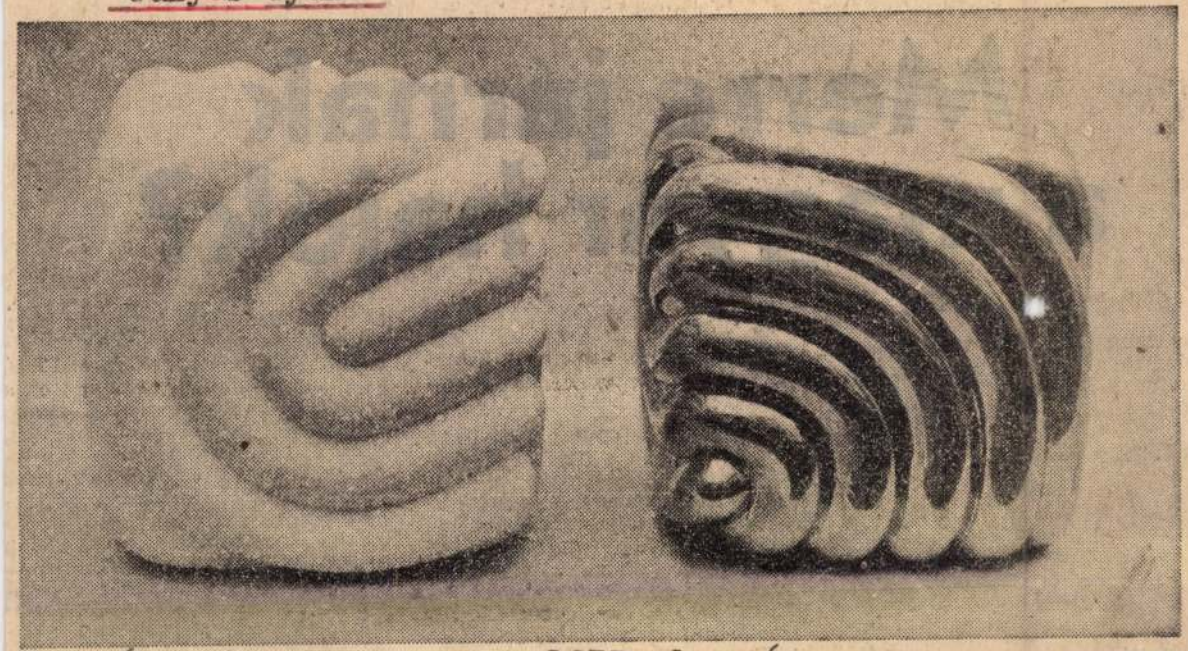

Gulyás Gyula szobrai

Élet és Irodalom, Bp. 1975. dec. 6.
XIX. évf. 49. sz. 3. lap.

Azon törném a fejem, már nem elő-
ször PEN-értekezleten, hogy mi-

ról, mi történt Helsinkiben. Náluk
a lapok nem közölték a záró nyi-

Az elnöki emelvénnyel szemben,
egyedül — és magányosan — ül

Merre járnak a magyar hajók?

(Folytatás [illegible] oldalról)

Duna-delta táján még nehéz megjósolni, mi vár a megrakott hajóra, mondjuk a mi Felső-Dunánkon, és az óvatosság sose árt, a valóságos szállítás a felét ha kiteszi a hajók „hordképességének".

•

Mennek a hajók felfelé, lefelé, vagyis hát rosszul mondom, mert a hajósok inkább csak *hegymenetről* és *völgymenetről* beszélnek. Kétoldalt, a Duna két partján különféle jelzőtáblák, jelzőlámpák igazítják útba őket, akárcsak a közutakon az autósokat. A jobbparti táblákon a piros az uralkodó szín, a baloldaiakon a fekete, de ha átvált a hajózóút egyik partmentéről kollégám a járópallóról, félrelépett és be a vízbe. Be volt egy kicsit rúgva. Kihúztuk, bevittük a kabinba, lefektettük: másnap nem is emlékezett rá, hogy beesett.

Amíg fiatal az ember, addig csak konzerválódik itt a hajózásnál. Később még mindig kimehet a partra. De csak a víz közelibe akkor is. Víz nélkül én már meg se birnék lenni. Rettentő tudok még annak örülni, hogy vízparti városban lakom. Hat nagybátyámból öten lettek hajósok. A Tiszán kezdték, aztán elcsalta őket a Duna. Engem már nem csal el, nekem itt a szívem. Megkérdik néha: ‚Nem unod?' Mondom: ‚Én addig élek, amíg vizet látok.' De aki olyan süket, hogy ezt nem érti, annak úgyis hiába magyarázom."

tétel. Itt fontosabb, hogy mit nyer a család, nemcsak a behozott holmikkal, hanem az utazással is, hogy nyári szünetben például ezek a nagyobb gyerekek világot látnak, és ezekből lesznek a jó hajósok, mert gyerekkorukban hozzászoknak ehhez az életmódhoz. Ezek persze időleges alkalmak, a legtöbb hajós azért egyedül utazik, de kell néha ez is, mert ramaty dolog a családtól mindig távol lenni. Most már majd a kikötők is mind zártak lesznek, a mi dunai kikötőink, engedély nélkül még vásárolni se mehetnek ki, és főleg nem inni. Egyetlen kapuja lesz a kikötőnek, azon dugott áru nem mehet ki, se részeg fejjel nem jöhet be senki. Mindez szép és jó, de ez [illegible]

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1975 MÁJ 3

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Gulyás Gyula

1027

Gulyás Gyula: Kocka

émia nagytermében, május 4-én.

BUDAPESTI FILHARMÓNIAI
ÁSÁG ZENEKARÁNAK hang-
nye az Erkel Színházban má-
-én. Vezényel: Kabajasi Ken-
.

ARTÓK VONÓSNÉGYES hang-
ye a Zeneakadémia nagyter-
, május 6-án. Közreműködik:
s Pál.

STÁS SZIMFONIKUS ZENE-
hangversenye a Zeneakadémia
rmében, május 7-én. Vezényel:
sady—Balogh Lajos.

GYAR RÁDIÓ ÉS TELEVÍZIÓ
ONIKUS ZENEKARÁNAK
ersenye a Zeneakadémia nagy-
en, május 8-án. Vezényel:
s Ervin.

V SZIMFONIKUSOK hangver-
a Zeneakadémia nagyterme-
május 9-én. Vezényel: Kobaja-
n-Icsiró.

VADAS JÓZSEF:

M. M. konstruktív pózban

Az idei Velencei Biennálé egyik leglátványosabb — mindenesetre gyakran emlegetett és még gyakrabban reprodukált — műve az amerikai Jeff Koons szobra volt, amely Cicciolináról készült. Az emberről, akitől, mint a kompozíción is látható, elválaszthatatlan a foglalkozása. Az idei ősz hazai kiállítási programjának egyik különlegessége pedig *Gulyás Gyula* tárlata a *Dorottya utcá*ban, ahol egy másik — hajdani — szexbomba a főszereplő: Marilyn Monroe.

A párhuzam — a tematikai rokonság — nyilvánvaló; a harsányság és irónia stílusban ugyancsak közelíti egymáshoz a két jelenséget. Minden más különböző. Pornósztár és filmcsillag között, bármilyen a múltjuk és bármi lesz a jövőjük, fényévnyi a távolság. Modell és szobrász viszonya is alapvetően eltérő. Staller Ilona, ha hinni lehet a pletykának, Koons menyasszonya; a másik esetben inkább csak sírontúli kapcsolatról beszélhetünk: amikor Monroe meghal, akkor, a hatvanas évek elején indul Gulyás Gyula pályája.

A fiatal magyar művész semmi jelét nem adta annak, hogy valaha is a gyönyörű díváról fog szobrot mintázni. Hogy egyáltalán érdekelné az emberi test szépsége. Szigorú geometriai formációkban fogant absztrakt műveket készített; s ha utcakövet állított ki, akkor is elvont értelmet adott neki. Miként szinte az egész új magyar avantgárd, Gulyás is Kassák konstruktív köpönyege — jobban mondva, vásznai — alól bújt ki, a nagy elől szellemisége életre szóló nyomot hagyott benne.

Gulyást, aki akkor még outsidernek minősült a szakma, avantgárdnak a hivatal szemében, egy másik nagyság, Vilt Tibor fogadta be. A szó szoros értelmében, mert megosztotta vele a műtermét. Könnyű volt közös nyelvet találniuk: Vilt akkoriban készült üvegplasztikái szintén az újkonstruktivizmus szülöttei. A kapcsolat azonban nem volt egyoldalú: Gulyás is tanult idősebb pályatársától, akinek egyik legjellemzőbb vonása, hogy miközben folytonosan megújult, nem mondott le a szobrászat hagyományos műfajairól. Róla készült Gulyás első portréja, amelyet később számos más darab követett. Ez a barátokat ábrázoló arcképcsarnok vezeti be a most láthat! Monroe-szentélyt.

Vele a szobrász visszatér a pályakezdés nagy élményéhez: a mértanhoz. Amit csinál, az már nem konstruktivizmus, mégis elválaszthatatlan tőle: geometriai szerkezetben helyezi el vagy geometriai elemekkel ruházza fel habkönnyed naturalizmussal mintázott plasztikáit, Monroe büsztjét és torzóját, illetve azokat a fényképeket, amelyek ruhátlanul vagy kihívó öltözékben, különféle csábos pozitúrákban ábrázolják. Ez az egyenesekből és körökből ácsolt, esetleg tükörrel kiegészített és tiszta színekre festett színpad nem semleges háttér: itt sajátos értelmezést kap a háború utáni Amerikának e (női) jelképévé emelkedett figurája. Gulyás ugyanis, akár a reklámok, gusztusos holmiként tálalja ezt a páratlan szépséget, amely azonban legfelebb a kiváltságosak számára volt hozzáférhető.

Nálunk még csak most bontakozik az a világ, amelyben a reklám az egyik nagyhatalom, talán ezért sem sikerült Gulyásnak érzékeltetnie Monroe-ban a bálványt úgy, hogy az iróniája is érvényesülhetett volna. Azt persze, így is jelzi, hogy olyan korszak felé közeledünk, ahol minden mosolyogva kínálja magát. Hogy vissza tudunk-e rá mosolyogni, az más kérdés. S nem is feltétlenül a művészen múlik.

ÉS • 1990. 40. sz.

GULYÁS GYULA: szobrászat

keny, sőt minden bizonnyal már régesrég törött diplomata, Pauló magyaráz. Közben lendületes oldalhajlásokat végezve olyan mozdulatokkal nyeli a kebabot, mintha elhárítaná a kínálást. Térségi tulajdonság. Hadd egyen, Pali fiú itt a magyar népszuverenitás. A kettős kereszt, a kupolacsillag, a csárdáskirálynő. Mitja abbahagyja a zongorázást. Attila penget egy kicsit, Katival,

qet, és meg egy másodikat
majd el fogom tépni a k
a szakadt pántokon át a
ömleni fog a piros szín.

Tányérkára teszem a m
odaviszem neki, és elé ra
— Ez minek? — kérdezi
— Sós, mint a könny.
— Mindig csak inni kell

BÓDI TÓTH ELEMÉR:

Bujkáló jazz

Legalább századonként egyszer
egy-egy ember kinéz a világba,
eldöntendő, mi változott, tudván,
majd ha eljön a Messiás;
megváltozik minden, csak az a lényeg,
hogy még időben meghalljuk
a jövetelét jelentő, kos
szarvából készült kürt harsogását.
Megesett, hogy döreségből
fújták meg a kürtöt a város
megfelelő helyén Jeruzsálemben,
és fölriadt a nép, Mendel rabbi
kinézett a világba, vagyis
munkaköri kötelességének
megfelelően járt el, s mindjárt látta,
nem változott semmi. Azért nem árt
az óvatosság, megeshet, hogy a zajban
nem hallani a kürtölést, a világ meg
üres kagylóhéjjá változik közben.
Habár könnyű annak, aki legendás
magaslatokat választ helyéül,
akár a prágai Magas zsinagóga
tetőgerincét, ha az esik közelébe,
vagy más csúcsokra hág, amelyek
a domborzati viszonyokból
adódnak, annyi a legenda, mint égen
a csillag, időnként elmegy halért
a folyóhoz, esőfelhővel visszatér.
Legyünk tárgyilagosak, azóta
elfogyasztottuk a hamuban sült
pogácsát, únván az örökös kenyérsütést,
a kemencében megsütöttük az embert,
ez kicsit szokatlan volt,

Gulyás Gyula, szobrász

MŰVÉSZPORTRÉK

Gulyás Gyula szobrászművész – Schaár Erzsébet és Vilt Tibor tanítványa – munkásságának kezdeti, geometrikus szakasza után újabban portrészobrászattal kezdett foglalkozni. Műtermében, a budai Várban jónéhány híres ember mellszobra látható. Képünkön a művész Károlyi Amy és Weöres Sándor portréja előtt.

– : Hara

Új Tü

43

XXIII/14

fagy, tulajdonképpen hete-

megtisztították a csereboga-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Gulyás Gyula, szobrászművész

NÉPÚJSÁG (HEVES)

-84 APR 7

a Műcsarnokban látható Orsz. Képzőművészeti Kiállítás anyagából.

1021

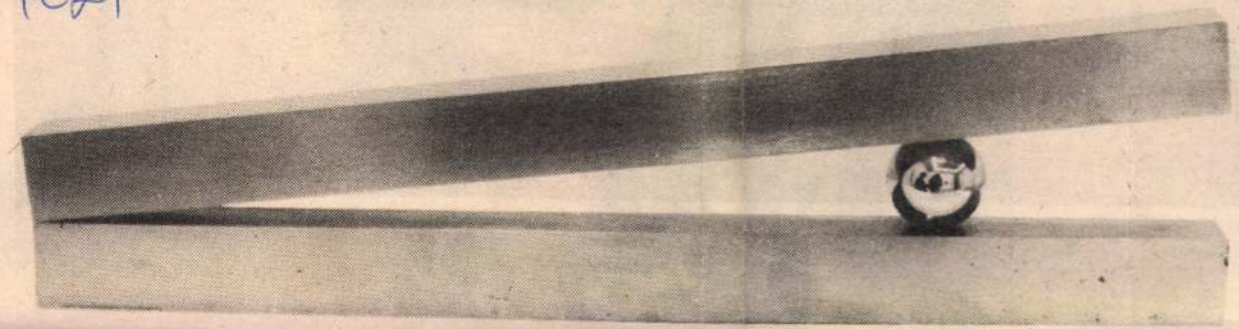

Gulyás Gyula: Diótörő

4 *Gulyás Gyula: Szobor, festett bronz és gipsz, 36×18×18 cm, 1970 (fotók Somfai)*

Gulyás Gyula, szobrászművész

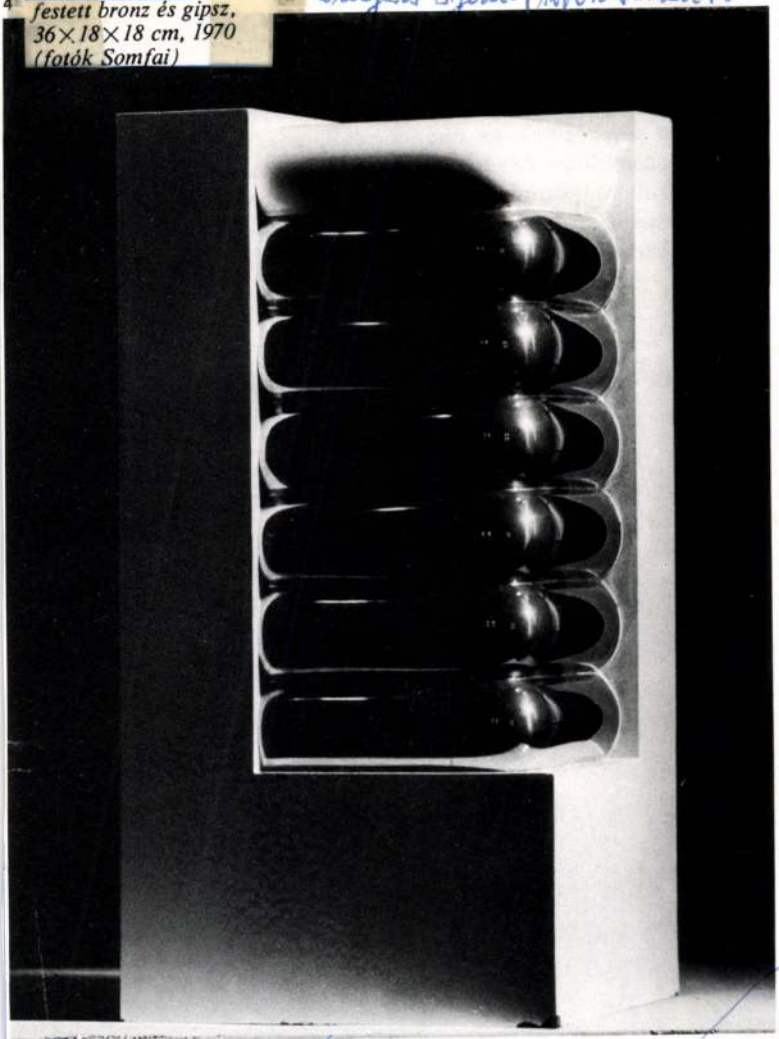

Művészet, Budapest 1980. okt. 15. old.

latot teremtett. Meg kellett honosítaniok a haladó művészeti áramlatokat olyan megkonstruált környezetben, ahol az újatmondást bizalmatlanság övezte. A nagy hiátus után új hangokat próbálgattak, és nem véletlen, hogy a mai európai és amerikai művészet legjelentősebb képviselőinek hatása alá kerültek. Nehéz lenne a kontinuitások megrajzolására vállalkozni; bizonyos tekintetben új hagyományok letéteményesei, annak az avantgarde törekvésnek az újrahonosítói, amely az európai művészet néhány csúcseredményét adta. (Moholy-Nagy, Vasarely, Schöffer, Marcel Breuer indult Magyarországról.) Rokonságot kerestek a magyar avantgarde művészeti hagyománnyal, Kassák aktivista körével, amely a bécsi emigrációban a 20-as, 30-as években a legfrissebb európai művészeti ten-

1

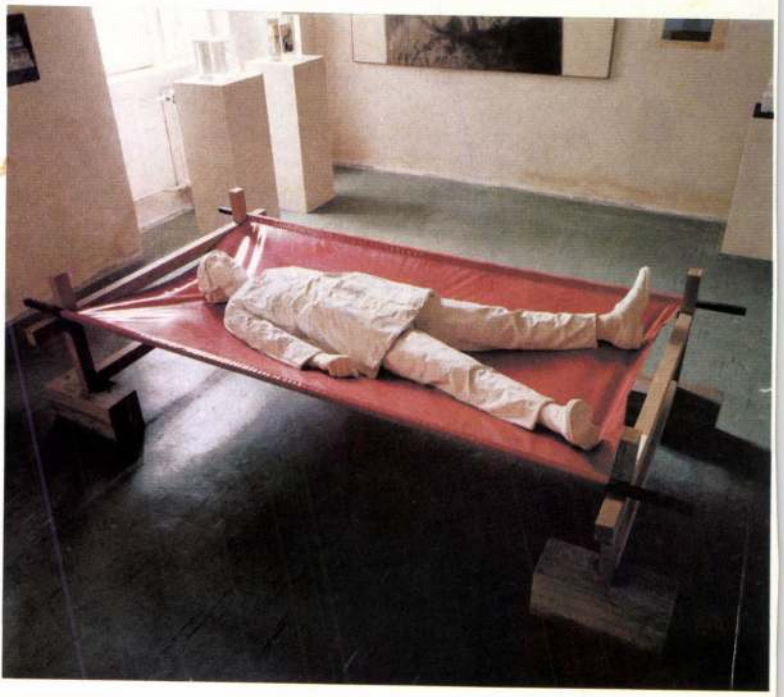

Gulyás Gyula

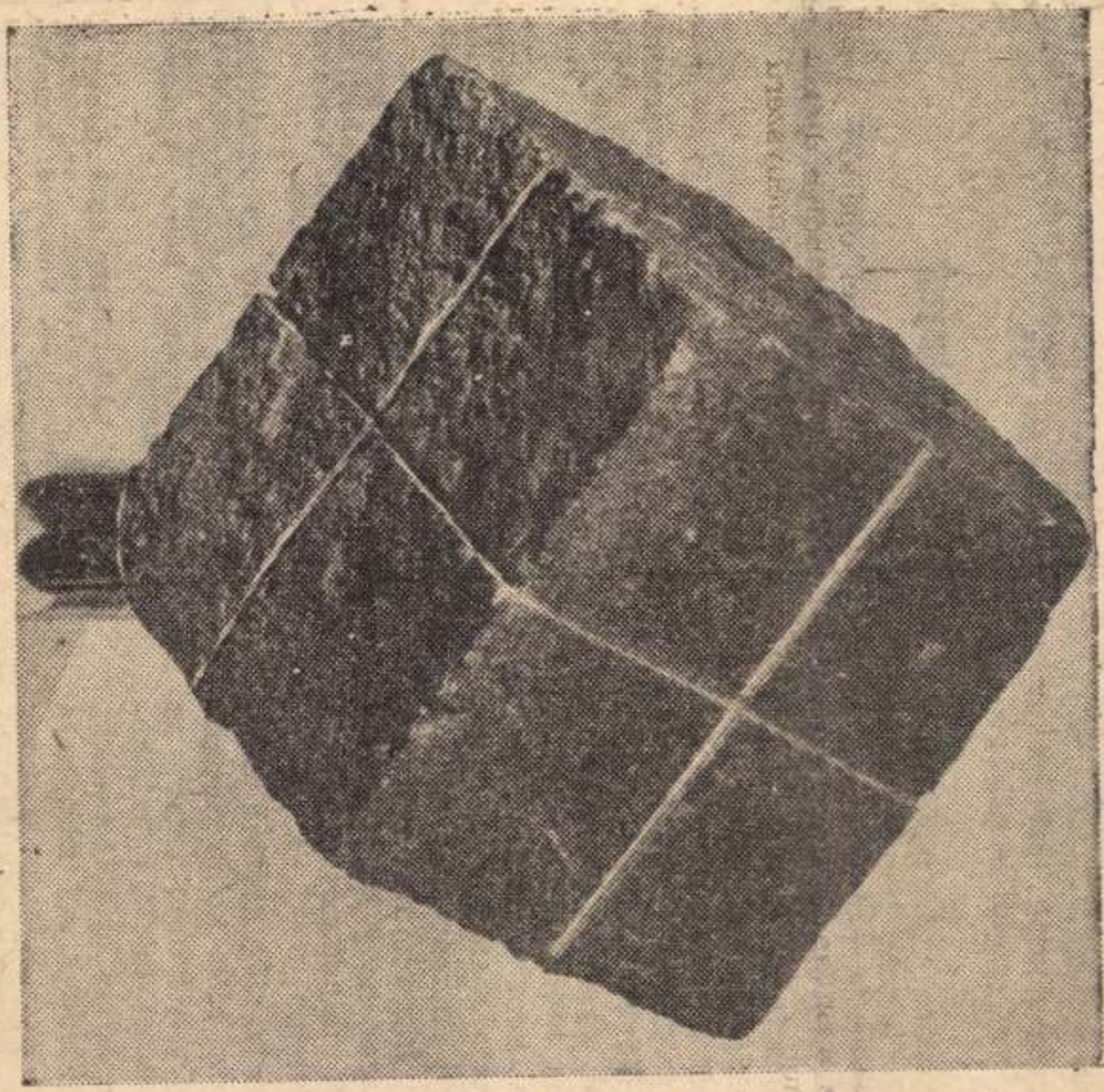

Gulyás Gyula: Kocka

Élet és Irodalom, Bp. 1975. május 3.
XIX. évf. 18. sz. 7. lap.

mat, három bátyámat, két húgomat és még vagy ötven, szívemnek kedves embert..."

„Olyan boldogság tört be az életembe, hogy szólni is nehéz róla..."

„Találkoztam édesanyámmal, megkerült három lánytestvérem és két fiútestvérem. Felkutatásukban az Ön könyve segített..."

Barto beszámol többek között egy megható esetről. Előzménye egy öregasszony levele volt: „Irinát gyerekotthonból vettem magamhoz ötéves korában. Tudja, hogy nem vagyunk vérrokonok, de rajtam kívül nincs senkije. Házassága nem sikerült, félek, hogy magára marad a kisgyerekével, mert én már öreg vagyok. Szeretném megtalálni a rokonságát, rávettem, hogy keresse őket. Elég sok mindenre emlékszik gyerekkorából."

Irina anyja elég gyorsan megkerült, már idős kolhozparasztasszony volt. A három asszony az írónő moszkvai lakásán találkozott. Barto leírja beszélgetésüket. Az öreg édesanya azt mondta a nevelőanyának: „Köszönöm, hogy fölnevelted Irinát a nehéz években. Ne féli, hogy megzavarom az

KÓMLÓS JÁNOS: THÁLIA KABARÉ. Bemutató a Thália Színházban május 7-én.

PETER HACKS: AMPHITRYON. Bemutató a Miskolci Nemzeti Színházban május 9-én.

Hangversenyek

A MÁV SZIMFONIKUSOK hangversenye a Zeneakadémia nagytermében, május 3-án. Vezényel: Borbély Gyula.

JANDÓ JENŐ zongoraestje a Zeneakadémia nagytermében, május 4-én.

A BUDAPESTI FILHARMÓNIAI TÁRSASÁG ZENEKARÁNAK hangversenye az Erkel Színházban május 5-én. Vezényel: Kabajasi Ken-Icsiró.

A BARTÓK VONÓSNÉGYES hangversenye a Zeneakadémia nagytermében, május 6-án. Közreműködik: Lukács Pál.

A POSTÁS SZIMFONIKUS ZENEKAR hangversenye a Zeneakadémia nagytermében, május 7-én. Vezényel: dr. Vasady—Balogh Lajos.

A MAGYAR RÁDIÓ ÉS TELEVÍZIÓ SZIMFONIKUS ZENEKARÁNAK hangversenye a Zeneakadémia nagytermében, május 8-án. Vezényel: Lukács Ervin.

A MÁV SZIMFONIKUSOK hangversenye a Zeneakadémia nagytermében, május 9-én. Vezényel: Kobajasi Ken-Icsiró.

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 MAJ 22

ÉLET ÉS IRODALOM

Gulyás Gyula

[illegible] (tehát a vállalás-keresésben és a vállalásban) *is elemi erkölcsi és emberi (tehát nem érzelmi, de tudati) kötelességünk: a döntés, választás, ítélet!* Egy történelem-tömbként nem lehet, nem

[illegible], longezője, gyötrője, változtatója, szenvedője, bízója. E nyelv, ez édes-édes anyanyelv tombolója, lenyűgözöttje, boldog rabja! *Magyar költő, aki hiszek a hazában! Aki hiszem a haza élő múltját, folytatható múltját!* E nép, né-

[illegible] *kálkodó, sose-henyélő, sose-tuny[illegible] sose-gyáva, értelmes, tiszta-tudat[illegible] élet megváltó gyönyörében és fá[illegible] radhatatlan örömében.*

(Elhangzott a Magyar Írók Szövet[illegible]sége közgyűlésén, 1976. május 17-én

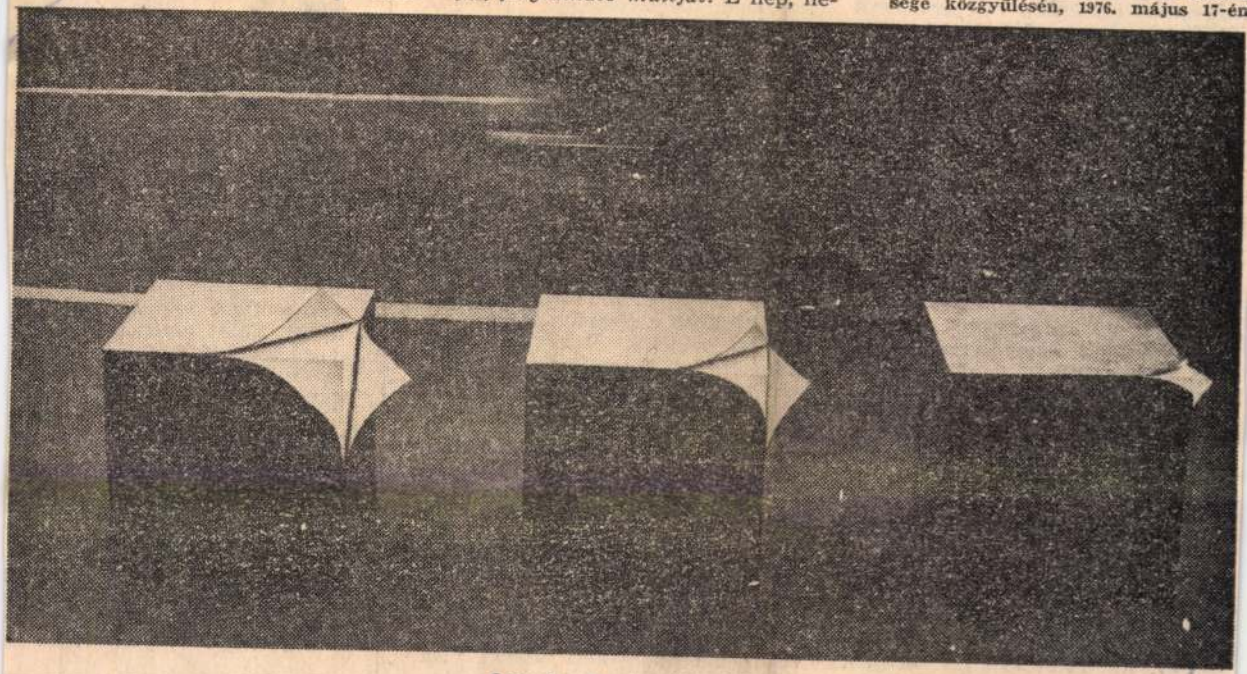

Gulyás Gyula: Kockák

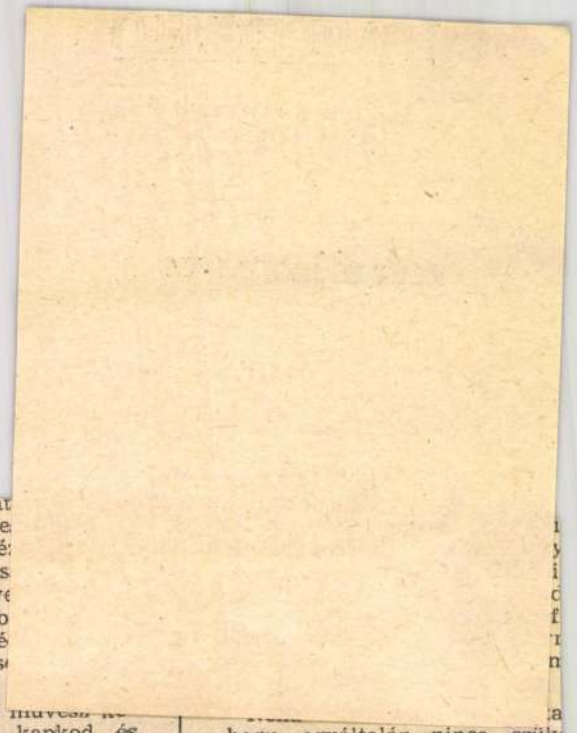

...ságának, sőt magának az élvezetnek is ez az egyenrangúság az egyik feltétele. Mikor azonban bevágják a sokkoló képet, jelenetet, a mű néhány percre kikapcsolja racionális mérlegelésem, személyiségemmel összenőtt, vele azonosult ítélőképességem. Kikapcsol tehát önmagamból — és most már természetesen azt csinál velem (illetve azzal, aki a székemben maradt), amit akar. Megerőszakol, lefokozza értelmi képességeim, megszünteti egyéniségem, kiforgat személyiségemből, pszichológiai reflex-mechanizmussá változtat — és aztán úgy tesz, mintha a mondanivaló bilincselt volna le, vagy mintha a filozófiai tartalom ragadott volna ennyire magával.

A mű már nem rám, erre a meghatározott egyéniségre kíváncsi, hanem arra a képlékeny közegre, arra a pacal tudatra, ellenállás nélküli bambaságra, amivé egy ilyen jelenet után, annak rendje és módja szerint változom. S ez így *nem sportszerű.*

Aztán arra is gondoltam, hogy ez a sportszerűtlenség talán abból a gyengeségből ered, hogy a művész képtelen csendes hangon megrázót mondani. Képtelen a tragikum intenzitását előállítani. Igen — válaszolták azok, akik tudják, mi miért van így, és nem másképp — ez azért alakult így,

tehetség bizonyítványat
mű mélyrétegeinek me
jobb fül kellene, a né
szakmabelinek, kritikus
ban oda kellene figye
megint csak nehezebb
mint az egyszerű tragé
férájának megteremtés

Nem az élet rohan,
dern idők fogják le a
zét. A művész rohan, kapkod, és ezért válik felszínessé, ezért szed pótszereket, mikor a sokkoláshoz, a fejenálláshoz menekül. És azért sportszerűtlen, mert nincs ideje. Leminősíti a közönséget, hogy hamarabb végezzen. Mert az elmélyült tragikus sorselemzéshez, a lélek rejtvényeinek felrajzolásához időt kell lopni, szerezni, csinálni. Hogy aztán tovább lehessen adni az anyagnak, mellyel a művész dolgozik. Hogy az feltárulkozzék, s hihetetlen apróságában is egy egész világot tudjon érzékeltetni. Mint ahogy Csehov tette, egy-egy csendes dialógusában. Ahol komikus keretek között roppantak meg évtizedes erőfeszítések és győznek — hiába — gyengeségek. Egyszerűen és áttekinthetetlen mélységgel, és minden sokkhatásnál erősebb megrázkódtatást okozva.

Ehhez azonban az kell, hogy újra rájöjjünk: az egyszerűség végtelenül bonyolult dolog. Na meg arra, hogy a néző is ember...

hogy egyáltalán nincs szük
rendezőre.

Én vagyok a megmondható
mennyire ismeretlen földrész, f
táratlan világ a kiállítás. Érd
telen, hogy mit művel a ren
ző, amikor telitalálatot ér
csak vállat vonnak, balfogá
megünneplik esetleg. Ha tö
netesen gyengék a képek, a k
lításrendező egyet tehet cs
szépít. Mint ahogyan egy lab
rúgócsapat a 6:2-es vereségét,
szem, 6:5-re. Akármilyen cs
latosan rakom egymás mellé,
rélgetem a képeket, az embe
mégiscsak azt nézik, ami a k
ten belül van. Ha ez kevés
hozzáértő kritika lehúzza a
mutatót, a közönség az o
húzza. A rendező — vétlen
megbukik. Ámde, ha egy vil
nagyság vagy fémjelzett mag
mester műveit gondozza, m
oly ügyetlenül, csúnyán: a vi
hang mégis kedvező lesz. H

Gulyás Gyula, grafikus

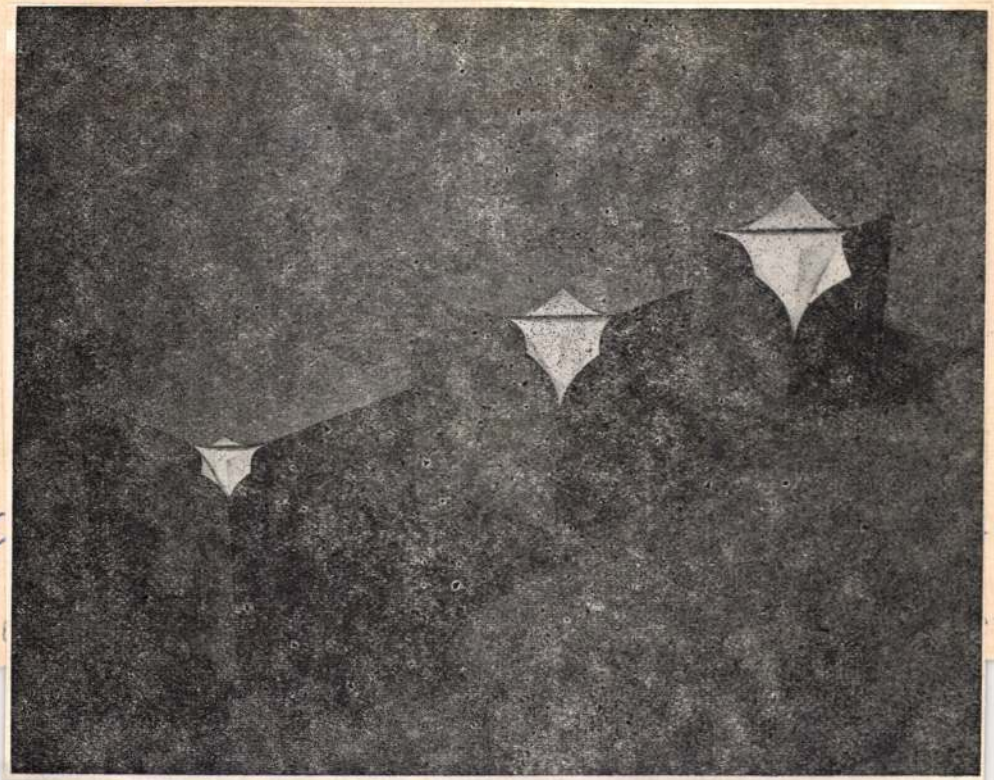

denféle túlzástól, a mértéktartás túlzásától is: sosem szürkül el. A tónust természetesen – a rendezésen belül – főképp Scapin alakítója határozza meg: *Vallai Péter* Scapinje fergeteges és nyers is, ha kell, de Vallai a figurának nem ezt az oldalát állítja előtérbe, hanem a plebejus fickó szellemi fölényét. Értelem szikrá-

Gulyás Gyula, szobrászművész 2) Folytatás.

Kovalovszky Márta művészettörténész
elemzése:

Utoljára hagytam Gulyás Gyulának a munkáját, amely egy 2x2
kockányi térbe befoglalt embercsoportot mutat. Ez azért i
kes számunkra, mert talán a telep munkái közül leginkább
rözni, vagy legalábbis igy utólag megmutatni azokat a rög
szeszélyes, ötletszerü szobrászati megoldásokat, amelyekn
gyar szobrászatban van szerepe, nőknél Sár Erzsébetnél ko
ban, a fiatalabb generációnál sokkal rögtönzöttebben, gro
és szellemesen.

Művészeti Magazin.

1979. VII. 3. TV. 20.50 / Kel /

m-es
en érde-
udja tük-
önzött,
k a ma-
olyab-
eszkül

Gulyás Gyula

Kibontakozás, vas

XX SIK Csaba: A formáról, a szerepről és a szereplőről, ha már szerepről is szó esik.
Művészet, 1979. február/ 18. oldal

ra fontos barátság. Bár Gulyás életének minden mozzanata kínálja magát a hatásos színezésre, elmondani belőle csak annyit akarok, amennyi témánkhoz tartozik.

Gyermekkora óta rajzolgatott, fejeket, kis figurákat faragott, úton volt, hogy vasárnapi szobrász, esetleg rosszabb, naiv művész legyen belőle. Mivel szükségét érezte a szervezett önképzésnek, 1959-ben beiratkozott a csepeli képzőművészkörbe. Ismerkedett az anyaggal, a technikával, szert tett egy Michelangelo-albumra, Henry Moore szobrai láttán azonban ráébredt, másfelé kell kereskednie, mint amerre a könyv képei biztatják. Adott örömöt a műkedvelő szobrászkodás, még több nyugtalanságot ébresztett; ha tehetséges, az autodidakta életében mindig eljön a pillanat, amikor dönteni kényszerül. Gulyás az infarktusból húzott hasznot, betegségéből felgyógyulván 1968-ban elhatározta: művész lesz. Elvégzett két évet a képzőművészeti gimnázium esti tagozatán, megpróbált bejutni a főiskolára, dolgozgatott a vasutas képzőművészek műtermében, közben kazánfűtőként kereste a kenyerét. A vasutasoknál kiállításokon is részt vett. Az előadni hívott Németh Lajos ámuldozva fedezte fel a szokványos arcmások, aktok satöbbik között gipszkockáját – az elsőt –. Gulyásnak a szakember dicsérő szavainál többet mondott a meglepődése. Biztatásnak vélte, merje tudomásul venni, amit régen sejtett: őt nem az érdekli, hasonlít-e a modellhez a portré, megfelel-e szobra az esztétikai követelményeknek, amelyeket a vasutasoknál senki sem mert kétségbe vonni. Ettől kezdve fejlődése felgyorsult, néhány év alatt beszaladta a modern művészet útját Arptól, Brâncusitól napjainkig. Segítette egy múzeumról múzeumra vezető európai utazás, megismerkedése Henczével, Pauerral, a véget nem érő beszélgetések során először fogalmazta meg tudatosan kérdéseit, kétségeit és szándékait; járt Gyarmathy Tihamér műtermében, ahol lenyűgözte Kassáknak egy húszas évekbeli fareliefje, az egyszerűt nem leegyszerűsítéssel kifejező feszültségével, megragadó példájaként az őt izgató plasztikai probléma egyik lehetséges megoldásának. Összetörte régi dolgait, átugrotta a szakadékot, ami a műkedvelőt a művésztől elválasztja. Egyszer aztán Vilt megkérdezte: „Nincs

gató Vilt. Az ismeretségből barátság lett, nemcsak a fiatalabb számá-

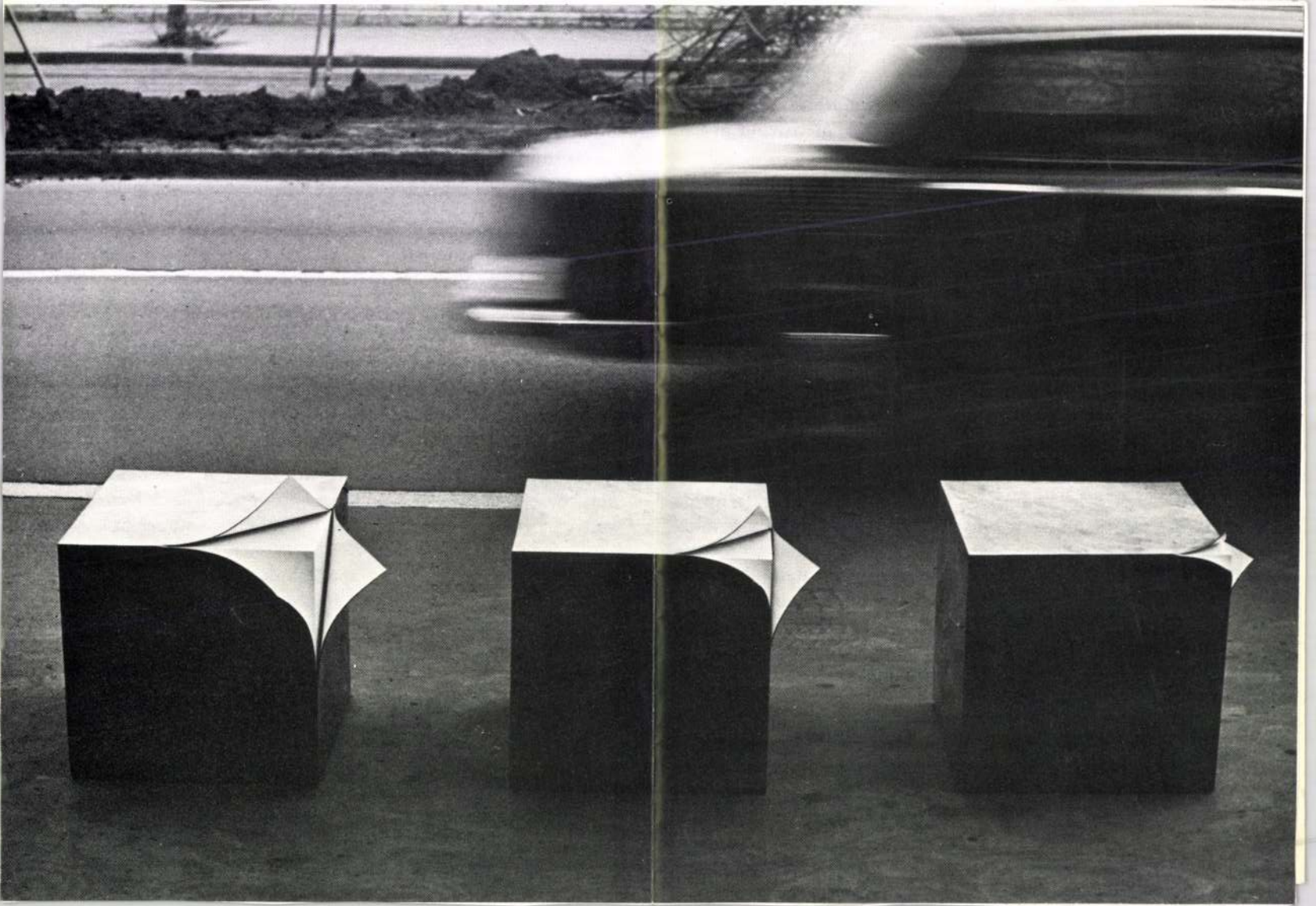

☆ A MARILYN-CSILLAGKÉP ☆

GULYÁS GYULA ÚJ MŰVEI

BOROS GÉZA

„Amerika az amerikaiaké"
(A Monroe-elv, 1823)

A pop ikonoszférájában kitüntetett helyet foglal el *Marilyn Monroe:* permanens hullócsillag, hatástalanított szexbomba, az USA-lobogó ötvenegyedik csillaga, Amerika *Mona Lisája.* (Marilyn Monroe pop művészetbeli ábrázolásáról lásd Szűcs György: Bálvány és narkotikum, Művészet 1987/6.) A pop „hátránya", hogy poénjait többnyire csak egyszer lehet elsütni: a századik leveskonzerv, Coca-Cola és Lisa-Monroe után kissé émelyegni kezd a gyomrunk tájéka. *Harminc több, mint egy* – összegezi Warhol, de hát pont a harmincegyedik! *Gulyás Gyula* újabban Marilyn Monroe-ról készít szobrokat. Összegyűjtve belőlük egy kiállításravalót, a Műcsarnok Dorottya utcai galériájában mutatta be őket. A sorozat egy 1984-es hiperrealisztikus gipszportréval kezdődik, Gulyásnak abból a korszakából, mikor olyan híresség eket mintázott meg, mint *Hitchcock, Andy Warhol* és mások. Ehhez a korszakhoz kapcsolódik az új ciklus nyitó darabja, egy csaknem életnagyságú női torzó: – rózsaszín posztamensen diszkókék fürdőruhában feszít Marilyn Monroe, mint egy fej nélküli milói Vénusz. A tárlat többi darabja csupa friss munka, az utóbbi két év termése. Objektek, kisplasztikák és „konstruktivista keretű kolorista reliefek", ahogy a kiállítás rendezője, *Frank János* nevezi őket. E munkákban erősen kísért Gulyás konstruktivista-minimal artos múltja – úgy is mondhatnánk, hogy a bemutatott anyag ezen része nem más, mint az ezt idéző formai-plasztikai megoldások és Norman Mailer Marilyn-könyvéből kivagdosott színes képek kombinációja. A szőke filmcsillagot hol egy felülről zseblámpával megvilágított kocka mélyén (*Marilyn Monroe emlékdoboz,* I–III), hol egy színes háromszög előtt, hol egy szuprematista alakzatra felkapaszkodva találjuk *(Fürdő Marilyn).* Az olyan figyelemre méltó megoldások, mint a tüllpárna applikálása egy ólomkeretbe (*Marilyn Monroe párnás ólomkazetta* I–II) ellenére ezek a művek valahogy az „illusztráció" szintjén maradnak, s csak kivételként csillantják meg alkotójuk lényegre törő szobrászi látásmódját *(Hollywoodi expressz).*

Gulyás Gyula: Marilyn Monroe párnás ólomkazetta I, /Marilyn Monroe cushioned case I, 1989–90, fa, textil, ólom, magazinkép, 80×80×31 cm

Gulyás célja – ahogy mondja – annak kutatása, hogy *miért támadhatott egy nő körül ekkora mítosz.* Ebből sajnos ezen a kiállításon vajmi keveset tudhatunk meg. A „mítosz" a fogpasztától és melltartóreklámok, a Monroe-hasonmások és nem utolsósorban a „rejtélyt feltáró" művek tömkelege jó voltából időközben ugyanolyan banális klisé lett, mint a szex angyalának agyonreprodukált mosolya, s ezen a szirupos közegen Gulyás sem iróniával, sem frivol azonosulással nem képes keresztültörni. Amit csinál, nem más, mint egyfajta stiláris árukapcsolás, mely bizonyára tetszetősen körülírható a posztmodern eklektika önigazoló fogalomtárával, de egyszersmind szociológiai szembesülést is igényel. Ha egy kezdő művész ragasztana Marilyn Monroe- vagy Cicciolina-fotókat egy réz háromszögbe, vélhetően senkit sem érdekelne. Dilettáns munkának tartanánk. Itt azonban másról van szó: – Egy neves művész teszi mindezt egy rangos galériában, olyan támogatókkal „hitelesítve", mint az MTA–Soros Alapítvány és a „siker stílusát" megtestesítő *Playboy* magazin. (Talán nem túlzás a kiállítás feltűnő közönségsikeréből arra következtetni, hogy a modern adaptációja a magyar közízlésbe leginkább a posztmodern „giccsen" keresztül lehetséges.)

Gulyás Monroe-művei jól illeszthetők abba a nemzetközi trendbe, melyet a giccselemek, a *szórakoztatóeffektus* térnyerése jellemez a kortárs képzőművészetben. E tendencia különösen a plasztika műfajában erős, ezért tapasztalhattuk nem kis meglepetéssel e szemléletmód *teljes hiányát* az idei Nemzetközi Kisplasztikai Triennálén. *Wolfgang Max Faust* a Velencei Biennálén érezte betetőzödni ezt a tendenciát, melyet *Lázadás a jó ízlés ellen* című cikkében (*ART,* 1990/9.) a következőképpen jellemez: „A giccsművészet azok oldalán áll, akik a »modernizmus végéről« beszélnek, és meg akarnak szabadulni az avantgárd dogmáitól... A giccsművészek idéznek, kombinálnak, és szembesítik egymással a talált és kitalált dolgokat. Szeretetteljesen, ironikusan, cinikusan játszadoznak triviális elemekkel. Eközben keményen elmennek a végsőkig." Gulyás egy ilyen „végső" pontot talált a kommersz Marilyn-mítoszban, művekkel gazdagítva a legendakört, melynek távoli kisugárzásából maga is profitál. Mi pedig szegényebbek lettünk egy avantgárd művésszel. *(Dorottya Utcai Kiállítóterem, 1990. IX. 25–X. 13.)*

Gulyás Gyula, szobrászművész

„Kapcsolódó négyzetek I." bronz, 14 x 14 x 15 cm. 1977, 20. old. (repr.)

„Kassák Lajos emlékére" bronz, acél, 1974. 19. old. (repr.)

Művészet, 1979. febr. 23. 2d. - 19. old.
20.

Gulyás Gyula

Gulyás Gyula szerepelt az 1971-es Pécsi Országos Kisplasztikai Biennalen. Apró plexikockák bensejében barázdált bronz négyzetekkel.

Sik Csaba: A formáról, a szerepről és a szereplőről...
Művészet, 1979. február – 18. lap.

Gulyás Gyula

Gulyás Gyula kiállításán bevalt kockáhat látunk magány csan és csoportba rendezve.

Sík Csaba: A formáról, a szereplőről és a szereplőről
Művészet, 1979. február - 18. lap.

Gulyás Gyula

Gulyás Gyulát a pécsi kiállitáson avatott sikeres után meghivták a villányi művésztelepre. Sinzára csiszolt hasábol csinált Villányban Gulyás Gyula.

Sík Csaba: A formáról, a szerepről és a szereplőről...
Művészet, 1979. február – 18. lap.

Gelyás Gyula

Néhánykő hereszt alakú fakeret-
ben „Emlékmű" a cime. A ten-
gelyek találkozási pontján van
a dátum: 1823-1849.

Sík Csaba: A formáról, a szerepről és a szereplőről.
Művészet, 1979. február - 18. lap.

Gulyás Gyula

Szabó László a debreceni Déri Muzeumban december 1.-ig,
Várnai László a Planetáriumban november 25.-ig,
Korkos Jenő a miskolci Mini Galériában november 24.-ig,
Károlyi Zsigmond a miskolci Ifjuségi Házban november 9.-től,
Bencze Tamás és Gulyás Gyula a Francia Intézetben mutatja be müveit,-közli a lap a kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. nov. 10.
XXIII. évf. 45. sz. 8. lap.

Gulyás Gyula

Gulyás sorozatából csak egyetlen darabot mutattak be.

Nagy Lajos: Magyar szobrászati kiállítás?
Művészet 1978. november - 30. lap.

Gulyás Gyula, szobrászművész,

a Műcsarnokban és kertjében látható a magyar szobrászati kiállítás, e hó végéig. — Szerepelnek a művész végyzetei. (említve).

Láttuk, hallottuk.

1978. máj. 19. Kossuth 21:34 (Áné).

Gulyás Gyula

Méltatás

Lóska Lajos: Szoborváltok – szobergondolatok.
Művészet, 1979. április – 28. lap.

1) Folytatás.

Gulyás Gyula, szobrászművész

1974 nyarán volt itt először vasas szobrász művésztelep, Dunaújvárosban. Szobrok, térplasztikák minden évszakban látbatók itt. Itt alkot Gulyás Gyula, Friedrich Ferenc – és még többen.

Művészeti Magazin

1979. VII. 3. TV. 20.50 /Kel/

Gulyás Gyula, szobrászművész

a Székesfehérvári Csók Képtárban megnyílt kiállításon szerepelő művek hamarosan Firenzében reprezentálják a magyar képzőművészetet. A kiállításon szerepel a művész „Fölhajtogatott acéllapok" c. sorozata. (említve).

Láttuk, hallottuk:

1979. VII. 13. 17. 35 (L.)

Gulyás Gyula

A Dunaujvárosi Uitz teremben jeletkezett közös tárlaton a Szobrász élkotótelep és Szimposion munkáját összesítő tárlaton.

Uj tükör 1979/23/4

Erdész: Dunaujváros, Uitz

Gulyás Gyula

Gulyás Gyula „Kéb utakozás" című
beggesztett acélból készült 3 kocká-
ja a kockahaínozás három fázisát
mutatja.

Kovács Gyula: Az anyagalakitás két módja.
Müvészet,1977.február - 6.oldal.

Gyulyás Gyula

Méltatás.

P.Szücs Julianna: A senki földjén.
Művészet, 1977. január - 11.oldal.

Gulyás Gyula, szobrász

L: Kő Pál

Láncz Sándor: Képzőművészeti krónika 68-73. o.

Jelenkor, Pécs 1977. jan. 1/xx.

Gulyás Gyula

Gulyás „Kibontakozás" a szerepel az Országos Kisplasztikai Biennálén.

Bereczky Lóránd: Megkésett jegyzetek.
Művészet, 1977. február - 3.oldal.

GULYÁS Gyula és Hencze Tamás kiáll.

kiáll. Bp.,Fészek Galéria, 1984

ism. FRANK, János: Plaster of Paris and paint - and glass. = NHQ, 25, No 97, 1984 187-191.,ill.

1	Foot joint	5	Labium	9	
2	Middle joint	6	Bec	10	
3	Head joint	7	Windway	11	
4	Tone holes	8	Right hand	[illegible]	

- If two or more fingerings are shown, the one on
- The [illegible] of German system does not ha[illegible] fingers of the right hand (if baroque system, th[illegible] Therefore, [illegible] and [illegible] (if baroque [illegible] fingers half open
- [illegible]

Gulyás Gyula szobrász

Vilt Tibor és Kass János, Gulyás Gyulával előre gyártott betonelemekből kísérlet, készített plasztikáit a Beton- és Vasipari Művek támogatásával és hozzájárulásával állították ki. – Műveik közül jó néhányat nagy méretben állítanak fel az M7-es autópályán és a Csepelen épülő új lakótelepen. (emlíve)

Csapó György: a munka és a munkás képzőművészetünkben.

Magyar Hírek, 1976. ápr. 24.

Gulyás Gyula

"Kockák" c. képét bemuta ja a lap.
Repr.

Fenti képet lásd: Gergely István belsőépitész nevénél, Frank János: "A tárlatrendező magányossága" c. cikkének hátlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. május 22.
XX. évf. 21. sz. 11. lap.

Gulyás Gyula

Gulyás Gyula, Kass János
és Vilt Tibor kiállitottak a Kulturális Kap.
Intézetében

Magyar Hirlap 1976/88/6

Hegyi: A vasbeton és a müvészet

Gulyás Gyula

1974-ben a Petőfi Irodalmi Múzeumban közös kiállításon szerepelt Vilt Tiborral.

Kovács Péter: Jelenés a Margitszigeten
Művészet, 1977. október - 18 lap.

Gulyás Gyula,

A pécsi V. kisplasztikai bienuálén a művész alkotásai szerepelnek, „hámozott" kockái. (említve)

Láncz Sándor: Képzőművészeti krónika. Jelenkor, 1977. 1. 72. old.

Gulyás Gyula, szobrász

A művész művei szerepelnek a Pécsett rendezett V. Országos Kisplasztikai Biennálén.

Illyés Mária: V. Országos Kisplasztikai Biennálé, Pécs.
Kritika, Budapest, 1977. jan. 24. old.

Gulyás Gyula, [ ]

L.: Mauer Dóra

Rózsa T. Endre: Kortás művészet ... 213-215.

Látóhatár, Gy. 1977. május

Gulyás Gyula, szobrai

L.: Kéri Ádám

Rózsa Gy.: Napraforgó 7.

Népszabadság, Bp. 1976. okt. 26.

Gulyás Gyula

kiállitott a Térformák cimü kiállitáson a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Dorottya utcai kiállitótermében

Népmüvelés 1976/2/4o

Gulyás Gyula

Három múrész: Vilt Tibor, Gulyás Gyula és Kass János a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Dorottya u.-i kiállítótermében szériában gyártható vasbetonelemeket, ill. maketteket mutat be.

Déli Krónika

1975. dec, 17. Kossuth 12:00 | 11/ K Gyué.

Gulyás Gyula, [ ]

L.: Vilt Tibor

P. Szűcs Julianna: Építőkocka — 4.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. dec. 3.

Gulyás Gyula szobrász

Most zárult a vita építészetünk problémáiról az Élet és Irodalom hasábjain. Ehhez jelent ~~[illegible]~~ hozzászólást Vilt Tibor, Kass János, Gulyás Gyula térformákat bemutató kiállítása a KKI Dorottya u.-i helyiségében.

Losonci Miklós: Kiállítátermekben.
Pest Megyei Hírlap, 1975. dec. 6.

Gulyás Gyula

"Hitelesitett utcakő" címmel mutatja be a lap a müvész képét.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. febr. 8.
XIX. évf. 6. sz. 9. lap.

Gulyás Gyula szobrász

A Kulturális Kapcsolatok Intézetében a nyáron megnyílt és dec. végéig nyitvatartó kiállítás címe „Térformák". Vilt Tibor, Kass János, Gulyás Gyula és a Beton- és Vasbetonyari Művek rendezték ezt a kiállítást, melyet Major Máté nyitott meg és a katalógus bevezető szöregét is ő írta.

Művészeti Magazin 75/12.

1975. XI. 19. TV. 21.35 Gué

Gulyás Gyula, [ ]

L.: Vilt Tibor

(harangozó): Elöregyártott ... 2,

ESTI HIRLAP, Bp.1975.dec. 2.

Gulyás Gyula szobrász

A Kulturális Kapcsolatok Intézetének Dorottya utcai kiállítótermében nyílt meg a minap „Térformák" ünnel Vilt Tibor, Gulyás Gyula és Kass János kiállítása, előre gyártott elemekből plasztikai művek tárlata.

Láttuk, hallottuk.

1975. XI. 30 20.48 Petőfi.

Gulyás Gyula

Térformák / 1975.

Vilt Tibor, Gulyás Gyula, Kass János kiállítása a Beton és Vasbetonipari Művek közreműködésével, a Kulturális Kapcsolatok Intézete kiállító helyiségében, a Műcsarnok rendezésében.

Meghívó

1975. nov. 21.

Gulyás Gyula

A Kulturális Kapcsolatok Intézete
nek kiállítótermében volt Viet Tibor,
Kass János, Gulyás Gyula kiállítása a
Beton és Vasbetonipari Művek közremű-
ködésével.

-: Kiállitási naptár
Művészet, 1975.december - 46.oldal

Gulyás Gyula szobrász

A dunaújvárosi művésztelep a fiatal kép-
zőművésze a város vasművének vashul-
ladékából keresi ki a megformázásra
alkalmas anyagot. A műhely-műtermet a fő-
iskola, a szükséges szerszámokat és szakem-
bereket szállásról és egy hónapra szóló öztön-
dijról a meghívó szerv gondoskodik. E kép-
zőművészek között dolgozik a művész is.

Kemény Dezső: Vasszobrászok.
Dunaújvárosi Hírlap, 1975. jún. 6.

Gulyás Gyula

"Metszet" cimmel a lap, mint szobrot mutatja be.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. márc. 29.
XIX. évf. 13. sz. 11. lap.

Gulyás Gyula

A Kulturális Kapcsolatok Intézetének Dorottya utcai kiállítótermében szerepelt a T Térformák c. tárlatn Kass János, Vilt Tibor és Gulyás Gyula szobrászművészek köztéri szobrai.

Magyar Hirlp 1975/332/4
Csapó:Uj köztéri szobrászat

Gulyás Gyula

Vilt Tibor, Kass János és Gulyás Gyula kiállitása november 21.-én nyilik meg a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállitótermében "Térformák 75" cimmel.
Pászthy Magda /Eleödné/ textiltervező kiállitása november 16.-án nyilik meg a Pécsi Janus Pannonius Muzeumban.
A Studió Galériában Fábián Gyöngyvér festőművész nyitja meg kiállitását november 19.-én.
A kulturális eseményeket ismertető rovat közleménye.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. nov. 15.
XIX. évf. 46. sz. 8. lap.

Gulyás Gyula

Szerepel a III. Orsz. Képzőművészeti Biennálén Pécsett

Vadas József: Szobor a tócsában

Élet és Irodalom 1974 IX. 21

GULYÁS GYULA

Nonfigmatív művei szerepelnek a pécsi kisplasztikai biennálén.

Rózsa Gyula: Munkamegosztás előtt.

Népszabadság, 1971. szept. 19.

Gulyás Gyula, nobrán

Szerepel a pécsi biennálén.

Megemlítve: „elképesztően gondatlanul megmunkált darabja"...

Rózsa Gyula: Munkamegosztás előtt

M. 7.

Népszabadság, Bp. 1971. szept. 19.

Gulyás Gyula

A szársomlyói szobrásztábor-ban a legkeményebb zubányai kőből formálja geometriai szobrait.

Pethes Sándor: Nemzetközi szobrásztábor Szársomlyón.

Hettői Hírek, 1972. aug. 14

Gulyás Gyula szobrászművész.

a Petőfi Irodalmi Múzeumban Vitt Tibor és Gulyás Gyula munkáinak kiállítása nyílt meg. „Kassák emlékére" — „Budapest 1974." c. (emlékére).

Horváth Tibor: Három kiállítás.

Népszava, 1974. május 10.

Gulyás Gyula szobrász

a Petőfi Irodalmi Múzeumban — ahol már hagyománnyá vált, hogy képzőművészeti kiállítások rendezésével az irodalom ~~mit~~ és művészetek közötti kapcsolatokat feltárják — szerepelnek plasztikái, melyeknek választott anyaga a kő, vasúti sín, gránit, bazalt, vas.

Lovonci Miklós: Kiállítások, kísérletek.

Test m. Hírlap, 1974. ápr. 18.

Gulyás Gyula

Vitt Tibor és Gulyás Gyula szobrászmüvész kiállitása nyilt meg a Petőfi Irodalmi Muzeumban.

Magyar Hirlap 1974/92/8.

Gulyás Gyula

A Nemzeti Múzeum kertjéből, kassák emlékére
és a Budapest 1974. c. művei említve

Népszava, 1974. máj. 10. 102 sf. 107 sz. 4 p.

Gulyás Gyula szobrász

A Petőfi Irodalmi Múzeumban Gulyás Gyula és Vilt Tibor kiállítása látható. A művész utcakövei – felirattal, vagy szorítócsavarokkal, vagy fémfogantyúval ellátva – szerepelnek. (említve)

Miklós Pál: Képzőművészeti Krónika.
Jelenkor, Pécs, 1974. 6. 545. old.

Gulyás Gyula, szobrász

A Petőfi Irod. Múzeumban volt

Kiállítása.

Miklós Pál: Képzőművészeti krónika 542-549.

XVII

JELENKOR, Pécs, 1974. június 6.

Gulyás Gyula

Vilt Tiborral együtt állitott ki a Petőfi Irodalmi Muzeumban. A kiállitáson szerepel Kassák Lajos emlékére készült kompozició, Buda és Pest egyesitése.

Magyar Hirlap 1974/98. 6.old. Bojár

Gulyás Gyula [ ]

Az Irodalmi Múzeumban láthatók művei

— : Múzeumról múzeumra 3,

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. ápr. 12.

Gulyás Gyula, szobrász

A Petőfi Irod. Múzeumban megnyílt tárlatának ismertetése.

Rózsa Gyula: Határok és határok 4.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. ápr. 10.

Gulyás Gyula
szobrász

A Petőfi Sándor Szadalmi
Múzeumban volt Gulyás Gyula
szobászművész kiállítása.

Horváth Béla: Kiállítási naptár.
Művészet, 1974 ápzelés - 47 oldal

Gulyás Gyula

Az amatőrök táborából kiválnak azok akik művészeti vagy pedagógiai főiskolára mennek és akik más utakon hivatásossá válnak. Itthon és külföldön képzőművészeti kiállításokon szerepel a fiatalabb nemzedékből Gulyás Gyula is.

Bánszki Pál: Nemzetközi amatőr képzőművészeti kiállítás az Ernst Múzeumban.

Népművelés 1974/1 21 old.

Gulyás Gyula

a fiatalabb nemzedékből a művész rendszeresen szerepel itthon és külföldön képzőművészeti kiállításokon.

Pándy Pál: Nemzetközi amatőr képzőművészeti kiállítás az Ernst Múzeumban.

Képzőművészet, 1974. 1. 21. old.

Gulyás Gyula

Részt vett a Stúdió „74"

kiállításon.

Nagy Oldikó kritikája

Kritika 74/11 28.0

Gulyás Gyula

Banga Ferenc, Hencze Tamás Sziráki Endre művészeket sorolja fel Vadas József: "A láthatatlan mester" c. kritikájában, az Ernst Muzeumban rendezett,-nemzetközi amatőr képzőművészeti- kiállitással kapcsolatban. Ezek a művészek nem a főiskolán végeztek, hanem szabadiskolában tanultak, ahonnan kiváló művészek kerültek ki. Erre utal a cim is, amikor Podolini Volkmann Artúr-Lehel-téri-szabadiskolájából kikerült neves művészeket emliti, mint Dési Huber Istvánt, az angyalföldi képzőművészek között.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. jan. 26.
XVIII. évf. 4. sz. 13. lap.

Gulyás Gyula
szobrai

Gulyás Gyula két plexibe ágyazott szobra érdekes és kísérletező jellegű.

Passuth Krisztina: Fiatalok Stúdiója
Tükör, 1974. okt. 8. – 11 lap.

Gulyás Gyula szobrász

az Ernst Múzeumban rendezett Stúdió kiállítás megnyílt, melyen két alkotása, plexibe ágyazott két szobra szerepel. (említve).

Passeth Krisztina: Fiatalok stúdiója.

Tükör, 1974. okt. 8.

Gulyás Gyula

Részt vett a Fiatal Művészek Stúdiójának
74-es kiállitásán az Ernst Múzeumban.

Dévényi Iván ismertetése.

Vigilia 74/12 854. old.

(37. old.)

Gulyás Gyula

nobránművén

Repro.: Kassák Lajos emlékére
41×42 cm
2: 1973

Lósza Lajos
cikke!

Művészet.
88/6

(37. old.)

Gulyás Gyula

nohrúnczűrén

Pályája a 70-es évek legelején indult. Autodidaktaként kezdte a pályát. 1968-ban II díjas a debreceni Amatőr Képzőművészeti Kiállításon.

Lóska Lajos cikke.

Művészet
88/6

(37. old.)

Gyulyás Gyula

nohránművész

Repro.: Hegyberavvás Villányban
Tétült: 1971.

Lósza Lajos
cikke

Művészet
88/6

GULYA'S Gyula

NAGY, Heléne: The crying of lot 301.
= New HQ No. 118. Vol. XXXI. 1989
146–149. p.

Bp. Budapest Galéria, 1989

a 301- parcella pályázati terve

GULYÁS Gyula

NAGY, Ildikó: Modern to Postmodern: The New Hungarian Gallery in Szekesfehérvár. NHQ. Vol. XXXI. No. 119. 1990 150–153. p.

GULYÁS GYULA

Hegyi Lóránd: Uj szubjektivizmus-uj eklektik
Megjegyzések a 80-as évek uj m
magyar müvészetéhez. Belvedere
I. /1989/1. /3.

GULYÁS GYULA szobrász

Mozgó Világ 1990.9.

„A művészetben tudni kell várni"

Gulyás Gyula szobrászművésszel beszélget Gyárfás Péter

Hosszú ideig undergroundként, ellenzékinek ítélt avantgárdként dolgoztak, de ma már vezető művészeinkként tisztelhetjük azokat az alkotókat, akik a hatvanas években kezdték működésüket. Nevüket az olyan kiállítások tették ismertté és művészettörténeti szempontból is maradandóvá, mint az Iparterv vagy a Szürenon.

Érdekes módon az avantgárd művészetet inkább a festők és grafikusok képviselték, kevesebb volt a szobrász. Csiky és Jovánovics mellett Gulyás Gyula volt az, aki következetesen végigjárta az avantgárd kínálta utat a hatvanas-hetvenes években. Nevezetes utcakő-sorozata a jó példa erre.

Gulyás Gyula művészetében is megfigyelhető azonban a pályatársainál is tapasztalható váltásváltozás a nyolcvanas években oldottabb, kötetlenebb, ironikusabb lett, és műfajt is váltott. A hagyományos, konvencionális portrészobrászat vált tevékenysége fő részévé.

– Manapság, ha képzőművészetről beszélgetnek a művészek vagy művészetkedvelő polgárok egymás között, szinte elkerülhetetlen, hogy a pénzügyi-kereskedelmi, netán a művészet infrastruktúráját meghatározó szervezeti kérdések ne kerüljenek valamiképpen elő néhány mondat után. Voltaképpen én is hű lehetnék e „hagyományhoz", de engem e kikerülhetetlen kérdések mellett az foglalkoztat igazán, hogy miképpen lett egy konstruktivista-konceptuális művészből portrészobrász?

– Az egész dolog kapcsolódik Vilt Tibor személyéhez és ahhoz a műteremhez, amelyben most beszélgetünk, és amely az övé volt. Tőle örököltem.

Vilttel a hetvenes években ismerkedtem meg. 1974-ben közös kiállításunk volt a Petőfi Irodalmi Múzeumban, ahol a Utcaköveimet állítottam ki. Ennek utána, 1975-ben – miután a csepeli műtermemet elvették – Vilt felajánlotta, hogy idejöhetek hozzá, dolgozhatok a műtermében.

– Ekkor még javában konceptuális műveket csináltál.

– Igen. Volt előtte a geometrikus korszakom, amelyet a Villányi Szimpóziumon kezdtem el. A hatvanas évek organikusabb felfogású munkáiból, a Tekervényekből lett a „kockológia", majd az Utcakő sorozat és a Kihajlások.

De visszatérve a portrék eredetére: amikor Vilt műtermébe jöttem dolgozni, Tibor éppen egy köztéri szobrot mintázott. Ahogy ezen a szobron dolgozott és én adogattam neki az anyagot, segítettem, figyeltem a karakterét, egyszer csak gondoltam egyet: munka közben megmintázom őt. Néhány pillanat alatt fölraktam a portréját. Ő annyira el volt mélyülve a munkájában, hogy észre sem vette, mit csináltam. A napi munkáját befejezve elment a barátaihoz, én pedig még a műteremben maradtam és néhány részletet igazítottam a portrén. Másnap délelőtt, amikor ismét nekikezdett a mintázásnak, elmondtam, hogy amíg ő a köztéri szobrán dolgozott, addig én megmintáztam őt. Na, ne viccelj! – így reagált. Nem viccelek, mondtam, nézd meg, itt van. És a vizes rongyot fölemelve megmutattam neki a róla készített portrét. Némi hiányérzetem volt, még szerettem volna itt-ott igazítani, javítani rajta, ezért megkértem, hogy üljön nekem modellt. Vilt azonban határozottan értésemre adta, hogy nem szabad már a portréhoz nyúlni, mert – ahogy mondta – az kész, be van fejezve. Még abban megállapodtunk, hogy a szemüvegét is megmintázom, de ahhoz már nem kellett modellként ülnie. Így kezdődött a portrészobrászatom.

– Egy pillanat alatt lezáródott a konceptuális korszakod, vagy még folytatódott ez a „régebbi" irányzatod is?

– A térformákat még továbbra is csináltam. Tulajdonképpen ebbe a vonalba illeszkedett az a Vilttel és Kass Jánossal közös kiállításunk, amely egy nagy akció kezdete lett volna, de amely nem valósult meg. Az volt az elképzelésünk, hogy a sivár, jellegtelen és borzasztó lakótelepi tereken belül olyan centrumokat, objektumokat alkotunk térplasztikáinkkal, amelyek lakhatóbbá, emberközelibbé teszik a tereket, és alkalmasak arra is, hogy orientációs pontokként funkcionáljanak. Mert az emberek azokban a betonsivatagokban még a saját házukat és lakásukat is nehezen találják meg. Én is voltam úgy, mint lakótelepi lakos, hogy más házba mentem be, mert egyszerűen eltévedtem.

A BVM által készített elemekből hoztunk létre térformákat. Az 1975-ös csepeli kiállításunk-

Jegyzetek

[1] Csatári Dániel: Forgószélben (Magyar-román viszony 1940-1945.) Akadémiai Kiadó, Budapest, 1968.
[2] Enyedi Sándor: A romániai magyar oktatás helyzete 1945-ben. Magyarságkutatás Évkönyv. Budapest, 1989.
[3] Monitorul Oficial, 1946. március 13. 61.sz. Decizia Nr.39.326.
[4] Nagyon fontos részleteket tudhatunk meg a kérdés hátteréről A nemzetiségek egyenjogúsításának útján című kötetből, amely Joó Rudolf beszélgetését tartalmazza Demeter Jánossal. (Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1983.)
[5] Monitorul Oficial, 1948. augusztus 3. 175. sz. törvény.
[6] Romániai Magyar Szó Naptára, 1949.11.1. Czikó Lőrinc: Az új iskola.
[7] Világosság, 1948. augusztus 4. A tanügyi reform következtében végbement változásokat, az újonnan megállapított és engedélyezett iskolák névsorát lásd Romániai Magyar Szó, 1948. szeptember 12., 13., 17. Igazság, 1948. szeptember 15., Világosság, 1948. szeptember 14.
[8] Világosság, 1948. szeptember 30.
[9] Világosság, 1948. december 12.
[10] Romániai Magyar Szó, 1951. január 17., augusztus 11.
[11] A lapok 1955. január 30-án közölték a minisztertanács határozatát a tanonc-szakiskolák, műszaki iskolák és mesterképző műszaki iskolák megszervezéséről.
[12] Scinteia, 1954. október 28., Előre, 1954. október 29.
[13] Előre, 1955. december 11.
[14] Előre, 1956. július 14., Igazság, 1956. július 15.
[15] Jordáky Lajos naplója (1956. március 11.–1957. március 8.) Medvetánc, 1988/2-3. sz. 281-316. old.
[16] Előre, 1958. február 26.
[17] Előre, 1957. december 1. Révy Ilona nyilatkozata.
[18] Előre, 1958. október 2. Megnyitotta kapuit a Bolyai Tudományegyetem.
[19] A Román Szocialista Köztársaság Hivatalos Közlönye, Minisztertanácsi Határozat, 1965. I. rész. 1. sz. 19. old.
[20] A Román Szocialista Köztársaság Hivatalos Közlönye 1966. július 4. II. évf. 5. sz. II. rész.
[21] A Román Szocialista Köztársaság Hivatalos Közlönye. 1966. I. rész. 41. sz. 2/1966. sz. törvény. Ez kimondja: „A középfokú oktatás keretében szaklíceumok létesülnek, amelyek a gazdaság és a kultúra számára szükséges középfokú szakkádereket képeznek ki", s az oktatás időtartama 4 vagy 5 év lesz, és „az általános műveltségi felkészültség mellett alapos szakmai ismereteket biztosít a tanulóknak".
[22] Tanügyi Újság, 1968. május 21.
[23] A négy magyar képviselő felszólalásának szövege ugyanott.
[24] Romániai Magyar Szór, 1951. augusztus 11.
[25] Előre, 1968. november 8.
[26] Lupta de clasa, 1969/5. sz. 11-19. old.
[27] Demeter János: Megújuló iskola. Korunk, 1970/11. sz. 1623-1628. old.
[28] Előre, 1971. március 14.
[29] Előre, 1971. július 19.
[30] Tanügyi Újság, 1972. június 13.
[31] Tanügyi Újság, 1972. június 27. Debreczi Árpád a minisztérium „Nemzetiségi Oktatási Igazgatóságának igazgatója" cikkét közli (Bővülő lehetőségek, növekvő feladatok).
[32] Tribuna Scolii, 1973. május 19. 703-as dekrétum (Ezt utólag az 1974. évi 26. sz. törvény váltja fel, amely 3. II. fejezetének 3. bekezdésében megismétli a már ismert hírhedt diszkriminációs tételt.)
[33] A Kriterion műhelyében. (Gyűjtötte és gondozta Dálnoki Szabó Dénes.) Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1988. 130. old.

nak nagy sikere volt, bemutatónk áthúzódott a következő évre. Az elképzeléseinkből mégis csak egyetlen Vilt mű valósult meg. Nekem semmilyen munkám nem jött be ezekből, tudomásom szerint Kassnak sem. A kockológia, az én generációm konstruktivista szemlélete ezekben a munkákban is nagyon jól és pontosan érzékelhetően jelen volt. Ebben a formarendszerben tudtam megjeleníteni a saját elképzeléseimet. Az volt a tragédia, hogy – bár az ideánknak sikere volt – a szobrásztársadalom tetszését nem nyertük el, a potenciális megrendelők pedig nagyon bátortalanok voltak. Érdekes módon vidéki városok szerettek volna megrendelni szobrokat tőlünk. Először Hatvan jelentkezett, de végül ott sem sikerült a terveinket megvalósítani.

– Ha jól tudom, ebben az időben a Hatvany Múzeum igazgatói székét az a Kovács Ákos foglalta el, aki a modern művészeti gyűjteményt ott megteremtette. Vagyis voltak „hídfőállások", amelyekre lehetett számítani. Nyilván a múzeum kezdeményezésére kerestek meg benneteket.

– Igen, de valahol a művelődési osztályokon elakadtak a dolgok. Én három évet áldoztam erre az ügyre az életemből, Vilt is szerette volna megvalósítani ezeket a munkákat, de falakba ütköztünk.

– Nem bizonyult elégnek Vilt személyisége, társadalmi rangja?

– Elég lett volna, de őt mint művészt nem nagyon kedvelte a művésztársadalom. Amikor jött az 56-os rendszerváltás, mindaz, amit Vilt Tibor a modernségével képviselt a plasztikában és európai gondolkodásmódban, renitensnek minősült. Mint tudjuk, akkor Pátzay még mindig diktált a művészetben. Tibor ekkortól a kisplasztika önálló világa felé orientálódott.

– A portré műfajában való foglalatosságod hogyan folytatódott?

– Egy utazás és egy kapcsolat adott sokat ahhoz, hogy a portrékat folytassam. 1977-ben az NSZK-ban járva megismerkedtem egy nővel, akiről a Düsseldorfi lány című portrémat mintáztam.

Tulajdonképpen én 77-ben kint maradhattam volna, ahogy a generációmból ki előbb, ki később kint is maradt. De elriasztott ettől a gondolattól az, hogy láttam, a kintmaradók hogyan élnek. Nem a közismert művészekre gondolok, hanem olyan emberekre, akikkel együtt indult a művészeti pályám és akiknek az élete odakinn teljesen kisiklott.

Mindenesetre a kapcsolatom a düsseldorfi lánnyal szép emlék volt. Minden elmúlik, de a művészet megmarad. Amikor hazajöttem, rögtön meg is mintáztam. Ennek Vilt nagyon örült, mert szerinte egy művésznek, szobrásznak sokoldalúnak kell lennie.

– Milyen volt ez a portréd?

– Impresszionista hangulatban raktam föl. Megvolt a karaktere, de valami hiányérzetem támadt. A nyugatnémet társadalom, a technikai civilizáció és az újgazdagság atmoszféráját hiányoltam a műből. A divat, a csillogás, az autó, a lány fantasztikus szőkesége nem volt jelen a portrén. Nem tudtam visszaadni, és ez rémesen bántott.

Vilt Tibor érzékeltette is, hogy a portré nem olyan, amilyennek lennie kéne, a hibákra felhívta a figyelmemet, de nem nyúlt bele a munkáimba.

1978-ban ismét kimentem az NSZK-ba, és Kölnben megnéztem a Tutankhamon-kiállítást. A kincsek közül nem mindent állítottak ki, csak a használati tárgyakat és az aranymaszkot. Életnagyságú, tizenhat-tizennyolc év körüli ember feje. Kicsi és intim, amitől teljesen megdöbbentem. Ráadásul aranyból készült a maszk, a fáraó arca szinte élni látszik. Számomra legalábbis élőnek tűnt.

Az egyiptomi művészet, főleg a szobrászat nagyon dekoratív. Bizonyos részleteket szándékoltan túlhangsúlyoztak: ennél a portrénál a szemöldököt, a szemet az üvegpasztákkal és a paróka rámintázását. Háromezer év távlatából egy remekmű, egy élő emberi tekintet nézett rám, aminek bűvköréből egyszerűen nem tudtam kilépni. Sok portrét láttam, de ilyen hatást még nem éreztem. Lúdbőrzött a hátam. Azt hittem, hogy ez egyszeri érzés, ezért kipróbáltam, hogy mi van akkor, ha újra és újra visszatérek a maszkhoz. Ugyanez az érzés kerített hatalmába. Nem értettem, mi ez, mi történt velem. Ilyet azóta sem éltem át.

Hazatérve megkérdeztem Viltet, vele történt-e már hasonló. Övele egy festmény „művelte" ugyanezt. Ekkor elhatároztam, hogy a „Düsseldorfi lány"-t átfaragom úgy, ahogy azt a fáraófejen láttam. Az egész gipszszobrot átreszeltem. E munka kapcsán alakult ki az a technika, amely révén a formákat annyira ki tudom élezni, föl tudom fokozni.

A gipszre aztán próbáltam rátenni azokat a színeket, amelyek az eredeti modellre voltak jellemzőek. A rúzsa, a szemöldöke, a szembogara, a hajszíne mind meg kellett, hogy jelenjen. Ma ez a portré Sík Csaba tulajdona. Bronzba is kiöntöt-

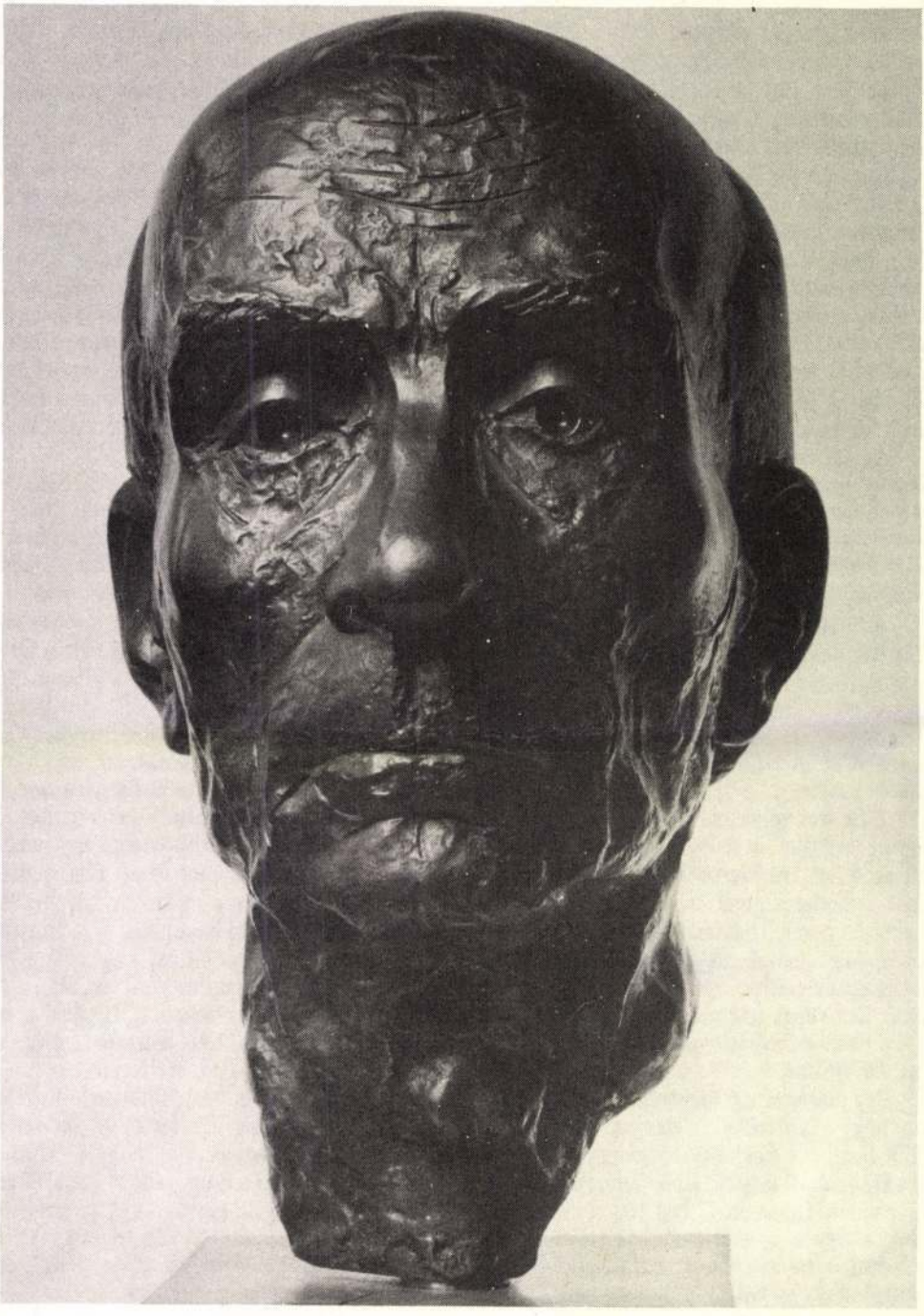

Kassák Lajos portréja 1981, ólom, 50x28 cm

Magyar gyártmányú utcakő 1973, festett bazalt, 30x19x18 cm

Fotó: Gulyás János

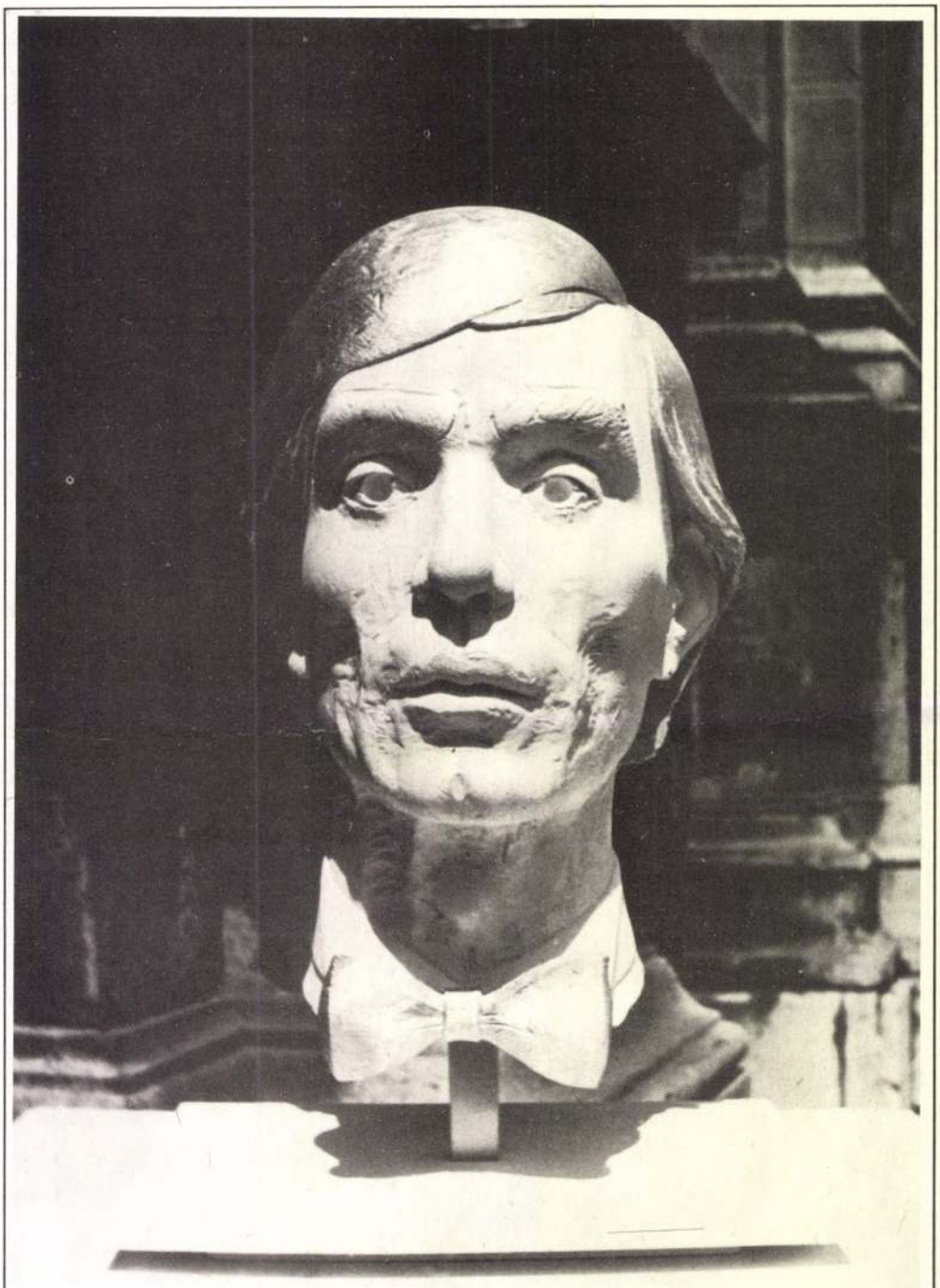

Andy Warhol portréja 1983, festett gipsz

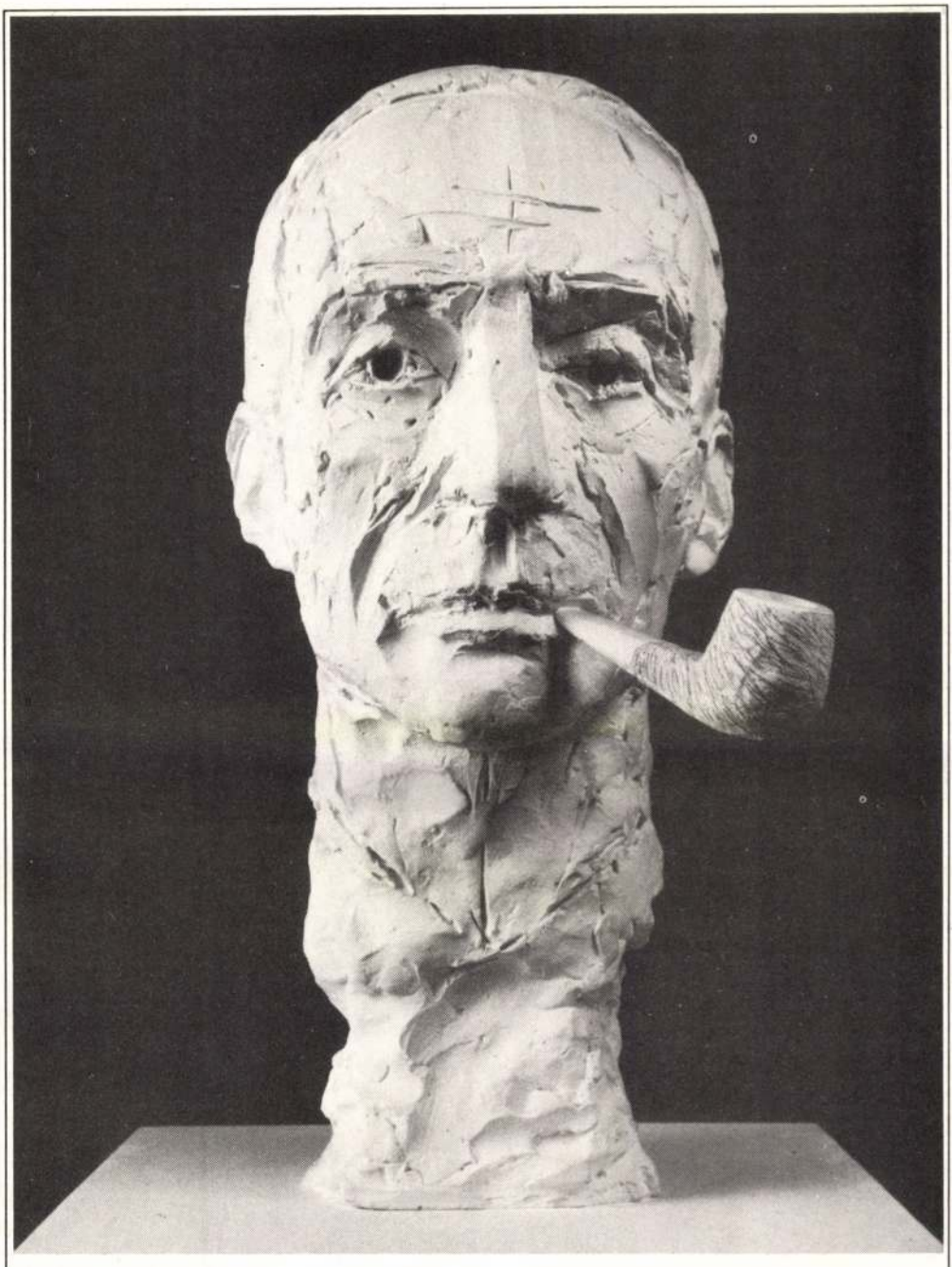

Marcel Duchamp portré pipával 1980, ceruzával színezett gipsz, 42 cm
Fotó: Juhász Imre

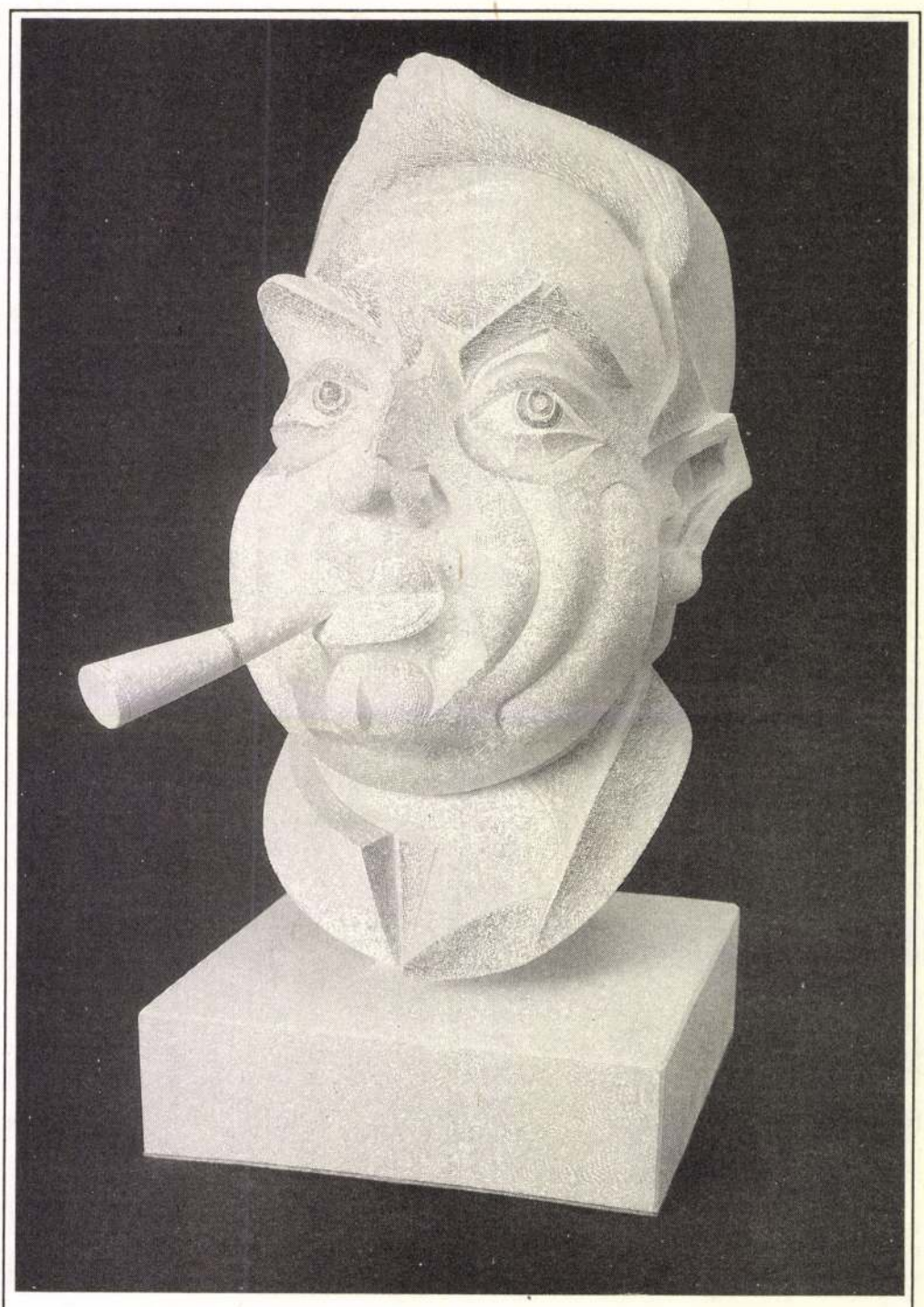

Scheiber Hugó portré 1981, ceruzával színezett gipsz, 27 cm

Fotó: Juhász Imre

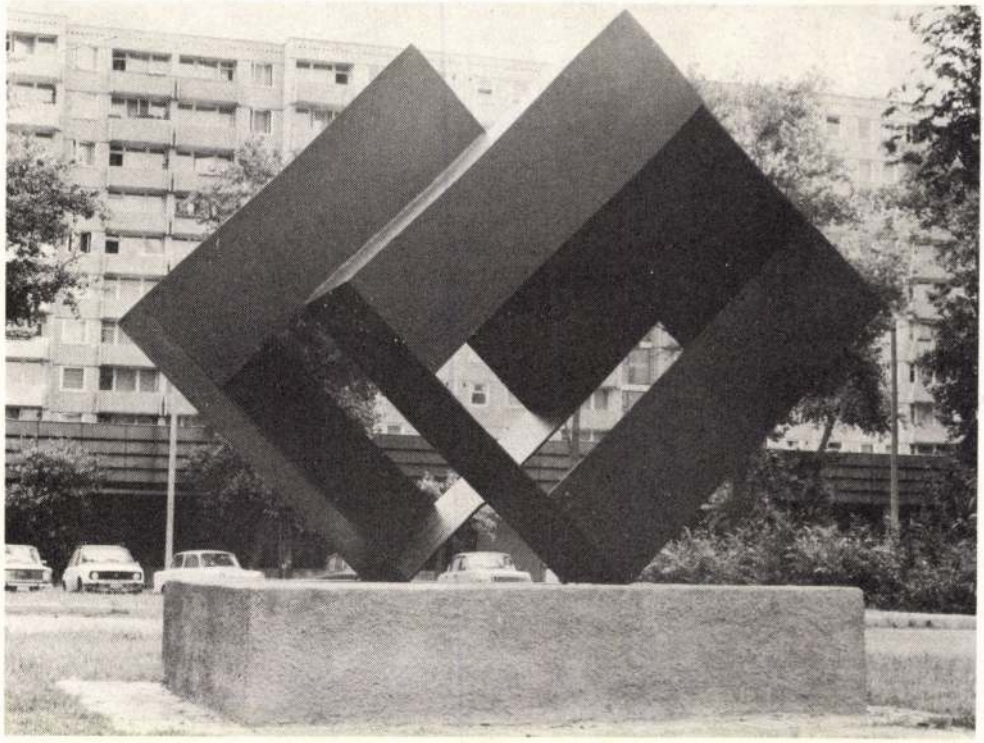

Térplasztika 1983, festett acél, 3x3x2 méter

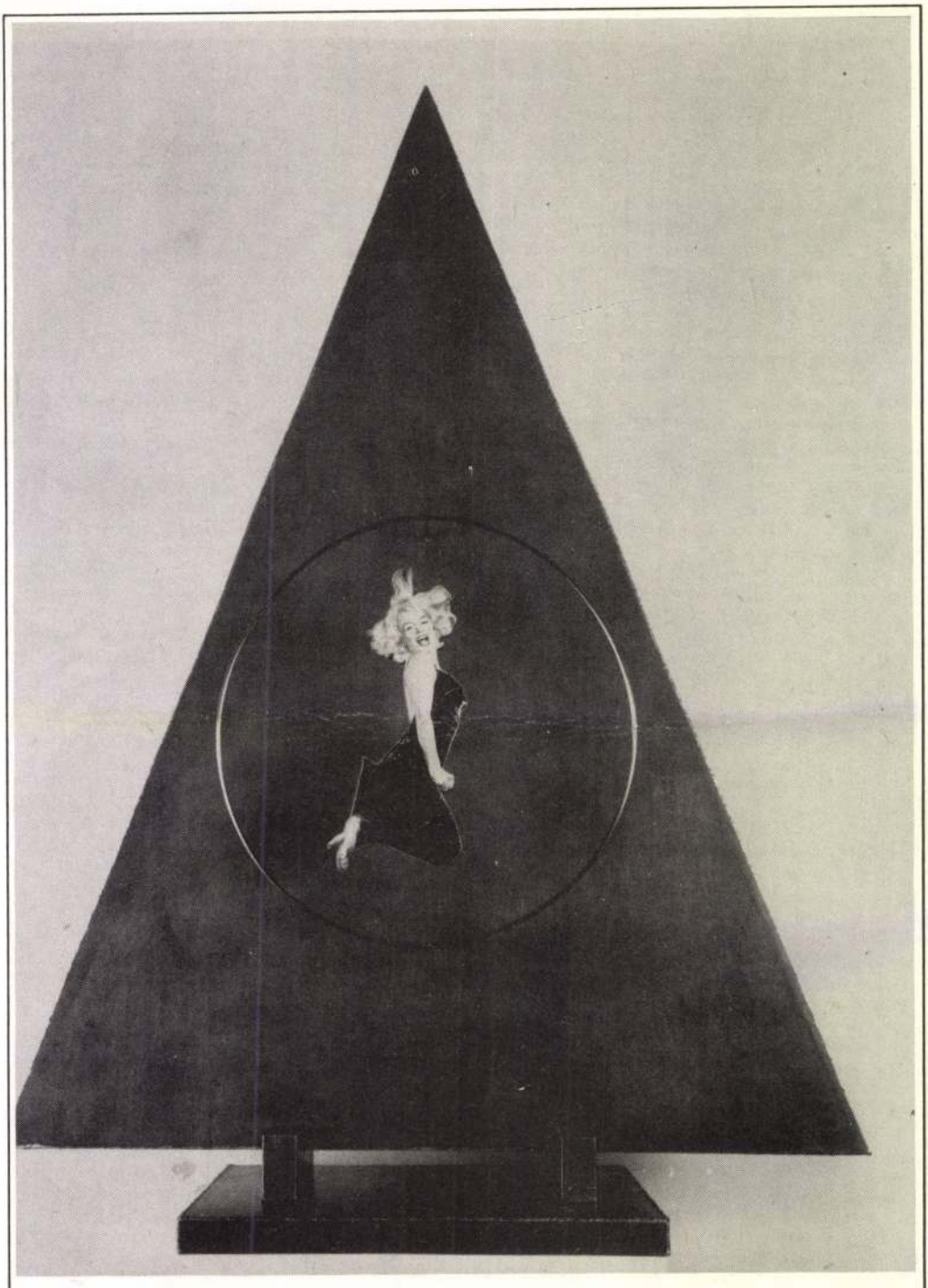

Marilyn háromszögben I. 1989, fa, ólom, ezüstlemez, réz, magazinkép, 77,5x60x18 cm
Fotó: Juhász Imre

Hollywoodi express 1989, fa, ólom, réz, ezüstlemez, magazinkép, 84x87x66 cm
Fotó: Juhász Imre

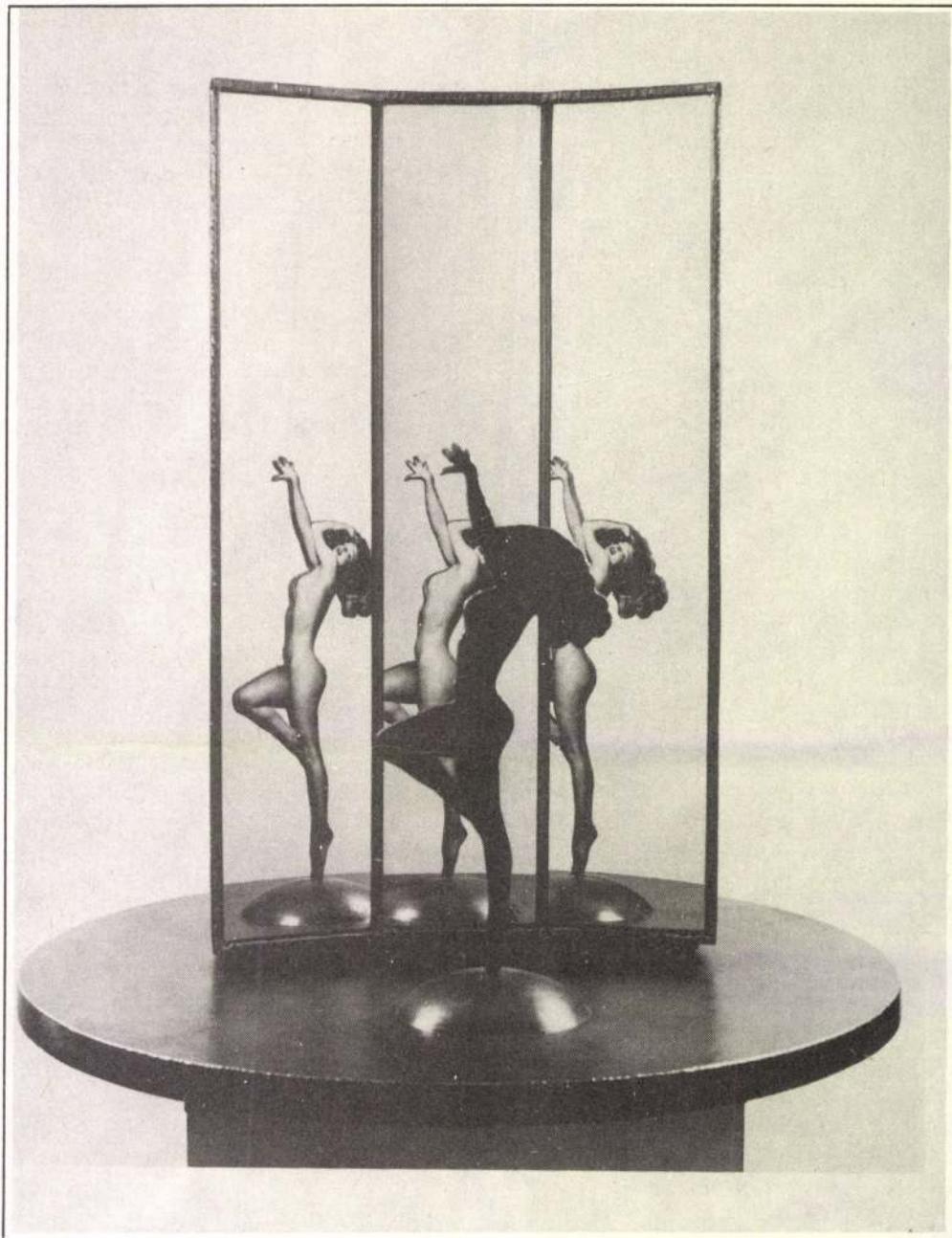

Marilyn hármas tükör előtt 1989, fa, ólom, tükör, magazinkép, 54x53,5 cm
Fotó: Juhász Imre

tem, és azt is fél évig cizelláltam. Próbáltam a bronznál is eljutni oda, ahová az egyiptomi aranymaszk. De a mű mégis egy mai 20. századi portré, ma ez a művem az MNG gyűjteményében látható.

– A portré leírását hallgatva és szobraidat ismerve-nézve az ember mégsem erre az egyiptomi művészeti hatásra gondol elsősorban, hanem arra, hogy ezek a portrék az ötvenes-hatvanas évek pop-nemzedékének és pop-művészetének az eredményeiből táplálkoznak.

– Mi mindannyian a huszadik század gyermekei vagyunk. Ebben a korban élünk, és ezt nem is tudjuk megtagadni. A múltba természetesen nem tudtam és nem is akartam visszamenni, de azt az üzenetet, a tökéletesség kihívását, a maszkból sugárzó rendet és tisztaságot a magam eszközeivel akartam visszaadni.

Ha valami jellemző a generációmra, az az, hogy tiszta és rendszeres, tökéletességre törekvő művészetet szeretett volna létrehozni. A posztmodernre, az újvadak művészetére azonban ez már korántsem jellemző.

– Elvégre mindannyian a konstruktivizmus felől indultatok, Kassák nyomán.

– Kassák szemlélete és magatartása mély nyomokat hagyott bennem is. Amikor a portrészobrászat műfajába léptem, akkor az addigi elvek és elképzelések át kellett, hogy alakuljanak. A portrészobrászat sajátos műfaj, önálló törvényszerűségekkel.

– Másfelől a portrészobrászatba való átlépés jelez – és ha nem súlyos a szó: szimbolizál is – valamit. Mindannyian – a már sokszor említett generációdból – a konstruktivizmus felől indultatok, átmentetek a konceptművészet évein, aztán elérkezett a hetvenes évek vége, amikor ez a fejlődési menet megbomlott, és jött az új szenzibilitás, az új vadság. Az új irányzatokhoz pedig egészen más ideológia járult. A konstruktivista alapú és szemléletű munkásságok vagy megszűntek, vagy átalakultak. Gondolok itt nemzedéktársaid közül Nádler Istvánra, Bak Imrére vagy Hencze Tamásra. Én úgy érzem, azzal, hogy te portrékat csinálsz, egyazon törésvonal mentén húzódik meg világlátásod változása, mint az említetteké.

– Az okok nyilvánvalóan személyenként eltérőek. Én nem is éreztem és nem is figyeltem magamban ezt a változást, törést. Amit én és nemzedéktársaim meg akartunk csinálni, azt állandó ütközések, nagyfokú közegellenállás közepette tettük. Annak idején szentségtörés volt az, hogy letettem három kockát, amely három sarkán ki volt nyitva. Nyugat-Európában ez a művészet elfogadott volt, akkortájt is. Amikor ott jártam, elképedtem, hogy a köztéri szobrászatban és az építészetben már akkor jelen voltak a bennünket is igazoló törekvések. A konstruktivista művészet kiteljesedése csak nagy méretben lehetséges. És én ezt láttam kint. Közben Csiky Tiborra gondoltam, aki következetesen végigvitte a maga koncepcióját ebben a műfajban, csak éppen kisebb méretben. Hát nem siralmas, hogy mi nem tudtunk ott lenni időben, ahol kellett volna? Mindig késésben vagyunk, holott párhuzmosan és egy időben kellene haladnunk a kultúrában, a képzőművészetben azzal, ami másutt történik.

– Biztos vagy abban, hogy a késésnek nincsenek legalább relatív előnyei? Gondolj a nyolcvanas évek képzőművészeti fejleményeire. Az egyidejűségben ott rejlik a divat és az utánzás veszélye is.

– Azzal egyetértek, hogy az epigonság megjelenhet és az nem jó. Ma már nálunk is megfigyelheted, hogy mérhetetlenül tudatosan alkalmazkodnak az emberek az új irányzatokhoz. Nekünk nem volt ennyi információnk, nem jutottunk olyan könnyen a Kunstforumhoz és az utazáshoz, mint a mai generáció. A mi generációnkat egy más államhatalom „termelte ki". Mi rendet és tisztaságot akartunk, de nem politikai értelemben. A művészetben akartunk szabadságot és rendet. Itt volt tévedésben Aczél, amikor a másfajta, e törvényszerűségek mentén szerveződött művészetet ellenzékinek tekintette. Én sosem voltam ellenzéki. Hacsak a Párizsi Biennáléra kiküldött vörös utcakövem nem volt az. De ettől a jelképtől is, ami pedig „róluk" szólt, megijedtek.

– Hogyan folytatódott aztán a portrésorozat?

– Amikor lehetőségem adódott, hogy ismét külföldi múzeumokban láthassak műveket, találkoztam a kortárs klasszikusok, többek között Andy Warhol munkáival. Izgatott Warhol személyisége. Aztán kaptam róla egy fotót Baranyai Banditól. Meg kéne mintázni, döntöttem el magamban. A személye, illetve a portré és köztem olyan kapcsolat alakult ki, hogy megéreztem, ki az az Andy Warhol. Ez kapcsolatos mostani munkáimmal és a Monroe-büsztt el is.

Warhol előtt azonban egy hazai képzőművészt mintáztam meg. Hencze Tamás gyűjteményében van egy Scheiber Hugó önarckép. Mindig megcsodáltam ezt a grafikát. Egyszer azt mondtam Tominak: Te, én megmintázom ezt a fejet. Mindjárt hozta Hencze a pauszpapírt, és átrajzolta a fejet. Nekem ennyi elég volt. Rögtön elhoztam a rajzot

a műterembe és hozzákezdtem a mintázáshoz. A kubisztikusan megrajzolt arcképet, annak geometrikusságát és kemény éleit, felületeit nem lehetett teljesen visszaadni a portrén. Vilt például látta, hogy egy kövér, tokás fejet mintázok, de nem tudta, kit. A mintázás során érdekes élményben volt részem: érzékeltem annak a kornak a hangulatát, amelyben a portré született.

– *Nem reprodukció ez?*

– Áttenni egy rajzról három dimenzióba, térbe egy tárgyat, az nem a hagyományos értelemben vett reprodukció. Ez önálló mű, amelyről nem tudtam, hogy egy más felfogásban készült „párja", Bokros Birman alkotása a fehérvári múzeumban található.

Egyébként az általad említett törésvonalból annyi mindenképpen jelentkezett itt és ekkor, hogy a köztéri munkák lehetősége számomra nem nyílt meg – utoljára 1983-ban született nagyobb munkám, amelynek nemtúl szerencsés helyet találtak Csepelen –, így nyugodtan és nagy kedvvel foglalkozhattam az engem érdeklő portrékkal.

– *Hogyan viszonyultak nemzedéktársaid ezekhez a portrékhoz?*

– Volt, akinek tetszett, mások elítéltek amiatt, hogy elárultam az avantgárdot. A figurativitás önmagában is egyfajta eredendő bűn volt.

– *Nem zavart, hogy a figurativitással, mint „árulással", kikerültél az avantgárd köreiből? A hetvenes évek végén, a nyolcvanas évek elején az avantgárd még eléggé összetartó társaság volt.*

– Én igazán sehová sem tartoztam. Én az említett generációba csak bekerültem. De azért az avantgárdhoz való tartozásra megvolt az igényem.

– *Milyen mozgásszabadsággal rendelkeztetek?*

– A legteljesebbel. Az avantgárd csapatát, véleményem szerint, a közös problémák és feladatok tartották össze. A Bajtársban vagy a Kárpátiában találkoztunk rendszeresen. És nemcsak képzőművészek, hanem irodalmárok, zenészek is. Mindenki ott volt, aki számított akkor. De mindenki végezte a maga munkáját. Amikor aztán egy-egy kiállítás összejött, megszerveződött, akkor azt minden résztvevő a magáénak érezte, azonosult a koncepcióval, és maximálisan meg akart felelni a feladatnak.

Én eleinte csak hozzájuk csapódtam, később, miután megismertek, már rendszeresen megkerestek, hogy akarok-e kiállítani. És én örömmel vállaltam az együttes bemutatkozást. Így „épültem be" folyamatosan az avantgárd nemzedékébe. Az avantgárd viszont átalakult, megváltozott. Hencze Tamás mondása szerint ma a pénzes avantgárd ideje járja. Ez jól követhető az árak felfutásában – amelyben persze az infláció is szerepet játszik –, a külföldi érdeklődésben és eladásokban.

– *Számodra is kijutott a kommerciális sikerből a rád eső rész? Mert az teljesen egyértelmű, hogy itthon egy művész, ha nincsenek megbízásai, megrendelései, akkor vagy alkalmazott munkákból, tanításból, vagy külföldi értékesítésekből tud csak megélni.*

– A mi csapatunkból nagyon sokan és jól megélnek így. Én nem. Amikor vásárlásra került volna a sor, olyan összegért akarták megvenni az egyik szobromat, hogy az ajánlatra kénytelen voltam nemet mondani. Akkor már inkább várok. Annyira nem éhezek, hogy mindenáron meg akarjak szabadulni valamelyik munkámtól. A művészetben tudni kell várni. Egy korábbi időszakomban mindent boldogan elajándékoztam vagy elcseréltem mások munkáira. Ma ez már nem megy. És én úgy gondolom, az idő nekem dolgozik.

– *Mennyit lehet várni?*

– Akár egy életen át is. De azért rendszeresen előfordult, hogy el tudtam adni nyugat-európai gyűjtőknek is.

– *A műtermedben láthatók a Marylin Monroe-sorozatod művei. Miért csinálsz Monroe-kat?*

– Monroe-ban a nő és a személyisége foglalkoztat. Viltet is izgatta Monroe személyisége, úgy volt, hogy mindketten megfogjuk mintázni. Neki ez már nem sikerült. Bennem azonban a vágy tovább munkált: meg akartam mintázni Monroe-t teljes életnagyságban. Aztán lett ebből egy torzó. Van egy poszterem, arról akartam ugyanis a mintát és a méreteket venni, de közben kiderült, hogy Marylin magas nő volt, így az a szobor, amit csináltam a poszter alapján, nem volt hiteles. Plasztikailag nem volt jó. Nippet nem érdemes csinálni. Ezután csak a legfontosabb részeket, a központi jegyeket őriztem meg belőle, megnagyobbítottam: és lett egy torzó, amely már méretarányos.

Nagy kísérlet volt számomra Marylin megmintázása és menet közben alakultak, fejlődtek az ötletek. És, amint láthatod a sorozat darabjaiban, olyan elemek is megjelentek újra, ha rejtettebben is, amelyek korábbi szobrászati munkáimban központi szerepet kaptak.

Az az elképzelésem, hogy a konstruktivista szobrászati korszak bennem megmaradt arányrendszerét és a figurativitást párosítom, összehozom. A Marylin-művek kísérletek erre.

[15] U.o.
[16] U.o.
[17] U.o.
[18] U.o.
[19] U.o., 520-524. old.
[20] U.o., 522. old.
[21] U.o., 524. old. (Ciano augusztus 29-i naplóbejegyzése szerint Csáky magatartása „ésszerű volt", Telekié „ellenséges".)
[22] Ciano naplójában azt írja, hogy „Ribbentrop, akinek a jómodor sohasem tartozott erős oldalai közé, lerohanta a magyarokat, azzal vádolva őket, hogy nem is egyszer ellenséges politikát folytattak Németországgal szemben". Ciano i.m. 303. old.
[23] Magyarország és a második világháború. Kossuth, 1964. 287. old.
[24] U.o., 262. old.
[25] U.o., 288-290. old.
[26] Ciano-Manoilescu levélváltását lásd DDI., 514-515. old.
[27] Ciano i.m. 304. old.
[28] Magyarország és a második világháború, 290-293. old.
[9] DDI., 579-581. old.
[30] U.o.
[31] U.o.
[32] Dokumentumok a magyar forradalmi munkásmozgalom történetéből. Kossuth, 1967. 233. old.

Gulyás Gyula: Kukkoló 1989, fa, ólom, magazinkép *Fotó: Juhász Imre*

bújnak bőrükből, amikor meglátják a térképet. Azután tompa puffanás hallatszik: Manoilescu ájultan zuhan az asztalra."[27]

Valójában azonban a magyar vezetőknek sem volt okuk a túláradó örömre. Igaz, hogy a második bécsi döntés jelentős területgyarapodást eredményezett, de távolról sem elégítette ki az összes magyar követelést, és még jobban elkötelezte Magyarországot a hitleri Németország mellett. Ez az „országgyarapítás" újabb nagy lépés volt előre az „országvesztés" felé.

Ezt mutatja, hogy Ribbentrop még Bécsben benyújtotta az első számlát a magyar kormánynak, amikor Csákyval aláíratott egy megállapodást, amely a magyarországi német kisebbség számára biztosította „népiségük korlátozás nélküli megőrzését", a nemzeti szocialista világnézet szabad propagálását és a szabad érintkezést a „nagynémet anyaországgal".[28]

Egy héttel később Talamo érdekes jelentést küldött a német-magyar kisebbségvédelmi megállapodás aláírásának körülményeiről és várható következményeiről Csákyval folytatott beszélgetéséről.[29] A magyar külügyminiszter elmondta, hogy a németek csak augusztus 29-én, azaz a bécsi döntés előestéjén mutatták meg neki és Telekinek a megállapodástervezetet. Csáky elismerte az olasz követ előtt, hogy a német tervezet „sokkal tovább ment annál, mint ami a magyar fél számára elfogadható és korábban elfogadott volt, különösen a német kisebbségi szervezetek vezetőinek jogai terén", valamint a nemzeti-szocialista doktrína terjesztését illetően, ami – Csáky szavai szerint – „további következményekkel járhat az ország belső életében". A magyar vezetők mégis kénytelenek voltak elfogadni a német tervezetet, mert ez „előfeltétele volt a magyar területi követelések kielégítésének".

A Talamoval folytatott beszélgetés során Csáky aggodalmát fejezte ki, hogy a kisebbségvédelmi megállapodás következtében a német kisebbségek és az általuk irányított más nemzetiségek részéről „nagyobb német belső nyomás lehetősége áll fenn", aminek jeleként értékelte a budapesti német követ gyors „inspekciós látogatását" a Magyarországhoz került erdélyi németek között.[30]

Csáky e felismert veszéllyel szembeállította „a magyar faj asszimilálhatatlanságát", amiről szerinte a német fajelmélet szakértői is meg voltak győződve. Ezért kifejezte reményét, hogy Németország részéről „nem fognak egy nem megfelelő és belátás nélküli akcióba belekezdeni".[31]

Sokkal előrelátóbban értékelte a bécsi döntést a Kommunista Internacionálé Végrehajtó Bizottságának szeptember 5-i határozata, amely többek között megállapította: „Németország és Olaszország döntése, amellyel Magyarországnak ítélte Erdély nagy részét, kielégíti a magyar uralkodó osztályok imperialista követeléseinek egy részét, de az országot még szorosabban a német és olasz imperializmushoz láncolja, azok csatlós államává változtatja. Magyarországnak támaszként és ágyútöltelékként kell majd szolgálnia Németország és Olaszország délkelet-európai imperialista törekvéseit."[32]

Bár a magyar követelések „imperialista" minősítésével nem érthetünk egyet, Magyarország további háborús szerepét illetően a határozat – sajnos – prófétainak bizonyult.

* * *

Ismeretes, hogy a második világháborút lezáró párizsi békeszerződés érvénytelennek nyilvánította az első és második bécsi döntést, és lényegében visszaállította a trianoni határokat. Magyarország – a tengelyhatalmakkal együtt – osztozott a legyőzöttek keserű sorsában.

Jegyzetek

[1] A jelen írás részlet a szerzőnek „A magyar-olasz diplomáciai kapcsolatok (1933-1940)" című tanulmányából. Az előző fejezeteket közölte a Politikatudományi Társaság 1987-es évkönyve, A Politika – Tudomány 1987/4 és 1988/3, a Világtörténelem 1988/2 és 1988/4, valamint a Történelmi Szemle 1989/2 száma. A tanulmány összefoglalóját lásd a Mozgó Világ 1987/2, olaszul a római Clio 1986/4 és a paviai Il Politico 1987/4 számában.

[2] A számjeltáviratokat lásd az Országos Levéltár és az olasz Külügyminisztérium vonatkozó kötegeiben.

[3] Documenti Diplomatici Italiani, Roma, 1965. 9.s. V.k. (a továbbiakban: DDI) 452. old.

[4] U.o., 450. old.

[5] Documents on German Foreign Policy, London 1958. s.D.v.X., 540-541. old.

[6] U.o.

[7] U.o., 479. és 581. old.

[8] Ciano: Diario. Roma, 1947.v.I., 302. old.

[9] DDI., 487. old.

[10] Ciano i.m. 303. old.

[11] DDI, 500-501. old.

[12] Ciano i.m. 303. old.

[13] DDI. 506. old.

[14] A Wilhelmstrasse és Magyarország. Kossuth, 1968. 516-519. old.

reti és vallásszabadságnak". A kérdés már csak az, ki jogosult ezt eldönteni, az Alkotmánybíróság vagy a bíboros? (Vö. Magyar Nemzet 1990. július 4.)

[15] Vö. Stépán Balázs: Konstruktív bizalomhiány c. elemzését és Bercsi János Parlament c. jegyzetét a Magyar Hírlap 1990. július 2-i számában, illetve Javorniczky István T. Honatyák! c. „levelét" a Magyar Nemzet 1990. június 30-i számában a „pártparlament" működéséről és szerepzavaráról.

[16] Max Jakobson: Finnország, Mítosz és valóság (Minerva, Bp. 1990. 48-49. old.) c. könyvében rámutat arra, hogy milyen komoly előnyök származnak a finn parlamenti rendszerben abból, hogy számos döntést csak kétharmados többséggel lehet meghozni, ez a döntések tartósságát és a konszenzusteremtés hatékonyságát egyaránt pozitívan befolyásolja. Más kérdés természetesen az, hogy 1990 áprilisában Magyarországon egy likviditási válság kezdett kibontakozni, s nagy nyomás nehezedett az új vezetésre, hogy stabil feltételeket alakítson ki a tőkeberuházásokhoz. Ennek részletesebb vizsgálata külön tárgyalást igényel, de az erősen kétséges, hogy ez az alkotmányjogi megoldás volt az egyetlen járható út.

[17] Július elején éles polémia bontakozott ki a sajtó körül az illetékes parlamenti albizottságban is, amelynek SZDSZ-es és Fidesz-es tagjai közzétették kisebbségi véleményeiket. Az MDF-nek illetve a kormánynak a sajtóhoz való ellenséges viszonyát jól jelzi Könczöl Csaba: „Fórum-szünet?" (Népszabadság, 1990. július 3.) c. írása és egy „d-s"-sel szignált jegyzet Derűre (há)ború címmel (Világ, 1990. július 5., 29. old.), amely az MDF Heti Értesítője szerkesztőségi cikkét taglalja a sajtó bizalmatlanságot keltő szerepéről.

[18] A témát kissé bővebb felvetésben próbáltam tárgyalni Az értelmiség nagy kalandja (Magyar Nemzet 1990. május 7.) c. cikkemben.

[19] Ezt a kérdést élesen és összefogottan elemzi Mézes Flórián: Túlpártrendszer (HVG, 1990. június 30.) c. írása, amelyben megemlíti polemikusan Tamás Gáspár Miklós megnyilatkozásait is a politikai elitizmus szélsőséges formái mellett.

Gulyás Gyula: M. Monroe emlékdoboz I. II. III. 1989, ólom, fa, magazinkép

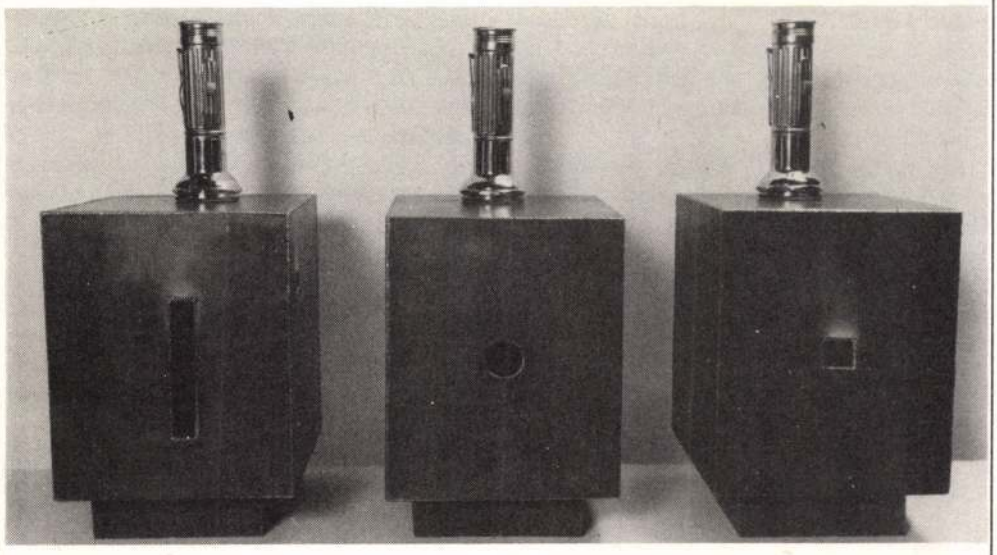

Réti György

A második bécsi döntés –

magyar, olasz és német dokumentumok tükrében[1]

A magyar diplomácia 1940 nyarán kedvező lehetőségeket látott arra, hogy – Berlin és Róma hozzájárulásával – megvalósítsa fő célját: Erdély teljes vagy részleges visszaszerzését Romániától.

A magyar politikai és katonai vezetés elsősorban katonai eszközök igénybevételével vélte megvalósíthatónak ezt a célt. Ezért sem bíztattak eredménnyel az 1940 augusztusában a romániai Turnu-Severinben megtartott magyar-román tárgyalások. Miután a két fél teljesen ellentétes tárgyalási pozíciókból indult ki – a magyar küldöttség jelentős területi követeléseket terjesztett elő, a román fél azonban csak jelentéktelen területi engedményre és nagyobb méretű lakosságcserére volt hajlandó –, a tárgyalások hamar kudarcba fulladtak.

A magyar külügyminisztérium rendszeresen tájékoztatta Berlint és Rómát a tárgyalások menetéről,[2] a román félre hárítva a felelősséget azok kudarcáért.

A berlini olasz követ, Alfieri 1940. augusztus 22-én azt jelentette, hogy a német külügyminisztériumba érkezett információk szerint „Budapesten és Bukarestben terjed az a vélemény, hogy csak a tengelyhatalmak döntőbíráskodása vagy egy katonai akció oldhatja meg a magyar-román kérdést".[3]

Ami Budapestet illeti, előnybe részesítette a katonai megoldást, mert tudta, hogy a Berlin-Róma döntőbíráskodás révén csak igényeinek egy része kerülhet kielégítésre. Ezt mutatja az is, hogy Csáky István külügyminiszter Talamo budapesti olasz követtel augusztus 22-én folytatott beszélgetése során közölte: a turnu-severini tárgyalások kudarca és a tengelyhatalmak erről való tájékoztatása után magyar részről „azonnal katonai akció várható". A magyar külügyminiszter ekkor még kizárta a tengelyhatalmak döntőbíráskodásának lehetőségét.[4]

A magyar külpolitika irányítói azonban – akárcsak 1938-ban – ezúttal is kénytelenek voltak elfogadni a tengelyhatalmak döntőbíráskodására vonatkozó német javaslatot. 1940 nyarán ugyanis bizonyos változás következett be Hitlernek a magyar-román konfliktusra vonatkozó álláspontjában. Bár továbbra is elsődleges érdeke volt a délkelet-európai háború elkerülése, miután ekkor már megkezdték a Szovjetunió elleni támadás katonai előkészítését, az is fontos volt számára, hogy a háború megindulásáig rendeződjék a német csapatok „hátországát" képező két ország konfliktusa.

Miután Hitler tudta, hogy a magyar-román tárgyalások nem vezethetnek eredményre, azt várta, hogy a két ország feszültsége a robbanáspontig jusson el, de a robbanást megelőzendő, az utolsó pillanatban – a tengelyhatalmak döntőbíráskodásának formájában – rákényszerítse akaratát a két országra.

Augusztus 24-én a budapesti német és olasz követ arról tájékoztatta külügyminisztériumát, hogy amennyiben a tengelyhatalmak nem avatkoznak be, Magyarország egy héten belül fegyveres akcióba kezd Románia ellen.[5]

Ciano azonnal utasította berlini nagykövetét, tudja meg: Berlin nem tart-e szükségesnek egy diplomáciai demarche-t annak érdekében, hogy „Magyarország emlékeztessék a (Hitler, Teleki és Ciano közötti 1940.) július 10-i müncheni találkozó szellemére, és arra, hogy Magyarországnak kell viselnie a felelősséget katonai akciójának következményéért."[6]

Augusztus 25-én a berlini, augusztus 26-án pedig a budapesti olasz követ jelentette Rómába, hogy német részről erős nyomást gyakorolnak a magyar kormányra a tervezett katonai akció megakadályozása és a magyar külpolitikának Berlinnel való egyeztetése céljából.[7]

Augusztus 26-án Ribbentrop telefonon közölte Cianóval, hogy Németország „mindenáron el akarja kerülni azt, hogy válság robbanjon ki a Balkánon", ezért javasolja a magyar és román

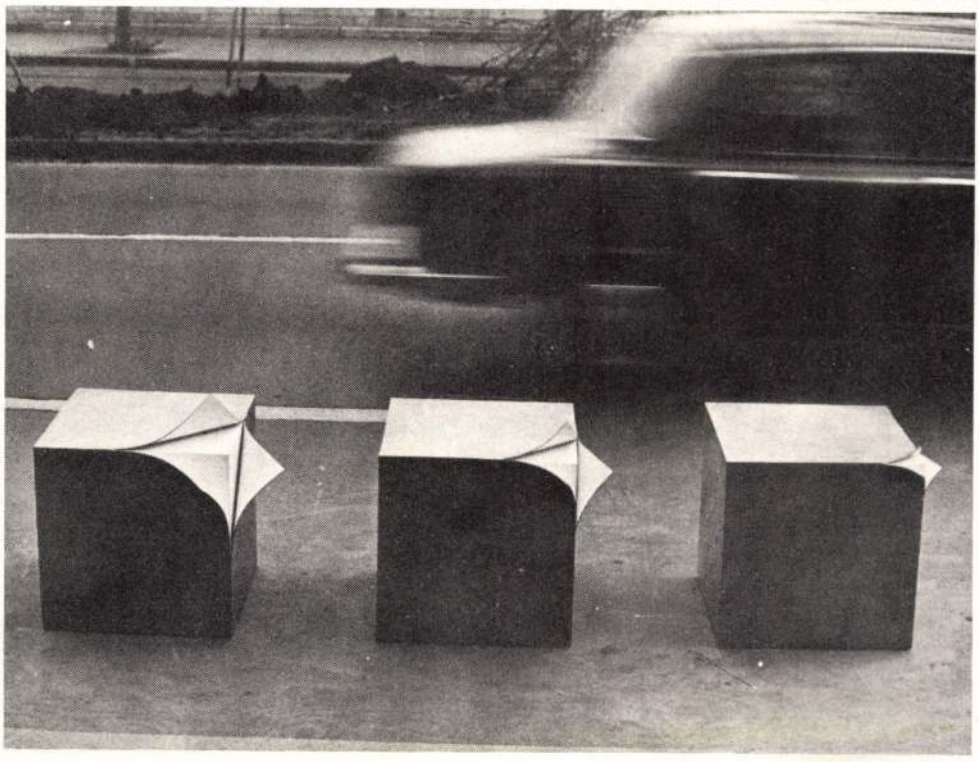

Gulyás Gyula: Kibontakozás I. II. III. 1974, festett acél, 50x50x50 cm
Fotó: Gulyás János

Mozgó Világ 90/szeptember **tizenhatodik évfolyam**

Főszerkesztő: P. Szűcs Julianna. A szerkesztőség címe: 1051 Nádor u. 26. Telefon: 111-44-30, 111-44-18. Felelős kiadó: Németh Jenő, a Pallas Lap- és Könyvkiadó Vállalat vezérigazgatója. A kiadó címe: Budapest VII., Erzsébet krt. 9–11. Terjeszti: a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR 1900 Budapest XIII., Lehel út 10/a.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 pénzforgalmi jelzőszámlára. Előfizetési díj: 1/2 évre 228,—Ft, 1 évre 456,—Ft. Indexszám: 25604. Petőfi Nyomda, Kecskemét (90/20073). Felelős vezető: Birkás Béla vezérigazgató. Szedte a Comp-Press Kft. Felelős vezető: Ibos Ferenc ügyvezető igazgató. Műszaki vezető: Szabó Károly. HU ISSN 0324–4601
Kéziratot, grafikát, rajzot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza! *Szerkesztőségi fogadóórák: szerdán 2-től 5-ig.*

Mozgó Világ 1990/9

Tarnói Gizella	3	„... Vigyázni kell erre az emberre, veszélyes..." *Interjú* **Miszlivetz Ferenccel**
Zonda Tamás	20	Ötiksz; Híradó *Versek*
Végh Attila	22	visszagond; Mihail Bakunyin materializálódik majd szertefoszlik a Keleti pályaudvaron; a változás angyalszárnyai; – ; dekádencia; a megfeledkezés boldogsága; a dolgok rendje; – *Versek*
Fábián István	25	Gramma; Forradalom emberi csuklóra, húros hangszerekre, 1990; Önarckép törött háttérrel; A kulcs átadása; A térdrehullás fortélyai; Fotó-gráfia *Versek*
Kocsis Klára	28	Levélféle Platón úrnak *Vers*
Immanuel Wallerstein	30	A haladás mítosza – és a valóság *Esszé*
Domány András	37	Élménytöredékek az amerikai demokráciáról *Publicisztika*
Ágh Attila	47	A megújulás válsága – az új parlament első 60 napja *Tanulmány*
Réti György	64	A második bécsi döntés *Tanulmány*
Köntös-Szabó Zoltán	69	K. lelkész diáriumából, 1928-ik esztendő *Részlet a Trianon gyermekei c. családi krónikából*
Enyedi Sándor	86	A romániai magyar iskolahálózat 1945-1989 között *Tanulmány*

Műhelysarok

Gyárfás Péter	96	„A művészetben tudni kell várni" *Beszélgetés* **Gulyás Gyula** *szobrászművésszel*
Nyilasy Balázs	109	A visszavétel stációi *Adalékok az újabb magyar költészet vizsgálatához – I. rész*
Molnár Gál Péter	123	Taps *Esszé*

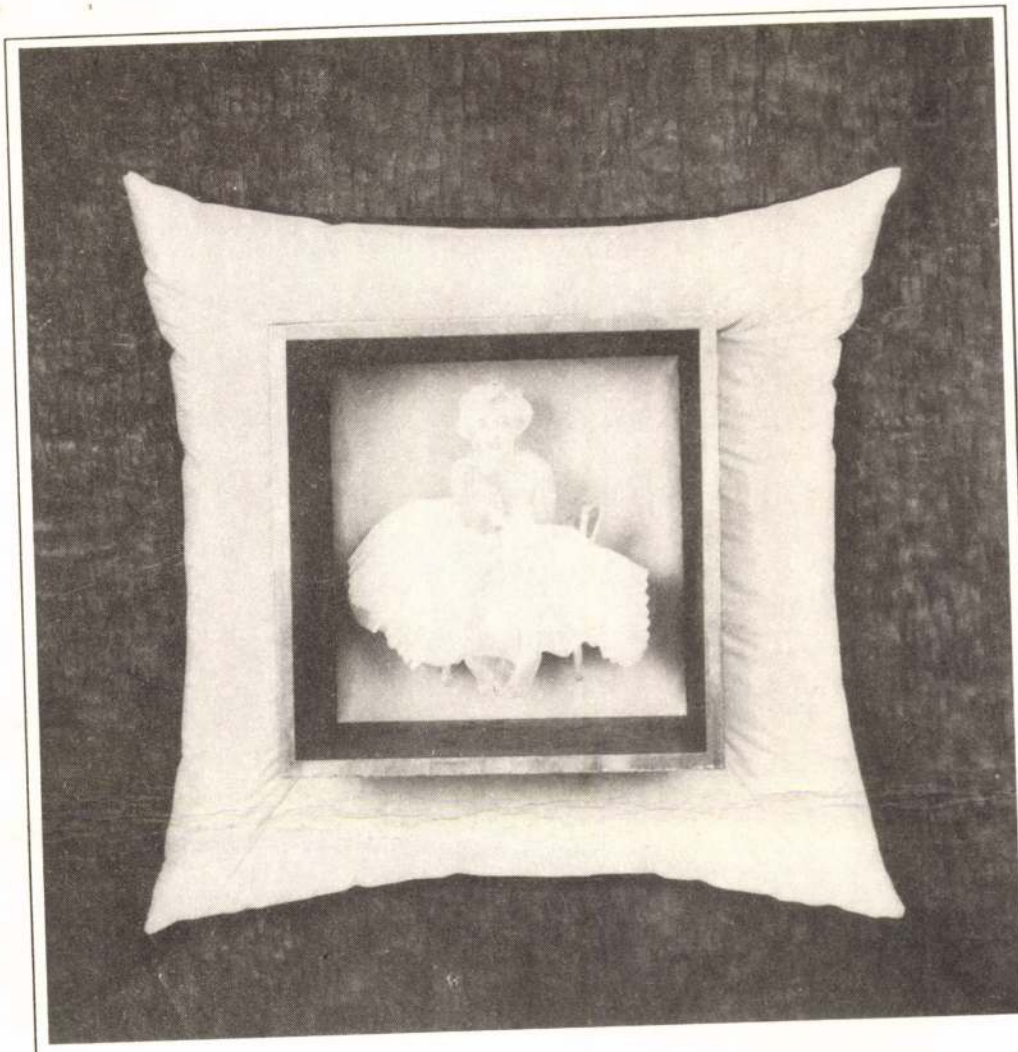

Gulyás Gyula: M. Monroe párnás kazetta I. 1989-90, fa, textil, ólom, magazinkép, 80x80x31 cm
Fotó: Juhász Imre

MOZGÓ VILÁG

A szerkesztőség tagjai:

Antal László	társadalomtudomány
Berkes Erzsébet	vers
Bogárdi Márta	munkatárs
Bognár Róbert	főszerkesztő-helyettes
Kunert Éva	tördelőszerkesztő
Mező Ferenc	próza
P. Szűcs Julianna	főszerkesztő
Tábori Zoltán	olvasószerkesztő

Ára: 38,– Ft

„ ... Vigyázni kell erre az emberre, veszélyes ..."

A haladás mítosza

Taps

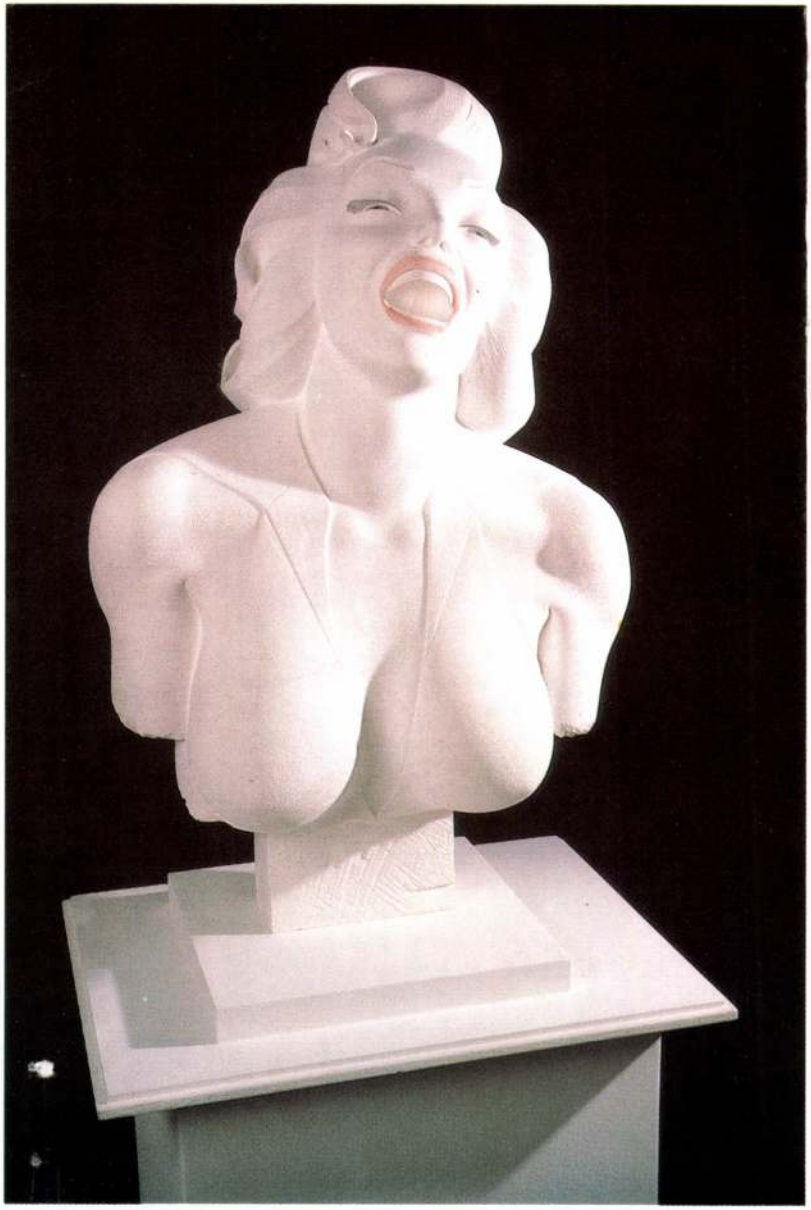

Gulyás Gyula: Marilyn Monroe büszt 1984,
ceruzával színezett gipsz 71 cm

Fotó: Juhász Imre

MOZGÓ VILÁG 1502 BUDAPEST PF 205

Gulyás Gyula: M.M. fürdőruhás torzó 1988,
gipsz, fa posztamens, akril 188x81x81 cm

Fotó: Juhász Imre

MOZGÓ VILÁG 1502 BUDAPEST PF 205

Gulyás Gyula: Vilt Tibor portréja 1975,
alumínium, életnagyságú

MOZGÓ VILÁG 1502 BUDAPEST PF 205

Gulyás Gyula: Düsseldorfi lány 77-78, bronz, fa 49 cm

MOZGÓ VILÁG 1502 BUDAPEST PF 205

A RÁTZ STÚDIÓ GALÉRIA MEGHIVJA ÖNT

Gulyás Gyula

szobrászművész

"VENTURA DI ROMA" című

kiállításának megnyitójára

1996. május 22-én, 18 órára.

A kiállítást megnyitja:
KOZÁK CSABA

A kiállítás megtekinthető:
1996. június 5-ig, keddtől péntekig 10-18 óráig,
szombaton 10-13 óráig.

RÁTZ STÚDIÓ GALÉRIA
H-1075 Budapest, Madách I. u. 3.Tel./fax : 342-2342, 322-8814

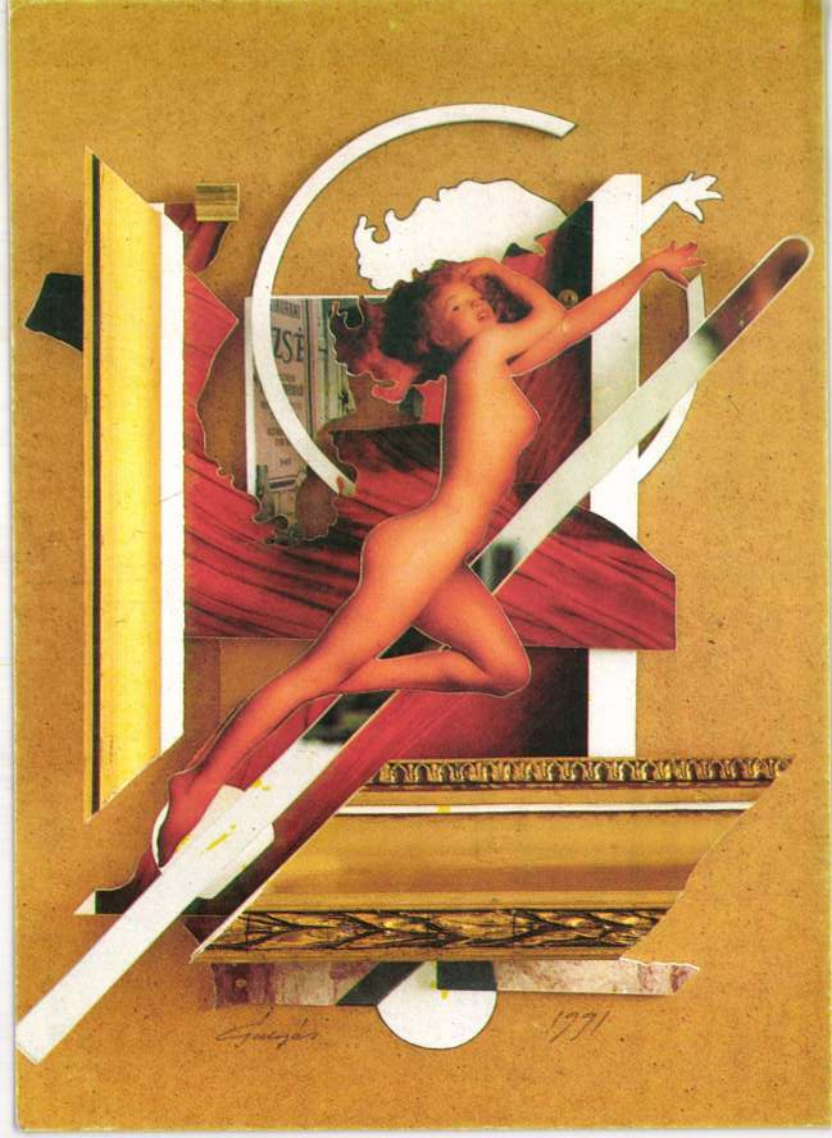
1991

GULYÁS Gyula
Tükrös Marilyn, 1991
vegyes technika, 80 x 50 cm

A Pécsi Galéria
tisztelettel meghívja

GULYÁS Gyula

szobrászművész
kiállításának megnyitására
a Pécsi Kisgalériába
(Szent István tér 4.)
1992. július 3-án, pénteken
délután 6 órára

Megnyitja:
KOZÁK Csaba
művészeti író

A kiállítás augusztus 23-ig,
naponta 12–18 óráig, szombaton
10–18 óráig tekinthető meg.
Kedd szünnap.

Pécsi Galéria, H-7601 Pf.: 162 Telefon: 72/15-623

Lóska Lajos
mûvészettörténész
Budapest
Felsôzöldmáli u. 61–65.
1025

GULYÁS Gyula

1991 1. 38-39.
2. 19,53
3. 63,68
7. 52
12. 39

Új Müvészet

GULYÁS Gyula

Kassák Lajos, 1985, ólom, 31,5 cm - 91.7.51

Új Művészet

GULYÁS GYULA

Marilyn Monroe párnás álomkazetta I., 1989-90, fa, textil, olom, magazinkép, 80x80x31 - 91.1.38

Hollywoodi expressz, 1989, fa, olom, réz, ezüstlemez, magazinkép, 84x87,66, - 91.1.39

Új Művészet

96
ROMA

A Kortárs Művészeti Múzeum / Ludwig Múzeum Budapest meghívja Önt

Gulyás Gyula
ACQUA et HELIOS

című kiállításának megnyitására
1999. február 19-én pénteken 19 órára

A kiállítást megnyitja: Dr. Hegyi Lóránd, a bécsi Museum Moderner Kunst / Stiftung Ludwig Wien igazgatója

Megtekinthető 1999. március 21-ig

Kortárs Művészeti Múzeum / Ludwig Múzeum Budapest, Budavári Palota, "A" épület
tel.: 375 9175 fax: 212 2534 e-mail: ludwig@c3.hu

Nyitva hétfő kivételével naponta 10-18 óráig

The Museum of Contemporary Art / Ludwig Museum Budapest
invites you to the opening of the exhibition

Gyula Gulyás
ACQUA et HELIOS

on 19th February 1999 at 7 p.m.

Opening speech by Dr. Lóránd Hegyi, director of the Museum Moderner Kunst / Stiftung Ludwig Wien

Open till 21st March 1999

Museum of Contemporary Art / Ludwig Museum Budapest, Royal Palace, Building 'A'
tel.: (36 1) 375 9175 fax: 212 2534 e-mail: ludwig@c3.hu

Open: Tue-Sun 10 a.m. - 6 p.m.

A kiállítást támogatták / The exhibition is supported by Nemzeti Kulturális Alap, Magyarországi Ludwig Alapítvány, Szabó Öntészeti Kft., Holz-Wood Ipari, kereskedelmi és szolgáltató Kft.

GULYÁS GYULA

Cs. L.: Szobrok őrzik a HÖK emlékét

Hó szabadság 2000 márc. 8

A hely és év a tartalom alapjá

MTAK Kézirattár Ms 459o/7.

Kézirás.

Budapestre irt levél.

1 or

Tolnai Károly ld. a 309. sz. le

3 or

GULYÁS GYULA

FRANK DÁNOS: SOSEMVOLT NYELV...

ÉLET ÉS IRODALOM 2000 IV 25

POLSKI ZWIĄZEK MOTOROWY
BIURO TURYSTYKI ZAGRANICZNEJ
Warszawa, ul. Sandomierska 19
Telefon: 45-23-08

PZM n. 10.000 zam. 68

GULYÁS GYULA

Farkasrét

2003.

98.0.

GULYÁS GYULA

Új művészet

2002/ápr

24.o.

ka. Az alkalmazott művészet csak egy állomás maradt művészi pályáján. Már 1924-ben, a Mentor könyvkereskedésben a hangsúly a plakátok, könyvborítók helyett a „barna papíron puha irónnal készült, litográfiai sokszorosításra váró" rajzokra kerül, „melyen expresszionista nyelven, de nagy összefoglaló erővel és dekoratív érzékkel beszéli el művészi mondanivalóit". (7) Az irónrajzokon kívül szines kréta és tusrajzok is láthatóak voltak már ezen a kiállításon. Farkasházy művészi oeuvre-jében hamarosan megjelentek a könnyed, finom rézkarcok, az olajfestmények és a pasztellek is.

Az átütő sikert az 1926-os év hozta. Farkasházy Miklós művészete itthon is és külföldön is ekkor került először igazán reflektorfénybe. Az év a Nemzeti Szalon márciusi 48. csoportkiállításával kezdődött számára. Ezen a kiállításon több, mint száz alkotása szerepelt. A kiállításról, ahol Farkasházy mellett Jándi Dávid volt a másik legjelentősebb művész, szinte valamennyi napilap tudósított. Farkasházy neve mellett a kritikákban leggyakrabban a „biztos- vagy erőskezű" jelző és a „mély művészlélek" kifejezés fordul elő és kiemelik pompás leegyszerűsítéseit, meglepő plasztikusságát, ragyogó komponáló erejét. Hangulatkeltő grafikái közül elsősorban csendéleteit említik.

A kiállítás eredménye volt az is, hogy nem csupán a napilapok kritikusai figyeltek föl Farkasházy művészi teljesítményére, de olyan nagytekintélyű folyóiratok kritikusai is, mint a Nyugaté Elek Artur személyében.

A Nemzeti Szalonban bemutatott anyagot Farkasházy Németországba küldte. A kiállítás július-augusztusban a drezdai Erich E. Baumbach Galerie-ben, szeptemberben a hamburgi Kunstsalon Maria Kunde-ben, októberben pedig Lipcsében, P. H. Beyer és Fiai Kunstsalonjában volt látható. A kiállításon pasztellek, grafikák és metszetek szerepeltek. A vonal művészének nevezték Farkasházyt, aki minden előd nélkül jelent meg erős kontúrú rajzaival a grafikus művészet porondján. Új utat nyitott a modern művészet számára -írták róla – és kiemelték rajzai egyszerűségét, könnyedségét és monumentáliks erejét.

Itthon is hasonlóan reagáltak művészetére, amiből újabb válogatás még ez év decemberében látható volt műteremkiállításán, a Síp u. 6. szám alatt. Ez a karácsonyi kis bemutató

GULYÁS GYULA

Új művészet

2003/május

40.0

zetten Kajdi ügyében - s ehelyett

sgálták!

t mind elmondani!

z. Templomba nem mernek jönni azok

és terrorista bandája fenyegető

mplomba mer menni, megverik; keresz-

kellett végeznem. S végül: teg-

gnyitása, mivel azonban Kajdi fel

a gyerekeket átvitték és beiratták

át ehhez fogható esetet azt hiszem,

t ezt már mással megmagyarázni,

alkodik itt, amilyen a középkorban

sz falu népe évekig járta a világot

kor lesz vége ennek az állapotnak.

Gulyás Gyula szobrász

meghívó a

synergon

kortárs

galéria

megnyitójára

Ideje: 2004. április 29. 16 óra
Helyszíne: synergon irodaház aulája

(újpest, iv. kerület, baross u. 91-95.)

Kiállítónk **Gulyás Gyula** szobrászművész, akinek alkotásairól a synergon magasyn tavaszi számában bővebben olvashat. A megnyitóbeszédet **Fábián László** író tartja. A kiállítás megtekinthető 2004. június 11-ig, hétköznapokon 9-16 óráig és a www.virtuartnet.hu virtuális galériában.

synergon informatika rt.
1047 Budapest, Baross u. 91-95. ▩ tel.: 399-5500
fax: 399-5599 ▩ info@synergon.hu ▩ www.synergon.hu

SYNERGON

További információ: Szentiványi Kinga
tel.: 399-5635 ▩ e-mail: kortarsgaleria@synergon.hu

Zalaegerszegről Esztergomba. Elsősorban tájképeket festett, melyeket a felszabadult festőiség jellemez. Vízfestményeit utólag gyakran átrajzolta ceruzával, vagy filctollal (azaz olyan technikával, amely akkoriban egy kisváros miliőjében nem számított elfogadottnak...), s ezzel nyugtalanító-vibráló felületeket hozott létre.

Fia, *Kaposi Endre* kezdetben kisméretű olajképeket festett. A színvilágukban is végletekig leegyszerűsített kompozícióktól egyenes út vezetett azokig a kollázsokig és ,,szemétszobrokig'', amelyeket itt most a hatvan esztendős művész bemutatott. A *Kronogrammák* összekötő kapocs a három nemzedék között, a szobrok pedig a megsemmisült ipar, az elmúlt évtized esztergomi valóságának mementói. Hasonlóan *Graffiti*jéhez, itt is a hétköznapi életből emeli ki azokat a tárgyakat, amelyekkel a közelmúlt gazdasági következményeit írja le. Az elhullajtott tárgyak művészetbe emelésével – apja útját folytatva – új, szokatlan formanyelvet teremtett, a konzervativizmusba és provincializmusba süllyedt kisváros idegenkedésével mit sem törődve.

***K**aposi Tamás* már ebben a szellemben nőtt fel. Már húsz évesen önálló művészegyéniség volt, mindössze öt évig tartó életműve teljes egész. Az apjától-nagyapjától örökül kapott művészi felelősség segítette formavilágának megteremtésében. Az arctalan pointer-foltos emberekkel és vámpírokkal, a ,,szigorú teleholdas'', ellenfényes tájakkal egyszer és mindenkorra eltaszította művészetétől a külvilágot. A szinte minden festményén szereplő *út* mégis visszahozza a valóságba: az ,,úton lenni'' Kaposi Tamásnak lételeme volt.

Egyik utolsó műve a *Fekete Önarckép* – amelyen arcát fekete festékkel átfestve eltüntette – a három Kaposi együttes pályája lezárásaként is felfogható.

Három generáció – három kor. A Kaposi Antal elindította művészi vonal – a megszokottól való tudatos elszakadás – Kaposi Endre művészetében fejlődött tovább, Kaposi Tamásében pedig kiteljesedett. Bár az unoka személyesen nem ismerte nagyapját, művészi megformálásukban mégis sok közös vonás fedezhető fel: a festészet és az expresszív grafika ötvözése. A közöttük lévő időbeli távolságot Kaposi Endrének az a képessége köti össze, hogy tökéletes rajzi tudása birtokában felismeri a falfirkák expresszióiban rejlő művészi esetlegességet.

***M**iltényi Tibor* megnyitójában Kosztolányi Dezsőnek apjáról írott novelláját olvasta fel, egyszerre idézve meg a jelenlévő Kaposi Endre elhunyt apját és fiát is. Közös kiállításuk volt az első olyan alkalom, ahol mindhármuk művészete egyszerre jelenhetett meg a közönség előtt.

(Duna Galéria, 1999. március–április)

• *GÁSPÁR IBOLYA*

Kaposi Endre: Kerék, 1982, különféle fémek, 50×50×15 cm

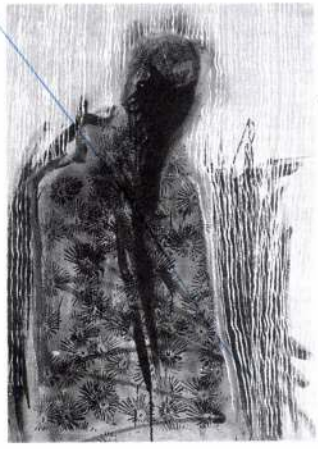

Kaposi Tamás: Fekete Önarckép, 1991, olaj

Ugrás a művészetbe

GULYÁS GYULA KIÁLLÍTÁSA

Gulyás Gyula Ludwig Múzeumbeli kiállításán a *hydor,* a víz az egyik uralkodó elem.

A *Nagy ugrás* figurája nem fél a víztől, nem is akarja leküzdeni, hanem a magas trambulinról, gyönyörű ívű ugrással, meztelenül, minden földi konnotátumot levetve, ugrik a vízbe. Csakhogy ez nem sportmutatvány, hanem ugrás az életből a halálba, a földről a vízbe, Zeusz birodalmából Poszeidón birodalmába.

Gulyás a most bemutatott kiállításán látható művekhez az inspirációt Olaszországban találta meg, sőt, helyesebben, az ókori görög birodalom nyugati határvidékén, egy antik görög városban: Paestumban (görögül Poszeidónia). A Salernói öbölben i.e. 600 körül épült város már i.sz. 500 körül teljesen feledésbe merült, amikor az i.e. III. században betelepült rómaiak is elhagyták, mert a hegyekből leáramló sártenger elborította. 1752-ben bukkantak rá, amikor utat építettek a vidéken. Az ásatások felszínre hozták a jó állapotban megőrződött Basilicát, Poszeidón templomát, a városfalat, a görög színházat, az amfiteátrumot, Athéné templomát, a gimnáziumot, s a görög város egyéb építészeti és tárgyi emlékeit. Az igazi nagy felfedezés azonban az volt, amikor 1968-ban megtalálták azt a sírládát, amelynek öt belső oldalát freskók díszítik (a ma tábláira szedve a múzeumban található Paestumban). A sírláda oldaltábláit az élet jelenetei népesítik be (szerelem, játék, lakoma), az életből a halálba ugró figura ábrázolása a fedőlap belső oldalára került.

Ión motívumot idéző egyszerű keret fogja közre a jelenetet, amelyen egy geometriai alakzat egyszerűségével ábrázolt vertikálisan magasodó trambulinról egy átlósan elhelyezett meztelen férfialak a vízszintes kiterjedésű, hullámzó felületű víz felé halad. A három elemből álló jelenet két oldalán egy-egy stilizált fa erősíti a kép tartalmát.

Gulyás Gyula eddigi munkái is bizonyítják, hogy a művész rendkívüli érzékenységgel talál rá, majd formálja magáévá, teszi személyessé azokat az elemeket, amelyek megragadják: ezt tette korábbi, egymástól igencsak jól megkülönböztethető, de szervesen egymásra épülő ciklusaiban is. Az ember érdekli, művei még konstruktivista korszakában is az embert, az ember életét, cselekedeteit, érzelmeit, szellemét és lelkét jelenítik meg.

Jelen sorozatában kiemelte a pacstumi ugró figurát, mintegy ready made-ként felfogva, általában maratással, antik patinával ellátva vagy éppen fénylőn, aranyosan (*Utazás '98 I–III; Edentől Pontusig 1998–99*), megtartva eredeti vonalvezetését, meghagyta alakját használta fel rajzi vagy szobrászati munkáinak elkészítéséhez. Az ugró férfiból úszó alak lett, sőt, rendelt hozzá egy női alakot is éppen azzal az eljárással, amelyet a görögök alkalmaztak: a szobrok esetében azonos öntvényt készítettek, s csak egy-két apró attribútum hozzáadásával alakították egymástól különbözőkké (Riace-i bronzszobrok). A legszellemesebb módon ez az eljárás az *Amore mio vagy amit akartok* (1999) című, akár a kiállítást összegező fekvő téglalap alakú fehér márványból készült kompozíción látható, ahol a nagyjából középen elhelyezkedő, jobbról balra irányuló mozgást mutató nőalak felé jobbról is, balról is, felfelé és lefelé irányuló átlós vonalban férfialakok közelítenek, s a távolabbi alakok még nem, de a nőhöz közeliek már a remélt testi szerelemre készen, erekciós állapotban vannak. A történet jobbról és balról egyaránt olvasható, a jobboldali részen azonban a vésett negatív felületeket a művész arannyal bevonta, s ezzel rendkívüli csillogást, s egyben az élet igenlését, akarását, a boldogság reményét adta hozzá a műhöz, elbillentve azt az öröm ragyogásának irányába. Ez az életigenlés árad a kiállítás minden darabjából. Akkor is, amikor Deukalion és Pyrrha küzdelmét ábrázolja a vízözönnel, vagy az apály-dagály ritmikus váltását, vagy Atlantisz tragikus történetét meséli el. Ezek talán a legkomorabb műcímek, mert a művész még címválasztásában is ügyelt arra, hogy a kiállítás egységesen és egyértelműen az élet mellett szóljon. Nem kell ebből mély pszichológiai következtetéseket levonni,

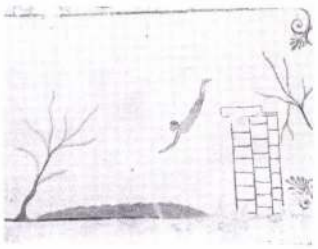

Az ugró (Tuffagore) sírláda fedőlapjának belső oldala, ie. 480–470

egyszerűen azt láthatja a látogató a művek során és a címekkel megerősítve, hogy a szobrász élvezi a munkáját, élvezi a tiszta harmóniát, s élvezi, hogy ezt sikerül is elérnie.

Gulyás nagyon kevés elemet használ, azokat viszont szinte végtelen variációban, de mindig következetes és koherens módon. Az egyik alapmotívum a víz: megjelenik aranyháló formájában (*Apály-Dagály; Ünnep; Deukalion és Pyrrha; Aranykor*), de megjelenik geometrikus alakzattá redukáltan, ahol már csak egy kék csík a rajzon (*Figurák I–VI*, 1997) vagy csak vájat a márványtáblán (*Nagy ugrás sorozat*, 1998). Gulyásnál a víz, a görög felfogással ellentétben, nem Poszeidón birodalma, nem a halál világa, hanem az élet hordozója, a férfi és a nő élettere, az élet forrása, s egyben az élet megőrzője: legpregnánsabban ez talán az *Apály-Dagály* kompozíciópáron látszik: az *Apály* nyitott kompozíciójában, ahol a széttartó vonalak érzékeltetik a föld kiterjedését, a – szinte mindenütt jelen lévő – férfi és női alak mellett halak módjára úszkálnak az ember készítette tárgyak, az antik görög vázák, amelyek az aranykorból ránk maradtak. Ezzel szemben a *Dagály* zárt kompozíciójában, ahol összetartó irányú vonalak érzékeltetik a mélységet, a – pandanon már látott – aranyhálóval jelzett víz fölött és alatt halak nyüzsögnek. A víz mellett azonban mégiscsak az ember a főszereplő: jelen van a rajzok, kollázsok, papírmunkák és szoborkompozíciók mindegyikén. Az ember, aki él, mozog, csoportot formál, párját keresi, szeret és emlékezik. Körülveszik a geometriai formában megjelenő – sokszor aranyló – Nap, a vízszintes és függőleges sávok, vonalak, vagy a szoborkompozíciókon a pozitív vagy negatív formában feltűnő hasábok, vagy a színes *Hurrá, élünk I–II* és a *Hurrá, meghalunk I–II* sorozaton a görög világot színben és formában is hűen felidéző motívumok.

Az ugró figurából – az élet vizében – úszóvá minősült bronz férfi- és nőszobrocska erősen elválik, mégis szervesen kapcsolódik az alapot képező, s Gulyás korábbi, konstruktivista műveit idéző, vakítóan fehér, finoman megmunkált márványtáblákhoz, amelyek a környezetet, az életteret biztosítják számukra, s ugrásuknak, úszásuknak irányát, s egyben értelmét megadják. A fehér márvány használata is a görög szobrászatra utal, ugyanakkor, éppen szabad és kubusos felfogásuk, s megmunkálásuk miatt kézenfekvőnek látszik arra gondolni, hogy a szobrász a két világháború közötti római szobrászatra és építészetre is figyelt: a márvány ilyetén megmunkálása Novecentós elemekre emlékeztet, az egyszerű geometrikus formák monumentális, mégis harmóniát sugalló alkalmazására (Róma, EUR). Ugyanezek a geometrikus formák keretezik és népesítik be, egységes egésszé szerkesztve, például az *Üzenetek I–II* (1998) papírképeit is: az egyiken a szobrászóriás Michelangelo műve, a Dávid jelenik meg – a reneszánsz festészetben gyakorta használatos tükörtechnika alkalmazásával – az egymásba komponált geometrikus alakzatok között, a másikon pedig a művész – az általa bizonyára kedvelt és nagyra tartott – Fellinire emlékezik egy mértani formává redukált, jelzésszerűen megjelenő kamera segítségével, hiszen Fellini is ugyanebből az antik görög-római, s a 20. századi római világból merített a filmjei elkészítéséhez.

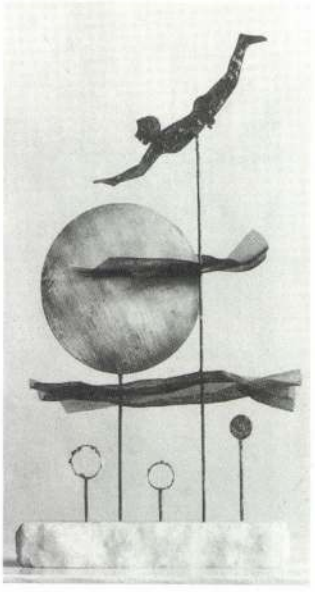

Gulyás Gyula: Aranykor, 1998
(Fotó: Berényi Zsuzsa)

Antik kultúra, márvány, bronz, papír, farostlemez – ezek azok az elemek, amelyek Gulyás Gyula új ciklusának eszköztárát adják. Benne pedig – vízben és földön, de mindig fényben – él, mozog, keres, érez, emlékezik, szeret és boldog az ember. Gulyás művei korábban is, ma is az emberről szólnak: életéről, de főképpen érzéseiről, a pszichéjéről. Most is ez történt, amikor a szobrász – újra – egységes, komplex műegyüttes-egészt hozott létre, amelyből árad az élet igenlése, de az alkotó tevékenység fölötti öröm is, s amelyben – újra – bizonyította, hogy kiváló formaérzékkel rendelkező, a harmóniát nemcsak szerető, hanem ismerő művész.

• *ORDASI ZSUZSA*

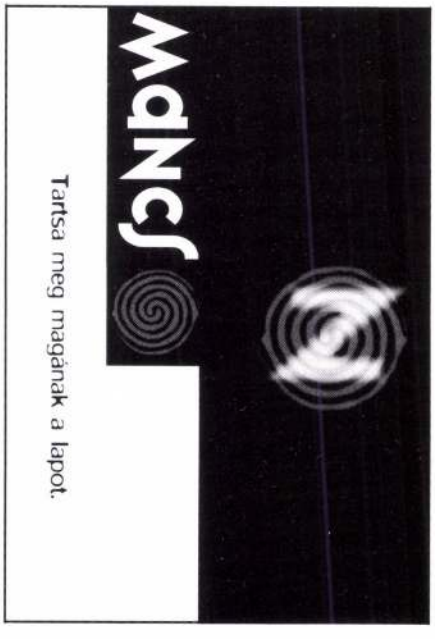

BUDAPESTI KÖNYVSZEMLE
BUKSZ

Vita

A magyar szociálpszichológiáról

Levelezés - Szemle
- Mi a pálya?

Láng Benedek – Ecóról
Horányi Attila – Dantóról
Bácskai Vera – Gyáni Gáborról
Vári Sándor – A női hisztériáról
Pete Péter – Matolcsy Györgyről
Dér Katalin
– A legújabb Pápai Enciklika fordításáról

Fontos könyvek
– 1999. I. negyedév

Múzeumi Naptár

A MAGYARORSZÁGI MÚZEUMOK LEGTELJESEBB PROGRAMJAIT, ÁLLANDÓ ÉS ÚJ, IDŐSZAKI KIÁLLÍTÁSÁT, VALAMINT ADATAIT (cím, telefonszám, e-mail) ÉS SZOLGÁLTATÁSAIT TARTALMAZÓ, NEGYEDÉVENTE MEGJELENŐ KIADVÁNY
Internet: http://www.ace.hu/MNM/MN
E-mail: marton@ace.hu

Szerkesztőség: Kulturális Örökség Igazgatósága
Postacím: 1461 Budapest, Pf.: 211.
(1053 Budapest, Magyar utca 40.)
Telefon/Fax: 226-00-27

Előfizetés a szerkesztőségtől igényelt átutalási postautalványon.
Előfizetési díj: 600 Ft+postaköltség/év.

A VILÁGEGYHÁZ HÍREI

A Szentatya Szent Pál nyomdokain

II. János Pál pápa május 4-én reggel hagyta el Rómát és Athénbe repült.

Május 5-én délután érkezett Damaszkuszba.

Május 7-én Damaszkuszban a Szent Pál-templomba megy, a régi városfal „Bab Kissan" kapujánál, ezután *Szent Pál* damaszkuszi emlékművét látogatja meg. Kuneitrában, a Golán-fennsík szívében, a görög ortodox templomban a békéért fog imádkozni. Este Damaszkuszban fiatalokkal találkozik.

Május 8-án Málta szigetére, Gudjába repül. Este érkezik meg Valettába, a Máltai Lovagrend nagymesterének egykori palotájába.

Május 9-én este érkezik vissza Rómába. (VR/MK)

Megjelent a 2001-es pápai évkönyv

II. János Pál pápának április 9-én bemutatták a 2001-es pápai évkönyvet.

Az új évkönyvet kivételesen 2001. február 28-án zárták, hogy a legutóbbi konzisztóriumon kinevezett új bíborosok már szerepeljenek az adattárban. Az egy évszázada lényegileg változatlan könyv formailag is megújult: új nyomdai formában, nagyobb méretben, de kevesebb lappal jelenik meg, elősegítve a könnyebb használatot.

A Szentszék 2000-ben két új országgal, Bahreinnel és a Dzsibuti Köztársasággal létesített új diplomáciai kapcsolatot, és ezzel 174-re emelkedett a Vatikánnal diplomáciai viszonyban álló országok száma. A Szentszék 22 új püspöki székhelyet, egy apostoli exarchátust, egy tábori püspökséget, két apostoli vikáriust, két prefektúrát, apostoli adminisztratúrát, két „sui juris" missziót hozott létre, és hét metropolita széket emelt. 44 új bíborost és 222 új püspököt nevezett ki a pápa 2000-ben. (VR/MK)

Sepe érsek a Népek Evangelizációja Kongregáció élén

II. János Pál pápa április 9-én elfogadta a 75. életévét betöltő *Josef Tomko* (szlovák) bíboros lemondását a Népek Evangelizálása Kongregáció elnöki tisztéről, és helyére kinevezte *Crescenzio Sepe* bíboros érseket. A 2000-es Nagy Jubileum Bizottsága egykori főtitkára 1943-ban született a Nápoly környéki Carinaroban. 1967-ben szentelték pappá. A lateráni egyetemen szentségtani teológiát tanított. A Pápai Egyházi Akadémia elvégzése után 1972-ben lépett a Szentszék diplomáciai szolgálatába. 1987-től az Államtitkárság Általános Egyházi Ügyek osztályán dolgozott. II. János Pál pápa 1992-ben nevezte ki címzetes érsekké és bízta rá a Papi Kongregáció titkári feladatát. (VR/MK)

Előrelépés a cseh állam és egyház kapcsolatában

A cseh állam és a helyi katolikus egyház közötti immár több mint tíz év óta elhúzódó, súlyos nehézségekkel teli kapcsolatban előrehaladás történt. A cseh püspöki konferencia közleménye szerint *Milos Zeman* kormányfő és *Jan Graubner* olomouci érsek, a püspöki kar elnöke megállapodtak abban, hogy a kommunista uralom során állami tulajdonba vett egyházi javak sorsát törvényileg rendezik. Az egyházi támogatás kérdése csak ezután lehet a megbeszélések napirendi pontja. A püspöki kar tájékoztatása szerint a távolabbi megbeszélések témái között szerepel az egyházak státuszáról és bejegyzéséről szóló törvény megalkotása, illetve a Szentszék és a Cseh Köztársaság között kötendő megállapodás előkészítése. Az eddigi tárgyalások során világossá vált a kormány álláspontja, mely szerint az eltulajdonított egyházi javakat pénzügyi kártalanítás formájában szeretné rendezni. Csehországban az eltulajdonított egyházi épületek mindmáig állami tulajdont képeznek. (VR/MK)

Egyre több képviselő

A strasbourgi Európai Parlament meditációs termében havonta egyszer tartanak istentiszteletet. *Roland Minnerath* lelkész, az egyháztörténet professzora szerint egyre több képviselő vesz részt ezeken az istentiszteleteken. (KNA)

SOS partnerség

Az osztrák Katolikus Akció „Elvált újraházasodottak az egyházban" platformja és a jezsuiták vezette „König bíboros Ház" tervet dolgozott ki, amelyet *Christoph Schönborn* bécsi bíboros érsek is támogat. Eszerint Bécsben plébániákon, egyházi intézményeknél megfelelően képzett tanácsadó tart majd szolgálatot elváltak számára. Ez az „SOS partnerség" elnevezésű hálózat tanáccsal és segítséggel áll majd az érintettek rendelkezésére. (Kathpress)

Argentin társadalmi feszültségek

II. János Pál pápa a dél-amerikai ország számára nagyobb társadalmi igazságosságot és a javak jobb elosztását követelte, amikor április 5-én fogadta *Fernando de la Rua* argentin elnököt. Emlékeztetett az argentinai püspöki konferencia tavaly novemberi drámai felhívására. Reményét fejezte ki, hogy e felhívás meghallgatásra talál és így megakadályozható lesz az erőszak fokozódása. A pápa a válság egyik okát — szakértők véleménye alapján — az ország valutájának erős dollárhoz kötöttségében látja. Argentína 37 millió lakosából 14 millió szegény. Minden harmadik munkaképes korú lakos munkanélküli vagy alig kereső. (Kathpress)

Munkáspapok találkozója

Négy földrész mintegy 450 katolikus munkáspapját várják júniusban első nemzetközi találkozójukra Strasbourgba. A francia munkáspapok párizsi titkársága közölte, hogy a találkozó témája a munkáspapság jövője a globalizálódó világban. A munkáspapmozgalom 1941-ben Franciaországban indult a németországi kényszermunkásokkal közösséget vállaló papok tapasztalatai nyomán. A Vatikán 1953—1954-ben a papok gyári munkáját napi három órára korlátozta, és gyári közösségek létrehozását igényelte. 1959-ben teljesen megtiltották a papok gyári munkáját. A II. vatikáni zsinat után a mozgalom bizonyos feltételekkel újraindulhatott. Franciaországban becslések szerint ma 6—700 munkáspap tevékenykedik. (Kathpress)

A túlélés feltétele

Joachim Wanke erfurti püspök megítélése szerint a keresztény egyházak közeledése a kereszténység túlélésének feltétele. Meggyőzően kell megoldani a keresztény egyházak keresztény és egyház jellegének problémáját. Nem az egyformaság egységét, hanem a sokféleségben megélt egységet, a történelmi, kulturális és teológiai sajátosságok tiszteletében építjük. A püspök az erfurti egyetemen a „világvallások a XXI. században" című előadássorozatot nyitotta meg április 5-én. (Kathpress)

Moltmann 75 éves

Jürgen Moltmann világhírű német evangélikus teológiaprofesszor 75 éves. 1964-ben jelentette meg híressé vált „A remény teológiája" című kötetét, mely a II. világháború és Auschwitz szenvedéseiből kiindulva dolgozta ki a „végső dolgokra" tekintő teológiáját. (Kathpress)

König bíboros új kötete

„Úton az emberekkel — a tudástól a hitig" címmel (Unterwegs mit den Menschen — vom Wissen zum Glauben) a bécsi Dom kiadó 300 oldalas kötetben jelentette meg Franz König bíboros elmúlt öt évben írt cikkeit és tartott előadásait az egyház és társadalom kérdéseiről. Az április 5-én bemutatott kötetet *Annemarie Fenzl* és *Földy Reginald* szerkesztette. (Kathpress)

Európa legyen „európaivá"

Az osztrák püspöki konferencia mariazelli tavaszi ülésén nyilatkozatot fogadtak el az Európai Unió bővítésének határozottabb támogatásáról. Európa „európaizálásának" nevezik, hogy nemcsak Nyugat-, de Kelet-Európa is csatlakozzék a közösséghez. A földrész „két tüdővel lélegezzék." Az Európai Unió pedig nem lehet csupán gazdasági, piaci közösség, hanem lelki-szellemi egységre kell törekedni. Ebben az európai keresztény örökség vállalásának fontos szerepe van. (Kathpress)

„A hivatás éve"

Az osztrák püspöki konferencia arra szólítja fel a katolikusokat, hogy jövőre „a hivatás évében" minden megkeresztelt tudatosítsa magában keresztény hivatását, és az egyházon, társadalmon belül elkötelezetten vállalt szerepét, munkáját. Csak a keresztény hivatás értékének és jelentőségének általános megélésétől várható, hogy aki papi vagy szerzetesi hivatást érez magában, követni tudja. Nem szabad csak a papi és szerzetesi hivatást kiemelni „hivatásként", mert a keresztény hivatásból születhet csak a papi és szerzetesi küldetés. (Kathpress)

A papi hivatások Olaszországban

A Prospettive című katolikus hetilap egy felmérés eredményét közli, melyet 800 pap körében végzett, akik a hivatásgondozás területén dolgoznak. A megkérdezettek 43 és fél százaléka számára az a legfontosabb kérdés: milyen, a mai körülmények között érthető és hiteles nyelvezettel lehet megszólítani a fiatalokat. A papok nem megfelelő felkészültsége közel 18 százaléknak okoz gondot. 13 százalék véleménye szerint a püspök nem áll a helyzet magaslatán, és majdnem ugyanilyen azok aránya, akik szerint nem kielégítő a püspök kapcsolata a papokkal. Közel 35 és fél százalék azt tartja, hogy a világi híveket nem vonják be eléggé az egyházi szolgálatokba. A papok 27 százaléka szerint megnövekedett a fiatalok egyházi jelenléte, 26 százalék pedig úgy tapasztalja, hogy a vasárnapi szentmiséken többen vesznek részt. (VR/MK)

A plébániai tanácsok jelentősége

A grazi egyházmegyében jövő év március 17-én lesz a plébániai tanácsok választásának napja, melyre már most megkezdődött az előkészítő munka. *Egon Kapellari*, az egyházmegye új püspöke a mostani tanácstagokhoz intézett levelében jelzi, hogy végig kell majd látogatniuk a családokat a természetesen titkos templomi választás előtt. Nem csak a választás előkészítése miatt, hanem a közösségi kapcsolatok miatt. Kapellari püspök Karl Rahnert idézi, aki egyszer azt mondta: a plébánia nem lehet olyan kályha, amely csak önmagát melegíti. Tavaly jól sikerült ez a missziós látogatási akció. (Kathpress)

Cseh országos szinódus készül

Csehország katolikus egyháza 2003-ban országos szinódust tart Velehrádon — jelentette be a püspöki konferencia. Ilyen tanácskozás utoljára 1860-ban volt Csehországban. A szinóduson püspökök, papok és világi katolikusok a papok és világiak egyházon belüli viszonyáról, és a II. vatikáni zsinat dokumentumainak a cseh társadalmi helyzethez való alkalmazásáról tanácskoznak majd, megfelelő előkészítéssel. (Kathpress)

Kínai letartóztatás

Nagypénteken ismét őrizetbe vették a 79 éves *Si En-Hsziang* Rómához hű kínai püspököt, néhány papjával együtt. A püspök eddig már összesen 30 évet töltött börtönben. Az ország északi részén Jihszien egyházmegye püspöke. 1996-ban megszökött a letartóztatás elől és azóta bujkált. (KNA)

Európai Ökumenikus Találkozó

II. János Pál pápa üzenetének felolvasásával nyílt meg április 19-én az új évezred első nagy ökumenikus találkozója, amelyet az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsa (CCEE) és az Európai Egyházak Konferenciája (KEK) közösen szervezett. A pápa levelében örömét és reménységét fejezi ki a strasbourgi találkozót illetően, kifejtve, hogy az összejövetel a különféle európai egyházi szervezetek aktív közreműködésének gyümölcse, amely jól beleilleszkedik a nagy jubileum által meghatározott irányvonalba. Erre a mostani találkozóra éppen abban az évben kerül sor, amelyben a keresztények közösen, ugyanazon a napon ünneplik Krisztus feltámadását, aki „az út, az igazság és az élet." Európában különösen sürgető szükség van az evangélium világos, egyértelmű hirdetésére. A különféle kultúrákból, hagyományokból és értékekből összefonódó Európát nem lehet sem megérteni, sem tovább építeni eredeti önazonossága gyökereinek figyelembevétele nélkül: a földrész nem tagadhatja meg keresztény lelkiségét, amely teljesen átitatja. Ennek a fontos kihívásnak a megválaszolására szükség van a társadalmi és egyházi élet minden szintjén történő együttműködés fokozására, a két- és sokoldalú párbeszéd elmélyítésére.

A Szentatya levelét *Amédée Grab* érsek, a svájci püspöki kar elnöke olvasta fel, akit az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsa elnökül választott meg *Miloslav Vlk* bíboros utódaként.

Karl Lehmann bíboros, mainzi érsek, a német püspöki konferencia elnöke a találkozót megnyitó beszédében hangsúlyozta: „Az ökumenizmus még távol van közösségeink mindennapi életétől, sok minden, amit már papírra leírtak, még nem íródott be szívünkbe és életünkbe." A bíboros nem hagyományos módon nyitotta meg a találkozót, hanem párbeszédet folytatva a német származású román evangélikus lelkésznővel, *Elfriede Dörr*el, aki személyében jelképezi a találkozó másik újdonságát, a fiatalok tömeges jelenlétét. Csütörtökön este a strasbourgi székesegyházban ökumenikus szertartást tartottak.

Az európai egyházak képviselői a találkozó keretében április 22-én aláírták az ökumenikus chartát, mely a földrész egyházai számára megjelöli az együttműködés főbb irányelveit. A keresztény egyházak közötti párbeszéd eme alapdokumentumának aláírását felekezetek közötti ünnepi liturgia előzte meg, melyet a Szent Tamás evangélikus templomban tartottak. Katolikus részről Miloslav Vlk bíboros, prágai érsek, az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsának elnöke, és Jérémie, franciaországi ortodox metropolita, a mintegy 100 ortodox és protestáns egyházat tömörítő Európai Egyházak Konferenciájának képviselője látta el kézjegyével a dokumentumot.

(VR/MK)

Dachauban szentelték pappá

Az amerikai csapatok 1945. április 29-én szabadították fel a dachaui koncentrációs tábort. A túlélő rabok között volt egy fiatal pap, *Karl Leisner*. Egyetemistaként a münsteri egyházmegye katolikus ifjúsági vezetőjéből lett kispap. Már diakónusként (szerpapként) tbc-fertőzést kapott, de ez nem akadályozta meg a nemzetiszocialista titkosrendőrséget, hogy a háború kitörésekor (1939) a koncentrációs táborba zárják. 1944 karácsonya előtt szentelte pappá ott a lágerben egy ugyancsak rab francia püspök.

A koncentrációs táborból való szabadulása után már nem sokáig élt szabadon. Tüdőbaja a leromlott szervezeten úrrá lett és 1945. augusztus 12-én lényegében Dachau vértanújaként fejezte be földi életét. Már a tábor felszabadításakor olyan gyenge volt, hogy nem tudta elhagyni ágyát. Mégis tudott örülni a diktatúra bukásának, a szabadságnak, az ablakon át látott természet szépségének. Naplót írt, amíg erejéből telt. Mindenért hálás és tele volt reménnyel, hogy hazája lelki-szellemi újjáépítésében részt vehet. Naplója utolsó feljegyzése hálaadás volt Istennek, hogy a dachaui rabság hat éve nem tudta megtörni lelkét, hitét. „Köszönök mindent!" (Christ in der Gegenwart)

Az egyházvezetés decentralizálásáért

Timothy Radcliffe OP, a domonkos rend legfőbb elöljárója a német katolikus hírügynökségnek adott nyilatkozatában a szükséges egyházi reformokról szólt. Szerinte a helyi egyházakban a kollegiális vezetés fórumai lehetnének a szinódusok. „Bizonyos decentralizálásra" van szükség. Ami az afrikai papság körében apácák ellen elkövetett szexuális visszaéléseket illeti, magukat az afrikaiakat kellene megkérdezni, kívánnak-e nős papokat. Ha a helyi egyházak nem találnak meghallgatásra, újból visszaesünk a túlzott központosításba. A domonkos rendben nem rossz a helyzet a növendékek számát illetően: öt domonkos szerzetesre esik egy novícius. Világszerte összesen 1200 rendi növendék készül hivatására. Legtöbben az Egyesült Államokban, de Nagy-Britanniában, Franciaországban és Németországban is elég jó a helyzet. Radcliffe, aki 1992 óta vezeti rendjét, cáfolta, hogy a szerzetesélet kihalóban volna Európában. A fogyasztói társadalom visszahatásaként is — ha nem is tömegesen — mindig vannak fiatal emberek, akik az evangéliumot hatékonyan akarják hirdetni a társadalomnak. (KNA)

Márai Sándor hazatért

Gulyás Gyula Márai-szobrának avatásán

A szobrok, ha csak nem diktátoroknak állítják őket, a nemzet kegyeletének és tiszteletének maradandóságát jelképezik. Márai Sándor, akinek emléke előtt most így tisztelgünk, kedves sétaútjaira és tereire pillantva, talán békességgel szívében nyugtázza, hogy a hajdani romos Buda szépséges városrésszé változott. A szorgalom, amelyet oly fontos erénynek, ősei meghatározó tulajdonságának mondott, eltüntette a háború sebhelyeit, s a magyarság azon fáradozik, hogy élete és fejlődése vezérlő eszméivé tegye azokat a kívánalmakat, amelyeket ő így fogalmazott meg:

„…úgy élsz, mint az őrszem, aki virraszt a vártán, fegyver kezében, pillantása kemény és engesztelhetetlen, senkiben sem bízik, sok feketét iszik, hogy el ne kókadjon, mindenkit pártatlanul és hidegen kérdez: 'Hé! Állj! Ki vagy?…' — s nem engedi közel, ha nem tudja a jelszót. Mi a jelszó? Három. Az egyik ez: 'Becsület'. A másik: 'Szándék tökéletesnek lenni'. A harmadik: 'Részvét'. Szúrj keresztül mindenkit, aki közeledni mer, és nem tudja a jelszót."

Az ő számára telített jelentésűek voltak e jelszavak. Becsületes volt, írói tökéletességre törekedett, és mély részvéttel szemlélte a szegényeket s a megsemmisítésre szánt polgárokat. Úgy méltó és igazságos, hogy a polgári életvitelt és életszemléletet visszaállítani vágyók erőszakos elfeledtetése után ismét felnézhessenek rá, mint hiteles szavú útmutatójukra.

A *Föld, föld!…* egyik megrendítő részletében leírta, mekkora fájdalommal tekintett le a Vár oldaláról a műveiben jelképessé nőtt városra. Az idősebbek még emlékezhetnek, hogy az Attila út egyik házában lelőtt repülőgép lebegett ég és föld között. A bombák által kettévágott házak kitárták addig féltve őrzött titkaikat, szekrények ajtaját lengette a szél, a megbillent íróasztalok mellől eltűnt, talán a romok alá temetődött, aki addig ott dolgozott. A pusztulás ijesztő képei tárultak a szemlélő elé. Eltűnt Kosztolányi háza, el Máraié. Csak néhány könyvét tette föl a kézikocsira, és fuvarozta ideiglenes otthonába.

1945-től 1948-ig ez az ideiglenesség volt magatartása meghatározó eleme. Úgy érezte, a sors beteljesítette félelmeit, amelyek akkor kerítették hatalmukba, amikor 1944 Sándor-napján házának ablakából kifigyelve hallotta a Várba földübörgő német tankokat, s akkor váltak végérvényessé, midőn a keleti mentalitással találkozva rettegéssel ébredt rá, hátha mégis beteljesedik Spengler jóslata, és a nyugati világ végóráit éli, mert a hagyományoknál erősebb a diktátorok hangja, amelyekről a *Sértődöttek*ben írt, s fontosabbak lesznek a pártjelvények, mint a szellem embereinek szövetsége. *„Semmi nem könnyebb, mint megbékülni, hátba ütni a világot és azt mondani: 'Isten neki, már nem haragszom'."* Ő azonban megőrizte szívében ősei protestáló lovagját. Elment, hogy ne azonosuljon a rosszal. Az emlékei azonban elkísérték, mert szívósan ragaszkodott hozzájuk: a becsülethez, a részvéthez és a tökéletesség igényéhez. Ezek akkor is vezércsillagai voltak, amikor minden egyéb elporladni látszott. Mennyi fájdalmat, lemondást sugallnak a Halotti beszéd sorai:

Őrizd eszelősen néhány jelződet, álmodat,
Ne mukkanj, mikor a boss megszámolja fogad,
Szorongasd még a bugyrodat, rongyaidat, szegény
Emlékeid: egy hajfürtöt, fényképet, költeményt.
Mert ez maradt.

S mintha rímelne e csüggedt helyzetértékelésre az 1956-os forradalom után írt *Imáj*ának alábbi gondolata: *„Most, mikor a Pieta női arcát néztem a római templomban, megértettem, hogy ilyen Magyarország arca is. Figyelmes és közömbös, mert nagyon szenved. Hungária így hajol a magyar nemzet fölé. Már nem vádol. Csak figyel és vár."*

Az a tény, hogy így együtt állhatunk Márai Sándor kifejező és hiteles szobránál, azt jelzi, hogy Hungária figyelmes várakozása nem volt hiábavaló, s nem igaz az sem, hogy csak annyi maradt meg egy életműből, amennyit Márai őrzött „bugyrában". Mert művei élnek, megjelennek, s azokat az eszményeket sugározzák felénk is, amelyeket ő egy összefoglaló szóval magatartásnak nevezett, és leglényegét így fogalmazta meg: *„Napról-napra, óráról órára cselekedni kell, személyesen. Adni, segíteni, erősíteni, tanítani, rejteni, vigyázni éjjel és nappal."*

Van mire vigyáznunk, van mit őriznünk, akad még tennivalónk. Erre is figyelmeztet e szobor, amelynek megszületése által újra meg újra visszaidézhetjük irodalmunk egyik jelentős alakját. Abban a tudatban tehetjük ezt, hogy az általa kifejezett és szívósan őrzött életérzések mit sem veszítettek emberi taralmukból.

Egy New Yorkban írt naplójegyzetét idézem: *„Hőség. A Hudson felett meg köd. Séta közben, átmenet nélkül, hirtelen a menekült mérnök hangját hallom, amint ezt mondja: 'Kérem, mi magyarok most már lelki semlegességben akarunk élni.'"*

Márai azonban sosem élt és alkotott lelki semlegességben. Elkötelezettje volt a magyarságnak és nyelvünknek. A hazugságok hallatán ugyan őt is megkísértette az a gondolat, hogy a régi, megbecstelenített szavakat újakra kellene cserélni. De mert erre nincs mód, úgy használta őket, hogy tiszták és igazak maradjanak, olyanok, mint Arany János, Krúdy Gyula vagy Babits szavai. Ez sem homályosuló példa adása.

Márai Sándor napjainkban, szemünk láttára emelkedik szeretett Európája megbecsült írói közé. De nem a világot járt polgári írót becsülik személyében, hanem egy sokat megért magyar írót, a múlt század hiteles krónikását, aki innen, a Vár oldalából a világot is látta, s bennünket is látni tanít, cselekvésre ösztönöz.

1948-ban édesapámmal, aki a Révai Kiadónál a sorozatát gondozta, a Margit utcai vendéglőben találkoztak. Apám magával vitt engem is. Itt hangzott el a végzetes szó. „Elmegyek". Gyerekfejjel még örültem is, hogy e magas, hűvös ember magunkra hagy bennünket. Honnan érthettem volna meg e szó jelentését?

És most tanúja lehetek visszatérésének. Visszajött közénk, nézi a várost, talán Csutora ismerős vakkantását is hallja, s látja Kosztolányit, amint lohol lefelé, tömött aktatáskával. A fordulóból viszszaint, s Márai elmosolyodik. Itthon van megint, végérvényesen itthon.

Rónay László

(Elhangzott április 11-én, a budapesti Mikó utca és Logodi utca sarkán felállított szobor avatásakor.)

Lapszemle helyett

A biztató pléhkrisztus

„Akkor történt, mikor végigjártam az országot" — gondol vissza élete eseményeire a Vándor, a *Szabad Föld* húsvéti számában. „Mentem, mendegéltem, mint legkisebb fiú a mesében, s (…) egy borús délutánon észrevettem, hogy ott van pár méterre tőlem maga Jézus Krisztus. Egy útszéli kereszt alatt, a fűben hevert. Kicsit sápadt volt, de hát milyen lett volna egy pléhkrisztus akkor és ott, abban az alföldi faluban…" Lassított, hiszen — így a Vándor — „az ember nem mindennap találkozik Jézussal személyesen. Pláne akkor, mikor ő maga is vándorol, keresve az üdvét, mely valahová elkóborolt." Ránézett, s mivel mintha Krisztus egy cseppet elmosolyodott volna, felbátorodott, s leült melléje a fűbe. „S akkor egy hang arra biztatott — folytatja beszámolóját a Vándor —, szóljak olyasmiről, amire ráférne Krisztus segítsége." S Krisztus „figyelni kezdett, s időnként mintha hunyorított volna, hogy ne lankadjak, folytassam tovább." Úgy érezte, elnyerte bizalmát, következésképp kifakadt belőle a nagy kérés: „Ránk férne már az az igazítás, uram, túl sok volt a rossz és sokáig tartott!" De mit várhat egy útszélre kidobott, rozsdásodó pléhdarabtól? Jönne legalább egy jóbarát, „akinek aranykeze van, s ecsetjével rá tudna lopni egy kis színt a földre lökött pléhkrisztus arcára. Olyan színt, ami fényt adna, hogy el ne tévedjünk." Nem, mégis jobb így kopottan, sárosan: így valahogy méltóbb minden vándorlóhoz. Felemelte hát a fűből Jézust, és elindult vele: egyik kezében a vándorbot, másikban a Megváltó.

-szá-

KÖNYVESPOLC

Gyürki László: Magyar zarándokok és magyar emlékek a Szentföldön

Ha egyszer valaki vállalkozik arra, hogy a jubileumi és a millenniumi esztendő történéseit feldolgozza, talán elegendő lesz, ha a zarándoklatokat sorra veszi: tökéletesen kirajzolódik belőlük a hit, a megújulási szándék, az áldozathozatal és a közös vándorlás átformáló, megindító láncolata.

Milliók keltek útra, hogy átlépjenek a Szent Kapun; hogy végighaladjanak a Via Dolorosán; és zarándokok sokasága vett részt az egyes országok, városok, plébániák saját szervezésű útjain.

Gyürki László könyvében az egyik leggyakoribb úti célról, a Szentföldről rajzol izgalmasan új képet. A könyv nekünk, magyaroknak készült; a mi kalauzunk, csak a miénk: bár a Szentföldről szól, mégis elsősorban rólunk beszél. Eleinkről, történelmünkről, küzdelmeinkről — úgy, ahogyan eddig kevesen tették.

Egyrészt nyomába eredhetünk ugyanis mindazoknak, akik magyarként útra keltek Jézus Krisztus szülőföldje felé. Másrészt Krisztus lába nyomába lépve bejárhatjuk az ő útjait — s rácsodálkozhatunk a magyar zarándokok és elkötelezett hitvallók építészeti, művészeti, munkájára, jelet hagyó küzdelmeire.

Beléphetünk Szent István zarándokházába Jeruzsálemben, felkereshetjük III. Béla királyunk emmauszi várát, a pálosok Tábor-hegyi templomát, vagy követhetjük az évszázadok során zarándokló magyar ferences testvéreket. Megcsodálhatjuk a Getszemáni-barlangban lévő magyar kéz alkotta keresztet, az Olajfák hegyén lévő táblán magyar nyelven olvashatjuk a Miatyánkot, s Názáretben vethetünk egy pillantást a Magyarok Nagyasszonya mozaikra.

S míg engedjük, hogy Gyürki László végigkalauzoljon zarándok múltunkon, míg jogos büszkeséggel olvassuk a ránk vonatkozó sorokat, talán megérik bennünk az imádság: add, Uram, hogy az életem szüntelen, Feléd vivő zarándokúttá váljon!

Ha másképpen nem is, legalább lélekben lépjünk az előttünk járók nyomába. (Magánkiadás — Körmend, 2000)

(Megvásárolható: r.k. plébánia, 9900 Körmend, Faludi u. 1.)

Süveges Gergő

Kránitz Mihály–Szopkó Márk: Teológiai kulcsfogalmak szótára

„Hiszem, ha látom." Az emberiség történelme során talán még soha nem volt annyira jellemző ez a mondat a világgal való kapcsolatunkra, mint manapság. Tamáskodó világunk számára talán mindennél fontosabb, hogy saját szemével lásson, ujjával érintsen, kameráival rögzítsen, digitálisan hitelesítsen mindent, ami csak körülveszi. Viszonyítási pontokat, kapaszkodókat keresünk a változó világban — hátha hozzá tudjuk csomózni saját bizonytalanságainkat.

A hit, a bizalom, a tekintély sokszor kedves, múlt századi hiedelmek képzetét keltik, melyek nem is hordozhatnak valódi ismereteket. Komoly ember komoly dolgokkal foglalkozik. „Mert ilyenek a fölnőttek."

Az hiteles, ami mérhető. Ami szótárakba rendezhető, ábécébe szedhető, szabályokba foglalható és képletekbe önthető: nagy szükségünk van hát szótárakra, szabályokra és képletekre. Még akkor is, ha Isten világáról gondolkodunk. Mert eligazodásra vágyunk, keretekre, ösvényekre — és vezetőkre, akik utat mutathatnak.

Nagy öröm, hogy ma már az Istenről való beszédben is vannak útjelzőink. A *Teológiai kulcsfogalmak szótára* ezért sokkal több annál, mint amit saját fülszövege hirdet. Mert igaz, hogy több mint négyszáz szócikkével hasznos segítség gimnazistáknak, hallgatóknak, oktatóknak egyaránt. Igaz, hogy bizonyítja: az Egyház naprakész, aktuális, és a ma élő ember igényeire is képes rezonálni. Az is igaz, hogy a hittudomány nyelvének egységesülésében és fejlődésében fontos lépés. Ám ezeknél sokkal több.

Azt mutatja ugyanis mindenki számára, hogy a teológia nyelve hiteles — ha úgy tetszik: mérhető — nyelv, amely tudományos igénnyel szól arról, ami a maga teljességében valójában megragadhatatlan, csupán körülírható.

S míg a szótárt böngésző az *Abba* szótól eljut a *zsolozsmáig*, talán egy magasabb, meg nem érinthető, de minden bizonnyal jelen lévő valóság képe is kirajzolódik előtte.

(Szent István Társulat, Budapest, 2001)

(Kapható az Új Ember könyvesboltban.)

Süveges Gergő

A bazilika füve

- változatok a bazsalikomra-

Egyik templomunk elnyerte a basilica minor rangot, és ez roppant büszkeséggel töltötte el a nemrég odahelyezett ifjú káplánt, akit rövidesen még az az öröm is ért, hogy zarándokokkal Franciaországba utazhatott. Az ottani bazilika oldalánál húzódott a piac, ahol szemet gyönyörködtetett a sok gyümölcs, zöldség, hús, sajt és hal.

A tavasz első napjaiban megjelentek a fűszernövények is, amelyek között káplánunk fölfedezett egy éppen neki valót. Világos zöldes levelei tengelyében már bimbóba szökkent a szár, rajta kúp alakban elhelyezkedő virágfürttel, némelyik viráglabdacs már bontogatta is halványkék virágait. Az árat is tartalmazó feliraton ez állt: basilic (basilicum).

— Bazilika virág! — lelkendezett magában. — Ezzel meglepem a plébános urat. Az ősszel kipusztult a templom előtt álló Mária-szobor alatti kőedényekből az árvácska — érvelt magában —, s milyen méltó pótlás lesz helyén a bazilika virág. Bazilika előtt bazilika virág — lelkendezett. Nem lévén jártas az ínyességben, azt sem sejtette, hogy ez egy fűszernövény. A dolgok rendben mentek. Hazaérte után átadta a virágot a plébános úrnak, aki továbbadta azokat a rózsafüzér társaság ültetésben buzgólkodó két tagjának, akik be is helyezték a palántákat a Mária-szobor lábánál árválkodó virágos ládákba. A palánták jól érezték magukat, hamarosan dúsulni kezdtek, és egyszer csak azt vette észre káplánunk, hogy misék után az arra haladók tépkedik a bokrocskák leveleit és hétről hétre csupaszodnak a bazilika növényei. A templom gazdája utánanézett a dolognak, és jártas lévén a jó ételek titkaiban, felfedezte, hogy a kiültetett növények közönséges bazsalikomfüvek, amelyek nem éppen a Mária-szobor köré valók. Hogy mást ültethessen a helyükre, kihirdette a vasárnapi misén, hogy vihet belőle bárki, immáron nemcsak titokban. A hívek között pedig megindult a tanácsosztás, mire lehet az illatos leveleket felhasználni.

Íme néhány lehetőség:

— Bazsalikomos gomolya. Tehén-, kecske- vagy juhgomolyát, netán mozzarellát szeletkékre vágunk, megszórjuk friss bazsalikommal, paradicsomkarikákkal díszítjük, és megöntjük olívaolajjal. Frissítő előétel.

— Bazsalikomos hústálak. Mintha pörköltet vagy paprikást készítenénk, bármely húst (legjobb a borjú) darabokra vágunk, zsiradékban apróra vágott hagymát üvegesítünk, majd átforgatjuk benne a húst, héjától és magvaitól megszabadított paradicsomdarabokat adunk hozzá, és kevés borral felöntjük. A húst puhára pároljuk, majd a besűrűsödött raguhoz fellaskázott bazsalikomleveleket és apróra vágott fokhagymát keverünk, sózzuk, borsozzuk és az egészet jól átpároljuk. Tésztával vagy rizszsel, esetleg petrezselymes burgonyával tálaljuk.

— Bazsalikomos tészta. Míg a víz forr, majd amíg kifőzzük a metéltet vagy a spagettit, olajon apróra vágott hagymát üvegesítünk (többféle hagymából ízesebb), ehhez adjuk a héjától és magvaitól megszabadított kockára vágott paradicsomot és 10 perc múltán a laskázott bazsalikomleveleket, végül felaprított fokhagymát ízlés szerint. A kifőtt tésztát olívaolajjal átkeverjük, rászedjük a bazsalikomos ragut, és reszelt sajt kíséretében feltálaljuk. Negyedóra alatt elkészül a kitűnő vacsoraétel.

A bazilika előtt álló Máriaszobor lábánál hamarosan ismét árvácskák ékeskedtek, a falu lakói viszont újból megkedvelték dédanyáink egyik legkedvesebb fűszernövényét, a bazsalikomot.

Jósfay György

GULYÁS GYULA

Felavatták Márai első köztéri szobrát

Az író egykori lakhelye mellett áll Gulyás Gyula megrendelés nélkül készült műve

Márai Sándor első köztéri szobrát avatták tegnap az író 101. születésnapján, egykori lakhelye mellett, az I. kerületi Logodi utca és Mikó utca sarkán. Az épületet, amelyben Márai 1931 és 1945 között lakott, a háborúban lebombázták, az írónak csak néhány könyvet sikerült kimenekítenie a romok közül.

A mellszobrot Gulyás Gyula készítette. Mint mondta, megrendelés nélkül fogott a munkához, s a Petőfi Irodalmi Múzeum munkatársainak segítségével sikerült támogatást és helyet találni a portrénak. Mintául régi fényképek szolgáltak, különösen egy 1938-ban készült felvétel, amelyen a Szervita téren, dedikálás közben látható az író.

Az avatáson jelen voltak a Márai család tagjai. Az író unokahúga, Márai Enikő a Mikó utcáról szóló verseket szavalt. Képviseltették magukat a szülőváros, Kassa polgárai is. A szobrot az I. kerület polgármestere, *Nagy Gábor Tamás* és *Rónay László* irodalomtörténész leplezte le. Rónay tanár úr, aki Márai első hazai kutatói közé tartozik, felidézte művei hangulatát. Mint mondta: Márai a szemünk előtt emelkedik szeretett Európája megbecsült szerzői közé.

Cs. L.

Nagy Gábor Tamás és Rónay László leplezték le az alkotást

FOTÓ: TEKNŐS MIKLÓS

UTASOK

A várhatóan leginkább zavaró útakadályok

Forrás: Fővinform NÉPSZABADSÁG-grafika

● A III. kerületben a Dereglye utcát lezárták a Bécsi útnál építkezés miatt. A Lajos utca felől hajthatnak be erre az útszakaszra. (A forgalomkorlátozás várhatóan október közepéig tart.)

● Csillaghegyen, a Pusztakúti úton, a Határ útnál tart a közműépítés, csak a fél útpálya járható. A váltakozó irányú áthaladást jelzőlámpa szabályozza.

● A Bartók Béla út–Tétényi út–Karolina út csomópontban a vasúti híd felújítása miatt sávlezárás lassítja a forgalmat.

● A 6-os számú főút fővárosi szakaszán az M0-ás autóút és a Vilmos utca között aszfaltozzák a régi útpályát. A forgalmat az új útpályára terelik át, ahol irányonként egy sáv járható.

Bevásárlás az ünnepi kirajzás előtt

Hajóskapitányok készülhetnek így déltengeri útra

Most már minden és mindenki a közelgő húsvétról szól. Amúgy is hajlamosak vagyunk az ünnepi előkészületeket túlzásba vinni, ilyenkor pedig az akciók, reklámok, „el ne halaszd" lehetőségek özöne még inkább feszíti az idegeket, nyitogatja a pénztárcákat. Ha ezt a három napot ráadásul vidéken töltjük, a húsvéti bevásárlás még bonyolultabbá válik.

MUNKATÁRSUNKTÓL

Régi tapasztalatunk, hogy minél kisebb egy falu, annál drágább minden az egy szem vegyesboltban. Előfordult például, hogy 30 forintért adták a tojás darabját, 170 forintért egy liter zacskós tejet, 150 forintért a kenyeret az alig százlelkes kis településen.

Így aztán igyekszünk mindent előre megvenni, amire a hosszú (vendégekkel és hagyományos étkezési szokásokkal súlyosbított) hét végén vidéken szükségünk lehet. Középkori hajóskapitányok készülhettek így egy-egy déltengeri útra.

Szombatra nagyszabású bablevest tervezünk: a fehér- és tarkababot 480, a nagy szeműt 600 forintért adják hozzá. A bele való zöldséget legegyszerűbb az előre elkészített adagban, 100-120 forintért megvenni. Fokhagyma is kell: három darabot egy százasért adnak. Füstölt disznóláb 340-ért, csülök 860-ért kerülhet bele, vagy nem rossz ötlet a füstölt pulyka alsócomb sem, amelynek kilója 598 forint. A tervezett esti szalonnasütéshez 450 forintért láttunk csemegeszalonnát, száz forintért három csomó retket és négy darab fehér paprikát vettünk hozzá.

A húsvéti reggeli elengedhetetlen kelléke a főtt füstölt sonka, tormával, tojással körítve. A hagyományos „parasztsonka" 1049 forinttól kapható, hasonló áron a kötözött is. („Azt írja meg, hogy tavaly ugyanezt még 699-ért tudtuk adni! Ma több az érdeklődő, mint a vevő" – fakad ki a hentes, jegyzetelésemet látva.)

Fejes saláta száz forintért, egy kis üveg torma 150-ért kapható hozzá. Vasárnapi menü a töltött káposzta vagy a sült oldalas lehet – tervezgetünk –, mindkettő előre elkészíthető. Az újpesti piacon a savanyú káposzta kilója 160 forint, a darálni való húst 869 forintért adják, a sertésoldalas 699 forintba kerül.

Hétfőre kirándulást tervez a család, aznapra biztosan marad is mindebből, inkább csak biztonsági tartalékként veszünk egy kiló sertéscombot 889-ért – legfeljebb lefagyasztva marad.

A húsvéti ünnephez közeledvén, árucikké válnak a pesti piacokon máskor aligha látható dolgok is: élő nyuszit 1200 forintért, napos csibét 150-ért lehetne venni. Az édességkupacok szintén kikerülhetetlenek: egy zacskó apró csokitojás például 220-250 forint, húsz darab közepes nagyságút 550 forintért adnak, és – poénból – veszek egy 180 forintos foltos „bocitojást" is, ezzel lehet majd a kertben nosztalgikus tojáskeresést rendezni.

Apropó, kert: a bevásárlásoknak még csak a kezdetén járunk, hiszen még hiányzik az innivaló, a tej, a kenyér, ezerféle apróság, mégsem tud egy újdonsült telektulajdonos ellenállni a tökéletesen haszontalan, ámde szívvidítóan illatos nevű kerti növényféleségeknek. Veszünk tehát (beletörődve a megváltoztathatatlanba) néhány tő levendulát, pünkösdi rózsát, törpeszegfű-palántát is, hogy valami élő emlékük is maradjon majd a telken töltött ünnepnapoknak.

ÉS MAXIMUM ÁRAK 2001. ÁPRILIS 3. ÉS 9. KÖZÖTT (m.e.:Ft/kg)

LUDWIG
KORTÁRS
MÚZEUM
MŰVÉSZETI
BUDAPEST
MÚZEUM

Budavári Palota, "A" épület, 1014 Budapest, Szt. György tér 2.
Telefon: 375 9175, 375 7533 • Fax: 212 2534
1250 Budapest, Postafiók: 23.

Gulyás Gyula
Római inspirációk
1999. február 19 - március 21.

Gulyás Gyula nevét 70-es években készült geometrikus, a minimal arthoz és a konceptuális művészethez sorolható szobrai tették ismertté. A 80-as években szellemes gipszportréival lepte meg a közönséget, melyek a szobrász új oldalát: ragyogó jellemábrázoló tehetségét villantották meg. Majd az egyik büszt, Marilyn Monroe mellszobra egy nagyobb sorozatnak lett kiinduló darabja. A sorozat főszereplője a mítosszá vált amerikai színésznő. A pop artos vonásokat nyilván a téma is hozta magával, de ezek a stílusjegyek már a portréknál fellelhetők. Ezeket a műveket valamiféle eklektika jellemzi. Ötvözi a figurális elemeket a geometrikus részletekkel, fotó kivágásokkal, a festői, pasztózus felületet a teljesen egyenletes, sima festéssel. Ekkor jelentek meg Gulyás munkásságában azok a technikák, melyek inkább a kétdimenziós műfajához sorolhatók. Bár különféle tárgyakat, elemeket applikál a felületre, így a mű kijön a térbe, mégis inkább képként és nem szoborként értelmezhető.
A művész 1994-ben hosszabb időt töltött ösztöndíjasként Rómában. Ott kezdett rajzokat, grafikákat készíteni, melyek Gulyás Gyulát ismét új oldaláról mutatták be, kifejezési formái között újakat találunk. A grafikák ugyanis önálló művek, nem szobor-vázlatok. Témájuk, motívumaik megegyeznek a szobrokéival, de nem előzményei azoknak.
Az új sorozat első darabjait 1994-ben a Fészek Galériában mutatta be. Róma, az antikvitás, a mediterrán hangulat persze azóta sem hagyta nyugodni, mindig újabb és újjabb művek létrehozására inspirálta őt.
A Marilyn Monroe sorozatnál alkalmazott tiszta, erőteljes szineket a Róma inspirálta téglavörös és a mély sötétkék, illetve a fekete és a fehér váltotta fel. Palettája egyszerűsödött, a szinek használata lényegesen visszafogottabb.
A szobrok anyaga a gipsz és a farost után immár kő, vörös réz és bronz, a szobrászat klasszikus anyagai, melyek a múló idő folyamatában a maradandót képviselik.
A többször felbukkanó emberi figura, mely egy etruszk szobrocskára vezethető vissza, sematizálódik és egyneművé válik a geometrikus síkidomokkal. A Nagy ugrás, a Metronóm és a Találkozások című szobroknál a bronz emberi figura kerül mindig más és más korrelációba a kőből faragott kiugró vagy éppen a felszínbe besüllyedő geometrikus idomokkal. Egy-egy gondolatot több oldalról is körbejár, végigjátsza a variációs lehetőségeket, így nem csoda, ha újabb munkái szériák.
Az Aranykor és a Tibériusz halai című szobornál a figura már nem test, csak egy fémlemezből kivágott alak. Így még könnyedebb, légiesebb egyben még érzékletesebb szimbóluma az Ars longa, vita brevis mondásnak.

GULYÁS GYULA

A Kortárs Művészeti Múzeum / Ludwig Múzeum Budapest meghívja Önt

Gulyás Gyula
ACQUA et HELIOS

című kiállításának megnyitására
1999. február 19-én pénteken 19 órára

A kiállítást megnyitja: Dr. Hegyi Lóránd, a bécsi Museum Moderner Kunst / Stiftung Ludwig Wien igazgatója

Megtekinthető 1999. március 21-ig

Kortárs Művészeti Múzeum / Ludwig Múzeum Budapest, Budavári Palota, "A" épület
tel.: 375 9175 fax: 212 2534 e-mail: ludwig@c3.hu

Nyitva hétfő kivételével naponta 10-18 óráig

The Museum of Contemporary Art / Ludwig Museum Budapest
invites you to the opening of the exhibition

Gyula Gulyás
ACQUA et HELIOS

on 19th February 1999 at 7 p.m.

Opening speech by Dr. Lóránd Hegyi, director of the Museum Moderner Kunst / Stiftung Ludwig Wien

Open till 21st March 1999

Museum of Contemporary Art / Ludwig Museum Budapest, Royal Palace, Building 'A'
tel.: (36 1) 375 9175 fax: 212 2534 e-mail: ludwig@c3.hu

Open: Tue-Sun 10 a.m. - 6 p.m.

A kiállítást támogatták / The exhibition is supported by Nemzeti Kulturális Alap, Magyarországi Ludwig Alapítvány, Szabó Öntészeti Kft., Holz-Wood Ipari, kereskedelmi és szolgáltató Kft.

96 ROMA

Kortárs Művészeti Múzeum Ludwig Múzeum Budapest

Museum of Contemporary Art Ludwig Museum Budapest

1998. szeptember–december

játszott, és amelyet legendássá vált művészettörténészek, festők, szobrászok és költők alkottak. Kolářt írásai kritikus hangvétele miatt 1953-ban három évre börtönbe zárták, néhány írását betiltotta a cenzúra, de ő ennek ellenére nem vesztette el lelkesedését. A 60-as, 70-es évek lázas kísérletezéssel, új technikák felfedezésével és fejlesztésével teltek. Először 1979-ben jelent meg *A technikák lexikona* című kötet, mely közel 120 különböző kollázs-technikát foglal össze és mutat be, köztük a „rollage", a „magrittage" és az „interkollázs" eljárásait. Kolář 1980-as párizsi útja alatt úgy döntött, hogy tartósan letelepszik a francia fővárosban, ahol ma is él.
Kolář életműve a humor, az új technikák kifejlesztése és az alkotás szeretetének egyesítésén túl a 20. század képzőművészetének egyik legkomolyabb kísérlete arra, hogy képet alkosson az emberi létezés lényegéről és jelentéséről.

A kiállítás kurátorai: RICHARD DRURY (Prága) és ZÓLYOM FRANCISKA (Budapest)

ŠWIERKIEWICZ RÓBERT
Tugboat / Lökőhajó című installációja

■ 1998. október 29 – november 29.

Az 1942-ben született Świerkiewicz Róbertről ezt írja Hajdu István: „Pályája kezdete óta tökéletes szabadsággal és jó értelemben vett gátlástalansággal közlekedik a 20. század második felének stílusai és áramlatai között, s teljes felhőtlenséggel, aggálytalansággal

ŠWIERKIEWICZ RÓBERT
Vázlat a Kortárs Művészeti Múzeumba készülő installációhoz, 1998
fotó: Rosta József

veszi birtokba a legkülönfélébb eszközöket". Ez alkalommal régóta tervezett, nagyszabású installációját valósítja meg a Kortárs Művészeti Múzeumban, mellyel újabb, különös formát vezet be a képzőművészetbe: a művész három hőlégballont állít ki, melyek közül a két kisebb méretű a múzeum aulájában, egy pedig a múzeum melletti téren lebeg majd. A szabadtéri ballon valódi hőlégballon, repülésre is alkalmas, 24 méteres magasságával a város minden pontjáról látható lesz, vörös-ezüst színű kupoláját Świerkiewicz Róbert kék feliratai díszítik. Az épületen belüli, formájukban nemi jegyeket viselő „hölgy-" és „úrballont" nagyméretű festmények veszik körbe. A hatalmas méretű nyers vásznakat a Duna „közreműködésével" festette meg a művész, a folyó vízében úszó vászonra felvitt festékadagokat a víz áramlása oldotta véletlenszerű, festői mintákba.
Az installáció valódi szenzáció, olyan monumentális projekt, melyre csak ritkán adódik lehetőség a képzőművészet területén, így a mű akár az év képzőművészeti eseménye is lehet.

A kiállítás kurátora: SZIPŐCS KRISZTINA

A KORTÁRS MŰVÉSZETI MÚZEUM – LUDWIG MÚZEUM BUDAPEST vidéki és külföldi rendezvényei és együttműködései

Ludwig úr Székesfehérvárott
Csók István Képtár, Székesfehérvár
■ 1998. június 5 – október 25.

Ungarn. Avantgarde im 20. Jahrhundert
Neue Galerie der Stadt Linz
■ 1998. augusztus 27 – november 29.

A művészeten túl
Museum van Hedendaagse Kunst, Antwerpen
■ 1998. szeptember 19 – december 6.

Installációk, az 1997-es Velencei Biennálé magyar művészei
Városi Galéria, Pálffy Palota, Pozsony
■ 1998. szeptember 24 – november 8.

Vallomások az identitásról. Nemzetközi fotókiállítás
Mappin Gallery, Sheffield
■ 1998. október 24 – január 10.

Párbeszéd a kelet-közép-európai művészettel
1998 – Magyarország: Kortárs magyar művészet
Trieste Contemporanea
■ 1998. október 10 – november 15.

Szarajevó 2000 (Drozdik Orsolya, Mulasics László és Pinczehelyi Sándor részvételével)
Museum Moderner Kunst Stiftung Ludwig Wien
■ 1998. október 26 – 1999. január 10.

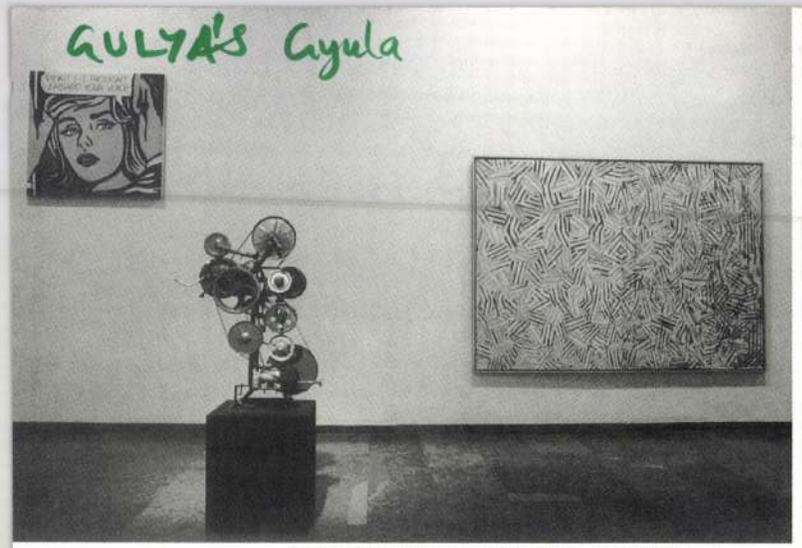

ROY LICHTENSTEIN, YVES TINGUELY és JASPER JOHNS művei

1999. ÉVI ELŐZETES

Ernesto Tatafiore kiállítása a hamburgi Galerie Levy-vel
■ január 14 – február 14.

Gulyás Gyula római inspirációi
■ február 18 – március 28.

Identitás és környezet
Nemzetközi fotókiállítás, a Sheffield-i Mappin Gallery-vel
■ február 18 – március 28.

Búcsú a 20. századtól
Nemzetközi kiállítás és a gyűjtemény újrarendezése

Pop art művészet a múzeum gyűjteményében
■ március 12 – május 16.

Kortárs Művészeti Múzeum – Ludwig Múzeum Budapest
1014 Budapest, Szent György tér 2.
tel.: 375 9175, fax: 212 2534
e-mail: ludwig@c3.hu
sajtóreferens: Arany Andrea, tel.: 375 9175, 375 7848

■ Nyitva: hétfő kivételével 10–18 óráig

Megközelíthető:
Várbusszal a Moszkva térről
16-os busszal az Erzsébet térről
Gyorsvasúttal a Dózsa térről
Siklóval a Clark Ádám térről

Vezetés és múzeumpedagógiai foglalkozások:
előzetes bejelentkezés alapján

Belépődíj: 200 Ft (teljes árú), 100 Ft (kedvezményes)

LUDWIG MÚZEUM KORTÁRS MŰVÉSZETI MÚZEUM BUDAPEST

ANTONÍ MUNTADAS
On Translation: The Monuments

■ 1998. november 12 – 1999. január 3.

A Kortárs Művészeti Múzeum – Ludwig Múzeum Budapest első ízben mutatja be Magyarországon Antoní Muntadas műveit.
A kiállítás a katalán származású, New Yorkban élő képzőművész néhány régebbi munkája mellett egy, kifejezetten a budapesti kiállításra készített művet is bemutat *On Translation-The Monuments* címmel. Az On Translation (Fordítás) című sorozat újabb állomásaként Muntadas a magyarországi emlékművek sorsával foglalkozik. A mű a Böröcz Andrással folytatott párbeszéd eredménye, ahol a szintén New Yorkban élő művész tolmácsként vett részt a mű létrehozásában. A művészek által forgatott filmeket egymást keresztezően vetítik hét réteg vászonra, a hetes számot szimbólumként használva mint a Dunát átívelő hét budapesti híd számát. A filmek a művészek városi sétái során készültek és az egyes helyszínekről – Vásárcsarnok, Nemzeti Panoptikum, Szoborpark, stb. – készült személyes élményeket, és a részleges emlékezést rögzítik.
A régebbi munkák közül a *La Television* (1981) a médiaművek hőskorszakából való, az 1981-es *Media Sites /Media Monuments*, mely a washingtoni emlékművek életét bemutató fotómunka, kiegészül a *Budapesti emlékművek*kel, a *CEE-Project* 1989 óta vándorol az Európai Unió országaiban. 1995-ben készült a 11 darabból álló *Portraits*, amely a média által meghatározott portré műfajáról szól.

A kiállítás kurátorai: HEGYI DÓRA, TÍMÁR KATALIN (vendégkurátor)

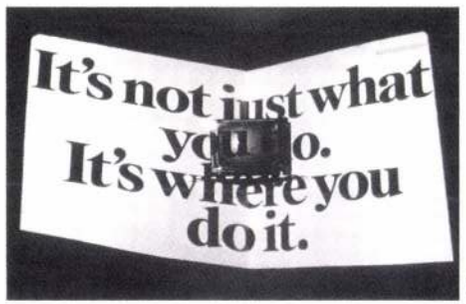

ANTONÍ MUNTADAS
La television (részlet), 1980

ANTONÍ MUNTADAS
CEE Project (részlet), 1989/92

GIA EDZGVERADZE
Ultramodern nihilizmus c. installációja

■ 1998. december 10 – 1999. január 31.

Gia Edzgveradze 1953-ban született Tbilisziben, Grúziában. 1974 és 80 között a Grúz Állami Képzőművészeti Főiskolán tanult. 1974-től kezdve készíti nagyméretű, fekete-fehér képeit: fehér alapon egyszerű fekete vonallal fest meg egyszerű tárgyakat vagy mérteni formákat. Ennek egy szép példája a múzeum gyűjteményében található festménye, amely egy hatalmas ollót ábrázol. 1989 és 1996 között Münchenben élt. 1996 óta a düsseldorfi Képzőművészeti Főiskolán tanít rajzot, és 1997 óta ott él. Növényekből, zöldségekből és hétköznapi tárgyakból hozza létre ironikus hangvételű installációit, melyek humora a formai megfeleltetésekből, valamint a tárgyaknak a szokásostól eltérő kontextusba helyezéséből fakad. 1997-es Velencei Biennáléra készült művei nagy sikert arattak. Infantilis hangvételű, olykor trágár feliratával, videóival gyermeki ártatlansággal kérdez rá azokra a dolgokra, amiket mi sem értünk, de nem is firtatunk, hisz ahhoz, hogy válaszolni tudjunk rájuk, alapvetően kellene megváltoztatni az életünket.
Gia Edzgveradze a Kortárs Művészeti Múzeumban új installációt készít.

A művész tréfamester. Nyomokat hagy a falon, életjeleket mindenkinek, hogy jöjjenek és lássák. Egybegyűjti az élet alapfogalmait, telerakja a szobát tulajdonságainak relikviáival, akár egy pantomimjáték rendezője. Képek mozognak, villódznak a festmények között. Mi nézzük, ahogy a művész őrültségeket csinál. Ugrál, ringatózik és magáról beszél. Régi emlékek. A trágárságok, amiket mond (Apám azt mondta nekem) sokkolják a nézőt. A hallgatóság elcsodálkozik a jelenet harmóniáján. A művész tréfamester; úgy ugrál az installációja körül, mint egy majom. Mindörökre összekötve saját művével és mindörökre a teremtés feloldhatatlanságának csapdájában.

(Ulrich Krampel: A művész mint tréfamester, kat. Sprengel Museum Hannover, 1998)

A kiállítás kurátora: BÁLVÁNYOS ANNA

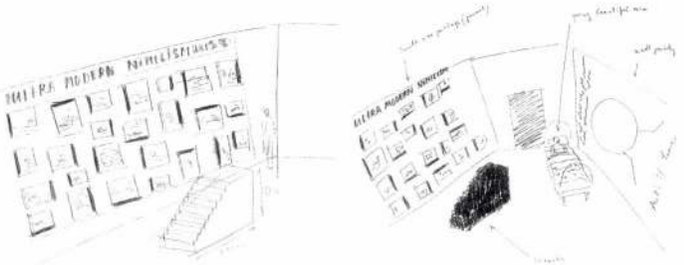

GIA EDZGVERADZE
Vázlat a budapesti installációhoz, 1998

GIA EDZGVERADZE
Tárgy, 1987-88
olaj, vászon, Ludwig Múzeum Budapest
fotó: Rosta József

MARILYN MONROE

GULYÁS GYULA

SZOBRÁSZMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA · BUDAPEST 1990

A borítón (I–IV):
M. M. fürdőruhás torzó, 1988

Cover (I–IV):
M. M. Torso Wearing Swimming Dress, 1988

A Marilyn szobrok mestere

Nyíltan tematikus Gulyás Gyulának ez a szoborkiállítása; gyűjtőneve van, főcíme, egyetlenegy tárgyköre: Marilyn Monroe. Semmi spekulatív benne, mindez a szobrász pályafutásának közvetlen és közvetett konklúziója. Éppen ezért tartom olyan fontosnak, hogy még a kiállított művek taglalása előtt, szerzőjük itt nem látható, korábbi munkásságáról is beszéljek.

*

Ez már azért is izgalmas, mivel a művészpálya reciprokját járta be ő. Tudniillik előbb volt konstruktivista, Minimal Art-os, és csak később portrészobrász. Gulyás Gyula autodidakta. *„1968-ban csináltam az első nonfiguratív plasztikámat a Tekervényt* – emlékezik –, *elvittek Gyarmathy Tihamérhoz, az ő révén megismertem Pauer Gyulát, később Hencze Tamást, Csiky Tibort, meg az idősebbeket, Veszelszky Bélát és Korniss Dezsőt. Szóval megismerkedtem az avantgárd csapattal. A Villányi Szimpozionon faragtam egy kőhasábot – kibontva. »Nem tudom mi ez, de nekem tetszik« – mondta az ugyancsak jelenlévő Vilt Tibor, hívott, látogassam meg őket. Nem volt műtermem, Viltnél dolgoztam. Szakmai – és ez fontosabb – erkölcsi tapasztalatait adta át, azt mondta szellemi gyermekének tart, az vagyok, megerősítem. Halála előtt bejelentett a műtermébe bérlőtársnak, A Várbazár-i helyiségemet tőle örököltem"*. Vilt meghívta, őt a kezdőt, hogy együtt állítsanak ki a Petőfi Múzeumban. Nem viharok nélkül fogadták el Gulyás bazalt-kocka utcakő sorozatát. Köztük volt a piros-fehér-zöld utcakő is (1972-ben!), de ha közel mentél hozzá, egyszeriben vöröset láttál csak. A koncept kocka maradt; emlékezetes a Kibontakozás I – III szabályos nagy vaskockái, mindegyikük ugyanazon sarka kibomlik, vagyis egyre jobban, kinyílik, mint a virág. Trouvaille a Torremolinos (1977-1982) kompozíció, melynek lényege, hogy a vonalperspektíva törvényei szerint a művész megrajzolt egy téglányt, harminc kockával, hogy aztán elkészítse ezeket a négyzeteket fehérre festett alumíniumból; igenám, de valamennyit a perspektivikus rajz szerint vágta ki, tehát ezek a négyzetek a valóságban trapézok. Tehát a valóság látszatát tette vissza a valóságba.

Gulyás mint szigorú konstruktivista szerzett nevet, rangot magának. *„Sohasem tanultam portrézni* – válaszolta kérdésemre – *1975-ben egy nap Vilt Tibor beléfeletkezett a munkába, egyszerre csak kedvet kaptam rá, hogy megmintázzam őt. Egy ülésre kész lett a Tibor-fej: észre sem vette. Másnap, amikor megmutattam neki, azt mondta, hozzá se nyúljak, így jó."* 1984-ben csakis portrékból rendezett kiállítást (Hencze Tamás festményeivel együtt – Gipsz és festék címmel). Már akkor föltűnt a teremben Marilyn Monroe. Andy Warhol elhatárolta magát a vadzseni szerepétől, imázsa a csokornyakkendős, Kosztolányi Dezső-s uriemberé, Duchamp szájában angol pipája, fején kiborotvált ötágú csillag tonzura. Ezek, mind reprodukciók után készültek, a Scheiber-fej modellje viszont a festő egyik kubista pasztell önarcképe volt; az intuíció intuíciója. Gulyás karrierjének egyik csúcsa a Joseph Beuys kalapos, ólom portré, és a Beuys allegória párosa; magjában ezek konstruktivista művek, előadásban impresszionisztikusak. Ezek az arcmások meghatározó stílusuk mellett, már a posztmodernbe sorolhatók. 1986-ban közeledett először a geometrikus-absztrakt és a posztmodern Gulyás egymáshoz. Piro-

gránit environmentjei törpe színpadok, expresszív díszletek fenékfal nélkül, a mértanias és a szabad formák, szimmetria az aszimmetriával váltakoztak, az égetés hőfokától függően sárga és vörös elemek egymás mellett, koronájuk pedig a kőkemény, pingponglabda nagyságú hófehér porcelángömb.

*

Ez a pirogránit sorozat előre jelezte, hogy a szobrász a konstruktív és az alakos törekvéseit előbb-utóbb egyesíteni fogja, azt is mondhatnám, akármennyire belémelegedett a portrézásba, mintha sajnálta volna előkelő geometrikus múltját elfelejteni. Párját ritkítja a Marilyn Monroe kollekció, telve hódolattal és telve iróniával: a szobrász ezzel voltaképpen új műnemet teremtett. Megkérdeztem, miért éppen ezt a mozi-színésznőt választotta alanyának. Felelete: *„Eszembe jutott meg kellene mintázni Marilyn Monroet; azóta is kutatom, miért támadhatott egy nő körül ekkora mítosz. Mániám lett Monroe. Barátaim egyre hordják nekem a kivágott magazin-képeit"*. A M. M. műtárgyanyag tartalmaz Pop Art reminiszcenciákat, hiszen a Pophullám Amerikájának korát idézi maga a téma, árnyalja továbbá a konceptuális művészet is, és persze tekintélyes részben a Gulyásnak annyira illő Minimal Art még.

Kiállítjuk a sorozatot megelőző, 1983-as M. M. büsztöt is, a bögyös színésznő tele szájjal kacag, fogát villogtatja, a szemünk láttára vonaglik. A modellátás korrekt, mégsem hiperrealista, hanem egyénitett. Nem műanyag a szobor, hanem – ceruzával némileg színezett – gipsz, melynek felületét, alig érezhető hatással, a kaptafakészítők reszelőjével tette művésze enyhén érdessé, impresszionisztikus hatásúvá. Az új ciklus 1988-ban kezdődött az M. M. torzóval, anyaga ennek is reszelővel felületkezelt gipsz. Egész méretű nőalak-torzó ez, egyrészes, a hátán dekoltált diszkó-kék szorosan tapadó fürdőruhában – pirossal belehímezve a monogram – a szobor talapzata nyolcszögű, lépcsős diszkó-rózsaszín építmény. Gulyás nemcsak a szerkesztésnek, kompozíciónak a mestere, hanem halálos biztonsággal tudja, mit vegyen el a művéből, mit kell hozzátennie. Eszmeileg, de stílusában is szorosan idetartozik a Kennedy Building nyíltan allegórikus kompozíciója, a posztamentumon Hencze Tamás, hommage-ként ejtett vérvörös gesztus csapásával.

Az ókori görög szobrászatból kiinduló, és harsányan színes darabokat, talán reakcióként, színtelen, pontosabban, visszafogott színezésű plasztikák követték, melyekben a lomha, szürkés ólom viszi a prímet. Konstruktivista objektek ezek, meg nem is. Hiszen a protagonista mégiscsak, mindenkor a kivágott, formázott, hátlapra ragasztott, kolorofszet nyomású M. M. magazinkép. Tenyérnyi mindössze, mégsem sztaffázs figura a kompozícióban. Több, mint objet trouvé, hiszen a szobrász maga válogatta mindet, képszerkeszti gondos kézzel, tudatosan.

A Hollywoodi express összetett konstrukcióján a piedesztálon álló M. M., mögötte hatalmas, patinázott vörösréz korong holdudvara, benne jelentős negatív forma, egy kerek lyuk. A vezérmotívumot azonban az építmény alatti 2 1/2-szeres életnagyságú, ólomból öntött férfi genitáliák adják. Közülük a golyók, plasztikailag a – már említett – porcelán pingponglabda-formák utódai. A Hármas tükör-ben a többszörözött M. M. meztelen tánca optikai-plasztikai tűzijáték, kivált a reflektorfény visszaverődésében, pedig még mindig a színszegény szobrok szektorában járunk. A Kukkoló ólomhasábjának mélyén megintcsak a tüllszoknyás M. M. Csak egy-egy résen tekinthetünk be a három ólom M. M. emlékdobozba. Életrajz ez. Az utolsó doboz olasz újság-fotóján a 36 éves M. M. lepedővel állig betakarva – a boncasztalon. A három ólom kockát három, pofájára

Marilyn Monroe büszt, 1984
Marilyn Monroe Bust, 1984

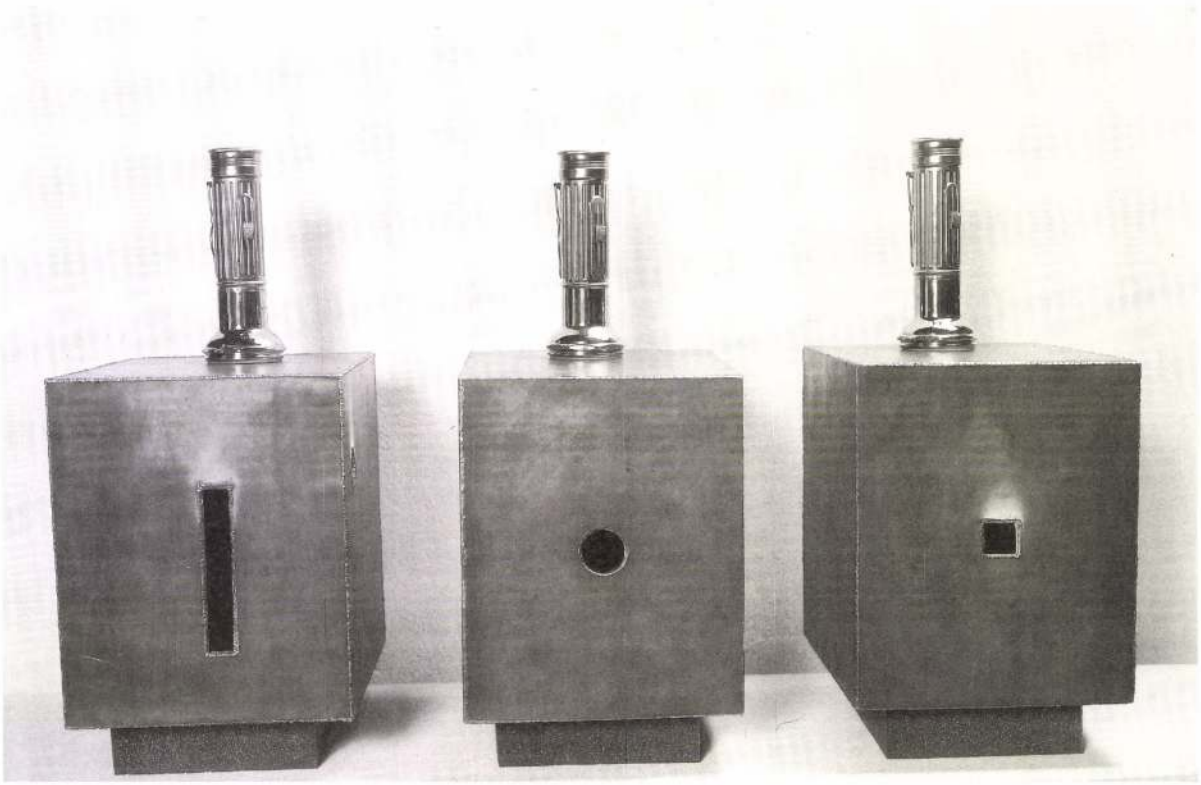

Marylin Monroe emlékdoboz I–III, 1989
Marylin Monroe Memorial Box I–III, 1989

állított rudelemes lámpa világítja meg fölülről.

A fenti színtelen objektekkel, körülbelül egyidőben építette Gulyás, újra csak egészen más előjelű ciklusát. Azt is mondhatnám rájuk, hogy festmények, még inkább úgy, hogy konstruktivista keretű kolorista reliefek. M. M. és egy úr a tájban enyeleg a kékfelhős, sárga égbolt alatt, fejük felett vörösre festett fém szivárványszív, a Fürdő M.-ban Gulyás a szuprematizmust ötvözi a fotó realizmusával; nem kevés merészség kellett hozzá. Ennek a festmény-relief sornak befejezései a háromszög tablók. Rajtuk fémjárulékok, a festmény részek és az M. M. képek a tényezők. Ez aztán eklektika. A Gulyás-show befejezéseként újabb gondolat: a lágy és a kemény együtt. Puha, indifferens, rózsaszín pehelypárnákra applikált ólomkazetták, bennük persze az M. M. képek; például a guggoló topless balerinaszoknyás művésznő. Halmozza a stílustöréseket Gulyás Gyula, pedig senkit sem akar meghökkenteni, csak a saját mondókáját folytatja.

A képzőművészetnek ezen a nem éppen behízelgő formanyelvén, iskolafutbalt mutat be Gulyás, ez az all round sportoló, csendben, síma mozdulatokkal, mintha az ilyenféle teljesítmény semmiség volna. A tárlat, szinte valamennyi darabjának más és más a gondolata, más a megoldása, ahány, annyiféle az objektek anyaga és technikája; gipsz, fa, ólom, réz, sőt ezüstlemez, hozzá festmény is – mint olyan – és ugye, az örök M. M. magazinkép.

A Gulyás Gyula tárlat: szüntelen improvizálás.

Frank János

Gulyás Gyula

Budapest, Villányi u. 4. II./3. 1114
Telefon: 18-56-336

1944. június 3-án született Miskolcon
Autodidakta
Gulyás Kati textiltervező iparművész férje

Önálló kiállításai:

1973 Kápolnatárlat, Balatonboglár
1974 Petőfi Irodalmi Múzeum, Budapest (Vilt Tiborral)
1975-76 Térformák (Kass Jánossal és Vilt Tiborral), Kulturális Kapcsolatok Intézetének – Dorottya utcai – Kiállítóterme, Budapest
1978 Neep Galerie, Berlin (Haász Istvánnal)
Institut Francaise, Budapest (Hencze Tamással)
1981 Portrékiállítás, Fészek Művészklub, Budapest
1984 „Gipsz és festék", Fészek Művészklub, Budapest (Hencze Tamással)
1987 Portrék, Írók Háza, Szombathely

Csoportos kiállításokon résztvett:

1970 Stúdió 70, Ernst Múzeum, Budapest
1971 Anyag és forma, TIT Stúdió, Budapest
III. Országos Kisplasztikai Biennálé, Pécs
Kápolnatárlat, Balatonboglár
„Színek, fények, formák, hangok", Egyetemi Színpad, Budapest
1973 „Hungarian Show", de Benneville Pies, Angelus Oaks, California
The Fluxmobile, California
Fluxus West, San Diego, California
1974 Festival de la Vanguardia Hongare, CAYC, Buenos Aires
Stúdió 74, Ernst Múzeum, Budapest
Magyarország Strassbourgban, Strassbourg
1975 IX. biennale de Paris, Museé d'art Moderne, Paris
1976 V. Országos Kisplasztikai Biennálé, Pécs
„A-hum", Gifu City, Japan
1977 XIV. Middelheimi Biennálé, Szabadtéri Művészeti Múzeum, Antwerpen
Sorozatművek, Kortárs művészet magángyűjteményekben, II., Csók István Képtár, Székesfehérvár
Hongaarse konstruktivische kunst 1920-77, Amsterdam
1981 VII. Országos Kisplasztikai Biennálé, Pécs

Gyula Gulyás

Budapest, XI., Villányi u. 4. II./3. H-1114.
Phone: (36-1) 18-56-336

1944 3rd June, born in Miskolc

Self-taught artist
his wife is Kati Gulyás, textile designer

One-man shows:

1973 Chapel Exhibition, Balatonboglár
1974 Petőfi Literary Museum, Budapest (jointly with Tibor Vilt)
1975-76 Spatial Forms, Dorottya Street Gallery of the Institute for International Cultural Relations, Budapest (jointly with János Kass and Tibor Vilt)
1978 Neep Galerie, Berlin (jointly with István Haász)
Institut Francaise, Budapest (jointly with Tamás Hencze)
1981 Portrait Exhibition, Fészek Art Club, Budapest
1984 „Plaster and Paint", Fészek Art Club, Budapest, (jointly with Tamás Hencze)
1987 Portraits, Writers' House, Szombathely

Collective shows:

1970 Studio'70, Ernst Museum, Budapest
1971 Material and Form, TIT Studio, Budapest
3rd National Small Sculpture Biennial, Pécs
Chapel Exhibition, Balatonboglár
„Colours, Lights, Forms, Sounds", University Stage, Budapest
1973 „Hungarian Show", de Benneville Pies, Angelus Oaks, California, USA
The Fluxmobile, California, USA
Fluxus, West, San Diego, California, USA
1974 Festival de la Vanguardia Hongare, CAYC, Buenos Aires, Argentina
Studio'74, Ernst Museum, Budapest
Hungary in Strasbourg, France
1975 IX. Biennale de Paris, Musée d'art Moderne, Paris, France
1976 5th National Small Sculpture Biennal, Pécs
„A–hum", Gifu City, Japan
1977 XIV Middelheim Biennial, Open-air Art Museum, Antwerp, Holland
Serial Works, Comtemporary Art in Private Collections II, István Csók Picture Gallery Székesfehérvár
Hongaarse konstruktivische kunst 1920–1977, Amsterdam, Holland; Bern, Switzerland
1985 9th National Small Sculpture Biennial, Pécs
1985 „40 Years of Creation", Műcsarnok (Palace of Exhibitions, Budapest
101 Objects, Object Art in Hungary, Óbuda Gallery Budapest

1985 „40 alkotó év", Műcsarnok, Budapest
101 tárgy, objektművészet Magyarországon, Óbuda Galéria, Budapest
1986 Eklektika' 85, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest
3. Triennale Fellbach, Kleinplastik, Schwabenlandhalle, Fellbach, NSZK
Idézőjelben, Csók István Képtár, Székesfehérvár
1987 Mágikus művek, Budapest Galéria Kiállítóháza, Budapest
Szombathelyi Képtár, Szombathely
Kortárs magyar képzőművészet, Műcsarnok, Budapest
Galerie der Künstler, München
Aktuelle ungarische Kleinplastik, Museum für Kunst Und Kulturgeschichte, Dortmund
Interart '87, Poznan
A XX. sz. magyar művészete, Régi és új avantgarde (1967-75), Csók István képtár, Székesfehérvár
1988 Tavaszi tárlat, Műcsarnok, Budapest
1989 XX. századi magyar művészet (1945-1988),
Narodny Galerie (Modern Festészeti gyűjteménye), Városi Könyvtár, Prága
XX. századi magyar művészet (1945–1988), Dom umenia, Pozsony
1990 Kortárs magyar képzőművészeti kiállítás,
Magyar Kulturális Tudományos és Tájékoztatási Központ, Moszkva

Köztéri munkái:

1983 Térplasztika
acél, 250x350 cm
Budapest, XXI., kerületi Általános Iskola
1987 Móricz Zsigmond büszt
bronz, 210 cm
Kazinbarcika, Móricz Zsigmond lakótelep
1988 Radnóti Miklós büszt,
bronz, 200 cm
Kazincbarcika, Radnóti Miklós lakótelep

Munkái közgyűjteményekben:

Modern Magyar Képtár, Pécs
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest
Művelődési Minisztérium, Budapest
István Király Múzeum, Székesfehérvár
Modern Múzeum, Lodz

Munkái magángyűjteményekben:

Hencze Tamás, Budapest
Maurer Dóra, Budapest
Méhes László, Budapest
Tót Endre, Köln

Díjak:

1985 a pécsi Kisplasztikai Biennálé díja
1986 a Soros Alapítvány ösztöndíja (portrészobrászatának támogatására)
1990 A Magyar Köztársaság Érdemes Művésze

1986 Eclecticism'85, Hungarian National Gallery, Budapest
3. Kleinplastik Triennale, Fellbach
Schwabenlandhalle, Fellbach, FRG
„In Quotation-marks", István Csók Picture Gallery, Székesfehérvár
1987 Magical Works, Exhibition Room of the Budapest Gallery, Budapest, Szombathely
Contemporary Hungarian Fine Art, Műcsarnok/Palace of Exhibitions, Budapest
Galerie der Künstler, Munich, FRG
Contemporary Hungarian Small Sculpture, Dortmunnd, FRG Interart'87, Poznan, Poland
20th Century Hungarian Art, Old and New Avantgarde
1987 Aktuelle Ungarische Kleinplastik, Museum für Kunst und Kulturgeschichte der Stadt Dortmund, Dortmund, FRG
1988 Spring Saloon, Műcsarnok/Palace of Exhibitions, Budapest
1989 20th Century Hungarian Art (1945–1988), Narodni Galerie (Collection of Modern Paintings), City Library, Prague, Czeshoslovakia
20th Century Hungarian Art (1945–1988), Dom Umenie, Bratislava, Czechoslovakia
1990 Contemporary Hungarian Fine Art Exhibition, Hungarian Cultural, Scientific and Information Centre, Moscow, USSR

Works in public places:

1983 Spatial Sculpture
Steel, 250x350 cm
Budapest, XXIst District Elementary School
1987 Zsigmond Móricz
Bust, brozne, h. 210 cm
Kazincbarcika, Zsigmond Móricz housing estate
1988 Miklós Radnóti
Bust, bronze, h. 200 cm
Kazincbarcika, Miklós Radnóti housing estate

Works in public collections:

Modern Hungarian Picture Gallery, Pécs
Hungarian National Gallery, Budapest
Ministry of Culture and Education, Budapest
István Király Museum, Székesfehérvár
Modern Museum, Lódz, Poland

Works in private collections:

Tamás Hencze, Budapest
Dóra Maurer, Budapest
László Méhes, Budapest
Endre Tót, Cologne, FRG

Prizes:

1985 Prize of the Small Sculpture Biennial, Pécs
1986 Scholarship of the Soros Foundation (sponsoring his portrait-sculptures)
1990 Merited Artist of the Hungarian Republic

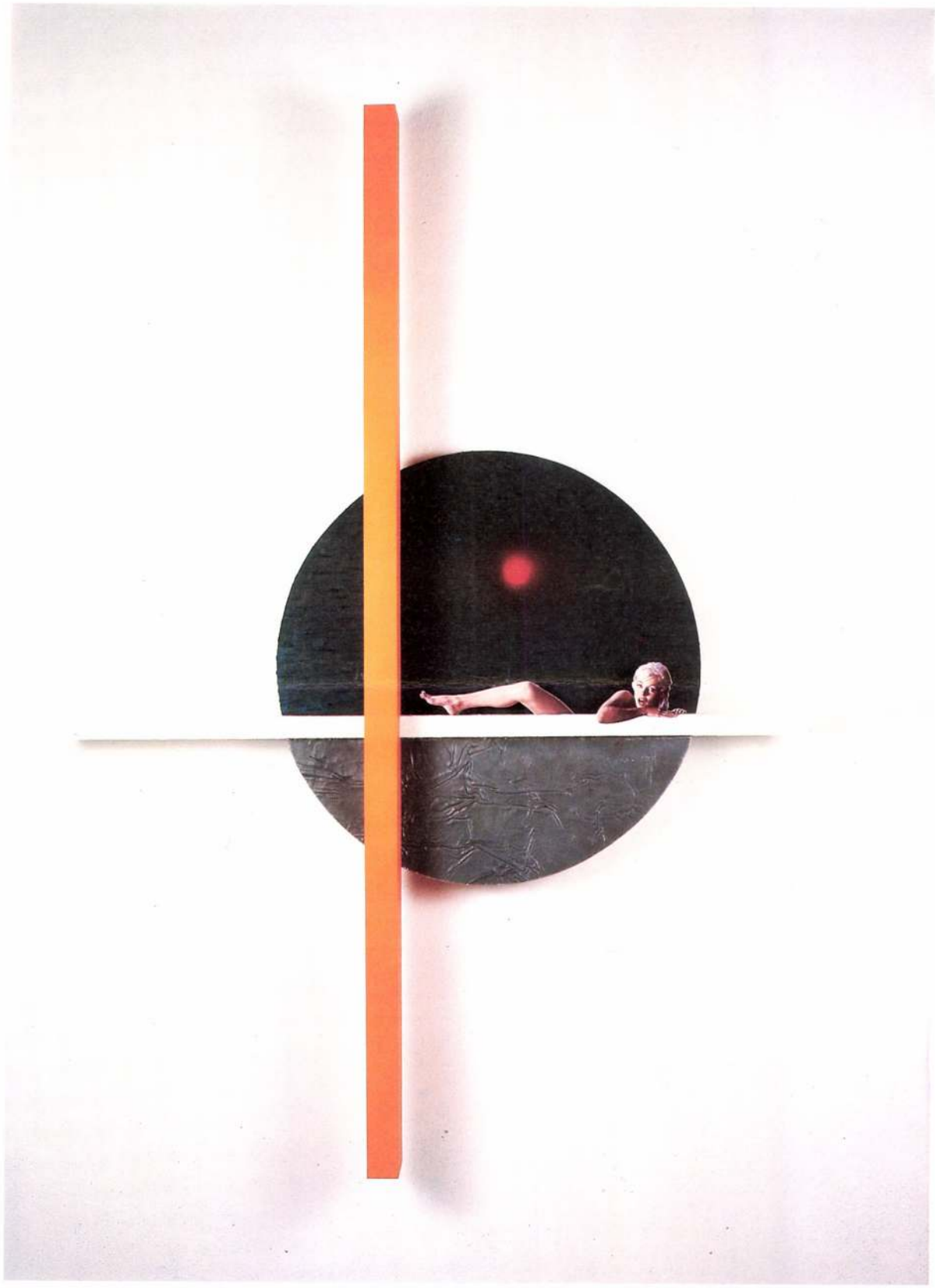

Fürdő Marilyn, 1990
Marilyn Bathing, 1990

Irodalom/Bibliography

1971 Hoch István: Művészet és társadalom kölcsönhatása, Művészet, 1971. december, 4-5. p.

1973 Lajos Németh: Hungarian Art Yesterday and Today, Project 94. sz. 1973/3, 11-17. p.

Source, Music of the avant garde, 1973/11. sz., California, 71. p.

1974 Anik Cs. Asztalos: Noisms in Hungary, Studio, International Journal of Modern Art, 1974. március, 105-111. p.

1975 ± 10. szám, 33. p.

1976 János Frank: Six Exhibitions, Eigh-Artists, The Hungarian Quarterly, 1976 Summer, No. 62. (Gyula Gulyás:) pp. 181-182.

1978 Kozma György: Mágikus Művek, Élet és Irodalom, 1978. július 3.

1979 Sik Csaba: A formáról, a szerepről és a szereplőről, ha már a szerepről is szó esik (Gulyás Gyula és Vilt Tibor kiállításáról), Művészet, 1979. február, 18-21. p.

1980 Zoltán Nagy: The Square and the Dragon-Serpent (Tamás Hencze, Gyula Gulyás, Géza Samu, The New Hungarian Quarterly, 1980. XXI/78. sz., 193-5. p.

Keserű Katalin: Fekete-fehér-piros (Hencze Tamás és Gulyás Gyula kiállításáról), Mozgó Világ, 1980. május 34-36. p.

Keserű Katalin: Az 1979-es szobrász alkotótelepekről, Művészet, 1980. július, 44-47. p.

Schwarcz-Weisse, Dokumentation über visuelle Operationen, 1980. augusztus, 6. szám

1981 Kovalovszky Márta: Minden eladó! Beszámoló a VII. Pécsi Kisplasztikai Biennáléről, Művészet, 1981, július, 22-25. p.

1984 Frank János: Gipsz és festék (Gulyás Gyula és Hencze Tamás kiállítása), Budapest (a főváros havi folyóirata), 1984. szeptember, 16-17. p.

Heitler László: A Martinásztól Don Quijotéig, Művészet, 1984. július, 19-22. p.

1985 János Frank: Plaster of Paris and Paint – andGlass, The New Hungarian Quarterly, 1985. XXXVI. No. 97, 187. p.

Heitler László: Jegyzetek a 40 alkotó év című kiállításról, Művészet, 1985. július, 6-11. p.

Lóska Lajos: A jelkép visszatárgyiasítása, Művészet, 1985. október, 44-49. p.

P. Szabó Ernő: Üres hordók, teli poharak? (A IX. Országos Kisplasztikai Biennáléről), Művészet, 1985. november-december, 47-51. p.

Bán András: Formák árnyékban, Szobrászati kiállítások, Magyar Nemzet, 1985. augusztus 28.

1986 J.F. (János Frank): Gyula Gulyás, 3 Triennale Fellbach, Kleinplastik – 1986 – Ungarn, Shwabenlandhalle, Fellbach, BRD, (katalógus), 82. p.

Sinkovits Péter: Idézőjelben, Új Tükör, 1986. augusztus 31., 24-25. p.

Maria Buchsbaum: Eine Rückbesinnung auf Mitteleuropa Querschnitt durch die neue ungarische Malerei in der Nationalgalerie von Budapest, Wiener Zeitung, 1986. junius 26.

1987 Frank János: Gyula Gulyás, Aktuelle ungarische Kleinplastik, Museum für Kunst- und Kulturgeschichte der Stadt Dortmund (katalógus), 29. p.

Auch in Ungarn, Ruhr-Nachrichten Nr. 118., 1987. május 21.

Sik Csaba: A befjezetlen befejezése, Gulyás Gyula protréi elé, Életünk, 87/8., 782-91. p.

Kamarakiállítás, Vas Népe, 1987. április 14.

Salamon Nándor: Kiállítás négy szoborból, Gulyás Gyula szombathelyi kiállítása, Vas Népe, 1987. május 6.

P. Szűcs Júlianna: Magyar Kunszt, Kortárs képzőművészeti kiállítás a Műcsarnokban, Népszabadság, 1987. április 13.

1988 Lóska Lajos: A kockától az arcmásig, Művészet, 1988. július, 37-41. p.

Perneczky Géza: A korszak, mint műalkotás, (A fekete négyzettől a pszeudó kockáig, 57-90. p.), Corvina, 1988, Budapest

1990 Frank János: Portré, Élet és Irodalom, 1990. március 9., 12. p.

Hollywoodi expressz, 1989
Hollywood Express, 1989

Marylin háromszög előtt (horizontális), 1990
Marylin Before a Triangle (horizontally), 1990

Katalógus

Marilyn Monroe büszt, 1984
ceruzával színezett gipsz, 71 cm, + plexidoboz 80x50x40 cm

M. M. fürdőruhás torzó, 1988
gipsz + fa posztamens, akril 188x81x81 cm

Kennedy Building
(Hencze Tamás gesztus csapásával), 1988
fa, ólom, magazinkép, 213x46x46 cm + Monroe felirat repülőgéppel, festett vörösréz, alumínium

Hollywodi expressz, 1989
fa, ólom, réz ezüstlemez, magazinkép 84x87x66 cm + farostlemez posztamens: 110x47x66 cm

Marilyn hármas tükör előtt, 1989
fa, ólom, tükör, magazinkép 54x 53,5 cm

Kukkoló, 1989
fa, ólom, magazinkép 36x36x88 cm

Marilyn Monroe emlékdoboz I., 1989
ólom, fa, magazinkép, 20x20x25 cm + rúdelem lámpa

Marilyn Monroe emlékdoboz II., 1989
ólom, fa, magazinkép, 20x20x25 cm + rúdelem lámpa

Marilyn Monroe emlékdoboz III., 1989
ólom, fa, tükör, akril, magazinkép, 198x137,5x13 cm + rúdelem lámpa

Marilyn Monroe és egy úr a tájban, 1989
fa, ólom, tükör, akril, magazinkép, 198x137,5x13 cm

Marilyn háromszögben (rézkarikával), 1989
fa, ólom, ezüstlemez, réz, magazinkép 77,5x60x18 cm

Marilyn háromszögben (rézháromszöggel), 1989
fa, ólom, ezüstlemez, magazinkép 77,5x60x18 cm

Marilyn Monroe párnás ólomkazetta I., 1989-90
fa, textil, ólom, magazinkép 80x80x31 cm

Marilyn Monroe párnás ólomkazetta II., 1989-90
fa, textil, ólom, magazinkép 80x80x31 cm

Fürdő Marilyn, 1990
fa, ólom, magazinkép, akril, 154x96x13 cm

Marilyn háromszög előtt (horizontálison), 1990
fa, ólom, magazinkép 98x155x30 cm

Catalogue

Marilyn Monroe Bust, 1984
Plaster coloured with pencil, h. 71 cm (+ plexiglass box, 80x50x40 cm)

M.M. Torso Wearing Swimming Dress, 1988
Plaster + wooden plinth, acrylic
188x81x81 cm

Kennedy Building (with the gesture stroke of Tamás Hencze), 1988 Wood, lead, magazine photo, 213x46x46 cm + inscription „Monroe" with an airplane, colored copper, aluminium

Hollywood Express, 1989
Wood, lead, copper, silver plate, magazine photo, 84-87-66 cm

Marilyn Before a Triple Mirror, 1989
Wood, lead, mirror, magazine photo
54x 53,5 cm

Peep-show, 1989
Wood, lead, magazine photo
36x36x88 cm

Marilyn Monroe Memorial Box I, 1989
Lead, wood, magazine photo, 20x20x25 cm + electric torch

Marilyn Monroe Memorial Box II, 1989
Lead, wood, magazine photo, 20x20x25 cm + electric torch

Marilyn Monroe Memorial Box III, 1989
Lead, wood, magazine photo, 20x20x25 + electric torch

Marilyn Monroe and a Gentleman in the Landscape, 1989
Wood, lead, mirror, acrylic, magazine photo
198x137,5x13 cm

Marilyn in a Ring (with a copper ring), 1989
Sood, lead, silver plate, magazine photo
77,5x60x18

Marilyn in a Triangle (with a copper triangle), 1989
Wood, lead, silver plate, magazine photo
77,5x60x18 cm

Marilyn Monroe Cushioned Lead Case I, 1989-90
Wood, textile, lead, magazine photo
80x80x31 cm

Marilyn Bathing, 1990
Wood, lead, magazine photo, arcrylic
154x96x13

Marilyn Before a Triangle (horizontally), 1990
Wood, lead, magazine photo
98x155x20 cm

A katalógus
az MTA Soros Alapítvány Bizottsága támogatásával készült

The catalogue
was sponsored by the MTA Soros Foundation Committee

Marilyn Monroe
Gulyás Gyula
szobrászművész kiállítása
1990. szeptember 25 – október 13.
Dorottya Utcai Kiállítóterem
Budapest, V., Dorottya utca 8.

Felelős kiadó: Néray Katalin
Fotó: Juhász Imre
Portré-fotó: Haris László
Fordítás: Vidor Julianna, Kozák Csaba
Katalógus: Barcza András
A katalógust szerkesztette
és a kiállítást rendezte: Frank János

Marilyn Monroe
Gyula Gulyás
Sculptures
25 September – 13 October 1990
Dorottya Utcai Galéria
Budapest, V., Dorottya utca 8.

Responsible editor: Katalin Néray
Photo: Imre Juhász
Portrait photo: László Haris
English translation: Julianna Vidor, Csaba Kozák
Layout: András Barcza
Catalogue compiled
and exhibition mounted by János Frank

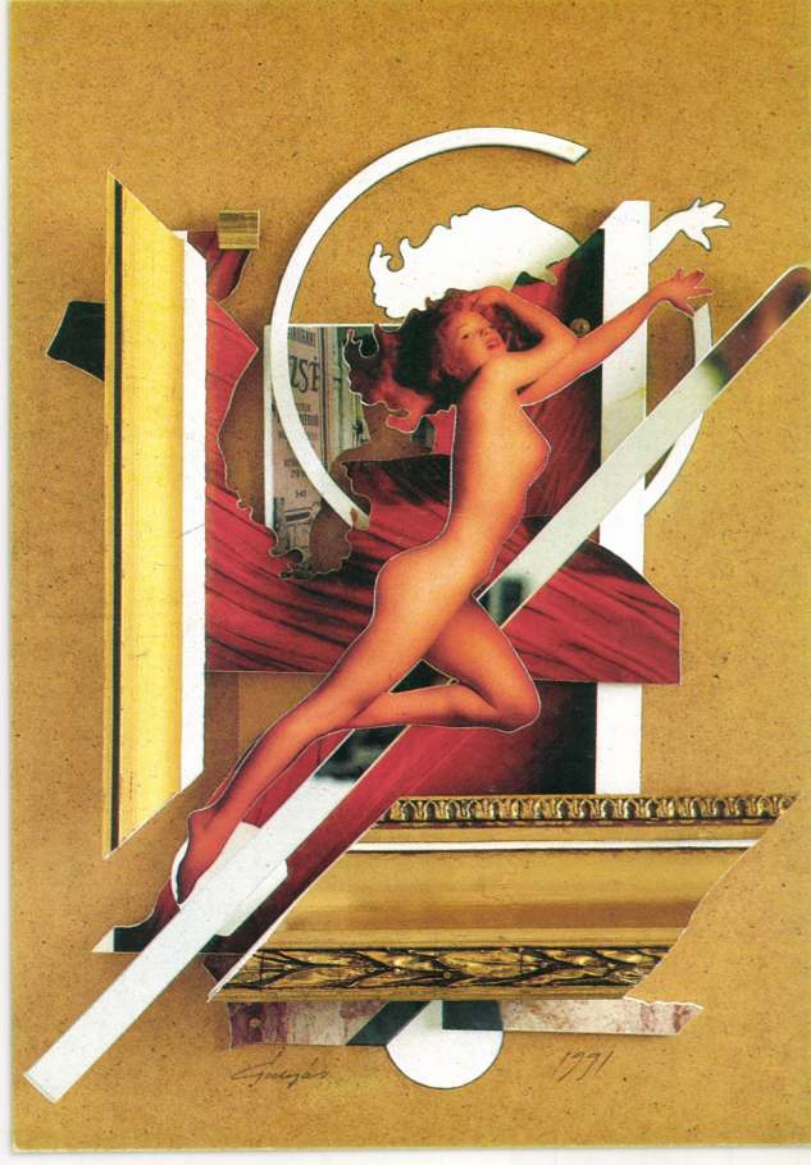
1971

GULYÁS Gyula
Tükrös Marilyn, 1991
vegyes technika, 80 x 50 cm

III

Plasztikai redukció

Gulyás Gyula panoptikuma

„A tömeg lohol, szalad, vágtat az időben.
Merre?
Honnan jön? Nem tudja senki.
Minél tovább jár, annál kevésbé ér célba.
Hasztalan pazarolja erejét.
Halad, gondolja."
Kafka: Janouchnak

Alaposan megfontolt szándékkal használom a panoptikum szót, amikor *Gulyás Gyula* kiállításegyüttesével állok szemben, mert csak hangsúlyozni szeretném, hogy ezek a portrék nem a hagyományos értelemben vett arcmások, amelyek tulajdonosaik általános jellemzésére, pszichikai ábrázolására vállalkoznak, de sokkal inkább lényük, (formai) lényegük pillanatba merevítésére – megalkotójuk aktuális plasztikai programjának megfelelően. Akár azt is állíthatnám, hogy így, együttesen jobban hangsúlyozzák Gulyás szobrászi arculatát, mint a modellek egyéni karakterét, noha – természetesen – azt is. A panoptikum indifferenciáját ugyanis csupán látszólagos differenciák helyettesítik, ez utóbbiak vonatkoznak a modellekre, a lényeg az indifferenciában rejlik. Annak a naiv hitnek a föladásában, hogy a portré a modellt tartalmazza, nem pedig megformálójának hozzá való viszonyulását. Mi több, nem is csak hozzá, de magához a megformáláshoz is. Paul Eluard némi szkepszissel mondja valahol, hogy „a festők saját eszközeiknek estek áldozatul", ami voltaképpen igaznak látszik a szobrászokra is, ha végiggondoljuk, ami – teszem azt – Rodin óta ebben a műfajban történt. Egészen a természetelvűség abszurditásáig: *Marcel Duchamp* object trouvée-jéig. Ezzel egyúttal – reményeim szerint – az is érthetővé válik, miért volt aktuális téma Gulyás Gyula számára is a *Dada* nagymestere.

Balgaság lenne tagadni, hogy a portré a modellről készül; következésképpen a befogadói aktusban csakúgy, mint a megformálásban, első helyre tolakodik a hasonlóság. (Talán ismert *Picasso* bon mot-ja, amikor az arcmásával elégedetlenkedő *Gertrude Steint* megnyugtatta: egy idő után ön fog hasonlítani a képre.) Azonban a hasonlóság és a karakter közé nem tehetünk egyenlőségjelet, még ha egyik nem is igen van meg a másik nélkül. Gulyás egyenesen előszeretettel választja szét a kettőt: gyakorta bízza jellemző rekvizitumokra a karakterizálást – pipa, szivar kerül az ajkak közé, szemüveg az orrnyergekre, csokornyakkendő, sábeszdekli díszeleg, egy esetben – *Frank János* – pedig még egy finom allegóriát is megenged azzal, hogy ma-

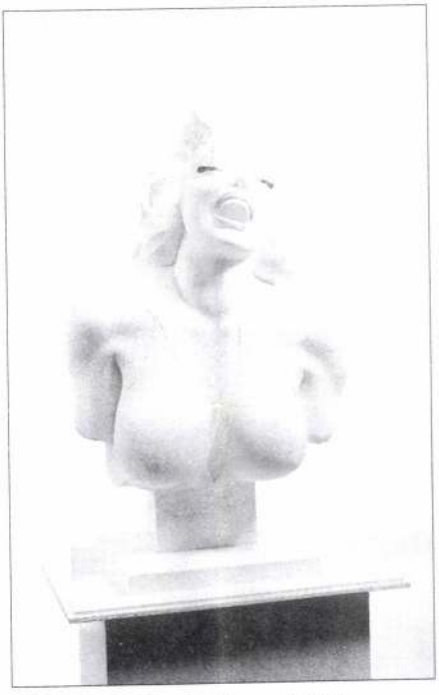

Gulyás Gyula: Marilyn Monroe (1983)
gipsz, 30 cm

rabulábat formál a nyak alá stb. Persze Marcel Duchamp esetében a pipa, vagy *Édeske* esetében a drótkeretes szemüveg, Márai esetében az ominózus csokornyakkendő már-már az eposzok állandó jelzőjét idézi; mondhatni, magához vonja a hasonlóság kritériumait, nota bene az azonosítás, a fölismerés biztonságát. Általa viszont jobbára a művészi-alkotói idealizálásra figyelmezünk: a szobrász minősítő szándéka tárul föl – elrejtve hagyva az általánosabb közlendőt: a panoptikumba illesztés lehetőségét. Vagyis ezzel azt is állítom, hogy ezek a portrék teljességükben éppenséggel egy ilyen kiállításon adják/adhatják át magukat igazán – már-már a heideggeri értelemben. Amiatt a bizonytalanság hangoztatása, mivel a panoptikum mégsem szent hely; és ezt Gulyás szintén jól tudja, portréi érzékelhetően játszanak rá a profánságra.

Gulyás portréinak lényegi szimbolikájához éppen úgy hozzátartoznak választott anyagai, mint a megformálási technikák; ezek egytől egyig a közvetlen hasonlatosságtól távolítanak bennünket – különös módon az alkotó karakterizálása felé. Nevezetesen annak megértéséhez szintúgy, miként alkotnak szerves egységet a portrék szobrászunk egész életművével. Induljunk ki egy olyan mozzanatból, mint a redukció. Gulyás jól ismert minimaljei a plasztikai formaadás végletes redukcióját jelentik. Úgy tetszik, a portrék ugyancsak egy plasztikai hagyomány redukcióját mutatják: a gipsz voltaképpen megmarad gipsznek, a fém megmarad fémnek, legföljebb a mechanikai ráhatások hordozói: az expresszív, mondhatni, kizárólag kézjegyként működő gesztusoké, alkalmasint a finomító csiszolásoké, netán a festőigrafikai beavatkozásoké. Ugyanakkor éppen a redukció teszi lehetővé a korábban emlegetett személyes rekvizitumok előtérbe tolakodását, hangsúlyozódását. De talán azt említenem is fölösleges, hogy maguk a rekvizitumok éppenséggel karakterizálási redukciók. Ahogyan redukció volt a szobrászat a poptól a hiperrealizmusig, amikor a művész megértette, hogy a világ az epidermiszben éli ki magát, lényege elfödésére mind modernebb trükkök kínálják magukat.

A panoptikum – látványtár.

A tömegeknek. Kíváncsiskodásra. Vonzódásra és elborzadásra.

Híres és hírhedett emberek képmásainak gyűjteménye.

Noha ezúttal nem viaszból készített figuráikkal.

Tudniillik semmiképpen sem vihető el a gondolat a talmiság irányába, hiszen a megmintázott modellek nemcsak tiszteletre méltó személyiségek, de valamiképpen megformálójuk kedvencei, szellemi társai, gondolkodási partnerei. Ebben az értelemben Gulyás Gyula panoptikuma egy korszellemet idéz, amelynek részesei voltunk/vagyunk – mi magunk, szintén panoptikumalakok. Nem esik hát nehezünkre elvegyülni köztük, gyanítani akár azok pillanatnyi jelenlétét is, akik húsvérként nem lehetnek már közöttünk.

És örömmel hurcoljuk vissza őket oda, ahol mi is létezünk: a tömegbe.

FÁBIÁN LÁSZLÓ

(Kévés Stúdió Galéria, 2003. III. 11-IV. 6.)

2003/5

Plein-Art

Kortárs Művészetek Fesztiválja

A Ráday utca és a Ferencváros az utóbbi időben viharos gyorsasággal változott meg, ma élénk kulturális életéről közismert. Galériák nyíltak itt, mint az *Erlin Galéria, Ráday Galéria, Újszecesszió Galéria*, alkotóműhelyek alakultak, mint a *Magyar Rézkarcoló Művészek Egyesülete, Art 9 Egyesület*. Ez a háttér tette lehetővé a *Plein-Art Kortárs Művészetek Fesztiválja* megvalósítását, mely most ötödik alkalommal kerül megrendezésre. A koncepció kezdetekben nem kis megütközést keltve, fokozatosan a kortárs kiállítások palettájának kiemelkedő színfoltjává nemesedett, a sokszínűsége mellett is gonddal összeállított eseménysorozatnak köszönhetően. A rendezvény központjában a kortárs képzőművészet áll, a rendezők szándéka szerint a társművészetekkel való összefüggésre is ráirányítva a figyelmet.

A művészeti eseményeknek egyre gyakrabban helyt adó Ráday utca galériáiban, kulturális intézményeiben, és olyan nem hagyományos kiállítóterekben, mint az itt található hangulatos és rendhagyó módon kultúrabarát kávéházakban és éttermekben a május 9-től 11-ig tartó hétvégén nagyszabású kiállítási sorozatra látogathatunk, óránként nyílnak a kortárs kiállítások.

A kiállítások széles körben népszerűsítik a képzőművészeten belül nem hagyományos, a hazai közönség előtt kevésbé ismert új műfajokat. Sor kerül szabadtérben kortárs zászlótárlatra és szabadtéri szobor és installáció kiállításra is.

Lajta Gábor képzőművész kiállítása a Hotel Ibis Galériában, *Márkus Péter* szobrászművész kiállítása az Erlin Galériában, *Véssey Gábor* festőművész kiállítása a Star Cafe Galériában ízelítő a gazdag kiállítási programból.

A két szabadtéri színpad a zenei események központja, itt többek között *Kiss Erzsi, Tudósok, David Yengibarian* koncerteket hallgathatunk, irodalmi és multimédiás performanszokon vehetünk részt.

Ráday utca

Az Erlin Galéria rendezésében, a Ferencvárosi Önkormányzat támogatásával megvalósuló fesztivál színes, izgalmas esemény sorozatot kínál.

P. SZABÓ ERNŐ

P Á L Y Á Z A T

A Bellis Stúdió pályázatot hirdet képzőművészek számára „Magyar évszázadok Európában" címmel

Az alkotások maximális mérete
– képek esetében: 120x120 cm,
– térbeli művek esetében: 100x100x100cm

A technika, a stílus és a műfaj tetszőleges.

A pályaművek zsűrizésre kerülnek.
A válogatott művekből kiállítást rendezünk
Kapolcson, a Művészetek Völgyében és budapesti kiállító helyünkön.

Az első három helyezett pénzdíjazásban részesül.

Beküldési határidő: 2003. június 15.

A pályaműveket a következő két cím egyikére kérjük küldeni:
Bellis Stúdió, Veszprém, Szeglethy u. 1. I. em., vagy Hotel Fiesta recepciója, Bp., VI. Király u. 20.

Kiállítás-megnyitóval egybekötött eredményhirdetés: 2003. június 27-én, 18 órakor.
A Hotel Fiesta galériájában (Bp., VI. Király u. 20.) állandó kiállító helyünkön.

Gulyás Gyula Marilyn Monroe-ciklusa

Dorottya Utcai Kiállítóterem, Budapest, 1990. IX. 27. – X. 13.

Vilt Tibor (1905–1983) remek szobrászművész házában, egy vacsorán ismertem meg Gulyást személyesen; szigorúan minimalista plasztikáit jó néhányszor láttam már addig kiállításokon.

Gulyás autodidakta – ma is büszke rá, hogy – fodrász volt, sőt ebben a mesterségben nemzetközi versenyzsüriror. Fiatalon belekerült a magyar avantgarde és neoavantgarde véráramába. Nem volt műterme, Vilt befogadta, halála után pedig műtermének gazdája Gulyás lett; a nagy szobrász szellemi gyermekének tartotta őt, azt Gulyás is megerősíti. Az első portréját még mesteréről készítette, 1984-ben már művészarcmás sorozatot rendezett (közte Duchamp, Warhol, továbbá a magyar futurista Scheiber), későbbi főműve a Beuys-fej. Meg a festett gipsz Marilyn Monroe-büszt.

Ezt a Dorottya utcai kiállításán újra bemutatja. A tárlat címe és most már egyetlen tárgya: Marilyn Monroe. „Mániám lett Monroe" – vallja Gulyás. A kiállítás fődarabja a diszkókék fürdőruhás M. M., modellálása korrekt, mégsem hiperrealista. A két figurális tárgy után azonban új műnemet talált ki magának a szobrász, olyant, ami nincs. Új objektjeinek protagonistái tudniillik fölragasztott, színes Marilyn-magazinképek, melyeknek konstrukcióval, optikával, tüköroptikával, megvilágítással ad hangsúlyt. Fém háromszögek, fémkörök, sőt rózsaszín, tollas párnák társulnak a szürke ólommal, persze mindig az M. M.-képpel. Gulyás Gyula a szobrászpálya reciprokát járta be, először volt Minimal Art-os, aztán figurális; az M. M.-kiállításán végre egyesíti ezt a kétféle törekvését, sajátos ek-lektikával. A gyűjtemény szinte valamennyi darabjának más és más a gondolata, más a megoldása, s ahány, annyiféle az objektek anyaga is – még ezüst is akad közte. Ez a ciklus szüntelen improvizálás, mesterfokon.

Frank János

Válogatás budapesti műtermekből

„Budapesti Műtermek" Magyar Nemzeti Galéria, 1990. IX. 14. – IX. 29.

„Litográfiák magyar és moszkvai művészektől" Budapest Galéria Kiállítóháza, 1990. IX. 13. – X. 15.

Szokatlan együttműködésnek lehettünk tanúi a kedvezően formálódó francia–magyar kulturális kapcsolatok révén: a párizsi Navarra Kiadó és a Budapest Galéria szervezésében kortárs magyar művészeket bemutató album megjelenésére és a könyv premierjével egybekötött kiállítás megnyitására került sor a Magyar Nemzeti Galériában.

A kiadó múlt évben „Moszkvai műtermek" címen már publikált egy reprezentatív kiadványt Európa nem nyugati felének művészetéről, s a kezdeményezés az idén folytatásra talált (a két esemény közös nevezője: külön grafikai kiállítás magyar és moszkvai művészek litográfiáiból).

A kereskedelmi célok mellett a kiadvány hozzájárulhat a kortárs magyar képzőművészet nyugat-európai népszerűsítéséhez, megismertetéséhez is. A négy nyelven terjesztendő album és a kiállítás tizenhat Budapesten élő művész (többek között: Bak, Hencze, Maurer, Nádler) alkotásaiból nyújt válogatást; az összeállítás tehát a jelenkori művészetből kíván töredékes és szűk keresztmetszetet kihasítani, oly mód, hogy a szigorú értelemben vett irányzatszerű, esetleg koncepcionális probléma felvázolása helyett inkább színesebb, sokrétűbb, plurálisabb képet próbál nyújtani jelen helyzetünkről. A hangsúlyt az avantgarde utáni kor individuális teljesítményeire helyezi, de úgy, hogy a kiválasztás kritériuma az avantgarde-hoz, mint közvetlen vagy közvetett indítóenyezőhöz, és/vagy hagyományhoz való viszony legyen. Ennek következtében az album több generáció képviselőinek – az Iparterv-generációtól a posztmodernekig – az utóbbi öt évben készült alkotásaiból és több műfaj eredményeiből állt össze.

Buda Gábor

A szigorúság jegyében

„Vonal, forma, szín" – Molnár Vera kiállítása, Vasarely Múzeum, Budapest, 1990. IX. 21. – X. 14.

A magyar származású, 1947 óta Párizsban élő Molnár Vera komputergrafikáinak bemutatójában olyan kiállítást üdvözölhetünk, amelyhez hasonlók rendezését évekkel ezelőtt sokan a múzeum legfőbb feladatának tekintettük. Egy olyan fővárosban, ahol a 45 utáni művészetnek nincs múzeuma. A nyolcvanas években Budapesten eddig két kiállítást szenteltek a komputerművészetnek, amelynek Molnár Vera 1968 óta egyik fontos képviselője. Ezek elsősorban már fejlett, kreatív programokkal készült alkotásokat mutattak be. Ezen a kiállításán viszont éppen a komputerművészet kezdetével szembesülhetünk, azzal a kezdettel, amely nálunk a hatvanas-hetvenes években a technikai készlettár hiányában, magjában rekedt.

Molnár Vera hű maradt a komputerművészet kezdeteihez, és következetesen ugyanazon elvek alapján dolgozik, mint húsz évvel ezelőtt. Nem alkalmazkodik sem formáiban, sem problémafelvetésében az időközben átalakult komputertechnikához. „Programja" amúgy is végtelen, s ennyiben mindig aktuális: alapformákat – leginkább a négyzetet – transzformál matematikai alapon, az egymásra következő, egymáshoz nagyon hasonló változatokban mindig a minőségi változásra, saját szavaival, „a plasztikus eseményre" koncentrálva. Ez a tudományos kísérletek szellemétől átitatott vizuális kutatás talán hatásos ellenszere lehet az egyre újabb és újabb komputerek által gyártott képeufória káros hatásainak. Mint gyakorlat pedig elsegíthet a nagy sebességgel terjeszkedő, redundáns képeket felhalmozó vizuális környezetünkben a megjelenő „mégis"- értékek lassú felismeréséhez.

Szőke Annamária

art MAGYARORSZÁG

art művészeti magazin magyar melléklet
© 1990
Kiadja a G+J AG&CO (Hamburg) az Argos Kft-vel együttműködve.
F. k.: az Argos Kft ügyvivője
Szerkesztő: Branczik Márta
Fordítások: Szántó Tamás

Beke László

Jelentkezik az új nemzedék

A Ressource Kunst kiállítás megnyitójának másnapján történt, ez év tavaszán, a Műcsarnokban. A közönségnek még arra sem volt ideje, hogy az előcsarnokban kiterített, hatalmas, alapozatlan festővásznat észrevegye, amikor hirtelen nyolc-tíz fiatal foglalta el a terepet. Körülállták a vásznat, és egy ifjú hölgy villámgyorsan néhány száz fej fokhagymát osztott ki köztük. Fölüvöltöttek a hangszórók, és zörejzene dübörgött belőlük. Az ifjak eszeveszett gyorsasággal dörzsölni kezdték fokhagymával a vásznat. Hamarosan átható illat terjengett a csarnokban. Valaki egy vödör vizet zúdított a csatatérre. Majd a vásznat gondos kezek összehajtogatták, értő mozdulatokkal kicsavarták és odacsapták a Műcsarnok századvégi stukkókkal díszített falára.

Az egész akció alig tartott három percnél tovább. Ez volt az Újlak Csoport első fellépése a Műcsarnokban.

Úgy látszik, immár hagyomány Magyarországon, hogy egy-egy újonnan jelentkező generáció valamilyen értelmetlen mellékkörülményről kapja a nevét. Húsz évvel ezelőtt így ragadt az IPARTERV mozaikszó a mai ötvenévesek talán legjelentősebb csoportosulására, csupán azért, mert egy ipari épületeket tervező vállalat engedte az előadótermében kiállítani őket. Az Újlak azért Újlak, mert Óbuda Újlak nevű városrészében van egy hasonló nevű, szanálásra váró, elhagyott mozi, amelyet ezek a fiatal művészek szabályosan elfoglaltak, és egy szezonon át tartó bemutatóik céljaira alkalmassá tettek.

Húsz év alatt Magyarországon is változott a művészeti helyfoglalások stratégiája – az undergroundból az overground felé? Ezek a fiatalok pontosan tudják, hogyan lehet még szójátékokkal is koncepciózus propagandát teremteni maguknak. Újlakhoz természetesen új lakók kellettek (angolul: „the new inhabitants" – talán nem minden összefüggés nélkül a Műcsarnok dán–magyar kiállításával, melynek „Triumf – the uninhabitable" avagy „a lakhatatlan" volt a címe). Ezek a fiatalok vonzódnak továbbá a romos környezethez. Mielőtt az Újlak Moziba bevonultak volna (s miután kisajátították a korábbi avantgarde egyik törzshelyét, a Bercsényi Kollégiumot), az egykori Hungária Fürdő romjai között kezdték meg tevékenységüket. Magyarországon is szép számmal találunk loftokat, de ezek mintha már visszavonhatatlanul a múlttéi lennének – legalábbis sorra átalakítják és modernizálják – vagyis művészeti célokra alkalmatlanná teszik őket. A rom viszont jellegzetesen posztmodern gondolat. Előzménye nálunk például a híres „balatonboglári kápolnatárlat" (Galántai György rendezésében, az 1970-es évek elején). Külföldön, a „Ruine der Kunst" (Nyugat-Berlin, művészeti vezető Wolfgang Kahlen) vagy a genfi „Ruine" (Szentjóby Tamás). Ma, Budapesten, így nyilatkozik Ádám Zoltán, az Ujlak Csoport doyenje (már elmúlt 30 éves!): „Ez a tér nem beépült, nem beteg tér, hanem romos, de tiszta; a romok hívják elő a tisztaságot. Itt megadatik nekünk az a lehetőség, illetve feladat, hogy megküzdjünk egy viszonylag nagy térrel, hogy megtervezzünk valamit kifejezetten ebbe a környezetbe, és azt meg is valósítsuk, szinte egyik hétről a másikra."

A romos térbe természetesen illeszkedik az installáció, álljon az jégből (Farkas Gábor), óriási, helyszínen előhívott fotókból (ugyancsak Farkas Gábor), lépcsőből és könyvespolcból (Pálos Miklós), hajóból (Szarka Péter), sötét lében úszó obeliszkből (Ravasz András) vagy ugróiskolából (Mészöly Suzanne). Ahol pedig installáció van, ott szükségszerű a filmvetítés, a performance és a zene (az együttes neve: VAN). Ami pedig a nyilatkozatban említett „tisztaságot" illeti, az Újlak Csoport áprilisi zárókiállításán egy padlóra vetített fénykör gondoskodott jelképerejű megjelenítéséről.

Tekintve, hogy Újlakon egyértelműen valami új jött létre, biztosra vehető, hogy a szállásul szolgáló rommozit semmi nem fogja megmenteni a lebontástól. (Pedig nyilvánvaló, hogy semmibe sem kerülne kiállítótérként való fönntartása.) A csoport viszont talál magának új helyet. (E sorok írása közben éppen a hannoveri „Inspiration" c. akción vesznek részt, néhány száz külföldi fiatal művésszel együtt.) A fennmaradásra garanciául szolgál a felkészültség. Az Újlak Csoport tagjaiban – és az egész új magyar művészgenerációban – az a leginkább új, hogy természetes könnyedséggel igazodik az új helyzethez. Nem gyötri a korábbi nemzedékek hagyományának ballasztja, a politikai ellenállás görcse. Ezzel szemben jól tájékozódik a mai művészet „trendjeiben", spontán, magától értetődő gesztussal sajátítja el azt a szellemiséget és azokat a technikai megoldásokat, amelyeket pillanatnyilag szükségesnek érez. Ügyesen gazdálkodik a tehetségével.

Hogy e készségeket milyen mértékben sajátította el a Magyarországon évtizedekig monopolhelyzetet élvező, konzervatív Képzőművészeti Főiskolán, és mennyiben autodidaxis útján, ne firtassuk. Mindenesetre az Újlak Csoport kiállítássorozatával párhuzamosan zajlott az a diákmozgalom, melyet éppen a művésznövendékek robbantottak ki, mely átterjedt néhány más főiskolára és egyetemre, és amelynek radikális reform lett az eredménye. 1990 őszétől kezdve legalább tizenöt új tanár fog segítséget nyújtani a fiatal festőknek, szobrászoknak és grafikusoknak. Remélhetőleg létrejön egy olyan oktatási rendszer, melyben a hallgató szabadon választ mestert, és a mester szabadon választ hallgatót. Remélhetőleg ezt a kölcsönös folyamatot úgy fogják hívni, hogy közös munka.

És remélhetőleg az Újlak Csoporthoz hasonló újabb generációk képesek lesznek a magyar művészet megújítására is.

Budapest, 1990. augusztus 21.

meghívó a

synergon

kortárs

galéria

megnyitójára

Ideje: 2004. április 29. 16 óra
Helyszíne: synergon irodaház aulája

(újpest, iv. kerület, baross u. 91-95.)

kiállítónk **gulyás gyula** szobrászművész, akinek alkotásairól a synergon magasyn tavaszi számában bővebben olvashat. a megnyitóbeszédet **fábián lászló** író tartja. a kiállítás megtekinthető 2004. június 11-ig, hétköznapokon 9-16 óráig és a www.virtuartnet.hu virtuális galériában.

synergon informatika rt.
1047 budapest, baross u. 91-95. ▩ tel.: 399-5500
fax: 399-5599 ▩ info@synergon.hu ▩ www.synergon.hu

SYNERGON

további információ: szentiványi kinga
tel.: 399-5635 ▩ e-mail: kortarsgaleria@synergon.hu

GULYÁS GYULA

ÚJ MŰVÉSZET

2000/júl.

P - 9765

2.o.

Miniszterium hoz s ha Pesten van,
rögtön elintézi.

Tudom, előbb kellett volna m
elmehetek Harkányba a magam erejé
mindent fölemésztett.

Előre is hálás köszönettel s

GULYÁS GYULA ÉPÍTÉSZ

NYERŐ SZOBROK A MOM-PARKBAN

„GULYÁS GYULA SZÉPES PRIZMÁKKAL ÁTTÖRT A VÁROSLIGETBE TERVEZETT IDŐKERÉKHEZ HASONLÓ KÖRDRONGJAI A SÉTÁNY KERNSTOCK UTCA VÉGÉN"

GULYÁS Gyula

FRANK János: Gulyás Gyula Marilyn Monroe-ciklusa. = Art - magyar melléklet, 1990. 1. 10. p.

Bp,Dorottya utcai kiállitóterem ,990.

1.52.1990 szept.

IGAZGATÓ

Megbizom A magyar müv
kritika története c. kézik
. . . . . .
c. fejezetének megirásával
A kéziratok leadásána
Felkérem, hogy a munka sor
. . . . . .
sziveskedjé'c együttmüködni
Az elkészült kézirat
gondoskodik, s a kiadás jo
az elfogadott szöveg terme
az érvényes jogszabály sze

GULYÁS Gyula

CSOÓRI Sándor: Szoboravatás Orosán [Helyén Gyula]
= Hitel, 5, 1992, 4. 19-22. ill

GULYÁS Gyula

(bán). Önmagukat keresö rejtek. Három budapesti kiállítás. = MN XLVII. évf. 132. sz. 1984. június 7. 7. p.

Bp. Ligeti Galéria, Somogyi Győző
Bp. Fészek Galéria, Gulyás Gyula, Heinore Tamás →
Bp. Helikon Galéria, Attalai Géza

ldése

a és a rendelkezésre álló
nkatársai müveinek külföldi
lés minden formájáért a
felelős. Tanulmányokat
Magyar Nemzeti Bank enge-
Jogvédő Hivatal egyidejü
.
utatócsoport igazgatója
a rendszeresitett és a
tatványon. Az engedélykérés
szövegek illetve előadás-
gy példányuk leadása.
yt a Magyar Nemzeti Bank-
nek kell beszerezni az
a által aláirt és bélyegző-
gedély alapján. Az engedély-
latot kell készitení, és

GULYÁS Gyula

Gipsz és festék : Kiállitók: Gulyás Gyula és Hencze Tamás?/ a kiáll. rend. Frank János ; [bev. Fitz Péter]. - Bp. : Fészek Galéria, 1984
4 p.] 10 szines dia

? 84. május 4 - május 18

Hencze T →

GULYÁS Gyula

Frank János

Gipsz és festék

Gulyás Gyula és Hencse Tamás kiállítása

Bp. Fényl Galéria, 1984

Budapest,
~~Új Tükör~~ 1984 sept. XXII. évf. 9. sz. 16-17.

ill Hencse Tamás →

and trends. The third place is Prague: a post-Stalinist regime with a very strong underground. It is interesting to observe the growth of cooperation between the members of the generation of 68 and the young. It is worthwhile also to mention the memorable Faió- discussion in connection with Sandro Chia

érdeme viszont, hogy (s ezzel hárítható el Josef Albers esetlegesen számba jöhető analógiája) ezeknek a *különleges egyedi eseteknek* rendszere alapján pontos fogalmi indokolását tudja adni. A stiláris behatárolhatóság mindössze annyit jelent, hogy Nemcsics Antal rokon szellemiségű kortársaival és elődjeivel a ,,tiszta absztrakció", jobban mondva a fény(szín)művészet eredeti, nem barokkos változatát képviseli, esetében azzal az egyedülálló teljesítménnyel, hogy egy átfogó, elvileg képileg is előállítható színrendszert sikerült teremtenie. *(Vigadó Galéria, 1996. május 23–június 9.)*

■ *MEZEI OTTÓ*

Római szél

GULYÁS GYULA RAJZAI ÉS KISBRONZAI

Az újonnan nyílt *Rátz Stúdió Galéria* a Madách utcában egy igen hangulatos kiállításnak adott otthont 1996 júniusában. A falakon változatos formájú keretekben, egyszerű alapanyagokra – például csomagolópapírra – készített krétarajzok függtek, apró 10–20 cm-es ovális képecskék és majdnem 1 négyméteres művek is. A kiállítótérben kis bronzszobrok álltak – mind egy művész, *Gulyás Gyula* alkotásai.

A képek és szobrok szinte egyformák: ugyanarról szólnak, ugyanazokkal a motívumokkal, és mégis mindegyik más és más. Az ,,örök város" teljesen rabul ejtette a művészt: a képek és szobrok Róma hangulatát idézik.

A Fészek Galériában már korábban bemutatta az ott készült rajzait, és azóta itthon is ezen élmények alapján dolgozik. Kevés szín, kevés forma, de mégis micsoda változatosság! Bauxitvörösben úszó esti hangulat árad a rajzokról. A vörösön kívül csak a fekete és a fehér van jelen, azok is csak azért, hogy ezt az izzó vörös hangulatot erősítsék. Minden síkban van. Még a szobrok is. Mintha egy érdekes díszletvilág tárulna fel előttünk. Az egyik rajz konkrétan utal *Fellini emlékére*: az ismert motívumok mellett ott áll a filmfelvevőgép.

,,Mintha hatalmas díszletben jártam volna – mondja római emlékeiről a művész – a paraván mögött együtt azokkal az emberekkel, őrült turistákkal, akik nem tudják, milyen előadás készül. Mint egy előadás kezdete. És hogy mikor végződik? – Azt nem lehet tudni. Amikor már annyira fáradt az ember, hogy érzi, le kell feküdnie aludni..." Ez az itáliai élményvilág tiszta, világos formákban, formakombinációkban jelenik meg. A kör motívumok, legyenek azok vörösek vagy feketék, a tűzszínű égbolton a Napot juttatják eszünkbe, de egyszerre önálló körformák is. A boltív is gyakran megjelenik a rajzokon, csakúgy, mint Rómában, a valóságban. A különös, cserépformából kiinduló hullámzó motívum az éjszakai fáklyákat idézi, de a helyzetétől és a többi elemmel való kapcsolatától függően többféleképpen is értelmezheti a néző: a lényeg a mediterrán hangulat, a ,,római szél" felidézése és a geometrikus formák közti kapcsolat és képi egyensúly megteremtése. A háromszögformák – zászlók és vitorlák az ostiai kikötőben, de továbbra is tiszta háromszögformák.

Geometrikus jelek és egyensúlyi arányok, tiszta formák ritmusa egy-egy egységen belül. És mégis mindegyikben benne van az a sajátos római hangulat, ami személyessé teszi ezeket a képeket és szobrokat. *(Rátz Stúdió Galéria, 1996. V. 22.–VI. 8.)*

■ *MECSI BEATRIX*

Gyulyás Gyula: Fellini emlékére,
1994, papír, kréta, 30,5×38 cm
(Fotó Simon Csilla)

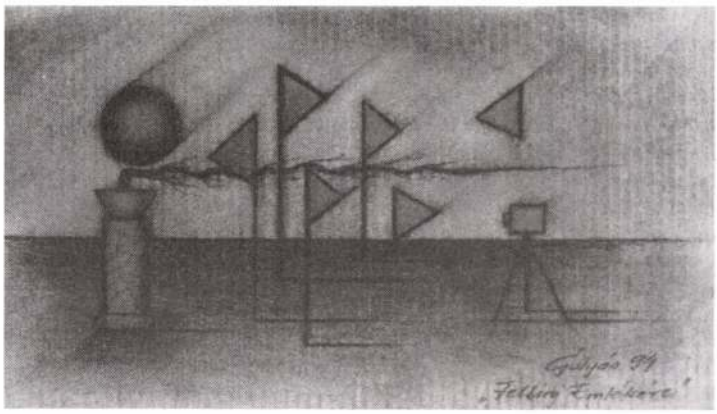

Léttornászok

ESZIK ALAJOS KIÁLLÍTÁSA

A Léttornászok a Világ Cirkusz artistái. *Eszik Alajos* kreatúrái. ,,Lebegnek, szállnak a magosban", vagy épp a mélybe buknak. Gyertyaüvésben bicikliznek előre-hátra a lábukkal, a Semmi ágán függeszkednek, Krisztus-függésben haldokolnak, bukott angyalként pokolra szállnak.

Eszik rajzai a kis terem egyik falán talán előkészületek a létakrobaták akvarellbe álmodott portrésorozatához. Előképeket keresek (vajon miért?). Hirtelen *Hrdlicka* remek rémségei, vagy *Horst Janssen* bravúrosan féktelen figurái jutnak eszembe. Persze Eszik egészen más. Par excellence figurativitása egy gunyoros-lírai szellemiségű irodalmiassággal kapcsolódik össze. ezek a ma közel sem divatos jelzők egy büszke magatartást, egy hitelesen irányított grafikusszemléletet kívánnak bemérni. Eszik nem szégyenli, hogy biztos kézzel rajzol, hogy irodalmi indíttatásúak groteszkbe hajló művei, hogy figyeli és magához emeli az elesett, trónfosztott

Eszik Alajos: Cím nélkül

Aethikát, e rongyos utcanőt, büszkén hivatkozik grafikus elődök rég elfelejtett alkotói megoldásaira. Eszik észreveszi az alkalmazott művészet elemeiben (hatásmechanizmus, óh!) rejlő alig kiaknázott képzőművészeti elemeket. Korábbi művein ad abszurdum még *Alfons Mucha* mozgalmasan színes plakátjainak nyomait is felfedezni véltem. A Bercsényiben most bemutatott kollekció azonban szinte puritánul egyszerű. A vázlatlapok-ötletfoszlányok elegánsan kevésből táplálkozó formarendjét a másodlagos kevert színekkel megoldott, valőrök közé zárt önfelmutató, kitárulkozó férfi- és nőlények, állatemberek és egyéb esendő kreatúrák egészalakos portréi váltják fel. Mintegy a keresztény ikonok attribútumainak elemei szerint jelennek meg a kezek, szárnyak, állatfejek a hintázó, ugró hanyatt bukfencező, vagy éppen iratpárna-hintán billegő figurák környezetében. A rendkívül mélytónusú akvarellek, a kevés rajzi eszközökkel megoldott alakok. Eszik Alajos megújulásra kész képi világának ígéretével búcsúznak a Bercsényi kicsiny, ám világtágasságúra növelt termében a látogatótól.
(Bercsényi Kollégium, 1996. V. 28.–VI. 8.)

■ *SINKÓ ISTVÁN*

Magyar származású francia képzőművészekről – megkésve

A sorozat megkésett, mert a művészek, akikről szó lesz, már nem örülhetnek annak, amit életükben mindannyian szerettek volna: hogy magyarul, magyar folyóiratban foglalkozzanak alkotói munkájukkal. Bár megkésett, de nem elkésett a bemutatás, mert olyan képzőművészekről van szó, akiknek alkotásai ma is figyelemre méltóak, frissek, modernek. **I**smeretes, hogy Párizs pezsgő művészeti életének ,,főszereplői'' a századforduló óta zömében külföldről érkezett festők, szobrászok, írók, költők. Gondoljunk csak a spanyol *Picassó*ra, az orosz *Chagall*ra, *Zadkin*ra, a román *Brâncuşi*ra, az amerikai *Calderre*, *Man Ray*re, hogy csak néhány ismert nevet említsek. És e sok-nemzetiségű művészvilágban szép számmal találunk magyarokat is. Köztük vannak olyanok, akiket Magyarországon is jól ismernek, mint például *Tihanyi Lajos* vagy *Victor Vasarely*, de bizony számos olyan van, akik Franciaországban és más országokban sikeresek voltak, de Magyarországon kevéssé vagy egyáltalán nem ismertek. Róluk lesz szó!

CSATÓ GYÖRGY (1910–1983)

Kevés festő mondhatja el magáról, hogy korának legjelentősebb képzőművészeinél tanulhatott. Csató Györgynek, aki 1910-ben született egy budapesti polgári család harmadik legfiatalabb gyermekeként, ez megadatott. 1930 és 1934 között Berlinben a Reimanschule hallgatójaként *Archipenkó*nál, majd a berlini Képzőművészeti Akadémián *Käthe Kollwitz*nél és *Carl Hofer*nél tanult. *Paul Klee*től és *Lionel Feiningen*től magánórákat vett, 1936-tól pedig a prágai Képzőművészeti Akadémián *Kokoschka* és *Thile* tanítványa volt. **C**sató, aki kora ifjúságától szeretett portrékat készíteni, híres emberek sorát örökítette meg. Berlini tartózkodása alatt nemcsak képzőművészettel foglalkozott, Einstein előadásait is látogatta. Ekkor készítette azokat a vázlatokat a nagy tudósról, amelyekből később megszületett híres *Einstein*-portréja. Az első vázlatot 1952-ben állította ki először. (A portrénak három változata ismeretes, melyek közül az egyik a marseille-i Tudományegyetemen a másik a bogotai, a harmadik pedig a saskatoon-i egyetemen látható Kanadában.) **T**öbbek között megfestette *Stravinszkij*, *Bartók*, *Sir Bertrand Russel*, *Churchill*, és jó barátja *Giacometti* arcképét is. Egyik legkedvesebb modellje *Pablo Casals* volt, mert mint mondta: ,,*zenélt, mialatt festettem őt*''. Bartók-portréjával, mely több kiállításon is szerepelt és végül egy angol gyűjteménybe került, ifjabb Bartók Béla nem volt megelégedve: ,,Soha életében nem volt ennyi haja!'' – jegyezte meg, amikor a festő műtermében megtekintette a képet. **M**egörökítette *Sztálin*t is, bár nem saját akaratából. A háború alatt munkaszolgálatból megszökve szovjet hadifogságba került, ahol tehetségének híre a tisztektől valószínűleg eljutott Sztálinhoz is, mert egy napon érte jöttek és a nagy vezér elé vezették. Az utat ,,természetesen'' bekötött szemmel kellett megtennie. **P**ortréin egyesíteni tudta a modernséget és a modellhez való hasonlóságot. Az, hogy modelljeit szerette idősebbnek ábrázolni, mint amilyenek a valóságban voltak, valamint a fent említett ifj. Bartók-megjegyzés is arra utal, hogy a hasonlóság nem a fényképszerű, hűséges ábrázolásnak volt köszönhető, hanem annak, hogy Csató a belső tulajdonságokon keresztül közelítette meg modelljeit. A portrékészítés azonban munkásságának csak kisebbik és kevésbé jelentős részét jelentette. A felszabadulás után plakátokat, karikatúrákat, illusztrációkat készített. A *Kossuth Népe* című újságban jelentek meg szatirikus rajzai, és rendszeresen készített címlapot a vasárnaponként megjelenő *Zsebhíradó* számára is.

GULYÁS
GYULA

ÉLETÜNK

MŰMELLÉKLET · 2003

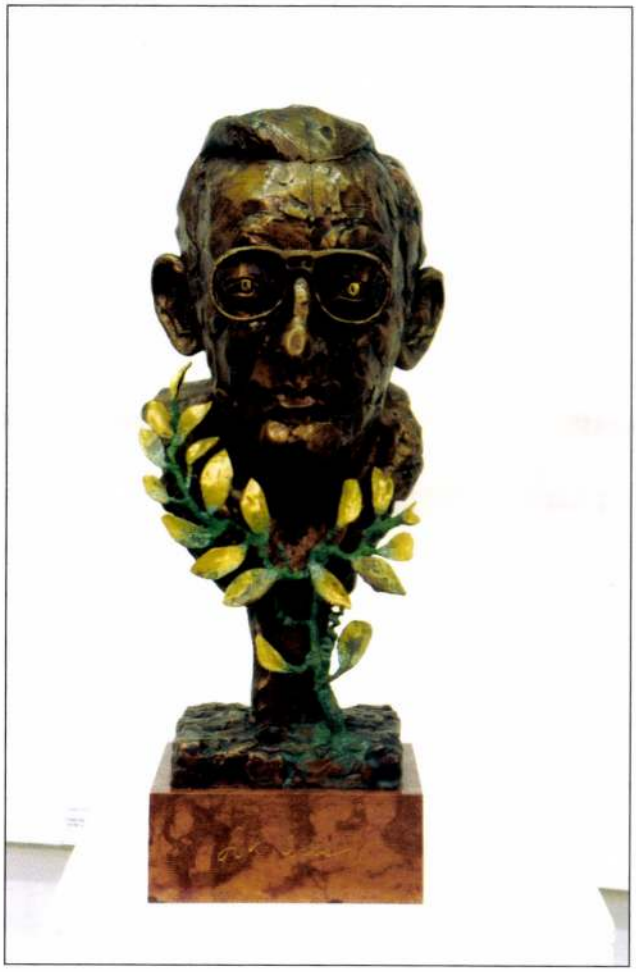

GULYÁS GYULA

Gulyás Gyula (fotó/repró: **Markovics** Ferenc)

Címlapon: **Sík Csaba**, 1987, bronz és márvány

Jó „fejek"

Gulyás Gyula portréi

Egészen biztos, hogy rendkívül bonyolulttá vált az ábrázolás kérdése a képzőművészetben a pop art és a hiperrealizmus után (nem mintha őszinte művész számára korábban nem lett volna az); ezek az elképzelések ugyanis a közeg megváltozásával egyetemben vetették föl a hogyan tovább (mondhatni: elméleti) kérdését, és nemhogy a válaszadást nem kerülték meg, de a modern vizualitás, a reklám, a plakát, a sajtófotográfia, a film (video) hatósugarában válaszolták meg. Vállalva akár azt is, hogy az új médiumok a legszubjektívabban emberit idegenítik el az ábrázoltból, teszik általa – mondjuk – az emberi arcot mechanikus másolattá, ahol a hangsúly a másolatra esik (a reprodukció kultuszának, a tömegtermelésnek is megfelelve). Andy Warhol – teszem azt – pontosan a reklám-bálvány sztereotípiáit választotta alaphelyzetnek portréi számára, és jelenítette meg benne – például Marilyn Monroe-t – kora sztárhőseként. Mármost egyáltalán nem véletlen, hogy ez a két név idekerült, hiszen **Gulyás Gyula** portrészobrai között mindkettőt megtaláljuk, ráadásul nem is csupán ábrázolási témaként, de ábrázolási programhordozóként, alkotói programképpen csakúgy. Itt válik egyértelművé ugyanis, hogy Gulyás nem a hagyományos, általában külső megbízásos *megörökítés* szellemében kíván a kérdéssel foglalkozni, sokkal inkább bele akarja portréiba fogalmazni a szoborportré történeti alakulásának látványos fordulatait, a történetileg szintén minduntalan fölvetődő formai szkepszist (legyen szó akár az expresszionista mintázás kézjegy-hangsúlyairól, vagy – példánknál maradva – a pop szándékolt, tehát tudatosan választott közhelyeiről), a pszichologizálás csalóka ábrándjának elvetését.

Első pillantásra észre veheti a néző, hogy egészen mások ezek a portrék, mint amilyeneket hagyományosan őriz emlékezetében.

Egy részüknél a torzítás már-már karikaturisztikussá válik, ahogyan a festő Scheiber Hugó esetében: úgyszólván a 20-as évek torzító-szimplifikáló, vonalmániás grafikái köszönnek vissza, a hangsúlyozott perspektíva-torzítással egyetemben (lásd: cigaretta a szájban), vagy ahogyan a híres szexbomba, Marilyn Monroe félreismerhetetlen identifikációs jegyei domborodnak-kínálkoznak, máskor bizonyos jellegzetes, a portré alanyához közismerten tapadó tárgyak kerülnek hangsúlyozásra: Márai Sándor klasszikus csokornyakkendője, Marcel Duchamp ominózus pipája (amire mellesleg ezúttal is érvényes Magritte hírhedtté vált mondata: *„Ceci n'est pas un pipe"*, ugyanis itt sem valóságos pipa, hanem ábrázolt!), vagy Fehér László rituális (eredeti!) fejfödője. Fehér László esetében mintha a műgonddal lecirógatott gipsz arra a nett festésmódra utalna, ami az alany sajátja, az installáció történése pedig a Fehér-képek installációs jellegére. Másik részüknél viszont szerfölött

Fehér László 1996, gipsz és aplikáció (plexidoboz)

jelentős hangsúlyt kap a szobrászi kézjegy: az egymást sebesen követő „agyagpikkelyek" a megformálás frissességére utalnak, *alla prima* áll elénk a megmintázott fej – némi ideges sietséget sugallva (noha – természetesen – ugyanolyan alaposan kidolgozott, mint az „agyon" simogatottak, csiszoltak, reszeltek), az itt és most váratlanságát, élettempóját. Kiváltképpen szembeötlő ez a pályatárs Harasztyról (Édeske) vagy a művészettörténész Fitz Péterről készített portrékon, ahol a zaklatottságra utalás mintha mégis visszacsempészne valamit a pszichologizálásból. Harasztÿ esetében viszont egy pop-os gesztus: a rézdrótból forrasztott szemüveg jelzi az elidegenítés szándékát. Példákat a szemüveg karakterizáló szerepére tudunk még fölhozni: mind Weöres Sándor, mind a szeretve tisztelt mester, Vilt Tibor orrán ott trónol napjaik elengedhetetlen kelléke.

Gulyás plasztikai munkásságának rendkívül markáns szeletét képezik portréi, hiszen – utaltunk rá – a szokványos, többnyire unalmas portrézást képes átfordítani egy szenvedélyes formakeresésbe, anyag- és technikaproblémába, miáltal szoborportréi a saját arcát is egyértelműen megformálják. Olyan alkotót állítanak elénk, aki – úgy tetszik – önmagát is kutatja portréalanyai között, hiszen választásai elsődlegesen mégiscsak saját szellemi rendszerére, műveltségi-művészi eszményeire hivatkoznak. Már csak amiatt is, mivel a megbízatás hitelesen bensőjéből eredeztethető.

***Fábián** László*

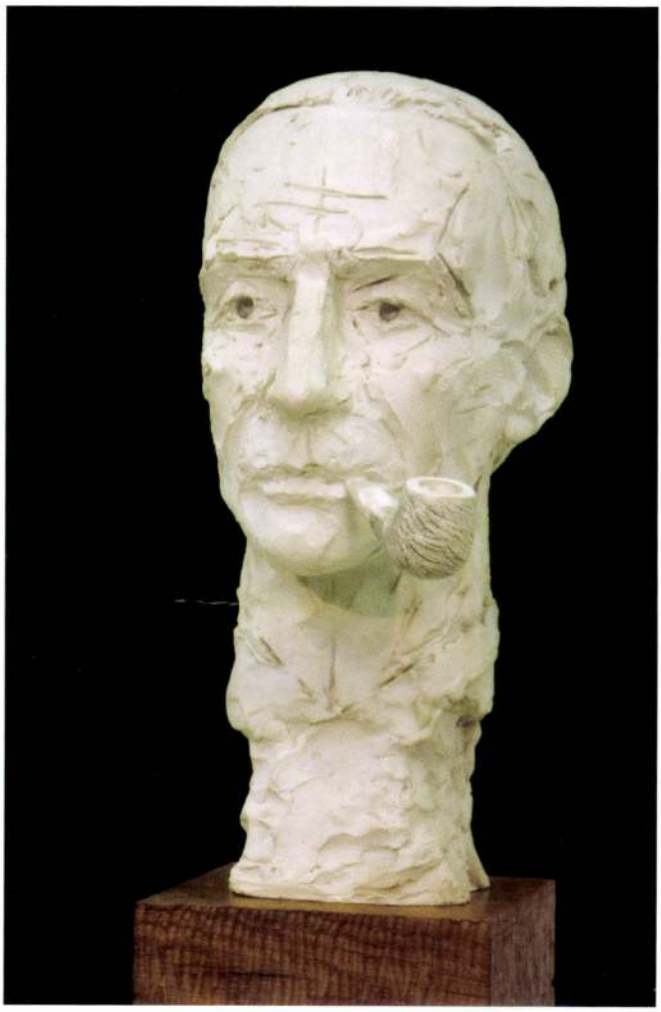

Marcel Duchamp, 1983, gipsz és pipa

Frank János, 1992, gipsz
Hegyi Dorka, 1998, gipsz

Schreiber Hugó, 1980, színezett gipsz

Márai Sándor, 2000, gipsz

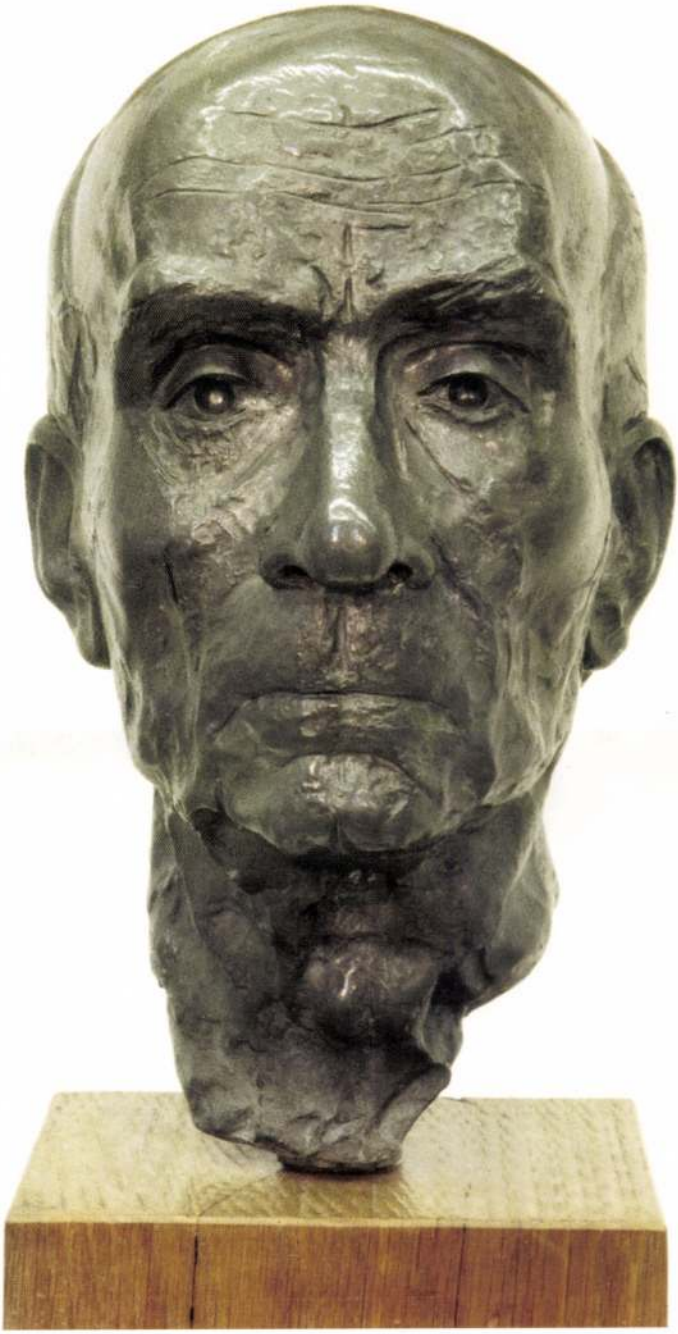

Kassák Lajos, 1985, ólom

Harasztÿ István, 1988, alumínium

Kováts Tibor, 1998, gipsz és arany

Hencze Tamás, 1978, alumínium

Vilt Tibor, 1975, alumínium

ez **csak** egy papír...

ha többet akar

r|ss

vizuális kommunikációs iroda

06 1 210 6829

A műmellékletet az R.S.B. Kft. készítette

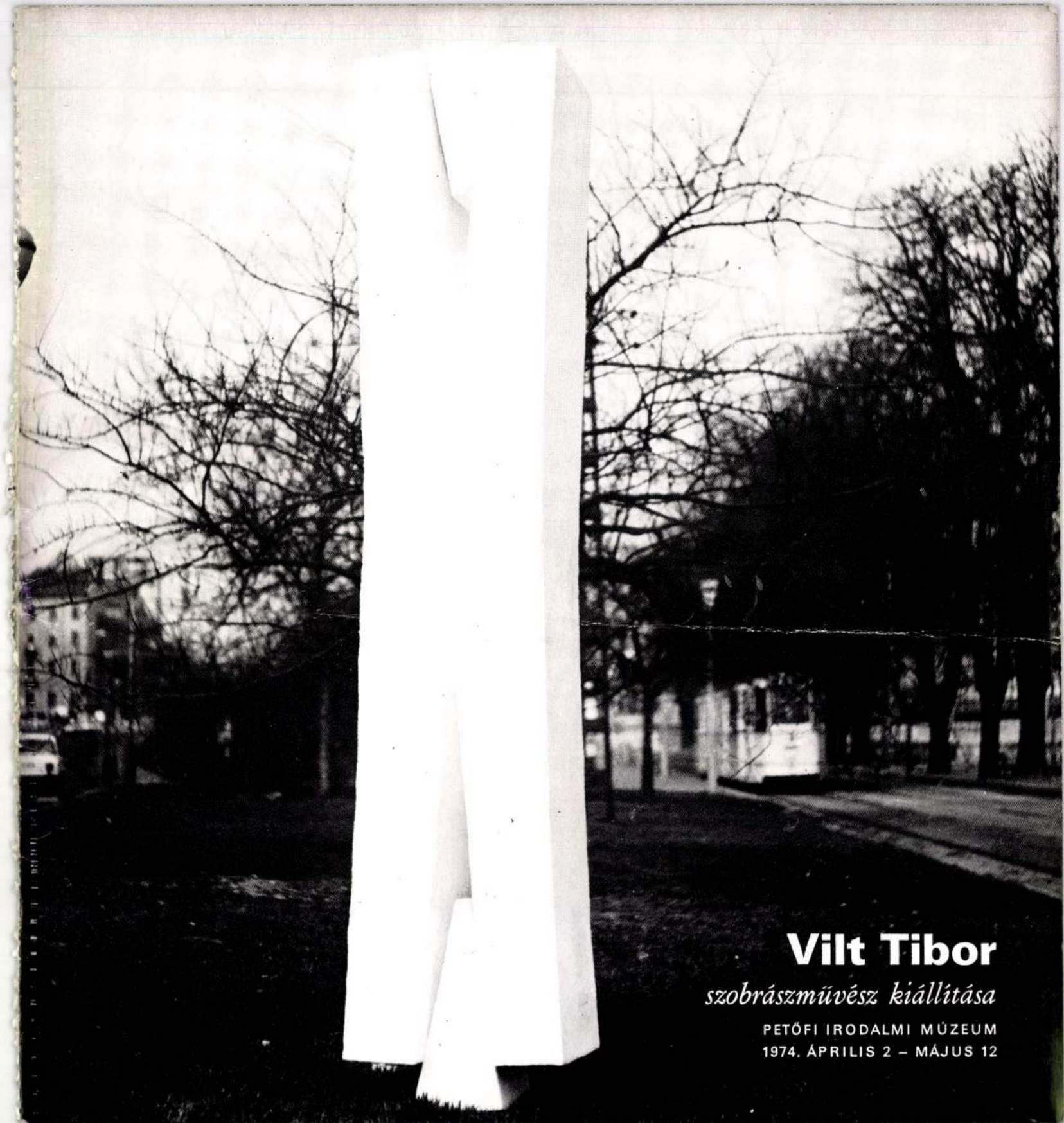

Vilt Tibor

szobrászművész kiállítása

PETŐFI IRODALMI MÚZEUM
1974. ÁPRILIS 2 – MÁJUS 12

Vilt Tibor

1905-ben született Budapesten. Tanulmányait az Iparművészeti Iskolában, majd a Képzőművészeti Főiskolán végezte. 1928–31 között a Római Akadémia ösztöndíjasa volt. 1925 óta kiállító művész. Jelentősebb önálló kiállítások: 1964-ben Székesfehérvárott, 1965-ben Párizsban, 1968-ban a Velencei Biennálén teljes életművét bemutató kiállítás, 1970-ben Budapesten a Műcsarnokban.
Műveit számos hazai és külföldi közgyűjteményben őrzik. Munkácsy-díjas, a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze.

Címe:
1122 Budapest XII., Városmajor u. 46/b.

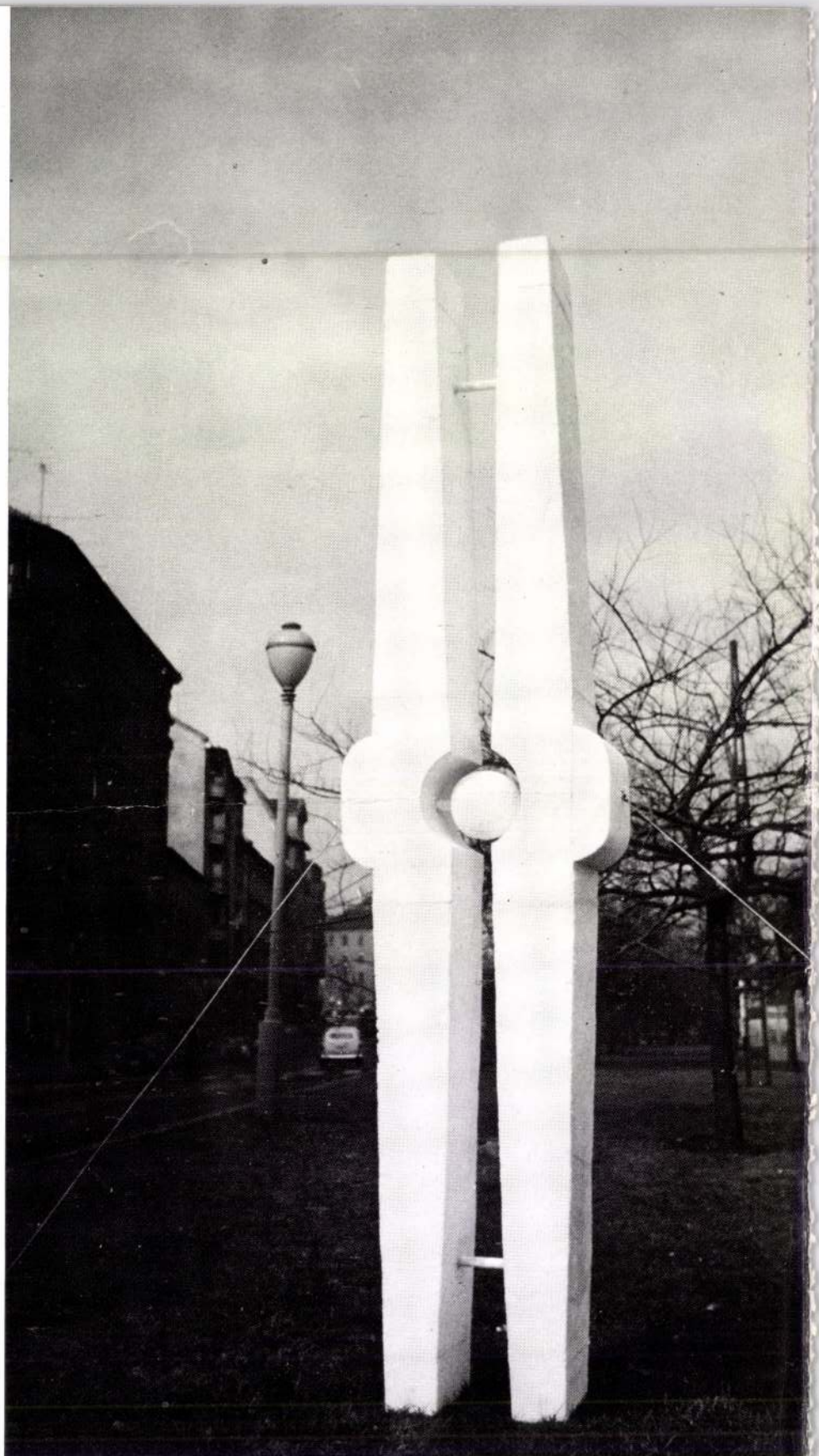

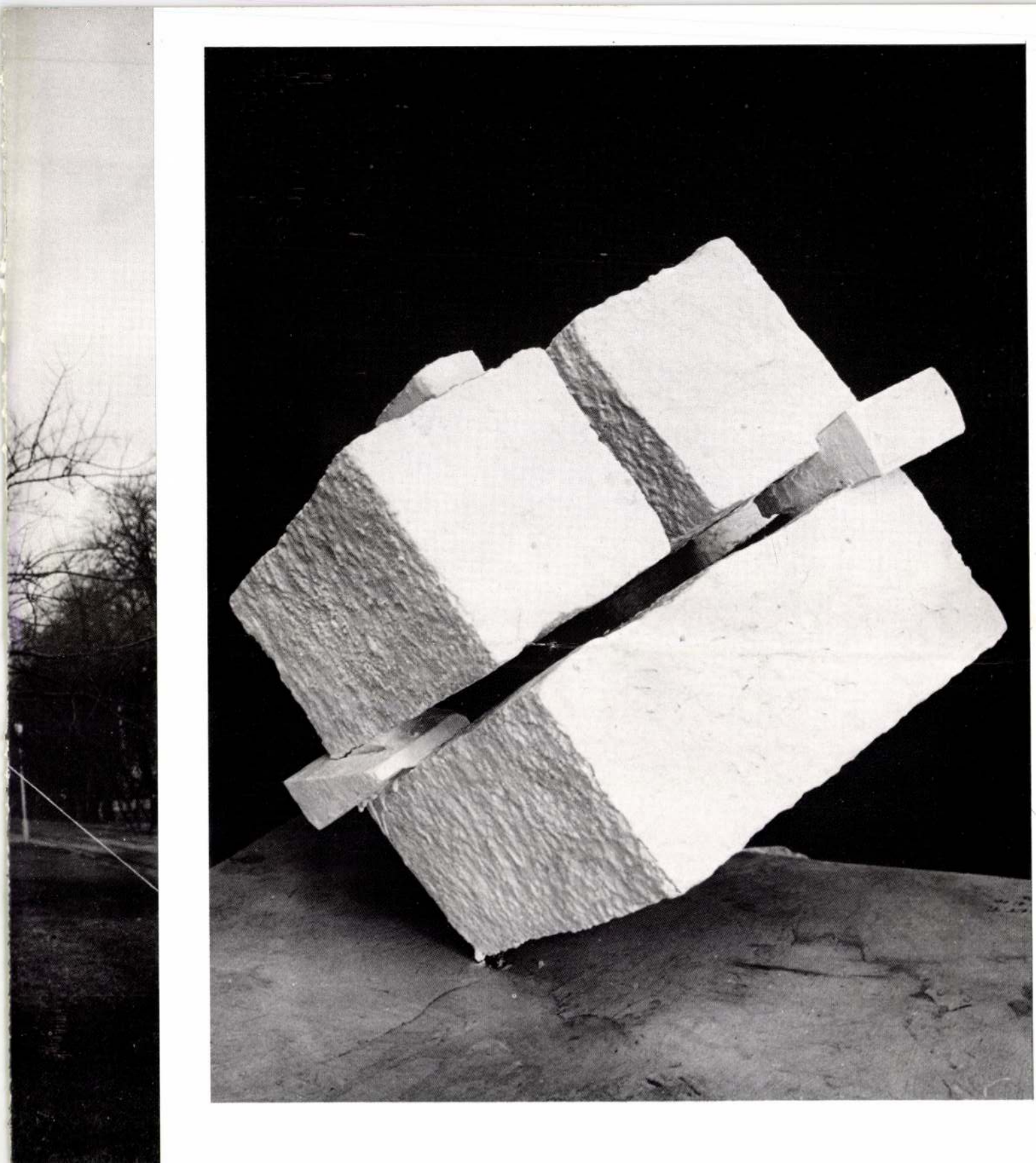

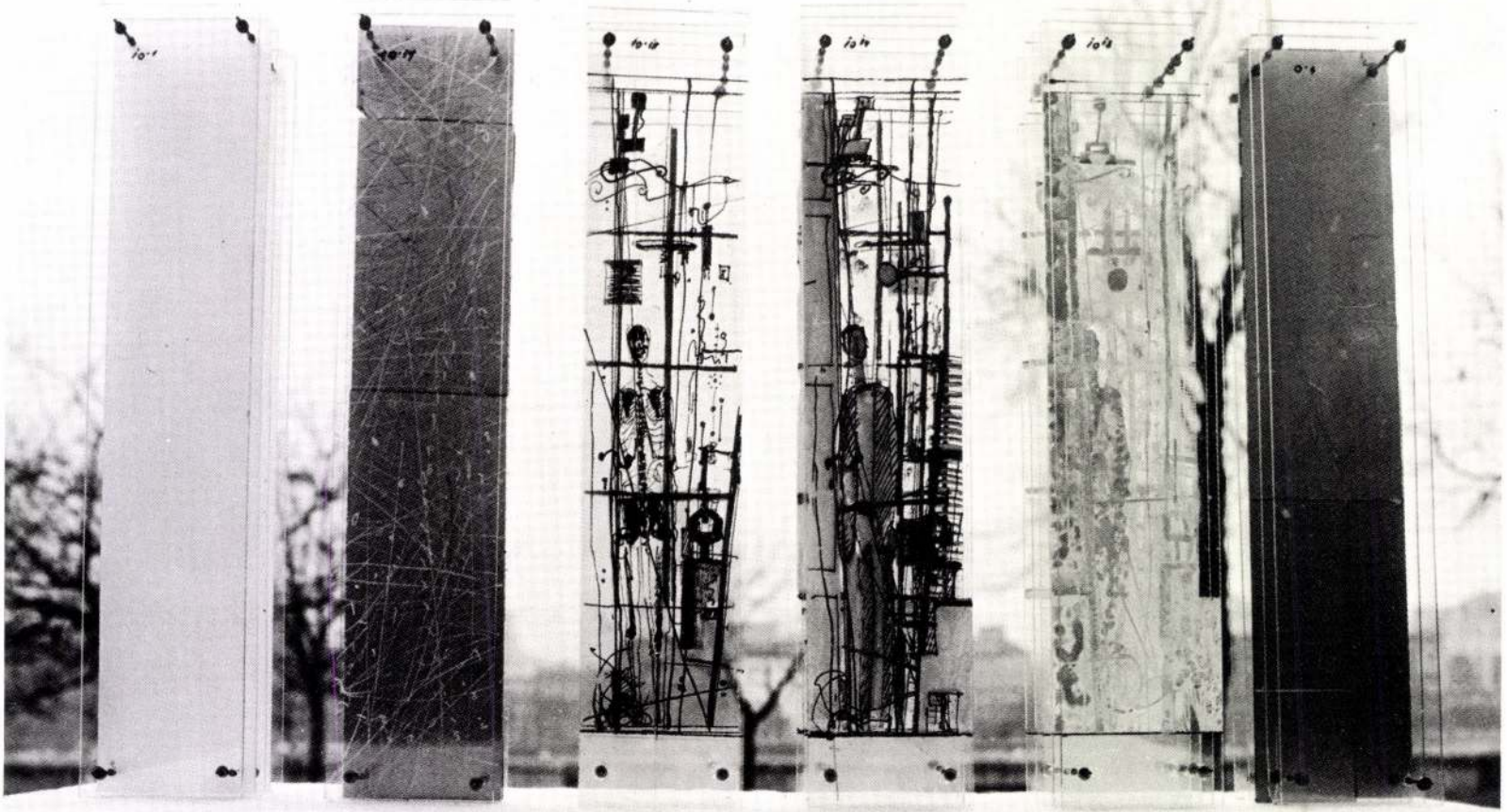

Vilt Tibor szobrainak jegyzéke

1. Érzékelések, 1973. fa, fém, üveg 155×380×60 cm
2. Létra és szék, 1973. vas, üveg 110 cm
3. Létrák és székek, 1973. 80×80×40 cm
4. Figura kockával, 1972. bronz 90 cm (Műv. Min. tul.)
5. Plexi ház, 1972. plexi és fém 50×50 cm
6. Érzékelések II. 1973. üveg, fém 40×86×9 cm
7. Oszlop golyóval, 1973. hungarocell 240 cm
8. Kapu, 1973. hungarocell (Terv a Beremendi Cementgyár elé.) 264 cm
9. Dombormű, 1972. alumínium 24×20 cm
10. Hasított hasáb, 1973. hungarocell 240 cm
11. Csúcsán álló kocka, 1974. hungarocell 80×80×80 cm

Gulyás Gyula szobrainak jegyzéke

1. Emlékmű, 1973. fa, bazalt, vas 75×64×24 cm
2. Hommage à Kassák, 1973. bazalt, krómozott bronz 39×39×35 cm
3. Dokumentum, 1973. bazalt, vászon, bőr 19×19 cm
4. Szobor, 1973. bazalt, ón 18×19 cm
5. Metszet, 1973. bazalt, vas 49×12 cm
6. Magyar gyártmányú utcakő, 1974. bazalt 27×19×17 cm
7. Buda – Pest, 1973. gránit. bazalt, vas 45×30×19 cm
8. Utcakő, I. 1974. bazalt 18×18 cm
   Utcakő, II. 1974. bazalt 18×18 cm
9. Fogóval ellátott bazalt, 1974. bazalt, vas 29×18×14 cm
10. Lelet, I. 1973. bazalt 18×18 cm
    Lelet, II. 1973. fehér beton 18×13 cm

A kiállítást rendezte és a katalógust összeállította:
Bánszkyné Kiss Éva
Fotó: Kovács Ferenc
Felelős kiadó: Illés László főigazgató
Zrínyi Nyomda, Budapest. Felelős: Bolgár Imre vezérigazgató

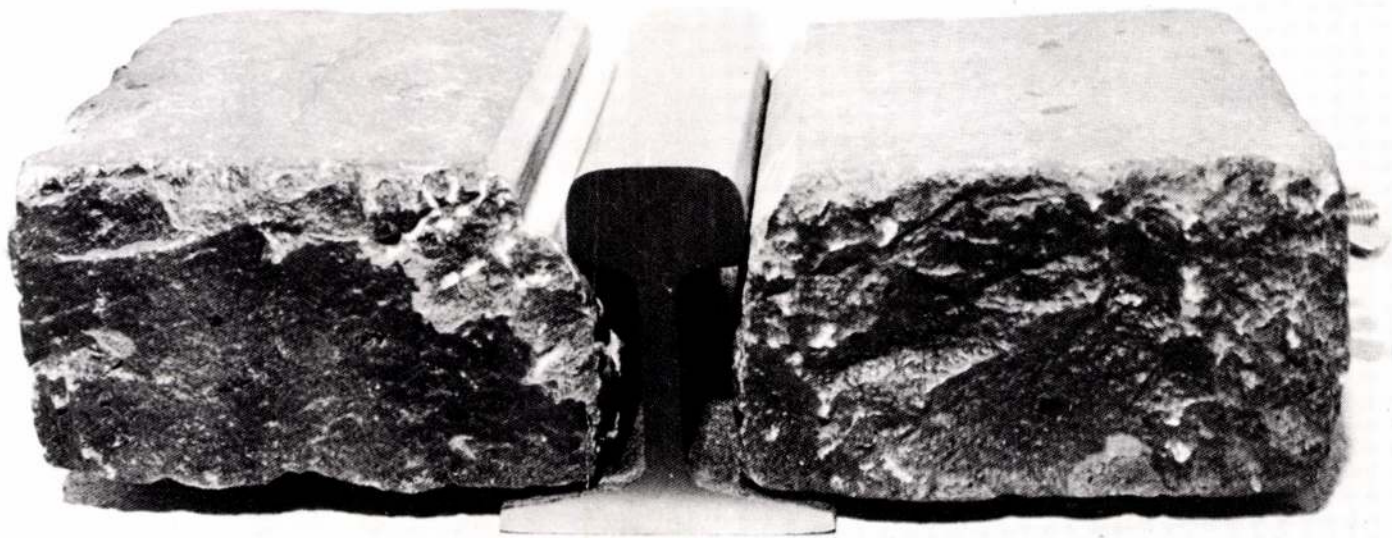

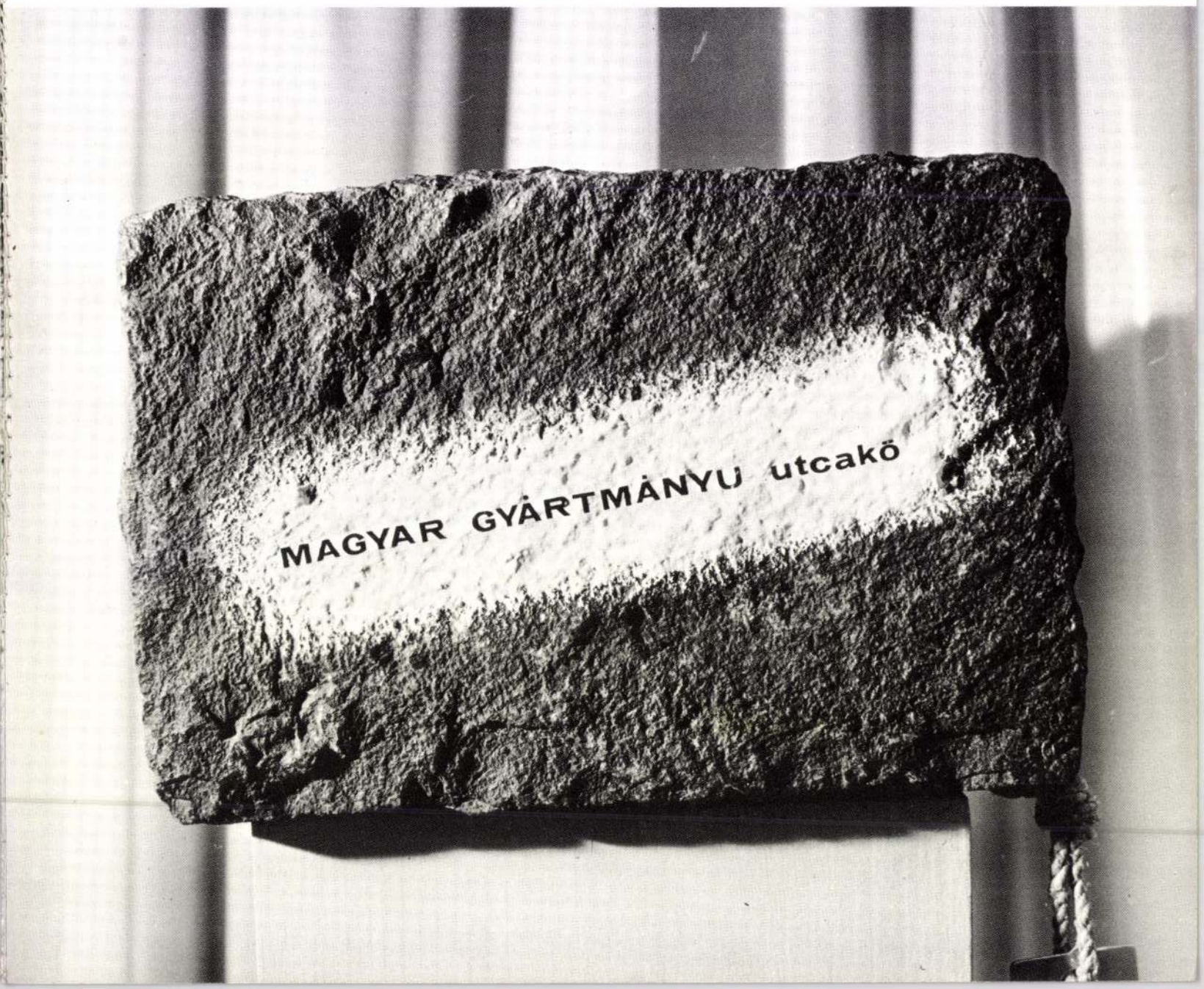
MAGYAR GYÁRTMÁNYÚ utcakö

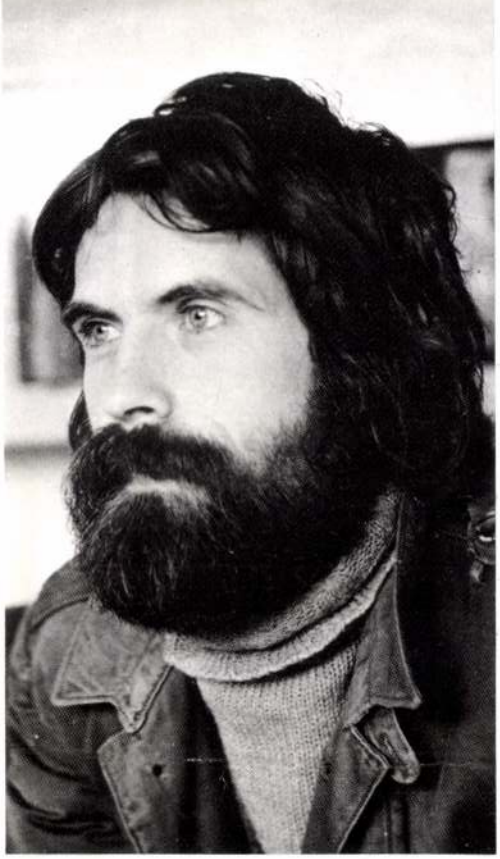

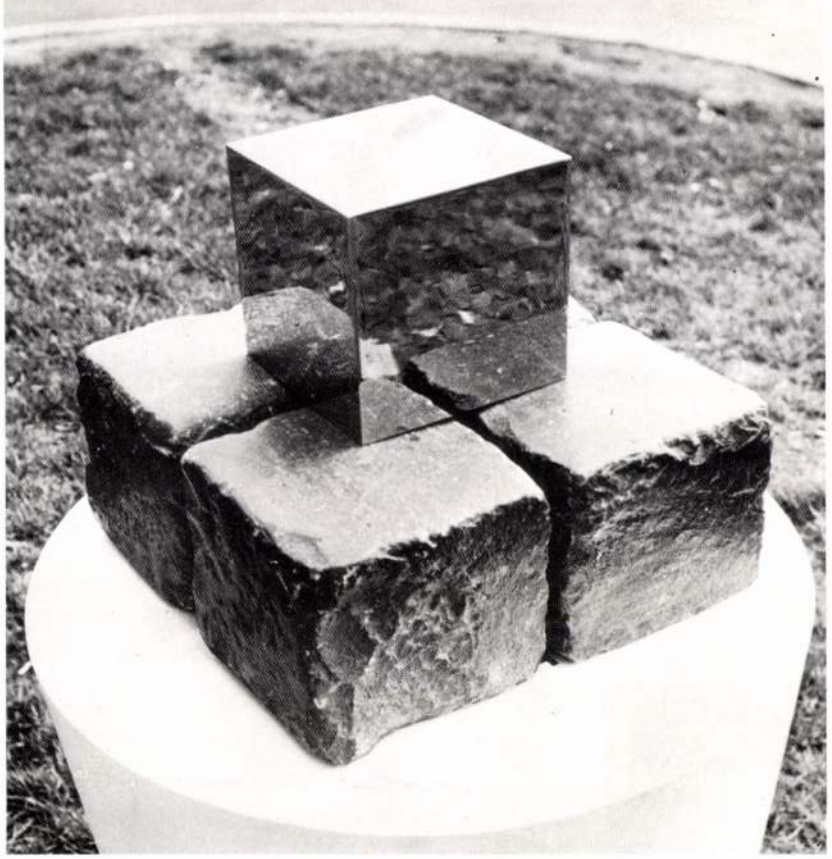

Gulyás Gyula

1944. június 3-án született Miskolcon.
1945 óta él Budapesten. Képzőművészeti Főiskolát nem végzett.
1971-ben tanulmányúton járt Ausztriában, Svájcban, NSZK-ban, Francia- és Olaszországban.
1969 óta több hazai és külföldi kiállításon vett részt. Műveit a pécsi Modern Képtár és a villányi Nemzetközi Szobrászművésztelep őrzi.

P-11275

Könyvtár
Budapest

Címe:
1211 Budapest XXI., Kossuth Lajos u. 28. III. 12/a.

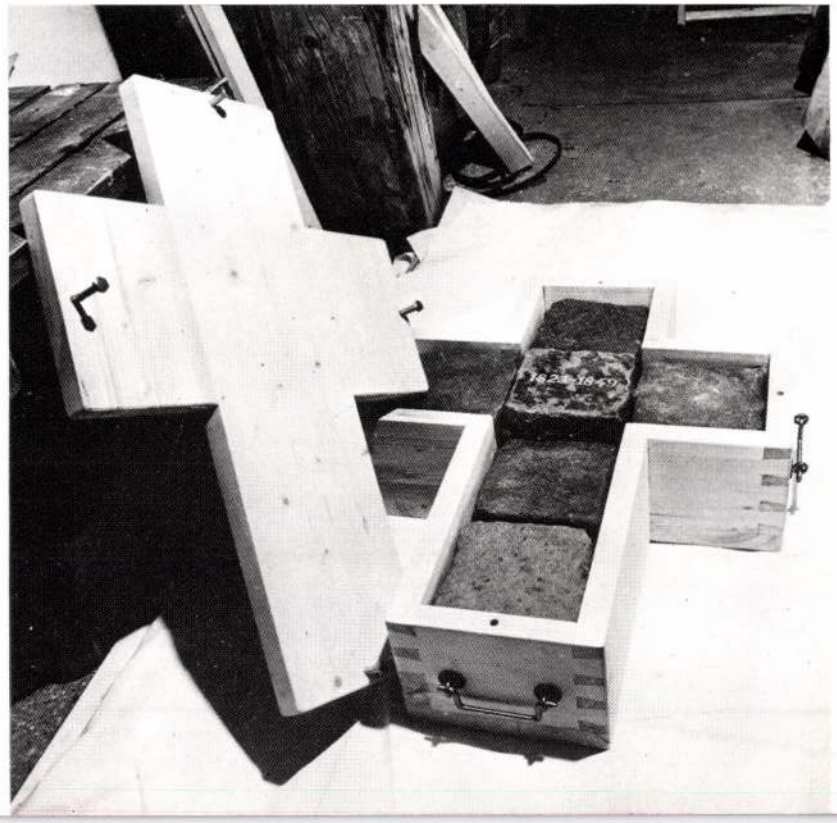

P-11275

Gulyás Gyula szobrászművész

KIÁLLÍTÁSA

PETŐFI IRODALMI MÚZEUM
1974. ÁPRILIS 2 – MÁJUS 12

Marilyn Monroe

GULYÁS GYULA

szobrászművész
kiállítása

Megnyitja:
Kozák Csaba
1990. szeptember 25-én, kedd du. 6 órakor

Dorottya Utcai Kiállítóterem
Budapest, V., Dorottya utca 8.
Megtekinthető: október 13-áig

GULYÁS Gyula

Gulyás Gyula

P.SZÜCS Julianna: Tüntetések fémben, fában, festékben : Ki nem
Népszabadság, XLVIII.évf. 258.sz. 1990 november
3. 9. p. ill.

-Bp.,Ernst M., Michael Sandle kiáll.
-Bp.,Dorottya u,kiállt.,Orosz Péter kiáll.
-Bp.,Dorottya u, kiállt., Gyulyás Gyula kiáll.
Bp.,Vigadó Galéria, Pócs Péter kiáll.

/ ne maradjon:
október. =

tavitel' v Košiciach
ister zu Caschau"),
edol prestavbu pre-
elesi, na ktorú vy-
restavbu realizovali
ní remeselníci, a to
esársky majster Pa-
kov. Ján Nepomuk
kého kláštora roku
ych budov, mlynov

ne („pictor Trenchi-
om mestskom súpise
ňovom súpise z roku
80, keď platil ročnú
me patriacom vdove

GULYÁS Gyula szobrai

RÓZSA Gyula: Uj törekvések a hatvanas évek magyar képzőművészetében. - Mozgó Világ, XVII. évf.7.sz. 1991 90

Rec. Hatvanas évek c. kiáll. MNG,1991

GULYÁS Gyula

BOROS Géza: A Marilyn-csillagkép : Gulyás Gyula uj müvei. = Uj Müvészet, II.évf.1.sz. 1991 38-39.p.ill. E

LÁTOGATÓ

..... sz.

Név: .....

Lakás: .....

engedélyt nyert arra, hogy ...

.....

.....

vonatkozólag az MTA adattárába

lexikongyü

levéltári

a fennálló szabályok keretén b

Ezen engedélyt a kutatóterembe

A gyüjteményekben kutatott any

igazgatójától külön engedélyt

Gulyás István, elektromos tervező

N. T.: Tokajbor irodaház, Sátoraljaújhely. Építész: Noll Tamás (Eszaktev).

Elektromos tervező: Gulyás István.

Bútor tervező: Sneidler alice.

Magyar Építőművészet, 1988., 6., 30-old.

Heti aj

években azonban úgy hangzott kérdés — Matisse megfogalmaz sában —: lehetséges-e figur portrét mintázni úgy, hogy a szo rász ne kényszerüljön a mod szolgai másolására, hanem ürügy kifejezhesse önmagát, érzéseit, ha gulatait, mindenekelőtt persze plasztikai gondolatot, ami rabul tette? Keveseknek sikerült példá olyan portrét csinálniok, amely modell arcképe és a művész — i tellektuális, elvont értelemben ve — önarcképe egyszerre. A kérdé könnyebb volt non-figuratív tár segítségével megoldani, kisebb l vén annak ellenállása.

Gulyás a maga művészi gyako latában — talán nem is mind tudatosan — végigjárta a mode plasztika útját. A nem-ábrázolót indult s jelenleg a rigorózusan h teles ábrázolásnál tart. A diler mát a maga módján — tegyük ho zá: kiválóan — oldotta meg: por réi egyszerre hűségesek a mode hez és önmagához; egyszeri és p ratlan emberi jelenség emlékm vei, de megfelelnek a modern mű vészet általánosító, tézisalkot szellemének is. *Scheiber Hug Vilt, Hencze*, a *Düsseldorfi lán* színezett gipsz-, illetve bronzport réja múzeumi darab; nem homályo sulnak el a magyar portrészobrá szat ismert remekművei mellet sem.

Sík Csab

ILLÉS SÁNDOR KERÁMIÁI

Ferencvárosi Pincetárlat

Szeretem magam körül az agyag edényeket, a korsók, fazekak, tála egyszerű, összefoglaló formáit. Sokáig azt hittem, nogy ez az anya nem is való másra, csak később is mertem meg az agyag *költőit* a név telen kínaiaktól Kovács Margitig.

Illés Sándor nem költője, hanem *prózaírója* az agyagnak. Prózaíró olyan értelemben, hogy ábrázol nemcsak jellemeket, helyzeteket is teremt. A kiállítás látogatója meg figyelheti, milyen jelentősége van még a figurák elhelyezésének is. A *Volt egyszer egy háború* című csoportozatban a két tábornok és a szakállas közkatona nemcsak külön-külön is helyét megálló szobor, hanem térbeli kapcsolatuk, a katona mély háttérbe helyezése társadalmi összefüggéseket is takar.

Prózaíró, mert eszközeiben szigorú s puritán. A látszólag leglátványosabb fegyverről, a máz színeiről is lemond, az agyagot úgy mondhatjuk, agyaggal színezi.

Nem regényíró, inkább novellista. Kitér minden monumentalitás elől, kedvét leli abban, hogy ne a méretekkel hasson. Arasznyi figurákkal éri el az ábrázolt világ teljességét, néhány négyzetcentiméteres arcokon mutat fel egy fintort, egy érzelmet, egy sorsot.

Egy régi legenda szerint Löw, a prágai rabbi agyagból építette fel a Gólemet, megvédeni az embereket a

Új Tükör, XVIII. é

GULYÁS Gyula

ti ajánlat

hanglemezhetek remek darabja: Rozsgyesztvenszkij vezényletével a Nagy Színház zenekarának elbűvölő Diótörő-felvétele. A nem túlságosan vonzó borító senkit se riasszon el, aminthogy a tartalmas ismertető szöveg apró nyelvi sutaságain sem érdemes fennakadni (bár megengedem: bosszantó, hogy éppen egy ilyen kitűnő produkció tálalása marad el a kívánatos színvonaltól), mert a lemez meghallgatása valódi élményt és tökéletes illúziót nyújt. Csajkovszkij szeretetreméltó melódiáit tündöklő szépséggel keltik életre e muzsika alighanem leghivatottabb tolmácsolói, a hangszeres biztonságnak és a teljes érzelmi odaadásnak azon a fokán, ami a kompozíció klasszikus értékei mellett a rejtettebb rétegek érdekességei iránt is fogékonnyá tesz. Pontosabban szólva: a színházban a látvány varázsa — a táncé is, meg a nézőtéré is, hiszen hagyományosan az ünneplő gyermekközönségé elsősorban az előadás — többnyire úgy leköti az ember figyelmét, hogy a zeneköltő gazdag dallaminvencióján, színpompás hangszerelésén, szimfonikus fejlesztőkészségén kívül aligha fedezzük fel például újító szellemét (mondjuk az akkoriban született cseleszta merész alkalmazásában vagy a Leopold Mozart emlékét felelevenítő játékhangszerek megszólaltatásában). S arra is csak most ébredünk rá, milyen más gyermekhangokon az a tüneményes kis kórusepizód a hópelyhek keringőjében, amit a szokványos női kar ad elő a mi operaházi Diótörőinkben...

Egyszóval: a mű *igazi* arcát ez a tolmácsolás rajzolja meg, a „tündöklő karácsonyfa" csillagszóróiban az alkotó utolsó ajándékainak egyikét jelenítve meg. *(Melodia)*

Kerényi Mária

Ervényes 19.....tól....

Felkérjük,hogy a fenti kutatás
egy példányát az MTA MKCS Köny
veskedjék.

fülledt, inkább valamifajta derüsen áporodott derengésbe olvadó, de nem minden részecskét féltékenyen megőrző, az ötven éve nem használt falusi szekrények belsejét megidéző miliőé; jött tehát a béke, a bőr és a filc köze, melyet fűtött-fűtött az isteni homlok-tarkóhalánték.

Ha az első tudott-akart megnyitó a templom felszentelése volt, melyik lesz vajon az utolsó; mit, ki, kik előtt fog megnyitni, s a nyitás egyben miféle zárás is lesz, mert hiszen az utolsó megnyitó éppen a végzet lehet majd a szó szoros értelmében. S lesz-e akció, műsor, jópofi vagy csak rizs, rizsa szárazon és hosszan, valóban az idők végezetéig.
Aztán vajon hányan tüntetik ki önmagukat jelenlétükkel, hányan szegezik tekintetüket a

Gipsz és festék, Gulyás Gyula és Hencze Tamás kiállítása • Fészek, 1984
GULYÁS GYULA, VUJICSICS SZTOJÁN, HENCZE TAMÁS • fotó: Makky György

GULYÁS Gyula
Budapest
1994/1

ság. Ünnep az örök középsőnek (ha persze nincs ügyelő, úgy ő is csak szélső a képeken), a beszélőnek – végülis a firnisz mára az ő kezébe került –, a kommentátornak, a konferansziénak, az örök barátnak, az igazi értőnek, a hű kísérőnek, a perpetuális Eckermannak, aki csak egyetlen dologtól retteg a mikrofon mögött – kezében szélsebesen reszkető papírral, máskor fejében bennmaradni vágyó, onnan ki nem kívánkozó gondolatokkal –, hogy mondatai szándékolatlan bántásokat ne foglaljanak magukba, mert hiszen mostan ünnep van, ez a lakk napja. És persze, ünnep ez a közönségnek, a barátnak, ellenségnek, rokonnak, idegennek, mert történés van, újra együtt, nem telik nap hál'Istennek valami nélkül, mert itten is lenni lehetett, mert lejött a kengya, a hír, mert ha én itt, holnap nálam ő.

A megnyitó előadás, koreografált esemény,

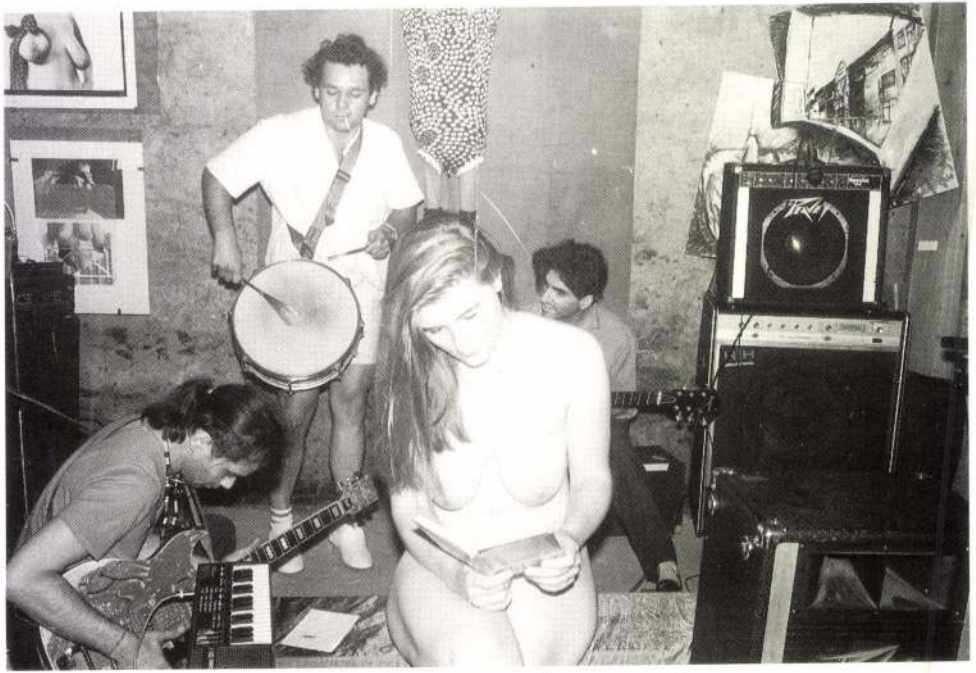

Akt • Vajda Lajos Stúdió, 1987 • VETŐ JÁNOS, DR. HORVÁTH, VAKU VIRÁG, GASNER JÁNOS • fotó: Pâcser Attila

KOVÁCS PÉTER

Az 1956-os emlékmű pályázatáról

1989 áprilisában Párizsban ért Ungváry Rudi barátom telefonhívása. A Történelmi Igazságtétel Bizottság nevében keresett meg, hogy vállalnám-e a részvételt a 301-es parcellába tervezett emlékmű zsűrijében. Egy pillanatig hallgattam. Átfutott agyamon a gondolat, hogy kockázatot is jelenthet ez a dolog. Aztán igent mondtam: három évtizedes pályafutásom legmegtisztelőbb felkérését fogadtam el, s hozzá kell tennem, hogy a legfelelősségteljesebbet is!

– Most azonban nem erről a munkáról, hanem a pályázat eredményéről szeretnék szólni.

A pályázat nyitott volt mindenki számára, de a zsűri – élve a kezdeményezés jogával – egy csoport művészt név szerint is meghívott. Az októberi bemutatóra – ahol egyébként minden pályaművet kiállítottunk – csaknem száz alkotó küldte el munkáját. A hazai művészek mellett szerepeltek idegenben élő magyarok, sőt olyan külföldiek is, akiket nem nemzetiségük, csupán csak természetes rokonszenvük késztetett a részvételre. Ez a nagy szám önmagában is figyelemreméltó, s különösen az, ha tudjuk, hogy a kiírok ebben az esetben még az ilyenkor szokásos szerény részvételi díjat sem tudták biztosítani – azaz, az egyetlen vonzerő maga a téma, az alkalom volt!

A zsűri azóta döntött, s a nyertes Jovánovics György már dolgozik az emlékmű megvalósításán is. (Igaz, tudomásom szerint a megvalósítás anyagi háttere még mindig bizonytalan, mert a TIB számláján – hadd írjam föl ide is: OKHB RT TIB 214-88883-2149-7496 – csak lassan gyűlik a szükséges összeg). A pályázat anyagát pedig az októberi budapesti bemutató után a közönség láthatta Pécsett és Szombathelyen is.

A pályázat eredményességéről azonban nemcsak a résztvevők nagy száma beszélhet, hanem a bemutatott munkák színvonala is. Mint minden pályázaton vagy kiállításon, itt is akad olyan művész, aki csak a „névjegyét" hozta el, de ez itt és most éppen úgy nem befolyásolta az összképet, mint a néhány dadogósan dilettáns működvelő munka sem.

Ez az összkép pedig igen csak változatos volt. A szó hagyományos értelmében vett figurális plasztikától az ugyancsak hagyományos építészeti jellegű megoldásokon át a jelszerű egyszerűsítésekig, sőt a teljesen elvont ábrázolásig, a különféle land-art tervekig, s a műfajban eddig csaknem ismeretlen mobil kompozícióig minden előfordult az anyagban.

A figurális megoldásra a legszebb, legdrámaibb példát Pauer Gyula és Rauschenberger János közös munkája adta. Ez az elomló asszonyalak egyszerre idézi a barokk kor síremlékeinek festőien emelkedett fogalmazását és az 1956 harcaiban elesetteknek, az ártatlanul elpusztultaknak a tragikus emlékét. – Igaz, Pauerék jelezték, hogy e figurával Csutoros Sándor „sziklakert"-jét szeretnék kiegészíteni, valójában azonban kompozíciójuk ilyen önálló formában is méltó emléke lehetne valamelyik városunkban a forradalom és a megtorlások áldozatainak.

A hagyományos jellegű építészeti megoldások közül Gulyás Gyula elegáns obeliszkje tűnt ki leginkább. Ezeknél és ennél is sokkal izgalmasabbak, a helyhez és alkalomhoz szorosabban kötődők az olyan tervek, mint Bachmann Gábor monumentális, szinte az egész 301-es parcellát magába záró, a forradalmi konstruktivista építészet szellemét ébresztő kompozíciója, vagy Sass Valéria egészen másfajta, kicsit Schaár Erzsébet fehérvári „Utcá"-jának hangulatát idéző költői elképzelése. E két mű bármelyikét érdemes lenne valahol megvalósítva látni.

Sok olyan munka volt az anyagban, amely mondanivalóját igyekezett minél egyszerűbben egyetlen formába, egyetlen jelbe belesűríteni. Így többen is megpróbáltak megfelelni Angyal István, a Tűzoltó utcai felkelők parancsnoka végakaratának, aki úgy fogalmazott, hogy „nagy, rusztikus kő legyen a névtelen csőcselék emléke, amelyből lettünk, amellyel egyek voltunk és akikkel együtt tértünk meg." A próbálkozások sorából Szőllősy Enikő a szó képes és valódi értelmében „átszellemült", gondolatilag és formai szempontból egyaránt gazdag kompozíciója emelkedik ki.

Mások hétköznapibb jelképekkel kísérleteztek. Széll András a Kossuth-címer motívumát formálja beszédes, az alkalomhoz illő plasztikai jellé; Vígh Tamás 1956 tántorgó számjegyeiből teremt egyértelmű és megrázó erejű mementót. – Kár lenne, ha senki sem gondolna e két egyszerű és mégis határozott kifejezést hordó kompozíció valamelyikének megvalósítására.

A teljesen elvont, dekoratíven absztrakt, s ezzel egyszerre nemesen emelkedett hangulatú megoldásra az amerikai Lewis Bangham nyújtott példát.

Szembeötlően sokan vállalkoztak a pályázók közül a környezet teljes átformálására, a land-art eszközeivel egy új, kultikus táj teremtésére. Ezek közé tartozik (a sajnos azóta váratlanul elhunyt) Csutoros Sándor bazaltoszlopokból alakított, természeti jelenséget és komor temetői hangulatot egyszerre idéző monumentális kompozíciója. Rokon vonásokat mutat vele Samu Géza elképzelése, bár az ő megoldása

GULYÁS Gyula

Árgus 1990/1.

Gulyás Gyula szobrászművész

Meghívó

a Petőfi Irodalmi Múzeumba
Vilt Tibor
és
Gulyás Gyula
szobrászművészek
kiállításának megnyitójára
1974. április 2-án,
kedden délután 5 órakor

A kiállítást megnyitja:
Németh Lajos

*

PETŐFI IRODALMI MÚZEUM
BUDAPEST V. KÁROLYI MIHÁLY UTCA 16

NPI-ny., Bp.

Vilt Tiger

Illyés-szobor Ozorán

Ozorán szobrot emeltek Illyés Gyula születésének 90. évfordulója alkalmából. *Gulyás Gyula* szobrászművész bronzportréjának avatásán tegnap *Csoóri Sándor* mondott beszédet. Hangsúlyozta: „Akinek van füle az időszerű igazságok befogadásához, annak éreznie kell, hogy a kilencedik éve halott Illyés Gyula szinte testközelből beszél hozzánk, a legsürgetőbb feladataink logikájához igazodva. Vajon értjük-e őt eléggé? Sőt: értjük-e egyáltalán? Néha azt érzem, hogy csupán a kifényesedett közhelyeink alapján közelítünk lezárult életművéhez. Pedig a magyarság becsületbeli ügye, törlesztése lehetne iránta, ha most olyan izgalommal fedezné fel életművét, mint ő fedezte fel a nemzet számára a puszták népét." A szobrot az író lánya, *Illyés Mária* leplezte le. A kormányt *Jeszenszky Géza* külügyminiszter képviselte.

*

Illyés Gyula szobrán

Új Ma. 1992. okt. 31.

Elő-előkerült egy-egy idézet – többnyire éppen idejében, mielőtt leült volna a csevegés. Megtudhattuk belőlük, hogyan írtak-játsztak színházi eleink; közben szépek voltak a bútorok, kellemes a világítás, meghitt a környezet. Elandalodó figyelmünket legfeljebb az piszkálta fel egy másodpercre, amikor a műsorvezető 2390-re tette a magyar színjátszás ötszázadik évfordulóját. Letagadott egy százast. Ő tudja, miért. Én is tudom: tévedésből. Spontaneitás, emberi tényező suhant át a termen. Megint egyszer igazi színház.

S mire az alig egy órás műsor véget ért, dermedt bénultság, csend ült az országon. Elindultunk a hídfőhöz – élőben nézni a forradalmat. Évforduló megünnepelve – lássuk az életet. Ez is, az is nagyon rendjén való.

CS. J.

ZENE

Népszerű(?) zongora(?)darabok

Kiváló brácsaművészünk, Lukács Pál mondása örök időkre meghonosodott zenei világunkban. „A világ egy nagy brácsa" mondotta volt Pali „brácsi" (mert ezt a poént ugyan hogyan is hagyhatták volna ki a zeneakadémisták) – s azóta is transzponálja, saját hangszerére vonatkoztatja számos művész, aki rajongója hangszerének. Teheti ezt bárki, s az allegóriába bármely instrumentum behelyettesíthető, hiszen a világ *nem* egy hangszer; legfeljebb időnként szeretnénk, ha az lenne.

Hasonló vágyálom késztethette a Hungarotont, amikor „népszerű zongoradarabok", illetve „népszerű melódiák zongorára" alcímmel jelentetett meg két lemezt, amelyek mindegyikén olyan darabok vannak, amelyekről legfeljebb szeretné, ha népszerűek lennének. Netán: úgy véli, hogy akár népszerűek is lehetnének, vagyis hogy megértésük olyannyira nem követel különleges felkészültséget, annyira magától értetődőek első hallásra, hogy gyakorlatilag semmi akadálya nincs annak, hogy bármelyiküket bárki a kedvencei között tartsa számon. (Annyi manipuláció aligha fér a reklám-ízű meghatározás mögé, hogy hátha így mindenki azt gondolja: már csak ő hiányzik ahhoz, hogy a népszerű mű mindenkihez eljusson . . .) De vajon miért épp ezeket a darabokat kívánták így népszerűsíteni? (Így, általános alannyal, mivelhogy a végső produkció, a hangzó eredmény bizonyára több szempont összeegyeztetése után alakulhatott ki.)

Vajon a piac igényeinek ismeretében indokolt, hogy a két fiatal művész, *Nagy Péter* és *Szokolay Balázs* éppen e produkciókkal jusson el sokakhoz? Ha figyelmesen követem a magyar lemezkiadást, nálunk most kapott először hangfelvételi lehetőséget Szokolay Balázs – s Nagy Péter művészetét is aligha épp e darabok reprezentálják. (Utóbbi esetben azért nincs okunk panaszra, hiszen a felvételek a hongkongi Pacific Music megrendelésére készültek, tehát „átvételről" van szó.)

Jusson el minél több, minél többfajta muzsika a hallgatókhoz! – szép ez az igény, ez az elvárás, és ebből a szempontból valóban hiánypótló a *Capriccio* (SLPD 31 266) és a *Dallamok szöveg nélkül* (SLPD 31 152). De aligha hanyagolható el a másik oldal: e felvételek alapján „esküdjön fel" valaki az előadók bármelyikére? Mi lett volna, ha Ránki Dezső játékát – például – csak a Jugendalbumból készült válogatásból ismernénk, vagy Kocsisról a *Gyermekek*nek néhány darabja alapján kellene képet adnunk? Ez az „IS" (merthogy ilyen felvételekre IS szükség van), amennyiben kizárólagossá válik egy-egy előadóra nézve, félreértéseket szülhet. Gondolhatja a közvetett forrásokból tájékozódó, hogy Nagy Péter feladta korábbi, monumentális iránti érdeklődését (Brahms s a késői Beethoven után: többek között Elgar, Rachmaninov-átirat, Grieg), s más adata nem lévén, az is megfordulhat fejében, hogy Szokolay Balázs számára elégséges keret a szalonzene világa. Pedig erről nincs szó.

Csak éppen úgy látszik, hogy a most felnövekvő művész-generációknak egyre nagyobb mértékben kell tudomásul vennie, hogy a piac „telített", s hogy a zenével való kapcsolatuk a továbbiakban „belső" kell hogy legyen. Tehát: alakítsa ki Mozart-képét, Beethoven-képét vagy akár Bartók-képét a kották tanulmányozása alapján, a korábbi híres-jelentős interpretációk ismeretében – de ne is számítson arra, hogy ez az értéke (amelyet igazgyöngyként dolgoz ki magából) megmérettetésre talál! Tehát: vegye tudomásul, hogy nem „választották ki" „tenyésztett igazgyöngyök" létrehozására; az övé, ha ténylegesen van, illetve lesz, csak véletlenül kerülhet felszínre, nyilvánosság elé. Ugyanakkor ott a nagy lehetőség: az igazi mindig eleve értékesebb! Már amennyiben spontán vagy tudatos módon képes volt és felvállalta a „gyöngytermelés" feladatát, olyankor, amikor még nem tudni: lesz-e érdeklődés effajta kincsek iránt.

De ha ilyesfajta aggályok nélkül kezdjük is hallgatni a lemezeket, csak örömünk telik mindkét felvételben.

Nagy Péter játéka minden szempontból „profi", a szó legnemesebb értelmében. Ha feladatot kap, maximális alapossággal teljesíti. Ha a feladat kicsi, akkor nem „fújja fel" üres ballaszttá, hanem megfelelő méretet talál a tartalom számára. A lemez hangszertudásról, ízlésről, perfekcióról tanúskodik. (Ezért is bosszantó, hogy miért nincs lehetősége nagyobb fába vágni fejszéjét, olyanba, amelyikkel éppen még hasonló eredményességgel megbirkózik.) Biztos formaérzéke otthonossá teszi a hallgatót a soha nem hallott tételekben is, és az igénytelenebb mondanivalót is szívesen hallgatjuk ilyen tolmácsolásban; mint mikor prominens színészünk mond jelentéktelen verset. A „dal szöveg nélkül" jelleg előadására predesztinálja Nagy Pétert zongorakísérői gyakorlata is; mindig helyén van a dallam és a kíséret, a melódia jól érvényesül a kidolgozott háttér előtt, ugyanakkor az egyszínű háttér is érdekessé válik attól, hogy mindegyre más, érdekes történéseknek ad színteret.

Ha Nagy Péter előadása kortalan, tehát a hangzás alapján nehéz lenne tippelni az előadó korára, fokozott mértékben vonatkozik ez Szokolay Balázsra. A *Capriccio* tényleg olyan, mintha a sors szeszélye folytán alacsonyabb osztályba sorolták volna az előadót, mint amikor konzervatóriumi növendék boldog-gondtalan felszabadultsággal játssza a zeneiskolások tananyagát, vagy amikor akadémista mutatja meg a középiskolásnak, hogy hogyan kellene megszólaltatnia darabját. Lenyűgöző fölény, fiatalos lendület és olyasfajta türelmetlenség is hallható egyik-másik darabnál, ami abból adódik, hogy az interpretátor, bármennyire is akarja, nem bírja komolyan venni feladatát. Néha már-már unja, s érdektelenségből nagyolja el a kíséretet, ami által a csengő dallam magányossá válik . . . De érthető: nem a saját súlycsoportjában indították ezúttal. És az is elgondolkoztat: miért kell hangfelvételen rögzíteni népszerű dallamokat „zongorán", amikor eredeti alakjukban kedveltek, sok felvételen hozzáférhetőek – ahelyett, hogy a lemezre nem játszott zongora-repertoárt csökkentenénk. Ha már egyszer arra nincs lehetőség (vagy senkinek se jut eszébe), hogy tehetségéhez mérten, maximálisan vegyék igénybe azt a generációt, amely, ha így folytatja a *környezete*, sohasem fog tudni felnőni. S ez egyáltalán nem az ő hibája.

Mindkét lemez viszont jó ellenpéldául kínálkozik ahhoz, hogy nemcsak a „már ismertet", a történeti korok folyamán vizsgázottat, az eleve vitathatatlanul „értékeset" érdemes hallgatni. És jól szemléltetik azt is: ilyen komolyzenei „tápszeren" nem lehet sokáig megélni; az ilyen szellemi fogyókúra már koplalássá fajul, tehát mindenképp az egészség, az egészséges ízlés és igény rovására mehet . . .

FITTLER KATALIN

KÉPZŐMŰVÉSZET

Norma Jean

Aztán egyszer csak formát ölt az amerikai álom. A hatalmas limuzin méltóságteljesen gördül be a zajos nemzetközi hoteleket és hallgatag bankokat összekötő kis belvárosi utcába. Belőle a megnyitó személyek gyűrűjében a vernisszázs (mert ez már az, hölgyeim és uraim, a javából) alkalomhoz öltözött közönsége elé lép a művész, és miután tiszteletteljes, ha nem egyenesen hódoló gesztussal maga elé engedi az esemény ezüstösen csillogó hajú, feltűnően finom kezű, parányit ideges, ám láthatatlan díszvendégét, kezét szerényen csak kissé megemelve körülmutat a kiállítóteremben.

Es akkor a forma után egyszer csak testet is ölt az amerikai álom. Látjuk a bőr reszelővel finomított pórusait, és szinte halljuk a lélegzést is, amellyel sokmilliós ájult moziközönség lélegzett egy ütemre. És valahonnan a háttérből halljuk már azt a követelőzve vágyódó lihegést is, amellyel kamionsofőrök és államelnökök egy emberként gyúrták, gyömöszölték maguk alá az amerikai álmot, bele a sárba.

A sár (de lehet gipsz is) azonban újra megformázható, akár testté is: az álom természete az, hogy néha-néha visszatér. Alkalmasint csak töredékében, fej és karok nélkül, térd alatt elvágott formás lábakon egyensúlyozva, védekezésre és támadásra egyként képtelenül, a tökéletesség kiszolgáltatottságában. Az álom rendje szerint az ég kék, a hajnal rózsaszín és a fagylalthoz ráadásként járó tejszínhab fehér színeiben. Gulyás Gyula M. M.-ről, minden idők legszebb és legszomorúbb sorsú színésznőjéről készült torzójának egyetlen hiányossága tán csak az, hogy három lépcsőnyi talpazatán az álomtest nem fordul szépen, lassan körbe-körbe. Az apró hiátust azonban az alkotó a katalógus hátsó borítóján ötletes gesztussal némileg enyhíti. A modell, azaz Marilyn Monroe ugyanis minden szempontból tökéletes forgástest, legjobban mozgás közben érvényesülő, simára csiszolódott idomokkal. Az érzékeny plasztikusnak tehát a váll, a kebel, a csípő, a fenék, a comb, a térd megformálásában egyaránt érzéki jelentése is van, mint annak is, hogy az áramvonalas testet éppen egy áramló közegben használatos öltözék, fürdőruha fedi. Feszülésében minden pontosan olyan kerek, amilyen a világ is lehetne, de persze – jól ismerve M. M. történetét – még az amerikai álom sem az. Gulyás a torzó szigorú vágásaival (vö. hard edge) jelzi, hogy ahogyan M. M.-nek, úgy nekünk sem fog most már soha, semmi egészen összejönni. Példának itt van mindjárt az a királynői test, amelynek kicsiny koronája, a fej már holtában is réges-régen külön életet él. Gulyás 1984-ben formázta meg a csillag büsztjét. Akkor illő parti keretében, méltó társaságban mutatta be M. M.-et, elkötelezett hódolója, a nagy amerikai álomszakértő, Andy Warhol mellett. És ponto-

san olyannak, amilyennek Hollywood lélektelen mérnökei megkövetelték, vagyishogy „estére aztán tetőtől talpig hófehér és platinaszőke legyél, bébi". Sikerült: bár a hölgy reggel még a narancslét is kihányta az izgalomtól, este a szobron teli szájjal nevet.

Úgylehet húsos szája később, a lepedő alatt, a boncasztalon is nyitva van – ezt nem lehet egészen pontosan megfigyelni, mert a poposan klasszicizálgató M. M.-ötletet Gulyás a koncept jegyében folytatva dobozba zárja az ólomlemezzel keretezett, de meg nem erősített papírfigurát, az élő és holt sztár sajtófotóit. De aki még fel is kattintja valahogyan a doboz tetején lévő szűk lyukba világító zseblámpát, keveset lát, és ez érthető: a rémálmokhoz csak bizonytalan és keveset mondó álomfejtés tartozik.

És ezzel akár pont is kerülhetett volna a bús történet végére, de Gulyás – és ennyi gyöngeséget még egy szobrász is megengedhet magának – gyógyíthatatlanul beleszeret M. M. nevű modelljébe. Megnézi hát magának, alaposan és minden oldalról, alkalmasint többször is: ekkor a meztelenül táncot lejtő karcsú papíralakot hármas tükör sokszorozza. Utóbb – szép szerelmes szokás ez – elmeséli neki saját, utcakövekből kirakott konstruktivista múltját, és a Bálint-napi szív után kockába foglalja a nőt is, de a ráaggatott nehéz ólmot előzékenyen mindjárt puha selyempárnára fekteti – hátha az ellentétek elandalítják egymást. El is: a várt szintézis helyett így csupán egyszerű szimbólum kerekedik ki a két szögletes képből, és a figyelem gyorsan fordul a zavaró, bár apró részlet felé: a szépséges Marilyn bizony vastag és nem túl formás lábujjakat gyömöszölt elegáns báli cipőibe.

Gulyás az ólomkoporsók számos, egyként testre szabott változatát próbálja ki, és – ahogy ez minden mély kapcsolatban törvényszerű – egyszer kísérletet tesz a megalázással is: a nőt peep-showban lépteti föl. Mégis, legalábbis a Dorottya utcai galériában most bemutatott új műveiben sem M. M.-hez, sem az amerikai álom természetéhez nem jut többé olyan közel, mint a büszt és torzó formálásakor. Norma Jean – mint annyiszor – most is megőrzi a maga titkát.

ACSAY JUDIT

Önarckép műbőr kalapban

TOTUS TUUS – *Teljesen a Tiéd.* Az első plakát egy esztergomi ablakban, mely a Szentatya 1991-es országlásának a közeledtét jelzi. Fent a Várhegyen kora őszi melankólia, a főszékesegyház körül enyhén elhanyagolt őspark, pusztuló melléképületek, ugyanaz a rezignált nemtörődömség, mint mindenütt az országban. Vége van az idegenforgalmi szezonnak, bezárt a hurkasütő, hiába vár vevőre a félkilós faragott népművészeti ceruza. Magyarország egykori fővárosa így, szezon végén is megkapó látvány, mindenütt az egykori nagyság nyomai, keveredve a szocialista városfejlesztés eredményeivel, mely – talán a szakrális hatalom jelenlétének köszönhetően – nem öltött olyan méreteket, hogy tönkre tudta volna tenni a kisváros páratlan auráját.

Esztergom egyik legfontosabb művészeti eseménye a kétévente megrendezett Fotóbiennále, mely immár hagyományosan az experimentális fotóművészet országos fóruma. A Vármúzeum Rondella Galériájában megrendezett VII. Fotóbiennálén feltűnően nagy számban szerepeltek helyi fotósok munkái, mely kissé provinciális ízt kölcsönzött az idei kiállításnak. A biennále idei választott témája, *az önarckép, önportré, öndokumentáció* nem túl eredeti koncepcióra vall: a hetvenes-nyolcvanas években világszerte egymást érték az ön- kezdetű kiállítások és feldolgozások, szinte a végletekig kimerítve az önarcképben és az önarcképről elmondhatót. Itthon legutóbb a Budapest Galéria Lajos utcai Kiállítóházában volt egy monografikus igényű kiállítás *Önarcképek '70–'85* címmel, melyen a képzőművészeti alkotások mellett fotó-önábrázolásokat is bemutattak. Fotós szempontból lényeges megemlíteni a Fotóművészet 1981/3 számát, mely teljes terjedelmében a fotóönarckép témájával foglalkozik. A lap szerkesztői ebben felkérték a (sokat bírált, konzervatívnak tartott, de mégiscsak az egyetlen) Magyar Fotóművészek Szövetségének tagjait, hogy küldjék be a már meglévő, vagy erre az alkalomra készített önarcképeiket. Ma is tanulságos az ódon fényképészeti látásmódnak az a repertoárja, mely ezekről a művészképekről ránk tekint. Ha ilyennel nem is találkozhattunk Esztergomban, a közhelyes, sőt helyenként a dilettantizmus határát súroló művek – némi „avantgarde" körítéssel – itt sem hiányoztak. Két helybéli művész, Sipeki Gyula és Mudrák Attila például előszeretettel használ önmegörökítés közben olcsó poénokat (kiselejtezett Lenin-szobor, lepusztult szovjet laktanya stb.). *Harmadik típusú találkozások* című sorozatukon egyikőjük marslakóként cserél ruhát egy szovjet kiskatonával. Harnóczy Őrs *Helyzetben* című önarcképén a dunántúli Helyzet című, független, demokratikus hetilapba csomagolva áll előttünk, gondosan kihangsúlyozva a Ceauşescu feliratot. Az ember nem nagyon tud mit kezdeni az olyan „kísérleti" munkákkal sem, mint Kollár György bekeretezett, festékkel összekent privátfotói, vagy a maga nemében ugyancsak banális *Önlenyomat* című munka, mely úgy készült, hogy szerzője, Jankovszky György ráfeküdt egy exponálatlan fotókartonra. Él valami homályos tévhit a magyar fotósok egy részében, hogy elég egy fényképbe belesatírozni, rosszul előhívni vagy bemozdítani, s kész az experimentális fotográfia.

Szerencsére vannak a kiállításon mások is, igaz, műveik – mint Baranyai András mozdulattanulmányai vagy Halbauer Ede xeroxai – nem most és nem ide készültek, de így is sokkal többet mondanak el az önarcképcsinálás gyötrelmeiről, mint némely művésszé avanzsált üzemi fényképész experimentumai. Itt vannak az új fotós nemzedék képviselői is, kiket nemcsak koruk különböztet meg az előző generációtól, hanem az is, hogy vizuálisan iskolázottak, képzettek, a fotót egy médiumnak tekintik a sok közül. Ceizel Balázs, Eperjesi Ágnes és Csontó Lajos munkái nemcsak a mezőnyből emelkednek ki, hanem nyugodtan állíthatók tanáruk, Maurer Dóra *Tan-önarcképei* mellé.

A Biennále fődíját Halas István nyerte a tragikus sorsú Papp Tamás és Érmezei Zoltán „véletlenül egymásra exponált" fényképével. Halas korban a középgenerációhoz tartozik, de szemléletében a fiatal fotósok nemzedékéhez sorolható, akárcsak Zátonyi Tibor, kinek *B. A. valahol Ausztriában* című fekete-fehér felvételén egy ismeretlen bőrkabátos-kalapos férfi háttal áll a kopár téli tájban. Várnagy Tibor az önarckép elszemélytelenítésében ennél is tovább megy: a fotópapírra hívófolyadékkal festve a személyes névmásokat örökítette meg (*Én–Te–Ő–Mi–Ti–Ők*). Hogy kicsoda a bőrkalapos B. A. – nem tudjuk. (Lehetne Balla András is, a Bennále egyik szervezője.)

Lehetne bárki más.

Tulajdonképpen teljesen mindegy, hogy kicsoda B. A. valahol Nickelsdorf és a Huma Áruház között a kopár téli tájban.

BOROS GÉZA

KRITIKA

Csala Károly: Egy zenerajongó zenész – Leonard Bernstein 2

Oskar Lafontaine: Német igazságok (Fordította: *Glavina Zsuzsa*) 3

E. Fehér Pál: Ki lehet az utód? 5

Völgyes Iván: Kelet-Európa a változás korában 9

Dalos György: A politikai nyelv buktatói 12

VISSZAPILLANTÓ
Hegedűs András: Kádárizmus és a munkásság 13

Józsa Ágnes: A királylány aranyruhája 15

Stumpf István: FIDESZ – új generáció és szellemiség a politikában 16

Márai Sándor: Napló 1943–1944
Almási Miklós: A skorpió csendje 20

Fenyő István: Nemzetvesztők 21

Karsai László: Mítoszok, rágalmak és pártpropaganda – A Szent Korona, a Hunnia Füzetek és a Magyar Fórum történelemszemlélete/I. 22

Józsa Ágnes: Östermelői kiskáté 26

Szilágyi Ákos: Vox populi, vox dei 27

„Egzotikus vadállatok voltunk" – Beszélgetés *Péli Tamás* festőművésszel (Az interjút készítette: *Kovács József*) 30

Bayer József: Két gondolkodónak egy filozófiája 33

A szabadság történésze – John Emerich Edward Dalberg Acton: A nemzet fogalma (Fordította és a bevezetőt írta: *Horkay Hörcher Ferenc*) 36

*

A második erdélyi nemzedék (*Pomogáts Béla*) 38
Gömöri György: Nyugatról nézve (*Bitskey István*) 40
Csehov: Sirály (*Csáki Judit*) 40
Eörsi István: Sírkő és kakaó (*Szántó Judit*) 41
Zsolt Béla: Erzsébetváros (*Tarján Tamás*) 42
Németh Ákos: Lili Hofberg (*Almási Miklós*) 42
Eszterkönyv (*Tarján Tamás*) 43
Vérrel és kötéllel (*S. Kiss Éva*) 45
A varázsló álma (*Báron György*) 45
A Biblia (*Gabnai Katalin*) 45
Családdal ne! (*Nádra Valéria*) 46
Születésnap (*Cs. J.*) 46
Népszerű(?) zongora(?) darabok (*Fittler Katalin*) 47
Norma Jean (*Acsay Judit*) 47
Önarckép műbőr kalapban (*Boros Géza*) 48

MŰVELŐDÉSPOLITIKAI ÉS KRITIKAI LAP

Megjelenik havonta, az Osvát Ernő alapítvány támogatásával

Az új folyam (1972) alapító szerkesztője: PÁNDI PÁL

Főszerkesztő: BALOGH ERNŐ

Főszerkesztő-helyettes: VÖRÖS T. KÁROLY

Rovatvezetők: ARADI PÉTER, HAYNAL KORNÉL, KOVÁCS DEZSŐ, KŐRÖSI ZOLTÁN, SZŰCS KATALIN

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat Felelős kiadó: Horti József

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3. Szerkesztőség postacíme: Bp. Pf. 40. 1428. Kiadó postacíme: Bp. 1959. Telefon: 138-2696, 138-2399, 138-1959.

• Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlap-előfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) Budapest XIII., Lehel u. 10/A 1900 közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj: negyed évre: 99,– Ft, fél évre: 198,– Ft, egy évre: 396,– Ft.

ISSN 0324–7775

A nyomás és kötés készült a Népszava Kiadó Vállalat Ságvári Nyomdájában. (90.0884) Felelős vezető: Mogyorósi György igazgató Nyomdacoop–Impress Kisszövetkezet

Gulyás Gyula szobra

Tiszteletünk, Marcel Duchamp

A feladat elméletileg megoldhatatlan. Ha Marcel Duchamp azzal akasztotta meg a művészettörténet menetét, hogy kiállításra nem való tárgyakat állított ki, ha az abszurd gesztusok alapító és mindjárt legvégletesebb mestere volt, szelleme előtt tisztelegni logikusan csak még alkalmatlanabb tárgyakkal és végletesnél is végletesebb magatartással lehetne. A dolog azonban fokozhatatlan. Duchamp, a jelentős kubista festő egy kiemelt biciklikereket tekint *műnek* tizenháromban, egy palackszárító állványt tizennégyben és egy vizeldekagylót akar tárlatra vinni 1917-ben – mindhárom tárgy meglehetősen lehetetlen még kilencvenhatban is. Felülütni, meghaladni ebben az irányban legfeljebb mennyiséggel lehet: egy palackszárító helyett kettő, egy biciklikerék helyett három, esetleg egy biciklikerék meg két porcelánkagyló.

Jóllehet, a Budapesti Galéria alkalmi rendezvényének *(Viszontlátásra/Duchamp)* több önkéntese látszik a megoldást errefelé keresni, a dolgok szerencsére nem mindig egy logika szerint rendeződnek. A Duchamp épp nyolcvanesztendős hólapátjára emlékező törött nyelű hólapát meg az ezúttal szóviccel megtoldott és pattogatott kukoricával megtöltött vizelde persze nem több művészeti gimnáziumi tréfálódzásnál, a többség azonban cinkostisztelgő, de nem tolakodó gesztusait hozza el a stílusosan semmiféle évszámmal nem indokolható megemlékezésre. Marcel Duchamp jövőre lehetne ünnepelhető születésének 110. évfordulója alkalmából, és két év múlva lesz harminc éve annak, hogy meghalt – alighanem ez a legbizarrabb leleménye a kiállításnak. Jovánovics György állítólagos Lenin-sakkpartikat parodizáló-rekonstruáló ötlete természetesen ma, negyedszázad múltán is elegáns és emlékedetten blaszfémikus, Maurer Dóra ugyancsak nem ma konstruált pörgettyű- és videokombinációja is szokás szerint minden igény szerint perfekt, az újabb munkák közül pedig Pauer Gyula aszalódott és valódi, illetve bronzból öntött *Birse* meg Csörgő Attila makacs és alattomosnak látszó *Rajzgépe* méltó arra, hogy elhelyezzék Duchamp köztudottan kofferbe zárt–összegyűjtött életműve elé.

A figyelemre legméltóbb alkotói teljesítmény azonban egy könyv, amely a kiállítás alkalmából jelent meg, és a kiállításon kapható. Ha Duchamp klasszikussá vált leleménye, a *ready-made* készterméknek fordítandó, és az a lényege, hogy józan használati tárgy a művészet csinálta műtárgyak környezetében, akkor *Görgényi Frigyes* Duchamp-könyve többszörösen ready-made. Tökéletesen készre csinált, lezárt termék, mint a Palackszárító, és jelenléte a környezetében meghökkentő, mint a Biciklikeréké. A tárgyi környezete ugyanis nagyobb részt alkalmi: időszaki rögtönzés, amely a mesterhez külsődlegesen igyekszik kapcsolódni vagy korábbi mű, amelyet most az alkalomhoz kapcsoltak. Görgényi munkája ezekhez képest *kész*, ready.

Elüt a szakirodalmi környezetétől is. Marcel Duchamp életműve mindmáig követhetetlenül sokféle interpretációra bujtogat, az értelmezések skálája az önállóan szárnyaló költői alkotástól (Octavio Paz) a mélyesztétikai elemzésekig és interjúkig (számtalan művészettörténész és szakíró) ér, a Kijárat Kiadó most közreadott könyvét azonban nem tudjuk e beosztásrendszeren elhelyezni. Ha pedig a kézenfekvő művészéletrajzot mint a legnépszerűbb, de leginkább gyanúba keveredett műformát megemlítem, rossz látszatokat keltek és a téves tájolást kockáztatom. Mindegy: Görgényi könyve egy Marcel Duchamp-ról minden lényegeset tudó és minden lényeges Duchamp-méltatást ismerő egyéniség tartalmas és élvezetes munkája. Egészen pontosan: egy szerzőé, aki mer egyéniség lenni, és joga is van ehhez. Aki cseveg, meghatódik és ironizál, idősíkokkal játszik és elegánsan szerkeszt, pikáns művészettörténeti vonatkozásokat kapcsol pikáns éjszakai intimitásokkal. Mint köztudomású, a szóban forgó életrajz és életmű esetében ez utóbbi kettőt meglehetősen nehéz szétválasztani, általában mégis szétválasztják. Prűden vagy perverz tudományossággal. Ez a könyv éppoly természetesen tárgyalja a szerelmeket, mint Duchamp sakkmesteri pályafutását. Ami megint csupán utalásmélységig szokott felbukkanni a művészettörténetekben. Alighanem a sakk oldaláról közelíthetjük meg a titkot. A Lajos utcai kiállításon is ott vannak Duchamp sakk-karrierjének dokumentumai, az 1931-es prágai sakkolimpiának, mesterünk budapesti látogatásának és magyar sakkkapcsolatainak (ki ismerte ezeket?) a sajtónyomai is – Görgényi Frigyes jóvoltából. Egyelőre ennyit tudok a szerzőről: orvos és sakkszakember. Tudhatnék többet is, egyszer bizonyára összefutunk, de ehhez a méltatáshoz több bennfentes információ nem kell. A legfontosabbat, azt, hogy Duchamp-szakértő, hogy értője, értetője az életműnek és az életmű körüli életnek, a könyvből tudom. Amelynek legfeljebb a címe nem tökéletes *(Egy bizonyos Marcel Duchamp)*, s amelynek legfeljebb a sakktörténeti leírásai árulkodóan bőségesek. Csaknem annyira részletezők, mint a prohibíciókori vagy a hidegháborús amerikai társadalom pontos és fontos ábrázolása.

Mert úgy tetszik, ha Duchamp ügyében duchampi eszközökkel nehéz is érdekeset mondani, a merőben előtű, a fundamentálisan más figyelemkeltő lehet. Az alapos, a természetes, a hagyományos formákat kitöltő – ami azt is jelenti, hogy nem a formákon, hanem a formák tartalmán múlik. És ha bizarr túlzás volna is megkockáztatni, hogy a Duchamp-ot megcélzó tisztelgés legyen akadémikusan megkomponált, hagyományosan figurális és a reneszánsz tradícióból levezethető, a Gulyás Gyula eminens szereplése a kiállításon elgondolkodtató.

Gulyás Gyula: Marcel Duchamp pipája; 1985.
BÁNHALMI JÁNOS FELVÉTELE

A címként kiírt *Viszontlátásra* – amely mondható megrendült hangsúllyal, diadalmas-konokan vagy örvendő reménnyel – ezen a kiállításon valójában más köszönésformává lazul. Afféle „tiszteletem" lesz belőle, amely köztudomásúan a tegezés-magázás nem tisztázott helyzetének áthidalására alkalmas, és mint ilyen, lehet valóban a reverencia, de lehet a bizalmaskodás, a nyegleség és zavar leplezője is. Mindenképpen bizonytalan viszonyt fejez ki. A magyar Duchamp-hívek túlnyomó része ezen a kiállításon tiszteletemmel köszön, bizonyára nem függetlenül attól a társadalmi és szellemi környezeti különbségtől, amely a megtisztelt háború előtti Amerikája meg a tisztelgők negyedszázaddal ezelőtti, esetleg mai Magyarország-élménye között van.

Gulyás ólomszobra, a *Marcel Duchamp pipája* megrendítő. Az egy drótszálra állított ólompipa a szúnyoghálóból készült füstfellegével, a brutálisan kézzel fogható súlyosságával meg a testetlenül tragikus, pőre iróniájával duchamp-i mélységekbe néz. Duchamp sosem csinálhatott volna ilyet. Nem a figurativitás miatt: Duchamp-nak nem adatott meg 1985 magyar valóságának élménye.

Rózsa Gyula

Király István-konferencia

Ma konferenciát tart Az irodalomtörténet-írás helyzete címmel az Eötvös Loránd Tudományegyetem Magyar Irodalomtörténeti Intézete, melynek keretében megemlékeznek a hetvenöt esztendeje született Király Istvánról és kortársairól, és ez alkalommal adják át első ízben a Király István Irodalomtudományi Alapítvány díját Szilágyi Márton irodalomtörténésznek.

Az alapítvány 1995-ben jött létre, célja a magyar irodalommal kapcsolatos oktatás, tananyagkészítés, esszéírás, tanulmánykészítés, gyűjteményszerkesztés és vezetés támogatása. Az alapítvány mentes minden politikai, ideológiai, nemzeti, hitbéli vagy egyéb kizárólagosságtól, és működése során kerüli az emberek bármilyen megkülönböztetését származásuk vagy az alapítványi célokat egyébként elfogadó nézeteik alapján. Az alapítvány kuratóriumának tagjai: Kenyeres Zoltán (elnök), Agárdi Péter, Czine Mihály, Ilia Mihály, Rónay László, Szabó B. István, Tarján Tamás (titkár).

A mai konferencia délelőtti plenáris ülésén Bodnár György, az MTA Irodalomtudományi Intézetének igazgatója elnököl, megnyitóbeszédet mond Kenyeres Zoltán, majd Rónay László A moralista Király István címmel tart előadást. Ezután adják át a díjat, valamint Bitskey István, Németh G. Béla, Bíró Ferenc és Kovács Sándor Iván tart előadást Bán Imre, Sőtér István, Szauder József és Klaniczay Tibor munkásságáról.

A délelőtti programot két könyvbemutató zárja, Zsoldos Sándor ismerteti az általa szerkesztett és a Király István Alapítvány támogatásával megjelent Tandori Királyról – Király Tandoriról című kötetet, Sipos Lajos pedig Téglás János: A vádlott Babits Mihály című gyűjteményéről szól.

Délután négy szekcióban folytatja munkáját a konferencia.

Z. L.

Rekord búzatermést vár Európa és Kína

Továbbra is Argentína uralja a piacot

A nemzetközi gabonapiacokat a múlt héten ismét a gyenge kereslet jellemezte. Észak-Amerikában a hálaadás ünnepe és a visszafogott kereskedelem inkább az árlanyhulásnak kedvezett. De pozitív kisugárzása volt a Nemzetközi Gabonatanács 1997. évre vonatkozó derűlátó előrejelzésének is, miszerint jó esély van arra, hogy Kína és az Európai Unió megismételheti az idei rekord búzatermését, és folytatódhat a világkészletek feltöltése.

Miközben az európai árak alig változtak, az USA-beli búzajegyzések tonnánként három dollárral csökkentek, a kukoricaárak csak egy dollárral mérséklődtek. Ha a déli félteke (Argentína, Ausztrália) terméskilátásai továbbra is olyan kedvezőek lesznek, mint jelenleg, akkor – az Agrograin Rt. elemzői szerint – várható, hogy az árak határozottabban elindulnak lefelé. Úgy látszik, Bulgária tartósan a piacon van: további 120 ezer tonna argentin búzát vett tonnánként 168,75 dolláros CIF áron. Ezen felül Srí-Lanka és Japán vásárolt 100-100 ezer tonna árut. A kukorica fizikai piaca csendes volt, jelentősebb üzletkötésről nem érkezett hír.

A múlt héten tovább folytatódott a szójadarapiac erős tendenciája. Azonnali szállításra az USA-ban és Európában is kevesebb az áru. Bár Brazíliából továbbra is csak kedvező hírek érkeznek, ennek ellenére sem a brazil belföldi, sem a chicagói tőzsdeárak nem gyengültek. A leírtak miatt nem tartunk kizártnak jelentősebb árcsökkenést az első negyedévre, de a decemberi időszak még igen sebezhető lehet.

Jelenleg Rotterdamban CIF-paritáson úszó brazil szójadara pelletet tonnánként 307 dollárért lehet vásárolni. A halliszt-piacon az árak stabilizálódtak, a korábbi áremelkedés megállt. Jelenleg Hamburgban FOT-paritáson tonnánként 650 dollár a zsákos halliszt ára.

Wágner Katalin

TŐZSDEI ÉS PIACI ÁRAK

1996. 48. hét

	USD/to	Ár-alakulás	Tendencia
Búza (1996. XII.) FOB európai kikötő	152	tartott	tartott
Kukorica (1996. évi termés) FOB Mexikói-öböl	121–122	mérséklődött	csökkenő
Takarmányárpa FOB európai kikötő	133	mérséklődött	tartott
Nyers napraforgóolaj Extank európai kikötő	535	lanyha	tartott
Szójadara 46% CIF Rotterdam	307	tartott	tartott
Halliszt C and F Hamburg	650	szilárd	szilárd

Naponta változnak a húsárak

MUNKATÁRSUNKTÓL

A húspiac továbbra is ellentmondásos. Az árak naponta változnak, attól függően, hogy mennyi a vásárló. A kínálat és a kereslet kiegyenlítődését mutatja, hogy a múlt héten már alig találtak a Solvent Rt. árfigyelői árengedményes akciót. Ettől függetlenül jelentős az áreltérés az egyes üzletek között. Hasonló különbség tapasztalható a belső külvárosi üzletek között is. A legmagasabb árakkal továbbra is nagyobb élelmiszer-áruházak dolgoznak. Ez részint érhető, hiszen nyilvánvalóan nem a hentespultok alacsony áraival kívánják vevőiket becsalogatni. Ha a statisztikai átlagokat nézzük, akkor a megelőző héthez képest a hétféle sertéshús kilónkénti átlagára két forinttal emelkedett. Hiába fordult hidegebbre az idő, egyelőre nem vágnak otthon annyi disznót, hogy ne érződne a sertéstúlkínálat. A húsboltok tagjaitól kapott információból kiderül, hogy a jó minőségű sertésért kilónként átlagosan 200-210 forintot fizetnek a vágóhidak. A kistermelői sertés 170-180 forint.

HÚSFÉLÉK FOGYASZTÓI ÁRA BUDAPESTEN

FORINTBAN, KILOGRAMMONKÉNT (1996. 48. HÉT)

Megnevezés	ABC-k min.	ABC-k max.	Nagyáruházak min.	Nagyáruházak max.	Piacok min.	Piacok max.	Magánkereskedő belvárosi	Magánkereskedő külvárosi
Rövidkaraj	609 ▼	645 ▼	605 ▲	719 ▼	559 ▼	698 ▲	680 ▲	595 ▼
Sertéscomb	579 ▼	599 ▼	548 ▲	649 ▼	549 ▼	620 ▼	590 ▼	578 ▼
Sertéstarja	549 ▼	549 ▼	498 ▲	580 ▼	519 ▲	580 ▼	578 ▲	546 ▼
Marhafelsál	699 ▲	790 ▲	586 ▼	769 ▲	640 ▲	720 ▲	688 ▼	640 ▼
Marharostélyos	494 ▲	505 ●	480 ▲	589 ▲	480 ▲	570 ▲	530 ▲	446 ▼
Marhaszegy	353 ▲	395 ▼	329 ▲	420 ▲	360 ▲	420 ▲	398 ▲	369 ▼
Párizsi	299 ▲	360 ▲	329 ▲	360 ▲	340 ▲	430 ▲	329 ▲	360 ▼
Virsli (műbeles)	329 ▼	385 ▼	369 ▼	450 ▲	328 ▲	450 ▲	350 ▲	420 ▲
Zala felvágott	493 ▼	590 ▼	518 ▲	590 ▲	540 ▲	640 ▼	645 ▲	545 ▲
Lecsókolbász	289 ▼	325 ▼	325 ▲	360 ▲	310 ▲	370 ▲	315 ▲	378 ▲
Kenőmájas	393 ▼	495 ▼	370 ▲	510 ▲	380 ▲	520 ▼	398 ▼	490 ▼
Parasztkolbász	619 ▲	800 ▲	598 ▼	800 ▼	600 ▲	788 ▲	639 ▼	630 ▼
Füstölt főtt tarja	1075 ▼	1139 ▲	1030 ▲	1145 ▼	1040 ▼	1398 ▲	1162 ▲	1064 ▼
Füstölt csemegeszalonna	375 ▲	400 ▼	389 ▲	420 ▲	380 ▲	400 ▼	379 ▼	380 ▼
Zsír (csomagolt)	158 ▼	216 ▼	138 ▼	192 ▼	160 ▲	198 ▼	191 ▼	200 ●

● az előző héthez képest nem változott ▼ az előző héthez képest csökkent ▲ az előző héthez képest növekedett

Forrás: SOLVENT KERESKEDŐHÁZ RT.

© NÉPSZABADSÁG

Kevés csokoládét eszik a magyar

Svájcba is exportálnak a budapesti gyárak

Mikulás és karácsony előtt talán nem így látszik, de tény: a magyar polgárok jóval kevesebbet „nassolnak" a korábban megszokottnál, az édesipar emiatt is milliárdos veszteségeket volt kénytelen elkönyvelni az elmúlt években. Az ágazat problémáiban az is közrejátszik, hogy még nem tértek meg a korábbi jelentős beruházások, késik a várt gazdasági fellendülés, a fogyasztás növekedése és a feketegazdaság térnyerése sem csökken.

Az ágazat utóbbi négy évét elemző, nemrég elkészült tanulmány szerint az édesipari privatizáció nagyjából 1992 végén lezárult, az ágazathoz tartozó cégek jegyzett tőkéjének 94 százaléka a múlt év végén külföldi tulajdonban volt. Az iparág vállalkozásainak száma a korábbi 68-ról 109-re bővült, ez több mint 60 százalékos növekedést jelent. Emögött leginkább kisebb, magyar érdekeltségű magán- és társas vállalkozások életre hívása és térnyerése áll. Az ágazatban dolgozók létszáma a korábbi 3984 főről 4349-re nőtt: vagyis a privatizált cégeknél alkalmazott racionalizálás, létszámleépítés hatását kompenzálta az új vállalkozások színre lépése. A vállalkozások számának bővülésével párhuzamosan az ágazati éves árbevétel az 1992-es 19 milliárdról tavalyra 32 milliárdra növekedett.

Az utóbbi években az egy főre jutó édességfogyasztás alig haladta meg az évi két kilót, az átlag amerikai például ennek akár a nyolcszorosát is elfogyasztja. 1992 és 1995 között minden évet veszteséggel zárt az édesipar, ráadásul a mérleg növekvő mértékű deficitet mutat. Négy év alatt összesen 7,59 milliárd forint veszteséget – ebből 2,35 milliárdot tavaly – „termelt" az ágazat. Ennek a szakemberek szerint az a legfőbb oka, hogy a fogyasztás visszaesése miatt nem lehetett érvényesíteni a költségek növekedését a fogyasztói árakban, az ágazat kiadásainak növekedése elmaradt az ágazat bevételeinek gyarapodásától.

Nem minden édesipari szereplő zárta veszteségesen az elmúlt időszakot. A piac 95 százalékát nyolc-kilenc nagyobb, multinacionális csoportokhoz tartozó vállalat fedi le. Az angol United Biscuits tulajdonában lévő Győri Keksz Kft. tavaly 700 millió forint nyereséget ért el, de a Stollwerck, a Nestlé és a Kraft Jacobs Suchard érdekeltségei veszteségesen dolgoztak. Markáns szereplője a hazai édességpiacnak a Master Foods Hungary és a Ferrero Magyarország Kft., az általuk kínált termékeket külföldről importálják. Az újonnan létrejött magyar vállalkozások közül az egyik legerősebb a Fundy Kft., amely tavaly négymilliárd forint árbevételt ért el. Kisebb, de markáns szereplő a családi vállalkozásként működő Sweet Point, illetve a középüzemek közül már kiemelkedett Karamell Rt. Az édességpiac magyar szereplői általában nyereségesen gazdálkodnak, hiszen különben eltűntek volna a piacról.

1992-ben az iparág saját tőkéje 9,782 milliárd forint volt, tavaly év végére azonban ez az összeg 8,32 milliárdra csökkent. Az átlagos jegyzett tőke ugyanakkor 61 százalékkal, 4,4 milliárd forinttal növekedett. Az elemzések szerint a vagyonvesztés miatt a saját tőke 1995 végén csak a részvények 71,4 százalékára nyújtott fedezetet. Növekedtek az ágazat lejárt hitelei is, így nem csoda, hogy az édesipar kamatterhei egyre nőttek, tavaly elérték az 1,5 milliárd forintot.

Az ágazat számára óriási terhet jelentenek az 1994 novembere óta megemelt vámok, illetve a vámpótlék. Az édesipar ugyanis olyan alapanyagokat használ, amelyek többségét itthon nem lehet előállítani. Ilyen például a kakaópor, a csokoládémassza, a speciális növényi zsiradékok, a kókusz, a kávé, a földimogyoró. Januártól ugyan megszűnik a csokoládéra kivetett tízszázalékos fogyasztási adó, de ez az elemzők szerint még kevés ahhoz, hogy az édességpiac 10-15 százalékát kitevő feketeértékesítést legyőzze az ágazat.

Az elmúlt évek fejlesztéseinek köszönhetően a magyar édesipar számára a külpiaci értékesítés lehetősége is adott. Öt évvel ezelőtt még elképzelhetetlen lett volna, hogy diósgyőri, budapesti gyárak Svájcba vagy az Egyesült Államokba, Németországba exportáljanak csokoládét, cukorkát. *Zentai László*, a Stollwerck vezérigazgatója, az Édességgyártók Szövetségének alelnöke elmondta: az idén – döntően az exportnak betudhatóan – 40 százalék körül nő cége árbevétele, így várhatóan nullszaldóval zárják az évet. Az eddigi veszteségeket zömmel egy 7-8 milliárd forintos, eddig még nem megtérült beruházással magyarázza. Veszteségeiket növelte a piac 10-15 százalékát kitevő feketegazdaság káros hatása is. Zentai abszurdnak tartja azokat a vádakat, amelyek szerint a multik szándékosan „csináltak" veszteséget az elmúlt években, hiszen a Stollwerck még jövőre is adókedvezményt élvezne magyarországi beruházásai miatt. Hasonlóan vélekedik *Ránky László*, a Nestlé Hungária Kft. vezérigazgatóhelyettese is. Cége még 1996 végéig érvényesíthette volna „adómentességét", amivel éppen veszteségessége miatt nem élhet.

O. Horváth György

FÉSZEK GALÉRIA

1983-1984/6 május 4.–május 18.

GIPSZ ÉS FESTÉK

Kiállítók: Gulyás Gyula, Hencze Tamás

A kiállítást rendezte:
Frank János

Megnyitja: Vujicsics D. Sztoján

Katalógusborító: Kemény György *Fotó: Juhász Imre*

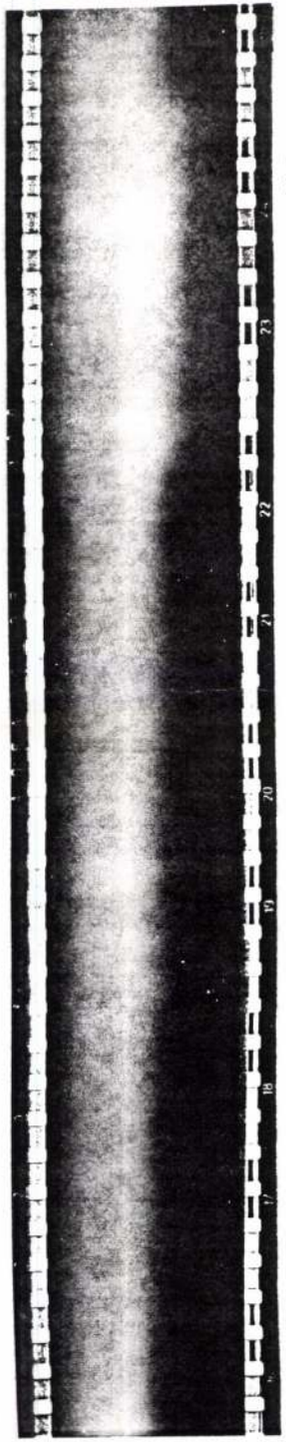

II.

Gulyás Gyula
Marilyn Monroe

Gulyás Gyula
Alfred Hitchock

Gulyás Gyula
Schreiber Hugó

Gulyás Gyula
Andy Warhol

Gulyás Gyula
Marcel Duchamp

GIPSZ ÉS FESTÉK

Gipsz és festék. Két önmagában semleges, érzéketlen anyag. A gipsz alapanyagnak többnyire csak átmenetként használatos, nem nemes matéria. Portlandó, a közfelfogás szerint nem is időálló. Közvetítő a mintázás és az értékhordozó anyag között.

A festék, – minden festészeti mű alapmatériája –, szerepe más, kizárólagos. Szintén közvetítő eszköz, de végleges, befejezett anyag.

A gipsz és festék téma erről a közvetítő szerepről szeretne közelebbi képet adni. Olyan szobrokat bemutatni, melyeknél a gipsz végleges anyagként van jelen, színe, anyagának karaktere hangsúlyozottan fontos. A festék – a szín és felület – és a gipsz szobrok kapcsolata, kölcsönhatása a legfontosabb ürügye a mostani kiállításnak, amelyek GIPSZ ÉS FESTÉK címmel mutatja be Gulyás Gyula és Hencze Tamás legújabb műveit.

Nem először állítanak ki együtt, szellemi kapcsolat fűzi össze őket, ha ez a műveken konkrétan nem is jelentkezik. Azonos generációhoz tartoznak és hasonló művészi múltjuk is – az önmaguk választotta mester, művészi ideák melletti kitartásuk is. Az új művek között a fehér – a gipsz és festék fehérje – az összekötő kapocs, a domináns elem, a színek és formák összehangzó gesztusai mellett.

Gulyás Gyula az a szobrász, amit mindig „fiatalnak" tart a közvélemény, ennek a kifejezésnek összes pozitív és ugyanakkor pejoratív értelmével. A dolog nem pusztán kor kérdése. Gulyás a szobrászati középnemzedék képviselője, arról nem is beszélve, hogy a háború utáni szobrászat két, számomra mindenesetre legnagyobb formátumú művészének – Schaár Erzsébetnek és Vilt Tibornak – jóformán egyetlen tanítványa". Az idézője nemcsak azt, jelenti, hogy a tanítványi állapot már régen meghaladott, hanem azt is, hogy míg fennállt sem volt szokványos. Nem intézményesített hanem maga, maguk választotta mester-tanítvány kapcsolat volt, az intézményesült művészoktatás nevetséges keretei között pedig végleg lejáratott viszony vonatkozásai nélkül.

Gulyás a hetvenes évek szobrászati neoavantgardjának is résztvevője volt, ami annyiban lényeges számunkra, hogy például egyike lehetett a szobrászati concept art oly kevés hazai képviselőinek. Ez feladatnak mindenesetre elég ellentmondásos, hiszen ez a maradandó tárgyak produkálásával a concept művészet lényegi vonásaival nem mindenben egyezett. A következő fázis mindenesetre egy szobrászilag pontosabban megfogható terület volt, a geometrikus tárgyak sorozata. Kitűnő érzékkel valósította meg a konstruktivizmus-neokonstruktivizmus alapideájából kiinduló művek szériáját, úgy, hogy közben egy pillanatig nem vesztette el a kapcsolatot saját maga korábbi énjével, az utcakövek szobrászával. Ez a periódus már méretben is hozott változást, néhány monumentális mű (Siklós, Dunaújváros, Nagyatád, Csepel), va-

lamint kisplasztikák hosszú sora képviseli a geometrikus szakaszt. Ma már kitérőnek tűnik az a sorozat, melyen Vilttel együtt dolgozott, a betonszobrok épített tervei, de akkor, a hetvenes évek végén ez az irány is járhatónak tűnt.

A nyolcvanas évek elején új szobrászi téma kezdte foglalkoztatni az addig puritánul geometrikus gondolkozású Gulyást; a portré számára mindenestől új és járatlan terület volt, de a szakmai rutinszerzés studiumain pillanatok alatt jutott túl, kialakítva a jobbára kevés előzménnyel rendelkező egyéni formanyelvet.

Gulyás most bemutatott hét szobrából hat teljesen új. Portréiból már korábban is rendezett kiállítást, de ez a mostani több szempontból is más. Minden portré gipszből készült, fehér és részben festett, egyik sem élő modell után mintázott, és mindegyik rendelkezik valamiféle attributummal.

A gipsz mint végleges szobrászati anyag nem túlságosan gyakori. Pontosan a viszonylagos ideiglenessége miatt, inkább csak átmeneti matriának használják. A pop-art volt az, mely számára a mű nem időállósága, már nem volt olyan lényegi kérdés, így a gipsz porlékonyabb mivoltánál fontosabbnak tartotta az anyag egyéni hatását. De a közelmúlt magyar szobrászatában is van analógiánk, Schaár Erzsébet „Utca" című environmentjében szereplő portrék is mind gipszből készültek.

Gulyás gipszhasználata kétségkívül az anyag tudatos választása volt. Fehér, „cizellált" felületeit nem helyettesíthette semmi más anyaggal – a műanyag sem megfelelő –, ami a megjelenítés-elidegenítés kettősségét a gipsznél jobban produkálná. A megmintázott képmásokat szinte „bőrszerű" felületűvé alakítja vésővel, reszelővel, úgy, hogy az az illúziónk, mintha stilizált öntvénylenyomatok lennének.

Az ábrázolt személyek – Marilyn Monroe, Alfred Hitchcock, Andy Warhol, Marcel Duchamp, Schreiber Hugo, és Szilvida svéd királyné, – az utóbbit leszámítva mind művészek, akikkel Gulyás rokonszenvet, kapcsolatot érez, ugyanakkor egyikkel sem találkozott. A portrékészítésnek a modell nélküli változata mesterségbelileg nehezebb, másrészt már eleve stilizáltabb módszer, hiszen az élő minta kontrollja helyett legfeljebb a fotó-sík áll rendelkezésére. Ez úgy tűnik Gulyást nem zavarta. Mint ahogy az ábrázolt személyekről beszerezhető információk is bőségesen elegendők voltak a portréknál elengedhetetlen „jellemábrázolás" megvalósítására.

Jellemrajzként két szobrászati kifejezési eszközt vegyített igen szerencsésen, az expresszív mintázásmódot és a pop steril stilizáltságát. Mindehhez járul még az ábrázolt személyekhez fűződő finom irónikus viszonya is; egyszerre emeli méltságteljes piedesztálra a személyt (Andy Warhol) és ugyanakkor az egész kicsit gunyoros is – mint ahogy nem is veheti ma már komolyan ezt a fajta emlékportré szobrászatot.

A karakter ismeret hiányait igen szerencsésen hidalta át az attributumok használatával. Andy Warhol csokornyakkendője, Duchamp pipája és tartkóján a kiborotvált csillag, Hitchcock pipája és a rajta ülő madár Schreiber Hugó stilizált, kubisztikus szivarja emblematikusan képviselik a megjelenítettek személyiségét.

A festett részleteket is inkább az irónikus-heroikus közelítés részének érzem, mint a pop késői hatásának. A legszínesebb mű a Duchamp relief, színei Duchamp koloritjával alliterálnak.

Gulyás gipsz szobrait a legkonvencionálisabb szobrászi ág, a portré lényeges új lehetőségének tekinthetjük. Hencze Tamás legújabb hat képére sem mondhatunk mást, mint hogy tovább is, ugyanazt a képet" festi tovább.

A technikai eszköztár azonos és a téma sem változott a korábban, a hetvenes években kialakítotthoz képest: a vonarlól szólnak képei, a síkban – vásznon – megfestett, tulajdonképpen alapvető grafikai jelről, gesztusról. Ezek a vonalak csak materiálisan a sík részei – festettek – látványukban a tér illúzióját keltik. Vonalak, melyeknek terük van; ez a pszeudo tér pedig egy nagyon aprólékos, precíz és szigorú technikai eljárás következtében jön létre. A vonalformát, melyet Hencze szabadon alakít ki, egy negatív sablon segítségével viszi át a vászonyra, műanyaghenger segítségével. Festésmódja tehát egyrészt racionálisan kiszámított, (tervezett), másrészt gyakorlatilag vakon fest, hiszen az eredmény csak a sablon levételekor válik láthatóvá, azaz „esetleges", irracionálisan véletlenszerű.

Első pillanatra három változás tűnik fel az új képeken. Mintha a hetvenes évek második felének monochromitása tűnőben volna, eddig kevéssé használt színek kerülnek újra a vászonra: vörös és kék kap szerepet az ismert szürkék, feketeék és sárgák mellett.

A másik, hogy míg korábban a „vonalrendszer" többé kevésbé szabályos ritmust, vagy alakzatot öltött, a párhuzamosok, váltakozó sűrűségű ritmusa, mértani alakzatok, – háromszög, négyzet –, addig most a vonal szabaddá lett, játékos esése, spirálszerű mozgása megváltoztatta a látványt.

A tér illúziója és a mozgás illúziója, ha lehet még hangsúlyozottabban van jelen az új képeken. Hencze képei sohasem voltak narratívak, az a jellemvonás, hogy teret és mozgást ábrázolnak vonalai, ugyancsak elvont értelemben valóak. Képeinek dimenziója mindig illúzórikus volt, az ábrázolt vonalgesztusok a sík vásznon mindig „térbeliként" jelentkeztek. A külvilág és a festményen megjelenő vizuális jel úgy vált el egymástól, hogy bár a mű a keretnél „véget ért", a műnek mindig voltak olyan vonatkozásai, „mintha kilépne". *És ebben van a harmadik döntő változás: a kép kilép önmagából. Két vonalkonstrukciós képnek van egy-egy „üres", fehér társképe. A kép, a vizuális tér – folytatódik.*

A fehér tábláknak a kiegyensúlyozó szerepen túl is feladatuk van; az ötképes szériát ezek a fehér síkok teszik összefüggően paraván-szerűvé, a „végtelen" látványi hangsúlyává.

Hencze festészete az utolsó másfél évtizedben mindig magában hordozta annak az elméleti lehetőségnek a megvalósítását, amit „nyitott műnek" nevezhetünk. Függetlenül attól a Lukács-féle elképzeléstől, mely szerint a „zárt művek" hordozhatnak igazi értéket; Hencze új képeit a festői nyitottság hangsúlyozott jelenléte, az üres táblák és a valóságos környezet összeolvadása a „nyitott mű" legabsztraktiabb megvalósulásává teszik.

A tárgyi környezet és a festett fesztus összevegyülése az új képek legnagyobb erénye. Ugy nyitottak, hogy közben egy-egy alapforma, a síkban „plasztikusan" megjelenő vonal – önmagában zárt formai egység, szigorú rend –, túlárad önmagán, magához kapcsolja külső környezetét s egyszersmind zárt egységként beleilleszkedik abba. A képek alapfelülete, a sík, semleges, azaz fehér. És ez a neutrális szín a kapcsoló közeg, ez teremt kontaktust a vonal és vonal, illetve a vonalgesztus és a külvilág, a szemlélő között. A festői „kép" felfogásnak ez természetesen egy nem konvencionális esete, ugyanakkor Hencze eddigi munkásságának megszokott, pontosabban tudatos elve.

Hencze festészetének pontos besorolásával mindig nehézségei voltak a műkritikának, ez persze nem is csoda, az olyan művészi tevékenységek, melyek önmagukból építkeznek – és ez semmiképpen nem jelent valamiféle „lineáris" fejlődési folyamatot, vagy a külső valóságtól s a művészeti áramlatoktól való elzárkózást, érzéketlenséget –, többé kevésbé mindig besorolhatatlanok. Hencze festészetének például nincs túl sok köze az új szenzibilitáshoz, vagy a kép újbóli festői felértékelődésének mozgalmához; az „én-demonstráció" poszt-modern szakaszához; mint ahogy a hetvenes évek neo-avantgardjával is inkább személyes, mintsem alkotásbeli volt a kontaktusa. Pontosan szuverenitása az, mely Henczét a kortárs festészet egyik leglényegesebb figurájává emeli.

Fitz Péter

I.

Hencze Tamás
Spirál I.

Hencze Tamás
Megtört gesztus

Hencze Tamás
Vörös hangsúly

Hencze Tamás
Vertikális gesztus

Hencze Tamás
Kék transzparens

GULYA'S Gyula

Gulyás Gyula szobrai a Dorottya utcában

Marilyn a belvárosban

Először a Petőfi Sándor utcai cipőbolt kirakatában, egy cipősdobozon látom Marilyn Monroe nevét és arcképét – az Andy Warhol-féle raszteres változatot – azután a Vörösmarty téren, az egyik alkalmi portrérajzoló művei között, mintha épp az előbb ment volna el onnan, közben odalátszik az újságárustól egy magazin, címlapján a Marilynnek maszkírozott Madonna, és így jutok el a Dorottya utcai, kultikus hellyé átalakult kiállítóterembe: körös-körül Marilyn Monroe.

Nem az tűnik fel, hogy milyenek Gulyás Gyula Marilyn-szobrai (jók, minden anyagban és minden technikában), hanem az, hogy Gulyás, aki a hetvenes évek elején Kassáknak és az optikai, geometriai tudásnak állított emléket a négy bazaltkőkockára helyezett, tükörként is hatásos fémkockával, milyen pontosan működő érzékenységgel követi a Zeitgeist kanyarulatát. A klasszikus avantgardtól a konceptuális, végül egyetlen anti-szobrászati gesztusra – egy mondatra – redukált művön át („Art is opposition" – a művészet ellenállás – hirdette az 1975-ös párizsi biennálén) eljutott egy máig izgató, és szobrászilag is ingerlő női formához, amely mögött – s ezért tart ki e forma mellett – egy korszak titka rejtőzik.

Ez a titok Gulyás Gyula Marilyn-tárlatának az egyetlen témája. Sok lehetséges irányból közeledik hozzá: Marilyn alakját tükör elé állítja (s valójában csak a tükör „látja" őt), puha rózsaszín párnára helyezi, gipsz szobortorzóként mutatja fel, ólomdobozba zárja, fémkompozíciót épít köré, konstruktivista reliefekkel szembesíti. Marilyn persze kisiklik a kezéből, elsősorban azzal, hogy minden formában és anyagban egyaránt otthonos. Nem mondhatnánk, hogy a rózsaszín párna jobban illik hozzá, mint a liszickiji szigorúságú geometria. Egyik sem zavarja. Van itt valami, amit Gulyás éppannyira szeretne megtudni, mint a néző: mi ez az őrület, ami Marilyn puha és szőke alakját választotta megnyilvánulása módjául és színteréül? Amit nem lehet több eséllyel célba venni ólommal, mint fával vagy selyemmel? Aminek, feltehetően, maga Marilyn volt legkevésbé a tudatában?

Talán közelebb kerülhettünk volna ehhez a titokhoz, ha Marilyn egyik egykori férje, Arthur Miller nem olyan hűvös okossággal nyilatkozott volna róla nemrég sugárzott tv-portréjában („többnyire ostobának tartották... én annak tartottam, aminek ő szerette látni magát"), hanem arról beszélt volna, ha ugyan ez egyáltalán lehetséges, hogy miért nem tudta – hétcsillagos entellektüel létére – kikerülni a butuskának tartott Marilynt. Bár – mint a *Bűnbeesés után* kudarca jelzi, Marilynnel holtában sem tanácsos verbális vitába bonyolódni. Éppúgy kisiklik, mint a Gulyás által felkínált formákból.

Gulyást Marilyn mítosza foglalkoztatja, amely egy nagy ígéret körül fodrozódik. Ez az ígéret boldogító, ám homályos, inkább csak sejthető, semmiképpen sem tárgyiasítható. „Marilyn volt a megváltás – írja Norman Mailer –, a szex édes angyalkája", s talán ez az édesség és könnyűség a legfontosabbak Marilyn ígéretei közül.

Ha van jelenség, amely a modernizmusból kilépő művészt vonzhat, hát Marilyn az. A modernizmus nagy eszményei, a morál, a felelősség, a nagy és zárt formák univerzuma és az intellektuális világmagyarázat nem azon a bolygón honosak, mint ő. Marilyn mint *motívum* egy mindezen gondolatoktól érintetlen világba vezet, ahol minden játékká oldható, ahol sem komor színek, sem komor súlyok nem ismeretesek. Ahol feldereng a test valószínűtlen, ajándékba kapott szabadságának a reménye. Amikor Gulyás belépteti egy klasszikus szigorral és logikával megszerkesztett konstruktivista kompozícióba *(Marilyn Monroe és egy úr tájban; Fürdő Marilyn)*, az egész konstrukció háttérré olvad, amelynek az a rendeltetése, hogy kiemelje Marilyn alakját. És azt a *valamit*, azt a be nem váltott ígéretet, amit alakja ma is jelent.

FORGÁCS ÉVA

TELEVÍZIÓ

Ruha

SPIRÓ GYÖRGY

Nem vagyok a formalitások embere, öltözködésem évtizedek óta enyhén szólva is hanyag, öltönyöm nincs, és egyik barátomét szoktam kölcsönkérni, ha nagy szükség van rá (eddig csak kétszer kellett kölcsönkérnem, utoljára kilenc éve). Tudom, öltönytelenségem kamaszos dolog, a hatvanas évek hazug jóléte és viszolyogtató látszatai elleni tiltakozásom rögzülése, amit már aligha tudok levetkőzni; emiatt még Amerikában sem voltam hajlandó öltönyben járni, pedig ott ez végképp kötelező, s ott tiltakozásom háttere egyáltalán nem érzékelhető. De legalább másokat sem a ruházatuk szerint ítélek meg. Lehet bennem valami beteges puritanizmus is, persze, nem éppen a nyomor romantikus imádata vagy az álnyomor mutogatásának hajlandósága, hanem a szükségtelen luxus elutasítása, ami még rosszabb: olyan, érzelmileg kommunisztikus beállítódás ez, ami a világot még sosem lendítette előre. Mindazonáltal mélységesen tisztelem barátaimat, akik kalapban, öltönyben, rendezett külsővel lépnek az utcára akkor is, ha egyetlen fillér sincs a zsebükben – úgy gondolom, ők a túlélők, akik a formát őrizvén a méltóságukat is óvják, s ezzel ellenállóképességüket ápolják, lehet, hogy viselkedésükben van valami a magyar dzsentri-hagyományból; soha senki sem állította, hogy a dzsentri-hagyománynak csak negatívumai vannak.

Azért kell szóba hoznom ezt, mert miniszterelnökünk a feszültség múltán, kórházi szobájából pizsamában szólt a televízió nézőihez.

Gondolom, velem együtt sok millió magyar óhajtotta, várta, hogy miniszterelnökünk a feszültség óráiban megszólaljon. Vannak helyzetek, amikor egy kormányfő nem hallgathat. De ha elfogadom is, hogy egészségi állapota nem tette ezt lehetővé, annál inkább vigyázni kell, milyennek mutatják a felelős magyar kormány fejét, amikor végre megszólal. Akkor ne mutassuk kórházi szobájában azt a három telefont, amelyek segítségével legalább rádióinterjút adhatott volna, és akkor végképp helytelen, ha megszólalása idejére nem adunk rá inget, nyakkendőt és zakót.

Mi Európában élünk, még ha annak keleti részén is; nálunk szerencsére nem fordulhat elő, hogy az elnök műtétjét egyenesben közvetítsék, mint Amerikában. Európában élünk, még ha annak keleti részén is, ezért a miniszterelnök tekintélyét óvni kell. Akárki döntött úgy, hogy miniszterelnökünk pizsamában jelenjen meg a képernyőn, rosszul döntött. Arra valók a kormányfő jól fizetett tanácsnokai, hogy figyelmeztessék: a választók választottjukat nem sajnálni akarják, hanem tisztelni, becsülni és felnézni rá. Arra valók a televízió riporterei, operatőrei és szerkesztői, hogy a masinákat addig ne kapcsolják be, amíg a miniszterelnök teljes emberi és hivatali méltóságában nem áll előttünk.

Lehet, hogy anyagilag le vagyunk robbanva, ám szellemileg és erkölcsileg korántsem, ezt mutatta a tiltakozás higgadtsága, a sajtó ténykedése. Úgy gondolom, a benzinről lemondhatunk, a méltóságunkról nem.

Soha nem lehetünk olyan szegények, hogy miniszterelnökünkre ne kerüljön öltöny.

MÉSZÁROS GABRIELLA RAJZA

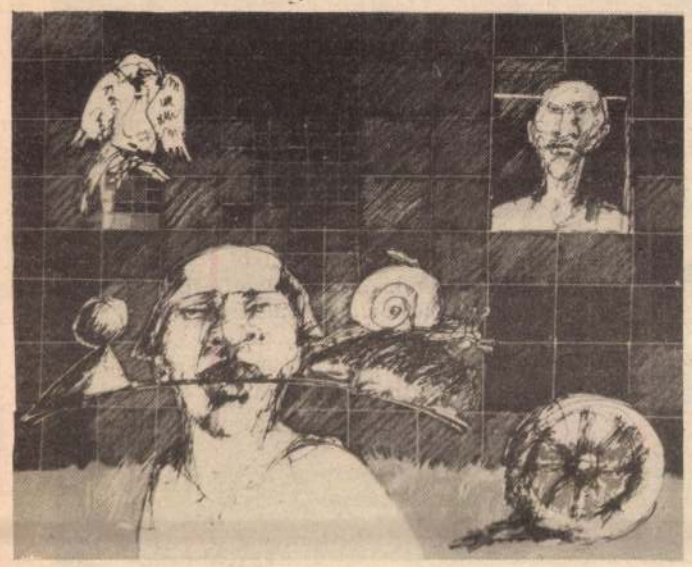

GULYÁS Gyula szobrászat
MTA
Magyar Nap 16, 44.sz.1990

don dolgozik, négy gyermeke van..."

genio Barba rendezése. Hogy van ez és miért így – kérdezi az előadás vérkeringésébe, idegen sorsok és saját életünk mindig közti szakadékon átívelő láthatatlan sugár. Itt, férfiból nővé alakul, értett, egyszerű rendünket felrúgja térbe. Nem lehet tudni.

BÉRCZES LÁSZLÓ

Krleža: Terézvári garnizon

Tűzijáték és farkasvakság

Mikor a Madáchban, az áttetsző, fekete előfüggöny mögött megindul az előadás, még semmi baj: filmszerű lelemény. Mikor azonban lehull az előfüggöny, a díszlet, akaratlanul is, félrevezet. Ha ugyanis a néző meglát egy felül horgas, F-betű alakú gerendavázat – mire asszociáljon, ha nem akasztófára. Márpedig itt nem akasztanak senkit, nem is utalnak rá, a gerendavázak pedig mindentudó díszletelemek (Götz Béla munkái), melyek hol kaszárnyabelsőt, hol bálkertet, hol temetőt képesek megjeleníteni. Mi nézők pedig csak várjuk, mikor jön a hóhér. Pech.

Aztán hosszas parancskihirdetés következik: díszegyenruhák, ordító parancsnok, elfojtott vezényszavak, vonulás ki-be, zászlók, kardok, sarokcsattogás. Biztos kell valami ilyesmi egy garnizon kaszárnya-atmoszférájának érzékeltetéséhez –, itt azonban ez túl hosszadalmas, a katonásdi egy idő után dramaturgiai üresjárattá kopik. Untat. Mert az alapanyag gyenge: a regényadaptáció, amiben bennehagyták az epikus elemeket.

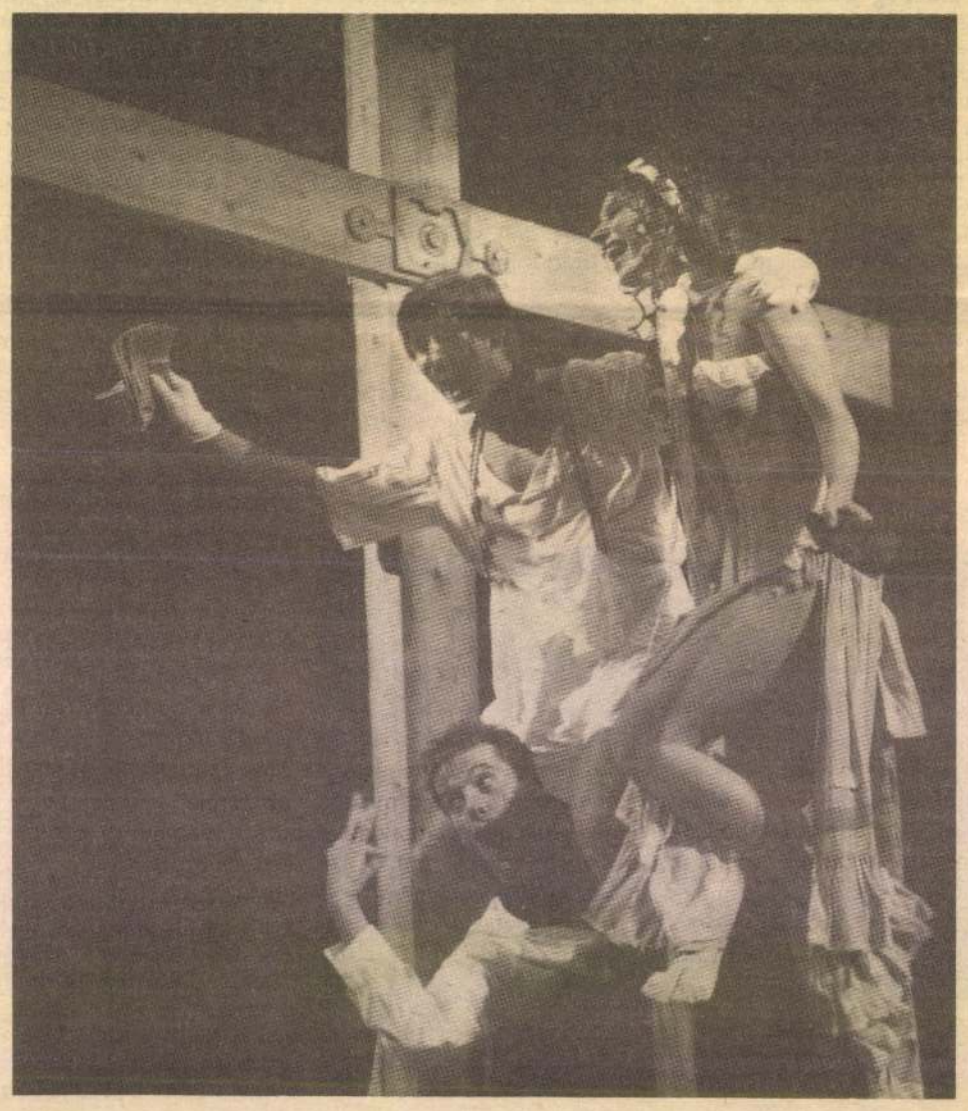

Végre bejön Mácsai Pál (Ramong Geyza főhadnagy) és minden felragyog: Piros Ildikóval való jelenetében számonkérő magabiztosság és megalázó féltékenység vegyül, ő maga félszeg és agresszív, kamasz és férfi – kiismerhetetlen. A parancsnok felesége épp most szakítana vele, ezt akarja megakadályozni. Nem fog menni.

Egyébként is, Mácsai játéka az előadás centruma: övé ez a produkció. Részegen hadonászik a bálon az asszonnyal (majdnem kitör a botrány), aztán nem jelenik meg a kihallgatáson, amiből mindenféle kalamajka lesz. Nem ide, ebbe a léha, műveletlen, vérbajos társaságba való. Matematikus lenne, ha hagynák, utálja a katonásdit, a parancsnokot, ezt a porfészek garnizont, talán önmagát is, hogy nem képes szabadulni belőle. Mácsai a figura talányos összetettségét tudta megragadni: a tehetséget, amitől kiutálják ebből a körletből, a másságot, amivel mindig kívül áll a körön, a bizonytalanságot önmagával és azt a vak eltökéltséget, amivel ezt az asszonyt imádja.

Az ezrednél azért ez a felhajtás, mert japán főtábornok érkezik, ám előtte a bécsi távmondat, miszerint az előkelő vendégeket megkülönböztetett figyelemmel kell fogadni. A néző pár perc alatt megsejti, hogy szélhámosok jöttek – bár a játék nagyszerű kosztümökkel, gyűrött, több számmal nagyobb civil ruhákkal (Rátkai Erzsébet munkája) fedi el a titkot; de Székhelyi József unott közönye, jó angolsága is megtéveszt egy darabig: igazi nagyság. Ezúttal működik a dramaturgia, hiszen nekünk kell kitalálnunk, amit ezek a fafejűek nem is sejtenek. Mert itt a K.u.k. struktúra katonai stupiditásának kell kiderülnie. És hát a szerelmi szál mellett ez az igazi hepaj, a nagy blamázs.

Az a fura, hogy ezzel a játék egésze szatirikus elemzésekre épül, ám mégsem tud (vagy akar) eljátszani az irónia apróbb, kínálkozó poénjaival (Székhelyi és a másik „japán", Szerednyei Béla ereszti el magát igazán, de hát ők ugye szélhámosok, így megengedhetik maguknak ezt a kétértelműséget.) Ugyanakkor a Koltai János játszotta Waronigg ezredes – akinek felesége körül tör ki a majdnem botrány – legalább ilyen ironikus figura, ám ezt a vonását (egyébként meghökkentően precíz) játékából törli a rendezői koncepció.

Úgy gondolom, tudatosan, mert Kerényi már nemegyszer bizonyította, hogy az iróniával is nagyszerűen tud bánni. Itt tehát a rendező szándékosan választotta a komoly hangot, és ragaszkodik a feszes keretekhez, annyira, hogy néhány kirívó esettől eltekintve (pl. a katona-feleségek libaságának bemutatása) nem játszik el Krleža csipkelődéseinek tovább cifrázásával. Mintha attól tartana, hogy a nézők szétvihogják az előadást.

Mert tragédia lesz a vége ennek a katonai ökörségnek. Mácsait azért büntetik meg, mert illetlenül viselkedett a japánok előtt. Mikor a csalás kiderül, felmentés helyett újabb fogdát kap, ahol – a parancsnok (és férj) tovább hecceli: és máris röpül a főbe az (ön)gyilkos golyó. Lehet-e tragédiát ironizálni? Kellett volna: ha már csak fél-drámát látunk, hadd szórakozzunk egy más, „elemelt" dimenzióban is.

A játékteljesítmény fénypontja Mácsai és Hirtling István (Kállay főhadnagy) fél-részeg kettőse a biliárdasztalnál. Igazi krležai akvárim-kép, züllés és filozófia elegye, félszavak, melyek nem találják el a másikat, jó barátok, akik nem ismerik egymást, nagy vallomások, amire a másik nem kíváncsi. Hirtling itt néhány percre elkap egy bonyolult figurát, amit később sajnos, elejt, és visszatér kedvenc léha, cinikus alakvázlatához, amit már oly sokszor láttunk tőle, legutóbb a Lili Hofbergben. Ami nagy veszély: hamar beskatulyázzák, ha hagyja magát.

De ebben a borgőzös és süket vallomás-cserében derül fény Mácsai alakjának törékenységére is: ő is vak, a maga módján: olyan nőre pazarolja egyéniségét, akit már megkapott az egész tisztikar – csak nem akarja tudomásul venni. Ő is egy ironikus figura, tragikusan bár, de mégis: a Nagy Gépezet, az áldott Monarchia őt sem kíméli, nemcsak docens nem lesz, de személyiségét is kikezdte a kór – az önáltatás. Krleža rendszerkritikája itt, áldozata láttatásában a legkegyetlenebb. Ebből a jól megcsinált kettősből nő ki aztán az álombeli vízió szürreális kavalkádja – rendezői telitalálat: a hazugságból még az álmokban sem lehet kikeveredni. És régen rossz, ha már álmodni sem lehet őszintén.

Nagy vállalkozás, pompás kiállítás – felemás végeredmény: a gyenge átdolgozást nem tudja korrigálni a látványos rendezés. A túl komoly hangvétel pedig leülteti az egészet. Kár.

ALMÁSI MIKLÓS

M. K. Vkovics Tibor költő.

Víz és nap

Gulyás Gyula művei a Kortárs Művészeti Múzeumban

Gulyás Gyula (1944) szereti a kihívásokat és a meglepetéseket. A hetvenes évek elején autodidaktaként jelent meg művészeti életünkben. Első önálló kiállítását a legfrissebb törekvéseknek helyet adó, hamarosan rendőrségi segédlettel bezárt, ma már művészettörténeti jelentőségű balatonboglári kápolnában rendezte 1973-ban. A következő években a kortárs művészet olyan jelentős mesterei társaságában mutatkozott be, mint *Vilt Tibor, Kass János, Hencze Tamás.*

Ha mégis volt mestere, éppen Vilt volt az. A hetvenes években geometrikus, a minimal arthoz és a koncepthez kötődő műveket formáló szobrász érdeklődése a nyolcvanas években az ő hatására fordult a tradicionális műfajok egyike, a portré felé. Ahogyan azonban korábbi műveiben sem egyszerűen a geometrikus formavilág érdekelte, hanem az új, művészietlennek nevezett anyagokkal elérhető művészi hatás, az új pályaszakaszban az ábrázolt személy mellett érdeklődése azoknak a képzeteknek, kliséknek is szólt, amelyek egy-egy személyiséget körülvesznek. Így született meg a hetvenes években az emlékműterv Pest és Buda egyesüléséről (vaspánttal összefogott bazalt, illetve gránitkő), s születtek az izgalmas portrék a nyolcvanas évek elején *Hitchcockról,* Viltről, *Scheiber Hugóról,* MM-ről.

A nyolcvanas évek második felét éppen azzal a nagy műegyüttessel jellemezhetjük, amely MM, azaz *Marylin Monroe* alakját, mítoszát feldolgozó plasztikákból, kollásokból állt össze – az együttes több kisebb bemutató után 1990-ben a Dorottya utcai galáriában került a közönség elé. A kilencvenes években azután a XX. század végének mítosza helyett a történelmi régmúlt mitikus világa kezdte foglalkoztatni a művészt, ahogyan azzal egy huszadik század végi magyar szobrász találkozhat hosszabb római tartózkodásai során.

Két nagyobb tanulmányutat tett Gulyás Gyula a kilencvenes években Rómába, az utak inspirálta műveit részben a Fészek Galéria 1994-es Ostia Antica című tárlatán, részben a római Magyar Akadémia 1997-es Fuoco (Tűz) című kiállításán mutatta be. A Kortárs Művészeti Múzeumban látható tárlat az Aqua et Helios (Víz és nap) címet viseli, félreérthetetlenül utalva arra a szoros kapcsolatra, amely az itáliai ember és a természet között kialakult, arra a szerepre, amelyet az elemek játszanak a mindennapi élet rítusainak alakulásában éppúgy, mint a mitológia formálódásában.

A már korábbi tárlatán is főszerepet kapott motívum, a római mécses mellett-előtt most az Itáliában a rómainál is ősibb görög kultúra egyik remekműve inspirálja a tárlat legtöbb alkotását. A paestumi rommezőn 1968-ban feltárt, Kr. e. V. századi festett szarkofág leghíresebb ábrázolása, a Tuffatore (vízbe ugró figura) tűnik föl a plasztikákon, rajzokon, kettőződik, sokszorozódik, vált mozgási irányt, jelenik meg a stilizált természeti vagy éppen geometrikus motívumokkal osztott háttér előtt. E köré a figura köré sorolódnak a római, sperlongai mécsesmotívumok, a tarquiniai etruszk rommezőt megigéző lapok. Könnyed, a korábbi minimal artos, pop-artos világ felől az art deco felé közelítő formák, tiszta színek jellemzik a munkákat; az anyag szépsége, megfoghatósága, az élet szépsége okozta örömet sugározzák. A Tuffatore figurája, a víz és a nap között lebegő férfialak, amely a tudósok szerint az élettől való elszakadást, a túlvilág felé vezető utat szimbolizálja, e műveken az élet, a szépség, a művészet szinonimája lett.

P. Szabó Ernő

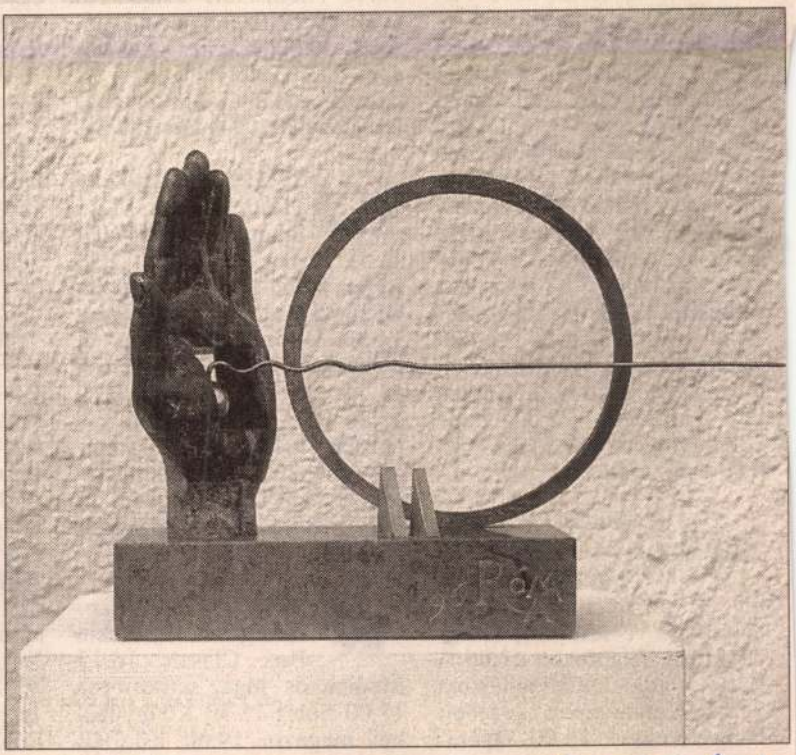

Gulyás Gyula római kompozíciója

Gulyás Gyula

Új Ruhe, 1999. ennye. 3.

Tina 15.45 A milliokat ero arc 17.25 Egyről a kettőre 17.50 Jó barátok 18.15 Ragyogj! 20.00 Fránya macska 21.30 Mozi! Mozi! Mozi! 22.00 Szökevények 23.40 Mike Tyson–Francois Botha

Március 6., szombat

KOSSUTH: 4.30 Krónika 8.06 Kopogtató 8.30 Fúvom az énekem 8.35 Kerek-perec 9.05 Családi tükör 9.35 Pótkerék 10.05 Szombat délelőtt 10.35 Rádiókabaré 12.00 Krónika 12.30 Éléskamra 13.04 Új Zenei Újság 13.40 Háló-társ 14.05 Oxigén 14.55 Műsorajánlat 15.04 Irodalmi újság 16.00 Tizenhat óra 17.30 Népzenei portré 18.00 Esti krónika 18.20 Elő-futam 18.25 Szemle 19.05 Sportvilág 19.29 Az ötös lottó nyertes számai 19.30 Jó éjszakát, gyerekek! 19.40 Miska bácsi levelesládája 20.04 Moliére: George Dandin 21.43 Bartók: Táncszvit 22.00 Krónika 22.20 A 23. óra 23.04 Muzsikáló nagyvilág 0.00 Hírek, időjárás 0.10 Himnusz

PETŐFI: 4.30 Hírek, időjárás 4.32 Hajnali dallamok 5.55 Állomáskereső 6.03 Pax rádió 6.35 Sportszombat 8.05 Hazai slágerkívánságok 9.05 Parti 11.06 Kedvencek listája 12.00 Jó ebédhez szól a nóta 13.00 Hírpercek 13.15 Daráló 13.45 Hangdominó 14.00 Szív küldi... 15.08 Kedvenceink kedvencei 16.00 Vállalkozásklinika 16.30 Kerengő 16.55 Hatoslottó-sorsolás 17.04 Operettparádé 18.02 Hogy tetszik lenni? 18.30 Segíthetünk? 19.04 Varázsnaptár 20.00 Sportkoktél 21.04 Énekszóval, muzsikával 22.00 Aki hűtlen lett a földhöz 22.33 Zene 23.00 Hírpercek 23.15 Ennyi... 0.00 Éjfél után...

BARTÓK: 6.00 Hírek, időjárás 6.03 Muzsikáló reggel 8.03 Műsorismertetés 8.06 Pódium 9.20 Versek 10.05 Hangfelvételek felsőfokon 12.06 A Bartók rádió kívánságműsora 14.05 Kamarazene korabeli hangszerekkel 15.00 Operaművészlemezek 16.05 Kapgoja 16.00 – Equator vitorlással 16.30 Dunatáj 17.05 Táncház 17.35 Mese 18.00 Híradó 18.20 McCallum 19.15 Mesék a vadonból 21.00 Híradó 21.40 Vérmes remények 23.30 Híradó 23.45 Vers 23.50 Hangtalan ellenség

RTL KLUB: 6.30 Bibliai kalandok 7.00 Kölyökklub 11.05 Csőrre töltve 11.30 Az elveszett világ 12.00 BRAVO Tv 13.00 Hírek 13.10 Kedvenc 13.30 Bors 14.35 Selyemharisnya 16.35 Így készült: A csók 16.45 Kung-fu 17.35 Titanic – Új utakon 18.20 ZenÉsz 18.45 Híradó 19.05 Fókusz plusz 19.30 Csíííz! 20.00 Spionfióka 21.40 Színésznők a kifutón 22.35 A pacák 0.25 Neve: Senki 1.10 Fókusz plusz

TV2: 6.30 Könyvek könyve 7.00 tv2-matiné 10.30 Boomer 11.00 Egy úr az űrből 11.25 Fő az étel! 11.30 Családi kötelékek 12.00 Madison 12.30 Gimidili 13.00 Parti tévé 14.00 Slágerlista 14.30 Miért éppen Alaszka? 15.20 Halál a Rubin-hegyen 17.00 Kaméleon 18.00 Azok a szép napok 18.40 Álomsztori 19.00 Tények 19.30 Szerelem első látásra 20.00 Karatés védőangyal 21.50 Mélytengeri szörnyeteg 23.35 Meghökkentő találkozások 0.00 Pamela titkai 2.

TV3: 8.00 Nap-kelte 11.00 Cinema 11.25 Spanyol bajnokság 11.55 Angol bajnokság 12.55 Robin Hood legújabb kalandjai 13.45 Vadnyugati fejvadász 14.30 Úrszekerek – Az új nemzedék 15.20 Kasszafúrók 16.55 Beverly Hills 90210 18.30 Hír3 19.00 Modellügynökség 19.45 Buffy, a vámpírok réme 20.35 Végtelen határok 21.25 A test melege 23.25 Pepsi Music Time 0.05 Video Hits No. 1.

SZÍV TV: 0.00 Napraforgó 0.45 Music Box Classic 16.15 Meditációs jóga, terhestorna 17.00 Sport 18.30 Könnyűzenei magazin 19.00 Köz-Hír 19.30 Hívd Andreát! 20.00

PETŐFI: 6.00 Hírek, időjárás 6.03 Állomáskereső 6.08 Végre vasárnap! 7.45 Sportreggel 8.00 Jó reggelt, Európa! 9.04 Közlekedés 9.05 Embermesék 10.00 Gordiusz-magazin 11.04 Közlekedés 11.07 Csúcson 12.00 Jó ebédhez szól a nóta 13.00 Hírpercek 13.15 Felhő Péter. J. Ch. Andersen: A vadhattyúk című meséjének rádióváltozata 14.06 Szépség '99. 15.06 Közlekedés 16.00 Poptarisznya 18.30 Sportösszefoglaló 20.00 Gyurkovics-szalon 21.04 A Rádió Dalszínháza 23.00 Hírpercek 23.15 Ennyi... 0.00 Éjfél után...

BARTÓK: 6.00 Hírek, időjárás 6.03 Muzsikáló reggel 7.45 Kulturális hírek 8.06 Pálúr János Duruflé-műveket játszik 9.05 Operaházi arcképcsarnok 10.04 Új Zenei Újság 10.40 Klasszikus gitármuzsika 11.05 Kapcsoljuk a Zeneakadémia nagytermét 12.55 A régizene kedvelőinek 13.10 Hangok és visszhangok 13.20 Az MRT Gyermekkórusa énekel 13.30 Barokk muzsika 14.05 Századunk kamarazenéjéből 15.00 Beszélgetések az egyházzenéről 15.35 Zenekari muzsika 16.56 A kamarazene kedvelőinek 18.06 Diszkotéka 19.00 Jeanne d'Arc 20.00 A XX. század legszebb hangfelvételei az EMI gondozásában 21.30 Jazzhangverseny-különlegességek 23.10 Magyar művészek Wagner operáiból énekelnek 0.00 Hírek, időjárás. Szózat

MTV 1: 7.00 „Így szól az Úr!" 7.05 Gyerekeknek! 9.30 Tévémagiszter 10.30 A „szövetség" 11.00 Honvédcsaták 11.30 Mr. Bean, a bébicsősz 12.05 Szerencseperce 12.35 Bokrétát kötöttem mezei virágból 13.05 Telesport 15.0 PoliTour 15.30 Örömhír 15.. A majom meztelen 16.45 Út 17.15 Helló, világ! 18.00 U káink sem fogják látni 1 Nevetett ma már? 19.00 A 20.00 Ally McBeal 2 Telesport 21.00 Lány Lidóból 22.50 Mustra 11 után

zottság javaslatát. Ebből az összegből nagyjából félszáz új felügyelőt vehetnek fel, képezhetnek ki – mondta lapunknak *Rostás Ákos*, a bizottság alelnöke, aki azonban távolról sem elégedett a testület munkájával.

A felügyelet igazgatója, az 1996-ban kinevezett *Tóth Ferenc* pályázatában annak idején egyebek mellett megígérte, hogy új bérrendszert vezet be. Ezt máig sem tette meg – mutatott rá Rostás. Az alelnök szerint a korrupció és a visszaélések megszüntetésére létrehozott belső ellenőrzés sem működik megfelelően, noha megvolna hozzá a technikai háttér. Rostás Ákos túlzottan széttördeltnek látja a szervezetet: soknak tartja a tizenkilenc alközpontot. Fe- nem csökkentene, hanem kettővel meg is toldaná az alközpontok számát – mondta.

Rostás hozzátette, hogy a felügyelethez tartozó állat-egészségügyi telep dolgozói továbbra is a kultúrállamokban betiltott fojtódróttal fogják be a kóbor kutyákat, noha számos, kíméletesebb eszköz létezik. Rostás azt sem tudja elfogadni, hogy a járőröző felügyelők a szabálytalan ebtartás visszaszorításával kapcsolatos, feltűnően gyenge eredményeiket a kutyatartók agressziv itásával indokolják. Nem hiszi, hogy a testület nem volna képes olyan eredményeket produkálni, mint például a Szent István park őrző-védői.

B. T.

Tavaszi nyitás az evés jegyében

Vasárnap kezdődik a kiállítási nagyüzem

Több hónapos téli szünet után vasárnap ismét megnyitja kapuit a vásárváros. Elsőként a kulináris élvezetek hódolóit várják Kőbányára, ahol február 28. és március 3. között rendezik a Nemzetközi Cukrászati, Sütőipari és Gasztronómiai Szakkiállítást. Márciusban tizenkét különböző szakma mutatkozik be a vásárközpontban.

Jóllehet az esetleges privatizáció ügyében az elmúlt hetekben nem történt előrelépés (vagyis még mindig kérdéses, hogy magánkézbe kerül-e a Hungexpo Rt.), a kiállításszervezés olajozottan haladt a téli hónapokban. Vasárnaptól igazi programdömping veszi kezdetét a vásárközpontban. Az első fél évben tizenhét kiállítást és vásárt rendeznek a kőbányai vásárvárosban, márciusban tizenkét szakma mutatja be portékáit és mesterfogásait.

Kilencedik alkalommal adnak randevút egymásnak és az ínyencségek kedvelőinek a cukrászok, a pékek és a gasztronómiával foglalkozó szakemberek. A vasárnap nyíló UKBA elnevezésű nemzetközi kiállítás és vásár 1991 óta a Hungexpo egyik legsikeresebb programja. Az eddigiektől eltérően most nem három, hanem négy napig várják az érdeklődőket a B és a D pavilonba. A hétfő a szakmáé, ekkor csak a meghívóval rendelkezők, illetve az emelt árú (nyolcszáz forintos) jegyet megvásárlók vehetnek részt a programon. A hazai cégek újdonságai mellett a látogatók megismerhetik a cseh, a német, az olasz, az osztrák, a belga, a horvát és az indiai konyha érdekességeit is.

Az UKBA valamennyi napjára jut egy-egy különleges „fogás", így vasárnap a szakácsok versenyén szurkolhatnak a látogatók, március 1-jén és 2-án pedig a hidegkonyhai bemutatót csodálhatják meg. Élménynek ígérkezik a szakiskolások kalácsfonó versenye, a cukrászok tortabajnoksága és az ehető virágok kóstolója. Szintén nagy sikerre tarthat számot a kávétörténeti kiállítás, valamint a pezsgőivási szokásokat ismertető bemutató.

Még véget sem ér az UKBA, amikor újabb kiállításriász veszi kezdetét. Március 2. és 5. között az A, a C és az F pavilonba várják a vegyipar, a gépgyártás és a biztonságvédelem iránt érdeklődőket. A negyedik alkalommal megrendezendő Chemexpo nevet viselő Nemzetközi Vegyipari Szakkiállításon 208, a Mach-Tech nevű gépgyártás-technológiai szakkiállításon 207, a munka- és biztonságvédelemmel foglalkozó Securexen 140 kiállító lesz jelen. A kiállítások délelőtt 9 és este 6 óra között tartanak nyitva.

Szigeti Ildikó

MÁRCIUSI VÁSÁRNAPTÁR

Dátum	Program
február 28.–március 3.	UKBA
március 2–5.	CHEMEXPO
március 2–5.	MACH-TECH
március 2–5.	SECUREX
március 10–14.	AGRO-MASHEXPO
március 11–14.	Szépség és Egészség
március 11–14.	Karát
március 11–14.	ART Budapest
március 24–28.	UTAZÁS '99
március 25–28.	SPORT
március 25–28.	Budapest BOAT SHOW
március 25–28.	FeHoVa

Józsefvárosban. A bűnügyi toplistát tc elleni bűncselekmé téren is huszonöt nést regisztráltak - rületi képviselőket redes, megbízott ka pitányi kinevezését határozatában támo

A Budapest rendőr vezett *Kökényesi Ant* lyét a józsefvárosi élén megbízottként a *Perlaki Attila* tölti be rábban Kökényesi he várhatóan hamarosan kerületi képviselők ellenszavazat nélkül vezés támogatásáról Perlaki alezredes tava számolóját szintén eg meg a képviselő-testü

A főváros főkapit fokozott ellenőrzés-s ban kimagasló eredn vember 20-tól febru hetvenöt razzián szór báztatókat és frekve ellenőriztek. Az akc kéjelgés elősegítése büntetőeljárás indult, tartóztatással végző lébb bűncselekmény mélyt fogtak el, 64 730 személy ellen k bálysértési eljárást a adó-, közegészségüg lenőrök bevonásával zés történt. Huszonh

Közme

Közmeghallgatást ta által kötelezően elő helyiek. A majdnem a szociális támogatá lődtek a legtöbben.

Az épületekkel ka házak többsége nag életveszély elhárítás minden pénze. Sok után ráadásul az elh Egy Fecske utcai ass megoldást. Mint kid lerakott szemetet azo

A tanácstermet zs sett orvoslást. Egy za gatója – több milliá hosszúságú felszólalá

A józsefvárosi kö polgármesteri, alpol gadásának során me

Itália megidézett ragyogása a Ludwig Múzeumban

A Ludwig Múzeum ugyanazon termeinek egyike fogadta be *Gulyás Gyula* Acqua et Helios című kiállítását, melyben előtte a nápolyi illetőségű, temperamentumos olasz, Ernesto Tatafiore képei és objektjei voltak láthatóak. A rendszeres tárlatlátogató a kontinuitás biztonságérzetével mozoghat a magyar képzőművész képei, szobrai, reliefjei között, hiszen azok (is) itáliai élmények, tapasztalatok hatására születtek.

Váratlanul izgalmas, sőt szívszorító, amint a geometriai formák nagymestere, a magyar koncept art szobrászat egyik kijelölője, a pop art gesztusrendszerét kisujjában hordozó jellemábrázoló művész a jelen kelet-európai zűrzavarból az antikvitás felé fordul. Ez a bölcs és érzéki fejfordítás egy etruszk figura – hol nő, hol férfi – alakjában ölt testet a kiállításon. Az Adria- vagy a Tirrén-tenger habjai alá bukó nemes vonású, kecses mozdulatú fiatal emberi lény nem más, mint a harmóniára törő mediterrán-latin kultúra metaforája. Az Itáliába szerelmesedett művész ezért „foglalkoztatja" hát annyiszor kiállításán ezt a légies figurát, aki talán gyöngykagylók után kutat a tengerfenéken, de az is meglehet, csupán a simogató víz örömeit keresi. Az viszont bizonyos, fölötte és körötte, mindenütt Helios mosolyog.

A megformált anyagok, a felhordott színek is a Rómára való rácsodálkozást, az újra megtalált klasszikus életörömöt példázzák. A márvány, az arany, a réz, a vörös mind-mind idézőjelbe tett utalás a felidézhető, még bennünk élő antik hagyományra.

Az itáliai élmények okozta emocionális robbanás szerencsére nem veti szét a műveket. Gulyás a tőle megszokott rendszeretettel, ritmuskövetéssel, nagy játékkedvvel tartja össze illékony anyagát.

A Kortárs Művészeti Múzeum új kiállításán nagyívű gondolat részesei lehetünk, miközben mindenki találhat magának egy izgalmas, csak neki szóló részletet Gulyás Gyula 1996 és 1999 között született alkotásaiban.

A kiállítást március 21-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

Hemrik László

Kulturálisérték-kereső

Az elmúlt években új szavakkal bővült szókincsünk: ide tartozik a szponzor és a mecénás. (Ez utóbbi ugyan nem új, de korábban csak történelemórákon hallottuk.) A mecénás önzetlen segéderő, ellenszolgáltatás nélkül támogatja az ügyet. A szponzorálás üzlet. Nincs ebben semmi rossz. Színházi szponzort legalább olyan nehéz találni, mint mecénást. Na jó, egy kicsit könnyebb. Mindkettőhöz kell azonban kapcsolat, eladható áru és rábeszélőkészség.

A kultúratámogatás hazai újdonságának szinte népmesei háttere van. Egy nemzetközi pénzügyekkel, vállalatvezetéssel, üzletikockázat-elemzéssel foglalkozó cég ügyvezető igazgatója, Földvári Péter szabad idejében például dzsesszkoncertekre jár. Elmegy a Műcsarnokba, és együtt – majdnem azt írtam: szorong – ül a nézőtéren tizennégy társával. Aztán arra gondol: csekély erőfeszítéssel figyelemre méltó értékek kerülhetnének előtérbe. A fejlett demokráciákban – gondolkodott tovább a műsor szünetében – az üzleti világ nem ennyire közömbös a kultúra sorsa iránt. És itt jön a csavar a történetben: ezeket az elgondolásokat nemcsak a feleségének mondta el, hanem bekopogtatott a Műcsarnokba, hogy szívesen együttműködne velük, ha gondolják. Gondolták. A cégvezető elmondta a kiállítóhely illetékeseinek, vállalkozásuk vezetői úgy döntöttek, a támogatópénzhez kapcsolati tőkéjüket illesztenék, ami, ugye, nem kerül semmibe. Az esemény híre ugyanakkor olyan emberekhez jutna el, akik felismerhetik a kulturális értékeket.

A titok nyitja: a meghívóhoz néhány személyes sort kell írni. Ezt nevezik direct mailnek. S ha sikerül felkelteni az üzletember érdeklődését, a megszállott dzsesszrajongók mellé ők is beülhetnek a Műcsarnokba. Az együttműködés része még az is, hogy keresnek olyan vállalkozásokat, amelyek szintén látnak üzletet is a kultúrában. Amiben reménykednek: a szimpátiarendszer. Az elégedett néző ugyanis méltán gondolja, ez jó műsor volt, tehát a program mellé álló cég termékei is bizonyára minőségiek.

Örül a Műcsarnok is, hogyne örülne, hiszen 1994 óta működő dzsesszprogramsorozatukhoz állami fillért sose kaptak.

Idén februártól már az új „vállalkozásban" hívják együtt a László Attila Jazz Bandet házigazdának, és más zenekarokat: például a Kőszegi–László–Lattmann Triót, a Pege Kvartettet, a Trio Midnightot.

Az együttműködés első tapasztalata: telt ház.

Sz. K.

Barna Imre

Már nem kér a nép

Huszonhat éve Pesten járt M., a külföldi író. Világhírű volt, sánta és süket. Az Írószövetség egy B. nevű egyetemistát adott mellé tolmácsul. Hogy csak tolmácsolni fog. Pedig dehogy. B. már a repülőtérről a szállodába menet a március 15-ei diákverésről tájékoztatta M.-et. Ordítania kellett, de nem bánta. Sokat ki akart ő hozni ebből a tolmácsolásból. M. szép fiatal feminista felesége is tetszett neki. Bugacon kis híján hanyatt esett miatta a lóról.

A világhírű író Jancsó-filmet akart nézni, B. elvitte hát a Lumumba utcába. Ott az egyik vetítő előtt már várta őket Jancsó. A Miki bácsi. Még nem volt fehér a haja. Sziasztok, mondta mindenféle nyelven. Szépen sütött a tavaszi nap. Valami szalagocska piroslott a Jancsó zubbonygallérján. Azt üzente alig néhány héttel a diákverés után, hogy csak azért is tavasz van. Még kért a nép. Hosszú snittekben remélt és csüggedt, dacolt és engedett, táncolt és menetelt, szavalt és énekelt, élt és halt és megint élt a vetítőterem vásznán. Piros kokárda nyílt a meztelen lányok áldozati tenyerén.

B. látta már azt a filmet. Azt hitte, majdnem érti. És akkor most tessék! Erre nem gondolt: hogy a szakadatlan dal- és idézet- és vers- és mindenféle szövegözönből ki kell ragadnia a lényeget, és M. fülébe kell ordítania. És még ha sikerülne is! Azt hogyan magyarázza meg M.-nek, hogy az ott, ni, a Szentjóby, aki... Az meg a Cseh Tamás, aki... Vagy ezzel tényleg ne törődjön? Volt B.-nek egy Jancsója, és nem tudta, hogyan kivonatolja fülbe ordítható címszavakká. Feszengett hát. Nagyokat hallgatott a sötétben. „Mi van? Mit mond?" – recsegte M. „Várjatok, majd én segítek" – mondta akkor Jancsó, és mögéjük húzódott. Két mondatban összefoglalta egy-egy tízperces snitt lényegét, aztán elhallgatott. A lényeg mindig egészen egyszerű volt. Lázadás. Elnyomás. Hűség. Árulás. Szabadság. Rabság. *Sebaj, sebaj, éljen a munkás, éljen a jog...!* Egyszerű dolgokra – hogy valamit így is lehet, meg úgy is – B. akkoriban gondolni sem mert. Nem volt szabad, hát elhitte, hogy a szabadság... Felismert szükségszerűség vagy mi. És szerette volna felismerni, de úgy gondolta, hogy addig még sokat kell tanulnia. Néhány hete ő is megverette magát a rendőrökkel, hátha megtudja, mit kér a nép. Hátha ő az. Most nagyon elszégyellte magát. *Tolmácsolta* a lényeget, és hallgatott, mikor Jancsó sem szólt. *Johnny is my darling, my darling, my darling...* És elhatározta ott a vetítőterem sötétjében, hogy ezt nagyon megjegyzi: hogy a lényeg egyszerű.

Aztán mégsem nagyon jegyezte meg, csak egy kicsit. Hogy később – mindig csak később! – majd még visszatér rá. De Jancsóról újra meg újra az eszébe jutott. Volt, hogy úgy látta: elszáll egy vörös helikopteren. Berzenkedett B. És mégis. A lényeg a lényeg! Mi a lényeg? Lőtt sebként nyíló piros kokárda az áldozati lánytenyéren. A Miki bácsi zubbonyhajtókáján. A szabadság a lényeg.

Aztán lett az is. Kilépett a Jancsó hosszú snittjeiből. Izgalmasan. Unalmasan. Bosszantóan. Reálisan. Ahogy kell. Nem sok maradt belőle a hosszú snittek megfáradt rítusaiban.

De huszonhat év után most megint Jancsó-nézőkkel van tele a mozi, B. is már csak a második sor szélére kapott jegyet. És tanakodhatott, hogy a Ganxsta Zolee *Fekete ló*-rapjére üdvözült csápolásba kezdő lány a balján vajon tudja-e, hogy a Miki bácsinak is csápol – annak a fehér hajú fehér ingesnek, akinek a filmbeli temetőben végül angyalszárnya nő, műanyagból –, mert ő csinálta ezt a hosszú című filmet, ezt a *Nekem lám-*

dezertálásnak tekintett kiválás, a közös akolból kitörés élménye is, amikor – Gulyás nyilatkozik erről – az avantgárd kedvence a hagyományos figuratív szobrászatot választja. Másfajta konfliktus, másfajta ellenállás, de ellenállás ez is. Aztán mindkettő elhal, s vele egy kissé a cél is léptéket vált. A kilencven utáni Magyarországon a Marilyn Monroe utáni Gulyás Gyulának nincs kivel konfrontálódnia. Egyszer, nem is olyan soká fel lehet majd mérni, milyen küldetésbeli deficitet hozott a magyar avantgárdnak a körülmények számára kedvező megváltozása.

A dolog súlyát egy mindvégig tolakodó, mindvégig kézenfekvőnek látszó összehasonlításon lemérhetjük. Ha Gulyás radikális korszakváltásait figyeljük, nehéz kikerülni a Vilt Tibor alakját. Nemcsak azért, mert köztudottan mestere, példaképe és mentora volt Gulyásnak – megtévesztően hasonló fordulatokat mutatnak a pályarajzok is. Csupán vázlatosan, elnagyolva: Vilt újklasszicistaként kezdte a húszas évek derekán, római iskolás–novecentós megbízásokat bravúrosan teljesítve folytatta a harmincas években, hogy az évtized végére eljusson egy nem végletes, nem túlhiszterizált, de őszinte és a korabeli Magyarországon merész expresszionizmusig. Zaklatott kisplasztikája tragikussá fokozódott a háború élményétől, ezt fegyelmezte ismét konstruktív rendbe köztéri szoborterveiben. Némi újabb, tendenciózus hivatalos klasszicizmus után kamaraművei újra tépett idegű, kiáltó figyelmeztetések voltak az ötvenes évektől, s megfontolva épített konstrukciókká váltak köztéri szoborként és szobortervként a hatvanas évtizedtől. Végül, az impozáns életmű kódájaként kristályosan konstruktivista nonfiguratív kompozíciók és lenyűgözően életszerű portrék születtek.

A pályarajz csak látszólag analóg, valójában, a külső események mélyén az egyik a másiknak éppen ellentéte, negatív lenyomata. Vilt – bármilyen fordulatot produkált is – mindig valaminek az érdekében volt nyugtalan. Mindig valamit állított. Kezdetben a könnyen összetörhető, csaknem kiszolgáltatott humanista bizonyosságot, később a magára vett, de átélt pietizmust (akárcsak jóval később az időlegesen magára vállalt, de ugyancsak átélt politikai szolgálatot), s mindvégig a megtiportak igazságát és a megtervezett harmónia igaz voltát. A hatvanas évtizedben indult magyar avantgárdnak ennyi azonosulás, ennyi kiállás, ennyi állítás nem jutott osztályrészül. Ők azt tudták a feladatuknak, hogy lázadjanak és támadjanak. Ha nem akartak lázadni és ellenállni – Gulyás ma is állítja, hogy nem akart –, akkor is: a létük minősült támadásnak.

Ez azonban akkor is *egy viszonylat része,* ha a reláció szembenállás. Az ellentámadás megszűntével ezért csökkent sokak energiája: megszűnt vagy megszűnni látszott egy küldetés értelme. Gulyás a Marilyn-kaland után szerencsésen megtalálta a csendesebb magánvilágát. Két itáliai út során megtalálta azt a csendes, halállal parolázó, és mégis vidor világot, azt az érdes, kicsit vad, és mégis oly gyöngéd, megejtő emberséget, amelyet az etruszk művészet közvetít a maga nagy titkaival lassan két és félezer éve. Figurái röppennek, karcsúk és játékosak, hátterei finomak és elegánsak. Szó nincs a fejest ugró figura feltételezett halálszimbolikájáról, a produkció látványos és könnyed, mint egy vízirevü. Még egy kis borzongó emlékezés is van benne. Éppen annyi, hogy más senkinek nem jut eszébe, hogy az egész életre-halálra menő flottaháborúnak indult egykoron.

Gulyás Gyula: Acqua et Helios. Kortárs Művészeti Múzeum / Ludwig Múzeum, Budapest, 1999. február 19.–március 21.

A pályáját kockaplasztikákkal nyitó lázadó gránit- és bazalthasábokkal képesztette el a hetvenes évtized kiállításlátogatóit. Pofoncsapóan valódi burkolatkövekkel, amelyekről egy idő után éppoly kevéssé volt eldönthető, hogy még a klasszikus avantgárd eredeti, megkésett konstruktivizmusához, vagy már a pop-, a minimal art, netán a koncept áramlatához sorolandók-e, valamiképp nincsen megállapodás a paestumi sírfestmény hovatartozását illetően. Mire azonban mindezt tisztázták volna a Gulyás-plasztikák méltánylói és bírálói, a kihívóan nonfiguratív szobrász, egykori autodidakta és híres-hírhedt nonkonformista már realista portrékat állított ki. Lélektanilag árnyalt, jellemábrázolóan hiteles, csaknem klasszikusnak minősíthető szobor-arcmásokat művésztársakról, művészelődökről, szellemileg rokon, térben távoli individuumokról. Ez már a nyolcvanas évek, és a fejek-büsztök hagyományos figurativitásába érthetően beszivárgott némi pop-artos provokáció és utókori hányavetiség, a húszesztendős törekvésnek az eleven hatása is, a menthetetlen reflektáltsága is.

Mindaz, ami Gulyás Marilyn Monroe-viszonyát bujtogatta és elevenen tartotta. A szobrásznak ezt az utóbbi korszakát igen eltérő megítélés fogadta, s máig sem sikerült eldönteni – kilenc éve állította ki a kollekciót –, hogy utánérzést vagy az utánérzés kritikáját, triviálist vagy a trivialitás paródiáját sikerült-e elkészítenie. A vállalt feladat – lássuk be – eleve kétséges volt. A fétissé vált mozisztárt mint jelenséget ronggyá fetisizálta és defetisizálta a pop-art első nemzedéke, Andy Warhol félszegnek és szűkmarkúnak igazán nem mondható e tárgybeli produkciójához hozzáadni vajmi keveset lehetett. Az első elbűvölően közönséges, a közönségességet már-már patetikus magasságba emelő büszt (de mennyire büszt!) után a Marilyn-sorozatról valójában annyi bizonyos, hogy Gulyás ekkor próbálkozott először a figuratív és a geometrikus-konstruktív, a végletesen érzéki és a modorosságig absztrakt egybeszerkesztésével. Valami modern utánival, avantgárdon túlival. A már-már alattomosan erotikus sztárfotók és Moholy-Nagy légies struktúráinak kombinálása, a körmönfontan egyszerű bujaság súlyos, produktivista ólomkeretbe foglalása Gulyás korábbi, ellentétes törekvéseit és korszakait próbálta egymáshoz kapcsolni.

Ez sikerült a mostani itáliai sorozatnak. Primitív megközelítésben: a (többnyire) márvány elemek geometriája nyilvánvaló folytatása a kezdeti konstruktivizmusnak, s ha az, a megsokszorozott ugrófigura az ábrázoló periódust folytatja. Kissé igényesebben: a figurák nyers, etruszkos lírája bátorítást kap az érzelmekre rezdülő egykori portretistától, a finom konstruktivitás (sosem volt ilyen kiérlelt a Gulyás geometrizmusa) bölcsen és fölényesen emlékezik a hajdani, messzi beton és bronz hasábszobrászatra. Még mélyebbre nézve: a rómaiak előtti Itáliával való azonosulás meg a vele járó furcsa nosztalgia a klasszikus hagyományt és a történelmi értéket megbecsülő szellemi tartalommá válik, a mértéket tudó, rezignált konstruktivizmusban pedig önmegbecsülés és önértékelés lappang.

Csupán egy hiányzik feltűnően és vitathatatlanul: a hajdani energia. A korai geometrikus korszak sokszor érleletlen, sokszor még naiv, ám mindig félreérthetetlen aktivitása, meg a portrészobrászat olykor az agresszivitásig szuverén jellemzőereje. Gulyás szobrászata összeérett és magánérdekűvé vált. Nem egyedül a mai magyar művészetben és nem függetlenül a képzőművészet világhelyzetétől – de ebből ránk az előbbi tartozik. A magyar avantgárdot negyedszázadon át éltette az a tudat, hogy volt ellenfele, volt ellensége is – elmaradott, tunya közízlés, konzervatív, vaskalapos művészetpolitika, ellenszenves és ellenszenvező társadalmi közeg. Ez a környezet folyamatosan életcélt, újra és újra lelkesítő küldetéstudatot, az utóbbi, ha kellett, minőségi felmentést is adott. Azt adott (minőségi elnézésre ekkor már nem volt szükség) a

Gulyás Gyula

MV 1999/4

már nem tudtam felmérni, mi is kellene hozzá... Így aztán egyszerűen vesztettem." Ilyen iróniával, poénnal ütötte le a kárörvendő csipkelődést. És persze olyan tudáskészlettel, amely toronymagasan áll a gazdaságról ma gondolkozó, író vagy benne sertepertélő aktorok felett.

George Soros: The Crisis of Global Capitalism. Open Society Endangered. New York, 1998. 245 oldal, 23,40 USA dollár.

Rózsa Gyula

Vízirevü

A Búvár sírját 1968-ban tárták fel a dél-itáliai Paestumban, és az eltelt idő még nem hozott megnyugvást festményeinek értelmezését illetően. Minthogy Paestum – akkor még Poszeidonia – eredetileg görög város volt, és a festett kőlapokkal fedett-bélelt sírépítményt a görög korszak végére, i. e. 470 körülre datálják, a felfedezés lelkesedésében szívesen tekintették volna a szabályos fejest ugró férfiaktot a görög festészet páratlan, egyszeri emlékének. Csakhogy a műugró figurája legalább annyi rokonságot mutat egy tarquiniai, azaz kétségtelenül etruszk sírfestmény műugró figurájával, mint az ismert vázaképekkel, ráadásul jóval több körülötte a tájelem – zöldes víz, fák, levegő és tér –, mint amennyit a görög festészet bármikor megengedett magának. Igaz, hogy Paestum sosem volt etruszk, a görögöket a lucaniaiak, esetleg a samnisok űzték el, hogy aztán, jóval később, a rómaiak a várost rómaivá és Paestummá tegyék. Tovább nehezíti a helyzetet, hogy a furcsa trambulinról ugró figurának a jelentése is megosztja a hozzáértőket. Sírfedő kőlap ékítménye lévén, egyes feltevések szerint a kékeszöld medencébe ugrás nem más, mint ugrás a túlvilágba, más, nyilvánvalóan profánabb megközelítésben viszont csupán ókori sportesemény.

A paestumi Búvár Gulyás Gyulát elcsábította. A magyar avantgárd egyik fenegyerekének ismert szobrász egész kiállításra való vadonatúj plasztikát és grafikát készített az egyébként nagyon hamar híressé vált alábukó (*Tuffatore* – lehet, hogy csak angol–magyar közvetítéssel lett belőle búvár) parafrázisaként. A testtartás mindig azonos, az ugrás szöge mindig más, az eredeti paestumin és a magyar változatokon egyaránt egyértelmű nemi megkülönböztetést viselő férfi nem kevésbé egyértelmű női partnert kap időnként. A forma mindig klasszikusan kisplasztikai, a homorító aktok hol bronzból öntöttek és fényesre polírozottak, hol rézlemezből kivágott sziluettek és vastagon, dúsan zöldpatinázottak. A kompozíció igen gyakran méretbeli határeset. Az arasznyi, feszes alakok nagy, fehér mészkőlapokhoz rögzülnek, többnyire felcsiszolt, pompás márványokhoz, amelyek túlnyomóan négyszögletesek, téglánytömbök, de előfordulnak óriáskorongok is. A hordozók – posztamensnek nem nevezhetők, mert a fémfigurák az oldalukra vannak rászerelve – finom geometrikus mustrákat viselnek, egy-egy hasábnyi óvatos bemélyítés, nem durvább, nem harsányabb, lécnyi kiemelkedés mozgatja meg a felületüket, olykor negatív, vagy pasztillaszerűen kiemelkedő korong, hasonlóképp érzékenyen és elegánsan. A női és férfi búvárok azonban mindig archaikusak, görögösek és etruszkosak, vadak és líraiak, mint a mintakép.

Gulyás Gyula nem először csábul el.

Ludwig Múzeum Budapest – Kortárs Művészeti Múzeum

ÚJ SZERZEMÉNYEK 2003

A Ludwig Múzeum Budapest – Kortárs Művészeti Múzeum fiatal intézmény, mely viszonylag kicsi, ám dinamikusan fejlődő gyűjteménnyel rendelkezik. A gyűjtemény alapját a Ludwig házaspár 1989-es adománya képezi, mellyel a hatvanas-nyolcvanas évek nemzetközi művészetének köréből felbecsülhetetlen értékű és jelentőségű anyag került Magyarországra. A múzeum a korabeli magyar művészetet ezzel párhuzamosan, a nemzetközi tendenciákkal összefüggésben kívánja bemutatni, gyűjtőköre így csak részben fedi más magyar intézményekét: a Ludwig Múzeum elsősorban a progresszív törekvésekre koncentrálva, szűkebb válogatásban szerzi be műtárgyait.

A múzeum lehetőségeihez mérten folyamatosan bővítette kollekcióját a kilencvenes évek első felében is, a nemzetközi anyag gyarapításában elsősorban az aacheni Ludwig Alapítványra és adományozók segítségére támaszkodva. A múzeum történetében 1996-ban következett be jelentős fordulat, amikor intézményünk a kulturális tárca döntése értelmében önálló státuszt és új funkciót kapott – kortárs művészeti múzeummá alakult. Az alapítók, a minisztérium és húsz cég negyvenhárom művet vásároltak meg a múzeum által rendezett, a kilencvenes évek magyar művészetét bemutató kiállításról, mellyel új súlypontot kapott a gyűjtemény is. Ez volt egyébként *Peter Ludwig* eredeti célja is: *„A Ludwig-féle múzeumok létrehozásakor a fő indítóok nem a Ludwig Gyűjtemény képeinek múzeumi bemutatása, hanem az, hogy ezek a képek – alapító tőkeként – ösztönzést adjanak más művészek munkáinak bemutatására az adott múzeumban."*

A Ludwig Múzeum természetesen sem gyűjtési, sem kiállítási programjában nem versenyezhet a nyugati modern és kortárs múzeumokkal, ám épp sajátos helyzetéből kovácsolhat erényt: a budapesti gyűjtemény különlegessége közép-kelet-európai karaktere lehet, az, hogy falain belül hangsúlyosan jelenik meg a régió innovatív művészi termése. A volt szocialista országok művészeitől bemutatott és beszerzett művek így további karakteres csoportját alkotják a múzeum anyagának.

A múzeum 2003. folyamán huszonegy művész huszonhat munkáját szerezte be, fele-fele arányban külföldi, illetve magyar művészektől. Tizenöt művet kaptunk ajándékba, egy művet vásároltunk a Ludwig Alapítvány támogatásával, négy mű megvásárlását támogatta a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, illetve a Nemzeti Kulturális Alapprogram.

Daniel Spoerri munkája, a *Sevillai desszert* volt tavalyi legjelentősebb és legértékesebb szerzeményünk. A művész kiállításáról választott darabot eredetileg a sevillai világkiállítás svájci pavilonjában mutatta be 1992-ben. A fluxus irányzatához köthető Spoerri saját találmánya a „csapdakép": barátokkal, művészekkel elköltött étkezéseinek maradványait asztallapra ragasztja, majd 90 fokkal megdöntve, táblaképként állítja ki, művészetté rögzítve és nemesítve a hétköznapok egy kiemelt pillanatát, egy művészeti akció rekvizítu-

Daniel Spoerri: Sevillai sorozat Nr. 2, 1991. július. Vegyes technika, 80×160×40 cm

Szacsva y Pál: Talált kép XXXIV., 2002. Színes fotónagyítás, 130×200 cm

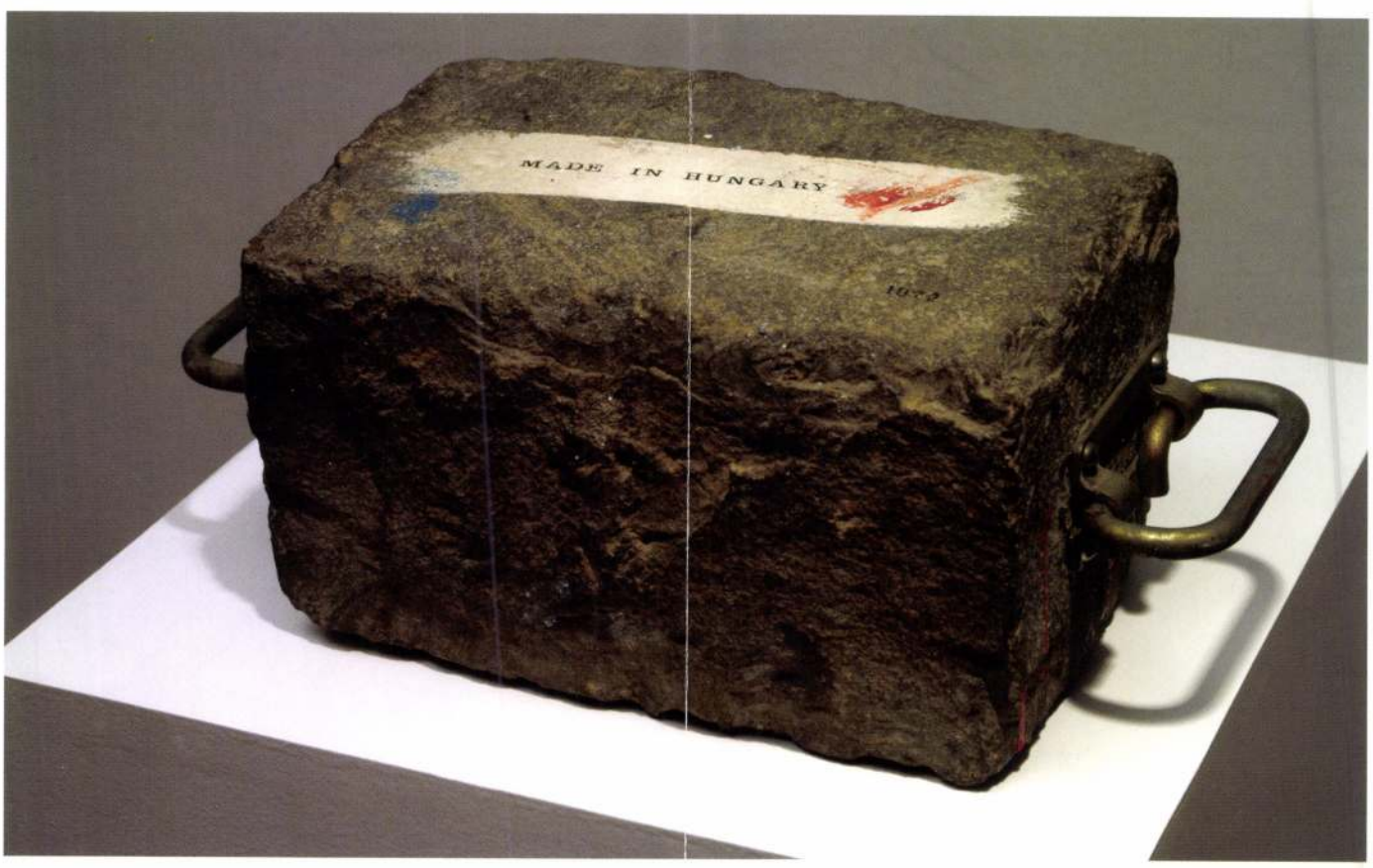

Gulyás Gyula: Hordozható utcakő, 1972. Bazalt, fém, letraset felirat, 14×31×18 cm

Rész az egészből?

Jegyzet egy országos tárlat emblémájához

A *pécsi IX. országos kisplasztikai biennálé* plakátján és katalógusán almafotó látható, amelyből kövér gerezdet metszett ki egy láthatatlan kéz. Az almacikkely ott hever a megbontott gyümölcs előtt, és szemlátomást nem a szervírozáshoz szükséges tányér, hanem a szimbólumot megillető magyarázat illik alá. Ha nem tévedek, *Pinczehelyi Sándor* jól formázott kompozíciója azt jelentené, hogy a tárlat — mint minden tárlat — csak gerezdnyi mennyiséget tálalhat a műfaj összteljesítményéből, de a rész egyben garancia az egész képviseletére.

Szép gondolat. Országos tárlat hitelét, fontosságát, lehetőségeinek korlátozott és egyben korlátlan voltát, mi több, a „pars pro toto", „a rész az egész helyett" esztétikai elvét aligha fogalmazhatná meg grafikus tömörebben. De miközben fejet hajtok Pinczehelyi Sándor látványteremtő képessége előtt, csendesen megjegyzem: a kisplasztikai biennálé esetében a szimbólum vágyképet tükröz. A helyzet egészen más. Ha ugyanis a *Pécsi Galéria* dongaívei alatt elhelyezett másfél száznál több szobrot és érmet gerezdként fogom föl... De ne szaladjunk a gyümölcsosztályozás, azaz az értékelés elébe.

A lektorátus zsűribizottsága a részleten belül azokat a részleteket emelte ki, javasolta díjra, amelyek állnak a versenyt mindenütt, ahol a szellem gyümölcsei méretnek össze. Legalábbis egyezett ízlésünk az első helyre érdemesített *Tornay Endre András* esetében, mert a szénsötétségűre pácolt, sima felületű, rejtélyes arányú figuráival nálam is elvitte a pálmát. Összetalálkozott gusztusunk a *Művészeti Alap* különdíját elnyerő *Kalmár János* esetében is, mert az emberarányokat költőien átíró cizellált felületű melankolikus művei bennem is megpendítették a vonatkozó húrt. És messzemenően egyetértettem azokkal a döntésekkel is, amelyeknek eredményeképpen *Gulyás Gyula* impresszionizmust újrafelfedező portrészobrászatával elnyerhette a második helyet, amelyek révén *Szabó Tamás* vadul torzított és finoman megmunkált fura hőseivel megkaphatta a *Képző- és Iparművészeti Lektorátus* díját, vagy amelyeknek következtében *Szöllősy Enikő* a miniatürizált műemlékromok variációival méltónak bizonyulhatott a *baranyai alkotótelep* kitüntetésére. Itt tartván még nem is lehetett ok a panaszra. Nincs olyan kritikus, akit nem vesz le a lábáról az a tény, ha látja, hogy a szakmai testület és a maga partizán véleménye között nincs különbség. Kiigazítania sincs mit: az honoráltatott, amely véleménye szerint *függetlenül egy adott mezőnytől, függetlenül a pillanatnyi szenzációtól* a humanista művészet közmegegyezésen alapuló értékei közé sorolható.

Csakhogy egy országos tárlat — a műfaji megszorítások ellenére — mégsem függetlenítheti magát a mezőnytől. Nemcsak azért felelős, hogy a legjobbnak ítélt mű orientáló kiemelésével meghatározza a néző számára a csúcsot, hanem hogy közreműködjék a művészeti ág objektív versenyének megrendezésében. Hogy ne engedjen egymás közelébe ólomsúlyú és papírsúlyú ellenfeleket, mert az hiteltelenítí magát az alkalmat. Hogy legyen mersze ne csak a felső szintet a helyére tenni, de azt az alsó határt is meghúzni, amelyről lepattan a méltatlannak ítélt mű.

E követelmény emlegetése azért tetszik időszerűnek, mert mintha nemcsak Péccsel kapcsolatban kellene óvást emelni. Mintha mostanában az „országos" seregszemlék visszatérő betegsége lenne ez a nemkívánatos tolerancia. Tisztelt kollégám, *Tímár Árpád* a Kortárs augusztusi számában végül is „a" kritikát tette felelőssé, hogy a Műcsarnokban tavasszal megrendezett jubileumi tárlat *valódi* értékelése helyett megelégedett negatív névsorolvasással, annak a művészlistának a felemlegetésével, amely történetesen távol tartotta magát az ünnepélyes alkalomtól. Igazat is adnék szakmánkat ért elmarasztalásának, ha a mindenkori „névsorokat" függetleníteni lehetne egy adott művészeti ág (vagy akár az egész művészeti keresztmetszet) értékképviseletétől. Ha legalább remélni lehetne, hogy a távolmaradottak kedvéért az objektív értékekkel tisztában levő zsűri egyszer majd csökkenteni meri a kiállítási négyzetméterek számát, és egyszer majd ki meri tenni a sarokba a cédulát: ide X. Y. nagy művésztől vártunk volna alkotást, de mert nem küldött, tiszteletére álljon itt az űr. Mert ez álom. A valóság az, hogy a kiállítás retteg az ürességtől, a „horror vacui" elve a tárlatokon éppúgy érvényesül, mint az újságokban, ahol a meg nem írt cikkek helyét szintén nem szokták fehér foltok értelmeníteni. Ezért a kritikát ért kritikát is vállalva mondom: az országos kisplasztikai (és semmilyen plasztikai) seregszemlét nem érdemes megtartani, ha a részvevők listájáról egyaránt hiányzik az iskolát teremtő *Vigh Tamásnak* és a középnemzedék nagy tehetségű tagjának, *Lóránt Zsuzsának* a neve, ha nincs itt a plasztikai nyelv hatvanas évekí megújítójának, *Kiss Nagy Andrásnak* és a magyar pop-art első, valóban integrálódott képviselőjének, *Kéri Ádámnak* a műve. Ha jelenlétével a kiállítást éppúgy nem tiszteli meg a „nagy öreg" *Somogyi József*, mint a „fenegyerek fiatal" *Böröcz András*. Ha éppúgy nem teszi le a névjegyét a Péccsel szoros házasságban élő európai klasszikus *Martyn Ferenc*, mint a magyar szobrászat összkarakterétől elidegeníthetetlen *Csikszentmihályi Róbert, Aszszonyi Tamás, Farkas Ádám*. Mielőtt még leíródna itt a satöbbi, satöbbi, satöbbi, az olvasó nehogy azt higgye, hogy a kritikus szubjektív ízlésétől távoli, ámde babérkoszorúval övezett mesterek azért itt vannak. Többnyire ők sincsenek, mint ahogy a merésznek mondott fiatalok sincsenek.

Hogyan? A díjak stimmelnek, és a többi néma csend? Bizony, az a különös helyzet állt elő, hogy Pécsett nem jött be igazi anyag. El tudom képzelni, csak elfogadni nem tudom, hogy mit érzett az a kvalitás iránti fogékonyságot sokszorosan bebizonyító szakmai testület, amikor felmérte a rendelkezésére álló műkínálatot. Meg tudom érteni, csak helyeselni nem tudom, hogy e kínálat olyan kompromisszumot eredményezett, amely nemcsak a színvonaluk alatt maradó jelentős mesterektől is elfogadtatta a beküldésre kínált munkát (leginkább *Kő Pál Csontváry*-kompozíciójáról és kenetesen archaizáló reliefjeiről és *Samu Géza* nem kiérlelt *Fa mutációiról* van szó), hanem, amely a falak közé bocsáttatott, csüggesztően provinciális, NB III-as produkciókat.

Tímár Árpáddal ellentétben én azt hiszem, hogy a névsorolvasás olykor a hiányzó *minőség* számonkérésének szimbolikus megfogalmazása. Pécs esetében a távollevők arról győztek meg, hogy a kisplasztikai biennálé *nem nem akarja, hanem nem tudja jelenlegi szobrászatunk két legfontosabb és legmarkánsabb vonulatát képviseltetni*. Nevezetesen: az absztrakciót a természetelvűséggel összepárosító organikus figurativitást, amely a legújabb kori művészetünkben Borsos Miklóstól és Varga Imrétől Várnagy Ildikóig és Váró Mártonig követhető nyomon, valamint azt az érzékeny médiumkutatási és a szobrászat létmódját szétfeszítő folyamatot, amely a félmúltban Deim Pállal és Paizs Lászlóval kezdődött, és az iparművészeti határeseteket átlépő, akár posztmodern címkével is ellátott fiatalokig tart. Ugye fölösleges megjegyezni, hogy említett neveket éppúgy kár keresni a IX. kisplasztikai biennálé seregszemléjén, mint az első, a kínzó hiányt ébresztőket.

Helyettük? A pincehelyiség nem áll üresen. Nincs szerves, humanista, szenvedélyes plasztika, helyette ott van az egy fázissal korábbi „babaszobrászat", az elhiteltelenedő bronznipp *(Fritz Jánostól, Mihály Gábortól)*. Nincsenek médiumkísérletek, helyettük ott vannak az önmaguk epigonizmusába süllyedt konstrukciók *(Csiky Tibortól, Nyíró Gyulától)*. Nincs igazi „stúdiós" szobrászat, a maga kócosságával, vitathatóságával, izgalmasságával, helyette ott van az a fajta szobrászat, amely másfél évtizeddel ezelőtt hökkentett, borzolt idegeket és közvéleményt. *(Friedrich Ferenctől, Győri Lászlótól)*. Azaz: a kiállítás sem nem klasszikus, sem nem modern, sem nem klasszikusan modern. Csak az ürességtől fél.

Mindebből következően az „almának" az idei Pécs nem „gerezdje", ez a „gerezd" sajnos nem tartozik a magyar szobrászat friss, zamatos gyümölcséhez. E tény kárvallottjai nyilvánvalóan az eddig nem emlegetett pozitív kivételek *(Mata Attila, Szabó György)*, a cikk elején felsorolt díjazott főszereplők, az épösztönű, de csapdahelyzetbe került zsűritagok, de legfőképpen a mai magyar kisplasztika. Ahhoz, hogy ismét helyreálljon a biológiainál is bonyolultabb egyensúly, bizony kevés a névsorolvasás. De első fogásnak megteszi.

P. Szűcs Julianna

„Le kell ásni a gyökerekig...”

EMLÉKEK JURIJ TRIFONOVRÓL

Hatvanesztendős lenne. Négy éve halott.

Talán soha nem írtak művéről annyit, mint mostanában. Holott életében sem panaszkodhatott „sajtójára”. Mostanában már klasszikusként méltatják, elemzik, idézik *Jurij Trifonov* sorait.

Minden fontosabb regénye, esszéje megjelent magyarul. Némelyik több kiadásban is.

Milyen író volt? Az idősebb kortárs, *Szergej Zaligin* a gyász pillanatában régi meggyőződését rögzítette nekrológként: „Író volt, nagyon nagy író.” *Boldizsár Iván* Budapesten hallgatta őt, a PEN Club helyiségében: „Nem kezdtünk el mindjárt tapsolni ott, a Vörösmarty téri nagyteremben. Mint a Richter-hangversenyeken: az utolsó taktus után egy ideig némák maradnak a tenyerek. Aztán felálltam, hogy megköszönjem. Olyasfélét mondtam, amit nehezen lehetett Trifonovéknak lefordítani oroszra: az író dolga az, hogy elmondjon egy történetet. De csak akkor mondja el, ha megmondani is akar valamit. Figyeltem az arcukat, értik-e a tolmácsot. Bólintottak felém, egyetértve. Erre még a Carpaccio-kutyát említettem, mert zavarban voltam: nem lehet valakinek a szemébe mondani, hogy nagy író.”

*

Szerencsém volt: néhányszor találkozhattam vele. Járhattam lakásán, melynek címét levelének borítékja is őrzi: Moszkva, 125252, Gheorghiu Dej utca 3., 11-es lakás. A bérház az 1950-es évek elején épült, többnyire írók laknak benne, olyanok, akiket a háború után tüntettek ki Sztálin-díjjal. Trifonov mindjárt az első regényére, a *Diákok*ra azt kapott. A regény kéziratát *Konsztantyin Fegyin* — tanára volt az Irodalmi Főiskolán — olvasás nélkül javasolta *Alekszandr Tvardovszkij*nak, akit frissen neveztek ki a *Novij Mir* főszerkesztőjének. Tvardovszkij tisztában volt a regény gyengeségeivel is, de felismerte nagy-nagy erényét, nevezetesen azt, hogy a háborús irodalom tökéletesen érthető áradatában végre olyan művet adhat olvasóinak, amelyből többé-kevésbé a hétköznapokra ismerhet rá. Ez volt a siker titka. Annak a sikernek, amely aztán nagyon gyorsan és hosszú-hosszú évtizedekre elhagyta Trifonovot.

„A kezdetet legjobb elvágni” — írta vagy negyedszázaddal később. — „A művészetben is. A fenébe a készülődéssel! Írtam valaha egy elbeszélést, amelyet a sportújság közölt. Egy számba nem fért be, hát kettévágták. Emlékszem, Arbuzov elolvasta a második részt, és nem vette észre, hogy folytatás. Lelkendezve dicsért: »Csak így tovább, Jura! Az eleje egy kicsit furcsa, váratlan, sőt némileg érthetetlen — mondta —, viszont minden hiteles. Nem kell agyonmagyarázni. Derék munka!« Én nem éreztem olyan derék munkának. De azt világosan megértettem: a kezdettől minél előbb meg kell szabadulni. Ne toporogjunk túl sokáig az előszobában, rontsunk be egyenesen a szobába. Ne ücsörögjünk a kezdők között (akik nincsenek). De ne feledjük, hogy *később sem lesz könnyebb!*” Mindezt saját, keserves tapasztalata alapján állíthatta. Neki 1950-től, a már említett *Diákok* megjelenésétől 1969-ig, a nul kapni, amire az embernek szüksége lehet, ami addig hiánycikk volt, s gyors felbukkanása után újra hiánycikk lesz. Kisregényeiből konkrét moszkvai helyszíneket ismerhetünk meg. A hentesbolt pontosan ugyanaz, ami a lakásával szemben levő ház sarkán levő áruda, a dohánybolt a téren álló bódé, a trolibuszmegállóban. A *Ház a rakparton* a moszkvai Udarnyik mozi melletti szürke gránittal borított sokemeletes épület, amelyben sok vezető állású ember lakott, gyermekként ő maga is.

„Sokkal könnyebb új városokat, új lakónegyedeket felépíteni, mint az új embert formálni...” Egyszer interjút készítettem vele, és ekkor beszélt így... „Én olyan embereket ábrázoltam, akikről nehéz meghatározni, hogy rosszak-e vagy jók. Mindegyiknek vannak rokonszenves vonásai, s nagyon sok gyöngeségük. És figyelemre méltó, hogy miközben az új életnek egyre jobban megfelelő feltételeket teremtünk — ellentmondásos módon — felerősödnek a régi erkölcsi szokások. Az új lakónegyedekben az egoizmus, amelyet egyik legszívósabb ellenfelünknek tartok, új és komoly pozíciókat szerzett. Általában a mai városi lét struktúrája roppant bonyolult. Persze szamárság lenne ezt szembeállítani valami romantikusan elképzelt falusi tisztasággal, egyszerűséggel. Másról van szó, amelyet nem el- vagy megítélni kell, hanem megértve értelmesen berendezni.”

Olvasom a tekintélyes kritikust, *Ljev Annyinszkij*t, aki — már Trifonov váratlan és korai halála után — arról ír, hogy milyen magányos író volt, mert tulajdonképpen messze tartotta magát a szovjet próza minden fontos irányzatától, nem tartozott a Solohov-követők közé, a „moderneket” sem kedvelte különösebben, a „falusi próza” némely művelőjét, például Valentyin Raszputyint szerette, de tőlük is idegenkedett, mint csoporttól. Őt leginkább az a köznapi értelmiség érdekelte, amely mind jelentősebb szerepet kapott és kap a társadalomban, de szakmai feladatainak teljesítése közben mintha éppen az értelmiségi lét olvadna szét, jelentéktelenedne el, szürkülne végzetesen a mindennapok sodrásában. Holott a létet értelmező és jobbító akaratára szükség lenne. Így a kritikus.

Trifonov azt jegyezte föl, hogy a magyarul *Válságban* címmel megjelent kisregényének elolvasása után egy hölgy szemére hányta: művét kellemetlen, kényelmetlen érzésekkel olvasta, mire ő annyit felelt: „Azért írtam. Hogy kellemetlenül érezze magát.”

Egyszer meg Herzent idézte: „Az orvosok nem mi vagyunk, mi vagyunk a fájdalom.” Mi, írók — tette hozzá Trifonov.

S hogy ezt a fájdalmat, amely az új társadalom szülési fájdalma, kifejezze, Trifonovnak nagyon sokat kellett tudnia az emberről, a társadalomról, a történelemről.

*

Racionális lény volt. Már amennyire egy író egyáltalán racionalista lehet. Mindenesetre sem a prófétákat, sem a profetikus pózokat nem kedvelte. Az embert és a társadalmat megismerni akarta.

Egyik legnagyobb és jelentős nemzetközi sikert aratott regénye a tör-

tathatja meg a társadalmat, s amennyiben mégis változásokat okoz, a szándékoktól függetlenül, a tekintélyuralom irányába szorítja a társadalmi mozgást, mert eleve kizár más érveket a fegyverek érvei mellett. A múlt században — írja Jurij Trifonov — „a hetvenes évek vége felé a kortársak számára tökéletesen nyilvánvaló volt, hogy Oroszország beteg. Csupán arról vitatkoztak, hogy mi ez a betegség és miként gyógyítható. Határozott tanácsok, jóslások és átkok hangzottak el az országban és külföldön, félig titkos találkozókon, lármás újságokban, divatos folyóiratok hasábjain, illegálisan terjesztett röplapokon. E sötét orosz baj okát egyesek a nemzeti lélek sorvadásában vélték fellelni, mások a hatalom gyengeségéről beszéltek, ismét mások éppen ellenkezőleg, e hatalom rendkívüli megerősödéséről, akadtak, akik a ragály okát a házi tolvajokban keresték, akadtak, akik a lengyeleket okolták, s persze a zsidókat, akiktől Oroszország már száz éve nem tud megszabadulni...” Így kezdődik a *Türelmetlenség*, némileg előlegezve az eredményt is, mely a felelőtlen jósolgatás, a tartalmatlan profetizálás és a társadalmilag meg nem alapozott akciók eredménye lehet. A kudarcot. A legszebb szándék sem igazolhatja a tisztességtelen eszközöket, a közéleti realizmus hiányát.

A realizmus nem azonos a földhözragadt prakticizmussal.

Tudni kell, hogy Trifonov történelmi regényei, illetve a mában játszódó kisregényei között sem stílusbeli, sem látásmódbeli különbség nem tapasztalható. A történelem nem volt díszlet számára, a jelent pedig történelemként is tudta értékelni és érzékelni. Ezért hát nyugodtan idézhetem a *Türelmetlenség* után Trifonovnak egy kisebb útirajzát, a *Trawnitschek és a hoki* címűt. Ezzel a Trawnitschekkel, aki a bécsi kispolgár prototípusa, Bécsben, egy hokibajnokságon találkozott az író. Ő az, aki mindig azt kérdezi, hogy „kell ez nekem?”; ő az, aki egy országot, egy várost kizárólag úgy képes minősíteni, hogy milyen ott a sör, meg a bécsi szelet; ő az, aki nem jár moziba, nem olvas könyvet; ő az, aki szerint a fasizmus Angliában kezdődött, s Mauthausen ugyan „igazi katasztrófa” volt, „de sietni kell, mert elkésünk az ebédről”. Ez a Trawnitschek — legyen bármilyen nemzet fia avagy leánya — indulatot ébreszt Trifonovban. Éppen azért realista, hogy ne a *trawnitschekeknek* legyen igazuk, akik nem értik a múltat, nem ismerik a jelent, és ezért szükségszerűen vesztik el a jövendőt. Trawnitschekről szólván, Trifonov kíméletlen.

Egyébként *a rossz jó ember* — ahogyan Csehov írta — türelmet, megértést, kritikát, szeretetet és haragot vált ki belőle. Nem külön-külön, hanem ezeknek az érzelmeknek a koncentrátumával élt. Tudta, hogy messze vagyunk az ideáltól, de hitte, hogy amennyiben megismerjük magunkat, s erre mind a múltat, mind a mát tekintve megvan az ember lehetősége, ha az akarata is megvan hozzá, akkor javíthatunk az életünkön. „Ha nincs olyan dolgod, amelyet szeretsz, amely több, mint te vagy, több, mint örömeid, több, mint

nem lesz szabadságon FOTÓ: SZIGETVÁRY ZSOLT

zongora darabjait, s azután ... szólóalbum.

• Liszt Ferenc tizenkét transzcendens etűdje a zongorairodalom legnehezebb alkotásai közé tartozik, és egyáltalán nem megszokott, hogy egy szólóesten az összes etűd elhangzik. Miért döntött a teljes ciklus előadása mellett?

Liszt művészete nagyon közel áll hozzám; legalább nyolc éve foglalkozom Liszt-etűdökkel, és három-négy éve készülök arra, hogy a tizenkét transzcendens etűdöt egy koncerten megszólaltassam. A Liszt-etűdökben számomra nem a virtuozitás a legfontosabb, hanem a mondanivaló; az a bonyolult, néha nehezen megfejthető szimbólumrendszer, amire Lisztnek a túlvilággal, a transzcendentális erőkkel való kapcsolata épült. Életem eddigi legnagyobb kihívásának tekintem a ma esti hangversenyt.

• Milyen tervek foglalkoztatják a koncert után?

A következő hónapokban olaszországi, németországi, belga–holland és távol-keleti turnén veszek részt, és az eviani fesztiválra is meghívtak, Weimarban, amely idén Európa kulturális fővárosa, ősszel ugyancsak Liszt-hangversenyt adok. Nagyon fontosnak érzem azt a júniusi koncertet is, amelyen a Rádiózenekarral Rahmanyinov III. zongoraversenyét játszom. 2000 nyaráig biztosan nem leszek „szabadságon": szinte minden hétre jut valamilyen szép és izgalmas feladat.

• Retkes Attila

---

n- Eddig valóban nem kellett szembesülnöm
u- azokkal a problémákkal, amelyekkel kortár-
- saim naponta találkoznak. Lehet, hogy sze-
- rencsés helyzetben vagyok, de ha egyetlen
c- koncertmeghívásom sem lenne, akkor sem szeretnék részt venni abban az állandó piaci

Tárlatlátogató

A szobrok elúsznak

Gulyás Gyula kiállítása a Ludwig Múzeumban
Megtekinthető: március 21-éig

Mintha megmámorosodott volna Gulyás Gyula Olaszországban; már korábban is készített színes szobrokat, de római ösztöndíjasként végképp szakított korábbi, puritán előadásmódjával. Azzal a mértani világgal, amelyben a formák vitték a prímet, és amelyben a koloritnak egyáltalán nem volt jelentősége.

A pop art virágkorában Gulyás Gyula a mértan bűvöletében és az anyag önmagáért beszélő szépségének hitével dolgozott. Az illúziók múltával, a high-tech mindenhatóságához fűződő remények elporladásával egyrészt hátat fordított az absztrakciónak (portrék mintázásába fogott), másrészt démoni hatású, rikítóan vad sárgákat és pirosakat kent szobraira. Ihletője – egyik első arcmásának modellje – is egy démon volt: Marilyn Monroe.

Ezek után utazott Itáliába ösztöndíjasként. Mint a kiállítás címéből – Római inspirációk – is kitetszik, ott szerzett élményei hatására új korszak nyílt életművében. Ennek darabjait – színes grafikáit, kő- és fémszobrait – láthatjuk most.

A tárlatra megjelent szórólap nagyvonalúbban fogalmaz, mint a művész: mediterrán élményekről beszél. A látottak alapján egyértelmű, erről is van szó. Mint tudvalévő, az antik Rómára döntő hatást gyakorolt a görög művészet, a kettőt mégsem moshatjuk egybe. Gulyás szobrai – úszó női és férfi figurái – jellegzetesen görög alakok. Nemcsak göndör hajuk miatt, hanem szellemiségükkel is: felhőtlen, szinte idilli életörömöt árasztanak. A test – s vele a lélek – erejébe vetett hit magabiztosságát. Ne feledjük, a híres mondás nem úgy szól, hogy ép testben ép a lélek, hanem azt mondja, hogy a kisportolt, atletikus testben legyen kiművelt, egészséges a lélek is. S Gulyást éppen ez a varázslatosan üde szellemiség vonzza.

Így talált rá – talán véletlenül – a krétai freskókra. A knosszoszi palotában ránk maradt falképekre, amelyek valóságos paradicsomi világot idéznek. A tenger kék vizében olyan természetes módon közlekednek a halak társaságában az emberek, mintha csak földön járnának. S közben a földi élet mindennapi gondjairól is megfeledkeznének...

Gulyás nem másolja ezeket a több ezer éves jeleneteket; maga alkot azokhoz hasonló figurákból álló kompozíciókat. Bennük nem a szín az uralkodó: a semleges kő háttér előtt bronzplasztikák úsznak. S az is különbség, hogy e hátttereken olyan mértani ábrák láthatók, amelyeket századunk művészete alkotott. Az eredmény ily módon sajátos, de nem teljesen meggyőző. A figurák klasszikus formavilága és a kövek geometriája nem szervül egymással; azonkívül Gulyás az emberi alakmintázásban nemcsak az ismeretlen krétai mesterek rafinált dekorativizmusával nem tud versenyre kelni, hanem saját korábbi nonfiguratív szobrainak kimunkált tökélyét sem képes elérni.

• Vadas József

pedig – bár a nyugat-európai gazdaság növekedése láthatóan lassul – kedvező előrejelzések láttak napvilágot.

Mi akkor a baj? Miért menekül a tőke? Miért viszik ki profitjukat a multik? – kérdezik csodálkozva kormányzati tisztségviselők. A válasz látszólag bonyolult, mégis roppant egyszerű. Most nálunk valahogy nem kedvező a befektetői klíma. Alapvetően nem az adósávokkal, s nem is a kedvezményekkel van baj, hanem az országot belengő bizalmatlansággal és bizonytalansággal. Több megkérdezett nyugati befektető szerint ez a nehezen megfogható, de annál fontosabb tényező az elsőrendű oka a pénz távozásának. A tőke ugyanis szilárd talajon szeret nőni, fejlődni, és semmit sem utál jobban, mint a bizonytalanság ingoványát. Márpedig most és itt ez van.

Szavakban persze minden illetékes befektetőbarát. A külföldiek az üzleti ebédeken, tárgyalásokon és fogadásokon illő udvariassággal bókolnak a magyar gazdaságnak, de közben napról napra gyűlnek a kedvezőtlen tapasztalatok. Kétes múltú vezetők állami posztokon? Törvényellenes médiapályázat? Rapid módon eltávolított focielnök? Orgazda adórendőrtiszt? Menet közben változó állami támogatások? Látványosan dilettáns döntéseket hozó környezetvédelmi miniszter? Büntetlenül randalírozó neonácik? A közvéleményt semmibe vevő állami bankvezér? Egyenként semmiségek, összegezve-összerakva azonban kirajzolnak, sőt árnyalnak egy képet, amely cseppet sem kedvező ránk nézve. Olyan országot mutatnak be a minket még nem ismerő vagy az itt már tapasztalatokat szerzett külföldinek, amelyből talán jobb elmenni. Itt ugyanis most sajátságos törvények uralkodnak, sajátságos emberek kerülnek döntő pozíciókba, az adott szó és a leírt szerződés nem érvényes. Egyszóval: ma Magyarországon csak a bizonytalanság a biztos.

Mindez önmagában is kockázatos lenne, de a jelenlegi nemzetközi gazdasági helyzetben egyszerűen életveszélyes. A feltörekvő országokon végigsöprő válság még a korábbinál is óvatosabbá tette a befektetőket. Az az amerikai nyugdíjalap, amelyik dollármilliókat veszített a távol-keleti, az orosz, majd a brazil tőzsdéken, kétszer is meggondolja, hogy kockázatot vállaljon, s ha mégis így dönt, jól megnézi és átvilágítja a tőzsdei céget és az országot is. A cégekkel nincs is baj, csak a láthatatlan országkockázat lett nagyobb. A tőzsde barométere is azt mutatja, hogy a tavalyi vagy tavalyelőtti Magyarország – minden gondja és botránya ellenére – a külföldi tőke számára biztonságosabb területnek ígérkezett, mint a mai.

A fizetési mérleg kedvezőtlen alakulása már elég hangos veszélycsengő. Meg is hallották már néhányan, de ez kevés. Hiába nyugtat a pénzügyminiszter a jegybankelnökkel és a gazdasági tárca vezetőjével együtt. Alapvető váltásra van szükség, többek között a kormányzati stílus, a káderpolitika, az ellenzékkel folytatott párbeszéd terén. Most még talán lehetséges.

SZAKONYI PÉTER

A szerző politológus

„polgárok" vagy az ellenzéki politikusok által feltett kérdésre. A politikai nyilvánosság ezért egyre jobban elposványosodik, és a demokratikus politikai kultúra elszegényedik. Az az akut veszély jelentkezik mindinkább, hogy a hiányzó párbeszéd miatt és a dolgok érdemi megvitatása helyett idővel csak a szenvedélyek törnek a felszínre.

Az utóbbi hetek nyilvános politikai konfliktusainak diskurzustörténete is világosan mutatja a közbeszéd leértékelődését. Először is, a kormánypolitika fő eszközévé vált a kérdések megkerülése mellébeszéléssel a mindennapos politizálásban mind a nagy érdemi ügyekben, mind pedig az elektronikus médiában folytatott vitákban. Már tucatnyi olyan súlyos politikai ügy van, amire hetek-hónapok óta nincs hivatalos válasz. A kormányzat az elhíresült Simicska-kinevezés óta az ügyeket elfektetéssel „kezeli", és az ellenzéket a kellemetlenkedő politikai szereplő pozíciójába szorítja vissza a közvélemény előtt, ha az ügyeket életben akarja tartani. Korántsem mellesleg szólva még nem láttunk olyan riportert, aki erélyesen felszólította volna a kormány igen tisztelt képviselőjét az interjú során, hogy feleljen végre a feltett kérdésre, ami azért a civilbátorság helyzetéről is árulkodik.

A kormányzati kommunikációs fegyvertár második ismert csodafegyvere az előre beprogramozott üzenet bevitele – meghozzá többszöri ismétléssel – a médiába. Ez a papagájkórként megjelölhető súlyos kommunikációs betegség már a választási kampánynak is fő motívuma volt. A Fidesz képviselőjét bármiről kérdezhették, rezzenés nélküli arccal csak azt a pár mondatot ismételgette, amit a politikai marketing pártbeli szakértői előírtak számára. Ez a választási hadjáratban remekül működik, s megint működni fog, hiszen ez egy furcsa, de hatékony módja egy rövid és érdemi üzenet minden választópolgárhoz való eljuttatásának. A kormányzó pártok esetében viszont már kevésbé hatékony, hiszen itt már differenciált állásfoglalásra van szükség, s éppen az az üzenet a lakosságnak, hogy a kormányzat milyen konkrét döntést hozott. Kiváló eszköz azonban a nyilvános politikai vitákban az ellenfél felidegesítésére, ha az naivul mégis vi-

„A régi reflex
azért bírálják
az ország
tényleges l
alapján írn
egy
amel
h

szen másik szintr
liktust nemcsak e
az új kérdésfelv
javára fordítani.
mányzását az „az
órája", a rapid,
és számos alkal
eljárási szabályok
kozásai jellemzi
élet legkülönböz
Ám ha a jogsér
nek, akkor ahely
védhetetlen eljárá
nák megmagyaráz
ni, azt válaszolják
beavatkozás miké
hanem az ügy érde
például a magyar
vője. Az ilyen kon
lyen sértik a demo
csak az autonómiá
tásával, hanem az
zárják a média – é
kormányzatot elle
Negyedszer:
kormányzati k
csodafegyver a
robbantása nagyo
ti kellemetlenség

KAJÁN TIBOR RAJZA

ROSTA

Mészáros Tamás rovata

Biztosan tisztázta a

A mind abszurdabb komédia legújabb jelenete: Schwajda György a múlt szombati 16 Óra adásában elmondta, hogy az előző napon, tehát pénteken este találkozott a minisztérium vezetőivel, és most már

gára valamit adó minisztertől, hogy miután nyilvánosan így leiskolázták, szépen, nyugodtan, ámde határozottan feláll a bársonyszékből. Hámori Józsefet azonban már eddig sem zavarta, ha kiderült, hogy afféle staffázsnak használják, és igazában a politikai komisszárjaként működő Várhegyi Attila felügyeli a tárcát. A Nemzeti ügyében egyenesen tragikomikus epizód volt, amikor a múlt hét kedd reggelén az építészkamar

bízá
kell.
tárc
ért k
pülr
nem
mán
tétel
a cil

SZAKTUDÁS

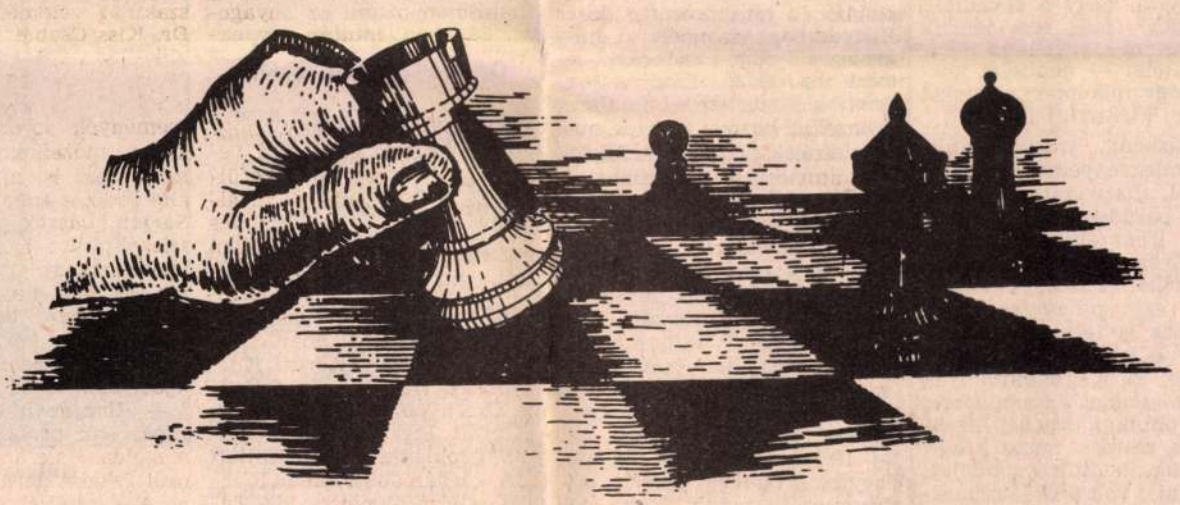

A vállalkozások tevékenységéről már sokat hallottunk.
De gondolt-e Ön azokra, akik a munkát végzik? Most egy
sikeres cég munkatársait szeretnénk bemutatni.
A DUNAHOLDING RT. összes szakembere sokirányú képzettséggel,
magas szintű szaktudással és nyelvtudással rendelkezik.
Képességeik lehetővé tették, hogy egy Magyarországon
teljesen új tevékenységi körrel rendelkező befektető
és vagyonkezelő vállalkozást hozzanak létre.
Eredményeiket azonban nemcsak ennek köszönhetik. Van,
ami számukra még a saját érdekeiknél is fontosabb.
Legfőbb céljuk a partnereik sikere.

DUNAHOLDING

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A befektetések nagymestere
Tel.: 135-8789

Ogilvy&Mather

GULYÁS Gyula

Lágerreklám a Műcsarnokban

Szenzációsnak ígérkező műsor várja november 5. és 8. között esténként a *Műcsarnok* Art Kinójába látogató közönséget. A krasznogorszki *Dokumentumfilm Archívum* és a *Magyar Filmintézet* között létrejött együttműködés eredményeként hazánkban eddig nem látott szovjet filmeket vetítenek. A különleges bemutatósorozatról *Geréb Annától*, a Filmintézet munkatársától kértünk bővebb tájékoztatást.

— Amikor Sztálin 1924-ben, a XIII. pártkongresszuson kijelentette, hogy „rosszul áll a film ügye", nyomban el is tökélte, hogy „kézbe veszi a dolgot". És *a legteljesebb hűség* jegyében elrendelte a kongresszusi képes beszámoló elkészítését. Ehhez képest az eredmény meghökkentő volt: aktor, amikor a valóságban a pártón belüli ellenzék még nyíltan, vad szócsatákban támadta az egyre agresszívabban hatalomra törő sztálinistákat, a film zavartalan és teljes egységet demonstrált. A megrendelő elégedett lehetett. De az elégedettsége nem tartott sokáig. Ennek a filmnek a hűségesküt tévő főhőseit, *Trockijt, Zinovjevet, Kamenyevet* „leleplezték" és elátkozták. Velük együtt az őket megörökítő filmet is elítélték. Mégpedig életfogytiglanra. És egyszersmind örökre elzárták a nyilvánosság elől. Az „örökre" — mostanáig tartott.

A műcsarnoki mustra három évtizedet fog át, s az élet majd minden területét, az ipartól a mezőgazdaságig, a kultúrától az ifjúságpolitikáig. Az egyik legelső nagy politikai színjátékkal, az eszerperrel készült felvételekkel kezdődik — nem kisebb művész, mint *Dziga Vertov* forgatta 1923-ban. A már említett XIII. és az 1939-es XVII. pártkongresszusról ránk maradt dokumentumokkal folytatódik, miközben a hősi építőmunka dicsőséges eredményeiben is gyönyörködhetünk. Híradókat láthatunk a szocialista faluról, lelkesítő tudósításokat a ferganai és a fehér-tengeri csatorna építkezéseiről, és sok hasonló „szocialista" tárgyról.

Komolyabb képet fest egy, az állambiztonsági szervek rendelte „lágerreklám". Csak így nevezhetjük az 1929-ben forgatott *Szolovkit*. Az átnevelő- és munkatábornak a szabad világét is felülmúló humanizmusát, békéjét és jólétét propagáló képsorok annyira morbidra sikerültek, hogy már annak idején sem mutathatták be nyilvánosan. Hasonlóképpen kegyetlen a Buharin-per filmbizonyítéka (1938) — pedig alaposan „meg van fésülve". Olyannyira, hogy a fővádlott, az „ördög", meg sem jelenik rajta. Annál többet látni a Bírósági ítélet — népítélet kockáin, hogy miképpen szónokol a hóhér, *Visinszkij* főbíró.

Lazításként monumentális sportrendezvényekről, ünnepségekről, díszszemlékről nézhetnek parádés képsorokat a sorozat iránt érdeklődők. Az egyik ilyen „filmhimnuszban" az amerikai és szovjet vezetők között egy pillanatra *Gaál Franciska* is feltűnik, ő volt Sztálin kedvenc külföldi színésznője. És megpillanthatjuk benne a szovjet filmművészet legnagyobbikát, *Szergej Eizensteint* is, amint a nézők között ágaskodik. Felötlik a gondolat: csak nem ő volt a fő játékmestere, rendezője e gigantikus 1945-ös demonstrációnak?

A sorozatot két dokumentum-játékfilm egészíti ki. Az egyik Dziga Vertov híres-hírhedt *Bölcsődala* 1937-ből: a Lenin álmodta világ földi valósággá válását énekli meg négy tételben. Még ennél is nagyobb meglepetéssel szolgálhat a nagy filmszatirikus, *Alekszandr Medvedkin* sokkoló hatású, elképesztő filmfantazmagóriája, az *Új Moszkva* című, 1938-as utópia.

Tüntetések fémben, fában, festékben

KI NE MARADJON: OKTÓBER

Ez a légkör most nem kedvez a művészetnek. A kritikusnak sem. Összeomlik egy világ, miközben tiszte szerint békebeli dolgokról ír. Békebeli? Csak műfaja szerint. Alább havi összefoglalóban sorolja fel az idevágó látványtüneteket. Jellemző teljesítményeket, az átpolitizálódó korszak fontos üzeneteit. Ki ne maradjanak a látómezőből: az ördög is, az isten is a részletekben lakik. Meg a kiállítóteremben.

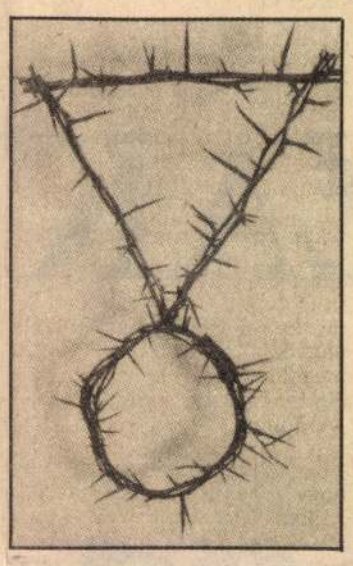

Orosz Péter: Kitüntetés.

Michael Sandle-nek

nem tetszik a huszadik század. Vagyunk így ezzel páran. De *ahogy* neki nem tetszik, az imponáló és izgalmas. Az *Ernst Múzeumba*, az egyik legnagyobb élő angol szobrász — mint az előző Kisplasztikai Triennálé nyertese — hatalmas bronzokat hozott. És hatalmas indulatokat. Sandle-nek főképpen a háború és a fasizmus, az erőszak és az embertelenség nem tetszik. Lásd *A Harmadik Birodalom bukása*, *A propagandaminiszter*, az *Emlékmű autógumikkal*, vagy a *Lelőtt repülőgép* című munkáit. Egy szemforgatóan álhumanista esztétika Sandle barátságtalan stílusát militáris és fasisztoid, arrogáns és emberellenes jelzőkkel látná el. Mi itt és most úgy látjuk, hogy ez a bőrfejű, kemény aktivizmus — amely leginkább még az angol futurizmus, a worticizmus hagyományaiból táplálkozik — éppen azt a hatásos eszközt találta ki, amelyel az ellenséget le lehet döfni: a saját fegyverével. Játék a késsel. Csak nagymesternek ajánlatos, különben a vér nem ott folyik, ahol kellene.

Orosz Péternek

nem tetszik a tekintélyelvű művészet. A pöffeszkedő márvány, a méregdrága bronz és általában minden, ami gazdag. A *Dorottya utcai* Galériában kiállító fiatal szobrász ferences alázattal háncsot és tövist, gallyat és zsineget bogoz ösze. Kézügyessége, ahogy keresztet, bibliai emberpárt idéz a majdnem semmivel, azzal nemcsak istent — bár annak is megteszi — inkább a szent egyszerűséget dicséri. Mintha azt mondaná: legyen ennyi is elég a szépség hirdetéséhez. Nincs az a faragott mozgás, amely versenyezhetne egy megtekert szárított növény dinamikájával. Nincs az a mintázott statika, amely felülmúlhatná egy törzsből magától kinövő ág ösztönös intelligenciáját. Orosz programja praktikus és időszerű. Vagy felfedezzük a szépet a szegényben, vagy reggeltől estig kínlódni fogunk. A kín különben *Kitüntetés*. Alázatra nevel, elviselni tanít. Tessék tehát nőszét gyűjteni. Nemcsak esztétikai okból: koksz helyett is.

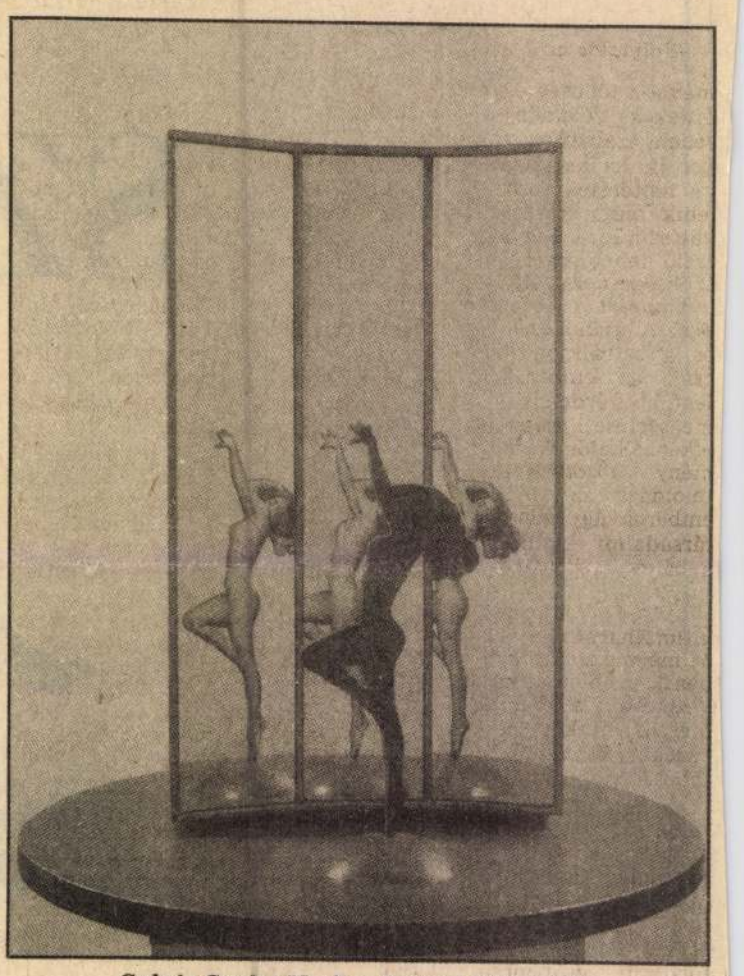

Gulyás Gyula: Marilyn hármas tükör előtt.

Gulyás Gyulának

a fennálló művészeti konvenciók nem tetszenek. A *Dorottya utcai Galériában* néhány hete állított ki egy tucat gipszkompozíciót. Valamennyi *Marilyn Monroe-t* idézte. Ez a tény akár még a konvencionális művészi magatartásba is beleférhet. A pop art hőskorában az ameriai Andy Warhol fedezte fel a tragikus sorsú filmsztár idoljában a lényeget: egy művészietlen kor művészi-ségét, egy korrumpálódott világ rejtett tisztaságát. Lett is ebből az élményből rengeteg akrilvászon és tengerny, monotípia, immár művészettörténeti albumok önálló fejezetei, vándorkiállítások külön kabinetjei. Gulyás tehát nemcsak Monroe-ra, de Warholra is emlékezik, midőn szembefordul szobrászatunk uralkodó eszméivel. Hozzájuk — e modern félistenekhez — fohászkodik, hogy a felületen merjen ordenáré diszko-festést alkalmazni, és hogy ne féljen egyetlen kompozícióba gyúrni plasztikai és síkba transzponált motívumokat. Ha a zsenge magyar demokrácia karakterét egyes jóindulatú elemzők a második világháború utáni Nyugat-Európa jellegéhez hasonlítják, akkor bizonyára *nem anakronisztikus* tett a kiüresedett diktatúra-emlékműveket helyettesíteni e tegnapot idéző, talmian őszinte és infantilisan közönséges álszuvenírekkel, a bóvli idézőjelébe tett bánatos pszeudoemlékművekkel. Hiszen: egy újszülöttnek minden vicc új...

Pócs Péter

hivatásos tüntető. Ő mások laikus nemtetszéseit professzionalizálja. A pokolba a vizuális bájjal és a grafikai kellemmel, hirdeti a *Vigadó Galériában*. És plakátjain folyik a művér, belapul a krumplifej, kifolyik az üvegszem. Szerepelnek továbbá kompozícióin bikacsökök és végbélnyílások, patkányfogók és amputált ujjak. A gyengébb idegzetűek kedvéért nem folytatom. De ha folytatnám is a rémes sort, utóbbi évtizedünk legígéretesebb plakátgrafikusának motívumlistáját, az eredmény akkor sem változna: Pócs markáns borzalmai legfeljebb feszültséget kioltó nyerítő röhejt váltanak ki. Gyógyítanak, mint jó burleszkben az elviselhetőséget és elképzelhetőséget cáfoló horrorgegek sora. Derűjük vérfagyasztó, okosságuk lefegyverző.

Pócs Péter mostanában a DOPP csoportban alkot. *Ducki Krzysztof, Orosz István, Pinczehelyi Sándor* társaságában. Ők négyen valószínűleg valamennyi parlamenti pártnak csináltak már plakátot. Nem cinizmusból, inkább lényeglátásból. Tudják: a hatékonyság — az esztétikai is — pártsemleges, de legalábbis nagykoalíciós dolog. Mi, ma, most ilyenek vagyunk — illetve dehogy. Ilyenek szeretnénk lenni, amikor világszínvonalon akarunk tüntetni. Pártok! Ne egymás ellen! Forduljatok DOPP-hoz!

P. Sz. J.

POLITIKAI HIRDETÉS

A Demokrata Koalíció

intézőbizottsága – értékelve az önkormányzati választások tapasztalatait – megállapítja, hogy a választók távolmaradása és a független képviselők előretörése népszavazás értékű kritika a kormányprogram hibái, a gazdasági helyzet, a szociális körülmények romlása felett.

Tekintettel

a Demokrata Koalíció

szociális piacgazdaságot, biztos és kiszámítható jövőt célzó programjára, minden, szülőföldjét, lakóhelyét szerető, azért tenni kívánó polgárt várunk sorainkba tagként és szimpatizánsként is.

Úgy véljük, hogy az egykori népfrontbizottságok tagjai közül – akik tenni akarnak a társadalomért, a településükért – sokan tevékenyen kapcsolódhatnak be helyi szervezeteink munkájába.

VÁRJUK ÖNÖKET!

Címünk: Budapest XI., Fraknó u. 4. IX. 54. 1115. Telefon és telefax: 112-3506.

Egy püspök vallomásai

Teológiai kérdések iránt közömbös olvasók számára ugyancsak izgalmas olvasmány *Révész Imre Vallomások* című, másfél száz oldalnyi kötete. Révész Imre (1889—1967) református püspök volt, tagja a Tudományos Akadémiának, történészként pedig maradandót alkotott, és éppen e kötet kapcsán azt is látnunk kell, hogy emberi magatartása szintén példásnak minősíthető. Nem szaktudósi munkásságával ismerkedhetünk meg ezúttal, hanem az 1944 és 1949 között írott teológiai önéletrajzával és püspöki, egyházvezetői tisztéből következő kötelezettségek okán fogalmazott levelekkel, jelentésekkel.

A felszabadulás utáni időszak a református egyház számára is az útkeresés és a szükségszerű szerepváltás kora lett. Több vezetőjének, például a teológiailag egyébként szabadelvű *Ravasz László* püspöknek vállalnia kellett, hogy levonja a volt református vallású államfőhöz, Horthy kormányzóhoz fűződő kapcsolatainak konzekvenciáit. (Tragikus azonban, hogy — mint e kötet jegyzetanyagából kitetszik — *Rákosi Mátyás* rendkívüli durvasággal sürgette ezt.) Ugyanakkor az új államfő, *Tildy Zoltán* ugyancsak református vallású volt, sőt lelkésze egyházának. A leglényegesebb változás azonban az volt, s ezt a tényt Révész Imre hamar felismerte: „a mai magyar állam és társadalomvezetés nem áll az úgynevezett »keresztyén világnézet« alapján, s az emberiség, a nemzet, a nép és az egyén létkérdéseit kizárólag földi szögből szemléli, a társadalmi jobblét és a teljes emberlét megvalósítására más lehetőséget, mint amelyek magukból az emberi és e világi erőkből és azoknak a természeti törvény szükségszerűségével végbemenő játékából adódnak, nem ismer és nem akar ismerni".

Milyen legyen az egyház szerepe ebben az új világban? Fogas probléma volt ez a változások végrehajtásában kulcsszerepet betöltő Révész Imre számára, aki ezért legalább kétoldalú veszélyeknek tette ki magát. Egyrészt keményen támadták az egyházon belüli konzervatív erők, akik a világi hatalom elvtelen kiszolgálásával vádolták meg. Ugyanakkor Révésznek keservesen kellett tapasztalnia, hogy a világi hatalom vezetői inkorrekt módon járnak el, ígéreteiket sorozatosan nem tartják be, s nemegyszer a kényszer legkülönbözőbb módszereit alkalmazzák.

Talán a legkomolyabb kérdés az egyházi iskolák államosítása volt. Révész azt az álláspontot képviselte, hogy — bizonyos töredék kivételével — azért kell elfogadni ezt a rendelkezést, mert az egyház sem fenntartani nem tudja ezeket az iskolákat, sem pedig az oktatószemélyzetet nem képes megvédeni az esetleges retorzióktól. „Aki azért ellensége az államosításnak, mert az az egyházat egy ősi és lényeges jogának gyakorlásában akadályozza: azzal elvileg és különösen jogilag egyetértek" — mondotta 1948 júniusában. — „De aki azért akar ebben a kérdésben elutasító álláspontra helyezkedni, mert még a mostani világrengés tanulságai után is a keresztyén állam évezredes, de a Szentírással meg nem alapozható fictiojának híve, és azt képzeli, hogy valamiféle evilági fordulattal ebből a fictióból még valóság lehet: azzal sem egyetérteni, sem együttmenni nem tudok..."

(Révész Imre könyvét a Református Zsinati Iroda sajtóosztálya adta ki *Barcza József* gondozásában és *dr. Kocsis Elemér* püspök szép és okos előszavával.) **E. Fehér Pál**

Gulyás Gyula nekrológ

SÍREMLÉKAVATÁS. Holnap, augusztus 19-én, a Kozma utcai temetőben felavatják a könnyű műfaj két kiválóságának, Kellér Andornak és Kellér Dezsőnek síremlékét, Gulyás Gyula szobrászművész alkotását. Emlékbeszédet Paizs Gábor, az Esti Hírlap főszerkesztője mond, és elhelyezi az emlékmű talapzatán a Hírlapkiadó Vállalat koszorúját.

Népszabadság, 1988. aug. 18.

MŰVÉSZETI SZAKSZERVEZETEK SZÖVETSÉGE
FÉSZEK MŰVÉSZKLUB
Budapest VII., Kertész utca 36.
Postacím: Budapest
Postafiók 8.
1400

DÍJELŐLEGES

Szabó Julia

Budapest
Gellérthegy u. 5.

1016

Tisztelettel meghívjuk
1984. május 4. péntek este 6 órára a Fészek Galériába

KÉP '84. IV.

GIPSZ ÉS FESTÉK

című kiállításra

Kiállítók:
GULYÁS GYULA, HENCZE TAMÁS

Megnyitja: Vujicsics D. Sztoján

Rendezte: Frank János

Megtekinthető: május 18-ig, naponta 2—8 óráig
szombat — vasárnap kivételével.

F. k.: Galambos Tibor — 300 db — 84.03022 Pátria Nyomda

NÁLUNK TÖRTÉNT

Bűnügyeink

Az elmúlt két hónapban az Encsi Rendőrkapitányságon 191 büntető feljelentés érkezett, melyek közül 151 esetben került sor a nyomozás elrendelésére. Ebből testi sértés miatt 5, ittas járművezetés miatt 8, garázdaság 11, lopás 55, betöréses lopás 45, rablás miatt 2 esetben került sor a büntető eljárás lefolytatására.

Rablás bűntett elkövetésének alapos gyanúja miatt indítottunk eljárást bűnügyi őrizetbe vétel mellett 3 encsi illetékességű fiatal felnőtt ellen, mert április 8-án 22.30 óra körüli időpontban az encsi MÁV állomás várótermében az ott tartózkodó utasokat inzultálták, majd őket tettleg bántalmazták és 2 személytől pénzt követeltek, akik a bántalmazást követően nevezettek részére 80-80 forintot átadtak. A sértettek a bántalmazás következtében 8 napon belül gyógyuló sérüléseket szenvedtek. Az elkövetőket az Encsi Városi Bíróság előzetes letartóztatásba helyezte.

Életveszélyt okozó testi sértés bűntett elkövetésének alapos gyanúja miatt rendeltünk el nyomozást ismeretlen tettes ellen, mert május 18-án 22.30 óra körüli időben Szikszó városban a II. Rákóczi Ferenc kórház előtti részen az ittas állapotban lévő M.R. 46 éves, szikszói lakost tettleg bántalmazta, aki súlyos, életveszélyes koponyasérülést szenvedett.

Betöréses lopás bűntett alapos gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen folytattunk eljárást, mert május 25-re virradó éjjel lakatlevágás módszerével behatolt a Boldogkőváralja Hunyadi Mgtsz tulajdonát képező, a község határában lévő raktárába, és onnan 350 ezer forint értékben vegyszereket és növényvédőszereket tulajdonított el.

Továbbra is gondot okoz területünkön is a felelőtlen emberek magatartása, akik a vasúti jelzőberendezések kábeleit eltulajdonítják és a vasúti átjárókat biztosító fénysorompók optikáit összetörik.

Új elkövetési módként jelentkezik a gépjárművek forgalmi engedélyében a műszaki vizsga érvényességének meghamisítása. Ezt elsősorban a Budapesten vizsgáztatott idősebb évjáratú személygépkocsik vonatkozásában követik el.

Dr. Sulyok János r. alezredes
bűnügyi osztályvezető

Itt-Hon

Az Észak-Magyarország regionális melléklete.
Megjelenik minden kedden.
Felelős szerkesztő: Priska Tibor.
Szerkeszti: Balogh Andrea.
Az abaúji szerkesztőség címe:
Szikszó, Kálvin-tér 25.
Telefon: 46/396-174

Önkormányzatok életéből

Lakás-vásárlás

Encs (ÉM) – Rendeletet alkotott az encsi képviselő-testület az önkormányzati tulajdonban lévő házingatlanok elidegenítésének feltételeiről. E szerint a város értékesítésre felkínálja lakásait, pontosabban azokat, amelyeket a Közgazdasági-, Vállalkozási- és Városfejlesztési Bizottság javaslatára a képviselő-testület kijelöl. Természetesen elsősorban azokról van szó, amelynek fenntartása a városnak már nem gazdaságos. A városlakókat persze elsősorban az érdekli, hogy ki mennyiért juthat így saját tulajdonú lakáshoz? Nos, a rendelet értelmében ezek az ingatlanok nem lesznek éppen olcsók, bár kétségtelen, a vásárlási feltételek nem kedvezőtlenek.

Nézzük tehát az árakat! A képviselő-testület döntése értelmében, ha a bérlők veszik meg az ingatlanokat, úgy az ár a helyi forgalmi érték teljes összegének hatvan százaléka a húsz évnél régebben épült többlakásos épület esetében. Ha a ház húsz éven belül, de tíz évnél régebben épült, úgy a vételár a szabadpiaci ár 70 százaléka, tíz évnél korábban épült ingatlan esetében nyolcvan százaléka. Egylakásos épületnél már nem számít az építés ideje, a rendelet értelmében ezek a házak a helyi forgalmi érték kilencven százalékába kerülnek. Ha a házingatlant kívülálló vásárolja meg beköltözhető, azaz üres állapotban, úgy a vételár a forgalmi érték szerint alakul. Míg, ha lakottan vesz az önkormányzattól házat, akkor az ár természetesen alacsonyabb. Pontosabban: többlakásos épületnél a forgalmi érték hatvan százaléka, egylakásosnál hetven százaléka.

Részletfizetés esetén a vételár harminc százalékát kell a vevőnek egy összegben befizetnie, a különbözetet pedig tíz évnél nem tovább kell törlesztenie, évi tizenöt százalékos kamatfizetés mellett. A vételár kiegyenlítésénél kárpótlási jegyet elfogadnak, ám csak attól, aki kárpótlásra jogosult.

Végül a képviselők úgy döntöttek, hogy a lakás céljára szolgáló házingatlanok értékesítéséből származó bevétel egytizedét évenként a szociális és egészségügyi bizottság döntése alapján szociális feladatok végrehajtására fordítják.

A fennmaradó részt pedig az önkormányzati tulajdonban maradtak javítására, lakásalap bővítésére, a vegyes tulajdon megszüntetésére használják fel.

A kriptát helyreállították

Abaújdevecser (ÉM) – Ötvenezer forintot kapott az Országos Műemlékvédelmi Felügyelőségtől pályázata alapján az encsi Városvédő és -szépítő Egyesület. A pályázat előzményeként tudni kell, hogy most ünnepelték az encsiek az abaújdevecseri Csoma József halálának hetvenötödik évfordulóját. Csoma József jelentős tudós volt, akinek hat önálló kötete, hetvenegy tanulmánya jelent meg, tudományos munkája során címertani, családtörténeti, régészeti kutatómunkát végzett. A Csoma család abaújdevecseri kastélyának falán elhelyezett emléktábla-avatáskor derült ki, a családi kriptát az elmúlt évek során feltörték, kifosztották és meggyalázták. Az encsi városvédők elhatározták, amennyire anyagi erejük engedi, helyreállítják a megrongált családi sírhelyet. Az Országos Műemlékvédelmi Felügyelőség ehhez a munkához járult hozzá, s ma már a régi kripta helyreállítása be is fejeződött.

Épülő benzinkút Csobádon

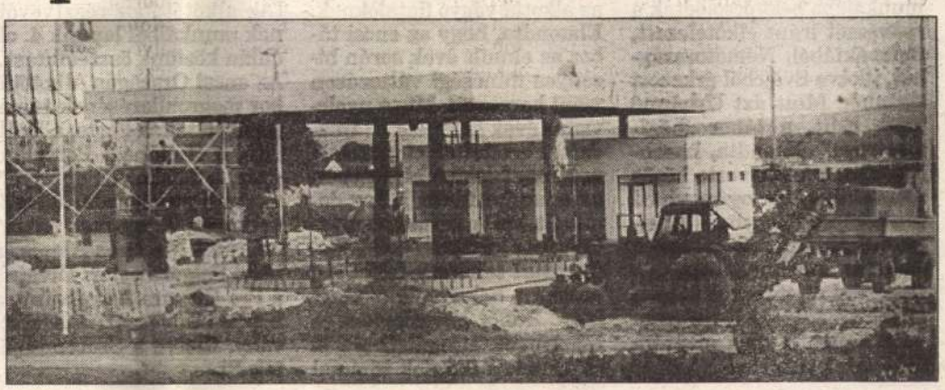

Napjainkban – úgy tűnik – az épülő benzinkutak idejét éljük. Abaúj is mind több ilyen beruházással lesz gazdagabb. A Kassa felé vezető főút csobádi határában egyre jobban körvonalazódik az új töltőállomás, melyet a már felhúzott lengedező lobogói cégjelzéssel ellátva hirdetik: Texaco-kút lesz itt. Az építkezés ütemét figyelve megállapíthatjuk: hamarosan!

Itt-Hon

AZ ÉSZAK-MAGYARORSZÁG ABAÚJI MELLÉKLETE • 1993. július 20. • I. évf. 11. szám

Táborzárás tizenhetedszer

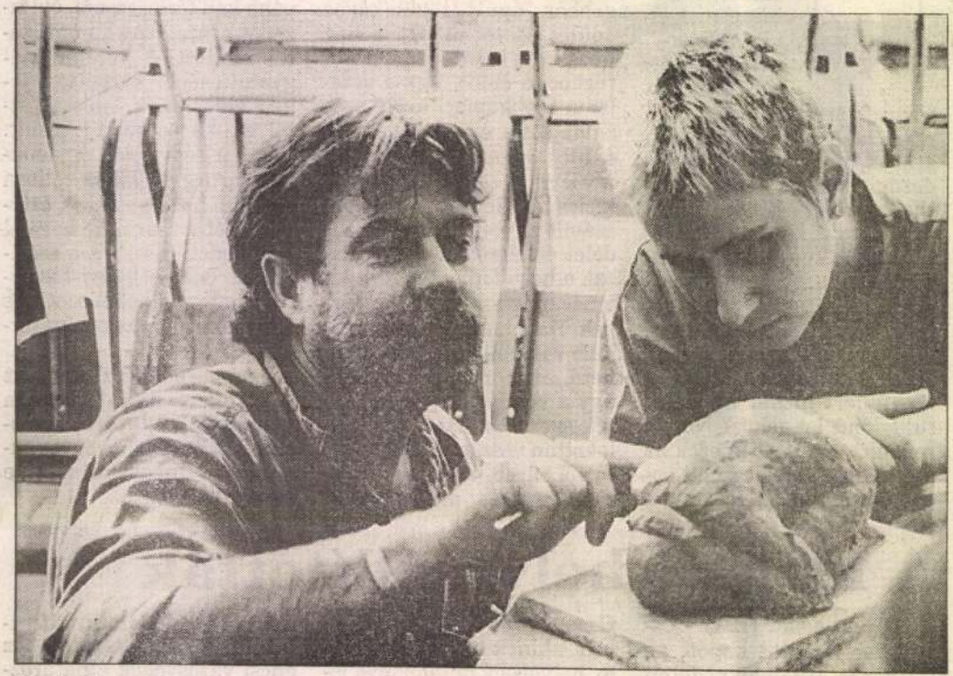

Munkában...

Fotó: Ilyés Tibor

Encs (ÉM) – Bezárta kapuit a tizenhetedik alkalommal megrendezett Országos Alkotótábor Encsen. Az idén a július 4-től 18-ig nyitvatartó táborba közel kilencvenen érkeztek Vásárosnaménytól Sopronig, Pécsig. De a festő, fotó, kerámia, plasztika, akt-modell, szitaműhely munkájába bekapcsolódtak a művészet iránt elkötelezett, Szlovákiából, Németországból, illetve Svájcból érkezett fiatalok: Mint azt Urbánné Tóth Edit, a tábor „háziasszonya" elmondta, hasonló időpontra szervezte közös alkotótáborát a nyíregyházi tanárképző főiskola és a hejcei önkormányzat, valamint ezekkel párhuzamosan a zempléni rajztanárok tábora és a Sárospataki Népfőiskola is zajlik. Ennek ellenére az encsiek rendezvénye a korábbiakhoz hasonlóan, nagy érdeklődés mellett működött, mi több eljutottak a túlsúlyosságig, azaz sajnos már nem minden jelentkezőt tudtak fogadni.

Rövid helyzetértékelésre kértük fel Fajó Jánost, a tábor művészeti vezetőjét, aki évek óta visszajáró mestere az alkotni vágyó fiataloknak. Elmondta, hogy az encsi tábor az elmúlt évek során bizonyos minőségi változáson ment keresztül. Míg a nyolcvanas évek közepéig a társadalom erőltetett címkézésének megfelelően elsősorban az amatőrművész jelleg dominált, ma már inkább a valósághoz közelebb álló pedagógiai tehetség-felfedező munkára helyeződik a hangsúly. Ebből következően a résztvevők átlagéletkora is csökkent, a fiatalok zömmel az érettségi előtti korúakból tevődnek össze. Az évek óta visszajárók mellett az idén több volt az „új arc", akik új „ízeket", alkatot hoztak magukkal.

Összességében a résztvevők közül 5-7 kirívó tehetségű fiatal kapcsolódott be a közös alkotómunkába.

(Az alkotótábor résztvevőinek munkáiból lapunk 4. oldalán közlünk összeállítást.)

Az encsi Országos Alkotótábor megrendezésének támogatói voltak: a Forte, a Reálfotó, a Hollóházi Porcelángyár, a Miskolci Papírgyár, az encsi mezőgazdasági szövetkezet, a megyei önkormányzat Mecénás Alapja, a helyi Polgármesteri Hivatal, a Pro Cultura Alapítvány, a Szabadművészeti Alapítvány, illetve a Szerencsejáték Rt.

A legszomorúbb sorsú tábornok

(Abaúj neves szülöttjéről, akit Aradon végeztek ki.
(3. oldal)

A TARTALOMBÓL

Mit, mennyiért?

Az encsi képviselőtestület rendelete nyomán értékesítésre felkínálja lakásait a város. A polgárokat persze elsősorban az érdekli, hogy ki, mennyiért juthat saját tulajdonú lakáshoz. Lesz-e különbség az árak között ha egylakásos, illetve ha többlakásos épület értékesítéséről van szó? Lesz-e részletfizetésre lehetőség? Kárpótlási jegyet beszámítanak-e? S mire fordítja a város a lakások értékesítéséből befolyt összeget? (2. oldal)

A dulakodó kedvű határátkelő

Jakob az útlevél-ellenőrzés alatt pontosan úgy viselkedett, mint aki az ünnepekre tekintettel ugyan siet, de azért nem türelmetlen, nyugodtan adta át papírjait, s a gépkocsi iratait. Ekkor az útlevélkezelők észrevették, hogy a gépkocsi forgalmi engedélye fénymásolt. Gondolták, tüzetesebben átvizsgálják az iratokat, s megkérdezik a dolog felől Böhmöt is, vajon nem hamisak-e a papírok? (8. oldal)

A sakkozó karikaturista

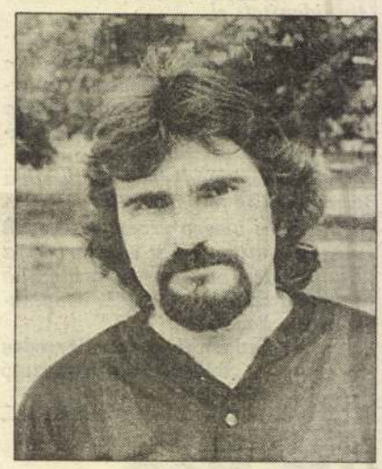

Rá mondják: kora meghatározhatatlan. Rendkívül fiatalos, temperamentumos ember. Fekete haját csak itt-ott tarkítják az őszbe forduló szálak. Ha szakálla nem lenne, tán még az iskolapadba is beülhetne, így viszont látszik, helye a katedrán van. (8. oldal)

A veszprémi Művészetek Háza

tisztelettel meghívja Önt

VÁLOGATÁS A VASS-GYŰJTEMÉNYBŐL

című kiállítására

a Csikász Galériába

Veszprém, Vár utca 17.

1999. február 13-án szombaton, 11.00 órakor

Megnyitót mond:

D. Udvary Ildikó

művészettörténész

Közreműködnek:

Dülk Tímea és Szántai Orsolya

a Csermák Antal Zeneiskola növendékei

GULYÁS GYULA

Kiállító művészek

Barcsay Jenő
Max Bill
Deim Pál
Andrzej Gieraga
Camillo Greaser
Gulyás Gyula
Gyarmathy Tihamér
Rita Ernst
Haász István
Hajdu László
Haraszty István
Hencze Tamás
Jakovits József
Károlyi Zsigmond
Konok Tamás
Korniss Dezső
Kőnig Frigyes
Verena Loewensberg
Richard Paul Lohse
Lossonczy Ibolya
Lossonczy Tamás
Marosán Gyula
Francois Morellet
Karl Georg Pfaller
Vilt Tibor

A kiállítás megtekinthető 1999. március 29-ig
hétfőtől péntekig 10–17,
szombaton 10–14 óráig.
Vasárnap zárva!

Gulyás Gyula

GRAND HOTEL CORVINUS
Kempinski Budapest

Szeretettel meghívjuk a

KEMPINSKI GALÉRIÁBA
(1051 Budapest, Erzsébet tér 7-8. I. emelet)

Gulyás Gyula
"Marilyn Monroe" c. kiállításának megnyitójára

1994. szeptember 1-én 17.00 órára.

A kiállítást megnyitja Néray Katalin,
a budapesti Ludwig Múzeum igazgatója.

"Megkérdeztem, miért éppen ezt a mozi-színésznőt választotta alanyának. Felelete: *Eszembe jutott, meg kellene mintázni Marilyn Monroet; azóta is kutatom, miért támadhatott egy nő körül ekkora mítosz. Mániám lett Monroe. Barátaim egyre hordják nekem a kivágott magazin-képeket."* (Részlet a művész 1990-es kiállításának katalógusából.)

Szappanos T. Andrea
Public Relations Manager

A tárlat megtekinthető
1994. szeptember 30-ig naponta 8.00-20.00 óráig.

P.S. Kérjük részvételi szándékukat a 266-1000/508 melléken visszajelezni szíveskedjenek.

H-1051 Budapest V., Erzsébet tér 7-8., Tel.: 266-1000, Fax: 266-2000, Tlx.: 22 22 99

Kempinski Hotel Budapest Rt. • A társaság székhelye / Sitz der Gesellschaft: Budapest • Budapesti Cégbírósági bejegyzés száma / Registergericht: Amtsgericht Budapest 01-10-041234
Igazgatótanács elnöke / Vorsitzende des Vorstandes: Dr. Szemenkár Erika • Felügyelő Bizottság elnöke / Vorsitzender des Aufsichtsrates: Dr. Bálintfy Gábor
Management: Kempinski Hotels S.A.
BNP-KH-Dresdner Bank Rt. • Budapest, Molnár utca 19, H-1056 • Pf.263, H-1364 • Bankszámlaszám / Kontonummer: 218-93050-205888
Commerzbank Budapest Rt. • Budapest, Széchényi rakpart 8, H-1245 • Pf. 1070 • Bankszámlaszám / Kontonummer: 218-93311-1001601

Partner of Lufthansa Miles & More

KOLTAI TAMÁS:

Színház

A Fortinbras-effektus

A miskolci *Hamlet*-előadás végén Fortinbras megvető idegenséggel sétál a dán királyi család hullái között. Nem nagyon látszik érdeklődni a történtek iránt. Megpillant egy földön heverő könyvet, amelyet Hamlet olvasott a párbaj előtt — nincs kizárva, hogy a szerző *Montaigne*, a halál-készenlét filozófusa —, fölveszi, leül, belelapoz, olvasni kezdi. Horatio kísérletet tesz, hogy „elmondja az esetet", Fortinbras beléfojtja a szót, föl se pillant a könyvből. „Lőjenek sort!", veti oda flegmán; s miközben kiviszik Hamlet holttestét, zavartalanul az olvasásba mélyed.

A győri *III.Richárd*ban Richmond ballonkabátos fiatalember. Ahogyan egy állványról beszédet intéz seregéhez, ifjú bölcsészhez hasonlít. Vagy a forradalmár Dantonhoz. Elég volna a feje fölé engedni a trégerről a francia trikolórt. Csatába is ballonban indul, könnyedén vág át a harcmezőn, győzelmi nyilatkozatának magabiztosságához csak a frakcióvezetőség és a fotóriporterek hiányoznak.

Fortinbras mint filozóf? Richmond — egy új értelmiségi nemzedék képviselője? A csatabárdok elásva, így lép életbe az új rend?

Shakespeare királydrámáinak és néhány tragédiájának befejezése századunk közepe óta gondot okoz a színháznak. Addig az előző század romantikus fölfogása uralkodott, amelyben a Richmondok és a Fortinbrasok a törvényes rend helyreállítói, s nem hagynak kétséget afelől, hogy eljövetelükkel a világ jobbra fordul. A teoretikus *Jan Kott* volt az első, aki kimondta, hogy a királydrámákban mindig az lesz a király, aki az előzőt megölte; a hatalmi körforgást a történelem „Nagy Mechanizmusá"-nak működésével magyarázta. Kott lengyel. Egy kelet-európai, akinek nemcsak a korábbi századok, hanem az ötvenes évek történelméről is vannak tapasztalatai. Ő jegyezte meg azt is, hogy nem szeretne abban a Dániában élni, ahol Fortinbras a király. Egy rideg katona, a Hamlet képviselte humanista értelmiségi alternatíva után.

Kott színházi követői kipróbálták, hogyan működik az előadásokban a Nagy Mechanizmus; milyen rosszabb jöhet a rossz után. *Benno Besson*nál Fortinbras szerepét rikácsolva parancsolgató, akarnok kisfiú játszotta. *Roman Polanski Macbeth*-filmjében a zsarnokölő Malcolm öccse, a III. Richárdra maszkírozott, rossz arcú Donalbain elsántikál a vészbanyákhoz, akik nyilván neki is királyságot jósolnak majd, mint annak idején Macbethnek. Mindkét rendező, mondjam-e, kelet-európai. Tájainkon tudnak valamit a hatalomváltások természetéről.

Ljubimov Hamletjében az előszínpadon tátongó sírba söpörték a hullákat. *Peter Stein* — ő Nyugat-Berlinben dolgozott évtizedeken át — *Julius Caesar*-előadásában a politikai manipulátor Antonius ünnepélyes katonai tiszteletadással temetteti el ellenfelét, Brutust. Ugyanez *Zsámbéki Gábor*nál egy város kiégett romjain, sebtében és részvétlenül történik, mialatt a háttérben makulátlanul fehér zászlók alatt állomásozik a jövendő császár, Octavius cinikusan megkímélt serege.

Akárhogy is, mi nem hisszük el egykönnyen, hogy a megbukott rossz helyett jobb jöhet. Kételkedünk a fordulatok jótékony hatásában, az új emberek proklamált erkölcsiségében. Nem várunk sokat, így kevésbé csalódunk. Nincsenek már titkok, amelyek lelepleződhetnek, nem létezik olyan politikai kalandorság, amit ne tudnánk előre elképzelni. A III. Richárd győri előadásán, azon az estén, amelyet az országos színházi találkozó keretében tartottak meg, egy színháztörténeti tájékozottságával kérkedő néző tapsolni kezdett a koncepciós perek rövid summázataként ismert Írnok-monológ után. Senki sem követte. Nem 1954-et írunk, amikor ennél a pontnál minden alkalommal tüntetés tört ki a Nemzeti Színházban. Ma élesebb az a jelenet a Julius Caesarból, amelyben a zsarnokölő demokratikus páros, Brutus és Cassius közé éket vernek az utóbbi nem egészen tiszta pénzügyei. Stein rendezésében két, morális érzékére és tisztességére kényes katona-politikus csapott össze. Zsámbékinál az eszmetárs államférfiúi becsületességében csalódott Brutus inkább leissza magát.

Azt hiszem, az a különbség, hogy tőlünk nyugatabbra még hisznek a shakespeare-i figurák, gonosztevők és igazságtevők formátumában, mi meg már nem hiszünk. III.Richard Shakespeare-nél lehengerlő démon és mágikus szellem: a grúz rendező, *Robert Szturua* előadásában már csak groteszk barom, aki kiépített egy diktatórikus rendszert. Shakespeare formátumos gazemberei megosztják a nézővel a hatalom manipulálásának filozófiáját, megpróbálnak bennünket is megnyerni ijesztő rémtetteiknek, amivel gyűlöletet, undort és a teljesítménynek kijáró elismerést keltenek. De hogyan viszonyuljunk egy közértes maffiózóhoz, aki III. Richárdként ágál? Nekünk mostanában ilyenek jutnak. Shakespeare-nél Gloster hercege csak addig ájtatoskodott imakönyvvel a kezében, amíg királlyá nem koronázták; utána legalább akként vállalta magát, ami. A mi Ricsijeink le nem tennék a kezükből a katekizmust, és kennetteljesen pislognak a népboldogító hipokrita maszkjában. Richard az önérzetes veszettek bátorságával kiáll az ellenség elé, és lekaszaboltatja magát. Ricsi megpróbál mártírnak látszani — és fölveszi a végkielégítést.

Mit csinál majd Richmond, ha csata után leveti a ballonját?

FRANK JÁNOS:

Képzőművészet

Horizontális márványfej

Minden szobrász rajzol, de nem mind mutogatja, teszi közszemlére a rajzait. *Gulyás Gyula*-rajzot is csak most, a Fészek Galériában láttam először, pedig több mint húsz éve ismerem, s követem nyomon a munkásságát. Az ő rajza nem szobrának előtanulmánya, hanem szuverén darab. Az *Ostia Antica* című pasztell-rajz sorozatát római tanulmányútján kezdte el. Valamennyi lapjának képtárgya, témája makacs módon ugyanaz: az egybélű római mécses. Hordóként kihasasodó, virágcserép-forma edény ez (néha éppenséggel a mérőón palástját veszi föl), benne az olaj és a kanóc. Az égő mécs füstje mindig, minden képen fölfelé tör, hogy hullámvonalban szálljon majd el oldalra. A szobrász egyszerűsítve, egyenletes vastagon vonja meg a füst útját, ám az olajos poharakat nem teríti a síkba, plasztikát ad nekik, mint ahogyan ennek a sorozatnak az összes képe térbeli.

Asztalon, vagy a padozat, a talaj felületén állnak mindenkor ugyanazok a mécsesek. Kísérő rekvizitumaik azonban nagyon változatosak. Látunk golyót, golyókat — néhány éve konstruktivista samott-plasztikáit kísérte Gulyás valódi, fehér pingponglabdákkal —, látunk az égen gömbölyű holdat az udvarával, máskor kifli alakú újholdat, vagy íves záródású kaput, mögötte alagúttal, van, amikor a kerek holdat megháromszorozza a művész, a mécs fodros füstjét pedig párhuzamosan többszörözi, hogy végül rácsmintát adjon. Újabb kellék a mécs mellett egy háromszögletű álarc, maszk, keskeny szemréssel. Rómában megérintette a kubizmus, sőt, a futurizmust sem lehet ott kikerülni; hogyisne, hiszen ő már tíz évvel ezelőtt megmintázta Schiber Hugó gipszarcmását.

Ennek a kiállításnak minden pasztell-festménye vörösbarna, indiai vöröses, rozsdás színű némi feketével, szürkével. Nem grafikus, inkább festői, tónusos, fáradt ez a monokróm színezés. Látszik, hogy a művész nemcsak formában törekszik redukcióra. Pasztellképébe hajtogatott kollázst is illeszt, valami kapufélét. Az utóbbi, geometrikus absztrakt konstrukcióban már csak ürügy a mécses. A színes képek mellett van egy pár mesterművű ceruzarajz: sosemvolt oszlopfők, pillérfők, vagy nem létező *Kämpfer* (boltszék), a szerző számára oly kedves gömbbel, háromszög álarccal, kerek álarccal.

A Gulyás-grafika nem a plasztika bevezetője, a kiállításon mégis viszontlátjuk a mécseseket tömör, súlyos rézből, hajlított rézpálcából. Letett belőlük a szobrász vagy harmincat egy asztalra, akárha cserepes virágok volnának. Mégsem a „virágok" segédtudománya a mécsesrajz. Ellenkezőleg, a fémplasztika-grupp mintegy a rajzok nyomatéka, igazolása.

A terem főhelyére valami egészen mást, egy vörösmárvány leányfejet állított a rendező, *Kozák Csaba*. A konstruktivista, Minimal Art-os, konceptuális Gulyás Gyula szerencsére *Vilt Tibor* műtermébe került annakidején. Sajátja lett a klasszikus portrénak az a megfoghatatlan, semmiképpen sem konzervatív, korszerű előadása, amelyet csak később, a posztmodern fellépése után értettünk meg igazán. Mesteri a kissé ívelt orrú szép fiatal lány tükörsimán megmunkált, életnagyságú fejearca, a másfajta vésőnyomokkal, rusztikusan kezelt márvány-hajkorona úszik, repül utána. Olyasmi ez a hajfonat, mint a tengerparton szedett, orsó formájú csigaház óriásira nagyítása; Ostia - Róma: a hely szelleme társítja a fejet e mécsesekhez. Hajastól egy méter hosszú ez a szobor, magassága a nyakkal együtt huszonhét centiméter. Már az is technikai bravúr, hogy faragás közben nem tört ketté ez a jókora rideg márványtömb. Gulyás trouvaille-a, hogy megteremtette a horizontális szobor-arckép fogalmat, talán először a művészet történetében.

Pinczés Gyula (Hajdúszoboszló): „Ejtőernyős"

EX LIBRIS

GÖTZ ESZTER

Venyegyikt Jerofejev: Moszkva-Petuski

Különös luxusa az úgynevezett puha diktatúráknak, hogy egyes nagy műveltségű, túlzott éleslátással megáldott gondolkodóit időről időre segédmunkásként foglalkoztatja. Hamvas Béla Tiszapalkonyán, Inotán raktároskodott, Venyegyikt Jerofejev, az orosz irodalom fenegyereke, 1970-ben Seremtyevóban fektetett kábelt. Ott írta meg kisregényét, a Moszkva-Petuskit, amely párizsi megjelenését követően világsikerre tett szert. Még megérte, hogy 1989-ben hazájában kiadták a művét, aztán néhány hónapra rá, indokolt alkoholizmusból eredő gégerákban meghalt. A szovjet birodalmi álom utolsó 25 évének talán legpontosabb krónikása volt.

Jerofejev úgy írta meg a Brezsnyev-éra fojtó, rettenetes közönyét, léleknyomorító semmilyenségét ebben a remekműben, hogy egyáltalán nem kreált cselekményt. Csupán annyi történik benne, hogy a főszereplő — maga az író — egy Moszkva környéki helység felé közeledvén, az eszméletlenségig berúg. Sőt nemcsak ő, hanem mindenki a vonaton, beleértve a kalauzt is. A műveltsége romjait idézgető Jerofejev úgy utazik Moszkvából Petuskiba, a boldogság közeli, éppen ezért elérhetetlen végállomására, mint Odüsszeusz, miközben Szkülla és Kharübdisz egy-egy csontig benyakalt szeszesüveg képében mered rá. Holtbiztos recepteket ajánl az élet elviselésére, például a „Komszomolka könnye" fedőnevű elegyet, amely vodkából, samponból és rovarirtószerből áll, és rögtön eloszlatja a társadalmi és lelki feszültségeket.

Rettenetes látlelet ez a regény az átokföldjéről. A gyorsan ürülő üvegek csörömpölésébe lakhatatlan életek csöndje keveredik, és Jerofejev „piás" antinyelve — teleszőve az orosz irodalom posztmodern citátumaival — adekvát utca-, sőt csatornaköltészetté emelkedik. A delíriumos látomások csúcspontján megjelenik Dosztojevszkij ördöge is, de nem ő a legsátánibb figura, hanem az a négy nehezen azonosítható ember-ördög-verőlegény, aki a kisregény végén halálra kínozza a főhőst. Maga a kor fordul ki itt négy sarkából, hogy ostoba hatalmát kozmikus erőkkel vegyítse az ember ellen. Kulcsregény a mű, nemcsak abból a szemszögből, ahogyan apolitikusan, az alkoholgőz jótékony közegén keresztül megközelíti a politika rombolásait. De abban is, ahogyan új nyelvet teremt, új ellenmítoszokat fogalmaz meg a valóság mindennél szürreálisabb szféráján belül. *(JAK-Jelenkor Műfordítói Füzetek, Budapest-Pécs, 1994)*

Danilo Kiš: Lant és sebhelyek

Hagyatékban maradt Kiš-novellákat adott ki a Pesti Szalon Könyvkiadó. 1980 és 1986 között születtek, kettő kivételével már mind megjelent nyomtatásban. Mind mélyén azonos főtéma lappang: a halál.

A Borisz Davidovics síremlékével egyszerre ismertté vált író mintha minden művében egyfajta verbális síremléket építene. „Az írónak... előre kell jeleznie a halál nagy témáját, hogy az ember kevésbé legyen büszke, önző és gonosz" — mondatja a kötet címadó novellájának egyik szereplőjével. Kiš tárgyilagos, szigorúan naturalisztikus írásmódja, tömör és precíz szerkezetei ellentétben állnak azzal a rendkívül ingatag kelet-európai létezéssel, amelyet megfogalmaznak. A költészet minden vonatkozását kizárja a műveiből, az igazságot akarja megmutatni, mintegy dokumentálni életeket, amelyek lehetetlen módon folynak generációk óta. „Vannak olyan életek, amelyek nem érdemelték meg, hogy éljék őket", mondja egy haldokló moszkvai öregasszony a fiatal írónak. Danilo Kis ezeknek az életeknek állít megannyi síremléket. Az emigráció, a haláltáborok és gulágok, a kötelező ideológiáktól roncsolt évtizedek lábon kihordott borzalmai a halál hosszú és méltatlan előszobájává változtatják az életet.

Külső és belső helykeresés, mindenenkívül-levés a novelláskötet alapélményei, a legvalósabb kelet-európai problémakör. A történetek mélyén Márai önkínzó szózatparafrázisa hallatszik: „A nagyvilágon kívül nincs számodra hely" — de nem az élet, hanem a halál perspektívájából szemlélve. *(Pesti Szalon Könyvkiadó, Budapest, 1994)*

Eörsi István: Én és az Isten

Költészet és befogadó közönség valamikor a parnasszizmus idején egyértelműen kettévált, külön utakat járnak azóta is. Ennek a szent dichotómiának a jegyében a közérthető — akár direkt politikai — líra mind az esztéták, mind az olvasók fejében lefokozódott. Eörsi verseit ma is sokan verses publicisztikaként tartják számon, de hogy az ítélet mennyire téves, azt a mostani verseskötet is bizonyítja.

A versek többsége már előzőleg megjelent régebbi kötetekben vagy a sajtóban, utóbbiak között vannak olyanok is, amelyekre a „közvélemény" illő kereszténYi felháborodással reagált. Botrányt kiabáltak például a pápalátogatásra íródott versére (vesd össze Hamvas definíciójával, miszerint a botrány a szellem váratlan és koncentrált megnyilatkozása).

Így, kötetbe fogva, könnyebb összevetni a verseket a jelennel, mint a napi aktualitásokra figyelve, és végeredményként egyértelműen az jön ki, hogy Eörsi nagyon is jó költő. A klasszikus költészettel homlokegyenest ellenkező szómágiát használ: nála ugyanis minden sor, minden aforizma azt jelenti, ami. Szemtelen radikalizmussal kibeszéli a szent ideológiák valódi ábrázatát („Kinyomják a szeretet / nevében a szememet"). Töprengései az élet és a halál (az „elkoptatott témakör") jelenségei fölött olyan őszinték és dühösek, mintha Villon verselné meg a mi századunkat. Eörsi azt csinálja a magyar költészetben, amit Wahorn vagy fe Lugosi az újavantgárd festészetben: felmutatja a rituális barlangrajz és az obszcén vécéfirkák lényegi azonosságát, verbalizált változatban. *(Pesti Szalon Könyvkiadó, Budapest, 1994)*

Piotr Szewc: Pusztulás

Az utóbbi idők legcsodálatosabb olvasmánya számomra ez a vékonyka, alig százoldalas kis könyv volt, Piotr Szewc egyetlen, nyomtatásban megjelent regénye. A lengyel kritikusok a tavalyi bemutatkozás után azonnal felfedezték, hogy kivételes tehetségről van szó. Proustot, Bruno Schultzot emlegették, mint elődöket az időfelbontás technikájában, ezzel határtalan bizalmat szavaztak a szerzőnek. Hogy mennyire pontos az értékelés, arról Pálfalvi Lajos gyönyörűséges magyar fordítása által most magunk is meggyőződhetünk.

Elsőnek a regényben megteremtett múlt-jelen időtartomány, a pillanat állandósága kápráztatja el az olvasót. Szewc úgy fényképezi végig szubjektív érzelemkamerájával az 1934-es lengyel zsidó kisvárost, hogy sem cselekménnyel, sem párbeszéddel nem teszi epikussá. Mégis, az első mondattól az utolsóig — a kettő egyébként ugyanaz — feszült atmoszférát teremt. A folyamatos jelen, pontosabban egy teljes nap, hajnaltól a sötétség beálltáig, valójában múlt idő, mivel jó fél évszázada nemcsak ez, de más hasonló városkák és lakóik sincsenek, a Holocaust letörölte őket a föld színéről hagyományaikkal, életmódjukkal, emlékeikkel együtt.

A város egy napja azonban erőteljes valóság. Sőt még valamiféle — ha nem is túl messze tekintő — jövőt is érzékelünk a minuciózusan kimunkált és felnagyított részletekben. De ugyanúgy hordozzák a beláthatatlan tragédiát is, mint az utcákon valószerűtlenül végigtáncoló haszid társaság, ahogyan alkonyatkor csöndben eltűnik a temető héber feliratú sírkövei alatt. Vagy az érett meggy vér-leve, amint rácsöpög a fa alatt szunyókáló rendőrre.

A szemlélő (író? fényképező? múltlátogató?) nézőpontjából, amely valószínűleg a városháza fénylő kupolájával, a „Város szemével" azonosítható, az egész várost egyszerre lehet belátni. Megidéződik a séta induló- és végpontja, a November utca, a rőfösbolt és benne a boltos, Rosenzweig kocsmája, az ügyvéd úr vágyakozása a helybeli kurtizán szolgáltatásai iránt, a gyerekkori emlékfoszlányok és a hagymakarikák közé pácolt hering bölcs tekintete. Ember, állat és méhlábacskákon megtapadó virágillat egyformán részese ennek a pusztulás előtt álló mozdulatlanságnak. Mindezt pedig egyben tartja egy Dylan Thomas-i, érzékeny lírai realizmus, Szewc különleges képi látásmódja.

A regény kulcsát egy álomban kell keresnünk: az ügyvéd úr mint kisfiú szörnyű látomása a vérben fürdő, gyilkoló kutyafalkáról egy előrevetített fasizmus-vízió. Önmagában szürreális, de talán éppen ezért szinte szó szerint bekövetkezett. Ez a regény egy ellenvízióval védekezik a két lebetegedett idősík, az ábrázolt és a visszatekintő jelene közötti katasztrófa ellen. Létrehozza azt az álmot, amely szerint a pusztulás nem történt meg, az egykori jelen egybefolyik a mával.

A fotográfiák, természetükhöz híven, létező világot dokumentálnak. A fizikai, valós idő dimenziói a nemlétezően végigfényképezett térrel így spirituális síkra lépnek át. Ez a megfoghatatlan, csak sejtésekben jelen lévő idő- és igazságháló szövi be Piotr Szewc gyönyörű kisregényét. *(JAK-Jelenkor Műfordítói Füzetek, Budapest-Pécs, 1994)*

Egervári Győző (Szombathely): Közös kedvenc

Wernitzer Júlianna: Idézetvilág

Azt a bonyolultságában teljes írói univerzumot, amely Esterházy Péter sajátja, sokan elemezték már. Wernitzer Júlianna egy újabb megfejtés-variációt ad a kezünkbe ezzel a tanulmánnyal, természetesen nem végleges, de jól használható kalauz Esterházyhoz. Kiindulópontnak az idézéstechnika sokrétű jelenségét vette, innen vizsgálja, hogy miképpen szövi át a mű az olvasót és az olvasottakat. És fordítva: hogyan kerül bele a szubjektum az irodalmi mű egyre nyitottabb kozmoszába. „A nyelv tetthely", összegzi előre a szerteágazó motívumszálak eredőjét Wernitzer Júlianna, miközben a nyomozást korántsem tartja lezártnak. A „bűntény" maga az irodalom, a nyelv átstrukturálása a megváltozott valóságelemekhez képest. Kint és bent viszonya a posztmodern egyik alapkérdése, ezt kutatja a szerző, a művek idő- és térdimenzióinak jogos és értő feszegetése árán.

Teszi mindezt a tudományos műfajban ritka humorérzékkel, tárgyához méltó stílben. Wernitzer kezében a tükör állandóan mozog és kérdez, s benne Esterházy mint kifogyhatatlan téma csillog. Könyve esztéták, Esterházy-hitűek és érdeklődő laikusok számára egyformán élvezetes és sokjelentésű, de remek áttekintést nyújt az ide vonatkozó német nyelvű szakirodalomról is. *(ÉLŐ Irodalom sorozat, Jelenkor-Pécs, Szépirodalmi Könyvkiadó-Budapest, 1994)*

GULYÁS GYULA

emlitve ld.Haraszty István

Székely András:Gondolatsorokat gyártó lakatos.Válaszol:Haraszty István

UJ TÜKÖR1982. XIX.évf.25.sz.11.o.

kifizetésre kerülő dijból progressziv jöv.adó és községfejl. hozzájár. kerül vonásra.

ıdapest, 197.....

.....
megbizott

.....
megbizó

GULYÁS GYULA, szobrasz

A Pécsi Modern Magyar Képtar gyüjtemények vétele,vagy ajándékozas révén gazdagodik,ill.esetenként vasarlasok útjan gyarapszik.1969-től 1973-ig kb.1500 darabbal nőtt a gyüjtemény anyaga.Ezekből képek jegyzéke.Szobrok:
111.sz.-GULYAS GYULA: "SZOBOR",c.müve.-bronz.-17.5 cm.-
Ltsz:71.349.-XX.tábla.-300.old. Fekete repr.

KOMVÁRY FERENC: A modern magyar Képtar története
Uj szerzemények III. 287.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73.-Pécs, 1975.

GULYÁS GYULA, szobrász

A pécsi múzeum szervezésében 1971-ben megrendezett országos kisplasztikai biennálé anyagának jellemző része miniszteriumi, ill. saját vétel, valamint ajándékozás útján került a múzeumba, -Igy került 1971-ben a kisplasztikai biennálé anyagából Gulyás Gyulának is müve a múzeumba. 289.old

KOMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtar tör énete
Uj szerzemények III. 287.old

A JANUS PANNONIUS Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73, Pécs, 1975.

Gulyás Gyula

Szobor, 1969–70. br. 17,5 cm

Modern Magyar Képtár, Pécs

Gulyás Gyula
nolvan

"Plasztika"
(repro)

Vadas József: Villány 1973.

Müvészet, 1973.szeptember - 40.oldal

Gulyás Gyula

„Levél Hencze Tamásnak"
(repro)

Gyetvai Ágnes: Mint a moziban.
Mű vészet, 1979. augusztus – 28. lap.

Gulyás Gyula
szobász

„Szobor" (Antinou)
(vepro)

Láncz Sándor: Van-e modern realista . . .
Művészet, 1971.december - 6.oldal

Gulyás Gyula

1944 július 3-án született Miskolcon; szakmai végzettsége: gobelin tervező, festő és gobelin HSZ munkatársa. Egy művét a Modern Magyar Képtár őrzi.

Romvári Ferenc: III. országos kisplasztikai biennálé, Pécs, 1975.

Gulyás Gyula

1964-ben Csehszlovákiában, 1971-ben Franciaországban járt tanulmányúton. Műei: „Plasztika," 1969, bronz, 17.5 cm; „Kocka" I–II. 1971 plexi és bronz, 14.5 cm; plexi és króm, 15 cm.

Romváry Ferenc: III országos kisplasztikai biennále, Pécs, 1971.

Gulyás Gyula

Holdasszony hazaltmészkő 38 cm
Várakozás mirka mármány 55 "

Studió '70. Ernst Múzeum Bp. 1970. Kiáll. kat.
Bev.: Bereczky Lóránd

GULYÁS Gyula

Csutoros Sándor, de még inkább Gulyás Gyula a hatvanas években még épp hogy jelentkeztek. Mindketten az amatőrmozgalomból indultak. Csutoros szobrász-restaurátor volt a Szépművészeti Múzeumban. Első szobrai archaizáló figurák, bazaltból faragva, majd faszobrokat készített. Ezeken már erősen stilizálta az emberalakot, kicsit az idolokra vagy Hans Arp szobraira emlékeztetően. Ehhez járult rövidesen a népművészet, a Szamos- és tiszaháti temetők kopjafáinak hatása, és a paraszti tárgykultúra anyagai (kötél, lószőr stb.). Az asszociációk és a tárgyra utaló elemek fokozatos kiküszöbölésével egy olyan non-figuratív szobrászathoz jutott el, amely a tömegek és formák viszonyát fejezi ki. „Az új plasztika a tiszta szobrászi elemek egymáshoz és a fényhez való viszonyuk, téri vonatkozásuk megszervezése. Telt-üres, gömbölyű-szögletes, tompa-éles, kicsi-nagy, emelt-mélyesztett formák közötti kapcsolatok ... a szobor és a külső világ között nincs közvetlen kapcsolat. Nem egyazon rendszerhez tartoznak. A szobor ... egy belső rendteremtés vizuális élményét – szabadság élményt ad." – írta 1968-ban[43]. A különféle anyagok hatását ő is kipróbálta, ugyanazokat a formákat fából és polírozott bronzból is megcsinálta. A legjobbak a függesztett plasztikák, amelyek nem annyira a formák rendjével, mint inkább magával a függesztés tényével hoztak új szempontot a magyar szobrászatba (*Függő formák*, I–III., 1966; *Rézcsüngő*, 1968, *Gömbornamentika* 1971.) Csutoros a hetvenes években is sok mindent csinált térszervezési kísérletektől – színpadi díszletekig. A konceptuális környezet-alakítás éppúgy foglalkoztatta, mint a filmszerep (Bódy Gábor Amerikai Anzix-ában alakította a főhőst vitathatatlan hitelességgel), míg a 80-as években ismét a népművészethez tért vissza, de már egy mágikus jelentésrendszer kialakításának reményében.

Gulyás Gyula a generáció legfitalabbja. Autodidakta, aki több mint egy évtizeden át dolgozott Vilt Tibor mellett. Viszonylag hamar megtalálta azt az elemi geometriai formát – a kockát –, amely mint plasztikai és konceptuális alapegység, hosszú időre frappáns kifejezőeszköz lett számára. A történelem is besegített neki, hiszen a 68-as diákmozgalmak az „utcakő"-nek ismét megadták azt az aktuális politikai jelentést, amellyel ez a tárgy kiválhatott a „nagy szimbólumok" poros kelléktárából. Gulyás legjobb művei a 70-es évek első felében készült „utcakövek". Ezeket mutatta be 1974-ben a Petőfi Irodalmi Múzeumban Vilt Tiborral közösen rendezett kiállításán, amellyel mintegy belépett a hazai avantgarde szobrászatba. Az évtized második felében a minimal art, illetve a strukturális törekvések felé közeledett, de több művében megmaradt a konceptuális-ironikus utalás. Ez azonban már a 70-es évek művészetéhez tartozik. 1969–70-ben Gulyás még teljesen kezdő, aki azzal kelt feltűnést, hogy talapzatra állít egy egyszerű térgeometriai formát, egy kockát. És ez akkor Magyarországon merész tett volt.

Haraszty géplakatos volt, majd ipari tanulókat oktatott ugyanerre a szakmára. Járt Laborcz Ferenchez hat éven át a Dési Huber-körbe, ahol megtanult fejet mintázni, sőt aktot is, de erre semmi szüksége sem volt. „Az én igazi birodalmam: a gépek. Ha tehát én a művészet terén szeretnék a meglevőhöz hozzátenni valamit, akkor bolond lennék, ha nem éppen azt csinálnám, amihez a legjobban értek. Gépet tudok a legjobban csinálni."[39] A hatvanas évek nikkelezett fémkonstrukciói, színesen villogó gépcsodái és elegánsan nagyvonalú, színes jel-plasztikái között kijózanítóan hatnak Haraszty praktikus szempontjai: „Nem azért festem be a vasat, hogy szép legyen, hanem, hogy ne rozsdásodjék."[40] Első mobiljai a *Kabócák* és *Libikókák* még tényleg a játékokhoz állnak közel, szeliemes, mozgó konstrukciók, a haszontalan dolgok értelméről szólnak. Bár később is folytatta az ilyen típusú mobilokat, az igazi művek már az értelmesnek vélt dolgok haszontalanságát tárják elénk. 1970-től, a *Fügemagozó*tól kezdődnek azok a szobrok, amelyeket konceptuális objekteknek nevez, és amelyek működésük során nem termékeket gyártanak, hanem a „beléjük táplált gondolatokat őrlik".[41] Haraszty művészetét nehezen köthetnénk a kinetika valamelyik fázisához – Caldertől Schöfferen át Tinguely-ig – bár csinált mindenféle mozgó szobrot. Szellemiségükben még leginkább Paolozzi nem mozgó, korai munkáival rokonok, az álszerszámgépekkel és meddő elektronikus számítógépekkel. Haraszty zörgő-mozgó szerkezeteinek, de főleg iróniájának nagyon is hazai gyökerei vannak, – ez lesz nyilvánvaló majd a 70-es évek műveiben (*Mint a madár*, 1972, *Eredménykijelző automata*, 1974, *Eltájoló*, 1976).

Mind Jovánovics, mind Haraszty művészi útját meglehetősen személyesnek kell tekintenünk, már indulásuktól fogva is. **Csiky Tibor** szobrászata azonban már besorolható valamilyen egyetemes irányzatba, vannak megtanulható normái és átadható módszerei. A hatvanas években persze ez még nem volt sejthető. Fizika-matematika szakos volt, majd magyartörténelem szakra ment át, 16 éven át tanított. Kedvtelésből kezdett szobrászkodni, művészeti tanulmányokat nem folytatott. Kezdettől absztrakt szobrokat csinált, amelyek a hatvanas évek közepétől lépnek ki a dilettantizmus köréből. Ebben nagy szerepe van annak a szellemi körnek, amelybe Csiky belekerült (Molnár Sándor zuglói köre), és a Korniss Dezsővel, Mezei Árpáddal, Veszelszky Bélával kötött barátságnak (1964-től). Ehhez járultak természettudományos és filozófiai tanulmányai, melyekkel összefüggésbe tudta hozni művészi ambícióit. A hatvanas évek második felében készített *Struktúrá*it (mozgás-hullámtérstruktúrák) a kvantumtérelmélet inspirálta. Ezek a fadomborművek bizonyos elemi részecske mozgások leképezései. Művészettörténetileg pedig absztrakt művek, akárcsak az *Organikus struktúrák*. Leginkább a francia absztrakt festészethez és szobrászathoz állnak

Gyulyás Gyula

Kilometakozás I. – III.

Bereczky Loránd: Meghésett jégyzetek.
Művészet, 1974. felmár – 3 oldal.

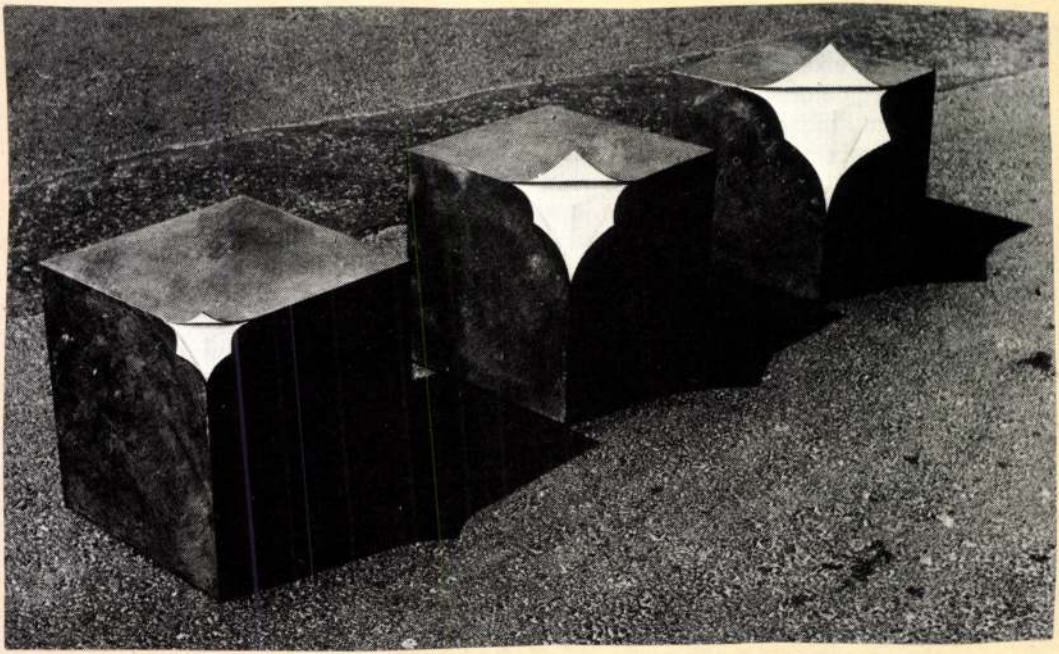

Gulyás Gyula, szobrászművész

3 Gulyás Gyula: Geometria I–II, zuhányai zöld márvány, 189x92x92 cm, illetve 50x113x84 cm, 1973

Művészet, 1982. júl. 4. old.

Gulyás Gyula

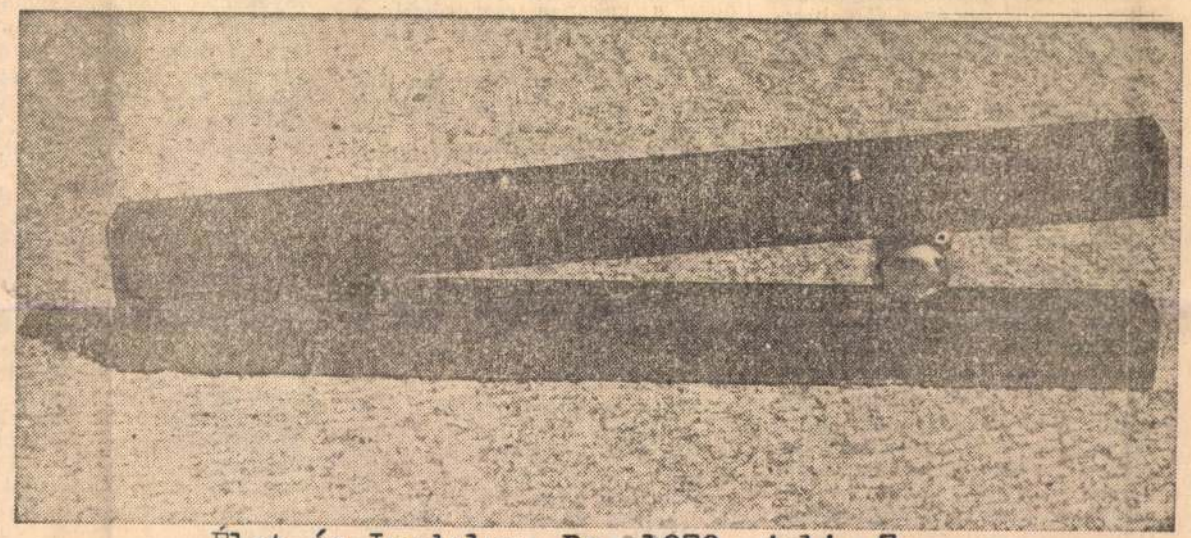

Gulyás Gyula szobra

Élet és Irodalom, Bp. 1979. juli. 7.
XXIII.évf. 27. sz. 15. lap.

művészek és a gazdasági vezetők anyagi helyzetének benlétéről vitáznak, a lánya erélyesen kiáltja: — Anya akar valamit mesélni!

Elcsöndesedve kedves, érdektelen arcok fordulnak fe- e. nos, miről van szó? Zavarba jön, az imént még

féltáját indulásra készülnek, és az öregasszony behozza a két üveg pezsgőt, tálcán a poharakat. A fia szakértelemmel nyitja az üvegeket, tölt, sorba adja a poharakat, s ami még az üvegben van, igazságosan elosztja. Emelik a poharakat: — Hát, minden jót, anya, gratu-

ápolt barackosok és a végtelennek tűn[illegible] me[illegible] a le[illegible] akkor tizenhárom éves volt, hetedik osztályba járt. Naponta másfél órát gyalogolt az iskolába és visszsza:

— Legjobban olvasni szeretek meg varrni. Így, hogy olvasni szeretek, legalább több élményem van az életemben, mert itt kint tévé sincs, esetleg rádiót tudunk hallgatni. Mert mit csináljak mást? Tanulás, varrás, olvasás, ennél többet n[illegible]

Öte[illegible] nővér[illegible] öcsém most jár harmadikba. Az öcsémet tanítani kellene, különösen a szorzótáblát nem tudja. Sűrűn összeveszünk vele, mert szeretném, ha nem lenne buta. A nővéreim közül csak én nem buktam meg, úgy voltam vele, hogy beteges is vagyok, megpróbálok mindig jobban tanulni.

Édesapám, az igazat megvallva, buta ember. A második osztályból maradt ki, aztán olyan visszamaradottan él. Talán még egyetlen könyvet nem olvasott el életében, ő mondta, hogy minek tanulunk.

tűnt a föld színéről, a helyét is ha[illegible] hogy a kukorica csenevészebbre nőtt, és a földnek is más a színe, mint egyebütt.

A család a tanyaközpontba költözött, a téesz kétszobás szolgálati lakásába. Azt mondják, hogy a férfit szinte erőszakkal kellett elhozni, annyira ragaszkodott a tanyájához, a megszokott világhoz. Magdi még a költözés előtt megbetegedett, hosszú ideig bent feküdt a szegedi klinikán. Először úgy tervez[illegible] szülei mintha megfeledkeztek volna ígéretükről.

Most a konyhában találom. Úgy áll a tűzhely előtt, hajlott háttal, mintha nem is tizenhat éves volna, hanem az élettől megroppant öregasszony, csak a fekete kendő hiányzik a fejéről. Kérdéseimre szűkszavúan válaszol, nyoma sincs már benne a korábbi őszinteségnek, nyíltszívűségnek:

— Itt azért csak jobb, mint a tanyán volt. Van villany, lehet tévét nézni; ha az ember este olvasni akar, akkor se rontja annyira a

[illegible], amit látunk hogy [illegible]vében. Anyukám is [illegible] amit mondok neki. Anyukámat jobban szeretem, mert több mindent megvesz, mint apu. Meg ha rossz vagyok, akkor apu már megver, anyu meg csak azt mondja, hogy máskor ne legyél rossz. Van egy légycsapónk, és azzal szokott apu megverni. Azt mondják, hogy ha jó vagy, akkor nem bántunk. Szerintem igazuk van, mert ha rossz vagyok, akkor meg kell verni, hogy ne legyek még rosszabb.

[illegible]ődtem, amikor megtudtam, hogy Évi szülei időközben elváltak. Kiderült, hogy a férjet behálózta az egyik fiatal munkatársnője és titokban elég sűrűn találkoztak. A feleség nagy patáliát csapott, elzavarta az urát, aki összeköltözött a fiatal munkatársnővel. Azóta a válóperen kívül nem találkoztak.

A csonkává vált családhoz odaköltözött a nagymama is, így most három nő, három generáció lakik együtt. A lakásban pedáns rend, még a terítő rojtját is rendszeresen fésülhetik, olyan szabályosan áll. A kislány nem tudja pontosan, hogy

Gulyás Gyula, szobrászművész

1

1 *Gulyás Gyula: Brigád, 250×250×250 cm, 1979, szoborpark, Dunaújváros (fotó Somfai)*

Művészet 1980. júl. 44. old.

Kondor Béla: Bukás,
olaj, vászon, 200×193 cm, 1967
(Corvina Fotóarchívum)

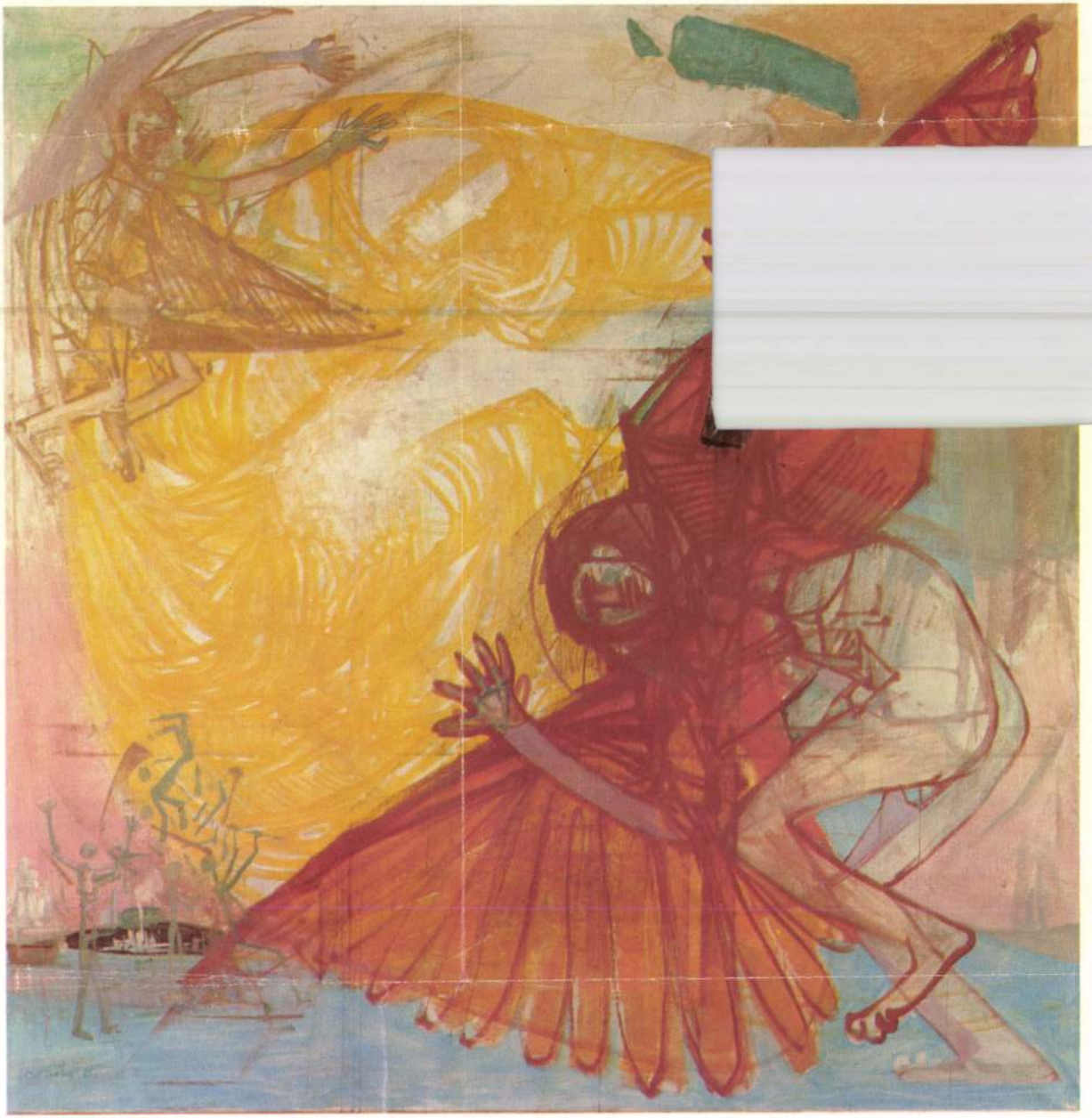

Gulyás Gyula szobrászművész 3.) Folytatás,
Lőrkai Lajos: A kockától az ermárig. Gulyás Gyula szobrászata.

MŰHELY

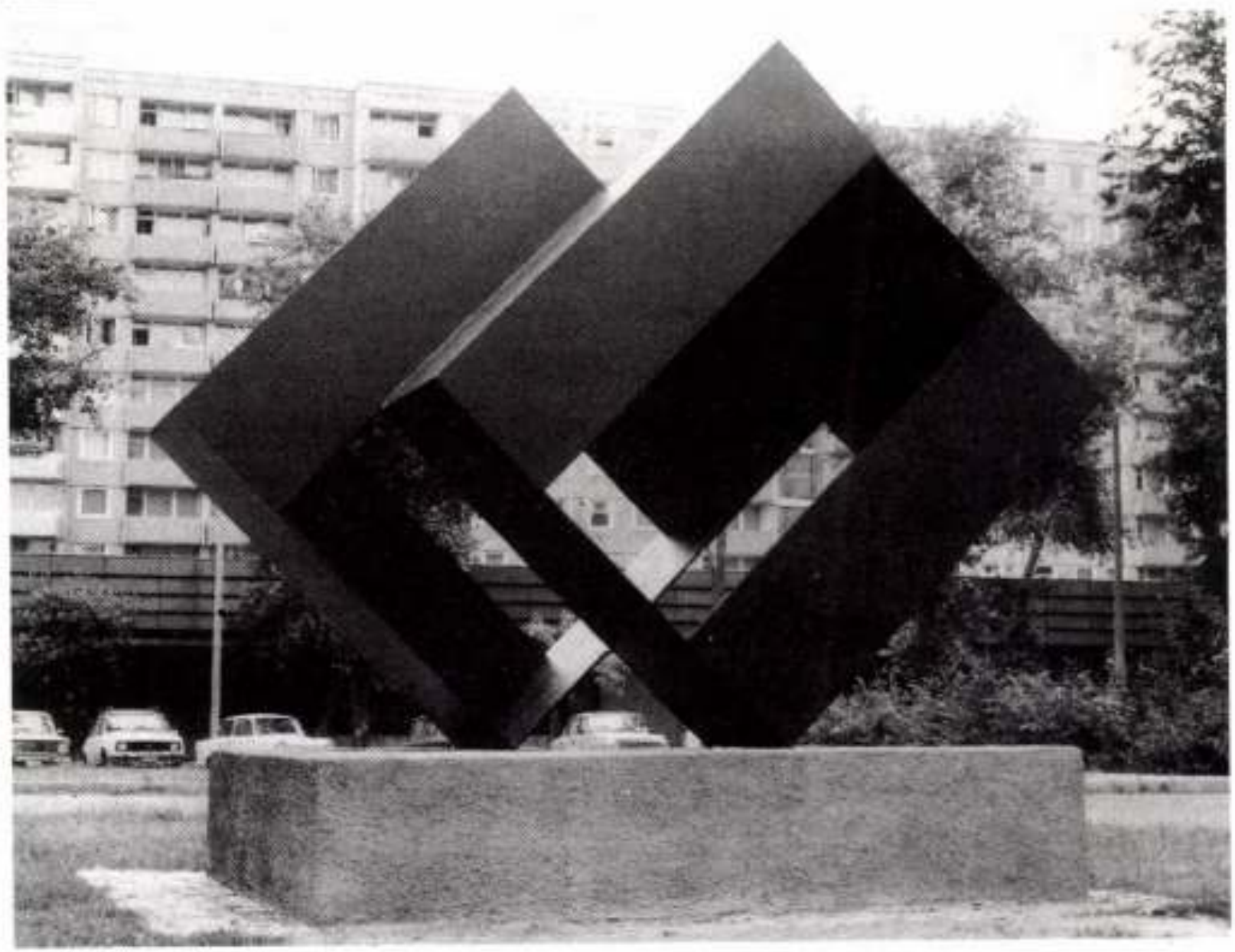

Gulyás Gyula: Térplasztika/Plastic, festett acél, 300 × 250 cm, 1983
(fotó Molnár Géza)

Művészet, 1988. jún., 38.-old.

From cubes to portraits

The sculptures of Gyula Gulyás

The career of *Gyula Gulyás* begun in the early 1970s, was symptomatic of his generation. As an avantgarde artist he passed through constructivism and concept art: by the end of the 1980s he reached the stage of uniting avantgarde and postmodern artistic ideas and working in a genre full of restrictions: he started to sculpt portraits.

Gulyás is an autodidact. He was a hairdresser but dissatisfied with his relative prosperity he did not find himself, he wanted to be more. While seeking the ways and means for several years the idea of becoming a sculptor matured in him gradually. He worked in several amateur art circles: between 1962 and 64 in the circle of Csepel, then in that of railwaymen where he made also non-figurative sculptures. In 1968

Gulyás Gyula

Brigád

Keserü Katalin: Az 1979-es szobrász alkotótelepekről.
MŰVÉSZET, 1980. július - 44. lap.

Gulyás Gyula

Térképezés

Keserü Katalin: Az 1979-es szobrász alkotótelepekről.
MŰVÉSZET, 1980. julius - 44. lap.

ból hegesztett szobra „hivatalosa
tében készült ugyan, de nem a vá
műben, a művész személyes rész
rosi teret „díszíti". Ez a munka a
lálkozásából született, jelezve a ta
vésének szabad megvalósulási for

Figyelemre méltó eredményei
kezdeményezés, a siklósi betonpr

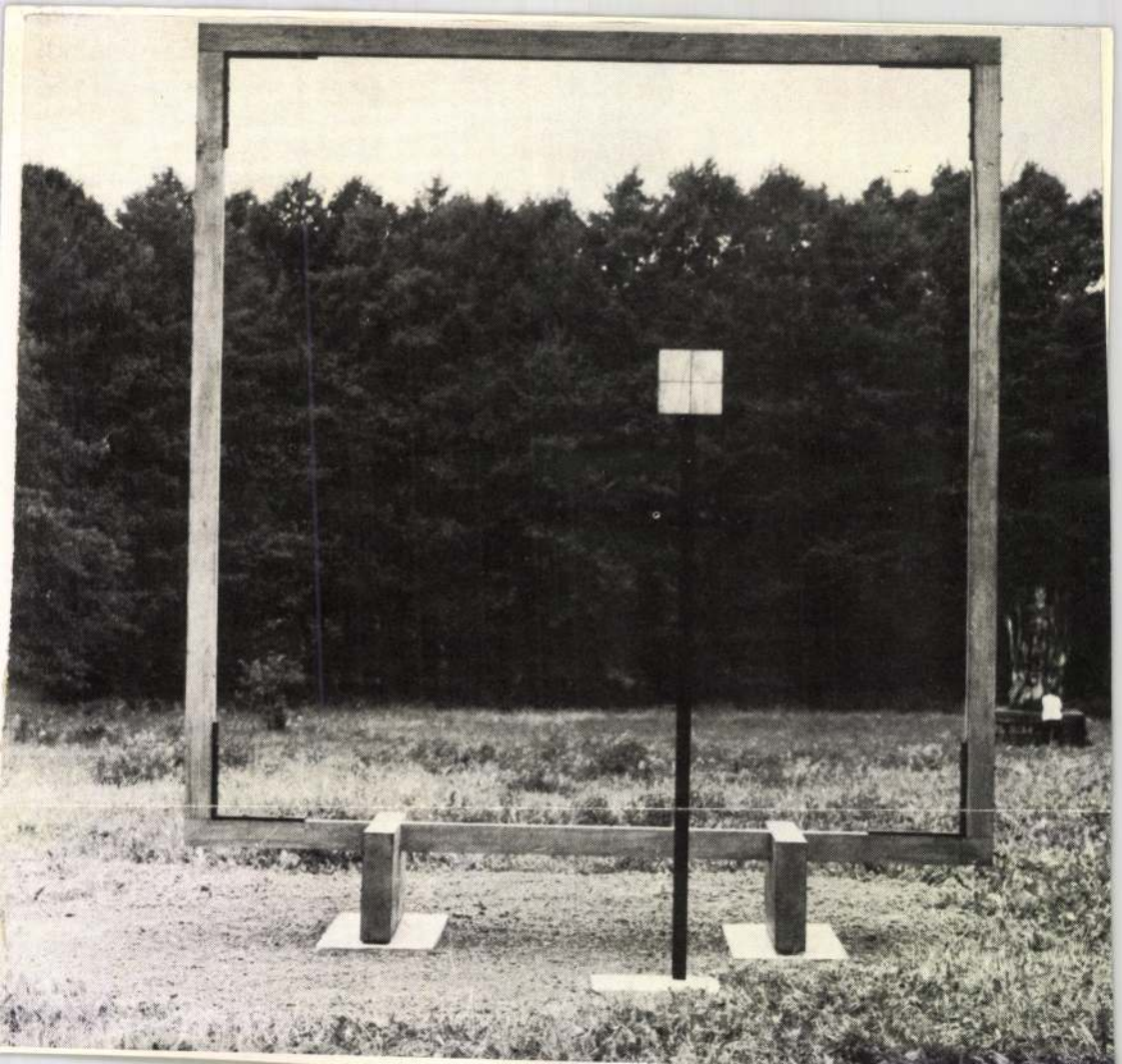

Gulyás Gyula Művészet, 1941. dec.

Gulyás Gyula: Szobor (Antimon)
Sculpture – Скульптура

VAN-E MODERN REAL
A MAI MAGYAR KÉPZ

– GONDOLATOK SZABOLCSI MIKLÓS „JEL

Aligha van a XX. század irodalmának és művészetének többet vitatott, többféleképpen értelmezett és magyarázott fogalma, mint az avantgarde. Ennek bizonyításához elegendő talán két, nem régiben megjelent lexikon, az 1963-ban kiadott Művészeti Lexikon (I. kötet) és az 1969-ben napvilágot látott Esztétikai Kislexikon meghatározásait idézni. Az első sommásan így ír: „Avantgarde: merész újításokkal tudatosan úttörő szerepre vállalkozó művészeti mozgalmak gyűjtőneve." Míg a második: „azon 20. századi művészeti irányzatok összefoglaló elnevezése, amelyek a művészi forma radikális megújításának törekvésétől vezettetve egy adott időszakban a legújszerűbb formai megoldásokkal jelentkeznek." Ez a lényegesen hosszabb címszó taglalja a fogalom különféle értelmezéseit is.

A többféle megközelítés, mely szemléleti konzekvenciáival egyébként a „hivatalos" és „magán"-nézetek eltérésében is jelentkezik a „tűrt" és „tiltott" fogalmak művelődéspolitikai hullámzásában, adja időszerűségét és izgalmát Szabolcsi Miklós könyvének, mely a Gondolat kiadó könyvnapi sikere lett. Mielőtt mondandónkra térnénk a könyv kapcsán, szeretnénk két megjegyzést előrebocsátani. Nem vállalkozhatunk ezúttal Szabolcsi Miklós gondolatainak ismertetésére, sem azok kommentálására: ennél sokkalta hasznosabbnak ígérkezik, ha megkíséreljük az általa felvetett kérdéseket a magunk háza táján továbbfűzni. Ugyancsak nem mehetünk bele a realizmus fogalmának taglalásába. Csupán annyit, hogy a szó

GULYÁS Gyula

20,23,24,26,37,40,

ARS HUNGARICA
XIX.évf.1.sz. 1991

TANULMÁNYOK
Hegyi Lóránd: Kalligráfia, absztrakt expresszionizmus, informel Magyarországon 1958–1970 között 3
Keserü Katalin: Pop art Magyarországon 15
Hegyi Lóránd: Struktúraelvű és geometrikus művészet Magyarországon 1968–1980 között 29
Andrási Gábor: A Zuglói Kör (1958–1968) 47
Mezei Ottó: A Szürenon és kisugárzása 65

DOKUMENTUM
Molnár Sándor: A festői elemek analízise (1962) 85
(Sajtó alá rendezte: Andrási Gábor)
Dokumentumok a Szürenon és kisugárzása című tanulmányhoz
(Összeállította: Mezei Ottó) 111

Gulyás Gyula

„Brigád" (repro)

Keserü Katalin: Az 1979-es nobrász alkotótelyekről.
Művészet, 1980. július — 44. lap.

Gulyás Gyula

Gulyás Gyula, „Térképezés"-én a keret nem csak architektúrát idéző, hanem önálló térképező elem is.

Keserű Katalin: Az 1979-es szobrász...
Művészet, 1980. július – 44. lap.

Gulyás Gyula

Gulyás Gyula „Brigád" című kompozíciója az alkotó és munkás szoros kapcsolatát reprezentálja.

Keserű Katalin: Az 1979-es szolnoki... Művészet, 1980. július – 44 lap.

Gulyás Gyula

"Térképkép"
(vegyes)

Keserü Katalin: Az 1979-es nyárász . . .
Művészet, 1980. július - 44 lap.

Gulyás Gyula

Gulyás Gyula „Bri gád" című
művében a szelettek a bas-
mű munkásait formázzák.

Keserű Katalin: Az 1979-es szobrász...
Művészet, 1980. július – 44 lap.

Gulyás Gyula

„Térképczés"
(szpro)

Keserű Katalin: Az 1979-es szobrász...
Művészet, 1980. július – 44. lap.

Gulyás Gyula Szu

"Angelika" c. szolos elemzésű!

→ Benedek György

MŰVÉSZET 1985/7/7

GULYÁS GYULA szobrász

Érdemes Müvész. 1990. márc.15.

lujában. Költői elbeszélés. Ford. Bajor Andor. Bukarest, é. n.; Állami Irod. és Müv. K. 55 p. 20 cm.

78/87
JÉKELY Zoltán: Az álom útja. [Versek.] ([Ill.] Kondor Béla.) Bp. (1972); Szépirod. K. 202 p. 1 t. 19 cm.

79/89
JÉKELY Zoltán: Bécsi bolondjárás. [Regény.] ([Ill.] Kass János.) Bp. 1963, Magvető. 319 p. 19 cm.

80/88
JÉKELY Zoltán: Elefánt-szerelem. - - válogatott versei.

Gulyás Gyula

Gulyás tévéztelmező struktúrái egy-egy műben összegerődtek, jelezve az analitikus alkotói módszer és szemlélet megváltozását.

Keserű Katalin: Az 1979-es szobrász...
Művészet, 1980. július – 44 lap.

Gulyás Gyula

Gulyás Gyula portréját
Vilt Tibor 1977-ben
kiszítette. Az 1979-es
Hencse-Gulyás kiál-
lításon szerepelt a
mű.

Frank János: Egy kortárs etruszk.
Művészet, 1981. felmáz – 53. lap.

Gulyás Gyula szobrászm

"Kockáró" munkái

→ Pinczehelyi Sándor

MŰVÉSZET 1985/10/45

Gulyás Gyula sz.

"Vilt T. Gor" portréja
c. rubor
ill.

→ Czinder Antal sz.

MŰVÉSZET 1985/11-12/
50-51

Gulyás Gyula, szobrászművész

„Térképzés", 270 x 100 x 270 cm, 1979.
alkotótelep, Nagyatád.

(repr.)

Művészet, 1980. júl. 46. old.

Gulyás Gyula

A villányi szobrász szimpozionon a résztvevők között 1973 őszéig szerepelt a művész is.

Bereczky Ló ránt: Évtizedes léptekkel.
Művészet, 1980. október - 2. lap.

Gulyás Gyula

Rideg Gábor: Villány másfél évtizede

Művészet, 1982. július

Gulyás Gyuláné

Résztvesz a Biennálén
A katalógust lásd Mészáros
Sándornál

I. Ipari-Textil Művészeti Biennálé.
Szombathely Savaria Múz.
1973. Nov-Dec.

Gulyás Irén

Fekete müselyemruha

Ernst Múzeum. I. iparművészeti kiállitás.,1952.

lo 1.

mény. 1837, XII.kötet. 3
ó-keresztyén, román és á
mertetése. I.kötet, Bp, 1
müemlékeink hivatalos osz
V-1885, XL. 1. - Békefi R
I-III.kötet. Bp. 1898-19o
házi templomaink. Makó, 1
Heves vármegye. Bp. é.n.
1./ - Hanák Kolozs: Mátra
19o9, 66 1. - Szabó Lászl
Bp. 1913, 11o, 247, 254-2
családi monostorok. Müvész
las: L'architecture regli
siecles. Paris, 1929, 94,

Szentlélek-kápolna.

Története: A temetőben áll
évi leirása szerint a temp
egykor a város egészen idá

Ø Gulyás Irén

Képzőm.-főrok. kiáll.

1937

1 alakrajz.

Tanár Réti István

-1932/33

Ferkèpzomfoiskèvk

87.1.

Gulyás István

festő Hmvásárhely

Nyár u. 2/a

Mezei virágok

Lovak

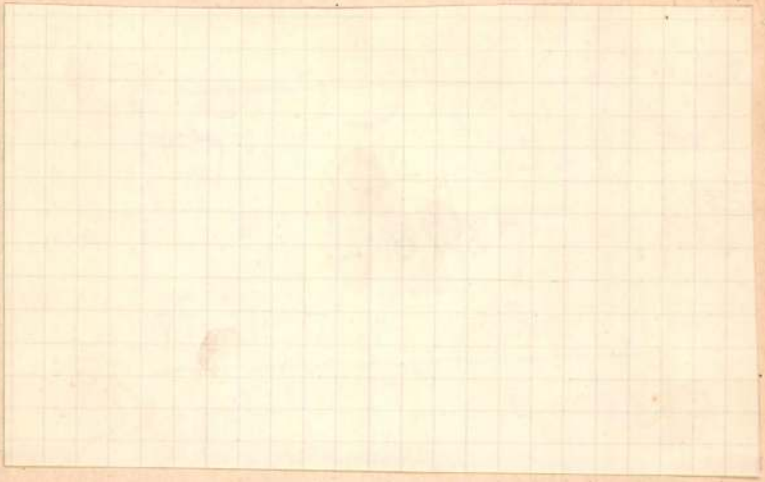

Szeged XXX.

ltatás a jövőben 2 /kettő/ példányban

oly igazolványokkal, amelyekben a ház-
.járóság, polgármesteri hivatal és az
rásban igazolja, hogy a fogoly nem
zta pártnak és szervezetnek s nem

zelások nem küldetnének be, ugy az
. nem lehet.
st az időközben kiszabadult egyénekről,

./.

D Gulyás István

Vlódmezővásárhely

73.7.

Interieur, olaj.

Szeged 1938/6.

schaftlichen Arbeit ein Abdruck der in Ihrem Archiv befindlichen Photographie des Grabdenkmals des Freiherrn Anton Grassalkovitsch in Besnyó bei Gödöllö übersenden werden. Sollte ein Abdruck dieser Aufnahme nicht erhältlich sein, so bitte ich um gütige Leihweise Überlassung Ihrer Photographie ($\frac{536}{1902}$), die ich durch Vermittlung Herrn Hofrats v. Terey

1969 SEP 11
1021

RÓZSAKERT ÉTTEREM – ESZPRESSZÓ – BISZTRÓ

Ez év április 28-án nyílt meg Hévíz, de egyben a Balaton-part egyik legkorszerűbb vendéglátóipari egysége: a Rózsakert Étterem- Eszpresszó-Bisztró.

Tervezője Gulyás István, az IPARTERV mérnöke, kivitelezője a Zala megyei Építőipari Vállalat.

A program szerint a tervezőnek igen kis területen kellett megoldania feladatát. Hévíz rendezési tervében zöldterületként előírt, nem túl nagy helyen biztosítania kellett az átjárási lehetőséget és elhelyezni a 120 férőhelyes éttermet, az önkiszolgáló bisztrót, valamint egy 230 férőhelyes eszpresszót. A feladatot még az is megnehezítette, hogy az ott álló két fának érintetlenül kellett maradnia.

A tervező a feladatot úgy oldotta meg, hogy a pincében helyezte el a légkondicionált italraktárt, fogyóeszköz- és zöldséges raktárt, valamint az olajtüzelésű kazánházat. A földszinten, két körben — a fák köré csoportosítva — kapott helyet a bisztró és az étterem, az emeleten pedig az eszpresszó, a kis hidegkonyhával. Az áruk mozgatását liftek biztosítják.

A II. osztályú étterem

Közismert, hogy Hévízen a vendéglátóipari ellátottság még nem kielégítő, így az új üzlet feladata elsősorban a helyzet enyhítése volt. A bisztró III. osztályú, reggel 6 órától este 8 óráig üzemel. Reggel különböző italok (kávé, tej, tea, kakaó), a délelőtt folyamán ezenkívül feketekávé, üdítő italok, palackos borok és palackos sörök, továbbá hidegkonyhai és cukrászati készítmények, zónaételek, délben frissensültek, levesek, délután az uzsonnaidőben italokon és feketekávén kívül tej, tejeskávé, kakaó, zónaételek, este pedig grill-ételek szerepelnek az étlapon.

A 120 férőhelyes, II. osztályú étterem délelőtt 10 órától este 8 óráig van nyitva. Itt 10 órától délig és délután zónaételek, délben és este frissensültek, levesek, grill-ételek, valamint üdítő italok, palackos bor és sör kaphatók.

Az emeleti, I. osztályú, 230 férőhelyes, érdekes megoldású, modern berendezésű eszpresszó délelőtt 10 órától reggel 4 óráig tart nyitva. 22 órától hajnali 4 óráig bárként üzemel, s ezzel régi kívánsága teljesült a hévízi vendégeknek, hiszen mind ez ideig nem rendelkeztünk kellő színvonalú éjszakai szórakozóhellyel. Az emeleten kapott helyet a kis hidegkonyha is, amely részben helyi ellátást végez, részben több hévízi üzleteknek szállít.

A program szerint a földszinten levő étterem és bisztró csak nyári üzemeltetésre készült, míg az emelet alkalmas egész évben a nyitva tartásra.

A beruházás összköltsége 10 millió forintot tett ki, amelyből építkezésre mintegy 8 millió forintot, berendezésre és fogyóeszközre pedig 2 millió forintot fordítottunk.

Az épület külső képe szokatlan, így a szakemberek, de a vendégek is gyakran vitatják. A tervező az egész épületet piros mozaikkal borította, amely szép látványt nyújt és feles-

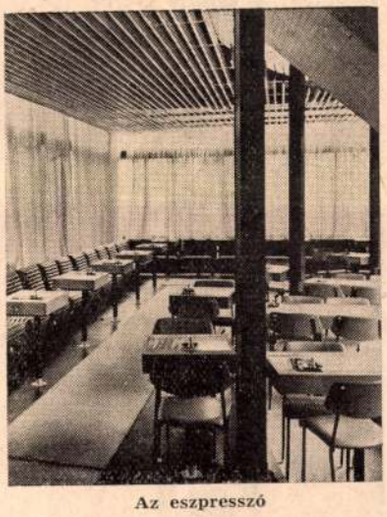

Az eszpresszó

legessé teszi hosszú évekig a külső tatarozást. A nagy üvegfelületeket fa-lamellákkal osztották meg.

A berendezés egyedi tervezés alapján készült. A földszinti étteremben és bisztróban márványlapos asztalok állnak. Ezek könnyen tisztíthatók, bírják az időjárás viszontagságát. Az eszpresszóban úgy tervezték az asztalokat, hogy azok tejüveg fedőlapjuk alatt elhelyezett égőkkel biztosítják a világítást. A fekete műbőr fotelok, piros székek, valamint a zöld tüllfüggöny egészítik ki a berendezést. A bárpult mellett helyezték el a zenekart és a táncparkettet.

Az eddig eltelt rövid üzemelési idő alatt a Rózsakert beváltotta a hozzáfűzött reményeket, mert május hónapban a tervezett 180/m Ft forgalommal szemben 260/m Ft-ot, június hónapban a tervezett 270/m Ft-tal szemben 350/m Ft forgalmat ért el.

Puskás István

ÚJDONSÁG

POLYHYMAT

80. E. typ. teljesen automatikus, NDK gyártmányú, import lemezjátszó zenegép

Ára: cca 30 000 Ft

A POLYHYMAT zenegépben egyszerre 40 darab hanglemez helyezhető el, és 20 zeneszám folyamatos lejátszása programozható be előre.

2 forintos érme bedobásával működik.

Könnyű kezelését a billentyűk áttekinthető elrendezése teszi lehetővé.

Az ízléses, modern formájú zenegép acélprofil talpazata puha gumibetéteken nyugszik.

A rejtett megvilágítás és a sztereo hanghatás kellemes hangulatot biztosít.

Gazdaságos befektetés, mert ára — tapasztalataink szerint — rövid idő alatt megtérül.

A zenegép méretei:

magassága	1280 mm
szélessége	1175 mm
mélysége	690 mm
súlya	174 kg

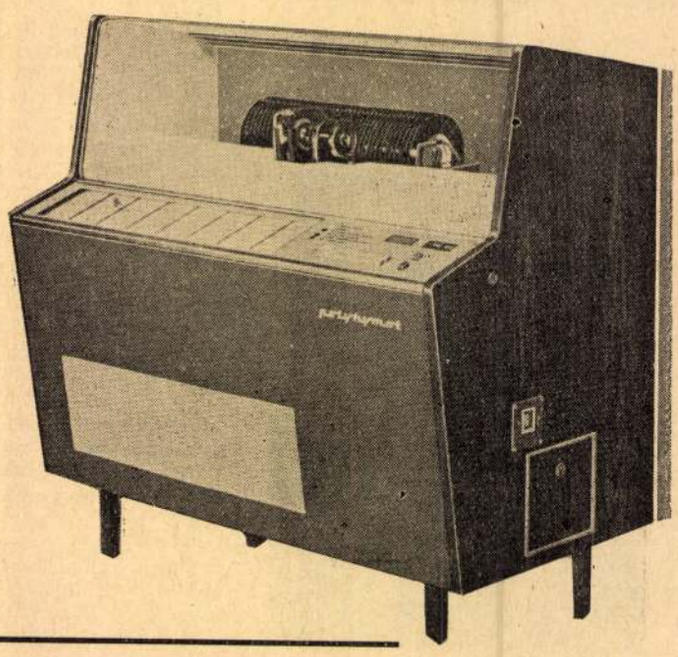

Felvilágosítást ad:
Műszaki Árut Értékesítő Vállalat
1. sz. osztálya
Budapest VI., Rudas László utca 18
Telefon: 120-998

Gulyás István, elektromos tervező

R.L.: Városi Kórház, Éjszaki pavilon, Sátor alapú jhely. Építészek: Nóll Tamás – engedélyezési terv; Rostás László – kiviteli terv (Északterv).

Elektromos tervező: Gulyás István,

Mélyépítés: Rubóczky Irén.

Magyar Építőművészet, 1988., 6., 29-old.

Gulyás István, elektromos tervező

N.T.: Vidéki Kórház, Reumatológia, Ízd. Építész: Noll Tamás (Ésszaktere).

Elektromos tervező: Gulyás István.

Kerttervező: Lakatos Miklós.

Magyar Építőművészet, 1988. 6., 28-old.

Gulyás István, elektromos tervező.

F.J.: Nehézipari Műszaki Egyetem aulája, Miskolc Építész: Ferencz István, Eszahtero.

Gépész tervező: Várfalvi Géza,

Elektromos tervező: Gulyás István.

Magyar Építőművésnet, 1988., 6., 19.-old.

Gulyás István, elektromos tervező

F.i.: a Nehézipari Műszaki Egyetem Jogi Karának épülete Miskolc.

Építész: Ferencz István/szakterv.

Elektromos tervező: Gulyás István.

Mélyépítési tervező: Csorba Jenő.

Magyar Építőművészet, 1988., 6., 18-old.

Gulyás István, elektromos tervező

F.J.: Malom alakítása zenei központtá, Miskolc. Építész: Ferencz István

Statikus: Révy Antal.
Elektromos tervező: Gulyás István

Magyar Építőművészet, 1988, 6., 16-old.

M. D. K.

GULYÁS ~~P~~ István építész

~~Lása~~ Mühlbacher J – Gulyás:

Phenjani ~~rádióközpont~~ (Repr.)
orvostudományi Egyetem épülete

Zoldy Emil: A magyar építőművész-
csoport munkája Koreában
Magyar Építőművészet 1956. (V.) 8. sz.
23 l.

Gulyás István épületei

MDK

† Madách Imre út és Rumbach Sebestyén utca sarkán épült lakóházai tervezője.

(Ház — fényképp)

—: Három ház bemutatkozik 1

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. febr. 15.

MDK

Gulyás Janos

Arckép-művével szerepelt a Műcsarnok 1937.évi téli kiállitásan.

Pipics Zoltán dr.: Téli tarlat a Műcsarnokban.

Uj Magyarság,1937.jan.24. 21.l.

MDK

Gulyás János

Fésülködő, of.

Téli Kiállítás. Műcs. 1935. nov.
30.1.

Gulyás János

MDK

Csendes munka

Műcsarnok 1938 Téli tárlat

Gulyás János MDK

Merengés, olf.

Mücsarnok 1931 Művészcsoportok kiállitása

Gulyás János MDK

Faluvége, olf.

Műcsarnok 1931 tavaszi kiállitás

MDK

Gulyás János

Palotai udvarrészlet, olf.

Mücsarnok 1931 tavaszi kiállitás

Gulyás János

oklevelet kapott.

M. Képzőműv. Egyesülete...kitüntetései. Képzőművészet, 1935. 12. o.

Gulyás János

Varrogató menyecske

Műcsarnok 1936. okt.nov.
A nő a művészetben kiáll.

Gulyás János MDK

Czigányleány, of.

Férfi képmás, "

N.Szal. tav.tárl. 1922. máj.

Gulyás János:

Csendélet
Varrogató asszony

A Budapest-Szentimrevárosi Kulturegyesület kiáll.
1935. Bp. XI. Horthy Miklós ut 15/d.

Gulyás János

Műcsarnok téli kiállításán
Pállik Béla állatkép-díját
"Kecskék" c. olajfestményével
nyerte.

PH.930.Ï.10.

Gulyás János

Beszkárt kalauzok kiállitása - Akácfa utcai helyiségben - képével szerepel. A belépőt mindjárt az ajtóval szemben megkapó, érdekesen kidolgozott valóság látszatát keltő kép fogadja. „Szurony roham a világháborúban" a cime. Az elemség pergőtüzzel fogadja a katonákat, kik bátran, arcukon az elszántság kifejezésével rohamozzák meg őket. Aki a képet nézi, meg van ugyszólva, hogy ezt csak tanult, rajziskolát végzett ember festette De a kép alatt kis papirlap s azon a név

Nemzeti Ujság
1935.XII.17.

" Gulyás János autószerelő.-

Gulyás János

Kalauzok képzőművészeti kiállításán

A Beszkárt Akácfa-utcai palotájában érdekes kiállítás nyilt meg. A villamoskalauzok önképzőköre állitotta ki a diszteremben a pesti villamoskalauzok képeit, apró szobrait és kézügyességük egyéb bizonyitékait.

A belépőt mindjárt az ajtóval szemben megkapó, érdekesen kidolgozott valóság látszatát keltő kép fogadja. „*Szuronyroham a világháboruban*" a cime. Az ellenség pergőtüzzel fogadja a katonákat, kik bátran, arcukon az elszántság kifejezésével rohamozzák meg őket. Aki a képet nézi, meg van győződve, hogy ezt csak tanult, rajziskolát végzett ember festette. De a kép alatt kis papirlap s azon a név: „*Gulyás János autószerelő.*"

Egy úr látja, hogy érdeklődéssel nézegetem a kiállitott tárgyakat, odafordul hozzám és nagy szakértelemmel és feltünő tájékozottsággal mutogatja sorra a képeket. Kiderül, hogy ő is kalauz, a neve *Nagy* Boldizsár, Neki magának is van képe a kiállításon.

Elmondja, hogy a Beszkárt önképzőköre azelőtt csak kézügyességgel, képek másolásával szerepelt az évi kiállításon. Később megpróbálkoztak eredeti képek festésével is, nem csak másolással. Már az első próbálkozások is arra mutattak, hogy a kalauzok egész ügyes képeket tudnak festegetni. Tanitójuk is akadt: *Tihanyi* János Lajos festőművész. Segitségükre sietett a kenyeret adó Beszkárt is.

Valósággal megható az a buzgalom, ahogy ezek az egyszerü emberek az ecsettel foglalkoznak. Minden erejükkel arra törekszenek, hogy érdemesek legyenek a bizalomra. Munkaidő után fáradtan sietnek a müterembe, hogy dolgozgassanak, pedig a vállalattól ezért semmiféle kedvezményben nem részesülnek. Még a munkabeosztásuk sem lesz kedvezőbb. És ez természetes is, az ilyen művészi szárnypróbálgatásoknak éppen a szorgalom és az egyéni buzgalom adja meg az értékét.

A képek között van néhány csakugyan figyelemreméltó. *Németh* Győzőnek feltünik nagy szinérzéke és biztos ecsetkezelése. *Tamási* István és *Schottner* József pedig már a Műcsarnok tárlatain is nyert dijat.

A festőkhöz csatlakoznak a különböző kézügyességi tárgyak kiállitói is. A gobelinek közül különösen figyelemre méltó *Szalay* VI. József *Éjszaka a havasokban* cimü müve, a kiállitás legszebb darabja. Mulatságosabb az egyik kalauznak a munkája. Ez a Berlini-téri hurokvágány modelljét készitette el csokoládéból. Látható a vágány, a villamoskocsik, az ellenőrök, rendőrök. Kár, hogy a türelmetlen közönséget nem mintázta meg. És kár az is, hogy a Berlini-téri hurokvágány *eredetije* nincsen csokoládéból. Igy biztosan nagyobb közkedveltségnek örvendene ...

A hosszu ebédlőteremben kedves terefere folyik a tányérok mellett. Mindennap három tál ételt kapnak a diákok, hetenként négyszer hussal. Nincs kiporciózott adag, mindenki annyit eszik, amennyi jól esik. Ez nagyon fontos, mert *sok diáknak bizony ez az egyetlen meleg étele, amihez naponta hozzájut...* Az arcok mégis mosolygósak, megelégedettek, mert ez a menza

kiadott legkitűnőbb PÉLDATÁR első kötete füzve 6, kötve 8 P. Győr, Kisfaludy-utca 16.

Sajtóest Budán. Vasárnap, december 15-é rendezte meg a Felsővizivárosi Egyházközs A. C. sajtóosztálya nagyon szépen sikerü sajtóestélyét a Batthyányi-utcai iskola dis termében. Buda nagyszámu közönsége tö

a német testvérváros, Bietigheim-Bissingen Katolikus Körusa. *21 órakor:* vendégtalálkozó a sporttelepen, a Martonyásáron tartózkodó külföldi és belföldi csoportok fellépésével. *23 órakor: a* Wild Horses Country együttes műsora.

Péntek, 19 óra: a sukorói művelődési házban Gulyás János festőművész munkáiból nyílik kiállítás. Az alkotót és műveit Balázs György ajánlja az érdeklődők figyelmébe.

Péntek, szombat: Az I. Gárdonyi Velencetours Fesztivál, Gárdonyban, a Városháza mögötti téren. A sok-sok zene, country show és tánc mellett étel, ital, kira-

GULYÁS JÁNOS

LÓUGRÁS

Indulj el az ábra megfelelő s
lóugrásban haladva! Helyes me

Gulyás János

Alkotásával szerepelt a fiatal művészek kiállitásán a Műcsarnokban.

M.933.IX.10.

Gulyás János

"Nyári délután" c. műve a "Fiatalok a Műcsarnokban" c. kiállításon.

P.H.933.IX.10.

Gulyás János

A Fiatal Művészek kiállitásán, a Képzőm.Társ. birálóbizottsága "Nyári délután" c. műve dicséró elismerésben részesitette.

M.933.IX.23.

Gulyás János

szerepelt a Magyarság képzőművészeti kiállításán.

M. 1933. XI. 5.

Gulyás János

MDK

Cigányleány

Műcsarnok 1937 Téli kiállitás

Gulyás János MDK

Pieta

Műcsarnok 1938 Szent István kiállítás

Gulyás János MDK

Mezei virágok, olf.

Mücsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

MDK

Gulyás János MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1933 Fiatal művészek kiállitása

Gulyás János

Nyári délután, olf.

Miesarnok 1933 Fiatal művészek kiáll.

Γυρνάω πίσω

Νιώθω άδειος, σαν

Gulyás János MDK

Fésülködő, olf.

Műcsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

Gulyás János MDK

Női fej

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Gulyás János MDK

Önarckép, olf.

Mücsarnok 1919-2o.Téli tárlat

Gulyás János MDK

Cigányleány, olf.
Férfiképmás, olf.

Nemzeti Szalon 1922. május Tavaszi tárlat

Gulyás János MDK

Női fej

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

Gulyás János

Szerepel a hűsarnok

téli tárlatai

Az Est 1937 I. 24

Gulyás János

Szerepel a Műcsarnok
téli tárlatán

Pesti Napló 1937 I. 24.

Gulyás János

Portréval szerepel a
hűvsarnok téli tárlatán

Uj Magyarság 1937 I. 24

Gulyás János MDK

Növérem, repr.

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

MDK

Gulyás János festőművész

Nyári délután

Fiatal Müvészek Kiállitása katalógusa 1933
Mücsarnok.

Gulyás Fáros
festőművári

Tavaszi kiállítás - Műcsarnokban - arcképpel szerepel.

Budapesti Hirlap

1929 III. 3

Gulyás János festőművész

Női arckép

Fiatal Művészek Kiállitása katalógusa 1933
Műcsarnok.

MDK

Gulyás János

Nyári délután, dicsérő elismerés, repr.

Fiatalok a Műcsarnokban. Művész-Élet 1933. 14-15.sz. 7.l.

GULYÁS JÁNOS

Mezei virágok. Olajf.

Magyar kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok 1934.
20.oldal.

Gulyás János festőművész

Varrogató menyecske

"Nő a művészetben"kiállitás katalógusa.1936.Mücsarnok.

MDK

Gulyás János, festöm.

Szegény asszony ebédje. Olf.

Műcs.-OMKT 1931.-32.évi téli kiáll. dec.20.-jan.17.
Kat.
15.1.

MDK

Gulyás János

Képzőm. főisk. ifj. kiállitása. 1913/14.
Zemplényi Tivadar növendékei.

Gulyás János

MDK

A népművészeti pályázat harmadik díját /200-200 frt/ nyerte Hegyi László, G. Horváth Imre és Gulyás János.

-- : A Jankovics Lajos kulturális szemle - alkotásra ösztönöz.

NAPLO/VEszprém/ 1962. okt. 18.

Gulyás János

MDK

Családás, olf.

Műcsarnok 1927 őszi kiállitás

Gulyás János

MDK

Festőnő, olf.

Műcsarnok 1929 tavaszi kiállitás

MDK

Gulyás János

Családás

KMTárs. 1927. őszi kiáll. kat. 11.l.

MDK

Gulyás János, festöm.

többféle életkép is van. Fentnevezett is életképpel szerepelt.

A téli kiállítás. - Szépszüv.Muz. 1917-18.
Művészet.1917. Sc.1.

Gulyás János

MIK

Szegény asszony ebédje, olf.

Miccarnok 1931/32 téli kiállitás

Gulyás János

Csendélet

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállitán

Gulyás János

MDK

Nővérem arcképe, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállítás

Gulyás János MDK

Varrogató menyecske

Műcsarnok 1936 Nő a művészetben c. kiáll.

Gulyás János

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállítása - a Műcsarnokban - képével szerepel.

Csendélet

Magyarság
1930.VII.21.

O. Gulyás János

MDK

Tavaszi reggel, olf.

Mücsarnok 1943 A magyar müvészetért c.kiáll.

Gulyás János

festőművész

Képzőművészeti Társulat kiállitása - Mücsarnokban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság 1931.XII.22

MDK

Gulyás János, festőm.

e kiállitáson szerepel és szivesen követjük álmait.

Szomory Dezs: Téli kiállitás.
Mücs.-Az Est.1937.jen.24.1. 13.1.

GULYÁS János festő

M.D.K.

1912-ben Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott.

Réti: Nagybánya.. .Bp. 1954. 329.l.

Gulyás János
festőművész
56 éves
(szívkoszorúlőér elkeményedés)
+1951.VI.1.
Farkaréti temető

Halotti főkönyv
802 helyrajsz

MDK

Gulyás János,

1912-ben az iskolában dolgozott.

A szabadiskola ideje. /1902-1912./ 89.1.

GULYÁS János festő

M.D.K.

1913.-ban Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott

Rétli: Nagybánya... Bp., 1954. 330.l.

MDK

Gulyás János

Nyári délután, of.

Fiatal müvészek kiáll. Mücs. 1933. szept.

9 l.

MDK

Gulyás János

Női arckép, of.

Fiatal müvészek kiáll. Mücs. 1933. szept.

18 l.

MDK

Gulyás János, festőm.

az V.-ik terem arcképek, tájképek uralkodó eleme.

G.J. az ifju művészgárda tagja arcképet, tanulmány-fejet és egyéb idesorolható tárgyu képet küldött be.

Műcsarnok. -Kiállitás.
Művészet. 1918. 5.l.

Gulyás János

Önarckép, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

MDK

Gulyás János, festőm.

Anyaság c. munkája említést és megbecsülést érdemel.

Pipics Zoltán: Téli Tárlat.
Műcsarnok.
Uj magyarság. 1939. jan. 29.

MDK

Gulyás János

Művészet 1918. 5.l.

Gulyás János MDK

Zongoradarecke, olf.

Műcsarnok 1917-18 téli tárlat

Gulyás János MDK

Önarckép, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállítás

MDK

Gulyás János
műve:

Női fej.

Az Orsz.Magy.Képzőr.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 30.1.

GULYÁS JÁNOS

Cigányleány.

Téli kiállitás képes tárgymutatója. Műcsarnok 1937.

Mak.

Gulyás János ifj. festő

Egy nap a kultúráért, – adjatok!
plakát.

Az O. Sz. K. Grafikai Plakátjai Bp. 1961.

19. l

MDK

Ozorai Gulyás János festő

KMTárs őszi kiáll. 1938. nov. Mücs. 37 l.

MDK

O.Gulyás János,festö

Tavaszi reggel. Olajf.

Műcsarnok.IV.Képzőműv.kiáll."A Magyar Művészetért".
1943 máj.16-30. Kat. 18.1.

Gulyás János

Csendélet

Varrogató asszony

A Budapest-Szentimrevárosi kulturegyesület
képzőművészeti és iparművészeti kiállitása.
1935. 2 1.

Gulyás János
Önarckép, olaj

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 14 l.

R KÉPEK
I. SZÁZAD

és Könyvtári Értesítő, V., 1911., 163. l. — Gerevich: Az Újság, 1916., július 14, 3. lap. — Gerevich: Régi és újabb magyar festők a prímási képtárban. Vasárnapi Újság, 1916. 553. l. — Hekler Antal: A magyar művészettörténelem föladatai. Századok, LV—LVI., 1921—1922., 164. l. — Gerevich: A régi magyar művészet európai helyzete. Bp. 1924., (1. és 2. kép, I. tábla.) — Lepold—Homor

Gulyás János

Nagybánya i. k.
1912

89

Történelmi és Régészeti Értesítő

VI. 187.

Gulyás János

1912. nagybányai növek

Nagybányai kiáll. kat. 1912

Téglás Gábor: Mercurius domborképe
s annak jelentősége Miciabau

VI. 209 — 212.

Ozorai Gulyás János

Kultúrs 1940. A gyermek

Öltözködés

Lónyay Margit grófnő VI. 157

Omnet 1931-32 téli: tragány asszony ebédje, of

1933 szept Fiatal képe kiáll. Nyári d.n. / Női arckép | of

1934 szept-okt. Merci virágok, of

1935 téli Fesülködő, of

1936 máj-jun jul Női fej, of

1936 okt-nov Nő a mosban: Varrogató magyarkalap, of

1937 téli Cigány lány of

1938 téli Csendes ruha, of

1943 máj. M. Művészt Tavaszi reggel, of

1944 tav Ködös reggel, of

N. Szalon 1922 máj

Cigány lány
Férfi képmás | of

Gubyás János
Fcstő
XI. Bicskei u. 6.

MKSz 1947

Gulyás János

festő Rákos-palota

KMTÁRS művcsoptok

1931 feb-márc kiáll.

Merengés, of

VIII. 3, Ingló, Falu vége, Palotai udvar rételet

1931. tav. tárl. 208, 265, 291 of

1931/32. téli kiáll. 201.

tegény asszony ebédje, of

Ambiente

Gulyás János festő

Rákospalota, Bereseinyi u. 100

1930/31. pib. Eiáll. 688.

Csendélet, of

...at hatása:

...erényi interpellátiójára adott válasz után ...ister, nyilatkozat ~~tett közzé. Ennek~~ hatását ~~...fel~~. Jobbra fölül lebeg Kálnoky gróf czilin...én, monoclival szemén és jobb kezében tart...a a „POL. CORRESPONDENZ"-ben megjelent nyi...nnek láttára Bánffy Dezső ijedtében elesett, ...en száját tátva felejtette, baljával fejét vakar...rét és botját elejtette, mi alatt jobb lába egyfelé áll. A hát...ort van. Felirata fölül: „II" s alól jobbra: „Varga 95."

...jz, méretei a papirosnak 33: 24.9 cm.
...olta: Varga Imre.

Ltsza 8905.

293/95 № 2.

Gulyás János

Műcsarnok festő Nővérem arak of

1914. tav. kiáll. 234 Lovaglecke, of

1917-18. téli kiáll. 117. Palotaszfalu

1918. tav. kiáll. 209 Önarckép, of

1919-20. téli kiáll. 241. ~~[illegible]~~

1927. őszi kiáll. 220.

Parnsonia u. 12/a

1929. tav. kiáll. 205 Festőnő of

~~1927 őszi Gulyás Sándor~~

~~Tanulmány~~

~~Máté evangelista~~) of

Szegedi gör. kel. szerb hitközség

VI. 178.

Gulyás János ozorai

festő

Ombé 1914. Tav

Nővérem ~~arch.~~ of

Műcs. kiáll, 1914 tól

Pipics 113. l.

Pécs, cubic

139

Gulyás János

szül. Ozorán 1894 Lt. 2.

Rk. 4 gimn.

1912/13. I. elsőosztály-
beli művésznövendék
Ferenczy Károly -

1912/13 II. elsőoszt. u.o.

1913/14. I. másodoszt.
~~u.o.~~
zempleni T.

1913/14. II. másodoszt.
u.o.

Csipkefőkötők II. 71.

1933 diéséró
elism. Mincs
„ Nyári d.u. „

Rákospalota

Érkezett 1904 április 7.

243/904 (Budapest 1904 április 5 – 157 sz. a.)

Országos Tanács megküldi január-márczius havi ügyiratai jegyzékét (Tudomásul szolgál 1904 április 7.)

Gulyás János, Ozorai

Anyaság c. képe

rgy.

Attila. 1941. jan. 1-

Gulyás János

Bartók-Réti

89. l.

Gulyás János

Jessó 1911.

Címük 1930.83.l.

Sóvári hegyek IX. 168.

Gulyás János

1912/13

Ferkèpzomfoiskèvk

87.l.

szete például szinte páratlanul tükrözteti a német renaissance formai és érzelmi karakterét, míg tájképi rézkarcaiban e műfajjal összefüggő festőiség hatalmas úttörője. Mesterien árnyalt rajzai, főleg tájképek, szintén önálló jelentőségűek. Mint fametsző, több lémezzel készült lapjain a *chia-*

Gulyás János

Jestö

Bul. 1894

Ivód

Krück I. 422. l.

Kelta vaslaidzs VI.19.

Gulyás János

Gulyás, Johann, jun., Maler, geb. 20. Okt. 1894 in Ozora, besuchte die Budapester kunstgewerbliche Schule, wandte sich dann als Zögling der Hochschule für bildende Künste der Malkunst zu, in welcher Theodor Zemplényi sein Lehrmeister wurde. G. trat 1914 zum ersten Male mit einem Portrait seiner Schwester vor die Öffentlichkeit.

Krücki I. 422. l

GULYÁS I. *János*, festő. * Ozora 1894 okt. 2. Budapesten és Nagybányán tanult. 1914 óta főleg arc- és figurális képeket állított ki a Műcsarnokban. Nyári délután c. művére 1933. dicsérő elismerést kapott a Műcsarnokban.

K. G. I. 426 l

1311. Bresciai mester:

A XVI. századból.

A lábmosás (János 13. r.

Ez Koaka

Egy kövekkel kirakot

köntösének ujjait felgyürte és a

lábát mosa, Krisztus Jehér kendő

bal lábát a kerek tálban t

balról öt apostol láthat

szor. Judás kivételével,

fejét dicsfény veszi körül. A hát

ablak van.

Péter mögött, a ki

Apostol

Fresco vászonra, a szt. Ca

Vétetett 1895: VIII. 7-én

frt. 25 kr.)

Elszámoltatott 1895: VIII.

Az elszámolásra nézve l. a

904: IV. 26.

1895

Gulyás János, ifj., festő; szül. 1894 okt. 2-án Ozorán (Tolna megye). Középiskoláit Újpesten végezte, azután az iparművészeti iskolába iratkozott. Innen azonban csakhamar kimaradt és a képzőművészeti főiskola növendéke lett, hol Zemplényi Tivadar vezetése alatt tanult. Az 1912. és 1913. év nyarát a Ferenczy Károly és Réti István vezetése alatt álló nagybányai művésztelepen töltötte. Nővérem arczképe cz. olajfestményével 1914 tavaszán szerepelt először a Műcsarnokban.

A művész közlése nyomán.

Gulyás János: Nővérem.

Képzőm. Társ.
1914. tav. kiáll.

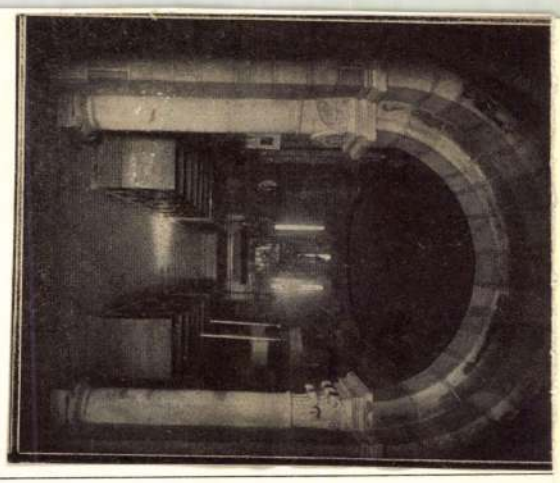

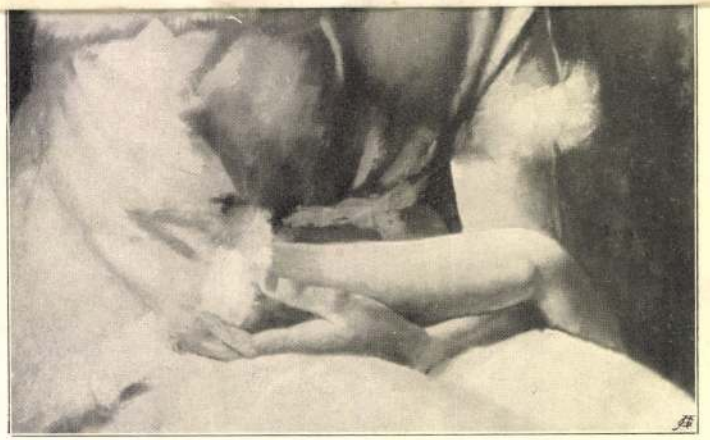

Basch Andor: Arcképtanulmány.

Ozorai-Gulyás János: Pieta.
Műcsarnok, Szent István kiállítás.

dott álláspontnak mondatnak, az új törekvések pedig még nem szereztek maguknak elég, mindenki által elismert, művészi polgárjogot.

De a sokféle művész-temperamentum és sokféle törekvés is döntően befolyásolják a művész életpályáját, működését, sikereit, vagy ennek elmaradását. Hasonló tudással, sokszor kevesebbet egyik nagyobb sikert ér el, mint a másik. Világosabban: egyik egyszerűen hírnévre törekszik

Kritika a kritikáról

A közönség hozzáértése (4)

A közönség tehát megértés és elismerés helyett az ítélő bíró magas polcára tolja fel magát és ítél: ez jó, mert tetszik, ez nem jó, mert nem tetszik. Ez tud, az nem tud.

Ezek a naiv és tudatlan lelkek azonban úgy képzelik el a művészi tudást, mint ahogy valaki megtanul valamely más foglalkozási ágat és tud abban használhatót produkálni és nem is sejtik, hogy az általuk elképzelt tudás a legveszedelmesebb lenne a művészekre nézve, mert végeredményben egy sablonos technikai tudásra vezetne.

Azt a művészi tudást és tökélyt, melyre a művészek törekszenek, a közönség meg sem érti, tehát nem is számol vele.

De ki tudna megbirkózni a nyárspolgári mentalitással, mely nem ismer más felfogást és körülményt, mint a magáét, ahoz mér mindent és örömmel, mondhatni kárörömmel alkot magának valamely műről inkább kedvezőtlen, mint kedvező véleményt. Ez az az eset, mikor hozzánemértésük és tehetségtelenségük rövid kardját megtoldják egy elgáncsoló lépéssel.

Az ilyen tájékozatlan és rosszindulatú laikus büszke arra, hogy szemtől szembe megmondja véleményét és közölje rosszindulatú bírálatát.

Az ilyen nagyhangú „műértő", aki természe-

Gulzás János, 6 Lo.

Gaál Ferenc: Sírbatétel.
Műcsarnok, Szent István kiállítás.

Igazán csak a legmagasabb körökben található megértés. Már most, hogy ez igazi megértés-e, mely értékeli egy szellemi produktum tényeit, vagy pedig a nevelésnek és jó modornak természetes következménye-e. Talán mindakettő.

Itt tehát minden rendű és rangú ember „ért" a művészethez, ami ha úgy volna, nagyon örvendetes volna, mert ez azt jelentené, hogy megértené a művészek törekvéseit, elismerné a tudást, szeretettel foglalkozna a művészettel, mely mindenképpen egy magasabb szellemi atmoszférát

Gulyás János

Magyar Nemzeti Múzeum
1939. I. 27.

Anyaság. Ozorai Gulyás János olajfestménye.
Műcsarnok, Téli Tárlat.

Kurucok. Viski János olajfestménye.
Műcsarnok, Téli Tárlat.

Gulyás János: „Cigánylegény"

Magyarság 1932 febr. 14.

Gulyás János

wod

Pesti Napló 1933 szept. 23.
(Díjkiosztás és állami vásá-
lások a Műcsarnokban.)

U. 2366

Nyári délután c. mű-
vére dicsérő elismerést
nyert a fiatal művészek
[illegible]

hűr a büntetés enyhébb, mint a bűncselekmény, amelynek elkövetésére irányul.

Büntetés. A jogrend által kiszabott B.-ek közül, amilyenek *rend B.*, *fegyelmi B.* stb. legnagyobb a jelentősége a *kriminális B.*-nek. Vannak: 1. halál-B.; 2. testi B.-ek és pedig testcsonkító B.-ek és testi fenyítések; 3. szabadság B.-ek és pedig szabadságvesztés B.-ek relegatio (l. o.), confinatio (l. o.) stb.; 4. becsület B.-ek és pedig dorgálás (l. o.), megkövetés, pellengér és ehhez hasonló megszégyenítő B.-ek; 5. vagyoni B.-ek és pedig pénzb. (l. o.) és elkobzás (l. o.); 6. jogvesztési B.-ek és pedig hivatalvesztés, politikai jogok stb. elvesztése. Közöttük különbséget kell tenni *fő B.* és *mellék B.* között. Fő B.-nek a halál B. fegyház B. (életfogytig tartó v. időleges), börtön B., államfogház B., büntettek B.-ei, (fogházb. és pénzb. (vétségek B.-ei), végül elzárás B. és pénzb. (kihágások B.-ei). Mellék B.-ek: pénzb. hivatalvesztés (együttal kitüntetések és címek elvesztése), politikai jogok gyakorlásának elvesztése, viselt hivatal elvesztése, foglalkozástól (orvosi, bábai stb.) való eltiltás, a marasztaló ítélet hírlapi közzétételére való kötelezés, kitiltás. Katonai B.-ek *a)* csak büntettekre: halál B., börtön B., tisztségtől való megfosztás; *b)* csak vétségekre: fogságb., pénz B., elkobzás, jogok elvesztése, kitiltás; *c)* büntettekre és vétségekre egyaránt: elbocsátás és lefokozás. (Az ú. n. jogfosztás ellen. Ezen utóbbi szempont különösen, t. i. hogy a B. állapítja meg, mikor lehet vkit személyes szabadságától már ítélethozatal előtt is megfosztani, azaz letartóztatni, mikor lehet vkinél házkutatást tartani, bizonyos tárgyait lefoglalni v. testét megvizsgálni, megmotozni, miképen szabad a bűnelkövetéssel gyanúsított vagy terhelt egyéneket kihallgatni, ez a szempont teszi a B.-t rendkívül jelentőssé, úgy hogy a modern demokratikus szellemű államokban azt mint egy alkotmánybiztosítékot, az egyéni szabadság oltalomlevelét tekintik. A B. a bűncselekmények különböző súlyához képest, illetőleg aszerint, hogy az illető bűncselekmény melyik bírósághoz van utasítva, mint első folyamodású fórumhoz, különböző szakokon megy keresztül. A kir. törvényszékek elé utalt esetekben a per szakai: 1. a nyomozás; 2. a vizsgálat; 3. a vádaláhelyezés; 4. a főtárgyalás; 5. a perorvoslatok vagyis a felsőbb bíróságok előtti eljárás. Esküdtbíróság elé utalt ügyekben ugyanezek a szakok vannak, azzal a különbséggel, hogy a főtárgyalás nem egyszerűen a szakbírói tanács, hanem az esküdtszék és a bírói tanács előtt tartatik. A járásbíróság előtti eljárás szakai: 1. a nyomozás; 2. a tárgyalás; 3. a perorvoslatok. Ugyanilyen a közigazgatási hatóságok, mint rendőri büntető bíróságok előtti eljárás tagozata is.

Gulyás János: Carmen.

gett, élén a podesztával. Amint így körülállják nézegetik a szobrot, a podeszta felkiált:

— Hiba van a szoborban! Nagy az orra, kell javítani.

Azonban mindenhol akad egy okos emb aki nem engedi a már befejezett és jól megold művet a javítgatással elrontani. Így történt itt De, hogy a podesztának is elég legyen téve, M

Kárpáthy Jenő: Zebegény környéke.
Műcsarnok Szent István kiállítá

Gulyás János

Budavár. 1940. sept.

Gulyás János festőművész, XI.
Bicskei-u. 6. 459-013

Gulyás János

Érdekes "Női arckép" Gulyás János munkája.

Kvalitásos munka Hende Vince "Vita Nuova" c. müve.

"A vértanu" c. bibliai jelenet Leidenfrost Sándor érdekes, régi képe.

Elismerést vivnak ki Körmendi-Frim Ervin szép csendéletei.

A "Tavasz tárlat"-on bemutatott müveket értékeli, s méltatja "Cyrano" sign.-val közölt ismertetés.
A kiállitáson szereplő többi müvésznév felsorolását lásd: Kozma Lajos nevénél, az itt következő jelzet mellett:

ÉLET, Bp. 1914. VI. évf. ápr. 12. 15. sz. 469, 474, 475. lap.

Gulyás János

Ferenczy Károly, Germány Elemér, Glatter Gyula, Gulácsy Lajos, Gulyás János, Hende Vincse, Jakab Zoltán, ifj. Kampis János, Kandó László, Karlovszky Bertalan, Katona Nándor, Kimm Frigyes, Bánsághy Vince, Barkász Lajos, Baróthy Major Ernő, Barta Ernő, Benczur Gyula, Berkes Antal, Beszédes J. László, Bosznay István, Burghardt Rezső, Dobrovic Péter, Klammer Mariska, Zombory Lajos, Zádor István, Vidovszky Béla, Vesztróczy Manó, Vastagh Géza, Várady Gyula, Szmrecsányi Pajtás Ödön, Szlányi Lajos, Stetka Gyula, Rottmann Mozart, Reményi József, Pentelei Molnár J., Páldy István, Nádler Róbert, Kléh János, Kozma Lajos, Körmendi-Frim Jenő, Lechner Ödön, Leidenfrost Sándor, Ligeti Miklós, Marton Ferenc, Mednyánszky László, Moldován Béla. Ezek a művészek mutatták be munkájukat a Műcsarnokban rendezett Tavaszi tárlaton.
ÉLET, Bp. 1914. ápr.12. VI.évf. 15.sz. 469, 474-475. lap.

Gulyás Gyula

A művész a fotográfiai rétegzettségét, szerkezetét, folyamatát, belső mélységét egyszerű eszközökkel ért. Zéhellette monumentális sorozatában.

Szabó Júlia: A fotó mint a képzőművészet...
Művészet, 1978. március – 29. lap.

Gulyás János

A Józsefvárosi Kiállítóteremben 'A képeslap c. megrendezett tárlaton szerepelt.

Magyar Hirl p 1980/12/24/6

Wagner: Küldjön képes levelezőlapot

GULYÁS JÁNOS

A BUDAPESTI
LENGYEL INTÉZET
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT
A KUNSZENTMÁRTONI
KÖRÖS FOTÓKLUB

HÉTVÉGE KRAKKÓBAN

CÍMŰ FOTÓKIÁLLÍTÁSÁNAK
MEGNYITÓJÁRA
1999. FEBRUÁR 23-ÁN
17 ÓRÁRA
A LENGYEL INTÉZET
KIÁLLÍTÓTERMÉBE
(BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ U. 15.)

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:
KOVÁCS ISTVÁN KÖLTŐ

KIÁLLÍTÓ MŰVÉSZEK:
SZILÁGYI GYÖNGYIKE
TÍGYI JÁNOS
GULYÁS JÁNOS
KARDOS ZSUZSANNA
SZASZKÓ ANTAL

GULYÁS János építész

Emléktábla-avatás Ácson

Október 27-én délután 15 órakor ünnepi istentisztelet volt Ács községben. A gyülekezet – tagjainak önkéntes adományaiból – ősi temploma falára elhelyezte az emléktáblát, melyen több mint 70 áldozatnak a neve szerepel, akik a II. világháború és 1956 áldozatai lettek.

Az emléktábla avatásán *Bátky Miklós* esperes hirdette Isten megváltó, vigasztaló és megtartó Igéjét. *Dr. Szentirmai István* egyházmegyei gondnok vigasztalólag szólt azokhoz, akik elesett szeretteiket hosszú évtizedeken át csak titokban sirathatták meg. *Kovács István*, az egyházközség presbiteri jegyzője az áldozatok helytállását méltatta. „Ez a tábla is bizonysága annak – mondta –, hogy neveiket nemcsak kőbe véstük, de emléküket szívünkben hordozzuk".

Az ünnepségen részt vettek a szomszéd gyülekezetek lelkipásztorai is feleségükkel, továbbá *Tóth Dezső*, Ács polgármestere az önkormányzati tagokkal, valamint az ácsi római katolikus egyházközség hívei, élükön *dr. Kökény László* esperes-plébánossal.

Molnár István
lelkipásztor

Szekszárdi zenés istentisztelet

Sikeres erdélyi koncertkörútja után *Béres Ferenc* Liszt-díjas énekművész Tolna megye három településén – Szekszárdon, Gerjenben és Dunaszentgyörgyön – is bemutatta „Kegyelmet és igazságot énekelek" című műsorát. A megyeszékhelyen – felekezetre való tekintet nélkül – sokan összegyűltek, hogy részt vegyenek a vasárnap délelőtti istentisztelet keretében megrendezett hangversenyen. A 25. zsoltár eléneklése után *Szilvássy Géza* lelkipásztor felolvasta a 42. zsoltárt és imádkozott. Rövid bevezetőben köszöntötte a művészeket, az egybegyűlteket és hálaadással szólt arról, hogy elkészült a templomtető javítása, mely félmillió forintba került. Köszönetet mondott az építőknek, a gyülekezet áldozatkész tagjainak, az adományozó vállalatoknak, szövetkezeteknek, intézményeknek, Szekszárd város önkormányzatának, támogató segítségükért.

A műsorban elsőként J. S. Bach c-moll prelúdiuma és fúgája csendült fel *Hegedűs Valér* orgonaművész tolmácsolásában, majd négy XVI. századi éneket mutatott be Béres Ferenc. Ezután ismét orgonaművek következtek. Bach: Reménységem Isten, és Liszt: Tu es Petrus c. kompozíciói szólaltak meg. A hangszerszóló után kuruckori énekek hangzottak el. *Lipcsey Edit* művésznő az Ave Mariát énekelte orgonakísérettel és előadta a „Halleluja" énekeskönyv 223. darabját: „Az Úr csodásan működik". Hatásos volt Boelmann Toccatája és Beethoven: Az égbolt hódol című szerzeménye. Végül Béres Ferenc elénekelte a „szeretet himnuszát", melyet az I. Kor. 13. alapján *Keresztury Dezső* szedett versbe és *Daróci Bárdos Tamás* zenésített meg.

Lemle Zoltán

Presbiteri konferencia a békési egyházmegyében

A békési egyházmegye presbiterei számára konferenciát tartottunk Gyulaváriban. A meghívott előadók és a résztvevők megnyilatkozásaiból a *megújulás igénye* csendült ki egybehangzóan.

Hamar István szolnoki lelkipásztor a mai ház felépítésének „tervrajzát", azaz bibliai alapjait vázolta. A teljes Szentírás arról tesz bizonyságot, hogy az Isten közösségében, az ő Felkentjének uralma alatt a lelki vezetők *közösségben*, világos szeretetben és önkamegosztással töltik be hivatásukat. – *Dr. Juhász Imre* szegedi gondnok arról szólt, hogy milyen „alapanyagból" építhet fel a lelki templom. Elmondta: a presbiteri szolgálat megtért és újjászületett presbitert kíván. – *Szabó Dániel*, a tiszáninneni egyházkerület világi elnöke a határon túli véregyházakban található példákat említette fel. A svájci, holland, skót és francia református presbiteriális „építkezése" arra késztet minket – mondotta –, hogy törekedjünk a nem lelkészi tisztségviselők felkészítésére, továbbképzésére. Élő hitű és tevékeny presbiterek munkája által az Egyház Ura gyülekezetté teheti azokat a gyülekezeteinket is, ahol jelenleg nincs lelkipásztor.

Az előadásokat *csoportos beszélgetések* követték, amelyeket presbiterek, lelkészek vezettek. A csoportmunka eredményeként a konferencia emlékezetében rögzítette a főbb gondolatokat: szerint kívánatos, hogy a presbiterek szolgálatban bekapcsolódjanak valamennyi gyülekezeti munkaterület ellátásába, az istentisztelettől a gyülekezetépítésen át a társadalmi misszióig.

Ezután a helyi gyülekezet ünnepi istentisztelet keretében adott hálát Urunknak az elmúlt időszakban adott áldásaiért. Gyulaváriban a templom tetőszerkezetét és a lelkészlakást a gyülekezeti tagok adományaiból, külső segítség nélkül újították fel. (A két év alatt elvégzett munkák 1,3 millió Ft-ba kerültek.) Az ezekről szóló beszámolót, miként a konferencia nyitó áhítatát is, *Nagy László* esperes tartotta.

Igehirdetéssel ugyancsak a miskolci főgondnok szolgált, I. Pt. 2,5 alapján.

A konferencia szeretetvendégséggel zárult.

Kádár Péter

Egyházközség alakul, templom épül

Nagyhegyes Debrecentől 18 kilométerre van, Balmazújváros irányában. A 2570 lelkes község az ötvenes években szerveződött, a környék 850 tanyájából telepítették be az embereket egyszoba-konyhás gádoros típusházakba. A hatvanas évek végére gyakorlatilag felszámolták a tanyavilágot, a „szocialista faluépítés" kerekedett felül. Templomra, egyházra, vallásra persze „nem volt szükség", ám a tanyáról bekerült emberek nem hagyták régi lakóhelyükön hitüket; voltak jó néhányan, akik ragaszkodtak vallásukhoz, Istenhez.

Már több mint egy éve, hogy megindult a nagyhegyesi reformátusok, Isten után vágyakozó emberek „felkutatása". Ebben a szervezőmunkában élen járt *Beregszászi Károly* ny. lelkész, *dr. Németh József* főorvos, persze még sokan mások, köztük a Bethánia CE Szövetség debreceni missziói munkásai. Ez év nyarán pedig *Berényi József* ny. lelkész evangélizációs hetet tartott, melynek eredményeként évtizedek óta nem tapasztalt ébredés, megújulás jelentkezett. Ma már havonta rendszeresen egy alkalommal istentiszteletet tartanak Nagyhegyesen, a volt pártházban. Megindult a vallásoktatás is: a múlt tanévben 15 gyermek járt hitoktatásra, az idén pedig már több mint ennek duplája.

Ilyen előzmények után november 3-án, vasárnap, gyűltek össze a nagyhegyesi hívek. Az Igét *Csoma György* hajdúvidéki esperes hirdette a János 4:1-14. versei alapján. Hangsúlyozta, hogy Sikárban csodálatos dolog történt, és most Nagyhegyesen is csodálatos dolog történik: hívő közösség, egyházközség formálódik. A nagyhegyesi és környékbeli hívek imádsága meghallgatásra talált, a gyümölcs beérik.

Az istentisztelet után dr. Németh József köszöntötte a megjelenteket, a helyi lakosokat, köztük *Bajusz Istvánné* polgármestert, *Molnár Lajos* iskolaigazgatót, *Juhász Attila* építész főmérnököt (aki egyben református lelkész is), továbbá a Debrecenből és Hajdúszoboszlóról érkezett vendégeket.

Molnár Elemér, a gyülekezet gondozó lelkésze ismertette az egyházi törvény egyházközség alakulására vonatkozó részét.

A gyülekezet tagjai és a vendégek

Elkészült a kérelem, melyben kérték a hívek (kb. 80 személy), hogy Nagyhegyesen egyházközség létesüljön, majd alakuljon meg a presbitérium, továbbá megépülhessen a templom és a parókia. Az egyházmegyéhez címzett kérelmet a hívek meghatódottan írták alá.

Ezek után dr. Németh József ismertette a templomépítési alapítvány ügyét, és az eddigi adományokat. Az első adományokat a hajdúszoboszlói és a nagyhegyesi evangélizációs hét perselypénze jelentette. *Jakob Romecs* német ny. evangélikus lelkész 1200 márkát adományozott, és ígéretett tett a további támogatásra. A debreceni és a hajdúszoboszlói CE-szövetség 25 ezer forintot, a helyi önkormányzat 100 ezer forintot adományozott, továbbá térítésmentesen adta a telket, amelyen a templom és a parókia fog épülni.

Juhász Attila építész főmérnök bemutatta és ismertette a tervét. A templom, a község iskolájához közel, az erdő mellett fog épülni. A jelenlegi elgondolás szerint 150 személy befogadására lesz alkalmas az építmény, villanyfűtéssel ellátva.

Széles Lajos

Ötvenéves a kisbéri templom

Isten kegyelmes szeretetéből templomunk ötvenéves lett. Ezt az eseményt november 2-án hálaadó istentiszteleten ünnepelte a gyülekezet. *Bátky Miklós*, a tatai egyházmegye esperese Salamon király templomszentelési imádságát olvasta fel az I. Kir. 8. fejezetéből, mint lekciót és imádságot. *Dr. Márkus Mihály* püspök igehirdetésének alapjául az Ézsaiás könyve 2. részének 1-3. versét vette. Az elcsüggesztő látszat ellenére a gyülekezetnek jó reménységgel kell lenni a mai ember istenkeresésével kapcsolatban. Az Isten Igéje ellen viaskodó eszmék – úgymond – elmúltak, ámde Isten Igéje és a Krisztus egyháza megmaradt, és meg fog maradni a jövőben is. Az ünnepélyes közgyűlésen *Vajs Tibor* köszöntötte a megjelent lelkészeket, akik *Balogh János* presbiter által erre az alkalomra tervezett emléklapot, valamint virágot kaptak.

A gyülekezetet *Balya László* tápi, *Kurucz György* vörösberényi, *Máté László* etei, *Eszlinger András* adászteveli lelkészek és *Asbóth László* oroszlányi evangélikus lelkész köszöntötte. *Dr. Bozori Endre* az Önkormányzat és a helyi Római Katolikus Egyház nevében mondott köszöntőt.

Ezután *Vajsné Fazekas Ibolya* lelkész ismertette a templomépítés történetét. A Kisbéri Református Egyházközség meglévő jegyzőkönyvében az első bejegyzés 1878. február 16-án történt. Ez arról szól, hogy Ászár, Kisbér és Hánta társegyházközséggé alakul. 1941-ig a kisbéri hívők Ászárra jártak templomba. 1939-ben az akkor 337 lelket számláló gyülekezet elhatározta, hogy templomot épít. Az egyház vezetői ekkor Kurucz Gyula lelkipásztor, dr. Balassa Sándor főgondnok, 1940 végéig Szür Bálint gondnok, a templomszenteléskor Baranya Mihály gondnok voltak. A tervezéssel Szeghalmy Bálint miskolci műépítészt bízták meg. Kivitelezők Gulyás János építész, Mészáros

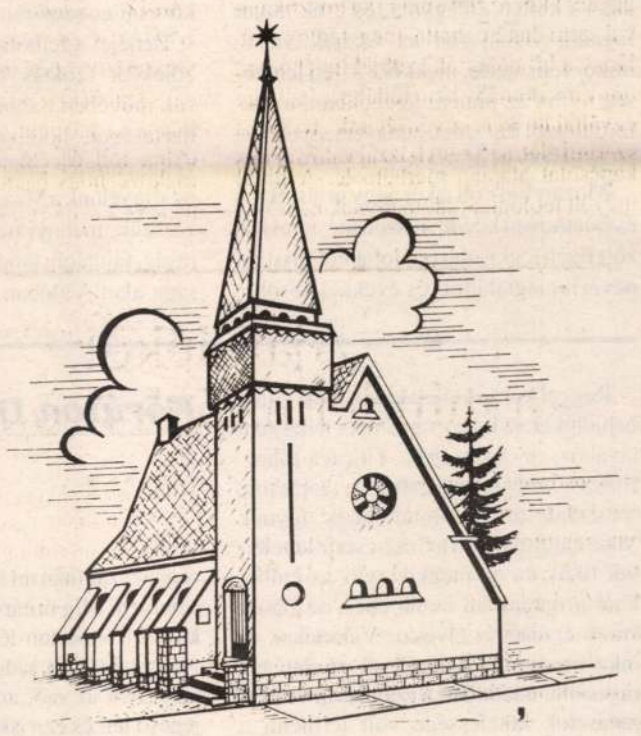

Ferenc asztalos, Hegedűs Ferenc miskolci ácsmester. A harangot 1940-ben az alig kész toronyba már felhúzták. Az összes költség 26 000 pengő volt. A templomot 1941. szeptember 28-án Lőke Károly esperes segédletével Medgyasszay Vince dunántúli püspök szentelte fel. Igét Győry Elemér egyházkerületi lelkészi főjegyző hirdetett.

A második világháborús sérüléseket szenvedett templomot id. Kardos Elek gondnok szervezésével – még Kurucz Gyula lelkipásztorsága idején – állíttatta helyre a gyülekezet. A 25 éves évfordulót 1966-ban, Illés József lelkipásztor és dr. Bakos Lajos püspök szolgálati idejében ünnepelték a hívek.

A templom teljes belső és külső felújítása 1989–1991 között *Hajpál Zoltán, Töltéssy Sándor* gondnokok és *Kardos Bálint* gondnok szervezésével és irányításával történt. Ehhez a hívek áldozatvállalása mellett a helyi Önkormányzat 50 000 Ft-tal járult hozzá. A belső felújítási munkákat *Sebestyén József*, a külső felújítást *Borsos Ferenc* kőműves mesterek és *Töltösi Sándor* asztalos mester végezte. A megszépült templom bent is ékesebb lett *özv. Eszlinger Andrásné* keresztszemes terítőivel, melyet az ötvenéves jubileumra készített.

Az ifjúság is részt vett az ünnepen. *Baráth Gabriella* és *Szász Károly* Händel egyik szonátájának részletét adták elő. *Horváth Zsuzsanna* szavalt, az iskolás gyerekek énekkel köszöntötték az ünnepet.

Dr. Márkus Mihály püspök záróimádsága után a Himnusz eléneklése következett, majd a vendégeknek asztalt terítettek.

Özv. Illés Józsefné

Elhunyt Király Péter

Egyházunk legidősebb lelkipásztora: Király Péter, életének 105. esztendejében november 9-én Abaújszántón elhunyt.

Karcagon született, de hosszú életét végig a Felvidéken töltötte. A Dédesen, Berentén, Edelényben és Aggteleken töltött segédlelkészi évek után Felsőzemplén és Észak-Abaúj vidékén lett lelkipásztor és szolgált évtizedeken át Málcza és Gercsely gyülekezeteiben. Itt nyert az Úrtól hűséges hitvestársat, akivel 72 éven át élt boldog házasságban. Fölneveltek 4 gyermeket, akiktől 7 unokájuk és 11 dédunokájuk lett. 100. születésnapján még megható bizonyságot tett az abaújszántói templomban, ahol előzőleg több éven át helyettesített. Négy éve temette el feleségét, azóta Erdőbényén élt *Balázs* fiánál.

Temetésén *Zergi Gábor* esperes hirdette az Igét, a síri liturgiát *Enghy Sándor* helybeli lelkész végezte. Búcsúztatták még *Sipos István* Szlovákiából, *Baksy Rezső, Madarassy Kálmán, Győri István* és *Sándor Endre* lelkészek.

T. I.

REQUIEM

Wolfgang Amadeus Mozartra emlékezünk

Európai zenekulturánk számos nagyszerű alakja között is kiemelkedő helyet foglal el Mozart, aki 200 évvel ezelőtt, 1791. december 5-én halt meg.

1756-ban, Bach halála után 6 évvel született, de teljesen megváltozott világban él, mint a lipcsei mester. Bach korában még a templom volt a zene elsőrendű helyszíne, Mozartéban már az operaház, a hangversenyterem lett az a hely, ahova zenét hallgatni járt a polgár.

Életének rövid 35 éve teljes élet volt. Szinte kész zeneszerzőként született, 4-5 éves korában már zongorázott, hegedült, 6 éves korában hangversenyezett. Hallásáról, zenei memóriájáról legendák keringtek, emlékezetből leírta Legrenzi helyenként 9 szólamú motettáját, amelynek kottáját féltve őrizték, csak a Sixtusi kápolnában volt szabad előadni.

A tehetségét felismerő muzsikus édesapa, Leopold Mozart ügyesen kihasználta két gyermeke tehetségét, jól menedzselte gyermekeit, a néhány évvel idősebb nővér, Nannerl és a kis Wolfgang hangversenykörútjait. Európa rövid idő alatt a szívébe zárta a Mozart-gyermekeket, ám az idő azt igazolta, hogy az ünneplés az attrakciónak, a különleges produkciónak szólt, hiszen mikor a csodagyermek felnőtt, megszűnt a szeretet. A szeretett szülővárost, Salzburgot megalázva kellett elhagynia, és csak akkor fogadta vissza fiát az osztrák város, mikor felismerte, mekkora üzleti lehetőség nyílik az ünnepi játékokban, az évfordulóktól független hangversenyekben, vagy a Mozart-Kugelban.

Mozart híd volt a két nagy óriás, Bach és Beethoven között, hiszen mesterei között Bach legkisebb fia, Johann Christian nevét is megtaláljuk, és évekkel később, ha rövid ideig is, Mozart zeneszerzésből leckéket adott az ifjú Beethovennek.

Életműve mintegy 200 órát kitevő muzsika. Ilyen mennyiségű zenét rövid 35 év alatt megírni, maga a csoda. Feljegyezték, hogy sokszor beszélgetés, vagy ebéd közben felugrott az asztaltól, hogy néhány – fejben komponált – ütemet papírra vessen, máskor a kész művet a postakocsiban mindjárt zenekari szólamokban írta le, fejében minden előre kész volt, sokszor a keze, tolla nem tudta követni gondolatait.

Zenéjét a felhőtlen boldogság kifejezőjeként szokták emlegetni. Valóban, sok művében hallhatjuk azt a gyermeki tisztaságot, boldog derűt, amely után valamennyien áhítozunk, de ha jobban odafigyelünk a Mozart-muzsikára, észrevesszük, mennyi tragikus elem, szomorúság, fájdalom lappang a felület boldogsága alatt. Valóban, Mozart élete nem volt boldog. Felhőtlen gyermekkorát apja feláldozta a világsikerért, de a világsiker közben is napról napra éreznie kellett, hogy nem becsülik igazán, produkcióját megtapsolják, megbámulják, de emberi szeretetet, megértést alig kapott. Családi élete sem volt boldog. Gyermekei meghaltak, felesége nem volt igazi hűséges segítőtársa. Magányos ember volt egész életében, utolsó útjára is csupán néhány barátja kísérte ki, felesége sem állt ott a sírjánál. Zenéje olyan, mintha a kegyetlen, szomorú, boldogtalan életből a maga által teremtett zenei tündérvilágba menekült volna, ahova csak néha szűrődött be az élet kegyetlensége.

Kérdezhetjük: egyházi zeneszerző volt-e Mozart? A válasz egyértelmű: nem, de sok egyházi művet is írt. Műveinek többsége hangszeres zene, hiszen ez volt a kor igénye. A divatnak megfelelően néhány tucat operát is írt, ezek a zeneirodalom máig legszebb operái közé tartoznak, minden operaház repertoárdarabjai. Dalaiban, áriáiban, kánonjaiban igencsak világi, néha vaskos tréfájú szövegek is előfordulnak. Írt szabadkőműveskantátát, de megszólal műveiben a bűnbánat, a hit, az Istenben való megnyugvás, megbékélés hangja is. Különösen kiérezhető ez utolsó művében, a Requiemben, amelyről tudta, hogy a saját halálára írja.

Teljes ember volt, teljes életet élt, ember-mivoltának minden szépségével, kínjával, mélységével.

A budapesti Kálvin téri templomban december 15-én délután 6 órakor zenés áhítat keretében emlékezünk meg a nagy osztrák mesterről.

Máté János

Háromszáz éves tintatartó

Comenius Ámos János, az Európaszerte híres cseh pedagógus az „Orbis pictus" – „A látható világ" című, Sárospatakon írt, de 1658-ban Nürnbergben megjelent művében az íródeák mesterségről ezt olvassuk: „Mi használunk lúdtollat, mellynek a csévéjét megmetsszük tollcsináló késsel, osztán belémártjuk a kalamárisba, melly bécsinálta tatik dugasszal (pöckővel) és a tollakat eltesszük a pennatartóba." A „kalamáris" szó a latin „calamus" = nádból készült íróeszköz szóból származik, ugyanis a rómaiak előbb rézből, majd nádszálból faragott vesszővel írtak a viasszal bevont fatáblákra, később a pergamenre.

A tinta használata a Krisztus előtti évszázadokban terjedt el. A Bibliában, Jeremiás könyvében azt olvassuk, hogy Bárúk tekercsre írt tintával (36:18). Jeremiás a Kr. e. VII. században élt, tehát ekkor már ismerték a Közel-Keleten a tintát, amelyet a tölgyfa levelén termett gubacsból készítettek. A tinta készítésének legrégibb magyar nyelvű receptjét Méliusz Juhász Péter debreceni református püspök a „Herbárium" – Orvosi füvészkönyv, Kolozsvárott 1578-ban megjelent művében írta le: „Törd meg ama jó mérő bécsi gallát (gubacsot), vess gálickövet, timsót és gummit, enyvet belé, főzd meg vizes borban."

Nyilvánvaló tehát, hogy a kalamáris egyidős a tintával. A kezdeti időkben a tintatartókat cserépből, majd keményfából állították elő. Később, főleg faluhelyen a tehén, ökör szarvából, ennek a végéből készült a tintatartó; ritkaság volt évszázadokkal ezelőtt az üveg tintartó. Ezeket az eszközöket csak íróasztal mellett, az iskolai padokban lehetett használni, ezért számít különlegességnek az a rézből készült úti tintatartó, amelyet *Johancsik Tiborné* budapesti lakos ajándékozott a közelmúltban az édesapja – volt debreceni diák – emlékére a Református Kollégium múzeumának. Johancsik Tiborné nemcsak az egyházművészeti, hanem az iskolatörténeti kiállítást is megnézte a Kollégiumban, és itt tűnt fel neki az a tárló, amelyben régi tintatartókat, tollszárakat, ceruzákat mutatunk be a látogatóknak. Két tolltartó is van a tárlóban az 1930–40-es évekből, de ezek i ritkaságok, mert a mai iskolás gyerek m nem tudja, hogy mi a fából készült, ese leg redőnyös tolltartó. Bevallom: a k tolltartóra úgy tettem szert, hogy a debr cen-Mester utcai templom szószékér hirdettem ki, hogy ha valakinek len régi tolltartója, adja át a múzeumna

A bemutatott úti tintatartó sárgarézb készült az 1600-as években. A 18 c hosszú tokan helyezték el a lúdtollakat tokhoz forrasztották a kis, fedéllel ell tott edénykét, a tintatartó két végét tu pános mintával díszítették. Régebben íródeákok, de egyáltalám az írni-olvas tudó ember útikészletéhez tartozott övre akasztható kalamáris, amely lehete jól zárható réz, üveg, ón, esetleg ezüst, lényeg az volt, hogy mindig kéznél le gyen. A tintatartó néha annyira kézne volt, hogy le sem lehetett tenni. Egy IX századból ismert festményen úgy látju a kódexet író, vagy másoló szerzetes hogy a jobb kezében tartja a lúdtollat, baljában pedig szaruból készült, tülök formájú kalamárist, amit már azért sen lehetett az írópolcra tenni, mert a tint kiömlött volna belőle. Okos megoldás nak bizonyult, amikor az ilyen tintatartó az írópolc, az iskolai pad végéhez erősí tették.

A múzeumnak ajándékozott úti tinta tartót nem az övre akasztották, hanem a övbe dugták, vagyis a nadrág korcába. A tintatartót nyilván megcsodálják majd kiállításon, mert ma a legtöbb embe golyóstollat, filctollat használ az íráshoz csak ritkán töltőtollat, vagy ceruzát.

Dr. Takács Bél

Körúton Dél-Amerikában

A Titicaca-tó

Reggel korán kellett kelni, mert vittek bennünket az inka és pre-inka nép szent tavához, a szépséges Titicaca-tóhoz. Először megreggeliztünk a tóparton. Vezetőnk azt ajánlotta, hogy igyunk Mate Cola teát. Ezt a Cola-cserje leveleiből főzik és ez megkönnyíti az ember létét a magasban és ha éhes, az éhség kínzó érzését is elveszi. Valamikor az inka nemesség, a királlyal együtt, ezt rágcsálta, állandóan a szájukban volt. A parasztok kötelessége volt termelni a Cocát és ellátni vele az urakat. Régi kerámiákon is látni, hogy az urak jobb pofájában ott van a Coca-massza. A parton lévő kis múzeum előtt egy öreg indián kötözött egy kis káka-csónakot, éppen olyat, mint amilyenre annakidején Thor Heyerdahl is építtette papyrusból a Ra I. és Ra II. nevű hajóit. Több ilyen csónakot láttunk a vízen.

Hydrofoil várt a parton. Beültünk és indultunk egy négy órás csónakkirándulásra. Hideg volt, takarókat kaptunk. Esett az eső. A Titicaca a világ legmagasabban fekvő tava. Hajózható, óriási, gyönyörű tó. És most elmondom, hogy az inka mítosz szerint az ő birodalmuk hogyan kezdődött. Kezdetben barbárok lakták a földet, sötét volt. A nagy úr, a Nap, megszánta ezeket a nyomorultakat és elküldte saját fiát, hogy hozzon világosságot és kultúrát. A Nap fiának a neve Manco Capac volt. Ezt látva a Hold is megszánta a világot és elküldte a saját leányát, akit meg úgy hívtak, hogy Mama Ocllo. Ő lett Manco Capac felesége. Mindketten a Titicaca vizéből merültek elő és léptek a szárazra azon a helyen, ahol a Nap és Hold szigete van. Pár órás csónakázás után mi is partra léptünk ezen a helyen. Míg útitársaim elmentek megkóstolni a parton lévő szép kis vízesés vizét, addig én videóztam. De hirtelen megeredt az eső, amiből egy perc alatt jégeső lett és ez visszakergetett bennünket a csónakba. A vízesés, mely egy csatornán keresztül a tó *alá* folyik, ugyancsak szent volt az inka nép hitében. Útivezetőnk, Carlos, hozott belőle egy kis tállal és leszakított hozzá egy kis ágat az egyik fáról. Mikor elindultunk, elmagyarázta, milyen volt valamikor az inka fogadalom. Aztán egyik utastól a másikhoz lépett és „megkeresztelte" ősi inka módra. Hozzám is odalépett, háromszor megspriccelte a fejemet a vízbe mártott ággal, és ezt kellett utána mondanom: ama sua= nem lopok, ama llulla (ejtsd: juja)= nem hazudok, ama guella (ejtsd: kveija)= nem lustálkodom.

Komolyan vették ezt a fogadalmat az indiánok? Azt mondhatnám, hogy „elég" komolyan, mert aki ezeket megszegte, azt megölték. Itt ragyogó alkalmam nyílna arra, hogy a keresztyén egyházfegyelem kérdéseit tárgyaljam, de nem teszem. Gondolkodjék rajta, aki akar. Két másik érdekes kérdésre azonban szeretnék kitérni. Egyik a parancsolatok kérdése. Sokak szerint, mivel parancsolatok vannak, pl. a Tízparancsolat, a vallás ezzel a szóval kezdődik: Ne…! Én egy másik szempontot veszek. Miért volt olyan az inka fogadalom, mint amilyen volt? Mert a fejedelem jól ismerte a nép természetét: loptak, hazudoztak és lustálkodtak. Ilyen „jó szokások" mellett nem lesz se béke, se állam, se civilizáció. Miért olyan a Tízparancsolat, mint amilyen? Mert tükröt tartott a pusztában vándorló zsidók elé: ilyenek vagytok, szaladgáltok az idegen népek hamis „isteni" után, bálványokat csináltok, esküdözéssel igyekeztek szépíteni a hazugságot, elfeledkeztek a szombatról, a gyerekek és az „aranyifjúság" engedetlen és szemtelen a szüleivel, vitás ügyeiteket ököllel, vagy késsel intézitek el, megölitek a másikat, kujonkodtok, loptok, csaltok, befeketítitek a másikat és önzésetekben kellene minden, ami a másiké… Isten mindezt utálja, Őt mindez megszomorítja, megharagítja. Az Ő népe ne legyen ilyen, ezekre a gödrökre különösen vigyázzon élete útjain.

A Tízparancsolat az egész emberiség tükre. A minap hallgattam a telelvízión egy angol „punk" hegedűművész, *Nigel Kennedy* hangersenyét. Fantasztikus jól játszott. Beszélgetés közben, hogy mit gondol más művészekről és általában az emberekről, azt mondta: A frakk, a selyem, a vasalt finom ruha alatt *mindenki csak egy állat*. Megdöbbentem: Igaz ez? Ilyenek volnánk? Húzok egy még élesebb vonalat. Valaki azt mondta: ha felvágnak egy embert, belülről éppen úgy néz ki, mint egy disznó, amit felvágtak. Igaz-e, nem igaz-e, nem tudom, nem hasonlítottam össze a kettőt. De már a gondolat is megijeszt, sőt undorít. Mikor ilyenek jutnak eszembe, szinte kikiabál a Bibliából Dávid éneke: „Uram! Micsoda az ember, hogy tudsz felőle, és az embernek fia, hogy gondod van reá?! (Zsolt. 144:3.)"

A békességet, nyugalmat, amit itt a Titicaca-tó vizén, az egész környék szinte misztikus csendjében éreztem, nehéz akármi máshoz hasonlítani.

Csónakunk kikötött Copacabana-ban. Elhagytuk Bolíviát, de én egy pillanatra megijedtem: Hova kerültem?! Mert új idegenvezetőnk így mutatkozott be: *Vladimir vagyok*. Egy igazi perui indián Vladimir! Rendkívül kedves, udvarias fiatalember volt. Tehát immár Peruban voltunk. Puno-ba igyekeztünk. De a szállodába éppen csak betettük a pogygyászt és pénzt váltottunk. Itt egy kis infláció lehetett, mert *húsz amerikai dollárért 16 és félmillió Inti-t adtak!* Azóta már új pénz van Peruban, a Sol. Levágtak hat nullát.

Innen siettünk egy ritka érdekes helyre.

Motorcsónakkal húsz perces út és egy mesterséges szigetre értünk. Itt él az Uros indiánok egy csoportja. Távol a parttól, jól benn a Titicaca-tó vizén, villany, gáz, telefon, rádió, televízió nélkül. Mint száz évekkel ezelőtt. A szigetet maguk építik a vízben növ nádból, hínárból, ami éppen nő a tavon Ez alulról állandóan rothad, tehát felülrő mindig javítgatni kell. A szigetet semm se köti semmihez, ringatózik a vízen és szél egyszer erre, egyszer arra visz Ugyanabból, amiből magát a szigetet építik, viskókat is csinálnak magukna Ez az otthonuk. Az udvaron vastag van a szalma, azon jártunk. A civiliz cióra csak az emlékeztet, hogy van isko és az udvar közepén röplabdáznak gyerekek. Disznókat hizlalnak, barom tartanak. Ahogy megérkeztünk, jöttek az asszonyok, leültek egymással sze ben két sorban az udvaron és kiteregett áruikat: pulóverek, terítők, faliszőn gek, rengeteg! Mindent maguk fonn festenek, kötnek, szőnek. Ebből nekik a dollár, ebből élnek. Minde vásárolt, én is. De ami a szigeten legjo ban tetszett, az a gyerekek éneke volt. iskola kicsit úgy nézett ki, mint e istálló. A gyerekek piszkosak voltak, remekül énekeltek! Villogott a szemi villogott a foguk, tele torokkal úgy ér keltek, mint a megszállottak. Egy dalt ősi inka nyelven, azaz quechua nyelv adtak elő. Ez is, meg minden más ra van a video-kazettáimon és a quech dalt meg fogom csinálni énekkarra is. H valami, hát ez eredeti ritkaság. Elmen ben ez jutott az eszembe: „Áldjad, e lelkem, az Urat!… Aki vizeken építi f az ő palotáját…" (Zsolt. 104:1,3).

(Folytatjuk)

Papp Ák

Gulyás Jánosné

kiállitott Oroszházán iv4-V.15 a VII. Pedagógus

Képzőművészek tárlatán

Rajztanitás 1976/3/32

PGyné:Kiállitások

NY. GULYÁS JENŐ
Budapest, 1920

1946-ban fejezte be főiskolai tanulmányait, mesterei Kandó László, Burghardt Rezső és Aba-Novák Vilmos voltak. Tanulmányuton Olaszországban, Franciaországban és Hollandiában járt. Az ötvenes évek óta szerepel a művészeti életben, egyéni tárlata 1963-ban Veszprémben, 1964-ben a Magyar Optikai Művek kulturházában volt. Az Alba Regia-dij (1958) kitüntetettje. - Gazdag festői kulturáju, alapos, s ugyanakkor friss, erőteljes stilusu alkotó, képeit szép részletmegoldások, impresszionisztikus szinvilág jellemzi. Előszeretettel ábrázolja a dolgozó, munkálkodó embert, s a tájba telepitett ipari objektumok szépségeit.

Művészéletrajzok 1975

Gulyás Jenő

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ

1963 -JUN 20

— GULYÁS JENŐ FESTŐMŰVÉSZ, aki nemrég a Képzőművészeti Alap veszprémi bemutatótermében aratott nagy sikert alkotásaival, most a járási pártbizottság támogatásával Balatonfüreden, az új pártszékházban készül bemutatni legújabb műveit. A kiállítást jövő hónap elején tervezik megnyitni.

rás tsz-eiben mar
sítve, másutt még kézi erővel sz
badítják meg az állatokat a vá
tag téli bundától. A hossz i
sok helyütt megviselte az ál
mányt, s így egy juhról átlagb

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NAPLÓ

1970 NOV 5

Csütörtök, 1970. november 5.

Meghalt Gulyás Jenő

festőművész

Tegnap értesültünk a tragikus hírről: ötvenéves korában elragadta a halál Gulyás Jenő festőművészt.

Élete, művészete sok szálon kötődött megyénkhez. Csaknem két évtizedig lakott Csopakon, aktívan részt vett a megye képzőművészeti életében. Veszprémi és országos kiállításokon rendszeresen és sikerrel szerepelt. A balatoni piktúra jeles és érdekes egyénisége volt. A tó tüneményes világa mellett a peremartoni gyár, a vegyipari munkások, bányászok élete ihlette leggyakrabban a jól felkészült alkotót.

Még a főiskola elvégzése előtt megismerte a francia, holland, olasz festészetet: hatott rá Aba-Novák Vilmos munkássága is. Képein a nagybányai mesterek felfogása uralkodik, témái a táj és az ember.

A „Vegyipari munkás", a „Kénkemencék", az „Aknavájár" és a balatoni képek, s a tárlatlátogatók ezrei őrzik Gulyás Jenő emlékét.

Állást keres? Itt talál!

Lakatos, hegesztő, marós szakmunkásokat felveszünk. Üzemi konyha, munkásszálló van. 44 órás munkahét. Gépjavító Alkonás, Nemesgulács. (500)

16 évet betöltött lányokat szövőnek felvesz a Pamuttextilművek Jacquard Szövőgyára. A betanulási idő 12 hét. Jelentkezés írásban a PTM Jacquard Szövőgyár Üzemgazdasági Osztályán Budapest, XIII., Szekszárdi út 19—25. (501)

Magyar Pamutipar Budapest, V. ker. Ujpest, Erkel u. 30. felvesz szakképzett szövőket, fonókat, továbbá lányokat 15 éves kortól betanulónak. (546)

Gyógyszertári Központ felvételre keres férfi munkaerőt, csomagolói és gépkocsi kísérői munkakörbe. Jelentkezés: Veszprém, Kabay János u. 1. (67)

A Veszprém városi Tanács VB Városgazdálkodási Üzeme mérnöki, vagy építészmérnöki képesítéssel rendelkező műszaki vezetőt keres. Fizetés megegyezés szerint. Jelentkezés: Veszprém, Jámán K. u. 1. (17)

Balatonyvidéki Vendéglátó Vállalat Műszaki Telepe Veszprém, Szabadnép u. 3. sz. alatt felvételre keres kőműves, villanyszerelő, vízvezetékszerelő, központifűtésszerelő szakmunkásokat. (63)

Balatonyvidéki Vendéglátó Vállalat Veszprém, Almádi út 1. sz. alatti új irodaházba felvételre keres hentes és konyhamérleges szakmunkásokat. (64)

A Veszprémi Szigeti József Cipőgyár felvételre keres asztalos szakmunkásokat férfi és női segédmunkásokat és ifjúmunkásokat. Jelentkezni lehet a vállalat személyzeti osztályán. (30)

A kép is a cikk is
Gulyás Jenőről kól.
Mert, Gulyás Gyula??

Magy[illegible]ányban befejezték az aratást

A magyarpolányi Petőfi Termelőszövetkezet pénteken — elsőnek a devecseri járásban — befejezte az aratást. A nagy munkában nemcsak a termelőszövetkezet tagjai feszítették meg erejüket, de a községben lakó üzemi munkások és családtagjaik is értékes munkát végeztek. A közös összefogás eredményezte a nagy munkával való gyors végzést.

MUNKA KÖZBEN GULYÁS JENŐ FESTŐMŰVÉSZ a peremartoni Ipari Robbanóanyaggyárban. A művész munkáját Szabó Gellért gyárigazgató is figyelemmel kíséri. — (Riportunk a 2. oldalon.)

építéséhez ...

a község lakosságának buzgólkodása láttán — a szovjet katonák. Nagyszerű, baráti gesztus!

És hogy a járásban mennyire nem íróasztali izzadmány a lakosság társadalmi munkájának tervezése, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a munkafelajánlások végleges számbavétele után kiderült: nem is 1 millió háromszázezer forint értékű munkával, hanem kétmillióval kíván hozzájárulni a lakosság a tervezett létesítmények elkészítéséhez.

A járásban jól halad a községfejlesztés. A tervkészítésnél nemcsak a szükségletekkel számoltak, de bekalkulálták a lakók „türelmetlen önzését" is. Bárcsak a nagyobb létesítményeket kivitelező vállalatokban is ennyi buzgóság lenne!

(t. l.)

Két szovjet ... ankétja Sümegen

Élénk érdeklődéssel kísért ankétot rendezett Sümegen csütörtökön a sümegi járási nőtanács és a járási MSZBT a Szovjetunió és az Asszonyok című magyar nyelvű lapokról. A vitaindító előadást Szegő Imre elvtárs, a Szovjetunió című lap felelős szerkesztője tartotta. Elmondotta, hogy a lap 16 nyelven jelenik meg és száznál több országban olvassák. A néhány évvel ezelőttihez képest háromszorosára emelkedett hazánkban is a lap olvasóinak tábora. Az Asszonyok című lap olvasóközönsége is egyre szélesedik. Ma már 80 ezer példányban fogy el hazánkban.

A bevezető előadás után a vitában felszólalók számos érdekes javaslatot tettek a lapok szerkesztőinek. A vitát követően két filmet vetítettek le a Szovjetunió életéről az ankét részvevőinek.

Az ankét szervezése közben több mint háromszorosára emelkedett Sümegen a két szovjet lap olvasóinak tábora.

A veszprémi Petőfi Színház következő előadásai

BALATONFÜRED: *július 21, vasárnap, 1/2 9 ór*

szabadtéri előadás

KISASSZONYOK A MAGASBAN

(8699)

1963 JUL 20

„A rakodópart alsó kövén ültem...”

Műteremlátogatás Gulyás Gyula festőművésznél

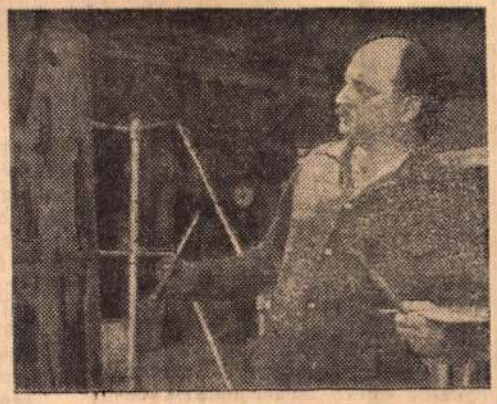

A hőség — már a reggeli órákban — szinte kibírhatatlan. Szerencsére könnyen megtaláljuk a zsindelyes házat. Ahogyan a csopakiak mondják: „azt a fatetőset.” Gazdája: festőművész. Ő fogad. Ő az, aki a fullasztó nyár tengerfenekén biztos helyre, jó hűvösre, a „búvárharang-diófa” alá invitál. Enyhet adó árnyékban nem hervad el a beszélgetés. A szó emlékeket idéz: sok szépet, de még több keserveset. Életrajz rakódik össze a szavakból.

*

Gulyás Jenő így beszél:

— Apám orvosnak szánt, de én már közvetlenül az érettségi után a „rakodópart alsó kövén” vártam a munkát. Nagynehezen kaptam a nagyon nehezet: rakodó lehettem az uszályokon. Kitörölhetetlen nyomot hagytak bennem a megfigyelt arcok. Első zsengéim róluk szóltak. Tehát nem orvos, hanem „csak” festő lettem...

Érdemes volt kivívni ennek a „csak”-nak az igazát. A piktúráért megharcolt harchoz fegyverek kellettek. Aba Novák Vilmos és Burghardt Rezső tehetségeket képeztek ki. Műhelyükben a művészet újoncai olyan barátságot kötöttek, aminek 22 év óta

sem árthat az idő.

— Ilyen az én Nagy Gyulához fűződő barátságom — mondja a hivogató szépségű tájak festője. — Mi, ketten, együtt felvételiztünk a protekciósokkal. És 1940—41-ben mindkettőnknek „esélyteleneknek” egyszerre sikerült.

Nem mondja Gulyás Jenő, de mi ismerjük e helyes döntés bizonyítékait. Van belőlük bőven. Közülük való, hogy egyik rajza már 1941-ben Párizsba is eljut. De mint mindennek, Gulyás indulásának is a háború vet véget. Neki is fel kell tápászkodnia.

Szilárd lépcsők vezetik a jövőhöz. 1957-ben a SZOT küldöttsége az ő alkotását viszi a moszkvaiaknak ajándékba. Székesfehérvárott 1958-ban neki ítélik az Alba Regia-díjat. Megyei képzőművészetünk erejéről és rangjáról beszélve — az ő nevét azonnal az elsők között kell említenünk.

— Dolgoznom kell — mutat a műtermére, amely most a szabad ég alatt van — és eleget kell tennem a szocialista szerződésnek...

Erről a szerződésről beszélni — kötelesség. Gulyás 1960 óta mindig megújítja a Peremartoni Ipari Robbanóanyaggyárral. Vállalja az üzemi élet művészi megörökítését. Tavaly tíz festményen és számos rajzon örökítette meg a középdunántúli Széntröszt bányászainak életét. Hét hónapig súlyos betegség vette ki kezéből az ecsetet, de azért

az ipari képek,

a portrék megszülettek: a gyár dolgozói figyelemmel kísérhették a művész helyszínen végzett munkáját. A megfigyelők között Szabó Gellért művelt, műértő igazgatóval együtt az Anyagpróba című kompozíció hőse — Makki Lajos — és Molnár István főművezető is gyakran hallatja véleményét. Meg-megszólal Soós Zoltán, a Népszabadságban közölt Gulyás-portré eleven alakja is: „Híres emberré tettél!” — mondja nevetve.

A festőművész a gyárban ipari képeket, ipari tájakat komponál. Néha arra is jut ideje, hogy egy-egy tsz-dolgozó portréját megfesse.

— Művészetem, festői életérzésem felfokozódott, mióta az élettel szorosabb a kapcsolatom.

Gulyás második otthona a peremartoni gyár. Ott, az iskola fölött olyan neonfényes kis

lakást rendeztek be

számára, olyan régóta óhajtott műtermet, amilyenről a szalonok festői nem is álmodhatnak. A véleményt megerősíti a feleség is, aki jóban és rosszban 18 éve kitséri művész-párját a családásokkal, sikerekkel változatos úton.

*

Egy igazi művész útja számos meglepetést ígér. De ezek már nem kiszámíthatatlanok. Az apától örökölt felelősségérzet, a mesterektől kitűnő tanítványként átvett ábrázolókészség elvitathatatlan erényei Gulyásnak. Egyéni látásmódban, koloritban, tárgyi gazdagságban a legjobbakkal verseng. A szocializmus építését megörökítő kompozícióiban a még nem szabad népekhez szóló biztató üzenetet érezzük. Nem csoda, hogy a haladást szolgáló művészegyéniségek nevei között emlegetjük, jegyezzük meg az övét is.

Csorhát József

NAPLÓ
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

A nézetazonosság teljes a szov[...] és magyar párt és kormány kö[...]

Politikai síkon **teljes nézetazonosság áll fenn pártjaink és kormányaink között a szocialista világrendszer megszilárdításáért, a világ kommunista- és munkásmozgalma egységének erősítéséért folyó harc valamenynyi kérdésében** — közös ellenségünk a nemzetközi imperializmus ellen, továbbá a békéért és a kommunizmus eszméinek diadaláért vívott harcban. Mindez meghatározza pártjaink és kormányaink akcióegységét, megsokszorozza erejüket és befolyásukat.

Az egyre erősödő gazdasági kapcsolat példái után, kiemelte a szovjet kormányfő:

— Pártunk úgy vélekedik, hogy a jelenlegi viszonyok között a szocialista országok közötti sokoldalú együttműködést, a nemzetközi szocialista munkamegosztást, a kommunizmus felé haladó országok és népek gazdasági, politikai és kulturális fejlődésének időszerű követelményei indokolják. A teljes szuverénitáson, **egyenjogúságon és kölcsönös előnyökön alapuló együttműködés tervszerűbb és gyorsabb fejlődést biztosít a népeknek.**

A személyi kultusz táp a népellenes erőknek

Elvtársak! A magyar dolgozóknak a szocialista építésben aratott sikerei — a Magyar Szocialista Munkáspárt politikájának eredményei. Magyarország azok közé az országok közé tartozik, amelyek különösen megsinylették a személyi kultuszt.

Manapság akadnak olyanok, akik megpróbálnak árnyékot vetni pártunk XX. kongresszusára, tagadják annak nagy jelentőségét a nemzetközi kommunista mozgalom számára. S[...] tottak, hogy elferc[...] 1956. őszén Magyaro[...] bement eseményeket. Cs[...] miféle egészen különlege[...] lehetnek azoknak, akik a [...] kel ellentétben nem az i[...] listákra, nem a szocialista rendszer ellenségeire, hanem a testvér pártokra hárítják a felelősséget a magyarországi ellenforradalmi lázadás kitöréséért.

A magyarországi ellenforradalmi zendülés egyik tanulsága a kommunista világmozgalom számára abban rejlik, hogy a személyi kultusz a tömegektől való elszakadáshoz, a szocialista törvényesség durva megsértéséhez vezet, tehát tápot ad a népellenes erőknek.

Pártunk a nemzetközi erőviszonyok mélyreható elemzése alapján azt az óriási jelentőségű következtetést vonta le, — szintén a XX. kongresszuson —, hogy a jelenlegi viszonyok között a világháború nem végzetszerűen elkerülhetetlen, hogy azt el lehet, s el is kell hárítani.

Az SZKP vezetője hangsúlyozta:

Sem a szocializmus és a kommunizmus építéséhez, sem a világforradalom meggyorsításához nincs szükség világháborúra.

Lenin már 1918-ban „Különös és szörnyűséges" című cikkében a „baloldali" kommunistákat bírálva ezt írta: „Talán úgy vélik a szerzők, hogy a nemzetközi forradalom érdekei megtiltanak bármiféle békét az imperialistákkal?... Az ilyen nézetek szerint az imperialista hatalmak közé beékelt szocialista köztársaság nem köthetne semmiféle gazdasági szerződést, nem létezhetne, hacsak el nem repülne a Holdba..."

A kommunisták a kapitalizmus teljes felszámolásáért harcolnak, azért, hogy győzedelmeskedjék a [...] útján kell [...]vívnunk.

Ha az ilyesfajta „teoretikusok" álláspontjára helyezkedünk, **szem előtt kell tartanunk e „jog" másik oldalát is.**

E logikát követve az imperialista országoknak „joguk lenne" arra, hogy a tőkés rend helyreállítása végett háborút robbantsanak ki a szocialista országok ellen.

A Szovjetunió sohasem veti be elsőként a termonukleáris fegyvert, nem fogja kirobbantani a világháborút.

Egész hatalmunkat a békéért vetjük latba, a szocialista országok és a tőkés országok békés egymás mellett élésének megszilárdításáért harcolunk. Nem esedezünk az imperialistákhoz, hanem tettekkel harcolunk a békéért, s a szocialista országok gazdasági és katonai hatalmára, a nemzetközi munkásosztály egységére, a nemzeti felszabadító mozgalomra, a békeszerető népekre támaszkodunk.

Kitartottunk és ki fogunk tartani a különböző társadalmi rendszerű államok békés együttélésének lenini elvei, mint olyan politika mellett, amely megfelel a népek létérdekeinek.

Nagy megelégedéssel állapítjuk meg, hogy az SZKP és az MSZMP nézetei teljesen egyeznek a mai világ legégetőbb kérdéseiben.

Remény van a háromhatalmi egyezmény megkötésére

Elvtársak! Néhány szót kell szólnom arról a véleménycseréről, amely Moszkvában, a Szovjetunió, az Egyesült Államok és Anglia képviselői között folyik a nukleáris fegyverkísérletek betiltásá-

1984 APR 24

1021

Gulyás Jenő festőművész csepeli kiállítása

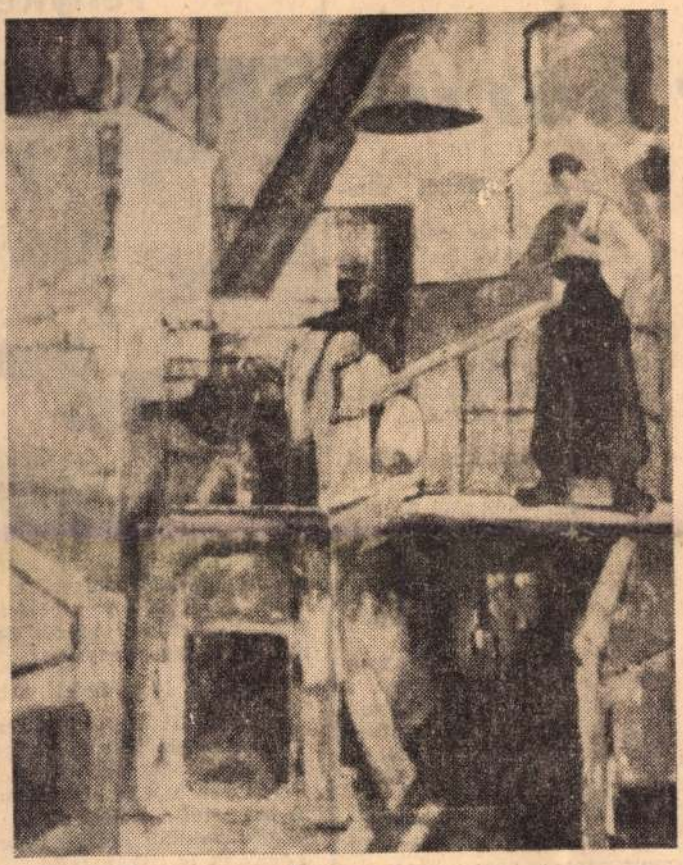

Üzemrész

Már a múlt évben kilenc képzőművévszeti kiállítást rendeztek Csepelen, s a szép kezdeményezés most jelentős állomásához érkezett. A tanács népművelési csoportja és a Hazafias Népfront XXI. ker. Bizottsága rendezésében nyílt meg *Gulyás Jenő* festőművész kiállítása.

Fontos esemény ez.

Az esztétikai nevelés kérdése ma már mindinkább előtérbe kerül. Művelődéspolitikánk is felismerte a jelentőségét. Az esztétikai nevelésnek számos területe van, nem szerény helyen áll a látáskultúra fejlesztése. Ezt szolgálják többi között a képzőművészeti kiállítások is kerületünkben. Küzdhetnénk-e célszerűbben a téves nézetek, a gicces ártalmai és a közízlést rontó egyéb hatások ellen? — Aligha.

Gulyás Jenő csepeli bemutatkozása külön is örömet kelt, mert személyében olyan festővel ismerkedünk meg, aki a munkásemberek világát, életét, veti vászonra. Tehetsége korán megnyilatkozott, és *László Fülöp* világhírű portréfestőnk is felfigyelt rá. Londonba hívta, de az utazás László Fülöp halála miatt nem valósulhatott meg.

Ferenczy Károlyt vallja mesterének, stílusának eredőit a nagybányai iskolában kereshetjük. Mindamellett nemcsak megőrizte, hanem kibontakoztatta egyéni stílusát, melyre a világos tónusok, líraiság és realista látásmód jellemző. Gulyás Jenő két dunántúli üzemmel is szocialista szerződésben áll. Megihleti őt a Peremartoni Vegyiművek és a dudari bányák hétköznapi élete. „Rembrandt is az embert festette!" — ez szinte jelmondata is.

Képei közt találunk portrékat, csendéletet — az Olvasó nő című képe Alba Régia-érmet nyert —, üzemrészletet, balatoni tájképet, bányászt, parasztot és üzemi munkást ábrázoló festményeket. „Leszállás a bányába" című képe szokatlanul komornak hat. De a bányászok sohasem nevetnek, ha a föld mélyébe szállnak.

Legnagyobb erőssége a képek szerkezeti megoldása. Mintha valamiféle magasabb rendezési elv érvényesülne. Tudatos alkotás ez, mindent a maga helyére tevő. A munkások világa előítéletektől mentes. Ezt a levegőt árasztják képei is.

Portréi erőteljesek. Róka bácsi valóban a magyar paraszt, ha Arácsról való is. A Vájártanuló dunántúli üzenetnek is beillő. Önarckép bányászkobakkal — mondhatunk-e többet róla? — élethű. A csopaki tájkép, a Balatont ábrázoló festmény hamisítatlan ízű. A Sakkozók című képét édesapja emlékére alkotta. Bátor kísérletnek hat a szerkezeti megoldása. A töprengést, a szellem küzdelmét aposztrofálja.

A peremartoni munkások ámultak azon, hogy milyen szép az ő világuk, ha festő ecsetje festi. Élményükben most a csepeliek is osztozhatnak.

Hajtun József

★

GULYÁS JENŐ festőművész kiállítása a Hazafias Népfront XXI. ker. bizottsága helyiségében (XXI., Kalamár József u. 18.) tekinthető meg, naponta.

Magyar Hírlető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
CSEPEL

ZOLGÁLATÁBAN

TÚTON
kenyér körül

ÉRGYÁRBAN
ÉTELEK
SÉGRŐL
FOGYASZTÓNAK?

A raktárban, a futószalag végén lessük a kenyereket. Néhányat mérlegre teszünk. A súly megfelelő.

A Rákóczi Ferenc úti sütöde hétköznapokon csaknem hétezer darab kenyeret ad a fogyasztóknak. Ez 130—140 mázsa. Pénteken, szombaton a sütés mennyisége 170—190 mázsára emelkedik.

„Friss" kenyér és „állott" kenyér

A királyerdeiek szeretik a Vércse utca 2. szám alatt levő, 21 468-as KÖZÉRT-boltot. S ennek oka van.

Tolnai Frigyesné vezetőhelyettes mondja: mi szeretnénk mindig friss, szép kenyeret adni vevőinknek, de ez nem rajtunk múlik. Vásárlóink többször panaszkodnak, hogy ragacsos a kenyér.

A kimutatások szerint a raktárban 150 kiló „másnapos" kenyér volt, 8,30 perckor — látogatásunkkor — már csak 76 kiló. Reggel 6 órakor kaptak 100 kiló friss, meleg kenyeret, s ezt a nap folyamán még 300 kilóval egészítik ki. Az arányok megfelelők, a szállítás is. Ha minden nap így alakul, a királyerdeieknek nem lesz különösebb panaszuk a kenyérre.

Balogh Károly, a 21 444 számú bolt igazgatója mondja: „Naponta ezer, ezerszáz kilogramm kenyeret adunk el. A nagy mennyiségben előfordul, hogy egy-egy darab sületlen, vagy keletlen, törött, vagy égett kerül a vásárlókhoz.

Igaza van, a polcon találunk néhány olyan kenyeret, amely nem felel meg a szabványoknak.

A törvényes előírások szerint a kenyér 72 óráig (három napig) hozható forgalomba.

— Helytelen szemlélet — kan kérnek szikkadt süteményt.

A Tanácsház tér sarkán levő tejivóban (21 751 sz. bolt) *Veres Jánosné* arról panaszkodott, hogy bár reggel öt órakor nyitnak, de csak hat óra felé kapnak friss péksüteményt s így sokszor nem tudják kielégíteni a vásárlókat. Ilyen máshol is előfordul.

A lakosság nem károsodhat

S végül néhány szót a mérésről. A belkereskedelmi miniszter rendelete szerint a kenyeret darabszám hozzák forgalomba (felvágva is!) és csak a fogyasztó kívánságára mérik.

A vevőnek joga van nem elvinni a levágott darabot, s az is gyakorlat, hogy a boltok utólag is kicserélik a minőségileg kifogásolt árut. Lehet, hogy a nem mért kenyereknél néhány deka súlydifferencia mutatkozik, de ez globálisan kiegyenlítődik s a lakosság semmiképpen nem károsodhat. A rendelet a gyors kiszolgálást segíti elő s a vásárlók érdekét tartja szem előtt.

Czirfusz János

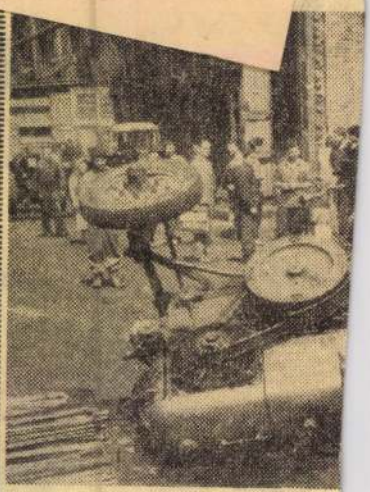

A csodával határos módo
renc, a CSESZÜ dolgozója. F
vonás üzem előtt veszteglő tra
traktor maga alá temette Bol
nyebb sérülést szenvedett.

Hogyan történhetett a ba

Bodai Aladár traktorveze
tort, az érvényben levő szigo
rendelet szabályozza, hogy k
Ferencnek ugyan van jogosí
A balesetet a felelőtlenség
okozta, miután Boldog Feren
Legalább is ritkán tette.

Boldog Ferenc könnyen
na. Balesete rosszabbul is vég
ság így is tanulság marad.

ÜNNEPI KÉSZÜLŐDÉS

a CsESzÜ házat

Csinositják, takaritják az üzemeket ✦ Gyermeknapi n.eg

Néhány nap múlva ünnepeljük a nemzetközi munkásosztály harcos napját: május

szünk hagyományainkhoz híven, méltóképpen megünnepelni május 1-ét. A felkészü-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-397

NAPLÓ (Veszprém)

1963 MÁJ. 5

Gulyás Jenő

Az ember, a munka reprezentatív megörökítője

1021

Gulyás Jenő képkiállításáról

Gulyás Jenő: Önarckép bányász-kobakkal

A Gulyás-stílus minden árnyalatát harmonikusan egybeötvöző Önarckép bányászkobakkal című alkotás azonnal és elsősorban említésre méltó, mert önvallomást közvetít: *egy népét szerető művész őszinte kibontakozását.* Gulyás ebben az önarcképben magáról beszél, de nem önmagának: arccal és nyílt tekintettel V. D. felé, a tsz dolgozó felé fordul, akiről övéhez hasonló értékes portrét alkotott.

Meglepő, hogy egy nem is túlságosan bő válogatás *ennyi gazdagodásról, fejlődésről tanúskodhat.* Nem átmenet nélküli, nem megdöbbentő fejlődésről van szó; arról csupán, hogy *Gulyás Jenő képes elmélyülni az életnek olyan helyzeteibe és formáiba, amelyek a bizonytalanul dolgozó festők vásznain csak dadogva jelenhetnek meg,* vagy pedig banális tónusú epikává tompulnak. A Gulyás-képekre az jellemző, hogy *harsogó színek nélkül is kortársai legjobb teljesítményeivel versenyezhet.*

Gulyás legjobb táj-kompozíciói a mértéktartásról, a lényeges pontos megfigyeléséről győznek meg; a néző nem másolt, de nem is könnyelműen túlszimbolizált látványban gyönyörködhet. Akár a *Havas Arács éjjel, a Jeges Balaton,* a *Koloska hegyhát,* a *Havazás után* csodálatos festőiségét nézzük: ez a festőiség — érezzük — nem akar a részletek tarka gazdagságával megtéveszteni. Úgy poétikus, hogy *jellegzetes vonásait mindvégig megtartja.* Gulyás művészetében *a konstrukciós erő a legfőbb szervi sajátosság.* Az öblökről festett képei (Öböl vörös szőlőkkel, Öböl márciusban) is azt a véleményt erősítik, hogy nem anyagiságtól, tárgyiasságtól megfosztott piktúra szemlélői vagyunk, noha a művész néha idilli alapszövetbe elegyíti a tartalmat. De hogyan? Úgy, hogy nem a megsejtés szói hozzánk, hanem a valóság.

Gulyás Jenő is abban erős, amiben az életet, a munkát, a tájat vele azonos művészi színvonalon ábrázoló társai: *a határozott szemléletben.* Bizonyos, hogy a Fények a Balatonnál, a Parasztudvar, az Áprilisi délután Csopakon, az Arács faluvég is olyan látványt örökít meg, amelyhez Gulyásnak élményekben legátéltebb, leginspiráltabb pillanatai fűződnek.

Nincsenek nehézkesnek tűnő megoldásai. Előadása erősen lírai, de nem monoton, hanem sokhúrú hangot szólaltat meg. Havas tájai például azért maradnak meg sokáig emlékezetünkben, mert nem a bemutatott tél szétfolyó kontúrjai. Ennyi változatát a fehér színnek csak egy határozott és teljesen egyéni karakterjegyekkel rendelkező művész képes megszólaltatni. Gulyás mozgást teremt a rengeteg fehér színnel, nem fölékesít, nem dekorál, *hanem belefeledkezik a tájba, s megszólaltatja.*

Alkata szerint Gulyás nem idegenkedik az elégikus tónusoktól, de még csendéletei (Interieur, Csendélet Ferenczy-képpel) is *optimizmust árasztanak;* néha ugyanazon a fokon, mint a Balaton tájait, öbleit bemutató nagytávlatú kompozíciók.

Gulyás eredeti festőegyéniség. Képein a sok-sok művészt megtermékenyítő Nagybánya hatása teljesen sajátos, egyéni ötvözetben izzik. Eredeti tehetsége mellett szól, hogy *jó eszményképet választott, Ferenczy Károly személyében is,* aki — mint tőle tudjuk — emberi magatartásban, etikában példaképe.

Sokat tanult Gulyás Jenő egykori mestereitől. Ezért képes oly teljesítményekre, mint a Sakkozók. Ez a kompozíció fénypontja a Képcsarnokban bemutatott magasszínvonalú művészi anyagnak. A művésznek erősen átélt élményekre, többszöri, közvetlen tapasztalatra volt szüksége, hogy így mutasson be jellemeket.

Befejezésül még azt is el kell mondanunk, hogy Gulyás itthoni tájakat, ismerős vidékeket megszólaltató festészetét *nem fenyegeti a provincializmus. Ő már a nagy átmeneteknek, a változó tájban a teljes változásnak, az embernek és az emberi munkának reprezentatív megörökítője.*

Cserhát József

LŐ
MEGYEI TANÁCS LAPJA
Vasárnap, 1963. május 5.

Köszöntjük az édesanyákat

...rium, ...árási tilalom

...ilkosságok, tömeges ...sok Haitiban

mindazok, akik a külföldi követségeken kaptak menedékjogot, bántatlanul elhagyhatják az országot.

Bosch dominikai államelnök sajtóértekezletet tartott. Kijelentette:

országa fel fogja kérni az AÁSZ-t, hogy a szervezet 21 tagállama szakítsa meg Haitival a diplomáciai viszonyt.

Amennyiben Haiti legközelebb ellenséges cselekményt hajt végre Dominika ellen — mondotta Bosch — Dominika megtámadja a szomszédos országot és véget vet Duvalier rendszerének.

Jobb piackutatást, szorosabb együttműködést

Ipari tudósítóink jelentései a vállalatok kooperációjáról

Hányszor szenved csorbát a népgazdasági érdek, vagy törik meg egy vállalat dolgozóinak lendülete, mert száz kilométerrel arrább — vagy esetleg éppen a szomszédban — elfelejtkeznek egy rendelésről, figyelmen kívül hagynak egy kérést. Persze a vállalatok kooperációjának nemcsak árnyoldalai vannak —, mint ezt ipari tudósítóink levelei is bizonyítják.

Akadozó piackutatás — nem kell az aranyérmes főzőlap

Szinte hihetetlen, de az Elekthermax Vállalat mintegy 5000 kisebb, nagyobb csavart, alkatrészt, anyagot használ az elektromos berendezések gyártásához. Ezeknek a cikkeknek jelentős részét negyedévek kezdetekor sem kapjuk meg az akkorra szóló rendeléseket. A rövid határidők miatt aztán anyagbeszerzési problémáink szinte megoldhatatlanok. Különösen nehéz az elektromos ellenálláshuzalok biztosítása.

Hasonló hibák vannak a belkereskedelem területén is. A kereslet felmérése pontatlan, egyik évről a másikra egyes gyártmányainkból vagy egyáltalán nem kérnek, vagy többszörösét igénylik az előző évinek. A 2R—2000-es főzőlap például két évvel ezelőtt elnyerte a Kohó- és Gépipari Minisztérium aranyérmét, és akkor a kereskedelmi vállalat is jelentős igénnyel jelentkezett. Tavaly már egész keveset rendeltek, az idén pedig egyetlen darabot sem! Pedig az előző típus már elavult, szerszámait fel kell újítani — tehát a gyártás sem gazdaságos.

Kováts Zoltán

Baráti kapcsolat az ajkai iparmedence üzemei között

A közvetlen termeléshez különleges helyzeténél fogva nem sok segítséget várhat az Ajkai szükséges körtefát tőlük tudtuk beszerezni.

Egyoldalú lenne a kapcsolat,

Gulyás Jenő MDK

Dolgozó népünk életének sokrétü ábrázolásáért a bizottság a kitüzött pályázat első és második díját Vágfalvi Ottóval megosztva G.j.-nek itélte.

--: Megnyitották a Veszprém megyében élő és alkotó festőművészek ünnepi tárlatát.

Napló/Veszprém/ 1962. nov. 9.

Gulyás Jenő

MDK

a veszprémi festőközgyülésen a negyvennyolcról tizennégytagura csökkentett munkacsoprot tagja lett.

A kiállitások szervezéséért felel.

Koncz István: Ecsettel Harcolni !

NAPLO/Veszprém/ 1962 márc. 30.

Gulyás Jenő

A 700 éves Csapak ünnepség-keretében képzőművészeti kiállítást rendeztek át neves a községben élő képzőművész műveiből. A művész műveit is láthatók

TV Híradó

1977. VIII. 19. TV. 19.30 (Kiné)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ (VESZPRÉM)

Gulyás Gyula

1964 FEB 1 6.

1021

APLÓ

Jenő

Gulyás ~~Gyula~~ festőművész képkiállítása a pesterzsébeti „Csili"-ben

A Pesterzsébeti Vasas Művelődési Házban, a népszerű „Csili"-ben a Vasas Szakszervezet kiállítást rendezett Gulyás Jenő festőművész, a Magyar Képzőművészek Szövetsége Veszprém megyei munkacsoportja vezetőségi tagjának műveiből. A Csopakon élő festőművésztől, aki témáit rendszerint megyénk üzemeinek, munkásainak életéből, így a peremartoni robbanóanyag gyárból, a dudari szénbányákból, a füredi hajógyárból, valamint a balatoni tájból meríti — harmincöt festményt mutat be a kiállítás. A hónap végéig, február 29-ig tekinthető meg.

RUM

Galilei

bacsevszkij — Bolyai-féle tételmélétre és a relativitáselméletre alapozott fizika, a kozmosz meghódítása és az anyagszerkezet, a mikrokozmosz felfedezésének korában vajon nincs-e meg szintén ez a kapcsolat; nem inspirálja-e a tudomány az új utakra törő és kísérletező (gyakran vakvágányra futó, az embertől elidegenedve kísérletező) művészetet és viszont? ...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1965 OKT 3

PESTI MŰSOR

Kiállítások

1021

DÜRER-TEREM (Képcsarnok Vállalat, V., Bajcsy-Zsilinszky út 52.) 2-ig: **Kondor Lajos grafikáinak kiállítása.** Vasárnap kivételével 9.30—18, szombaton 10—15 óráig.

FÉNYES ADOLF-TEREM (VII., Rákóczi út 30.): **Bolgár fotóművészeti kiállítás.** Hétfő kivételével 11—19 óráig.

FŐVÁROSI MŰVELŐDÉSI HÁZ (XI., Fehérvári út 47.): **Ny. Gulyás Jenő festőművész kiállítása.** Nyitva: naponta 8—20 óráig.

KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETE (V., Dorottya u. 8.): **Sebes Márta festőművész kiállítása.** Hétfő kivételével 11—19 óráig.

DERKOVITS-TEREM (VI., Lenin krt. 63.) 28-tól: **Őszi tárlat.** Vasárnap kivételével ½10—18, szombaton 10—15 óráig.

Ny. Gulyás Jenő
Tava / Sobrj. 1

...merkedünk meg Marco szerény cirkusztársulatával, a mulatságos Bambinával, a bohóclánykával, Peppinóval, aki varázsló és kígyóember egyszemélyben, csak a szerelemben nincs szerencséje. No, meg itt láthatnánk Francescót is, aki azonban hűtlenül elhagyta a cirkuszt, hogy szerencsét próbáljon a dúsgazdag Molto Rossi revügyáros produkciójánál.

Francesco a revüszínházban újra találkozik gyerekkori szerelmesével, Stellával, akiből Molto ünnepelt revüsztárt csinált. Újra fellobban a szerelem, s mivel Molto épp jókedvében van, teljesíti Stella kívánságát: szerződést ad Francescónak is három évre. Ezután az Eiféli randevú eldönti sorsukat, és mikor Molto másnap amerikai vendégjátékra akarja indítani társulatát, Stella a féltékeny Francesco mellett marad, szakít Moltóval és talán a sikerrel is.

A fiatalok Párizsban megkísérlik a lehetetlent, és már egy nagy revüprodukció sztárolná is őket, de Molto úr keze messze ér — letiltja szereplésüket. Molto nem

És harsog a tenger, amint a
Habokba a dal beleful.

Radó György fordítása

*** A nagy ukrán költőnő halálának 50. évfordulójára.**

SOMLYÓ GYÖRGY:

Szonett a tengerpartról

Landol a gép, lassabban
a dagály ingája partra
csörgetve csiszolja a ka
folyvást cserélődik a m

minden éli, amire hiva
két hullám közt hidat í
De öngyilkos lett az ist
s láttuk ma az űrben a Vosztok

Mint semmiből-jött zene, zengenek
a fákon láthatatlanul a tücskök.
Csak neked kell a szemlélet s a tett,

Gulyás Jenő:
Sakkozók

Nők Lapja
1463 IX.28

Gulyás Jenő MDK

művei szerepelnek
a " Balaton, Bakony a képzőművészetben" cimen
nyilt kiállitáson / Veszprémi Vegyipari Egyetem/.

Müterem 1958 I. évf. 7. sz. 47.o.

MDK.

Gulyás Jenő

Kiállitási kritika

Napló/Veszprém/ 1965 ápr.27.lap -

MDK.

Ny. Gulyás Jenő

festőművész műveiből kiállítás nyílt pénteken a Fővárosi Művelődési Házban.

Kulturális kronika

Magyar Hírlap, 1968 szeptember 21 9. l.

mak

Gulyás Jenő festőm.

bányász portréja a kiállításon
„elmélyült ábrázolás"

(Kovas) Bakony-Balaton. Kiállítás a Csók Galériában
Népszava 1963, szept 25.

2. l

Gulyás Jenő
festő

M.D.K.

A Bakony-Balaton kiállitáson
a Csók Galeriában kiállitotta mú-
veit. — „Sakhorák" (repro)

Szemes: Bakony-Balaton
„Nők Lapja", 1963 szeptember 28 — 10 lap

Gulyás Jenő festő M.D.K.

Résztvett a kiállitáson

Csepaken dolgozik

/g-r/:Bakony-Balaton Veszprém megyei festők tárlata a Csók Galériában

Magyar Nemzet 1963. szeptember 26. 4.l.

Gulyás Jenő:

MDK

Üzemi táj. repr.

A vegyipari dolgozók között. c. kiáll.
Csók István Galéria. 1961. szept. 15- okt. 1.

Ny. Gulyás Jenő

Olvasó nő, olf.

Miccaunok 1960 VIII. Képzőművészeti Kiáll.

MDK.

Gulyás Jenő

Kiállitási kritika

Napló /Veszprém/ 1965 ápr.27.lap-

Ouiyéa Jenó

Kiállítási Kritika

Napló /Veszprém/ 1965 ápr.27.Jep-

Gulyás Jenő festő

M.D.K.

Cattaro" című tájképét
állították ki a tárlaton.

Végvári Lajos: Az Észak-dunántúli képzőművészek III. kiállítása
Művészet 1965. november - 12 l. kép.

MDK

Gulyás Jenő

Marseille-i öböl, o.

Északdunántuli képzőművészek 3. kiáll. Szfvár
Csók I. Képtár 1966.

MDK.

Gulyás Jenő

Kiállitási kritika

Napló/Veszprém 1967 nov.12.

Gulyás Jenő f

Bp 1920 máj. 4.

Képe Fořisk 1948

Csopakon él

Bfüredi Hajógyár, képe ish tanít

14		15		16		17
folyó évi téritmény		mult évi téritmény		Kifizetendő összeg		Az átvételt elismerő aláirása
P	f	P	f	P	f	
				944,91 *		[illegible]
				767,67 *		[illegible]
				292,92 *		[illegible]

Gulyás Jenő

Szerepelt a Veszprém megyei képzőművészek

őszi tárlatán.

Napló 1965. okt. 31.

MDK.

Gulyás Jenő

Kiállitási kritika

Müvészet 1965 nov.lap 44.

MDK

Ny. Gulyás Jenő

Olvasó nő, of.

VIII. M. Képzőművv. Kiáll. Műcs. 1960. ápr.

Gulyás Jenő MDK

Szerepelt a Veszprém megyei Hetek során
máj. 17ón megnyilt kiállitáson.
"Balaton"

Szentléleky Tihamér: A "BalatonóBakony a
képzőművészetben" kiállitás.
Középdunántuli Napló. 1958. máj. 25.

M.D.

Gulyás Jenő
festő

Soós Lajos műverető "cimű hepe,
"Fluidácia pérctpörkélés", "Ifju-
munkások" c. műve.

Láncz Sándor: Lefrőművészeti Krónika
Élet és Irodalom, 1961., okt 7 – 11 l.

Dear Sirs,

Please send me your catalogue and price list.

Yours faithfully,

MDK.

Gulyás Jenő
festő

művei a Veszprém megyei kép-
zőművészek budapesti kiállításán

Pénteki mozaik
Népszava, 89 évf 47 sz 1961, febr 24 in

1021 Gulyás Jenő: **Havas táj**

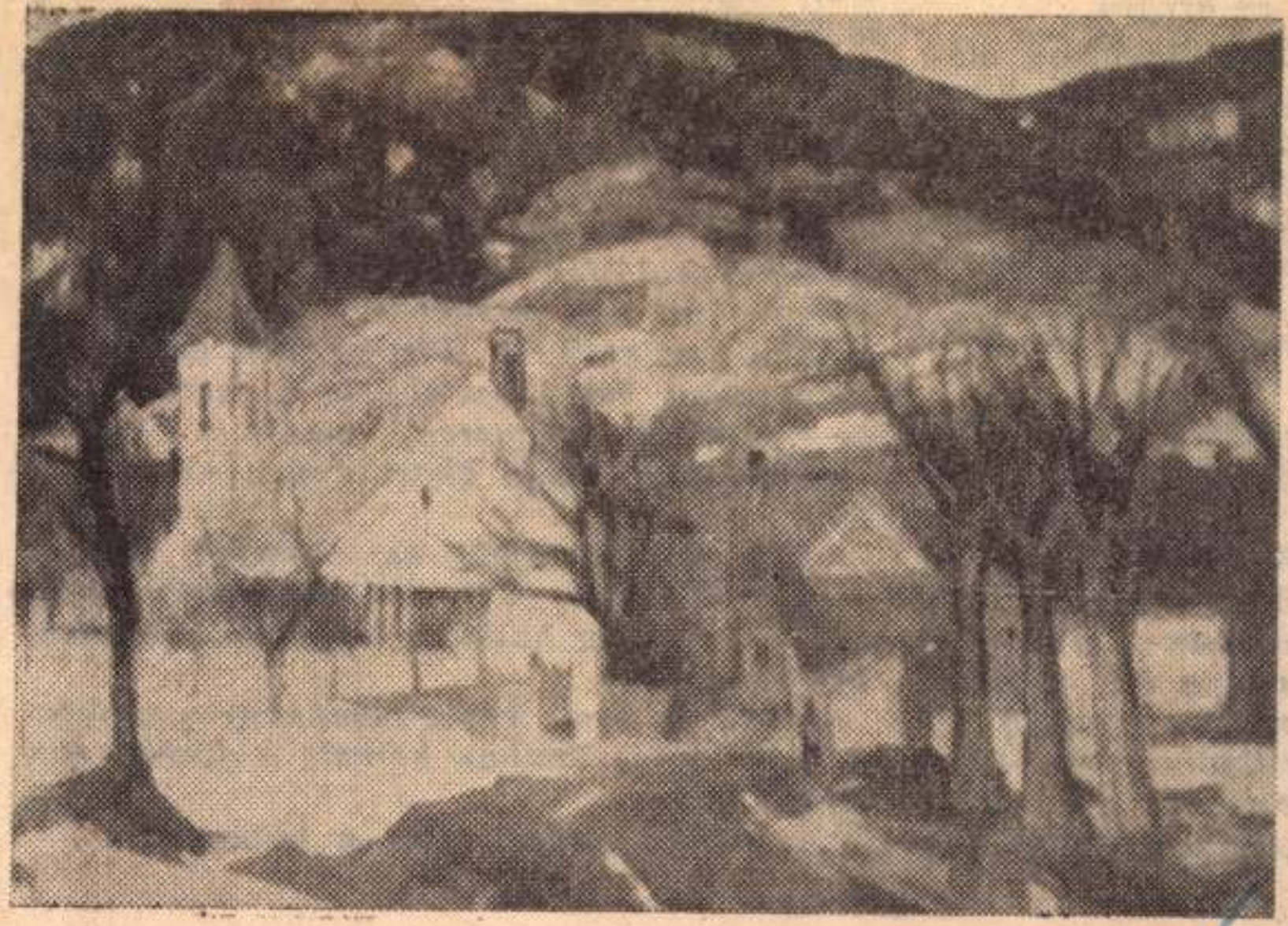

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
NAPLÓ
1963 UEL 24

a pénesztől, de ette.
l, hanem csak úgy,
y ette. Kerek képű
ki a fazékból, és a
t az arcára.

kba. Boldogan má-
nyitva volt és édes-
otthon, hogy a fe-
zott, hogy nem látja
blakuk előtt, pedig
ost egy csomó tégla
o és a kereszt mere-
színű égre. Lenézett

is tank — kiáltotta,
álaszolt, ezért meré-
lemegy játszani,
ka ajándéka.

vér, görbe kis lábain
bámult rá a folyosó
szokta itt fogadni.
torságot gyűjtött, és
botladozva vezette a
tele volt mindenféle
sonyfát is talált tele

hogy a
úgy go
Boldog
amikor
Hát m
is fog
másik
vetni
Pist
feléjü
Od
kájul
káná
mon
magasabb
és félelmetes vigyorra
mellére, ahol bújni akart épp a sárga csil-
lag.

Pistike megijedt, és visszafelé kezdett szaladni. Úgy szaladt, mint még soha, és hallotta, hogy a bácsik megint nevetnek.

Aztán az egyik bácsi bemászott a tankba. A tank csöve lomhán kereste a döcögő emberpalántát...

...Pistike eltűnt, mint a búborék.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Gulyás Jenő
NAPLÓ (VESZPRÉM)
1964 JAN 11
1021

Képvásárlás — látatlanban

Érdeklődő ajkaiak, közönyös veszprémiek
Úttörők a Képcsarnokban

Lassan kétesztendős jubileumot ül a megyeszékhely egyik legszebb és talán legsajátosabb üzlete, a Képcsarnok Vállalatnak a város közepén levő fiókja. A vezetőnővel váltott első szavak után kiderül, hogy csak módjával üzlet.

— *Nálunk nem helyes csak a számokra figyelni* — mondja.

Valóban nem az. A kereskedelmi tevékenység fontos ugyan, de nem csak ez a mérvadó. A Képcsarnok ízlésalakító központ is, mert ezt a tevékenységét firtatjuk. Elsősorban azt, hogy milyen volt a tavalyi esztendő?

Amit a veszprémiek nem kedvelnek

— *Vásárlóink háromnegyed része vidéki. Ajkáról, Pápáról, Várpalotáról, Fűzfőről rendszeresen járnak be munkások, zömmel modern kisbútor vásárlók.*

Cikkek sorozata jelent már meg a magyar sajtóban, mely a modern környezetbe, sőt életbe sem illő régi bútorokkal, a konzervatív ízléssel foglalkozott. Egy-egy szobabútor megvásárlása természetesen a családok anyagi erejét alaposan igénybevevő, súlyos beruházás, éppen ezért nagy a jelentősége a modern, ízléses és részletre is kapható kisbútoroknak.

— *Amit a veszprémiek nem kedvelnek!* — halljuk.

Az itteni érdeklődés egyelőre egészen más jellegű. Az egyetemisták — közismerten kispénzű réteg — apróbb ajándéktárgyakat, kerámiákat vásárolnak.

— Festményeket kicsoda?

— *Elsősorban a törzsközönség. Legalább másfélszáz olyan állandó vásárlónk van, aki hónap végén, fizetési napok előtt már telefonon jelentkezik, sőt olykor látatlanba is kéri egyes festők műveinek félretételét.*

.....

A látatlanban történő vásárlásokkal szemben ébredhetne egy kis bizalmatlanság, de ezeknek az országban egyedülálló érdekességük van.

— *Központunk tapasztalatai szerint egyik vidéki fiókunknál sem fordul elő, hogy a közönség ilyen arányban vásárolná a helyi festők műveit.*

Az elmúlt évben *Vágfalvi Ottó, Gulyás Jenő, A. Tóth Sándor* és *Nagy Gyula* műveit mutatta be kiállításán a Képcsarnok. A kiállításoknak legalább hatezer látogatójuk volt és a művészek, jelek szerint, megtalálták az utat a közönség szívéhez.

— Van művészetkedvelő utánpótlás is?

Összhangban a tantervvel

— A művészetkedvelő utánpótlás elsősorban a veszprémi *Kallai Sándor* rajztanár tanítványai közül kerül ki. Naponta járnak be úttörők, versenyben vásárolják az olcsó reprodukciókat és nemegyszer hosszú időt eltöltenek az üzletben.

— *Múltkor két olyan pöttöm kisiskolás, hogy csak ágaskodva élvezhette a képeket, azt kifogásolta, hogy az egyik festmény alól miért hiányzik a művész aláírása!*

A reprodukció vásárlásokat természetesen ügyesen irányítják. Általában a tantervvel kapcsolatban igyekeznek beszerezni újabb és újabb képeket a központtól, hogy ezzel is segítsék a képzőművészeti oktatást.

A Képcsarnok dolgozói legjobban az olyasfajta vásárlóknak örülnek, mint amilyen legutóbb Tapolcáról is érkezett.

— *Beültette egyikünket az autójába, elvitte a lakására és vissza is hozta, csak azért, hogy segítsünk elrendezni újonnan vásárolt bútorait.*

Az ilyesfajta tanácsadás díjtalan és a Képcsarnok egyik nagyon fontos ízléscsiszoló munkaterülete. A kép természetesen egyoldalúvá lenne, ha egy év viszonylag vázlatos summájaként, befejezésül nem tennénk szóvá a legsúlyosabb panaszt, a fontos tevékenységet gátló hibát is.

— *Kicsiny a raktár!*

Segíteni kell

Ilyesfajta panaszt nem egy helyen hallhattunk, de a Képcsarnok veszprémi raktára valóban nemcsak, hogy kicsi, hanem egyúttal iroda, sőt ha kell, fogadóhelyiség is. Kézenfekvő módon kínálkozna a megoldás, ha a Nyomtatványellátó szomszédos — és valóban nem a város közepébe kívánkozó — raktárának sikerülne Veszprém valamelyik más pontján helyiséget találni. Az immár huszadik hónapja működő és eléggé alig méltányolhatóan fontos szerepet betöltő üzlet megérdemelné az illetékes városi, sőt megyei kereskedelmi szervek támogatását.

(ordas)

Színházi hírek

Bognár Gábor, a Petőfi Színház színművésze az óév utolsó napjaiban megházasodott. Felesége a Fővárosi Operettszínház fiatal balettcsoportosnője *Farkasházi Klári*. Sok boldogságot kívánunk az ifjú párnak!

*

Nagy Attila vendégként való kiadásáról tárgyal a budapesti Thália Színház és a veszprémi Petőfi Színház igazgatósága. a vendégszereplés valószínűleg márciusban realizálódik.

Az első program: négy tojásgy

Megalakult a Földművelésügyi Minisztérium beruházási irodája

A mezőgazdasági beruházások színvonalának fejlesztése érdekében az év elején megalakult a Földművelésügyi Minisztérium beruházási irodája. Az új intézménynek három feladata lesz: egyes nagyértékű, különleges technológiai berendezéseket igénylő beruházások lebonyolítása: a mezőgazdasági beruházások gazdaságossági számításainak ellátása és a termelőszövetkezetek házi építkezéseinek szakmai irányítása.

A nagyüzemi gazdálkodás alapvető anyagi feltételeinek megteremtése után a mezőgazdaság mind több speciális, műszakilag igényes felépítésű és berendezésű létesítményt kap. Ezek megtervezése, illetve kivitelezése már hasonló szakmai színvonalat igényel, mint az ipari objektumok, sőleg akkor — s mind több az ilyen épület — ha speciális fűtési és világítási technológiára van szükség. A mezőgazdaság jelenlegi beruházási szervezete, amely a típustervek alapján megvalósuló egyszerűbb beruházásokkal foglalkozik, nem alkalmas erre a feladatra, ezért volt szükség az új intézmény létrehozására.

A Földművelésügyi Minisztérium beruházási irodájának idei legfontosabb tevékenysége az első négy nagy tojásgyár tervezése és üzembehelyezése. Ezek mindegyike 40 000 tojótyúknak ad majd helyet, ezenkívül csibenevelők és más kiegészítő létesítmények tartoznak hozzájuk. Az első négy tojásgyár tapasztalatai alapján még az idén megkezdik a továbbiak tervezését is.

A tervek szerint még januárban átadják rendeltetésének a balatonfüredi 8 tantermes gimnáziumot. A központi fűtéssel ellátott épületben megtörtént a próbafűtés és jelenleg a berendezést szállítják. Reméllhetően rövidesen átadják rendeltetésének az új létesítményt.

Fotó: Szabó

Ceruzavég

Dühösen csapja le a telefont a pápai pártbizottság egyik munkatársa, mikor belépek hozzá. El is mondja rögtön kifakadásának okát. Megkérte egy ismerőse, hogy szerezzen neki húsz méter disznóbelet, mert neki „mégiscsak adnak", kerítenek a föld alól is.

Sajnos, ma még nem ritka az ismeretségek, barátságok — merjük talán azt is kimondani: az elv — ilyen aprópénzre, disznóbélre, olcsó tojásra, valamilyen hiánycikkre váltása. És valljuk be őszintén, sok esetben a visszautasítás tízszer annyi magyarázatba, fáradságba, ezerszeres kellemetlenségbe kerül, mint egy ilyen elvtársinak egyáltalán nem nevezhető kérés teljesítése. Vállalni a tisztaság érdekében persze ezt is kell.

De miért van ez? Miért kell ily módon is terhelni a vezetők huszonnégy órába is alig elférő munkaidejét? A kényelem, a mértéktelen önzés a rúgója mind ennek. Olyan emberek nem röstellik ilyen ügyekben felvenni a telefont, akik nem ismernek akadályt — és szent dolgot sem —, ha saját érdekükről van szó, de nyavalygásuktól hangos a környék, ha nem is önzetlenül, de a közért kell dolgozniuk.

Jó lenne már az egészet félredobni, a történelem szemétdombjára, oda, ahol már régóta hever az a rendszer is, mely szülte.

(P. A.)

— Jó, de mit kérsz érte?
— *Á, semmit!* — legyintett könnyedén, s csak úgy mellékesen hozzátette. — *Ha van kedved írhatnál*

náltam Lacit, na meg a retikül is kellett, hát megkérdeztem:

— Aztán miről kell írni?

Az öcskös már hozta is gy vidoran a piszkozatetét, lesöpörte ezerféle catját az íróasztalról, gött-forgott, s közben gyarázott:

— *Csokonairól. Hogy mi szeretem Csokonai ver? Nem kell hosszú, elég két, két és fél oldal...*

aztán elvonult csatot jani.

tthagyott engem Csokoval Lillástól és Dorotynultalak! „Földiekkel játszó égi tünemény... Kanász marad, akinek nevelője kanász..." Aztán ugye van az Estve, meg a Konstancinápoly...:

— Te, Laci, add csak ide azt a szöveggyűjteményt, valamit szeretnék megnézni...

Lassan, de biztosan haladtunk. Már a befejezésnél tartottam, mikor eszembe jutott, hogy:

— Te, Laci, hát én tavaly is írtam neked Csokonairól! Hát minden évben tanuljátok?

— *Dehogy, csak az idén*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Gulyás Jenő

1964 FEB 5

NÉPSZAVA

— GULYÁS JENŐ FESTŐMŰVÉSZ alkotásaiból a pesterzsébeti Vasas Művelődési Házban kiállítás nyílt meg. Keszei Károly, a Szakszervezetek Budapesti Tanácsának vezető titkára mondta a megnyitó beszédet.

1021

amelyben félcipős tanyasi

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Gyulyás Jenő

NAPLÓ

1963 OKT 2

1021

NAPLÓ

Interurbán Budapestről:

Nyolcezer látogató, kilenc képvásárlás a Csók-galériában

Budapesten, a Képzőművészeti Alap Csók István Galériájában bezárult a Veszprém megyei festőművészek „Balaton—Bakony" című képkiállítása, amely szeptember második felében tizenhat napig volt nyitva. Tegnap Magyar Éva, a galéria vezetője telefonon tájékoztatott bennünket a kiállítás sikeréről:

— A kiállítást naponta átlagosan ötszázan tekintették meg — mondotta —, összesen tehát nyolcezren. A közönségnek tetszettek a Veszprém megyei művészek alkotásai. A kiállítás alatt a negyvenhatból kilenc képet vásároltak meg (ebben benne vannak a Képcsarnok által megvásároltak is). nevezetesen Gulyás Jenő, Mikus Gyula, Mórocz Miklós, Nagy Gyula, Udvardi Erzsébet és Vágfalvi Ottó kiállított művei közül.

egyesüljetek!

APP

MEGYEI BIZOTTSÁGA ÉS

m. ÁRA 60 FILLÉR

több tsz csa
ldváriak fel

ás-vetés — Nagyobb lend

előkészítésben 98, vetésben, ő
árpából 71, rozsból 88, búzából
százalékot értek el a tsz-ek.
egyes járások eredménye is
megegyezik, kivétel a pápai, a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Gulyás Jenő

NÉPSZAVA

1969 SZEP 25

Bakony — Balaton

Kiállítás a Csók István Galériában

Az ország talán legfestőibb vidékeinek nevével címében nyílt meg a Csók-galéria legfrissebb képkiállítása. A cím még akkor is sok szépet ígérne, ha csupán a képek témáját jelölné. Itt azonban többről van szó: Veszprém megye képzőművészei mutatkoznak be ezzel a kiállítással — legújabb alkotásaikkal — a főváros egyik leglátogatottabb kiállítóhelyiségében és műveik tanúsága szerint olyan átéléssel igyekeznek a látott dolgok mélyére hatolni, ahogyan csak az tud, aki nem futó látogatásra érkezett ide, hanem ebben a tájban él maga is.

Nem láttunk egyetlen banálisan szokványos balatoni tájat sem, annál több gondosan kiérlelt művet a tó és a hegység sokoldalú arcáról, a nyáriról éppen úgy, mint a ridegebb, komorabb őszről és télről, a szőlőhegyekről, a bányákról és a gyárakról.

A Veszprém megyei művészek kiállításának sajátos vonása, hogy szinte semmiféle szemléleti, felfogásbeli rokonság nem fűzi őket egységes csoporttá, bár jónéhányan vannak közöttük, akik nem tudták kivonni magukat a balatoni fények zseniális festőjének, Egry Józsefnek hatása alól. Egyébként jól megférnek egymás mellett *Bartha László*nak a látványtól erősen elvonatkoztatott, dekoratív kompozíciói és *Mikus Gyula*nak vagy *Morócz Miklós*nak a látottak természethűbb visszaadásához ragaszkodó képei; *Bényi László* vásznainak zsíros, tömör színfoltjai és *Vágfalvi Ottó* vagy *Udvardi Erzsébet* tájainak fényekkel átszőtt lágysága.

Közös azonban a megye festőinél, hogy — minden bizonnyal a környezet hatására — figyelmük túlnyomó részt a természeti szépségekre irányul, és kevés az ember belső világáról is valló, elmélyült ábrázolás, amilyen *Gulyás Jenő* bányászportréja, vagy *Udvardi Erzsébet* kislány-fejei.

(havas)

NÉPSZAVA

órán át t
közi ké
ek a na
der ked
Yorkba u

si Köztisztasági Hivatal
igarettavégek számára a
ha igénybe is vennénk
(Gonda György felvétele)

Gyártörténeti kiállításol Gottwaldban — Múzeumi

Még soha nem volt ilyen gazdag az októberi múzeumi hónap programja, mint az idén. Kedden délelőtt *Balassa Iván*, a Művelődésügyi Minisztérium osztályvezetője tájékoztatta az újságírókat az eseménydús seregszemléről. Elmondotta, hogy az ország 122 múzeuma készülődik és nyit több mint 150 különböző időszaki kiállítást, rendez vetélkedőket, nyújt lehetőséget arra, hogy a látogatók közelebb kerülienek a múzeumok kincseihez. Nagy gondot fordítanak arra, hogy az idén a kisebb, múzeummal neem rendelkező községek, települések is bekapcsolódianak a hónap programjába. Több vándorkiállítást indítanak útnak. Az úi állandó kiállítások közül kiemelkedik a *tatai várban* rendezendő történeti, művészettörténeti és ipartörténeti ki-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Gulyás Jenő"

NAPLÓ (Veszprém)

1963 ÁPR 2 8

Előkészületek Gulyás Jenő festőművész képkiállítására

Gulyás Jenő, a Magyar Képzőművészek Veszprém megyei Munkacsoportjának vezetőségi tagja *képkiállítására készül a Képcsarnok*. A kiváló festőművész az ősszel rendezett közös tárlat óta alkotásaival ezúttal ismét önállóan jelentkezik.

A nagy érdeklődésre számottartó kiállítást május 3-án *Háry Béla elvtárs*, az MSZMP Veszprém megyei Bizottságának tagja, a Veszprémi Járási Pártbizottság első titkára nyitja meg.

üzemi KISZ szervezet által rendezett szellemi vetélkedő második döntőjén is legjobbnak bizonyultak.

Május 1-re felvonulási tervet is készítettek, s az ünnepség után újabb program várja a gyár dolgozóit. A felvonulás után visszamennek az üzembe, ahol a legjobbak átveszik a jutalmakat:

Gulyás Jenő

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Egészségügyi Dolgozó
1965. 1.

A MŰVÉSZET DICSÉRETE

A Veszprém megyei Tanács Gyógyszertári Központjának szakszervezeti bizottsága kulturális előadást rendezett, amelyen *Gulyás Jenő* festőművész — *Hajnóczy Aladárnak*, a szakszervezeti bizottság elnökének meleg, köszöntő szavai után röviden elmondotta miként dolgozik, mi vezette a festés művészetéhez. Majd készülő könyvének egyik részletét ismertette. Ezt követően *Nagy Jenő* gyógyszerész dia-képeket vetített a festőművész egyik tárlatán készült felvételekből, amit rövid magyarázatokkal kísért. A közönség befejezésül megtekintette a központ előcsarnokában Gulyás Jenő ízlésesen kiállított képeit.

...után a komoly munka. A sportkör vezetői —miután nem rendelkeztek megfelelő helyiséggel — kibéreltek egy tornatermet és bizony a lányok sokat küzködtek az alapozás nehéz óráiban. Gyakran nagyon nehéz volt ez. Edzés a munka után, vagy edzés után éjszakai ügyelet — nem volt gyerekjáték. Ők azonban vállalták, mert szeretik a sportot, a röplabdát és lelkiismeretes nővérek is.

MDK.

Gulyás Jenő

A veszprémi tárlaton szerepelt

Napló /Veszprém/ 1965 ápr.4. lap -

Gulyás Jenő MDK

"Vegyipari munkás"

Koncz István: Veszprém megyei ismerősök a IX. Magyar Képzőművészeti Kiállitáson.

NAPLO/Veszprém/ 1962. máj. 19.

Gulyás Ferenc festő

M.D.K.

Veszprémben rendezett tárlatot

—:—

Művészet, 1963. július – 47 lap

Gulyás Jenő: MDK

Szilikon üzem. olf. 9ox12o cm.
Üzemi táj. olf. 8oxloo cm.
Vegyipari munkás. olf. 9ox12o cm.

A vegyipari dolgozók között c. kiáll.
Csók István Galéria, 1961. szept. 15 - okt. 1.

Gulyás Jenő: MDK

Aluminiumfluorit üzem. olf. 9oxl2o cm.
Anyagpróba. olf. 9oxl2o cm.
Fluidációs piritpürkölés. olf. 9oxl2o cm.
Hidroszulfit csapolás. olf. 8oxloo cm.
Hidroszulfit üzemrész I-II. olf. 9oxloo cm.

A vegyipari dolgozók között. ci kiáll.
Csók István Galéria, 1961. szept. 15 - okt. 1.

Gulyás Jenő: MDK

Ifjumunkás. olf. 8oxloo cm.
Ifjumunkások. olf. 9oxl2o cm.
Kénkemencék. olf. 8oxloo cm.
Kénsav hütők. olf. 8oxloo cm.
Mütrágya rakodás olf. 8oxloo cm.
Mütrágya kaparás. olf. 8oxloo cm.
A vegyipari dolgozók között. c. kiáll.
Csók István Galéria, 1961. szept. 15 - okt. 1.

MDK

Gulyás Jenő, Csopak

Bakony-Balaton kiáll. Csók I.Gal. 1963.IX.

Gulyás Jenő

Kezepel a Balaton-Nyári-Tárlaton Keszthelyen

Jelenkor 1966 VIII. n. 741 old.

MDK

Ny.Gulyás Jenő

Kiállitási hir

Müvészet 1968 okt.p.19.

MDK.

Gulyás Jenő

Művei a keszthelyi képtárban

Napló /Veszprém/ 1966 okt.15.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188—296, 188—307

1968 SEP 21

MAGYAR HÍRLAP

W. Gulyás Jenő

városi jellege.

NY. GULYÁS JENŐ FESTŐMŰVÉSZ műveiből nyílt kiállítás pénteken a Fővárosi Művelődési Házban. Háry Béla, az MSZMP KB osztályvezető-helyettese méltatta a művész munkásságát a tárlat megnyitóján.

1021

Megnyitották Veszprémben Gulyás Jenő festőművész képkiállítását

Tegnap délután öt órakor a megyeszékhelyen, a Képcsarnok Vállalat mintatermében megnyílt *Gulyás Jenő* festőművésznek, a Magyar Képzőművészek Szövetsége Veszprém megyei Munkacsoportja vezetőségi tagjának képkiállítása. A bensőséges ünnepségen megjelent a politikai, társadalmi és kulturális élet több vezető személyisége; így *Kiss János* elvtárs, a megyei pártbizottság agit.-prop. osztályvezetője, *Slamovits Zoltán* elvtárs, a BM Veszprém megyei Főosztályának vezetője, *Háry Béla* elvtárs, a Veszprémi Járási Pártbizottság első titkára — a megyei párt-végrehajtó bizottság tagjai; továbbá *Baski Sándor* elvtárs, a megyei tanács elnökhelyettese; *Varga Gyuláné* elvtársnő, az SZMT elnökségének tagja; *Venczel János* elvtárs, a KISZ megyei bizottságának titkára; több festőművész és számos érdeklődő.

Háry Béla elvtárs mondott megnyitó beszédet. Emlékeztetett arra, hogy *Gulyás Jenő az utóbbi néhány esztendőben munkások, bányászok között él és dolgozik*, ipari üzemek, így a Peremartoni Ipari Robbanóanyaggyár és Dudar Szénbánya kötöttek vele szocialista szerződéseket. *A munkások megszerették a művészt, aki közöttük él, ismeri, tanulmányozza életüket.* Ez a körülmény *rendkívül kedvezően hatott művészi fejlődésére.* Itt kiállított képei nemcsak eszmeiségükben, de művészileg is gazdagabbak a néhány évvel ezelőttieknél; s mint a Képzőművészeti Alap bíráló bizottságának értékeléséből is kitűnt: *magas színvonalat képviselnek a mai magyar festészet egészében.*

A kiállítás *huszonhét olajfestmény* közül egyszerre *tizenkilencet mutat be*, illetve időben váltakozva a teljes anyagot. Az egyik — csopaki tájképet — *Radnóti Miklós* elvtárs vásárolta meg.

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

Természetesen n
hogy minél több er
felelősségre, hane
minél többnek meg
egészségét, hogy
münk egy legyen
szeretettel.

1963 MÁJ 5
NAPLÓ (Veszprém)
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kellemes
be a mu

A park tömve vol
berekkel, a színes, tarka tömeg hullámzott egyik helyről a másikra. Nyughatatlan kíváncsiság, csipkedő jókedv, vidámság, derű — minden összekeveredett egy nagy ünnepi hangulatba. A szabadtéri színpad nézőtere várta a műsort, a borkóstoló előtt nagy tömeg gyűjtötte a jókedvet, a lacikonyhának nem kellett cégér, a kellemes illatok messziről is csalogatták a vendégeket.

Dallal, tánccal, vidámsággal ün-

ban több mint tíz forintot veszített.

A színpadon népitáncosok szórakoztatták a közönséget, itt a árnyékban pedig pénzre játszottak, nyertek, veszítettek a gyerekek...

Diákok egy csoportja tört utat magának a tömegben. Az emberek mosolyogtak rajtuk, valamennyinek apró, alig látható kis cucli volt a szájában.

— Mit szólnának az iskolában, ha holnap így állítanánk be? — kérdezte az egyik.

A többiek kacagtak.

Mellettük apró, pöttömnyi kis leányka sírt, de olyannyira, hogy könnyei valósággal elborították az arcát. Ruhája kopottas volt, de tiszta. Középkorú asszony figyelt fel rá először, s kedveskedve megkérdezte tőle:

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Gulyás Jenő

NAPLÓ (Veszprém)
1962 NOV 7

1021

BÁNYÁSZ

(Gulyás Jenő szénrajza)

) fo
juss
bizo
enni
A
GNA
említe
s sorsára.
Bobák (V.
lyban Ko-
ÖV); Hor-
us); Óvári
orvai (Pe-
ött a játé-
lsősorban:
ékosaikat.

a'ok

AT

	31:15	20
	27:12	17
	19:12	17
	23:12	16
	17:15	14
	14:13	13
	18:17	13
	18:16	12
	15:17	10
	20:24	10
	18:22	10
	21:26	9
	11:15	9
	13:27	8
	19:30	7
	13:24	5

Y

	33: 9	22
	19: 6	19
	22:14	17
	22:11	16
	32:21	14
	21:17	14
	17:17	12
	14:17	12
	16:16	11

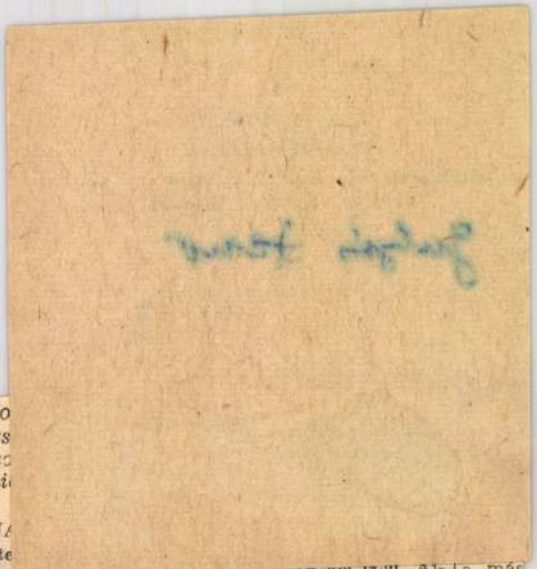

... (4:0). Ajka. V: Winkler. Akár több góllal is győzhetett volna Ajka. G: Czigony 3, Magyar, Miszori, Őri Jó: Magyar, Rosta, Polyánki, ill. Filipovics, Nagy II., Gera.

a más
bak.
Kraxn
per, U
Inota
ző. Jó

NB I-es teke

BP. ELŐRE—PÁPAI VASAS 7:1
(5295:5019)

Pápa, telt ház. V: Gazdag. A Bp. Előre szép küzdelemben, fölényesen győzött. A Vasas és a megyei tekeszövetség nevében a mérkőzés után köszöntötték Szabó József világbajnokot. Lj d.: Pintér 929, Szabó 915, Pagonyi 885, Hajsz 885, ill. Antal 858, Doma 850, Tóth 846.

NB. II-es teke

K. ÉPÍTŐK—PÁPAI TEXTILES 6:2
2558:2511)

Kaposvár. A bajnok Textiles nem erőltette magát és — vereséget szenvedett. Lj. d.: dr. Németh 439, Wibl 438, Ládonyi 437, ill. Ambrus 439, Ágoston 422. — November 8-án Pápán játszsza utolsó bajnoki mérkőzését a Textiles a Pécsi Szikra ellen. Ekkor ünnepélyesen köszöntik megyénk újabb NB I.-es együttesét.

NB

GYŐ

Pápa
lelkes
birkózni
tiles: S
Gulyás
állításba
rek, Stei

Pápán
mi kupa
mei. Na
tok izga
bajnoksá
bíról ta
vevővel.
Mikes
ségében

Gulyás Jenő

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1962 NOV 4.
NAPLÓ (Veszprém)

Gulyás Jenő szénrajza:

1021 **Bányában**

NB. II

V. HALADÁS F
TAI BÁNYÁSZ, V
V: Kristóf. V. Hala
— Rákos, Böröcz, I
Hegyi — Fajd, Ne
Zsebe, Tóth I. — V
les — Ikládi, Ball
Rada, Csapó — F
Szabó, Gubcsi, Jan

P. TEXTILES—VESZPRÉMI VASAS, Pápa, 13,30: V: Kázár. Pápa: Szép — Sass, Szabó, Németh — Vámos, Szakály — Wolf, Domonkos, Kocsis, Csurgai, Bali. V. Vasas: Békefi — Répási II., Magyar, Farkas — Paltesz, Gallai — Nagy, Bobák, Aspirány, Palotás, Csete (Katzer).

SZ. CIPÖGYAR—KESZTHELYI ELÖRE P., Szombathely, 10,30. V: Menyhárt. Keszthely: Jáger — Pécsi, Jelencsics, Király — Györei, Kovács — Báder, Forró dr., Sebők dr., Fonnyadt, Fábián.

ort.
fel
ősé-
ot a

ti

A körzeti bajnokságokban szerzett tapasztalatok bizonyítják: életrevaló, az anyagi lehetőségeknek megfelelő versenyforma ez. Jól bevált. Rengeteg sakk, asztalitenisz, kézi- és röplabda csapat játszik a népszerű körzeti vetélkedőkön. S rendszerességével biztosítja a Kilián-pontok gyűjtését, az Ifjúság a szocializmusért mozgalom sportkövetelményeinek teljesítését is.

A versenynaptárban tervezett bajnokságok, versenyek és sportrendezvények végrehajtása függ megyénkben sportlétesítményeink számától, állapotától. Tizen-

Jubileumhoz méltó vívóverseny

A V. Haladás Petőfi győzött a nemzetközi találkozón

Immár második alkalommal került sor nemzetközi vívóversenyre ez évben Veszprémben. A tízéves jubileumát ünneplő Veszprémi Haladás PSC vívószakosztálya visszavágó mérkőzésen látta vendégül a Klagenfurter AC csapatát. Az egyetem osztrák és nemzeti színű zászlókkal díszített aulájában lebonyolított verseny külsőségében és tartalmában méltó volt a szakosztály múltjához.

A megnyitó ünnepség a versenyzők felvonulásával kezdődött. Albrecht László szakosztályvezető üdvözölte a vendégcsapatot, majd dr. Helmuth Huber, a

Eredmények: férfi tőr: V. Haladás—Klagenfurter AC 14:2. Major—Loidl 5:3, Huber 5:3, Gradischnig 5:2, Kalb 5:3, Tiszttartó—Loidl 5:1, Huber 5:3, Gradischnig 5:3, Kalb 3:5, Palágyi—Loidl 5:1, Huber 5:2, Gradischnig 5:3, Kalb 1:5, Welther—Loidl 5:3, Huber 5:3, Gradischnig 5:4, Kalb 5:4.

Kard: V. Haladás—Klagenfurter AC 12:4. Horváth—Gradischnig 5:4, Kalb 5:3, Soboll 5:0, Huber 1:5, Major—Gradischnig 5:2, Kalb 5:3, Soboll 5:3, Huber 5:3, Kovács—Gradischnig 5:3, Kalb 5:2, Soboll 5:3, Huber 3:5, Kocsis—Gradischnig 5:4, Kalb 4:5, Soboll 5:

a Világ-

1021

Ny. Gulyás Jenő festőművész nagysikerű gyűjteményes kiállításának megnyitása a Vasas Művelődési Házban. Jobbról: Keszei Károly, az SZBT titkára, mellette Ny. Gulyás Jenő.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1984 MÁR

CSILI

A

sorsd

pillanata elevenedik meg szemeink előtt estéről estére a Thália Színházban: az a pillanat, amikor a templomi misztérium-játék kiköltözik a piactérre és „profán" világi elemek törnek be az evangéliumi jelenetek, a dramatizált bibliai históriák közé. Ez volt az a pillanat, amikor a dráma már nemcsak az ájtatos hívők hitét akarta megerősíteni, hanem merészebb célt tűzött ki maga elé: a hétköznapi életet, az emberek örömét és bánatát is megpróbálta kifejezni — azt a töretlen életörömet, amely a középkor legsötétebb éveiben sem tűnt el egészen, s bonyolult utakon, vallásos köntösben keresett utat a maga számára.

A „Legenda a dicsőséges feltámadásról" ennek a történelmi pillanat-

termedtumok
bohókás jel
ezzel kössék
unalomba fú

Wilkowiec
szerzetes je
dát", amely
fújta le a p
tette át a
Az első per
hasonló da
az utóbbi
Ám várat
ejti a néz
adás incsel
s aki több
megszokott
kot, élveze
vel gazda
Szinetár M
zése, s a

NDK

Gulyás Jenő festő

Of.:

Soós Lajos müvezető

Szilikon üzem

Üzemi táj

Vegyipari munkás

Vegyipari dolgozók között kiáll. 1961.szept.

Czók-gal.

MDK

Gulyás Jenő festő

olajfestmények:

Redit gázositás

" párolás I.

" darálás

Vegyipari dolgozók között kiáll. 1961.szept.

Csók-gal.

Gulyás Jenő festő

Szövegben említek mű:

„Badacsony öre"

Bodnár Éva:

„A Balaton a képzőművészetben"

Jelenkor, 1966-8

Gulyás Jenő: MDK

Redit Gázosítás. olf. 80x100 cm.
Redit párolás I. olf. 80x100 cm.
Redit darálás. olf. 80x100 cm.
Soós Lajos müvezető. olf. 80x100 cm.

A vegyipari dolgozók között c. kiáll.
Csók István Galéria, 1961. szept. 15 - okt. 1.

Gulyás Jenő: MDK

Reditdarálás. repr.

A vegyipari dolgozók között. c. kiáll.
Csók István Galéria. 1961. szept. 15 - okt. 1.

Gulyás Jenő: MDK

Soós Lajos müvezető. repr.

A vegyipari dolgozók között. c. kiáll.
Csók István Galéria. 1961. szept. 15 - okt. 1.

MDK

Gulyás Jenő:

Fluidációs piritpörkölés. repr.

A vegyipari dolgozók között. c. kiáll.
Csók István Galéria. 1961. szept. 15 - okt. 1.

Gulyás Jenő: MDK

Hidroszulfit csapolás. repr.

A vegyipari dolgozók között. c. kiáll.
Csók István Galéria. 1961. szept. 15 - okt. 1.

Gulyás Jenő:

MDK

Kénkemencék. repr.

A vegyipari dolgozók között. c. kiáll.
Csók István Galéria. 1961. szept. 15 - okt. 1.

Gulyás Jenő: MDK

Anyagpróba. repr.

A vegyipari dolgozók között. c. kiáll.
Csók István Galéria. 1961. szept. 15 - okt. 1.

Gulyás Jenő: MDK

Ifjumunkás. repr.

A vegyipari dolgozók között. c. kiáll.
Csók István Galéria. 1961. szept. 15- okt. 1.

MDK

Gulyás Jenő

"A munkásélet ábrázolása a képzőművészetben" c. pályázaton a II.dijat kapta a "Közép-dunántuli Napló Hirei" cimű festménye.

Cikk: Képzőművészeti kiállitás Veszprémben.

Népszava 1959 nov. 10. 2.o.

MDK

Gulyás Jenő

Szerepelt a kiállitáson.

"Olvasó nő"

---: A dunántuli képzőművészek első közös kiállitásáról.

FEJÉRMEGYEI HIRLAP. 1958. szept. 24.

M.D.K

Gulyás Jenő
festő

Vegyipari munkás" c. műve.
"Sóós Lajos műverető" portréja

Kowalowszky Márta – Kovács Péter: Vegyipari dolgozók" között
Művészet, 1961. december – 33 l.

M.D.K.

Gulyás Jenő

Festőművész kiállitott Veszprémben.
Csopaki festőm.

Képzőművészeti kiállitások nyiltak Vasárnap.

Népszava 1960. no.v7. 5.old. 265.szám.

M. D. L.

GULYÁS Jenő festő

Veszprém-megyei művész, idejét
nagy részét a Peremartoni Papír-
művekben tölti, ott alkot

Magyar Nemzet 1961. szept. 6. 4. l.

M. D. K.

GULYÁS Jenő festő

A legutóbbi dunántúli tárlaton
Alba Regia díjjal jutalmazták

Sós Lajos művezető portréja

Dutka diária: A veggyár festmenyek-
ben
Magyar Nemzet 1961. szept. 26. 4. l.

Gulyás Jenő, festő 7 ok

Üzemrészeket, munkafolyamatokat
ábrázol kompozíciójban.

„Sovás hajos művezető" c.
képe Repr.

Péter Imre: „Vegyipari dolgozók között" 8. l

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. szept. 23.

Gulyás Jenő
festő

M.D.K.

Veszprém megyében díjat nyert.

Stírek,
Művészet, 1962. felsmár — 41 l.

MDK

Gulyás Jenő

Egy nap a kultúráért. Adjatok! 1921., 90x63
LTM

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.
1960.Műcsarnok.Kat. 23.1.

MDK

Gulyás Jenő

Esti Arács, repr.

Sakkozók, repr.

Bakony-Balaton. A veszprémmegyei képzőm. kiáll. a Csók I. Galériában. Bpest 1963. szept. 13-19.

Gulyás Jenő MDK

szerepelt a kiállitáson.

"Aknavájár"
"Sakkozó"
"Erdő belső"

Koncz István: Balaton -Bakony. Veszprém megyei művészek képkiállitása a budapesti Csók-galériában.
NAPLÓ: 1963 szept. 18. 2. lap.

Gulyás Ferenc

festőművész. Akvarelljeiből kiállítás nyílt a pesterzsébeti Vasas Művelődési Házban.

(ajánlat)

Népszava, 1964 február 5. 4. lap.

M.D.K.

Gulyás Jenő
festő

„Sakkozók" és az „Athnavájár"
című képeit állította ki a
Veszprém megyei művészek tár-
latán.

Fáthy János: Három kiállítás
Művészet, 1964. január – 42 lap

Ny. Gulyás Jenő
festő

Őrzinte együttérzéssel festette a bazonyi bányákat, ipari üzemeket. Lefestette a gyarát, vágárt, gépherelőt, munkiát. Ember ábrázolásai expresszivek.

Heitler László: Ny.Gulyás Jenő
Művészet, 1971. január - 16.lap

Ny. Gulyás Jenő
festő

Festette a Balatont, szívesen választotta témáné a hegyes-dombos partvidéket, a vörös földbe sorakozó szőlőrendeket, a pincéket, az öreg hazaugtornyat.

Heitler László: Ny.Gulyás Jenő
Művészet, 1971. január - 16.lap

Ny. Gulyás Jenő
festő.

A művész korán halt meg, otvenéves volt.
Munkássága két tájhoz kötődik a
Balatonhoz és a Bakonyhoz. Csopaton
és környékén élt közel két évtizedig.

Héitler László: Ny. Gulyás Jenő
Művészet, 1971. január - 16 kep.

Ny. Gulyás Jenő
festő-

Tölb egyéni kiállításon és az országos
tárlaton vett részt. Szamos művét őrzik
közgyűjtemények köztük a Magyar
Nemzeti Galéria is.

Heitler László: Ny,Gulyás Jenő
Müvészet, 1971.január - 16.lap

Ny. Gulyás Jenő
festő -

Az ötvenes években alakult ki egyéni ábrázolásmódja, amelyet a magyar művészet tanulságainak szelektív alkalmazása jellemez.

Heitler László: Ny. Gulyás Jenő
Művészet, 1971. január - 16. lap

M.D.K

Gulyás Jenő
festő

A Veszprém megyei művészek
kiállításán díjat nyert.

—: Hírek
Művészet, 1964. január – 46 lap

Gulyás Jenő MDK

Szerepelt a tárlaton.

"Aknavizsga"
"Bányamentés"

Balatonábrázolása

Koncz István: Őszi tárlat, Veszprém, 1963.
V/a/1 Napló 1963 nov 19.

Gulyás Jenő
festő

M.D.K.

Méltatás.

—: Hírek
Művészet, 1964. junius – 46 lap

Gulyás Jenő

Szerepelt a tárla

"Vegyipa

Cserhát József: Baltoni Nyári Tárlat.
Naplo/Veszprém/ 1962. jul. 24.

Gulyás Jenő

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296. 188-307

MAGYAR NEMZET

APR 30

Május 3-án nyitják meg Gulyás Jenő festőművész kiállítását Veszprémben.

M.D.K.

Gulyás Jenő
festő

Veszprémben az őszi tárlaton
vették.

-431.
Művészet 1961. január. 1 oldal

M.D.K

Gulyás Jenő
festő

„Aknavájár" munkáját mutatta
be a veszprém megyei művészek
nov. 7. kiállításán.

Láncz Sándor: Tárlatok
Művészet, 1963. március — 38 lap

Gulyás Jenő festő kiállitása Veszprémben

M.D.K.

Napló

Magyar Nemzet 1963. Április 30. 4.1.

Gulyás Jenő

MŰK

Szerepelt a Veszprém megyében élő és alkotó festőművészek nov. 7-iki kiállításán.

"Aknavájár"
"Erdő belső"
"Kénsavtornyok"
"Balatoni tájkép"
"Szkip-tér"
"Beszállás"

Cserhát József: Megyei képzőművészetünk seregszemléje.
Napló/Veszprém/ 1962. nov. 11. 2. lap.

Gulyás Jenő

Együtt rándulunk át a szomszédba Gulyás Jenőhöz. A művész ágyban fekszik: beteg; asztalán gyógyszeres dobozok sorakoznak.

— Hanem azért nincs semmi baj — nyugtat meg bennünket. — A kiállításra szánt anyaggal nagyjából készen vagyok; s ha, mint remélem, pár nap alatt felépülök, akkor még talán *ki is tudom egészíteni.*

A két festőművész — jóbarát. Most is, percek alatt, parázs kis vita kerekedik a művészetről, az életformáról, az alkotás lehetőségeiről és gondjairól. Gulyás Jenő *évek óta szocialista szerződésben fest a Peremartoni Ipari Robbanóanyaggyárban.* Az igazgató, Szabó Gellért elvtárs, oly kitüntető módon figyelmes, hogy például az egyik terembe a tervezettnél korábban vezette be a neonvilágítást, így könnyebben tud dolgozni a művész. Nagy Gyula *a Bakonyi Bauxitbánya Vállalattal szeretne most szocialista szerződést kötni.* Leghőbb vágya, hogy bár ő is annyi megértéssel találkozna, mint Gulyás Jenő. Aztán újra meg újra visszatér a nagy téma: a kiállítás, minden tennivalójával, minden gondjával együtt. Mert nagy gond egy ilyen kiállítás megrendezése. A képeket a Képzőművészeti Alap zsűrije bírálja el; de nyilván *jócskán többet nyilvánítanak elfogadhatóvá, mint amennyi (50—60 kép) elhelyezhető a galéria falain.* Kik és hogyan válogassák ki a lezsürizett művek közül a kiállítandókat? És mennyit, és hogyan szállítsanak képeik közül az alkotók, hogy feleslegesen egyet se tegyenek ki a sérülés veszélyének? És mi legyen a prospektusban? Szóval van gond elég, mind a kiállítás rendezői, a galéria munkatársai, mind a munkacsoport vezetősége, mind pedig a megyei tanács művelődésügyi osztálya számára; s ráadásul a tennivalók tömkelege már eléggé a körmükre is égett.

— Láthatnánk a képeket?

— Most még nem — mondja Gulyás Jenő. Ott vannak az előszoba sarkában, de arra kér bennünket a művész: *majd csak a galéria falán nézzük meg őket. Meglepetést akar okozni.*

Reméljük, nemcsak az ő alkotásai, hanem az egész kiállítás kellemes meglepetés lesz a galériában szeptember második felében mindazok számára, akik megnézik. Meglepetés, élmény a látogatóknak; a kollektív előrehaladás újabb állomása a Veszprém megyei képzőművészek munkacsoportja számára.

Koncz István

Veszprém 1963 aug. 18

„Szőnyegetően" közeleg a szeptember... Pápai kisdiákok már a tanszereket vásárolják az önkiszolgáló papírboltban.

(Fotó: Péntek)

Gulyás Jenő

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1963 NAPLÓ 16

1021 Gulyás Jenő: Balatoni táj

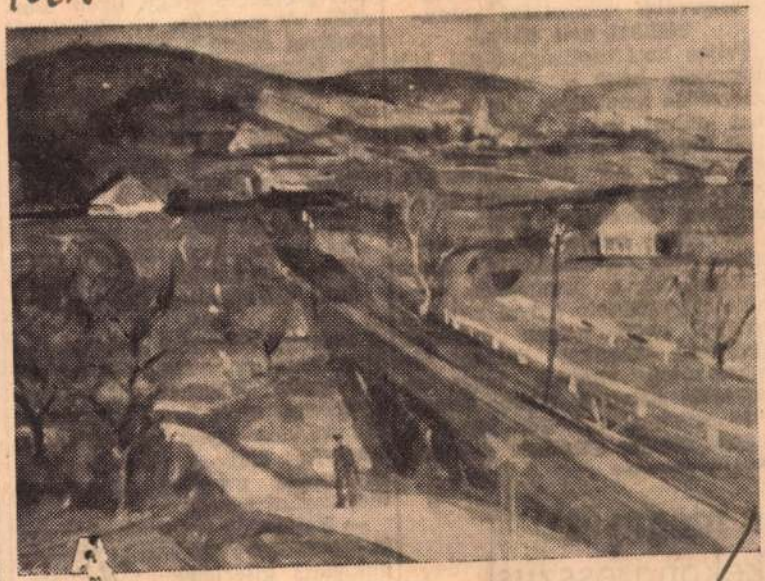

rendezést. Hruscsov ism
súlyozta, hogy a szovjet
véleménye szerint

**Nyugat-Berlin szabad
az ENSZ égisze alatt,
szigorúbb nemzetközi
ciákkal kell ellátn**

„Teljes határozottsággal
húznunk, hogy a néme
szerződés megkötése elől
het kitérni. Ezt a kérdést meg
kell oldani, s a megoldás be fog
következni. Mi azt szeretnénk,
ha a nyugati hatalmakkal egyet-
értésben oldhatnánk meg".

Hruscsov megjegyezte, meny-
nyire nem egyeztethetők össze
Kennedynek a nemzetközi eny-
hülésről mondott szavai azzal a
ténnyel, hogy idegen országok
területén amerikai katonai tá-
maszpontok vannak, hogy az
Egyesült Államok lábbal tiporja
más országok szuverén jogait, a
legféktelenebb amerikai politiku-

en megnyílt
ékekongresszus

annak a kipróbált helyes elvnek

megkezdődő moszkvai háromha-
talmi tárgyalások lehetőségeit ér-
tékelve megismételte a Szovjet-
unió álláspontját:

**„A szovjet kormány nem já-
rul hozzá, hogy hazánk te-
rületét kémkedés célját szol-
gáló ellenőrzésre használják
fel.**

A nemzeti ellenőrző eszközök, az
önműködő szeizmikus állomások-
kal együtt, elegendő biztosítékot
nyújtanak arra, hogy lelepleződ-
jék minden olyan próbálkozás,
amelynek célja a kísérleti rob-
bantásokat megtiltó egyezmény
megszegése lenne".

— Hajlandók vagyunk akár ma
is egyezményt aláírni az összes
nukleáris kísérletek megszünte-
tésére — mondotta Hruscsov. —
A dolog mos[illegible] Nyugaton

Ny. Gulyás Jenő

Emlékezés a šakkversenyre
olaj 80×100

Tihanyi öböl —"— 60×80

Ny. Gulyás Jenő festőművész
kiállítása. Bp. Főv. Műv. Ház 1968

Ny. Gulyás Jenő

Tihanyban olaj 80×100

Bányában —"— 60×80

Ny. Gulyás Jenő festőművész kiállítása. Bp. Főv. Műv. Ház 1968

Ny. Gulyás Jenő

Földek Csopaknál olaj 60×80

Szőlők Palonnakon —"— 60×80

Ny. Gulyás Jenő festőművész kiállítása. Bp. Főv. Műv. Ház 1968

Ny. Gulyás Jenő

Zenekarban olaj 100×80

Est Arácson —"— 80×100

Ny. Gulyás Jenő festőművész
kiállítása. Bp. Főv. Műv. ház.
1968.

Ny. Gulyás Jenő

Emlékezés Bakky Sándorra olaj 65x50

Asrófői ötöl olaj 60x30

Ny. Gulyás Jenő festőművész kiállítása. Bp. Főv. Kűr. ház. 1968.

Ky. Gulyás Jenő

Kossuth L. utcai házak olaj
100×80

Tél Sopakon olaj 60×80

Ky. Gulyás Jenő festőművész
kiállítása. Bp. Főv. Kiáv. Váz.
1968.

Ny. Gulyás Jenő

Öreg halász olaj 100×80

— " 80×100

Zenekar

Ny. Gulyás Jenő festőművész
kiállítása Bp. Fővárosi Ház
1968.

Ny. Gulyás Jenő

Vámos	olaj	80×100
Asszonyok	—u—	115×140

Ny. Gulyás Jenő festőművész
kiállítása Bp. Fővár. Kiáll. Ház
1968.

Ny. Gulyás Jenő

Tihanyi Belső tó olaj 80×100

Füredmél — " — 80×100

Ny. Gulyás Jenő festőművész
kiállítása Bp. Főv. Kiür. Ház
1968.

Ny. Gulyás Jenő

Tihany olaj 80×100

Balatonvöllös — " — 80×100

Ny. Gulyás Jenő festőművész
kiállítása. Bp. Tör. Múz. Ház 1968.

Ny. Gulyás Jenő

Cattaro II. olaj 80×100

Öreg halász és a fiú —"— 80×100

Ny. Gulyás Jenő festőművész kiállítása. Bp. Tör. Múz. Ház 1968.

Ny. Gulyás Jenő

Öreg kocsis szobája olaj 80×100

Tél Tihanyban — " — 80×100

Ny. Gulyás Jenő festőművész
kiállítása. Bp. Tör. Múz. Ház 1968.

Ny. Gulyás Jenő

Öreg kovács kalapja, olaj 80×100

Tél Tihanyban, olaj 80×100

Ny. Gulyás Jenő festőművész kiállítása
Fővárosi Művelődési Ház Bp. XI. Fehérvári
1968. IX. 20 – X. 16. út 47.

Ny. Gulyás Jenő

Cattaro II. olaj, 80×100

Öreg halász és a fiu, olaj, 80×100

Ny. Gulyás Jenő festőművész kiállítása
Lőrárosi Művelődési Ház. Bp. XI. Sehérvári
1968 IX 20 – X 16. út 47.

Ny. Gulyás Jenő

Tihany, olaj 80×100

Balatonszőllős, olaj. 80×100

Ny. Gulyás Jenő festőművész kiállítása
Fővárosi Művelődési Ház Bp. XI. Fehérvári út 47
1968. IX. 20–X. 16.

Ny. Gulyás Jenő

Tihany, belső tó, olaj, 80×100

Füredmél, olaj, 80×100

Ny. Gulyás Jenő festőnnvész kiállítása
Fővárosi Művelődési Ház, Bp. XI. Fehérvár
1968. IX/X. ut 47.

N. Gulyás Jenő

Vámos, olaj, 80 × 100

Szőlőnél, olaj, 100 × 80

N. Gulyás Jenő festőművész kiállítása
Fővárosi Művelődési Ház, Pf. XI. Fehérvári út 47.
1962. IX/X.

Ny. Gulyás Jenő

Öreg halász, olaj, 100 x 80

Zenekar, olaj, 80 x 100

Ny. Gulyás Jenő festőművész kiállítása
Főv. Művelődési Ház, Bp. XI. Fehérvári ut 47
1968. IX / X.

Ny. Gulyás Jenő

Kossuth Lajos utcai házak
olaj: 100+80

Tél Csopakon, olaj: 60+80

Ny. Gulyás Jenő festőművész kiállítása
Fővárosi Művelődési Ház, Pp. XI. Fehérvári út
1968. IX/X. 47

Ny. Gulyás Jenő

Ünlékezés Bakky Sándorra
olaj, 65×50

Aszófői ölöl, olaj, 60×30

Ny. Gulyás Jenő festőművész kiállítása
fővárosi Művelődési Ház, Bp. Fehérvári ut 47.
1968. IX–X.

Ny. Gulyás Ferő

Zenekarban, olaj, 100 x 80

Est Arácson, olaj, 80 x 100

Ny. Gulyás Ferő festőművész kiállítása
fővárosi Művelődési Ház Pp. Fehérvári ut 47.
1968. IX–X.

Ny. Gulyás Jenő

Földek Csopakról, olaj, 60×80

Szőlők Paloznakon, olaj, 60×80

Ny. Gulyás Jenő festőművész kiállítása
Fővárosi Művelődési Ház, Bp. Fehérvári út 47.
1968. IX – X.

Ny. Gulyás Jenő

Tihanyban, olaj 60×80

Bányában, olaj 80×100

Ny. Gulyás Jenő festőművész kiállítása
fő. Művelődési Ház, Bp. Fehérvári
1968. IX–X. ut 47.

Ny. Gulyás Jenő

Gulikezés a sakkversenyre, olaj, 80×100

Tihanyi ölbol, olaj 60×80

Ny. Gulyás Jenő festőművész kiállítása
Fővárosi Művelődési Ház, Bp. Fehérvári út 47
1968. IX – X.

Ny. Gulyás Jenő

Műteremsarok, olaj 60×80

Ajkacsinger éjjel, olaj 60×80

Ny. Gulyás Jenő festőművész kiállítás.
Föv. Művelődési Ház, Pgr. Fehérvári ut 4-7
1968. IX. X

Ny. Gulyás Jenő

Csopaki Csonkatorony, olaj
60×80

Vihar után, olaj, 60×80

Ny. Gulyás Jenő festőművész kiállítása
Fővárosi Művelődési Ház, Bp. Fehérvári út 47.
1968. IX - X.

Ny. Gulyás Jenő

Vihar után napot.

Ny. Gulyás Jenő festőművész
kiállítása Bp. Fővárosi Múzeum Ház 1968.

Ny. Gulyás Jenő

Csopaki csónkatanya olaj
60×80

Vihar után olaj 60×80

Ny. Gulyás Jenő festőművész
kiállítása Bp. Fővárosi Műcsarnok 1968.

Ny. Gulyás Jenő

Mütermesarok olaj 60×80

Ajkacsinger éjjel -"- 60×80

Ny. Gulyás Jenő festőművész
kiállítása Bp. Főv. Mür. ház 1968.

Ny. Gulyás Jenő MDK

A vegyipari munkás, olf.

Mücsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Gulyás Jenő

CSEPEL

1964 ÁPR 17.

Gulyás Jenő kiállítása

Gulyás Jenő festőművész kiállítása április 18-án, 12 órai kezdettel nyílik meg a Hazafias Népfront (XXI., Kalamár József u. 18) helyiségében. Megnyitó beszédet Kárpáti Henrikné, a XXI. ker. Tanács vb-elnökhelyettese mond.

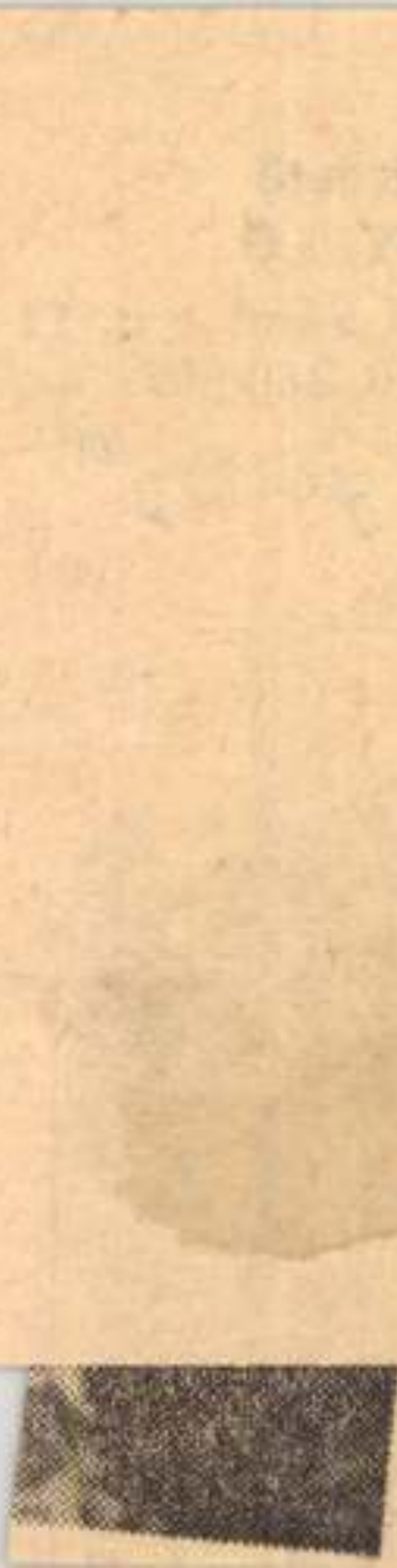

...NLAS.
Oh, bár ne
fejünket se t
miénk lenne

MDK

Gulyás Jenő festő

olajfestmények:

Fluidációs piritpörkölés

Hidroszulfit csapolás

Vegyipari dolgozók között kiáll. 1961.szept.

Csók-gal.

MDK

Gulyás Jenő festő

olajfestmények:

Aluminiumfluorit üzem

Anyagpróba

Vegyipari dolgozók között kiáll. 1961.szept.

Csók-gal.

Gulyás Jenő festő MDK

olajfestmények:

Hidroszulfit üzemrész I.

" " II.

Vegyipari dolgozók között kiáll. 1961.szept.

Csók-gal.

Gulyás Jenő festő NDK

olajfestmények:

Ifjumunkás

Ifjumunkások

Kénkemencék

Vegyipari dolgozók között kiáll. 1961.szept.

Csók-gal.

Kénkemenook

Ktjumunkéook

Ktjumunkis

MDK

Gulyás Jenő festő

olajfestmények:

Kénsavhütők

Mütrágya rakodás

" kaparás

Vegyipari dolgozók között kiáll. 1961.szept.

Csók-gal.

MDK

Ny. Gulyás Jenő

A vegyipari munkás, of.

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Mücs. 1962. 13.1.

M.D.K.

Ny. Gulyás Jenő
festő

„Aszófonal"
(repro)

Ériné Takács Margit: A Veszprém megyei képzőművészek
Műrészet, 1969. junius – 46 lap.

MDK

Gulyás Jenő

Sakkozók, repr.

Esti Arács, "

Bakony-Balaton kiáll. csók I.Gal. 1963. IX.

M.D.K

Gulyás Jenő
festő

Részt vett a tárlaton

Bodnár Éva: Balatoni Tárlat. 1966.
Műveszet, 1967. felszer – 45 kap.

Gulyás Jenő

„Badacsony öre" c. képe (eml.)

Kiérpel a Balaton Nyár.
Táslaton Keszthelyen

Jelenkor 1966 VIII. n. 741 old.

Gulyás Jenő

Lallaro olaj 80 x 90 cm.
Gendélet " 100 x 80 ..

Északdunántúli képzőművének második kiáll. kat. bev.: Kovács Péter. Szélesfehérvár, 1965.

33 l.

Gulyás Jenő

Festő, 1920, Bp. A Képzőm. Főisk. kandó lánló és Burghardt Rezső tanítványa. Jelenleg csoportonál. 1954 óta állít ki jogamatosan budapesti, vidéki, ill. vegyes megyei kiáll.-okon. 1963. Egyéni kiáll. Vegyes-ben, 1964. Bpesben: 1958 - Alba Regia. A Moszkvai szoktanács 1, a Nemzeti Gal 2 művel őrzi.

Észak dunántúli képzőművének második kiáll. kat. bev.: Kovács Péter. Szekesfehérvár, 1965.

33 l.

Gulyás Jenő.

Marseille-i éből, olaj, 80×57 cs

Északdunántúli képzőművészek harmadik kiállítása. Székesfehérvár, 19[illegible]. Kat. szerk.: Kralovánszky Alán. Szerk.: Kovács Péter.

5 l.

Galyás Jenő

Degyipari munkás

Balatoni Nyári Tárlat 1962
Tihonyi Múzeum
katalógus

Gulyás Jenő":

Negyipari munkás - festmény

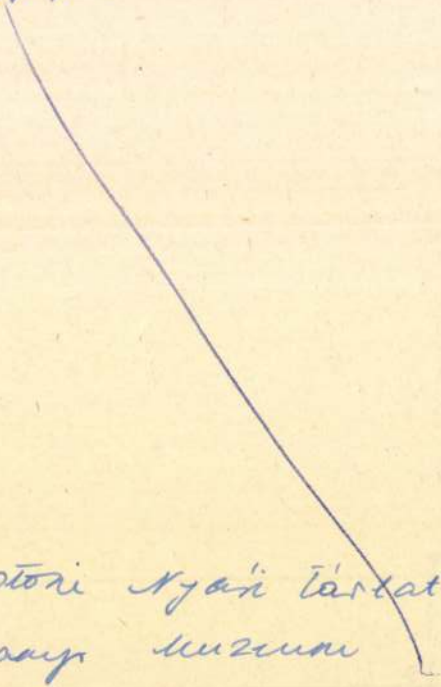

Balatoni Nyári Tárlat 1962
Tihanyi Múzeum
Katalógus

M.D.K.

Gulyáa Jenő festő

Balatonudvari c.

müve az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásn bemutatva,
vásárlás a MNG részére.

Tájékoztató az Állami Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásáról. MNG anyagának vásárlásai. 1.1.

MDK

Galgóczi Jenő
festő

'Vörös föld ábrával' c. művet
mutatta be a tárlaton.

Vajda Aurél: Veszprém megyei tárlat
Művészet, 1968. október – 42 lap

Ung. Gulyás Jenő
festő

MDK.

A Fővárosi Művelődési Házban
rendezett kiállítását.

— : Kiállítások
Művészet, 1968. október - 19 lap.

GULYÁS Jenő / Csopak

1. Reggeli után olaj 60x80
2. Olvasó nő olaj 60x80
3. Kérő ősz a Balatonnál olaj 50x80

Dunántuli Képzőművészek Kiállitása 1958.
Kat. bev.: Cseh Miklós

Székesfehérvár, István Király Múzeum
Közleményei D sor 14./

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK ÉS
A FŐVÁROSI MŰVELŐDÉSI HÁZ
MEGHÍVJA ÖNT

NY. GULYÁS JENŐ

FESTŐMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND
HÁRY BÉLA
A MSZMP KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK OSZTÁLYVEZETŐ HELYETTESE

1968 SZEPTEMBER 20-ÁN, PÉNTEKEN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

FŐVÁROSI MŰVELŐDÉSI HÁZ
BUDAPEST XI, FEHÉRVÁRI ÚT 47

9930 fmv 1

MDK

Ny. Gulyás Jenő, Ferto

A Fővárosi Művelődési Házban
nyílik meg tárlata.

–: Mini-galéria 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. szept. 19.

Ny. Gulyás Jenő, festő MDK

Kiállítása nyílik meg
szept. 20-án a Fővá-
rosi Művelődési Ház-
ban.

— : Hallottuk 2

ESTI HIRLAP Bp. 1968. szept. 20.

MDK

Gulyás Kálmán építész Zenta 1896

befejező szigorlatot letette, de oklevelét 1928-ig nem váltotta ki.

ÉI-ÉM, 1931. jul. 15. 112 l.

Brinkus Kata Füzesséry Erika Gulyás Judit

A Moholy-Nagy Művészeti Egyetem tisztelettel meghívja Önt,
Csomó³ című szőnyegdesign kiállítására az egyetem Ponton Galériájába
2007. április 26-án, csütörtökön 18 órára.

Kiállító művészek: Brinkus Kata, textildesigner
Füzesséry Erika, textilművész,
Gulyás Judit, textidesigner

A tárlat megtekinthető: 2007. április 27-től május 26-ig

Ponton Galéria
1015 Budapest, Batthyány u. 65.
Tel.: 489-0780
Fax: 489-0781
e-mail: galeria@mome.hu

nyitva tartás: keddtől szombatig 12-től 18 óráig

ponton
A MOHOLY-NAGY MŰVÉSZETI EGYETEM GALÉRIÁJA

ARTNET.HU
Képzőművészeti Portál és Folyóirat

nka
Nemzeti Kulturális Alap

GULYÁS JUDIT

2009 Pilisszentlászló
06/26/338-515

1990 diploma
1993 mesterdiploma
a Magyar Iparművészeti Főiskolán.

DÍJAK és ÖSZTÖNDÍJAK

1991 F.I.S. ösztöndíj
1992 „TISCA" francia pályázat I. díj
1993 F.I.S. ösztöndíj
„ACCADEMIA D'EUROPA" Nápoly II. díj
1995 Kozma Lajos iparművészeti ösztöndíj

KIÁLLÍTÁSOK

1990
„STAR" Nemzetközi Textilkiállítás, Milano
„SALONE del MOBILI" Milano

1992
TEXTILBIENNÁLÉ, Szombathely
STÚDIÓ ÖSZTÖNDÍJASOK KIÁLLÍTÁSA ,
Ferencvárosi Pincegaléria, Budapest

1993
Péter-Pál Galéria, Szentendre
NÍVÓDÍJ KIÁLLÍTÁS , BNV, Budapest
„HÁBORÚK és BÉKÉK" ,
Budavári Magdolna Torony, Budapest

1994
TEXTILBIENNÁLÉ, Szombathely
TEXTIVÁL , Margitsziget Víztorony, Budapest
CWAG BÜRO Kiállítás, Budapest

1995
FIATAL MAGYAR MŰVÉSZEK KIÁLLÍTÁSA ,
Galerie Schloss Ottenstein, AUSZTRIA
„ARTE PADOVA" '95, Padova
„MARADÉKBÓL" , Péter-Pál Galéria, Szentendre
„BARADLA" , a Barlangszövetség Művésztelepe, Jósvafő

1996
ART EXPO '96, Budapest
KOZMA LAJOS ÖSZTÖNDÍJ KIÁLLÍTÁS,
Magyar Iparművészeti Múzeum, Budapest
Moholy Nagy László emlékére rendezett
NEMZETKÖZI MŰVÉSZKÖNYV KIÁLLÍTÁS,
Vigadó Galéria, Budapest
TEXTILBIENNÁLÉ, Szombathely
MŰVÉSZNŐK HÉT ORSZÁGBÓL, Városi Múzeum, Győr
PIRAMIS GALÉRIA ,FORD PIRAMIS, Budapest
FIATAL MAGYAR MŰVÉSZEK KIÁLLÍTÁSA, Magyar Intézet, Párizs

A FORD Autó PIRAMIS

SZERETETTEL MEGHÍVJA
ÖNT

GULYÁS JUDIT

KIÁLLÍTÁSÁNAK

ÁLLÓFOGADÁSSAL
EGYBEKÖTÖTT

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÓJÁRA

A kiállítást megnyitja:
GYŐRY ZSUZSA költő

1996. Október 17-én 17 órakor

Helyszín:

FORD Autó PIRAMIS
1039 Budapest Szentendrei út 221.
Tel: 250-86-60

Megtekinthető:
1996. December 22-ig
naponta 8 -18 óráig

MEGHÍVÓ

GULYÁS JUDIT

ligne roset

MEGHÍVÓ

a V.A.M. Art & Design Galériába

MAGYARORSZÁG
≈024
FORINT

ART & DESIGN
VA
GALÉRIA

" KLASSZIKUS ÉS MODERN "

Ligne Roset
és
Gulyás Judit

" Olyan kollekciót szerettünk volna létrehozni, amely naprakész, használható, gyönyörű és egyben elérhető. "
Pascal Mourgue, LIGNE ROSET 1997.

design-kiállításának megnyitójára
1999. október 28-án, csütörtökön 17 órára
Cím: Budapest, V. Váci utca 62-64.
Tel.: 268-9186, 318-1594 Fax: 322-7079

Új Művészet
Sinkovics Péter
Budapest
Bárhori u. 10.
1054

A kiállítást megnyitja
Vámos-Lovay Zsuzsanna
az Iparművészeti Múzeum
főigazgató-helyettese

A kiállítás fő támogatója :

V.A.M.DESIGN
CENTER

"Egy szőnyeg... a földhöz tartozik, és a földön kell látszania. A lényege is egyszerű számomra : ne zavart és szétszórtságot okozzon, hanem egy középpontba vezessen, és bensőségesen kötődjön életünkhöz, nyugalmat és békességet árasszon a házban." Zao Wou - Ki L'ART DU TAPIS CONTEMPORAIN 1991.

A kiállítás megtekinthető
1999. október 28-tól november 18-ig
hétfőn 13-18, keddtől - péntekig 10-18,
szombaton 10-13 óráig

MEGHÍVÓ

Gulyás Judit

GULYÁS JUDIT

2009 Pilisszentlászló
06/26/338-515

1990 diploma
1993 mesterdiploma
a Magyar Iparművészeti Főiskolán.

DÍJAK és ÖSZTÖNDÍJAK

1991 F.I.S. ösztöndíj
1992 „TISCA" francia pályázat I. díj
1993 F.I.S. ösztöndíj
„ACCADEMIA D'EUROPA" Nápoly II. díj
1995 Kozma Lajos iparművészeti ösztöndíj

KIÁLLÍTÁSOK

1990
„STAR" Nemzetközi Textilkiállítás, Milano
„SALONE del MOBILI" Milano

1992
TEXTILBIENNÁLÉ, Szombathely
STÚDIÓ ÖSZTÖNDÍJASOK KIÁLLÍTÁSA ,
Ferencvárosi Pincegaléria, Budapest

1993
Péter-Pál Galéria, Szentendre
NÍVÓDÍJ KIÁLLÍTÁS , BNV, Budapest
„HÁBORÚK és BÉKÉK" ,
Budavári Magdolna Torony, Budapest

1994
TEXTILBIENNÁLÉ, Szombathely
TEXTIVÁL , Margitsziget Víztorony, Budapest
CWAG BÜRO Kiállítás, Budapest

1995
FIATAL MAGYAR MŰVÉSZEK KIÁLLÍTÁSA ,
Galerie Schloss Ottenstein, AUSZTRIA
„ARTE PADOVA" '95, Padova
„MARADÉKBÓL" , Péter-Pál Galéria, Szentendre
„BARADLA" , a Barlangszövetség Művésztelepe, Jósvafő

1996
ART EXPO '96, Budapest
KOZMA LAJOS ÖSZTÖNDÍJ KIÁLLÍTÁS,
Magyar Iparművészeti Múzeum, Budapest
Moholy Nagy László emlékére rendezett
NEMZETKÖZI MŰVÉSZKÖNYV KIÁLLÍTÁS,
Vigadó Galéria, Budapest
TEXTILBIENNÁLÉ, Szombathely
MŰVÉSZNŐK HÉT ORSZÁGBÓL, Városi Múzeum, Győr
PIRAMIS GALÉRIA ,FORD PIRAMIS, Budapest
FIATAL MAGYAR MŰVÉSZEK KIÁLLÍTÁSA, Magyar Intézet, Párizs

A FORD Autó PIRAMIS

SZERETETTEL MEGHÍVJA
ÖNT

GULYÁS JUDIT

KIÁLLÍTÁSÁNAK

ÁLLÓFOGADÁSSAL
EGYBEKÖTÖTT

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÓJÁRA

A kiállítást megnyitja:
GYŐRY ZSUZSA költő

1996. Október 17-én 17 órakor

Helyszín:

FORD Autó PIRAMIS
1039 Budapest Szentendrei út 221.
Tel: 250-86-60

Megtekinthető:
1996. December 22-ig
naponta 8 -18 óráig

1998/21

Gulyás Judit szőnyegtervező

Vedd, vidd, használd, dobd el, vegyél újat! Ez a mi korunk hangos és harsány üzenete. De aki emelt már a szájához mívesre csiszolt üvegpoharat, vagy evett már gondosan megmunkált, patinás evőeszközzel, az tudja, hogy egy tárgynak méltósága is lehet. Tartása. Csendje. Őrizheti a múltat, és őrizheti a jövőt is. Üzenet formájában.

Gulyás Judit a maga üzeneteit szőnyegekbe szövi. Remélem, minél többen fognak majd bele, hogy kiderítsék, mi minden lehet egy szőnyeg azon kívül, hogy egy meleg folt a lábunk alatt. Egyáltalán: muszáj, hogy a lábunk alatt legyen? Juditnak van olyan elkészült munkája, amelyik elindul a padlóról és felkúszik a falra! Vagy: hol van az megírva, hogy egy szőnyeg csak téglalap alakú lehet? Mindenhol. Ő mégis amorf textíliákat álmodott és valósított meg.

– Ezek csak formai újítások – mondja Gulyás Judit. – Arra gondoltam, hogy mivel a mai építészetben már vannak szabálytalan terek, a szőnyegnek is át kellene alakulnia. Ráadásul ma már olyan gyönyörű burkolatok vannak, kár volna konkurálni velük. Nem is szabad. Ha az ősi állatbőrökre gondolunk, azokat is csak úgy elszórták ide-oda. Ugyanígy lehet elhinteni ezeket a szőnyegeket is, de ha valaki akarja, össze is kapcsolhatja őket, mégpedig számtalan variációban.

Judit azt mondja, az ő munkája olyan, mint egy kutatóé. Csak míg a tudós egy adott kutatási területtel foglalkozik, ő egy látványvilág jelrendszerében gondolkodik. Ez egy gondolati út, magyarázza, amelyet állandóan járnia kell, és keresnie azokat a kifejezési formákat, melyekkel a legpontosabban fejezhető ki a mondanivaló.

– Mindig érdekelt például a többrétegűség, az utóbbi négy évben pedig az átlátszóság vált egy kicsit a rögeszmémmé. És mivel ezt már textileken ahogy lehet megvalósítottam, létrejöttek a papírképeim. Azokon tudtam ezt a legjobban megfogalmazni. Mindig is sok mindent kipróbáltam, mert ha valaminek megtanultam a szabályait, rögtön az érdekelt, hogyan lehet felrúgni őket, és akkor elkezdtem végigjárni az összes tilalmat. Egyszerű példa, amikor szétbontok egy selyemzsinórt, és a szálakban marad utána egy furcsa feszültség. Ha így szövöm bele az anyagba, akkor nem a szép összesimuló, szabályos felület jön létre, hanem éppen a rusztikus, erős. És ez az, ami engem érdekel.

HULEJ EMESE

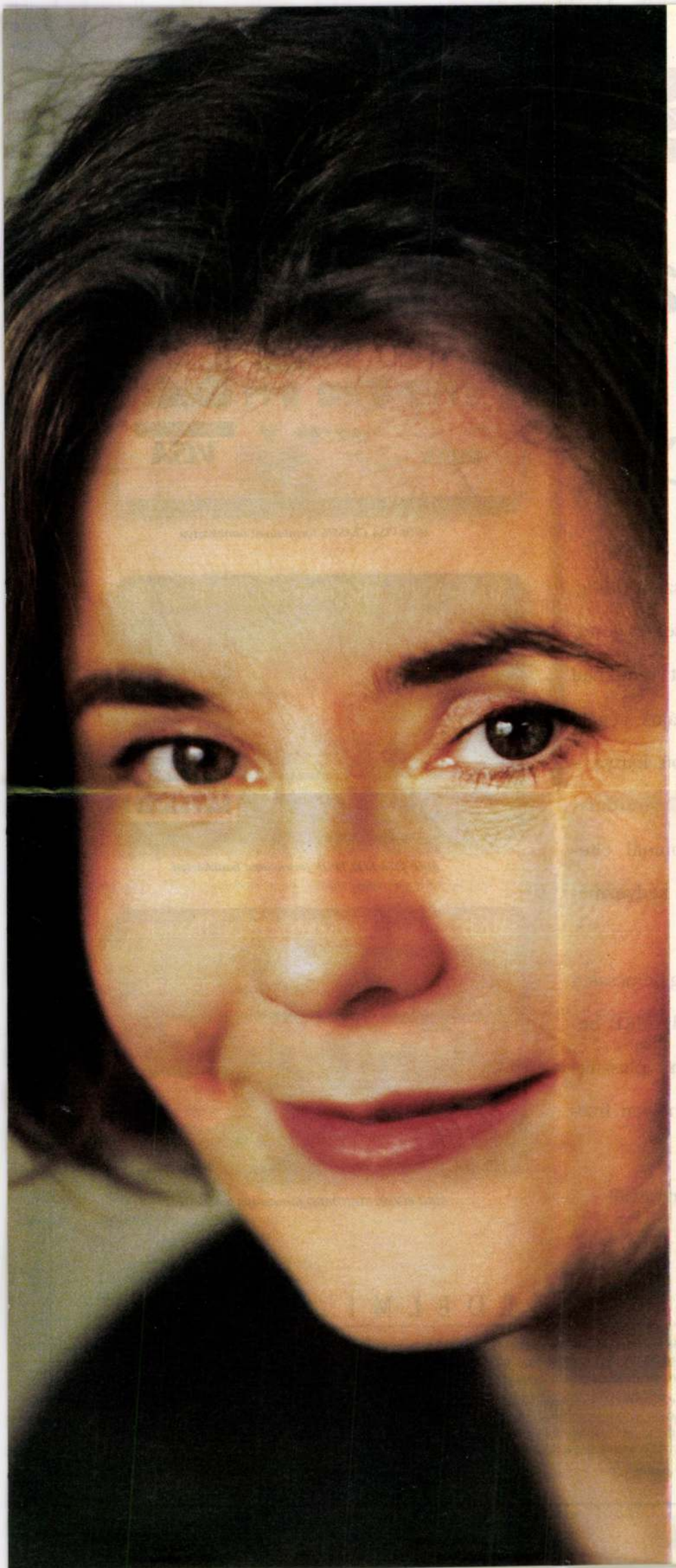

·MKB· Tavaszi Bankkártya Akció

Biztonság és elegancia

A szabadság minden ember számára szent dolog. Hogy pihenésének napjai valóban édesek és gondtalanok legyenek, felhívjuk figyelmét rendkívül széles bankkártya választékunkra. Május végéig tartó akciónk során három forintalapú kártya – **VISA Classic, VISA Electron, EC/MC Standard** – előnyösen igényelhető. Mindháromnál eltekintünk a belépési díjtól és további kedvezményeket biztosítunk.

- A kártyaigényléshez szükséges összeg nemcsak a kártyafedezeti számlán, hanem bármely MKB befektetési formában elhelyezhető. A mi „plasztikpénzeinkkel" világszerte több millió helyen fizethet és vásárolhat.
- **Utazzon és nyaraljon az MKB bankkártyáival!**

MKB VISA CLASSIC forintalapú bankkártya

MKB VISA ELECTRON forintalapú bankkártya

MKB EC/MC STANDARD forintalapú bankkártya

Fákó & Nyíri © 1998 VaBanq

Gulyás Judit textalterció

MAGYAR KÜLKERESKEDELMI BANK RT.

BUDAPESTI FIÓKOK: 1013 Bp, Alagút u. 5. ☎: 155-3535 • 1056 Bp, **Váci utca 38.**, ☎: 268-8472 • 1051 Bp, **Szent István tér 11.**, ☎: 268-7444 • 1051 Bp, **Szent István tér 15.**, ☎: 268-7720 • 1052 Bp, **Apáczai Cs. János u. 7.**, ☎: 268-8336 • 1052 Bp, **Türr István u. 9.**, ☎: 268-8094 • 1061 Bp, **Andrássy út 17.**, ☎: 268-7066 • 1138 Bp, **Váci út 178–182. (Duna Plaza)**, ☎: 344-2111 • 1093 Bp, **Soroksári út 3/C (Duna Ház)**, ☎: 216-2991.

VIDÉKI FIÓKOK: 4026 **Debrecen**, Vár u. 6/C, ☎: (52) 346-011 • 9002 **Győr**, Bécsi kapu tér 12., ☎: (96) 315-287 • 6000, **Kecskemét**, Katona József tér 1., ☎: (76) 484-584 • 3527 **Miskolc**, Ady E. u. 16., ☎: (46) 411-599 • 8800 **Nagykanizsa**, Erzsébet tér 8., ☎: (93) 310-920 • 4400 **Nyíregyháza**, Országzászló tér 1., ☎: (42) 413-133 • 7621 **Pécs**, Király u. 47., ☎: (72) 225-411 • 9400 **Sopron**, Várkerület 16., ☎: (99) 335-920 • 6720 **Szeged**, Kölcsey u. 8., ☎: (62) 324-711 • 8000 **Székesfehérvár**, Zichy liget 12., ☎: (22) 333-786 • 5000 **Szolnok**, Baross u. 10–12., ☎: (56) 424-777 • 9700 **Szombathely**, Széll K. u. 3–5. ☎: (94) 341-021 • 8200 **Veszprém**, Óváros tér 3., ☎: (88) 428-811

Meghívó a Millenárisra

június 16–július 8.

Millenáris Park
C kiállítóscsarnok – Kerengő

EVENTUELL 10

textil-design kiállítás

Az Eventuell Galéria
10. évfordulója alkalmából

A Millenáris Kht. támogatásával létrejött produkció

Támogatók:

Médiatámogatók:

Intérieur

ELLE

WHERE BUDAPEST

PESTI ÉST

THE BUDAPEST SUN

Visitors' Guide

DélUtán

HORIZON

Gulyás Judit

Hegedűs Andrea

Pájer Emília

Szigeti Szilvia

Szirączky Brigitta

Fazekas Valéria

Brinkus Kata

Kónya Kinga

Varga Bernadett

Vastag Ági

Rátki Zsuzsa

Harmati Hedvig

Meghívott művészek

Füzesséry Erika

Szabó Zsuzsi

Munkácsi Gábor

Fehér Erika

Páger Bernadett

Schulteisz Márta

Csíkszentmihályi Réka

Az Eventuell Galéria tagjai

június 16-tól július 8-ig

Millenáris Park
C kiállítóscsarnok
– Kerengő

EVENTUELL 10

textil-design kiállítás

Az EVENTUELL GALÉRIA tagjai, valamint a kiállításra meghívott művészek szeretettel meghívják Önt a galéria fennállásának 10. évfordulója alkalmából rendezett textil-design kiállításra.

Megnyitó: június 16., 18.30

Megnyitja: Szalay András építész, művészettörténész

A megnyitón a MAKÁM együttes az ANZIX c. lemezéről ad koncertet

Díjtalanul megtekinthető mindennap 10–18 óráig.

Millenáris Park Bp. II., Fény u. 20-22. • Tel.: 438-5312, 438-5335
www.millenaris.hu • millenaris@millenaris.hu

GULYÁS JUDIT

Szeretettel meghívjuk Önt és kedves családját

GULYÁS JUDIT

HÁNYOS TÉR - KÉPEK

című kiállítására a Fiatal Iparművészek Stúdiógalériájába
1998. szeptember 1.-én 18 órára
/ 1054 Budapest. Kálmán Imre u.16. /

Megnyitja
JOHAN VAN DAM művészettörténész
Megtekinthető : szeptember 1.-től 18.-ig
/ naponta 12-17óráig, pénteken 12-15 óráig, hétvégén zárva /

támogatók :
Fiatal Iparművészek Stúdiója
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Nemzeti Kulturális Alap
YTONG Hungária Kft
Pilisi Kecskefarm Kft kecskesajtjaival

GULNA'S JUDIT

Szeretettel meghívjuk Önt és kedves családját

GULNÁS JUDIT

HIÁNYOS TÉR - KÉPEK

című kiállítására a Fiatal Iparművészek Stúdiógalériájába

1998. szeptember 1.-én 18 órára

/ 1054 Budapest, Kálmán Imre u. 16. /

Megnyitja

JOHAN VAN DAM művészettörténész

Megtekinthető: szeptember 1.-től 18.-ig

/ naponta 12-17 óráig, pénteken 12-15 óráig, hétvégén zárva /

támogatók:

Fiatal Iparművészek Stúdiója

Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete

Nemzeti Kultúrális Alap

YTONG Hungária Kft

Pilisi Kecskefarm Kft kecskesajtjaival

okban kifejezve, melyert a

i h
n
felü
s m
nder
ajá
dó
an.
irat
tt a
nun
s é
an
pa b

ajá
,a
b f
m
vár
bee
ass
sec

Gulyás Kálmán
építész

l. MMÉÉvk

1940. 116. l

Szalay Lajos
városi főmérnök.

Hirdetések és előfizetések

Vállalat

Aldor Siegfrid

BUDAPEST. Liszt Ferenc-tér 14. sz.

Elvállal sekély- és mélyfurást szén, viz, gázok, petroleum, káli és ércek kutatására, jótállással minden mélységre és minden rendszer szerint.

Esetleg elfogad részesedést. — szakértői véleményezések. — Magyarországi vételek és eladásoknál segédkezés.

Saját műhely mindennemü furószerszámokra.

FARKAS és TÁRSA

VASSZERKEZETI GYÁR

BUDAPEST, VI., Lehel-utca 8.

TELEFON: 82–70. **INTERUR**

Készit: Szegecselt tartókat és oszlopokat, min szerkezeteket, idomvasablakokat, csigalépcsők fedélszékeket, ivlámpa oszlopokat, vasgerend és annak szerelését.

Tervek és költségvetések készitése a gyár n a legnagyobb szakértelemmel végezt

Gulyás Károly

Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

Szöveg : 196,

Gulyás Jánosné

Csendélet korsóval c. műve (eml.)
szerepel az alábbi táslaton

B. M.: Oroszházán jól sikerült a
pedagogus tépő és fotoművészek
első kollektív bemutatkozása

Békésmegyei Népujság 1970 IV. 18

Gulyás Jánosné

Az orosházi jarás pedagógus-festőnek kiállításán „Táj templommal" – „Tanya" – „Gyász" c. képeit láttuk. (említve.)

Beck Zoltán: Pedagógus-festők kiállítása Orosházán.

Békés Megyei Népújság, 1971. okt. 17.

Ozoray Gulyás János: MDK

Porcelánok, olf.

Ars Hungarica kiállitása 1941 febr.-márc. 16.
/Pátria Club/

Gulyás Kálmán, grafikus

Marosvásárhelyen volt rajztanár
és Barcsay Jenőt tanította.

Harangozó Márta: „Ugyanúgy élek, mint eddig..." 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. jan. 14.

Gulyás Kálmán

épitész

Budapest IX. Ipar u. 3

a Bpesti Mérnöki Kamara tagja lett.

MMÉE Kozl. 1930 dec. 7

1931. 19 l. 396. l.

Gulyás Kálmán
épitész

szüb. Zentá 1896.

Befejező szigorlat ideje 1927.

Névjegyszüegyetem 205. l.

T. 6065.

edő sziklán van a vár és tövében a
ősitett város terül el. Az előtér-
legény ágaskodó lovat fékez meg,
zanak. Felirata a lebegő mondat-

.3 : 6.9 cm.

MDK

Gulyás Kálmán, sz. 1896.

okl. épitész Bp.

Hirdetés tagfelvételről.

MMÉEKözl. 1930. ~~12x~~ XII. 7. 396. l.

Gulyás Kálmán, építész ΠDK

A petőfibányai strandfürdő Repr

s'

az ózdi strandfürdő terve Repr.

–: A házrméves tervben épülnek

Népszabadság, Bp. 1959. febr. 20. 12.

[Vidék]

MDK

Gulyás Jenő - Losonczy

A Kir. József Műegyetem Epitész Hallgatóinak Kiállitása. 1921., 95x63 LTM

Magyar Plakát-Történeti Kiallitás. 1960.Műcsarnok.Kat. 23.l.

Gulyás János?

Műcsarnok téli kiállításán Pálik Béla állatkép-díját "Kecskék" c. olajfestménye nyerte.

M.930.T.10.

Gulyás János?

Műcsarnok téli tárlatán Pállik Béla állatkép-díját "Kecskék" c. olajfestménye nyerte.

PH.930.Í.10.

Gulyás József

festőművész

Magyar Képirók kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Budapesti Hirlap
1933.I.15.

Gulyás József

festőművész

Magyar Képirók kiállitása - Nemzeti Szalónban - képével szerepel.

8 Órai Ujság
1933.I.15.

Gulyás József MDK

A dunaföldvári művésztelepen dolgozik Dombobárról jött.

-M- : Művésztelepen.

Tolnamegyei Népujság. 1962. jul. 31.

MTK

Gulyás József,

30.1.

Gonda B.: Szolnok a müvészetben. Bp.1927.

Életünk 1984. X. 6.

FITZ PÉTER

Gulyás Kati és Lovas Ilona kiállítása Kőszegen

Újra különös kiállítás látható a kőszegi Zwingerben. Forma szerint a 7. Fal- és Tértextil Biennále díjnyerteseinek kamarakiállítása, ugyanakkor a bemutatott művek elég kevéssé emlékeztetnek a tradicionális értelemben vett textilművészetre. A textilművészet felvirágzása Magyarországon a 70-es évek elejétől igen változatos utakat járt be. A művészet történetében ismert jelenség tanúi lehettünk: egy műfaj „fejlődésének" hirtelen felgyorsulása, belső forradalma zajlott le a közelmúltban. A textil, mint elsődlegesen iparművészeti műfaj, sohasem játszott lényeges szerepet. Elsősorban dekoratív funkciókat vállalt, s ezekre volt csak alkalmas. A szombathelyi textilbiennálékon megindult egy folyamat, a műfaji önvizsgálat a tradicionális műfajhatárok újraértelmezése, felbontása, új technikák, anyagok kipróbálása. Az elkésett műfaji forradalom másik fontos helyszíne a velemi Textilművészeti Alkotóműhely volt. Mit érthetünk műfaji forradalom alatt?

A textil, mint iparművészet, elsősorban dekoratív, azaz díszítő funkciókat vállalt mind ez idáig, szemben a képzőművészet ennél az esztétikai alapfunkciónál többre törő céljaival, melyben a kommunikációs funkció, a közlés jelenléte elengedhetetlen. A 70-es évek „textil forradalma" ezt a gátat lépte át. A műfaji megújulás folyamata természetesen igen összetett. Jelentí a régi technikák újra alkalmazását, újak felfedezését, „idegen" anyagok használatát, másrészt olyan feladatok vállalását, melyek korábban csak a képzőművészet keretein belül voltak elképzelhetőek. Miről is van szó közelebbről?

Amikor 1976-ban Szenes Zzuzsa kőszegi önálló kiállításán bemutatta „Őrbódé" című alkotását, a dilemma már érthetővé vált. Egy katonai „fakabát", mely a valóságban fából készül, és arra való, hogy az őrtálló katonát megvédje a hidegtől, színes, puha gyapjúból készült, s kissé ironikus alcíme — „Hideg ellen általában" —, pontosan kifejezte mondanivalóját is. Itt álljunk meg egy pillanatra. Olyan tárggyal találkozhattunk, mely technikáját tekintve igen tradicionális: gyapjútűzés, (nagyon alkalmas díszpárnák, faliképek, és egyéb csecsebecsék előállítására), itt egészen más lett a feladata, magát a gondolatot hordozta. A műalkotás anyagaként éppúgy nem az volt a fontos, hogy gyapjú, mint ahogy egy szobor művészi értékénél, üzeneténél sem az a lényeges, hogy bronz vagy réz. Tehát a műalkotásban a technika és anyag háttérbe szorult a gondolattal szemben. Pontosabban nem is háttérbe került, hanem a tartalom és forma új egysége született meg. Az a rendkívül egyszerű dolog valósult meg, hogy a textil egyértelműen képes volt túllépni a díszítő feladatain és mint művészi kifejezőeszköz működött.

Ez a felmérés aztán meghatározta a fejlődés további menetét is. A textilt hovatovább már nem lehetett csak mint alkalmazott műfajt kezelni. Arról nem is beszélve, hogy a 70-es évek második felétől kezdve azok a lehetőségek, melyek korábban nyitva álltak a dekoratív igényű textilművészet számára, leszűkültek. Itt először is arról van szó, hogy a gazdasági állapotok rosszabbodásával együtt csökkent annak a lehetősége, hogy különféle közösségi terekben a textil megfelelő szerepet kapjon (nagy falikárpit, vagy tértextil munkák megrendelésére egyre kevéssé került sor, a dekoratív funkció elsőként esett áldozatul a takarékosságnak).

Másrészt rendkívül izgalmas új terep nyílott meg a műfaj előtt: a „nagy művészetek" áhított világa. A felszabadult alkotói energiák számára a 70-es évek második felétől csak egy járható út maradt nyitva és ez a kísérleti textilművészet irá-

nyába vezetett. Ez mindenekelőtt a műfaji önvizsgálat, önmeghatározás periódusát jelentette, mely automatikusan vezetett át a képzőművészeti tendenciák textilre alkalmazásához is. Természetesen összetett folyamatról van szó, mely közben a kísérleti textil egyre jobban elszakadt az iparművészeti alaptól és inkább a képzőművészeti avantgarde részévé vált.

Ennek a fejlődési folyamatnak két igen jelentős képviselője a most Kőszegen kiállító művész is. Mindketten annak a textilművész generációnak tagjai, akik az új textilművészet létrehozásában döntően közreműködtek.

Gulyás Kati a magyar textilművészet nemzetközileg is egyik legismertebb alakja. Ennek okai igen összetettek. Talán különösen hangzik, de a magyar textil elismertsége külföldön a hazai megbecsülésének sokszorosa, a világ minden ilyen jellegű kiállításán rendkívül nagy becsben tartják a magyar textileseket, arról nem is beszélve, hogy Szombathely a gazdája a világ legjelentősebb és legnagyobb minitextil kiállításának. Ennek jelentőségét természetesen nem kell túlbecsülni — s a minitextil művészi értékén is lehet vitatkozni —, de az tény, hogy például 1984-ben a világ 28 országából közel 600 művész jelentkezett 700-on felüli alkotással erre a kiállításra. Vagy például az 1982-es Nemzetközi Minitextil Biennálé megnyitóján a 300 vendégből 180 volt a külföldi, aminek az a jelentősége, hogy Szombathely szép csendben jelentős szerepet kapott a kortárs művészet egyik „világpiacán", ami korábban Magyarországon sohasem fordult elő.

Így fordulhat elő az a különös eset, hogy Gulyás Kati neve külföldön jobban ismert, mint itthon. Ennek elsősorban az az oka, hogy kétszer is szerepelt a műfaj legnagyobb seregszemléjén, a Laussanne-i Biennálén, Svájcban. Másrészt a Velemi Textilművészeti Alkotóműhelynek egyik legaktívabb tagja volt, 1977-től vett részt az új textilművészet egyik legprogresszívabbnak számító műhely munkájában. Ez a műhely most éppen átalakulóban és elköltözőben van, de míg működött, erre is érvényes volt az a közhely, hogy senki sem próféta saját környezetében. Míg évente tucatnyi külföldi művészt kellett elutasítani hely- és pénzhiány miatt, addig itthon

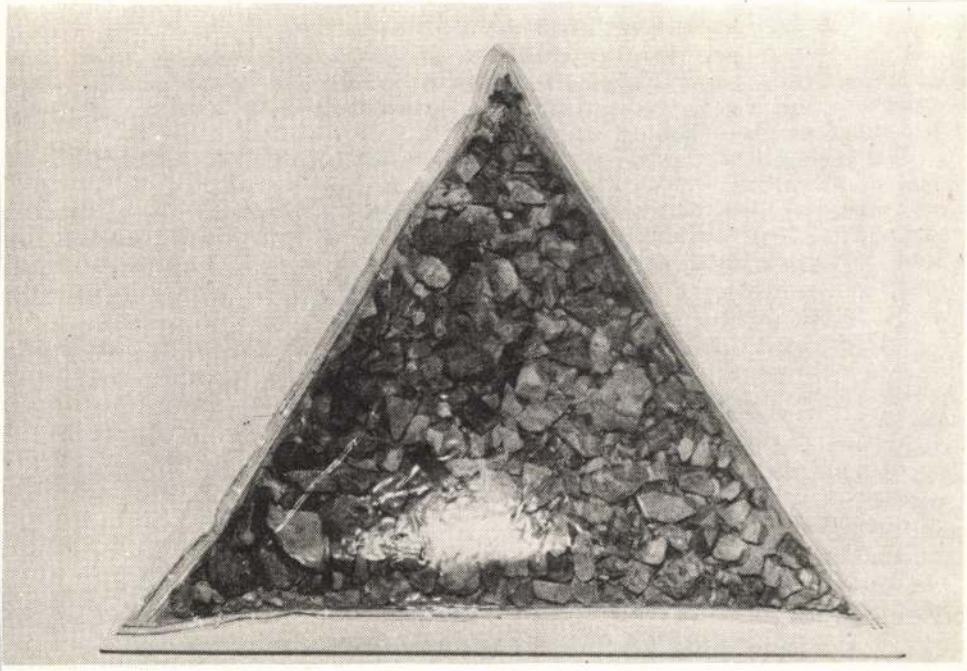

a műhelyt mint szükséges rosszat kezelte az arra illetékes fórumok többsége. Pedig a művészi önértéken túl jelentős kulturális és gazdasági hasznot is hajthatott volna a műhely.

Gulyás Kati munkássága kapcsolódik a Biennálékhoz és Velemhez. Munkáinak jelentős része ma már a Savaria Múzeum textilgyűjteményében van, de megtalálható olyan jelentős külföldi gyűjteményben is, mint a svájci Pierre Pauli Collection.

Az első komoly érdeklődésre számottartó sorozata az 1977-ben készült „Tömlők", mely plasztikai problémák textilbe fogalmazása volt. Színes vászonnal burkolt textiltömlőkből térbeli elhelyezkedés-variációs sorozatot készített. A tömlők egymáshoz való viszonya, a két szín — a vörös és zöld —, különféle elhelyezkedési lépcsői érdekelték. A téma szobrászi, a megvalósítás anyaga textil. Ugyanennek a témának másik változatánál fóliatömlőkbe először homokot csomagolt, majd a homokba rejtette a nemzeti zászlónak kis darabját. A mondanivaló könnyen lefordítható, a hazafiságról, a nemzeti érzés eltűnéséről, előbukkanásáról; erről a mindig problematikus témakörről szól.

A csomagolás — mint művészeti tárgy — idea következő sorozata az az ötrétegű nylonfólia-együttes, melyben egyre keményedő állagú anyagokat — levegő, víz, gatta, pamut,. kőzúzalék — csomagolt. A koncept art fogantatású kísérletsor záró is fordulópontja az 1979-es háromszögletű fóliazsák sorozat volt. A négy elem itt levegő, víz, textil és kő; egyaránt jelen van tárgyi valójában és lenyomatában. A lenyomat az eredeti tárgy fotója, azonos méretben, fotóvászonra kopírozva. A mű maga a kettős jelenlét, a valóság és lenyomatának szembesülése. A művészi alakításának tárgya egyrészt a valóságos anyag, mely szembekerül a kópiával: s a konfrontáció a valóság és másolata között zajlik.

A lenyomat jelentőségének felfedezése megváltoztatta művészetét. Az első nagyméretű lenyomatmunkája a 9. Lausanne-i Nemzetközi Biennáléra készített „Mozdulatlan mozgás". Saját életnagyságú fotóvásznon reprodukált alakját reprodukálta különféle testhelyzetekben (állva — frontálisan és profilban —, guggolva, ülve és fekve), alulról kitömött plasztikai formákra applikálva. A személytelen önportrésor

— az ellentmondás csak látszólagos, egyrészt a néző számára mindössze egy női alakról van szó, másrészt önmaga szerepel a művön, ami így önportré — a különféle testhelyzetek együttes szerepeltetése a fotó eltérő idősíkjának kivetítése. A mű ugyanakkor túllép a fotó közlési lehetőségein, dombormű, szinte emberi léptékű plasztikája van, anyaga pedig textil. A nagyméretű alkotás a textil új lehetőségeinek kitűnő megvalósulása.

Ezt a gondolatsort folytatta további munkáiban is, azzal a jelentős változással hogy az idő-jelenlét problémája egyre nagyobb szerepet kapott.

„Érzéseink, észleléseink múlttá válnak, nemcsak a tegnapiak, de a pillanatta ezelőttiek is. Csak annyira maradnak fenn, amennyire emléknyomot hagynak bennünk, térbeli egyidejűségben állnak, befolyásolják egymást — és őket az újonnan jöttek —, és minden korábbi mozzanat folyamatosan módosít az, ami utána következik." — írta Gulyás Kati munkájának lényegéről.

1981-ben a 10. Lausanne-i Biennálén bemutatott munkája a „Kijárat", ugyancsak az önlenyomat, a változó idősík koncepciójára épült. Hat, egyenként 270 cm magas vászon „falra" egy-egy félig nyitott ajtó képét vitte fel fotóeljárással. Az ajtók előtt saját lépő alakja, bemozdulva, négy fokozatban „lép ki" az ajtókon. Az utolsó ajtó már csukva. Mellette a falon „táblaképként" saját portréja. Puritán, a fekete-fehér fotó és a vászon tiszta anyaghatásai egyesülnek a fázisidő megjelenítésével.

1982-ben a belgiumi „Textilstruktúrák" című kiállításra készítette a „Jelképes képmás" című művét. Itt a pillanat — az idő — rögzítése már nem csupán a jelen-szegmentum megragadása, hanem a múlt idézete is. Két, egymás előtt kissé eltolva lebegő tüllrétegre színes fotóvásznakat applikált. A hátsó síkon egy XVII. század flamand falikárpiton a görög mondabeli Ariadne éppen Theseusnak adja át a fonalgombolyagot. Az első síkon megismétlődik a jelenet, mai ruhába öltözve Gulyás-Ariadne nyújtja a gombolyagot férjének, a szobrász Gulyás Gyula-Theseusnak. A mű idézet szinten, szinte összefoglalása a textilművészet történetének, és ugyanakkor utalás a jelenre is. A fonalgombolyag csak lenyomatában van jelen, nem mint a textilművészet alapanyaga, ugyanakkor ironikus utalásként is érthető: vezérfonál — a textilművészet vezérfonala — a „nagyművészetek" labirintusában.

A „Textil Utópia" címmel 1982-ben megrendezett 7. Fal- és Tértextil Biennálén II. díjat kapott az „Ablakok" című fotóvászon szekvenciája. Egy régi, lebontás előtt álló ház törött ablakainak fotólenyomatai szerepelnek a művön. Újdonság, hogy a fotók kézzel utánaszínezettek. Egyszerre rideg dokumentumok és ugyanakkor nosztalgikus emlékművei is az elmúlónak.

A kőszegi kiállításon a tüll és a színezett fotólenyomat (félig takarás, áttetszőség, valóság, leplezett lenyomatok) megoldásait fejlesztette tovább. A fotóvászonra portrékat, csoportképet másolt, majd a fekete-fehér fotókat kiszínezte. Az így elkészült képeket tüll-lepellel takarta le. A tüll félig átlátszósága, áttetszősége és raszter szerkezete megváltoztatta az alapkompozíció hangulatát és jelentését is. A portré — festészeti műfaj! — átértelmeződik, sokkal általánosabb jelentésűvé válik, nem személyek kiléte a fontos. A fotó mellett a textil hangsúlyos szerephez jut, a kettő kombinációjából születik a mű, melyet valóban nem egyszerű pontosan kategorizálni. Következetes lépcsőfokként illeszkedik Gulyás eddigi munkásságába. A művész alkotás-ideája a képzőművészetben ismert módszer: gondolati kiindulóponthoz keresi meg a legjobban illeszkedő kifejezési formát. Nem pusztán az anyagból — esetünkben a textilből —, kifejthető lehetőségeket kutatja, hanem elképzeléséhez idomítja matériáját. A művek minden kétséget kizáróan a textil kifejezési lehetőségeinek formai és technikai kitágítását reprezentálják.

Amit Gulyás Kati csinál, kétségkívül a textilművészet része. Ugyanakkor a művek célja már nem egyszerűen csak a dekorativitás, hanem gondolatok közlése is formailag viszont ismert képző- és iparművészeti eljárásokat egyesít, és hoz létre technikailag is újat.

Lovas Ilona munkássága kevéssé közismert. Ennek elsősorban az az oka, hogy jóval ritkábban szerepel kiállításokon. Tevékenysége nehezen illeszthető bele a megszokott szempontok, kategóriák, műfajok szerint szerveződő kiállítások keretei közé. Munkái ugyanis nehezen kategorizálhatók műfajok szerint, sokkal szélesebb, általánosabb emberi, művészeti problémák foglalkoztatják. És ezek a humánus gesztusok elsősorban gondolataik és nem kifejezési formájuk miatt fontosak. Ez a tünet ismert a képzőművészetben is: számos olyan kortárs művészeti jelenség létezik, mely a hagyományos eszköztárral nem megközelíthető, művészet mivolta pedig nem vonható kétségbe. Így hát nem váratlan, hogy egy ehhez hasonló jelenségcsoport a textilben is kimutatható. Ez persze ellentmondásnak tűnik, de például a textil eredet Lovas munkásságában kimutatható, nyomon követhető. Úgy érzem, elsősorban nem egy textil-nem textil ellentmondás feloldásáról van szó, hanem egy művész folyamat fejlődéséről.

A hagyományos textilművészeti kiindulópont Lovasnál a 70-es évek közepén rögzíthető. Az 1977-es velemi Textilművészeti Alkotóműhelyben készített munkái már a változás jegyeit viselték magukon: "Lovas Ilona munkái csak karakterüket, illetve a megformálás technikáját tekintve textilek. Alapanyagai — ablakkeret, damil, üvegszál, fémlánc — már kevésbé. De a mű, egy-egy kisablak beszőve „angyal-

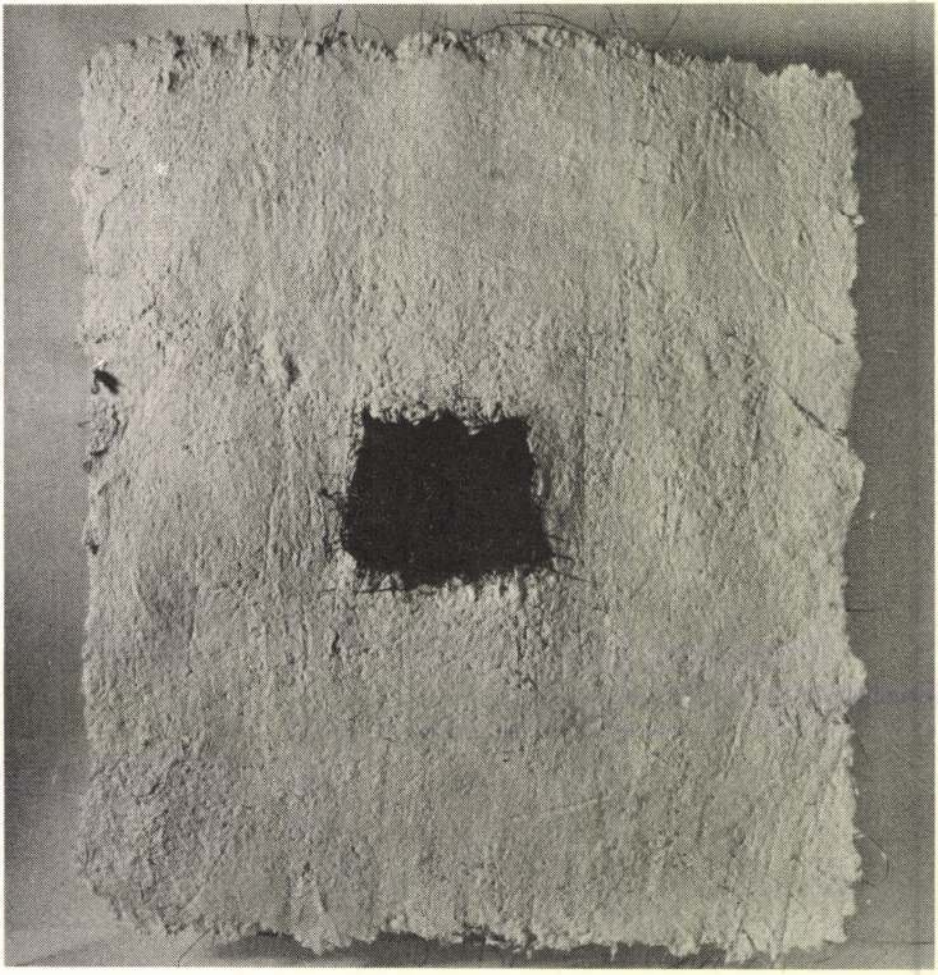

haj-pókháló" függönnyel, feltétlenül felidéz egy alapvető textilélményt, a függöny —ablak szituációt. Az együttes ennek a viszonynak lírai apoteózisa." — írhattam 1977-ben.

Ugyanekkor készült Bajkó Anikóval és Szenes Zsuzsával közös akciója, melyet a táj és textil viszony összefüggéseinek vizsgálatára készített. A velemi bronzkori ásatáson, a környező dombokon fehér vászoncsíkokat fektettek végig, kuporgó nőalakokat burkoltak fehér leplekbe. A gesztus hasonlatos volt a képzőművészetben ismert land-art tevékenységhez, de a természeti táj és a textília viszonyaira utaló, olyan érzelmi, érzéki töltésű mű született — a fotódokumentáción, mely minőségileg más, mint az előkép.

A szál szerepének sajátos értelmezése már 1977-ben az „Ablaknál" is jelentkezett, folytatódott az 1978-as 5. Fal- és Tértextil Biennálén — „Folyamatok" — bemutatott „Vonalak" című szeriális munkánál. Négy átlátszó — plexi — keretet szőtt be vékony damilszállal. Fémszálakból szőtt sávok teremtették meg az átkötődő kapcsolatot a különálló „képtáblák" között.

A 70-es évek végén egyre behatóbban foglalkozott a textiltől távoleső, konceptart indíttatású fotó öndokumentációkkal. A feminista mozgalom újbóli nekilendü-

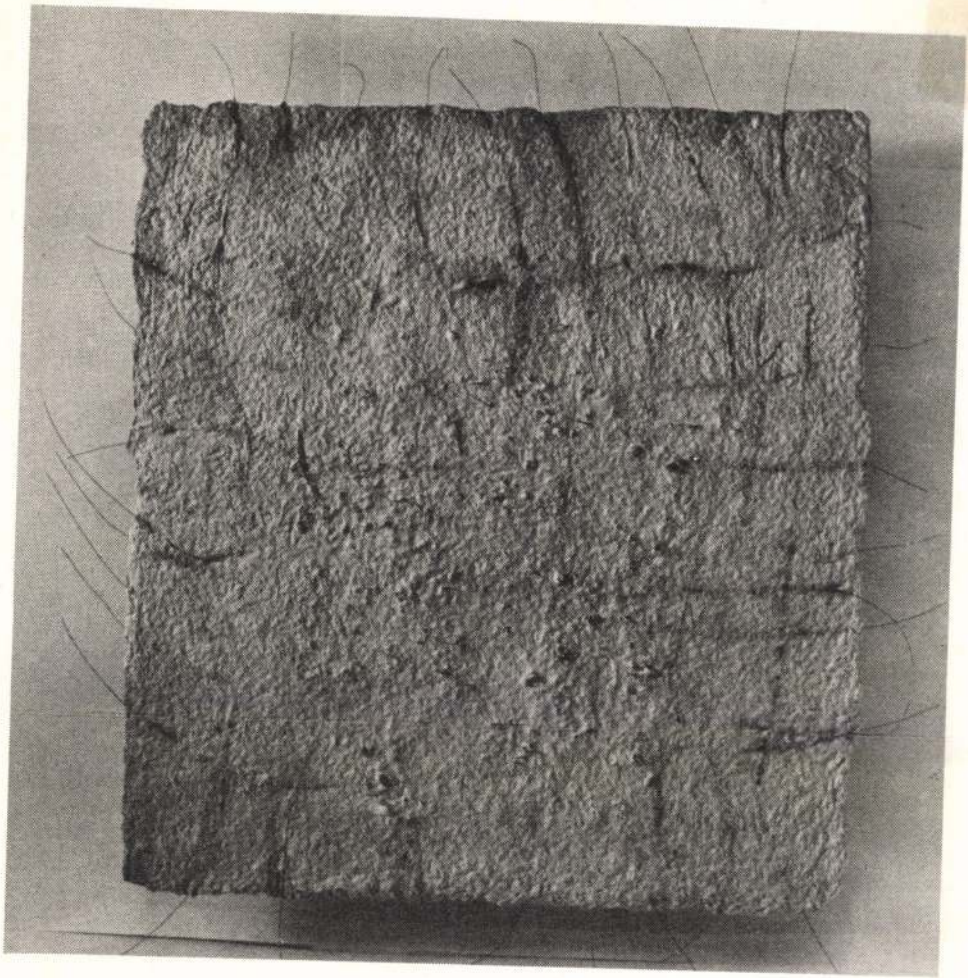

lése idején Drozdik Orsolyával és Kele Judittal közösen készített hang- és képmunkákat, önmaguk létezésének dokumentálására.

1980-ban Pécsett az egész termet betöltő environmentje jelezte az új irány kibontakozását. Természeti elemek és textil párosításának kitűnő együttesét hozta létre. A téglalap alakú termet fekete műanyag fóliával borította, s melyet vízzel árasztott el. A vízbe T-betű alakban gyeptégla mólót épített. A pázsitra különféle fehér vászondarabokat fektetett, melyeken saját képmása, jeansbe öltözött figura stb., vörössel szitázott lenyomata volt látható. A „móló" végén nylon fóliára nyomott szöveg — levél? kiáltvány? vádirat? — merült a vízbe, így a sorok csak érzékelhetők voltak, elolvasni nem lehetett. Az üzenet jelen van, de leplezett, elrejtett, elmosódó. A „szoba-landart" munka a természetes és mesterséges környezet harmóniájának-diszharmóniájának kiszámított és mégis lírai megfogalmazása volt. Az emberlenyomatok belesimultak a fűbe — a természetbe — a kiállítás látogatója éppúgy sétált rajtuk, mint a füvön. A mű a mesterséges környezetben — kiállítóterem — egy darab természet volt: fohász a tisztább, békésebb, érintetlenebb biológiai világunk iránt.

A természeti anyagok — fű és víz — megjelenése folytatódott a 4. Textiltriennálén Lódzban kiállított „N. 85" című alkotáson. Három négyzetes fakeret övezte

négyzetbe egyre sűrűsödő rasztert formáló vesszőkonstrukció alá búzaszemeket ültetett. A kinövő búza az eltérő sűrűségű raszteren tört át, fölvéve az „elemi szövés" által diktált formát.

A 7. Fal- és Tértextil Biennálén, „Textil utópia" 1982. II. díjat nyert „Búza" című munkája ugyanennek a természeti gondolatnak újabb megvalósítása. 2x2 méteres keretre szabad, laza elrendezésű drótháló rasztert helyezett. Ezt befedte kézzel készített papírmasszával. A vályogra, repedezett földre emlékeztető, domború felület alól búzaszálak nőttek ki, áttörve a réseken, a szabadon maradt foltokon. Ezek a művek egyszeriek, már csak a növényi élet múlandósága miatt is. A földből kitörő mag, az élet sarjadása, ugyanakkor pusztulása, humánus, női gondolat.

Ugyanennek a témának „tartósítása", a műtárgy jelleg felfokozása valósult meg a „Vegetáció I—IV." sorozatműben. A termőföldre utaló, papírmasszába szántott barázdákban helyzkednek el a búzaszemek. A földfelület-idézet a bennefoglalt növényi magokkal az indusztrializált környezetünk természeti alternatívájára utal.

Lovas Ilona kőszegi kiállításán is a természet-műtárgy viszony reprodukálásával jelentkezik. A XX. század végi művész számára feltétlenül szükséges, szinte kötelező gondolat áll egész tevékenységének középpontjában: a környezet, a biológiai világ és az ember kapcsolatrendszerének új és nem önpusztító helyreállításának ideája. A felnagyított, vegetációs tárgyak feladatai közé számítható, a pusztán esztétikai igényt kielégítő műtárgyak létrehozásán túl, az a fajta társadalmi felelősség, mellyel közvetlenül reagálhat a világ dolgaira a művein keresztül.

A műalkotásban a természet nem mint ábrázolás jelenik meg, hanem önmaga a természet lép elő műtárggyá; és ez nem is csoda egy olyan világban, ahol a halak a vízbe fulladnak, mérgezett a levegő és olyan ipari létesítmények működnek, vagy fognak működni melyek már a természet létét magát veszélyeztetik.

Itt van Lovas művészetének lényege. Valószínűleg nem véletlen, hogy egy olyan művész jutott el erre a gondolatra, aki az egyik leg „biológiaibb" alapanyagú művészet, a textil közegéből indult. Az esztétikum fegyverével pedig olyan dolgokért képes harcolni, mely mindannyiunk érdeke.

Látható, hogy egyik művész esetében sem ragaszkodhatunk a formális kategóriák alkalmazásához, mikor ítéletet formálunk művészetükről. A textilművészet hagyományos értelmezésén túli világról van szó: nem iparművészetről, hanem ha úgy tetszik, a képzőművészet speciális textil területéről. Változó világban élünk, miért éppen a művészet maradna változatlan?

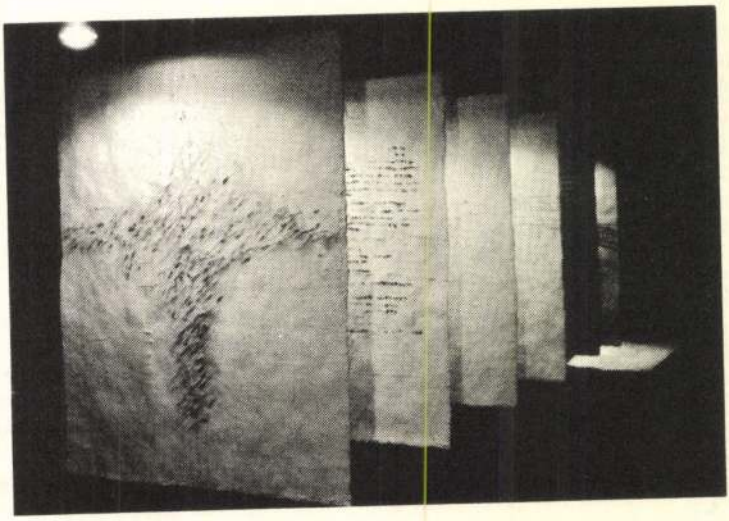

A Műcsarnok
meghívja Önt

GULYÁS KATI

kiállításának megnyitójára

Megnyitja:

Frank János
művészettörténész

1988. február 18-án 16 órakor

Nyitva: 1988. március 13-ig
Vasárnap kivételével naponta 10–18 óráig

Budapest V., Dorottya utca 8.

88-8545 FNyV 10

GULYÁS Kati

FRANK János: Minta Triennálé - 2. tétel. =
ÉS 1992. január 17. 12.p.

A kis álmodozó **képzettársítási** sorát, külföldi utazást, rózsacsokrot, hernyóselyem nyakkendőt, mintaházasságot, borjas tehenet stb. vágott ki giccses magazinképekből *Gulyás Kati*, tüllfüggönyt húzva a montázs elé. A múzeumi leírókartonnak van egy tétele: jelezve jobbra lent. Ide a művésznő saját színes fényképét ragasztotta; a kis álmodozó ez esetben a kritikus, aki arra vágyik, hogy sok-sok ilyen tehetséges ember legyen, mint Gulyás Ka-

ész elinduļ...

ermekének művészi elindulásáról
retnénk egymástól világosan el-
a munkásművész fogalmát. Az
egcsekélyebben sem téveszthető

omittált jelenség a művészetek
akarat késztette a kritikát arra,
es művészi kísérleteket nagy
tség nélküli, egyszerű emberek-
kifejezés vágyának valamivel
te fel. A legtöbbször kiderült,

GULYÁS KÁTI

KIÁLLÍTÁSA NYÍLT A KEMPINSKI GALÉRIÁBAN ÉS A MŰCSARNOKBAN

MAGYAR IPARMŰVÉSZET 1995/4, 64

1937. Palma Vecchio, des "ei
Klassiker der Kunst,38
Über Venezianische Bil
Pantheon,I.1o2-11o.

1938.Beck Ö. Fülöp
Ars Hungarica,15. Budap

1939. Cosimo Tura
Allgemeines Lexikon de
bis zur Gegenwart.Begr
Leipzig,Bd.33. 48o-48

194o. Nuovi elementi per la
Rivista d'Arte,XXII.N.
A szépmüvészetek könyv

Mi lehet az az összetartó erő, a képzőművészeten túlmutató sajátosság, amely e kiállításon bemutatott munkák sokféleségét egységgé formálja? A *Duna mentén* címmel öt ország hét alkotójának munkái láthatók. A stilisztikailag és műfajilag is különböző alkotásokat a személyes hangvétel kapcsolja össze. Személyes, de nem a szó általános értelmében, ami szinte valamennyi műalkotásról elmondható. A privát zóna a műalkotás reflexivitásának tárgyává mezáltal tematikájává lép elő. A szinte már unalomig ismételt sztereotípiák, amelyek a képzőművészeti kánont meghatározzák, a globalizáció problémáira való reagálás helyett a privát szféra intimitása kerül előtérbe.

Antik Sándor, romániai magyar művész egy terepasztalon modellezi – saját és felesége ruhátlan alakjáról készített fotók felhasználásával – Káron ladikjának útját. A ladik formája téglatest, s az egymást követő részletek, mintha álló filmkockák lennének, szaggatottan jelennek meg. Az installáció részét képezik a falra függesztett táblákra esetlegesen kerülő feliratok. A mű a létezés alapkérdéseit keszegeti, a lét valódi értelmére kérdező szavak segítségével.

Sárváry Katalin installációja egyrészt a transzparencia, másrészt a női lélek kitárulkozásának lehetőségét jeleníti meg. Nem érdemes feltenni a kérdést, hogy egy női büszt vagy egy átlátszó ruha áll-e az installáció középpontjában, hiszen gondolatilag a két értelmezés összefügghet. Mit jelent a női szerepvállalás a művészetben? Van-e az átlátszó forma mögött valami? Hogyan rajzolódik ki létünk a világban? Körvonal csupán? A belső lelki tartalmak keresésének van-e még létjogosultsága?

Ceca Georgieva bolgár művésznő természetes anyagból – a megművelt kertekből kiirtandó bogáncsból – készíti érzékeny, ez esetben falra függesztett installációját. A bogáncsból szőtt szőnyegből egy női alak bontakozik ki és kel életre. A gyomnövény a mű elkészítésének folyamatában megnemesedik, a női test viszont elveszíti a tömegtársadalomban ráosztott szerepet. A nőkkel kapcsolatos sztereotípiák és a társadalmi konvenciók kritikája visszafogottan, meditatív erővel fogalmazódik meg a műben.

Kelecsényi Csilla munkája a kozmosz rajzolata. A kompjútergrafikai eljárással készült mű a lyukkártya motívumának felhasználásával hozza létre egyéni struktúráját. A hátulról megvilágított üveglapon az üresen hagyott helyek pulzálva világítanak, a pozitív és negatív, az igen és a nem, a tele és az üres fogalmi hálójában térképezhetjük fel a művész egyetemes tartalmakat közlő, egyéni világát.

Barbara Lörz német művésznő plexiüvegek között saját készítésű papírlapokat állít ki, a papír a lelki és szellemi tartalmak szimbóluma, a sérülések és foltok a privát zóna sebezhetőségére utalnak. A háborús élmények, a történelmi megrázkódtatások a papír felületén elmosódva jelennek meg.

Hanzi Hubmer osztrák művésznő négy azonos méretű festményének alapja nem a hagyományos festővászon, hanem a durva, lyukacsos zsákvászon, amely által a festékréteg megtöredezik, alárendelve magát a textúrának. A képek Európa folyóit, vizeit ábrázolják, melyek nem ismerik az országhatárokat, a történelmi és politikai változások nem befolyásolják útjukat. A művek kérdésfeltevése is egzisztenciális: a gyökereket és az öröktől létező tartalmakat kutatják.

Gulyás Kati személyes tája privát fotókból, elmosódott emlékképekből épül. A többjelentésű, szimbolikus fotókkal és festékkel borított téglák, valamint a háttérben kirajzolódó fotó alapú grafika adják az installáció két egymástól elválaszthatatlan elemét. A téglák mint videókazetták egy élet filmjét rejtik, amely nem játszható le, a kőbe zárt emlékképekből valamilyen módon mégis építkezni lehet.

Ilyen kövekből építkezünk a Duna mentén, helyünket keresve a világban, önmagunkban, a művészetben, az uralkodó áramlatokban, s a korban, amelyben élünk.

L. Molnár Mária

GULYA'S KATY

Ceca Georgieva
Bogáncsszőnyeg, 2004

Gulyás Kati

Budapesten született 1945-ben

Tagság / Membership

1975 – Tagja a magyar Művészeti Alapnak és a Képző- és Iparművészek Szövetségének

Díjak / Prizes

1995 Ferenczy Noémi-díj

1998 Eötvös József-díj a brüsszeli kiállításon

2002 Ipari Formatervezési Nívódíj-pályázat oklevele

Egyéni és csoportos kiállítások (válogatás) / Solo and Group Exhibitions (selection)

1997 *Magyar Szobrászat.* Műcsarnok, Budapest

1999 *II. Egyiptomi Nemzetközi Grafikai Triennále.* Kairó

2000 Pierre Pauli Alapítvány gyűjteménye, Lausanne

2000 12 Gallery Kamaguchi, Japán

2000 *V. Nemzetközi Mail-Art Biennale.* Bodenlang

2000 Szent István Király Múzeum, Székesfehérvár

2001 *Szobrászat innen és túl.* Műcsarnok, Budapest

2001 *Szabadvásznas festészet.* Művészetmalom, Szentendre

2003 *IV. Egyiptomi Nemzetközi Grafikai Triennále.* Kairó

2004 *Nemzetközi Textilművészeti Symposion.* Graz

2004 *I. Nemzetközi Kortárs Kerámia-kiállítás.* Amarossion, Athén

2004 *Porcelángyűjteményeim.* Gerbeaud-ház, Budapest; Fészek Galéria, Budapest

2005 *Posztmodern Kerámia Kiállítás.* Varazsdin, Horvátország

Művek közgyűjteményekben / Works in Public Collections

Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Pierre Pauli Alapítvány, Lausanne, Svájc

Szent István Király Múzeum, Székesfehérvár

Sárvári Múzeum, Szombathely

Kerámia Művészet Alapítvány, Nagonya, Japán

Raiffeisenhof Kultur Centrum, Graz, Ausztria

Horvát Kerámia Alapítvány, Varazsdin, Horvátország

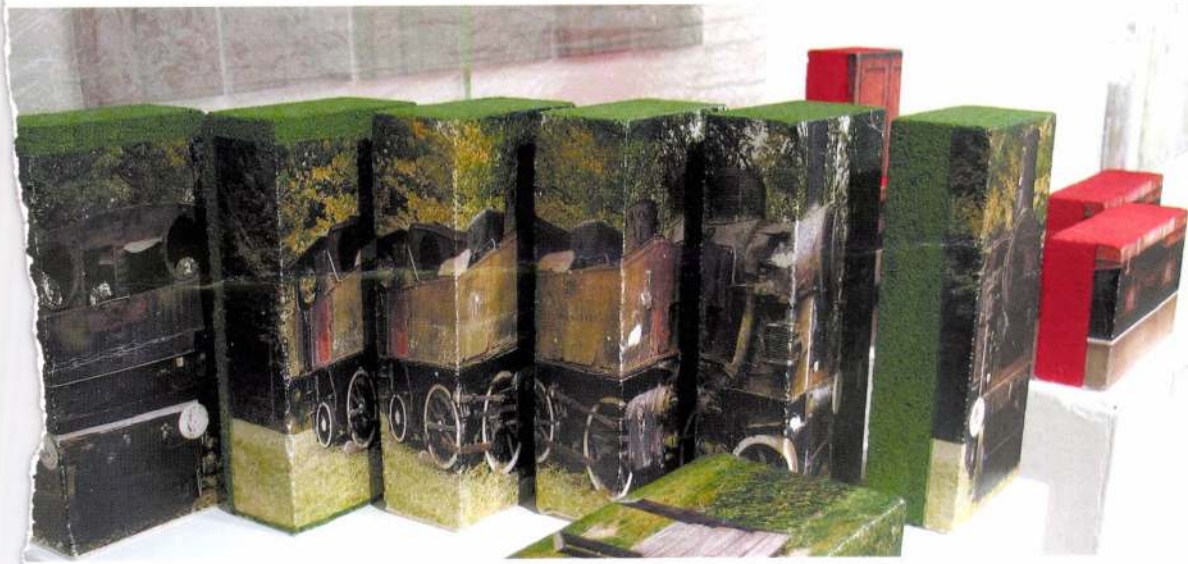

Gulyás Kati
A mozdony – A vagon, 2004

Hansi Hubmer
1951-ben született Gusswerkben
(Steiermark, Ausztria)

Tanulmányok / Educations

1966–1970 Iparművészeti Középiskola, Graz
1970–1972 Művészképző szak, Graz
1972–1978 Iparművészeti Főiskola, Bécs (diploma),
mesterei: Tasquil, Oberhuber, Rader-Soulek
1978–1980 Mesterképző, Iparművészeti Főiskola, Bécs

Egyéni és csoportos kiállítások (válogatás) /
Solo and Group Exhibitions (selection)

Österreichisches Museum für angewandte Kunst, Bécs
Modern Art Galerie, Bécs
Push Art, Vancouver
Textilszimpózium, Velem, Magyarország
Nagy Balog János Terem, Budapest
Secession, Bécs
Galerie Rasmussen, Berlin
Galerie Hilger, Bécs

Kiállítások Franciaországban, Svájcban és Bécsben,
valamint Ausztria más nagyvárosaiban

Gulyás Kati

GRAND HOTEL CORVINUS
Kempinski Budapest

A

KEMPINSKI GALÉRIA
(1051 Budapest, Erzsébet tér 7-8. I. emelet)

szeretettel meghívja Önt

Gulyás Kati
"A múlt üzenete"
c. kiállításának megnyitójára

1995. június 20-án, kedden
18.00 - 19.30 óráig.

A kiállítást méltatja: Vujicsics Sztoján, író, művelődéstörténész

Gulyás Kati itt kiállított alkotásait Henoch "Apokalypsise" ihlette, mely az i.e. II. század elején keletkezett. Mivel nem kanonizált írás, héber eredetije nincs, csak görög és etióp változatban maradt fenn. A Henoch-könyv közvetlenül kapcsolódik a Bibliához, a Mózes első könyvének 6. részében leírtakhoz. Az isten fiai (angyalok, vagy felvigyázók) földre szállnak, megkívánják az emberek lányait és gyermekeket nemzenek velük. A bűn és gonoszság ezt követően elszaporodik, ezért az Úr elhatározza, hogy özönvízzel pusztítja el a földi életet. Egyedül Noé menekül meg, akinek élete feddhetetlen volt. Ezt a történetet egészíti ki a Henoch-könyv. Henoch személyesen jár az Istennél, hogy szóljon a bukott angyalok érdekében. Az Úr nem tesz le a büntetésről, de Henochnak megmutatja angyalai segítségével a túlvilágot, kik hogyan fognak bűnhődni, vagy felmagasztosulni az utolsó ítéletkor és látni engedi neki az Ember Fiát.

"Henoch könyve az első emberiség pusztulását beszéli el, de a második emberiségnek szól. De melyik ez a második emberiség? A mai? Mi vagyunk az elvakultak, akik az ember törvénytelen hatalmát az egész földre kiterjesztettük: a hegyek gyomrára, a tenger mélységeire, az őserdőkre, az állatokra, a halakra, a növényekre, a madarakra, a színes népekre, a szegényekre, az elnyomottakra és a föld e törvénytelenség láttán már az égre kiált?" (Hamvas Béla)

A Műcsarnokban július 7-én nyílik a "Mai Magyar Szobrászat" c. kiállítás, ahol Gulyás Kati e témakör további alkotásait mutatja be.

A tárlat megtekinthető július közepéig naponta 8.00-20.00 óráig.

Szappanos T. Andrea
Public Relations Manager
Tel.: 266-1000/508

A Kempinski Galéria a Tájak-Korok-Múzeumok Egyesület 2260. sz. pecsételőhelye.
(Bell Captain)

H-1051 Budapest V., Erzsébet tér 7-8., Tel.: 266-1000, Fax: 266-2000, Tlx.: 22 22 99

Kempinski Hotel Budapest Rt. · A társaság székhelye / Sitz der Gesellschaft: Budapest · Budapesti Cégbíróság bejegyzés száma / Registergericht: Amtsgericht Budapest 01-10-041234
Igazgatótanács elnöke / Vorsitzende des Vorstandes: Dr. Szemenkár Erika · Felügyelő Bizottság elnöke / Vorsitzender des Aufsichtsrates: Dr. Bálintfy Gábor
Management: Kempinski Hotels S.A.
BNP-KH-Dresdner Bank Rt. · Budapest, Honvéd utca 20., H-1055 · Pf. 47, H-1363 · Bankszámlaszám / Kontonummer: 218-93050-205888
Commerzbank Budapest Rt. · Budapest, Széchényi rakpart 8, H-1245 · Pf. 1070 · Bankszámlaszám / Kontonummer: 218-93311-1001601

Partners of **Lufthansa Miles & More**

A Pécsi Galéria
tisztelettel meghívja a

GULYÁS KATI

textiltervező iparművész
kiállításának megnyitására
a Pécsi Kisgalériába
(Szent István tér 4.)
1994. július 7-én, csütörtökön
délután 5 órára.

Megnyitja: CSERMÉNYI VAJK
régész

A kiállítás megtekinthető
augusztus 7-ig
naponta 12–18 óráig,
szombaton 10–18.00 óráig.

Kedd szünnap.

PÉCSI GALÉRIA • H-7601 Pécs • Pf.: 162 • Tel./fax: (72) 315-623

Sinkovits Péter
Uj Mûvészet Szerkesztôsége
Budapest
Báthori u. 10.
1054

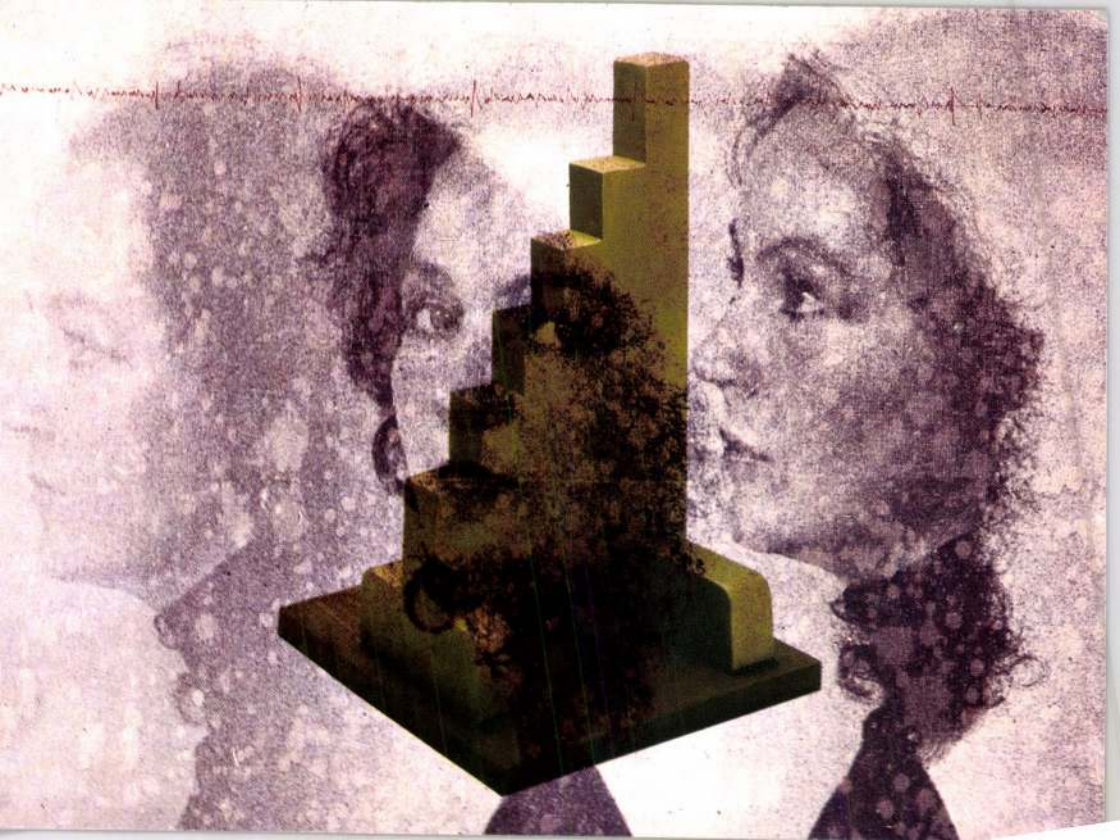

GULYÁS Kati

A SMALL GALLERY MEGHÍVJA ÖNT GULYÁS KATI
„RÓMAI GYŰJTEMÉNYEIM" CÍMŰ KIÁLLÍTÁSÁNAK
MEGNYITÓJÁRA.
MEGNYITJA: KOZÁK CSABA MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ
1992. JÚLIUS 17-ÉN 16 ÓRAKOR.

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ JÚLIUS 31-IG,
HÉTKÖZNAPOKON 9-17 ÓRÁIG.
BUDAPEST V. KER., GERLÓCZY U. 9.

TÁMOGATÓK:
MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTÉRIUM
SMALL IS BEAUTY – IDEA

222
123
105

Új Művészet 450

Lóska Lajos
müv. tört.

Budapest

Bathory u. 10.

1054

GULYA'S KATALIN SMALL GALLERY

GULYÁS Katalin textilt

Ferenczy Noémi-díj 1995

Pozsony a következő állomás,
veri ellenfeleit. Ezután hár
a futamok napja, mindannyisz
/ez előzetes megegyezést jel
csemnek - hogy elkerüljék a
a kanca ellen, s ezért tulaj
ból, ha futtat ellene valaki,
seny/.

Ezután következett az a
világ legismertebb és legnag
pontja, Newmarket volt az ut
folyamat azonban nem volt ol
Az első nap délutánján a kan
csak "istállónevén" maradt f

Gulyás Katalin

Önarckép

Attalai Gábor: Uj médiumok - müvészeti határesetek.
MÜVÉSZET, 1981. április - 4.lap.

Gulyás Kati, Textilmúvész

L: Nagy Judit

Torday Aliz: A szövés – életmód.

2.

Esti Hirlap, Bp. 1980 aug. 12.

Gulyás Katalin

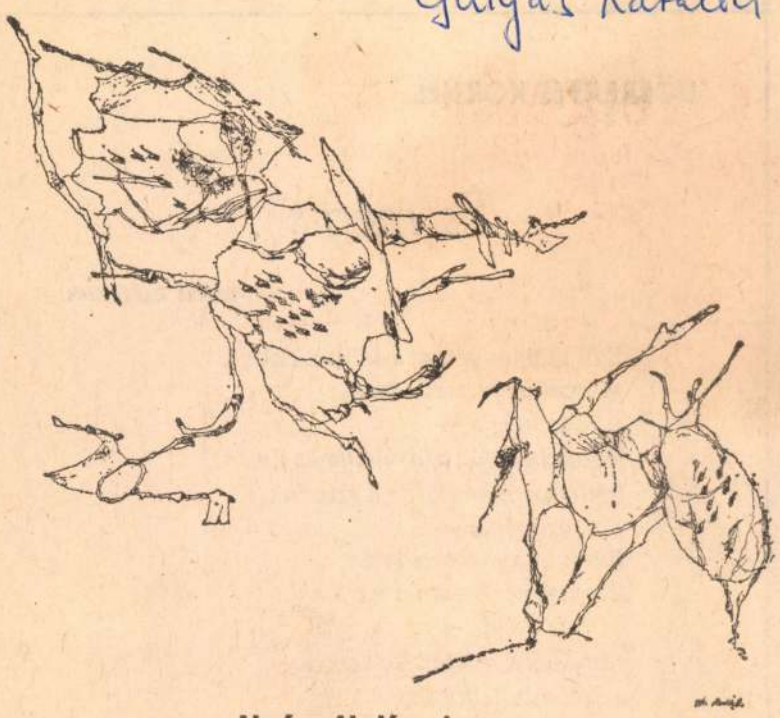

Almásy Aladár rajza

VADAS JÓZSEF:

Ész a kézben

Mielőtt a magyar turista útnak indul, felteszi magának és ismerőseinek a kérdést: milyen nagy kiállítás várja Londonban és Párizsban, Varsóban és Berlinben. A világ nagy városai, nem függetlenül a hovatovább népszokássá váló turizmustól, tudatosan — programokkal — készülnek a nyárra.

Logikus a kérdés: készül-e Budapest is?

Sajnos, azt kell mondanom, hogy nem. A budapesti múzeumokban akad ugyan megnézni való: Ország Lili a Budavári Palotában, felvilágosodáskori művészetünk a Nemzeti Galériában, szecessziós üvegtárgyak az Iparművészeti Múzeumban. De ez a három tárlat mégiscsak csemege; inkább szól az ínyenc falatokra sóvárgó magyar érdeklődőknek, mint a nemzetközileg értékelhető nagy eseményre éhes turistáknak. Azoknak az idegeneknek, akiket ilyen kiállításokon lehetne és kellene megismertetnünk a magyar kultúrával vagy akiket ilyen kiállításokkal csalogatnánk Budapestre, hogy ismerjék meg közelről országunkat.

Nemet mondtam; a jelek egyértelműen arra vallanak, hogy a múzeumok — talán pénz híján is — ritkán gondolnak a hazánkba látogatókra. A véletlen játéka folytán azonban az idén nincs holtszezon. Mert a véletlennek — a dolgok szerencsés összejátszásának — tudható be, hogy *A kéz intelligenciája* címen éppen a nyár kellős közepén nyílt meg egy témájával közérdeklődésre számot tartó kiállítás. s hogy ez a kiállítás — hibáival és hiányosságaival együtt is — lényegesen jobbra sikeredett, mint a korábbi hasonló rendezvények túlnyomó többsége.

Tárlatunk a Világ Kézműves Tanácsa mostanában zajló bécsi kongresszusához kapcsolódik és azzal a szándékkal készült, hogy megmutassa: mire képes a mai magyar kézművesség. Az iparművészetnek ez a mára már elsorvadni vélt vagy elsorvadóban levő, a múlthoz vitathatatlanul legszorosabban kötődő területe. És bár a kézművességet nem kis nosztalgia övezi még napjainkban is, és bár a nosztalgia mélyén nem egyszer zavaros elméletek húzódnak meg, maga a kiállítás élvezetes. A szó legjobb értelmében az. Élvezetes azért, mert az igényes rendezés igényes darabokkal, szép és harmonikus összképet teremtve töltötte meg a *Műcsarnok* három nagy termét.

A belépőt, amint a programadó feliratról balra néz, négy színfolt fogadja. Négy tüneményes folt, amely külön-külön és együtt is leköti valamennyiünk szemét-figyelmét. Aki eddig nem tudta, most érzékelheti: a magyar textil világszínvonalú. A szakma nemzetközi seregszemléjén, a lausanne-i biennálén legutóbb is bejutott a döntőbe egy magyar: *Gulyás Kati*, akinek önportrés fali domborműve a másik teremben látható. De ezek a nyitó darabok sem akármilyenek. *Ardai Ildikó* hideg és meleg színekből szerkesztett tekercs-sorozata, *Balázs Irén* ősi ünnepeket és keleti mindennapokat egyszerre idéző spárga-reliefje, *Bódi Irén* hatalmas kék lepedője, *Szilasi Anna* lilákkal virító rongyszőnyege látványnak dekoratív, kompozíciónak hibátlan, dísznek attraktív munka. Rangos helyük volna a világ bármely országában, a világ bármely nagy műkereskedésében.

A sort folytathatnánk: a vitatható darabokkal (amilyenek például *Mezei Gábor* liliputi törpeedényei vagy *Muharos Lajos* cizellált kelyhe), és a sikerült munkákkal, amelyeket *Bajkó Anikó* átvilágított textiljeivel és *Mészáros Mária* üveg aktjaival illusztrálhatunk. De nincs sok értelme az egyénenkénti minősítésnek. Ezt már elvégezték helyettünk a szervezők; soha rosszabb átlagot.

Beszélnünk kell viszont a *koncepcióról*. Valóban intelligens volna a kéz? Valóban az intelligens kéz produkcióit látjuk ezen az élvezetes kiállításon?

Azzal kezdeném, hogy a tárlat címe és anyaga nem fedi egymást. A bemutatott tárgyak nagy hányada (ha ugyan nem a többsége) plasztika. Textilből, kerámiából, üvegből, rézből készült szobor, amely a képzőművészet körébe tartozik. A maradék, ami úgyahogy iparművészet, az sem egyértelműen, az sem kizárólagosan kéz műve. *Droppa Judit* szemet káprázta textilkompozíciói kötőgépen készültek, *Lakatos Istvánné* fűszertartó dobozait ugyancsak gép esztergálta gusztusosan funkcionálisra, és *Kalmár Zsolt* székének acélcsöve, *Szilágyi Ildikó* krómacél (vagy legalábbis annak látszó) hamutartója sem kalapálás szülötte.

Nem a következetlenség zavar; nem oda akarok kilyukadni, hogy a rendezők ezek szerint elvétették a célt, s olyan tárgyakat is kiállítottak, amelyek nem ide valók. Ellenkezőleg: rokonszenves számomra ez a következetlenség. Ez jelzi ugyanis, hogy baj van a koncepcióval. Hogy valakik valamikor szembeállították egymással a kezet és a gépet, és most kiderül: ez a szembeállítás tarthatatlan.

Hogyan is lehetne ellentétet látni a kézművestermék és az ipari termék között, amikor ember fogja kezébe a szerszámot és ember kezeli a gépet. Aki kiásta a csatabárdot, az elfeledkezett arról: a gép szintén szerszám. Mellesleg a történelmi szemléletnek is híján volt. Történelmi távlatból tekintve ugyanis nyilvánvaló, hogy a kézművességet és a nagyipari dizájnt mindenekelőtt azért nem szabad egymással kijátszani, mert képtelenség. Az előbbi egy visszaszorulóban levő, az utóbbi viszont egy mostanság kiterebélyesedő termelési formához kötődik.

Magyarán: egyformán hazug dolog a kézművességet feltámadó lehetőségekkel ámítani és dogmatikus elfogultsággal leminősíteni. Ennél nagyobb tévedés (szellemi zöldségnek is mondhatnám) már csak az, hogy valaki intelligensnek nevezte el a kezet. Mert nem a kéz, hanem az ember eszes. De, a jelek szerint, ő sem mindig.

1980. VIII. 23.

DÖBRENTEI KORNÉL:

És mégis

Száraz Györgynek

Egy világegyetem a talpunk alatt,
miként az akasztottnak,
és mégis —
Hatalmas ököl hűlt helye az űr,
kínlódva növi körbe a szívünk,
és mégis —
Ránk könyököl az Isten,
hogy szétfröccsen a májunk,
és mégis —
Szájából végtelen költemény
a szél és a lelkünk,
és mégis —
Közös veríték a tenger,
zarándokhellyé avatjuk gyomrát a cetnek,
és mégis —
Ezer éve delel itt a káini-pillanat,
ragyogása föléli a vérünk,
és mégis —
Három kakasszón inog az éjszakánk,
a kardokon nehezen virrad meg az eskü,
és mégis —
A Kárpátok közt világtalan bolyong a végzet,
üvöltünk és idetalál,
és mégis . . .

Na, lássuk, mondta az edző. Bögre gyönyörű fejest produkált előtte, úszott fél hosszat gyorson, majd felet mellen is. Az edző a parton követte, a Nagyfarkas magyarázott neki, jó haverunk a Bögre, tetszik tudni, és szeretne... Bögre kimászott a vízből. Jó, bólintott az edző, mellen talán lehet belőled valami. Talán, ismételte magában Bögre, de vigyorgott: olrájt, Zsiga bá. A strand közönsége már cihelődött, az öltözők előtt hosszú sor, Bögre flegmán közölte Tóth Ilával, nem, még nem mehetek haza, tudod, az edzés miatt, na, csáó, és kihúzta magát, büszke kis kakas, úgy vonult el a sor előtt, de senki nem súgott mögötte össze senkivel, miként remélte, hogy odas, ez is úszó; a lányok az öltöző épület falára felszerelt tükrök előtt tolongtak, magukat nézték; hát kinek fésülik ezek magukat, ha nem nekem?! Mindegy, nem számos. A strand kiürült, a bajnokjelöltek a pázsiton futottak, közöttük Bögre, tarkóján hatalmas medicinlabda, fújtatott. Tíz fekvőtámasz, tíz guggolás, futás megint, körre kör; dobálták egymásnak a dögnehéz labdát, az anyját, zihált Bögre, az édesanyját. Kibírod, súgta a Nagyfarkas. Tudom, bólintott a másik. Az edző végre megálljt sípolt. Egymás mellett kralloztak a vízben, a nap a jegenyék mögé csúszott, mint valami képeslapon. Mennyit kell még lenyomni? Ezerötöt. Tökös-bökös húzott el mellettük, már a pille fordulóval, kis szaros. Mikor kapok köpenyt? Egy hónap múlva, tempózott Farkas, de ingyen belépőt már holnap. Persze, mindegy, köpte a vizet Bögre, úgyis meglépünk, hacsak ... Hacsak? Az öcsém, közölte Bögre, majd nagy levegőt vett, s lebukott a víz alá, ahogy kell, a fordulónál. Elpofázza, hogy szökni készülünk? Lehet, felelte Bögre, s levegő után kapkodott. Majd ráijesztünk, bízd ide, mondta a nagyobbik Farkas, oké, kétszáz lement, kidobhatod a kralldeszkát a partra. Hatszáz mellen, nyomás, én ráverek! A Nagyfarkas elnyúlt a tompán csillanó, zöld vízen, s elhúzott Bögre mellett. Az edző a kabinoslánnyal évődött a parton, mondom, hogy megtanítom én magát! Engem, kacagott a lány, s kibújt a fehér köpenyből, ugyan már, nem kell engem tanítani! Elhiszem, hunyorított rá az edző. Hát akkor? Várjon meg, hétre végzek a kölykekkel. Hol leszek én már akkor, huncutkodott a lány. Hol? A cukiban, szemben a kapuval! Maga angyal, mondta az edző, és visszafordult a medencéhez, sípolt. Nyomjátok, nyomjátok, fiúk, nem az anyátok! Bögre már több fordulóval lemaradt a Nagyfarkas mögött, alig érezte az izmait, nem is ő úszik itt, ez valaki más. Verj rá, öregem, szólt le neki az edző, erősíts! Verjek rá, nem rossz szöveg, dühöngött Bögre, meg hogy mellen, *talán*... Mindennel így van ez: majd, talán, ha addig... Zsibbadok. A többiek egymás után másztak ki a medencéből, az edző elpályázott a kabinoslány után, Bögre magára maradt a vízben. Erősíts! Mindennek lehetett volna nevezni, amit művelt, csak úszásnak nem. De haladt azért. Hanyatt fordult, elnyúlt a hűs elemben, fölötte ringott az ég, amelyet szabályos négyzetekre osztottak a lámpatartó huzalok. Néha lámpák úsztak az égen. Hé, kiáltott Nagyfarkas a partról, Bögre, hagyd a fenébe, hallod, gyere már! Bögre nézte a fölébe boruló szürkéskék kupolát, a néma lámpák felett vörösszegélyű felhők lebegtek. Nem itt, ott fenn úszik ő is, a város felett. Jó volt, mint kevés dolog. Már tempózni se próbált, csak lebegett. Bögre, hallod, ne szórakozz már, gyere! Jó volna örökre így maradni, de még jó ideig legalább, és nem volna talán, és nem volna holnap, csupa be nem váltott ígéret, soha meg nem valósuló lehetőség, nem volna semmi, csak ez a lebegés. Finom. Kifújta a levegőt, lassan süllyedt alá, összegömbölyödve, nyitott szemekkel. A zöld egyre sűrűbb lett körötte, és egyre súlyosabb. Tüdeje megfeszült, hatalmas, piros léggömb. Zúgott a csend. Ez se volt rossz. távoli, pergő dobok, majd egészen közel, mély öbű tamm-tamm. Súlytalanul lebegett a medence alján. Ha kibírnám még egy percig! Nem sok az! Hatalmas kék halak keringtek körötte, mozdulatlan szemmel vigyázva őt, majd a kék halak is megálltak, s csak lebegtek a mélyben, várakozva. Hosszú, piros kígyócskák tekeredtek elő a semmiből, hogy kinyúljanak, mereven, akár a pálcák. Morgott a föld. Egyre hidegebb lett, aztán meg, mintha robbanna a mélység, forró hullámokat vetett a világ. Édes jézusom! Édes jézusom! Édes jézusom! Fogja már be a száját, üvöltött az edző a kabinoslány-

HORVÁTH PÉTER:

Sosemvolt a

Gulyás Katalin, textiltervező művész

20 Gulyás Katalin: Önarckép-variáció fotólinen anyagon, részlet, 1980

20

Művészet, Budapest, 1981. ápr., 9. old.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Katalin Gulyás

DAILY NEWS
1982 MÁR 14

Savaria-Museum präsentiert 1021

Moderne ungarische Textilkunst in Hamburg

Moderne ungarische Textilkunst präsentiert das Savaria-Museum Szombathely vom 1. bis 30. April 1982 bei den Ungarn-Tagen in der Hansestadt Hamburg.

Das Museum veranstaltet regelmäßig die Biennale für Wand- und Raumtextilkunst, die Biennale für Industrietextilien und seit 1975 auch die Internationale Biennale für Miniatur-Textilkunst. Außer diesen großen, thematisch stets konzipierten Ausstellungen bietet das Museum auch einzelnen herausragenden Textilkünstlern Gelegenheit, sich und ihre Arbeit dem Publikum vorzustellen. Alljährlich organisiert es eine Werkstatt für Textilkunst in Velem (Westungarn), bei der jeweils zehn Künstlern sechs Wochen lang Gelegenheit geboten wird, frei zu schaffen, um neue Wege der Textilkunst zu entdecken und sich mit bisher unbekannten Möglichkeiten zu versuchen.

Die Gründung der Sammlung für Textilkunst des Savaria-Museums fällt zeitlich mit dem Aufschwung der ungarischen Textilkunst Anfang der siebziger Jahre zusammen. Heute vermag es bereits ein umfassendes zeitgenössisches Bild dieser Kunstgattung zu bieten.

In Hamburg vorgestellt werden vor allem Neuerwerbungen des Museums — Werke von Kati Gulyás, Csilla Kelecsényi und Lujza Gecser —, doch auch Arbeiten aus den vorangegangenen Jahren, um den Bewohnern der Hansestadt und ihren Gästen eine bessere Kenntnis über die zeitgenössische ungarische Textilkunst zu vermitteln. **(NN)**

INTERFOTO MTI/AP

l die Wahl der Miß Austria Steiermark ist die neue „Miß aus Vorarlberg (r.) den zwei- Tirol den dritten Platz beleg- ıng.

ersuch in gescheitert

von den Behörden veröffentlichten Tonband forderte Hawker die Rebellen zum Aufgeben auf.

Gulyás Katalin, textilkerámia művész

Kadosa Pál szerzői estje

nak a kialakult helyzetben még szorosabbra kell fűzniük kapcsolataikat a szocialista országokkal, mindenekelőtt a Szovjetunióval.

hogy kitetyjék a közel-keleti kérdés igazságos és tartós rendezését.

—: Kadosa Pál szerzői estje 2.

Esti Hírlap, 1978 okt. 6.

Gulyás Katalin, keramikusművész 2.) Folytatás.
Ecsery Elemér: Alkotótábor és kiállítás Hollóházán.

3. Kávéskészlet és váza.

3

Művészet, 1989., okt., 43-old.

GULYÁS KATALIN

Mozgó Világ 1979/6

2 A tervek megvalósulásának mennyiségi mutatói rosszak, abszolút értelemben azonban nem rosszabbak a szellemi kapacitás és energiák országos pazarlásának mértékénél. Az alapprobléma nagyságát csak növelik az együttműködő szakmák között fennálló szemléleti különbségek, vagy a hatékony együttműködést biztosító motivációk hiánya.

A megvalósulás minőségi színvonalának hiányosságai egyrészt az ipar adaptációs készségének és módszereinek kialakulatlanságában kereshetők, másrészt strukturális okokra vezethetők vissza. Gyártmányorientált gyártásra van szükség, a termék fejlesztésének vissza kell hatnia a gyártásfejlesztésre és a szervezésre. Mivel a cél a termék és minősége, ehhez kell hozzárendelni a gyártást és szervezetét, nem a gyártástechnológia és -szervezet megmerevedett szintjéhez, sémájához igazítani az új terméket.

3 A minőség csak mennyiségi értékelésen keresztül mérhető. Ezért a minőség tartalmi összetevőit, megvalósítási és mérési módját tudatosan kell tervezni és programmá tenni. Konkrét tartalmi vonatkozásainak kimunkálása nélkül azonban a „minőség" és fejlesztése csak megfoghatatlan szólam marad.

4 A jelenlegi hazai formatervezési gyakorlat tipikus formái két végletet képviselnek. Az első szerint a tervező részvételét a tárgy- és környezetformálás folyamatának főbb fázisaitól – igényfelmérés és -kialakítás, tervezés, megvalósítás, használati érték mérésének feldolgozása, igényfejlesztés – elszigetelve, csak a szűken vett tervezésben igénylik. A másik véglet szerint a teljes folyamatot biztosító, de csoportok együttműködését igénylő információk megszervezését, értékelését, felhasználását is őreá ruházzák.

Ezzel a gyakorlattal is szaporítva az eszmei szintű „tárgyformálás" nagyszámú példáit.

5 Röviden: Valós alapszükségleteket kielégítő,
mindenki által elérhető,
magas használati értékű,
vagyis „eszmeileg szép" tárgyakat és környezetet.

Gulyás Kati

Mivel már nem dolgozom a textilgyárban, úgy érzem, nem mondhatom magam jelen pillanatban érdekeltnek ezekben a kérdésekben, annak ellenére, hogy több mint 16 évet dolgoztam ott. Visszagondolva az elmúlt évekre, nagyon nehezen és lassan alakult és alakul az ipari formatervezés jobb szemléletű és szervezettebb működése.

1973-tól, az I. Ipari Textil Biennálétól kezdve, végig figyelemmel és munkával kísértem az eseményeket, és nagyon elszomorító tényeket kellett megállapítanom. Mivel ez a probléma nagyon összetett és bonyolult, 4-5 kérdésben igen nehéz megközelíteni a megoldást.

Fontos események, melyekről beszélhetnék, csak a kiállítások és pályázatok voltak, melyeken részt vettem, de elfáradtam ebben a sziszifuszi munkában.

A tényleges munkafolyamat kialakítása még a mai napig sem megoldott. (Pl. a nyomottanyag-tervezőknél szükséges kötetlenebb munkaidő-beosztás, anyaggyűjtés, rajzolás, inspiráció, információ problémái miatt!) Ezért is voltam kénytelen – más kollégákkal együtt sajnos – megválni az ipari tervezéstől. Nagyon sok lehetőség rejlik az ipari formater-

4 A design problémái tulajdonképpen azonosak a társadalom lényegi problémáival, ilyen értelemben a design politikus tevékenység. (Vagyis, hogy milyen fontos kérdéseket kell felvetnie és megoldania, és saját eszközeivel miként tudja segíteni ezt.) Ugyanakkor a design aktuális feladatai a gazdasági fejlettséggel is szoros összefüggésben állnak. A társadalmi berendezkedéstől függően, ezeknek az összefüggéseknek a kapcsolataiban más-más a fontossági sorrend, de a megoldandó kérdések anyagi-tárgyi vonatkozású lényegén ez mit sem változtat. Ennyiben lehetnek a tervezésnek magyar, pontosabban szocialista problémái.

A termelés, a kereskedelem világméretű összefonódásával, anyagok és technológiák elterjedésével egyre veszítenek nemzeti jellegükből a tárgyak. Sajátosan nemzeti vonások csak azoknál az iparilag gyártott tárgyaknál figyelhetők meg, melyeknek használata a régi szokásoktól még nem tudott teljesen elhatárolódni, mivel e szokások még élnek, de tárgyaikat már nem a hagyományos módon állítják elő. Az anyagalakításnak, tárgyformálásnak megvannak a törvényszerűségei, amelyek az életmód szerint, annak megfelelve módosulhatnak, de szerintem ezen tárgyak köre egyre szűkül, és nő azoké, amelyek teljesen nemzetköziek, mivel használatukhoz nem kötődik semmilyen korábbi szokás. Azokban az országokban, ahol a népművészet vagy a kézi, illetve manufakturális tárgyformálás még él, vagy a közelmúltban szűnt meg vagy alakult át, ott az ipari termékek tárgyaiban, formálásukban és díszítésükben még megfigyelhetők régi beidegződések.

A tárgyformálás régen is (kézműves), ma is (designer) személyhez kötött. Ha a mai tárgyalakítóban jobban élnek még a nemzeti hagyományok (ezt megtanulni nem lehet, belülről kell hogy adott legyen), akkor tárgyaiban inkább megfigyelhetők nemzeti vonások. Mivel a magyarságnak a környező népektől lényegesen eltérő életformája és erős jellegzetességei nem voltak és nincsenek, így nem hiszem, hogy sajátosan magyar design van és létrejöhet még.

5 Olyan tárgyak, amelyek formájukban és hasznosságukban is összhangban vannak, kiegészítik egymást. Ez egyben azt is jelenti, hogy ne legyen túl sok tárgy a környezetünkben, de azok valóban lássák el funkcióikat. (Gondos, nem elhamarkodott vásárlással itthon is megteremthető az ilyen környezet.) Bizonyos tárgyak esetében csökkenteném a hazai választékot, más tárgyak esetében pedig bővíteném (ezek vannak túlsúlyban), de ezt a választékot végül is az áhítottnál inkább szűkebbre szabnám, megteremtve annak lehetőségét, hogy az egymáshoz illő tárgyak össze is tudjanak kerülni. Úgy érzem, hogy tárgyi környezetünk kialakításában nálunk ma inkább irányításra van szükség, mintsem teljes magárahagyatottságra. Persze a tárgy- és környezetkultúra hiánya nemcsak a jelenlegi – olyan, amilyen – választék rovására írható.

Erdélyi Béla

1 Minden új feladatnál kezdőnek érzem magam. A jó formaterv alkotói szempontból személytelen. A formatervezés tudati célok anyagi kifejezésére törekszik, míg igénylői jobbára anyagi célok könnyebb elérésére kívánják felhasználni. A kívülről meghatározott, egyének értékrendjén keresztül érvényesülő igényekben fel kell ismerni a létező érdekviszonyok különböző szintjeit (pl. emberi, társadalmi, vállalati-intézményi, osztály-, réteg-, csoport-, egyéni stb.), és ezek érvényesülésének helyes arányát kell kialakítani.

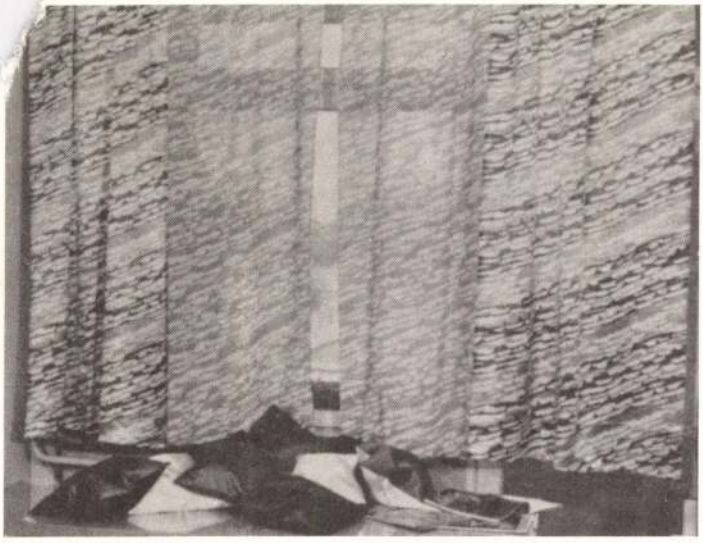

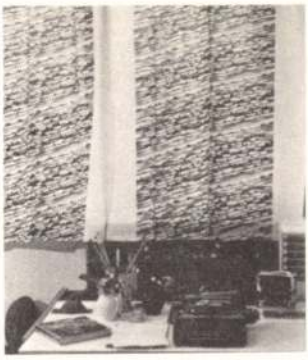

1976. Az oly sokat csúfolt matlaszé (melyet csak hálóruhának alkalmaztak) sötétítő függönynek igen alkalmas, a fénytörés miatt. A színek nagyon jól élnek ezen az anyagon.

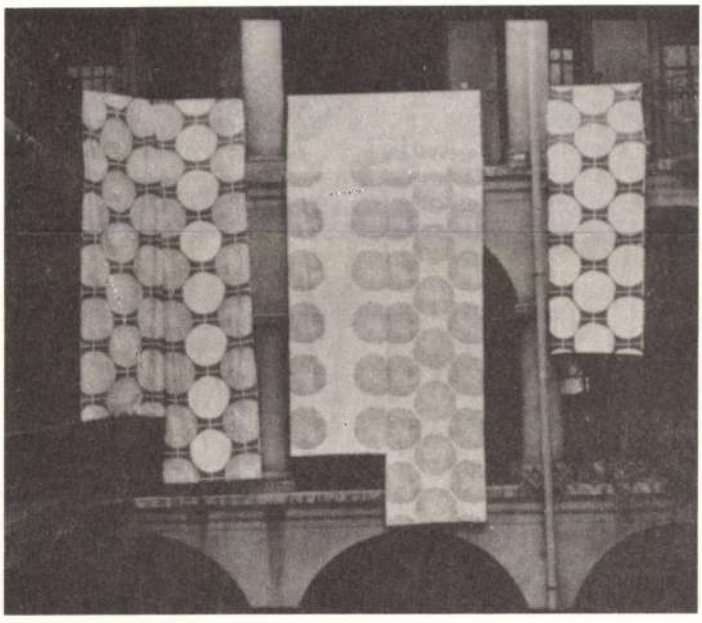

1975. I. díjas munkám. Egy tervből, variációkkal, 7 minta készíthető.

1976. Óvodások részére előnyomott szabásminta, melyet csak össze kell varrni.

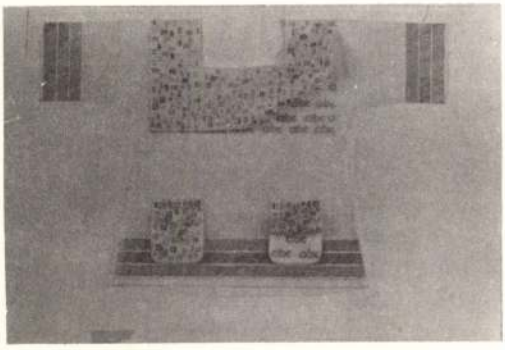

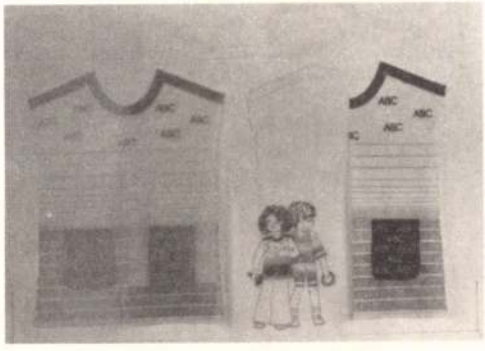

vezés minőségének javításában, és nem is kell anyagi befektetést á mazni, mert inkább a szemléletbeli problémák gátlóak, a jobb és cél rű termelés és kereskedelem előrehaladásában. A szellem a fontos, amely hat az emberekre, akiket a termelés köt össze, az új technika és a szervezés. Csak új adottságok által jöhet létre új ipari forma, amely még is beilleszkedik az adott korba, mégpedig úgy, mint valami régtől fogva ismert dolog. A felismerés eredménye az, hogy eleve garantált az ipari termék jobb minőségének létrejötte. Az ipari formatervező igenis képes arra, hogy a gyári termékekbe lelket leheljen, és amit csinál, az a gazdasági és társadalmi környezetre hat, esztétikus és mai. A célszerűen kialakított tárgyak, bútoregyüttesek, textíliák, kerámiák, melyek az üzletekben kerülnek a vásárlóközönség elé, harmonikusan kapcsolódjanak egymáshoz. Remélem, nem utópisztikus gondolat, vásárlók vagyunk mi magunk is.

Azokról a munkáimról mellékelek fotókat, melyek eltűntek a gyári kollekciók süllyesztőiben, és a többi, és a többi ..... stb.
..... stb.

Kelemen József

1962-ben diplomáztam az Iparművészeti Főiskolán. Pár év óta formatervezőnek (designer) tartom magam. Terveztem gyermekjátékot, orvosi műszert, vezérlőasztalokat, fényszabályozó berendezéseket, villanykapcsolótól a metrószerelvényig sok mindent. Kb. 300 elfogadott tervemnek 70%-a valósult meg. A fennmaradó 30% meg nem valósulásáért fele részben én vagyok a hibás.

Több tervem kapott különböző ipari vásárokon díjakat. 1978-ban Munkácsy-díjat kaptam. 1979-ben az új metrókocsik tervezésére kiírt pályázaton első díjat nyertem.

Nem vagyok állásban, mert meggyőződésem, hogy így lehet a formatervező a leghatékonyabb. Természetesen szoros kapcsolatot tartok fenn megbízó vállalataimmal, de nem vagyok kiszolgáltatva senki ízlésének. („Ízlése" mindenkinek van.) Mivel az ipari formatervezés legtöbbször team-munka, nagyon fontosnak tartom a tervezésben részt vevők közötti jó kontaktust. Sokszor akadályozó tényező a műszaki tervezők érdektelensége, segítő szándékuknak hiánya. Ezért amíg egy-egy terv megvalósul, nagyon sokat torzulhat. Hiba az is, ha a formatervező nem segíti a megvalósulást (művezetést), ha magára hagyja a gyártót az esetleg felmerült problémákkal, akkor az saját belátása szerint oldja meg azokat.

Az ipari háttér lehetne ugyan korszerűbb is, de ez nem ad felmentést egy formatervezőnek sem arra, hogy ne törekedjen az optimális tervezésre, az adott körülmények, lehetőségek, technológiák között. A fentiek azonban a múlt és a jelen problémái. Remélem, hogy a jövőben eljön nálunk is az az idő, amikor a formatervezők nemcsak a tárgytervezés problémáival foglalkoznak, hanem az igények fölmerülésekor is be tudnak kapcsolódni, és többet tudnak tenni az EMBER-ért (fogyasztóért). Lehet, hogy nem a tárgyakra van szükség, hanem egy új módszerre (system design). Ehhez azonban a formatervezés hitelét kellene annyira megerősíteni, hogy az a megbízók és a tervezők helyzetéből adódó szakadékot áthidalja. A megbízó sokszor csak „szépész"-nek tekinti a formatervezőt, a formatervező viszont „pénzesbácsi"-nak a megbízót.

1979-ben történt az Iparművészeti Vállalat formatervező irodájában, egy terv bírálatakor: egy gép színterveit vitatta meg a bíráló bizottság (zsüri), amikor a megrendelő vállalat képviselője figyelmeztette a bizottságot, hogy felesleges erről beszélni, mert úgyis olyan színű lesz a gép,

GULYÁS KATI

Textilművészeti biennálé Lausanne-ban

Az idei nyár — június 16-tól szeptember 30-ig — ismét a textilművészet jegyében zajlik le a Genfi-tó partján fekvő patinás svájci kisvárosban, Lausanne-ban, ahol a *Musée Cantonal des Beaux-Arts* tágas termeiben immár kilencedik alkalommal nyitotta meg kapuit a nemzetközi kárpitbiennálé. A mostani kiállítás talán a legkisebb az eddigi rendezvények sorában: mindössze 42 művet mutat be 15 országból. Igaz, ezt a szokatlanul kicsiny kollekciót ezúttal is a pályamunkák óriási tömegéből válogatták ki (a világ minden tájáról 1009 alkotó aspirált a részvételre!), ami meggyőzően bizonyítja, hogy a textilesek körében nem lankad az érdeklődés a biennálé iránt.

Minden művész tudja: Lausanne-ban kiállítani — függetlenül a biennálé egészének sikerétől vagy sikertelenségétől — a nemzetközi érvényesülés előfeltétele. A rendezőbizottság okos ökonómiával igyekszik mindezt idegenforgalmilag is kamatoztatni: a tárlatot patronáló városi és tartományi hatóságok anyagi áldozatkészségéből remekül funkcionáló sajtóiroda munkálkodik azon, hogy a kiállítás híre minél több turistát vonzzon a lausanne-i szállodákba.

Minden művész tudja: Lausanne-ban kiállítani — függetlenül a biennálé egészének sikerétől vagy sikertelenségétől — a nemzetközi érvényesülés előfeltétele. A rendezőbizottság okos ökonómiával igyekszik mindezt idegenforgalmilag is kamatoztatni: a tárlatot patronáló városi és tartományi hatóságok anyagi áldozatkészségéből remekül funkcionáló sajtóiroda munkálkodik azon, hogy a kiállítás híre minél több turistát vonzzon a lausanne-i szállodákba.

pontjait, *így az önkifejezés céljából készült „kiállítási tértextil" tulajdonképpen nem versenytársa a dekoratív feladatokat ellátó sikszövött faliszőnyegnek.*

Amennyiben ilyen ambíciói is lennének, szükségszerűen módosítani kell formai megjelenésén: vissza kell térnie azokhoz a tradíciókhoz, melyekben a textilművészet szelleme és erkölcsisége megnyilatkozik. A textilművészet lényege pedig éppen az *emberhez való hűség*, elfogadása olyan hely- és diszciplina adta kötöttségeknek, melyek az ember mindennapi életével kapcsolatosak.

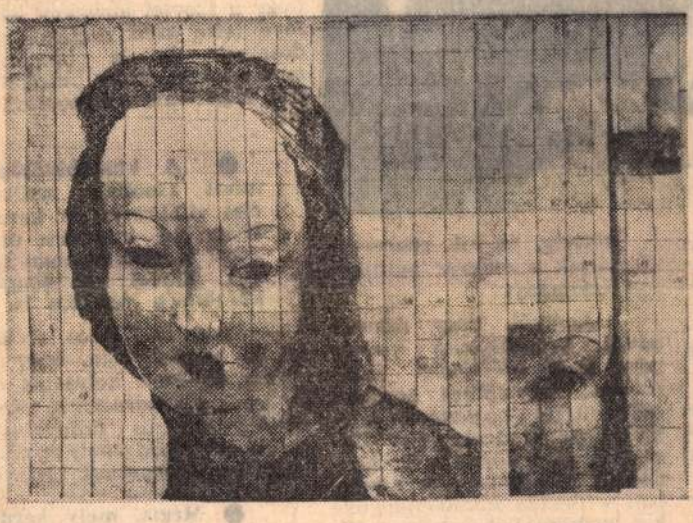

Urszula Plewka-Shmidt (Lengyelország): Jelkép

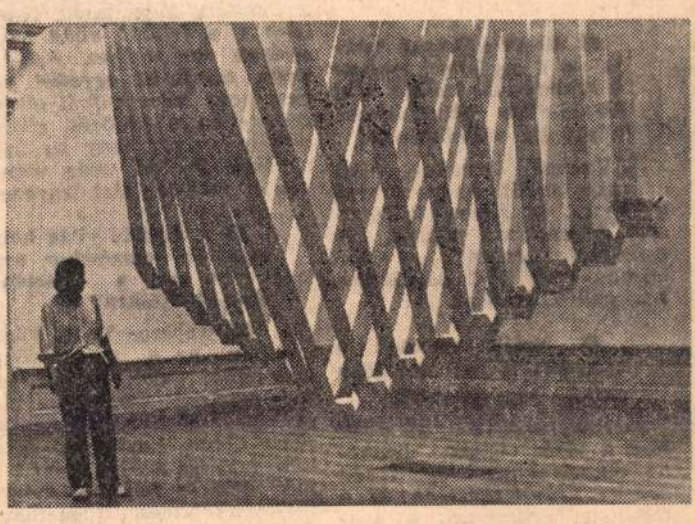

Daniel Graffin (Franciaország): Mallarmé emlékére

Tartok tőle azonban, hogy az idén — a legrafináltabb propagandafogások ellenére is — jóval mérsékeltebb lesz a rendezvény látogatóinak száma, mint korábban. A Rumine-palota ugyanis ezúttal nem szolgál olyan szenzációkkal, mint szolgált két, illetve négy esztendeje, amikor is a biennálé — hogy *Danuta Wroblewska* lengyel kritikus találó megállapításával éljünk — inkább emlékeztetett valamiféle „homonculus-tenyésztő farmra", mint faliképek bemutatójára.

Úgy tetszik, párhuzamosan a többi művészeti ággal, mára a textilművészetben is bekövetkezett bizonyos lehiggadás, s a kalandot, a kísérletezést — akárcsak a festészetben és a szobrászatban — itt is felváltotta az önvizsgálat, az elemzés, valamint az eredmények újraértelmezése. Ez a revízió pedig nyilvánvalóvá tette azt a már régebben is sejtett tényt, hogy a textilműfajnak új, autonóm funkciókat adó avantgarde törekvések nem képesek vállalni a kárpit hagyományos, használati szemben és a megmunkálás módjában rejlő lehetőségek kiaknázása, megnőtt a mesterségbeli tudás és a tiszta megoldások becsülete.

Formátum dolgában előtérbe kerültek a murális méretek, melyekben a régi szabadosságot a kompozíciós elemek fokozottabb rendje váltja fel. Feltűnő, hogy szemléletileg milyen erős a valóság, illetve *a valóság pontos leképezésére törekvő* irányzatok: a pop, a fotónaturalizmus, a hyperrealizmus befolyása. (A fotó dokumentáló erejére alapozott az egyetlen magyar résztvevő, *Gulyás Kati* mozdulatsorozatot rögzítő munkája is.)

A résztvevők között a legerősebben — 8 művésszel — a franciák vannak képviselve, utána az amerikaiak, japánok, lengyelek és svájciak. A lengyelek elmélyült kifejezőereje, kísérleteik magas színvonala a biennálé legkellemesebb meglepetése; a legtöbb használható ötlettel ők ajándékozták meg a kiállítást és az egyetemes textilművészetet.

Tasnádi Attila

...tóriumunk az egész világ

...etés Antalffy György egyetemi tanárral

...itikatudományi világkongresszusról

...et *Moszkvában* a Politikatudomány *(AISP)* XI. kongresszusa, amelyen — több mint 1500 politológusa vett ...ényeiről, a politika tudományának ...olitológusok szerepéről és helyzeté... *György* egyetemi tanárral, az ál...val, aki a magyar küldöttség tagja...uson.

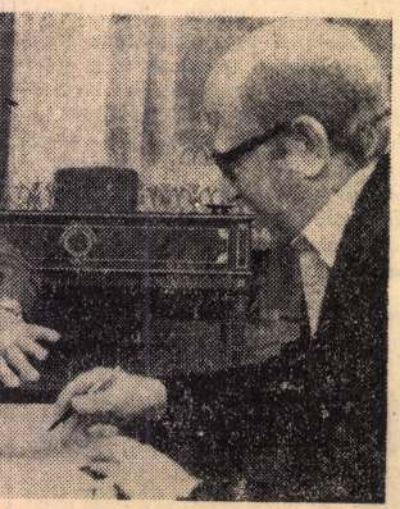

...döttség, és kik reprezentálják a magyar politikatudományt?

— Anélkül, hogy névsort adnék, hangsúlyozni szeretném, hogy különböző tudományok művelőinek együttes erőfeszítései hozhatnak csak kívánatos eredményeket. Jogászok, szociológusok, közgazdászok, filozófusok, s általában a társadalomtudományokkal foglalkozók köréből kerülnek ki a politológusok.

● Szerezhet-e valaki hazánkban politológus képesítést?

— Felelhetnék nemmel is, de nem lenne hiteles a válasz. Századunkban hullámzó volt a hazai és általában a nemzetközi érdeklődés a politika tudománya iránt. Nálunk, aki ezt a szakterületet óhajtotta választani, jobbára jogásznak ment. Állam- és jogelmélettel, közigazgatással és hasonló kérdésekkel foglalkozott. Ez volt a helyzet a két világháború között, de ma is a jogi tanulmányok útján juthat el valaki a legegyszerűbben a politika tudományához.

● Megfelelőbbnek tartja azt a módszert, amikor a felsőoktatás keretei közt kifejezetten politológusok képzésére vállalkoznak?

— Vannak országok, ahol ez már bevált, hagyományos gyakorlat. Az Amerikai Egyesült Államokban például 123 esztendeje képeznek egyetemi körülmények közt politikusokat, politológusokat.

● Nekik azonban a szerepük is nyilvánvalóan más?

— Nagyrészt igen. Megfelelően a tőkés világban uralkodó alapelveknek, az üzleti érdekek elsődlegessége és a hatalom kérdéseinek a gyakorlati megközelítése a politológus legfontosabb feladata. Gondolok olyan egészen hétköznapi dolgokra, mint például a közvélemény céltudatos manipulálása, a választói magatartás vizsgálata, s ennek megfelelő befolyásolása. Az Egyesült Államokban különösen felismerhető ez. Például a volt külügyminiszter, *Henry Kissinger* és munkatársai egyenesen a nemzeti védelem részévé akarják tenni a politológia tudományát, helyesebben, annak kiszolgálójává egyszerűsítenék a legszívesebben. Így válik azután a hatalomnak nemcsak eszmei támaszává, hanem feltétel nélküli szolgálójává is a politológia tudománya.

● És a szocializmus viszonyai közt milyen szerep jut a politológusnak, a politikatudománynak?

— Már gyakorlattá vált — s most hadd szóljak a nálunk jellemző helyzetről —, hogy a párt és a kormány határozatainak meghozatalát megelőző időszakban alkalmat adnak a politológusoknak véleményük kifejtésére.

● A különböző megközelítésből, a más-más hatalmi viszonyok, az eltérő társadalmi berendezkedésből adódó viták, az ellentétes világnézet nem tette nehezzé, vagy éppen lehetetlenné a moszkvai kongresszus eredményes tanácskozását?

— Semmiképpen. A kongresszus küldöttei mindennek tudatában utaztak Moszkvába. Nagy dolognak tartom, hogy mindenki minden korlátozás nélkül fejthette ki véleményét, nézeteit. A vendéglátók nagyvonalúságát *Kurt Waldheim*, az ENSZ főtitkára a tanácskozáshoz intézett üdvözletében külön is méltatta, elismerését fejezve ki azért, hogy a szovjet kormány lehetővé tette azon országok tudósainak is a beutazást, amelyeknek nincs diplomáciai kapcsolata a Szovjetunióval.

● A különbözőségek miatt azonban nyilván éles viták is sor került. Utalt erre hazatérte után adott nyilatkozatában Lakos Sándor, a magyar küldöttség vezetője is.

— Igaz, de Lakos elvtárs azt is hangsúlyozta, hogy az olykor kiélezett helyzetek ellenére *„a kongresszust túlzás nélkül jelentős tudományos eseménynek tekinthetjük, munkáját eredményesnek tartjuk."*

● Mégis, mely kérdésekben voltak különösen élesek a viták, s melyek jelzik az eredményességet?

— Például a menekültek, különösen a palesztinai nép helyzete, az emberi jogok értelmezése tekintetében került sor a legélesebb összecsapásokra. Az eredményesség, a siker pedig abban mutatkozik, hogy a béke, a leszerelés fontossága, a békés egymás mellett élés gyakorlatának fenntartása és kiszélesítése, az enyhülés folyamatának elmélyítése, széles körű, őszinte egyetértést hozott. Lényegében a felsoroltak az első kérdéscsoporthoz tartoznak. S mindez — megítélésem szerint — szorosan kapcsolódik a második megvitatott témakörhöz, a fejlődő világ helyzetének elemzéséhez. Azt hiszem, mindenki egyetért abban, hogy béke nélkül elképzelhetetlen a fejlődés, elképzelhetetlen az, hogy az úgynevezett fejlődő világ népeinek biztató távlatai legyenek.

● A fejlődő világ helyzetének elemzésekor nem került sor a kelleténél élesebb vitákra?

— Néhányszor igen. Végül azonban az a meggyőződés kerekedett felül, amely úgy fogalmazódott meg, hogy biztosítani kell a népek önállóságát ahhoz, hogy a társadalom formálásának alakításának útját és céljaikat maguk határozzák meg, függetlenül és szuverén módon.

● Engedje meg, hogy visszatérjek a politológusok szerepének a vizsgálatára. Volt-e szó erről Moszkvában?

— Természetesen. A Társaság most leköszönt elnöke, az amerikai *Karl Deutsch* egy beszélgetés során arról szólt, hogy nekünk, politológusoknak *„laboratóriumunk az egész világ"*. S bár a megfogalmazás kissé költőinek tűnik, pontosan fedi a valóságot. És amikor Deutsch professzor szép mondatát idézem, nagy nyomatékkal kell ebben az összefüggésben is hangsúlyoznom a politológus felelősségét. A tudós felelősségét.

— Végül a magam részéről — bár politikatudománnyal az ókorban is foglalkoztak már — e tudomány atyjának *Niccolo Machiavellit* tartom, aki tanácsokat adott a fejedelemnek. Ezeken a tanácsokon szinte átsüt a politika tudománya alapos ismerőjének felelőssége. Ha más tanításait válogatva alkalmazhatjuk is, felelősségérzetet, a tanácsadó felelősségét bátran megtanulhatjuk Machiavellitől.

Thurzó Tibor

Gulyás Katalin textiltervező

Kiállításairól Györffy György számol be

Láttuk, hallottuk....
978. X. 20. Pétöfi 17 38

- Gulyás Katalin kiállitása a Fészek Klubban egy másik világot képvisel.

- Teljesen másik világ. Mind a kettő nagyon rokonszenves, hadd tegyem hozzá azonnal. Rokonszenves az, hogy a festő keresi a kibontakozást egy más müfajban, valami konkrétat és hasznosat akar előállitani, és sikerrel.
A textiltervező Gulyás Katalin pedig, aki tulajdonképpen gyári munkát, szalagmunkát csinál, kicsit robot jellegü munkát, keresi tehát valahol máshol az önmegvalósulását. Ez egyértelmüen jellemző erre a kiállitásra, hiszen textilnek nevezhető dolog csak kettő látható, az is szinte iparszerüen gyártható terv. Nagyon szép mind a kettő, fehér alapon szürke.
Az egész kiállitás számomra olyan volt, mint egy valamiféle dühös akció, hogy megmutatok valami mást, megmutatom, hogy az anyag, a szál, a textil, amivel dolgozom, az csak egy lehetőség, elmesélem, hogy mi látható addig, talán jobban érthető.
Vannak plasztik zsacskók, amelyekben különféle halmazállapotu anyagok vannak. A törmeléktől kezdve a szálon keresztül, a csepp-folyóstól a légnemüig. Ezeket az objektumokat, amiket lent látunk, ezeket lefényképezi, és a fotót szitanyomattal ráviszi a falon látható selymekre és egy ilyen szürkés hatásu nagyon szép kép, önálló müalkotás keletkezik tulajdonképpen. És, hogy látom a természeteset és látom a fotólenyomatát, ez egy nagyon meghökkentő. Azt akarja ezzel bizonyitani számomra, és elég meggyőzően is, hogy nem tekinti ugyan kis dolognak a textilt, a szálat, amivel a textiles dolgozik, de azt akarja ezzel bemutatni, egy kicsit sokkolva, és nagyon hatásosan és nagyon izlésesen, hogy egy lehetőség ez a kettő csak. Ő egy valami szuverén müvészetet szeretne megvalósitani.
Gulyás Katalin most megpróbált valamit. Megmutatott valamit, hogy ő valami többre képes, és többet akar. Most ez egy állomás, itt álljon meg, és gondoljon ki még meghökkentőbb, még ujabb dolgokat. Tehát nem érdemes szériában csinálni ezt, ez egy roppant jó, nagyon meggyőző kezdeményezése a müvésznek, de most találjon ki valami mást, és esetleg jusson el oda, hogy ezektől a kirándulásoktól, amik talán nem is kirándulások, mert önálló müalkotások ezek, valamit kamatoztasson az ő textilmüvészetében is.

- . -

Gulyás Kati, textilművész

Farmerben a textilképen

A művésznő, aki becsomagolta önmagát

A világ textilművészetének seregszemléjét mintegy húsz esztendeje rendezik meg évenként a svájci Lausanneban. Ez alatt a két évtized alatt a textil, az iparművészet, tehát a hasznossági, célszerűségi funkción kívül felvállalta, magára vállalta a művészi kifejezés terhét is.

Különös kettősség született: a textil évezredes, hagyományos megmunkálásainak sokfélesége; a szövés, a szabás, a varrás, a nyomás, a hímzés, a kötés vált művészi kifejező eszközzé, jószerivel ugyanazok a módok, ahogyan ma is készülnek a használati textíliák. A textil anyaga, s az elkészítés módja különösen szép, emberközeli művészeti ággal ajándékozta meg híveit. Mert tagadhatatlan, hogy a textilművészet mára a képzőművészet egyik jelentős, s dinamikusan fejlődő ága lett.

A magyar textilművészet az utóbbi évtizedben majdnem mindegyik biennálén jelen volt. *Csáoglu Klára, Tóth Sándor, Droppa Judit* után az idén *Gulyás Kati* képviseli a színeinket a svájci bemutatón. A zsüri, amelynek alelnöke remek tévésorozatával, A festészet felfedezésével a magyar nézők előtt is ismert *René Berger* — idén különösen szigorú feltételeket szabott a pályázatot beküldőknek. Nemcsak a kiállításon szereplő egyetlen művet kellett dokumentálniok, — a mű, a terv vagy a makett fotójával, leírással, anyagmintával —, hanem a teljes eddigi életművet, bemutatva egységét, folyamatosságát.

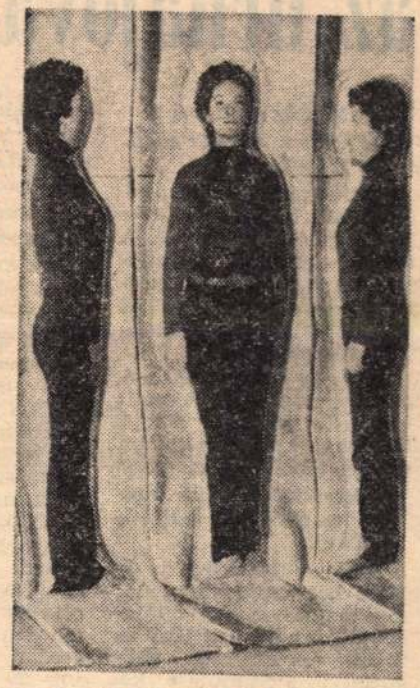

A mű makettjének részlete

Maga varrja

Gulyás Kati hosszú ideig a Pamutnyomóipari Vállalat tervezője volt, most a Magyar Selyemipar Vállalat a munkahelye. 1973. óta vesz részt az ipari biennálékon, Szombathelyen, s állít ki művészi textileket. Szerepelt kiállításon már a Műcsarnokban, Jablonecben, Berlinben, részt vett Velemben a kísérleti műhely munkájában. Mindezzel azonban keveset tudtunk meg róla.

Hogyan lehetne legjobban érzékeltetni Gulyás Kati egyéniségét, amely *egyetlen*, akár ipari tervezőként dolgozik — selyem anyagokat tervez —, akár művészként alkot, akár magánemberként él?! Szokatlan megközelítés, de talán egy textilművész esetében megengedhető: a rajta levő textilekkel! Mert ruháját maga szabja, varrja. Mert nem csinál mást, ha nő, ha öltözködő nő, mint ha művész. Textilt alakít, formál. Használóként önmagára alakítja. És művészként? Bármily meghökkentő is: önmagát alakítja textillé. Pályázati munkája ugyanis önarcképsorozat, pontosabban *teljes alakú képsor, önmagáról.*

— Az a mű, amelyet Lausanne-ba a biennáléra készítettem — mondja — fényérzékeny textilre készült és kilenc részből áll. A felfüggesztett vásznon kilencszer jelenik meg ugyanaz az emberalak, középről kiindulóan, egyre kisebbedő mozdulatokban. Középen szemben áll, majd jobb és bal profilból látjuk, jobb és bal oldalon állva, guggolva, ülve, fekve.

A makett — és a mű —, amelyet a zsüri alkalmasnak talált a biennálén való szereplésre, klasszikus formát, a görög templom homlokzati háromszögének, a timpanonnak az alakját hordozza. S ahogyan a görög templomokban az emberalakok — istenek — hevertek, ültek márványba faragva (kései utódukén, a Nemzeti Múzeum homlokzatán is például) úgy áll, ül, guggol Gulyás Kati, ezúttal farmerben, a textilképen. Az alapra rávarrt fényérzékeny textilfotók — *Molnár Géza* felvételei — kitömve válnak plasztikussá.

Kritika?

Gulyás Kati ezzel a fotósorozat-textillel; nemcsak a művészet tárgyát, a természet legbonyolultabb anyagát „csomagolta" be a lausanne-i kiállításra, hanem önmagát is megmutatta benne. Kíváncsian várjuk, hogyan reagált a műre a szakkritika és a közönség.

Torday Alíz

ság első titkára ma délelőtt a főváros tűzoltó-parancsnokságára látogatott. A Budapesti Pártbizottság első titkárát *Ficsor Sándor* ezredes, a főváros tűzoltó-parancsnoka tájékoztatta Budapest tűzvédelmi helyzetéről. Ezután Méhes Lajos technikai bemutatót tekintett meg.

★

A látogatás után Méhes Lajos a Budapesti Pártbizottságon megbeszélést folytat *Rév Lajossal*, az OKISZ elnökével és veze-

mint a többi Szojúz, mivel

a korrekciót teljes egészében a Földről kell irányítani.

A Szojuz—34-nek így nagyjából *két napra* van szüksége az úthoz. A pilótanélküli űrhajó rajtjáról és útjáról rendszeresen tájékoztatták a Szaljut—6 két űrhajósát, *Vlagyimir Ljahovot* és *Valerij Rjumint*, akik megteszik az előkészületeket a pilóta nélküli űrjármű fogadására.

A szovjet lapok riportjai hangsúlyozzák: a kísérletet az indokolja, hogy

az űrhajózási program vezetői a lehető legnagyobb biztonságra törekednek.

Elvben megvolt a lehetőség arra, hogy az űrhajó

állnivel annak idején az űrállomásra utaztak. A személyszállító űrhajók ugyanis általában úgy készülnek, hogy ne töltsenek *száz napnál* többet a világűrben. *Kovaljonok* és *Ivancsenkov* annak idején szintén űrhajót váltott, mivel eredeti járművük, a Szojuz—29 is száz napnál többet lett volna a világűrben.

Elutazás

Ma elutazott hazánkból *Helvi Sipila*, az ENSZ főtitkárhelyettese, aki a nemzetközi gyermekév budapesti fóruma alkalmából tartózkodott hazánkban. Búcsúztatására a Ferihegyi repülőtéren megjelent *Szarka Károly* külügyminiszter-helyettes és *Nádor György*, az Állami Ifjúsági Bizottság titkára. (MTI)

Kanada habozik

Ottawa, június 8.

Kanada egyelőre *mégsem helyezi át* Tel Aviv-i nagykövetségét Jeruzsálembe, bár ez továbbra is *célja marad* a konzervatív párti kormánynak — jelentette ki tegnap *Flora MacDonald* külügyminiszter-asszony a rádióban, miután *Ottawában az arab nagykövetek közös nyilatkozatban tiltakoztak a Joe Clark kormányfő bejelentette terv ellen.* A kanadai diplomácia vezetője hozzáfűzte, hogy az ügy tanulmányozásakor figyelembe veszik majd az arab államok véleményét és az Egyesült Államokét is.

EDEIN

dombok, ősövények

TEREKRE, UTCÁKRA

új háztömböknek, s hiába a mostanában divatos piros, sárga, kék színű homlokzat, azért az üde, természetes lombszínek még mindig a *legszebb díszítői a lakónegyedeknek*. Sok *jogos vád érte*, éri a fővárosban építkezőket:

nem gondoskodnak a kertek, ligetek tervezéséről, valamiképpen mindig a fásítás marad el, s a játszóterek is pázsit nélkül maradnak.

A Fővárosi Tanács beruházási osztályán most sokéves mulasztást kívánnak jóvátenni: ezekben a hetek-

Gulyás Kati, Textilművész

Halászháló és párnavég

TEXTILMŰVÉSZETI BIENNÁLÉ LAUSANNE-BAN

„Az újságírók biennáléjának" nevezte René Berger az idei, *kilencedik lausanne-i textilbiennálét*. Jogosan, hiszen minden kiállítóművészre legalább három újságíró, tudósító vagy fotós jutott. Negyvenkét művész — közöttük a magyar *Gulyás Kati* — negyvenkét műve szerepelt — és szerepel még szeptemberig — a bemutatón. (René Berger nemcsak a múzeum igazgatója — a magyar olvasó. *A festészet felfedezése* című könyve és tévésorozata alapján is ismerheti —, hanem zsüritagja, házigazdája a kiállításnak, több éve, hiszen a kilencedik biennálé csaknem húsz esztendőt ölel fel a textilművészet történetéből.)

❶

A francia gobelin huszadik századi megújítójának, *Jean Lurcat-nak*, haláláig nagy szerepe volt a kiállítások létrehozásában; így az is érthető, hogy az első biennálékon még csak a szövőszéken szőtt faliszőnyeget fogadták el kiállítási tárgyként. A textil anyagával évezredek óta foglalkozó mesterségek technikái azonban, amelyekkel ruhákat és környezetünk tárgyait hozták létre, egyre inkább helyet kaptak a textilművészetben. A biennálé pedig hamarosan megnyitotta kapuit a hímzés, az applikáció, majd mindenféle textilkiállítási mód előtt. A biennálénak — s persze az azt szervező CITAM-nak, a Régi és Új Faliszőnyegek Nemzetközi Központjának — legnagyobb érdeme a nyitottság, amellyel a különféle technikák és anyagok integrálódását segítette.

A két évvel ezelőtti kiállítást *Rózsa Gyula* kritikus „sztárötletek és hagyományok" közti válogatásnak nevezte. Idén a sztárötletek lehiggadtak és megérlelődtek, a hagyományok letisztultak. Aki happeninget keres a bemutatón, annak mindössze a belga *Marie-Jo Lafontaine* barnásfekete, egységesen szövött óriás textilje szolgál, két képmagnóval, amelyek gyári monoton munkafolyamatot mutatnak be, gyárizajháttérrel. A textil címe: *Fekete, egyszínű.*

❷

A monokróm textilek általában is uralkodnak: de a nyers fekete, barna színek esetében mindig meg kell törni a felületet, hogy ne hasson a fentihez hasonlóan monotonnak. A faliszőnyeg már régóta nem a fal síkján megjelenő szövött kép. Ha képzőművészeti meghatározást keresnénk, „festészet" helyett inkább szobor; domború, körülírható *„lágy plasztika"*.

A függöny hangulata játszik vissza a kanadai *Susan Watson* munkáján, amely a bejárati térben a mennyezetről leomló nylonzuhatagként kápráztatja a látogatót. De találkozhatunk a halászháló és a párnavég metamorfózisával is. A nagy ötlet, amely a textil újfajta feldolgozási módját hozta, kétségtelenül a magyar Gulyás Kati textiljében született: a *fotó* alkalmazása. Állapotrögzítő fotósorozat, amely fényérzékeny textilre fényképezve emberi alakot mutat be: saját magát. Kiérlelt, a mozgást a mozdulatlanságban megmutató műnek, a kiállítás legérdekesebb darabjának ítélte a francia kritikus, *Michel Thomas* is.

A sztárötletek letisztulására jellemző a francia *Daniel Graffin* munkája, amely tisztelgés *Mallarmé* előtt. (A francia szimbolista költő, aki matematikai pontossággal határozta meg a szavak helyét, akinek *Szerb Antal* szerint „álma és ereje a tökéletesség" volt, most textilben fejeződik ki.) Felfüggesztett erős, szabályos, fehér vászonfüggesztékekben csiszolt fehér márvány nyugszik... A textil tartja, őrzi a nálánál sokkal súlyosabb, keményebb anyagot.

Az idei biennálé zsűrije az első fordulóban csak a nem. Sok régi nagyságot utasítottak el. A lengyel *Magdalena Abakanowicz* az egyetlen, aki a „nagyok" közül, immár kilencedszer jelent meg művével. Hatalmas lilásfekete szövött textiljei hengerré hajlítva, sorokat képezve, mint egy görög tragédia kórusa állnak egymás mellett; mégsem szomorúságot, hanem monumentalitást, biztonságot asszociálnak.

❸

Textil és fotó kapcsolata még egy művön szerepel, igen hatásosan: *Plewka-Schmidt Urszula* — ugyancsak lengyel — *Marilyn Monroe* fotóját szőtte meg gondos gobelintechnikával, mellé állítva a krakkói madonna fejének nagyítását, ugyancsak sík faliszőnyegként, mintegy a nagyítás műhelymunkáját is bemutatva, kockázott, számozott részletek megszövésével. Egyben bizonyítva, hogy a sík szövés, ha megfelelően tud reagálni jelentésével a mai valóságra, szervesen tovább él a faliszőnyeg művészetében.

A biennálén nem osztanak díjakat. De ha figyelembe vesszük, hogy ezernél több művész jelentkezett munkájával, a negyvenkét kiállított bízvást díjazottnak tekinthetjük.

(A Magyar Televízió forgatócsoportja jelen volt a biennálé megnyitásán; a *Villanófény* című műsor be fog számolni a kiállításról.)

Torday Aliz

2.

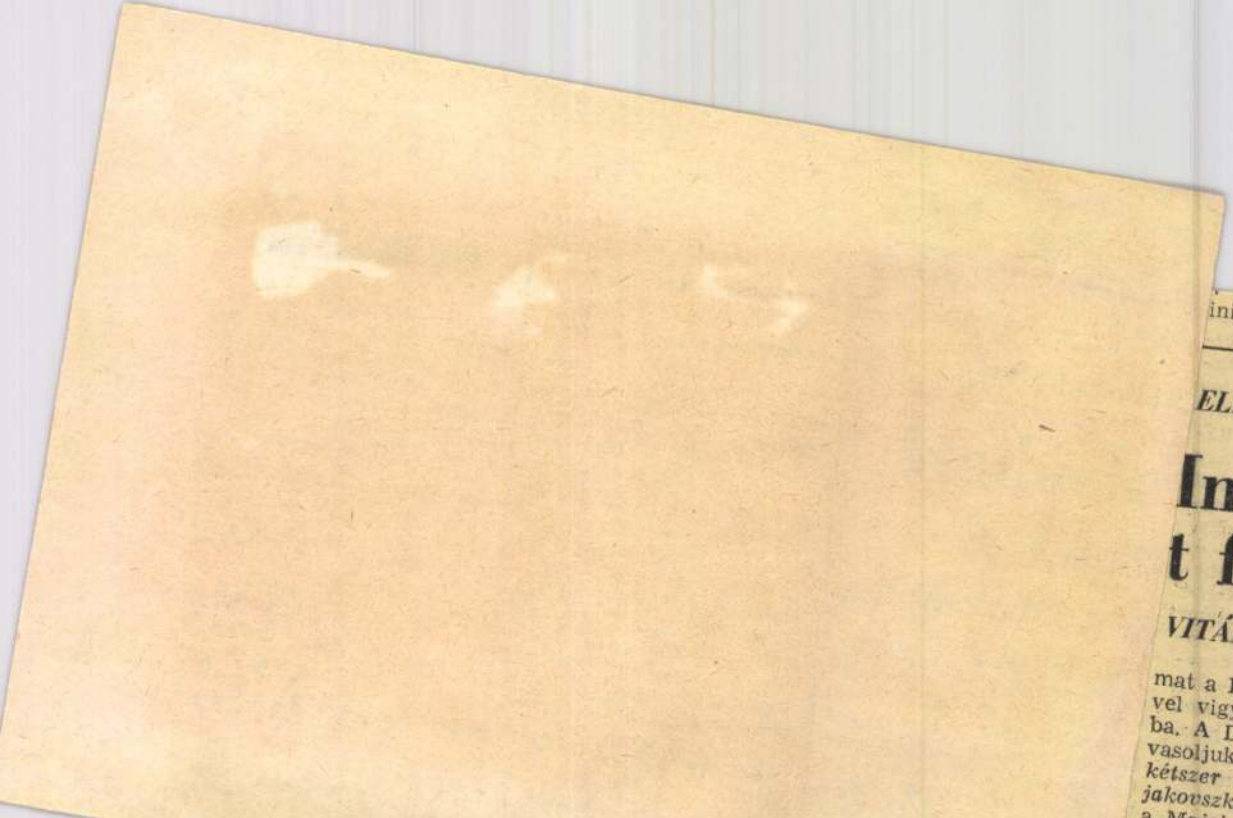

az ...nyekkormány
iniszterelnöki posztjáért.

ELKÉSZÜLT

Imre út
t felé

VITÁRA BOCSÁTJÁK

mat a Dob utca szélesítésével vigyék a Liget irányába. A Dob utca helyett javasoljuk a Madách útnak *kétszer két sávban a Majakovszkij utcába vezetését,* a Majakovszkij utcát a terézvárosi templom előtt, a Gólya Áruháznál érné el. A Dob utcai változatnál 286-tal több lakást kellene szanálni. A Madách út mentén *új hivatali negyed* épülhet a Belváros folytatásaként, s az úttest alatt — a lebontandó házak pincéit megerősítve — *garázsok építhetők.*

A Majakovszkij utca belső szakasza pedig régi jellegének megfelelő kereskedőutca maradna, csak gyalogosoknak.

— A tervezés további menete?

— Januárra fejezzük be a városrendezési tervet. Addig a tervprogramot még *sok helyen megvitatják.* Elküldtük valamennyi döntésre hivatott és társadalmi szervnek. Így a *lehető legszélesebb közvélemény* észrevételeit is felhasználhatjuk munkánk folyamán.

(—ősi)

Az OKP ...
...e Róma különböző kerüleeiben tiltakozó nagygyűléseket tartottak. A megmozdulásokon jelen voltak a kereszténydemokrata és a szocialista párt képviselői is.

Az OKP római vezetősége tegnap nyilatkozatban hívta fel a figyelmet a terrorista hullám veszélyére. Nyomatékosan leszögezte, hogy

korántsem vak erőszakról, hanem előre megfontolt provokációról van szó.

Az állásfoglalás felszólította a kormányt, hogy hozzon azonnali és hatékony intézkedéseket a terrorhullám megfékezésére, a fasiszta csoportok ártalmatlanná tételére.

Tegnap egyébként újabb részletek kerültek nyilvánosságra a nicaraguai „rendezésre" vonatkozó amerikai tervből. *Lawrence Pezullo* új amerikai nagykövet szerint

az elképzelés a következő: Somoza mondjon le és utazzék el, a kongresszus (amelyben többségben vannak a Somoza-párti képviselők) válassza meg saját soraiból az új államfőt, aki viszont mondjon le,

és adja át a hatalmat egy prominens polgárokból álló kormánynak.

nélküli, sötét lakásokból álló

elöregedett házsorok megritkításával hogyan lehet ismét teljes értékű, a kor igényeinek megfelelő városrész.

A szerkezet jellegzetessége: *két átlós forgalmi út* kiépítése. Az egyik *a Nagymező utcát* hosszabbítja meg a Rákóczi útig. A másik a fél évszázada elkezdett, majd csonkán maradt *Madách Imre utat* vezeti tovább a Kiskörúttól a Nagykörút felé.

— Tehát lesz Madách sugárút?

— Ma már nem lehet megvalósítani a régiek elgondolását, hogy a forgal-

Gulyás Kati

Vasárnap, 1984. szeptember 23. Magyar Nemzet Magyar

Textil művek

Biennálék Szombathelyen, díjnyertesek Kőszegen

A SZOMBATHELYI Savaria Múzeum kiállítótermének minden talpalatnyi helyén textil művek: a falakon, a térben sűrűn elhelyezett posztamenseken, az alkalmilag beállított vendégfalakon, az előcsarnokban, az állandó kiállítás előterében. Sőt még az egyik paraván oldalán is apró, zászlóként odaerősített műalkotást fedezhet fel a figyelmes látogató. Méghozzá nem is akármilyet. A japán *Nagano* Goro kétrétegű, perforált, fény felé fordítva értelmezhető műve, a *Csillagok*, épp az V. nemzetközi minitextil-biennálé egyik díjazottja.

Elcsépelt és túlságosan meddő kérdés, hogy mire való ennyi autonóm textilmű, amely nem alkalmas sem függönynek, sem szőnyegnek. Válaszként most talán elegendő: ugyanarra való, mint azok a festett vásznak, amelyeket ki szoktak akasztani a múzeumokban, kiállítótermekben, lakószobákban.

Azért a zsúfoltság: a szombathelyi textilművészeti biennálé nem egy kiállítás. Már egy évtizede változatlan szisztéma szerint és változatlanul jó színvonalon egymás mellett rendezik meg a valamilyen témára meghirdetett nemzeti textilbiennálét, a maga nemében egyedülálló nemzetközi minitextil-biennálét, és — a kőszegi Zwinger-bástyában — a korábbi díjnyertesek „gáláját" (ezúttal *Gulyás* Kati és *Lovas* Ilona önálló tárlatát). Vegyük sorra...

A NAGYMÉRETŰ textil művek hazai seregszemléjének idei kiírásakor a rendezők olyan tágra szabták a művészek és a közönség orientálására hivatott témát (Textil-realitás — textilrealizmus; az aktualitás — érvényesség — eredetiség jegyében született alkotások), hogy abba minden jó mű, és néhány méltatlanul gyenge falkárpit is belefért, ami az utóbbi két esztendőben a műtermekben elkészült. Az inspirációt nélkülözően tág kiírás révén a tárlatfolyam visszakapta eredeti karakterét; nemzeti seregszemle, a legkülönfélébb elképzeléseket békés egymásmellettiségében felvonultató kiállítás. Nem az idő szele süvít most át a Savaria Múzeum kiállítótermén, mindenkit a saját problémái foglalkoztatnak, arról ad számot, hogy ő, személy szerint hol tart.

Például rögtön az első mű, *Nagy* Judit *Így élünk* című munkája mindannak elutasítása, ami a mi világunkat jellemzi. Szőlőfürtökkel, fácánokkal keretezett rokokó francia gobelinje tágas tájra enged kilátást, melyen úri kisasszonyok karikát kergetnek, földművesek tevékenykednek, s kalapjukat lengetik az elröppenő galambok és űrhajó felé. Irónia? Nem, nem az. Nagy Judit dühödt tollvonással kiikszeli az űrjárművet az égről — megteheti, hisz csak kép — azért, hogy helyreállítsa az idill túlcsorduló tökéletességét. Nem irónia, valami reménytelen, érthetetlen, alaptalan vágy szól az alkotóból, sohasemvolt világokról. Menekülést hirdet Nagy Judit, s az ő mesevilága — más kiállításokról tudjuk — valóban elég gazdag ahhoz, hogy jól érezze magát benne, a külső zajok, a dörgés ne zavarják. Számára ez a (textil)-realitás: a művészet nem változtatja meg a valóságot, legfeljebb a munkájába belefelejtkező alkotót váltja meg az élet kínjaitól.

Nagy Judit nem áll egyedül ezzel a véleményével. Ugyanezt sugallja *Bódy* Irén rendkívül elegáns *Zöld madár* című műve, *Sóváradi* Valéria affektáló keleti szőnyege, s még néhány más alkotó munkája is. A legvégletesebb — s ezért ellentétes értelmezésbe átforduló — ilyen típusú mű *Hager* Rita *Mottó* című szövése. Minta nélküli, sima, nyerssárga, monumentális felületet sző a művész, magát a „textilsemmit", melyet szándékosan félbehagyva állított ki Szombathelyen. A láncfonalak elvágatlanok, a keretet szorítók tartják ideiglenesen össze, a munka folytatható, ám Hager Rita kijelentése így is — épp így — egyértelmű: a művészet nem védi meg az embert. *Bajkó* Anikó különös, pusztító belső kínokról ad hírt — hogy a Hager Ritával egy véleményen levők művei közül is idézzünk —, *Solti* Gizella fanyarul körülnéz a művész számára adott szűk térben, *Hübner* Aranka és *Szemes* Zsuzsa — nem igazán megoldott munkákkal — megkísérelnek még tovább menni, mert hiszik: ha megvédeni nem is, figyelmeztetni tudnak bennünket. Figyelmeztetni: túlságosan körülhatároltak a számunkra adott terek, túl önpusztító az életformánk.

Számos művész korábbi szakmai problémáin gondolkodik tovább, ki tévelygőn, ki a meglelt bizonyossággal. A megoldott művek közül érdemes kiemelni *Ardai* Ildikó nagyvonalú „anyagelvű" munkáját, *Gink* Juditnak a Szaturnusz jegyében született montázsát, *Hauser* Beáta groteszkszorongó figurális falkárpitját, *Gecser* Lujza antikizáló textilplasztikáit, *Kókay* Krisztina finom lenvászonrajzát.

S amit viszont a zsűri elhibázott, kaput nyitva nem egy félresikeredett műnek, azt a rendezés megkísérelte korrigálni, tökéletesen kihasználva a vendégfalak hátoldalát.

AZ ÖTÖDIK nemzetközi minitextil-biennálét szerencsére lehetetlen kimerítően méltatni, olyan sokrétű, olyan gazdag és tág kitekintést kínáló az anyaga.

A gondosan összeállított, könyvvastagságú katalógus szerint Szombathelyen 28 ország 261 művészének több mint 350 műve került bemutatásra a jelentkezők erős megrostálása után. S míg a magyar textil élvonala kissé hiányosan van jelen ez idén — *Szilvitzky* Margit, *Szabó* Marianne, *Attalai* Gábor, *Droppa* Judit, *Pauli* Anna, *Szilasi* Anna friss munkáit hiába keresték az „új textilesség" régi barátai — addig a nemzetközi anyag teletűzdelve „nagy nevekkel". Elég talán, ha csak a lengyel Bozena *Biskupskát* és Stefan *Poplawskit*, az angol Janis *Jefferies*-t, a japán *Kobayashi* Naomit és *Yoko* Watanabét, a belga Marc *Van Hoe*-t, a német Rolf *Noldent*, a svájci Moik *Schielét* vagy a kanadai Susan *Watsont* említjük, a nemzetközi kiállításokon rendszeresen részt vevők közül. Igaz, épp az említettek közül nem egy „fáradt" munkával van jelen Szombathelyen. S az is igaz, hogy az autonóm textilesség sorsát meghatározó művészegyéniségek közül például hiányolnunk kellett a korábbi szombathelyi biennálék állandó szereplőjét, a kolozsvári Ana *Lupast*. Mindezzel együtt sokszínű, friss, aktuális és hiteles az a kép, amit e tárlat megmutat. És nem tolakodón, de igencsak megállja a helyét ezen belül a magyar kollekció.

A MINITEXTIL, mint műforma a szakma belső életéről, formálódásáról számol be expressz gyorsasággal, a 20x20x20 centiméteres maximális méret erre alkalmas. Számos, még kiérleletlen formai megoldással, vagy épp túlérlelt gondolattal találkozhatunk itt, amelyek „nagyban" bizonyára bántóak lennének, így viszont magukban rejtik a korrigálás lehetőségét. A művek közötti élénk párbeszédnek lehetnek tanúi az érzékeny fülű kiállításlátogatók. Egyazon ötletnek más-más megvalósulásait láthatjuk más-más náció képviselőinél, s ugyanaz a szalag egészen más értelművé válik, ha magyar vagy ha mondjuk angol alkotó formálja meg. Sok elcsépelt megoldás segítségével viszont eredeti műveket lehet teremteni, ha futja az alkotó tehetségéből. Láthatunk számos „textilkönyvet", apró textiltárgyat, finom megoldású textilfelületeket anélkül, hogy egy pillanatra is elunnánk magunkat a művek között.

Izelítőképpen — de tényleg csak izelítőképpen — néhány mű az október elsejéig megtekinthető tárlatról. Elgondolkoztató munkával szerepel Janis Jefferies; arról beszél, milyen hiábavalóan próbálták elűzni a felelősen gondolkodó emberek ebben az 1984-es esztendőben a háború szörnyetegét. Ugyanezt a problémát feszegeti az amerikai Valerie *Dearing* is a nukleáris háború „után" keletkezett iszonytató — és épp ezért hatásos — tárgyaival. Hübner Aranka a két világháború közti magyar történelem kettősségéről szól, szellemesen, egy tekercs nemzetiszín szalag segítségével. Személyesebb szférába vezet el az amerikai Joyce *Crain* az emlékezet megszépítő-eltakaró mechanizmusát szemléltető művével. Bajkó Anikó érzékeny belső tájat formáz művén, Rolf Nolden a matéria és a teremtés konfliktusának kínjait villantja fel elegáns egyszerűséggel, a belga Veerle *Rouquart* hihetetlenül gazdag, dekoratív felületek teremtésére képes. A szlovák Valdimir *Popovic* a textillel való mindennapos együttélést példázza szellemesen, a német Günter *Schulz* pedig egy elképesztően obszcén, iróniával megtűzdelt kispárnát állított ki a *Papa teddyje* címmel.

Expresszíven megfestett, kicsiben is monumentális minitextilt mutatott be Gulyás Kati Szombathelyen. Ez a mű azonban átvezet bennünket az 1982-es biennálé díjnyerteseinek kőszegi kiállítására, ahol Gulyás szekciója nagy méreteivel együtt is miniatűr.

Gulyás Kati sok szép sikert tudhat már maga mögött. Ő volt azon kevesek egyike, aki Lausanne-ban, az új textil fellegvárában már nemegyszer reprezentálta a hazai törekvéseket. Ez a kőszegi kiállítás azonban, úgy látszik, rossz pillanatában találta. Régi ötleteket — sajátjait és másokét — nagyít fel, hogy megtöltse a számára adott tágas teret. Legfőbb attrakcióképpen elénk vetítette barátai arcképcsarnokát, anélkül, hogy akár barátairól, akár őróla, akár a textilességről bármit is megtudhatnánk. Az a miniatűr eredmény, amelyre az előbb utaltam: valószínűleg a művész is érzi, hogy pillanatnyilag önmagába visszatérő köröket ír le, s próbálkozik újjal, mással, hacsak kicsiben is.

A MÁSIK kőszegi kiállító, Lovas Ilona viszont igazi meglepetés. Sőt — szenzáció. Lovas eleddig ritkán szerepelt, bár kevés műve alapján is igazi tehetségként jegyezte a szakma. A most 38 esztendős művész egyetlen, zárt műsorozatot állított ki ezúttal. Hét nagyméretű, négyzetes, fémszállal átszőtt papírlapot; egyesekre szöveget írt — töredékei olvashatók csupán —, másokba magokat vetett, melyek nedvesség hatására kicsíráztak, kikeltek. A fehér lapok egyszerre tekinthetők üres felületnek az írás, az értelem számára, s hótakarónak, az életciklus elején-végén. A papírmasszába kereszt alakban áthúzott fémszálak a magot kicsíráztató nedvesség hatására megrozsdásodtak, elszínezve a felületet. Így a hét költői kép egyszerre az önmagunkkal való szembenézés hét stációja és az önmagunkká levés folyamata. József Attila soraira rímelnek a képek — a magyar textilesség főművei közül valók —, a megszületésre „ringó szén búzában", és a talpunkon állásra, magvaikként „erdőségnek".

Bán András

RÓNIKA

— **Felvételt hirdet ének tanszakra** a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola gyakorló zeneiskolája, kizárólag budapesti fiúk és lányok számára. A korhatár 25 év, az érdeklődők szeptember 27-én, csütörtökön, 16.30 órakor jelentkezhetnek a Zeneakadémia X. termében.

— **Első őszi felolvasó ülését** a Magyar Nyelvtudományi Társaság szeptember 25-én, kedd délután, fél öt órakor tartja az ELTE Bölcsészettudományi Kara VI. termében. Horvát István és a magyar nyelvtudomány címmel Soós István tart előadást.

— **A Reneszánsz kórusmuzsika** programjában a Rackevei „Vox Pacis" Városi és Pedagógus Női kar szerepel vasárnap délelőtt fél 12-kor, a Budapesti Történeti Múzeumban.

— **HALÁLOZÁS:** Dr. **Kovács Jenő** szeptember 8-án meghalt. Hamvasztás utáni utolsó útjára elkíséri szeretett felesége Klári és kedves bátyja Géza, Kanadából, s mindazok, akik szerették. A temetés helye és időpontja: Bp., X., Új köztemető, szeptember 27-én, 10 óra. ×

— Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **Vály István** volt koronaőr alezredes, súlyos betegségben, rövid szenvedés után elhunyt. Szeretett halottunkat, 1984. szeptember 26-án, 9 óra 30 perckor kísérjük utolsó útjára az Óbudai temetőben. Fájó szívvel gyászolják: felesége, fia, menye és unokája. ×

— Értesítem mindazokat, akik ismerték és szerették, hogy felejthetetlen feleségem, **dr. Östör Jánosné** szül. **Kozma Edit,** életének 72. és boldog házasságának 46. évében, szeptember 14-én elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása október hó 1-én, de. fél 9 órakor lesz a Farkasréti temetőben. ×

— **Dr. Boldizsár Imre,** aranydiplomás gyógyszerész, az Országos Gyógyszerészeti Intézet nyugdíjas tudományos osztályvezetője 1984. szeptember 14-én, 75 éves korában elhunyt. Temetése 1984. okt. 1-én, 14 órakor lesz a Rákoskeresztúri temetőben. Molnár Gáborné (Boldizsár Mária) nővére. ×

— Mélységes fájdalommal közöljük, mindazokkal, akik ismerték és becsülték, hogy szeretett, drága férjem, **Várkonyi Endre** f. hó 12-én, 76 éves korában elhunyt. Gyászolják felesége, fiai: dr. Várkonyi Miklós, dr. Várkonyi Péter, Várkonyi Gyula, menyei és unokái. Táviratcím: Budapest, I., Attila út 105, 1012. Minden külön értesítés helyett. ×

— Fájdalommal megtört szívvel tudatjuk, mindazokkal, akik ismerték, és szerették, hogy **Lődi István** életének 58. évében tragikus hirtelenséggel elhunyt. 1984. szeptember 25-én, 15 órakor, a Pesterzsébeti temetőben kísérjük utolsó útjára. Lődi Istvánné, Ákos. ×

— Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy **dr. Heller Lászlóné,** szül. **Kún Ilona** váratlanul elhunyt. Temetése a Rákoskeresztúri temetőben, (Kozma u. 6.), szeptember 25-én, 12 óra 30 perckor lesz. Gyászolják Charles és Steven Heller (New York), jóbarátai, ismerősei és hűséges Jucija. ×

LÉ ESŐ

közötti hőmérséklet valószínű.

A Duna vízállása Budapestnél szombaton 387 centiméter volt.

Az európai városok napi hőmérséklete:

Athén	26
Belgrád	22
Berlin	15

Századok, félszázadok...

1934. szeptember 23.: Szociáldemokrata tömeggyűlések a vidéki városokban követelték a demokratikus választójogi törvényt.

1934. szeptember 27.: Magyarország és Románia kliring-szerződést köt Bukarestben. A szerződés értelmében a kereskedő felek tartozásaikat összevetik, és csak a különbözetet egyenlítik ki készpénzben, vagy bankátutalással. Így a nemzetközi készpénzforgalom a minimumra csökken.

1684. szeptember 28.: Négynapos ostrom után Bártfa és Thököly Imre erdélyi fejedelem csapatai megadják magukat a császári-királyi seregeknek.

1884. szeptember 29.: Az 1884—87. évi országgyűlés megnyitása. A Mocsáry vezette Függetlenségi és az Irányi-féle Negyvennyolcas Párt Függetlenségi és Negyvennyolcas Párt néven egyesül, és közzéteszi programját (Perszonálunióra törekszik, követeli a közügyes rendek felszámolását, továbbá a teljesen ingyenes oktatás bevezetését, adócsökkentést stb.)

1534. szeptember vége: I. János Brodarics István pécsi püspököt Bécsbe küldi, az I. Ferdinánddal kezdett tárgyalások felújítására.

1684. szeptember végén Buda ostrománál Lotharingiai Károly és Miksa Emánuel teljes haderejük egyesítésével próbálkoztak támadást indítani; célpontul a déli nagy rondellát tűzték ki. Próbálkozásaik azonban így is hasztalannak bizonyultak. A fővezér feltette tehát Lipót császárnak a kérdést: folytassák-e Buda ostromát? A válasz: parancs a küzdelem folytatására.

1934. szeptemberében Tuniszban a gyarmati hatóságok letartóztatták és száműzték az Új Desztur nyolc vezetőjét, köztük Habib Burgibát.

(Összeállította: Balogh Ágnes)

Kedvezményes kirándulás

Húsz százalékkal olcsóbban utazhatnak a Magyar Nemzet olvasói a Budapest Touristtal október 7-én Tokajba

Utazás autóbusszal. Útvonal: Budapest—Gyöngyös—Kerecsend—Miskolc—Tokaj—Miskolc—Kerecsend—Budapest. Program: Tokajban séta a városban, Münnich Ferenc út, Rákóczi út, Finánc-domb, Bodrog-part. Látogatás a helytörténeti múzeumban. A Sárgaborháznál ismerkedés a szőlőkultúrával, a szőlőműveléssel és a bortermeléssel, a bormúzeum megtekintése. Ebéd szőlő- és borkóstolással a SÁRGABORHÁZ-ban. Indulás reggel 7 órakor a Roosevelt térről, visszaérkezés Budapestre kb. 21 órára. Kedvezményes részvételi díj: 480 forint. A Magyar Nemzet „Honunk a hazában" rovata ezen a napon Tokajról és környékéről ad körképet. Jelentkezni lehet a Budapest Tourista bármelyik irodájában.

A színházak heti műsora

A BUDAPESTI MŰVÉSZETI HETEK PROGRAMJA:

Fővárosi Operettszínház: H, K: Hamlet (a Pécsi Nemzeti Színház vendégjátéka, 7) — Sze: A BM Duna Művészegyüttes műsora (7) — Cs: A Pécsi Balett műsora (7) — Szo: Szentivánéji álom (a győri Kisfaludy Színház vendégjátéka, 7) — Jövő V: Az ember tragédiája (a zalaegerszegi Hevesi Sándor Színház vendégjátéka, 7).

Magyar Állami Operaház: Cs: Jubileumi díszelőadás (Bérletszünet, jegyek nem válthatók! — 7)

Pesti Színház: P: Jóccakát, anya! (Bemutató, 7)

Nemzeti Színház: Jövő V: Az ember tragédiája (7).

Zeneakadémia: H: „A bolgár kultúra napjai" A Budapesti Filharmóniai Társaság zenekarának hangversenye (Téli bérlet B/1., Szo: C/1., fél 8) — Cs: Camerata Amsterdam (Mesterbérlet 1., fél 8) — P: A Miskolci Szimfonikus Zenekar hangversenye (fél 8) — **a Kisteremben:** H, P: Kertész István, Pertorini Rezső és Rados Ferenc hangversenye (fél 8) — Szo: A Miskolci Bartók-kórus hangversenye (fél 8).

Mátyás-templom: Cs: Pécsi Sebestyén orgonaestje (8) — P: Margittay Sándor orgonaestje (8).

Pesti Vigadó Hangversenyterem: Szo: A miskolci Új Zenei Műhely hangversenye (fél 8) — **a Kamarateremben:** Sze: Hegedűs D. Géza—Nagy László estje (7).

Magyar Állami Operaház: K: Előadás az építők számára (Jegyek nem válthatók! 7) — Szo: Évadnyitó előadás (Bérletszünet, 7) — Jövő V: Az évadnyitó előadás ismétlése (Bérletszünet, 7)

Erkel Színház: V: Lammermoori Lucia (6. bérl. 1. ea., 7) — Sze: Szerelmi bájital (Bérletszünet, 7) — P: Pillangókisasszony (Bérletszünet, 7).

Nemzeti Színház: V, K: Olympia (de. 11, K: 7) — V, Sze, P: Freud, az álomfejtő álma (7) — H: Nem félünk a farkastól (7) — Cs: Nanlemente előtt (7) — Szo, Jövő V: Volpone (7, Jövő V: de. 11)

Várszínház: V, H, Szo, Jövő V: Csíksomlyói passió (de. 11, H, Szo: 7) — V, P: Családi ház manzárddal (7) — K, Cs: Tealkúra (7) — Sze: Sarah, avagy a languszta sikolya (7) — Jövő V: Csütörtöki hölgyek (7).

Katona József Színház: V, Sze: A szarvaskirály (7) — H: Budapest — Orfeum (7) — K: A manó (7) — Cs, Szo, Jövő V: Stílusgyakorlat (7) — P: Tudós nők (7) — Szo, Jövő V: Jóslat (este 10, Jövő V: du. fél 3).

Madách Színház: P: Albert Schweitzer (7) — Szo, Jövő V: Jutalomjáték (7).

Madách Kamara: Cs, P: A királynő katonái (7) — Szo, Jövő V: Jövőre, veled, ugyanitt (7) — Cs, P, Szo: Hofélia (éjjel 11, Szo: fél 12).

Vígszínház: V, K, P: Don Carlos, (7, K: Molnár F. bérl. 1. ea., P: Varsányi I. bérl. 1. ea.) — H, Jövő V: Játssz újra, Sam! (7, Jövő V: 8) — Sze: II. Richárd (Wolf J. bérl. 1. ea., 7) — Cs: A halak (7) — Szo: Utazás hátulról (7).

Pesti Színház: V, K, Cs: Jóccakát, anya! (VII. bérl. 1. ea., K: V. bérl. 1. ea., Cs: XII. bérl. 1. ea., 7) — H: Szentivánéji álom (7) — Sze: Deficit (7) — Szo: Kőműves Kelemen (7) — Jövő V: Vak bála király (7).

Thália Színház: V, Cs, P: Jövő is megárt a kevés (7) — H, Jövő V: A kék madár (du. 6, H, Jövő V: de. 11) — K, Szo: Háború és béke (7) — Sze, Jövő V: Szép asszonyok egy gazdag házban (7).

Fővárosi Operettszínház: V: Kaméleon (Gyulai Gaál F. bérl. 1. ea., du. fél 3, Petrass S. bérl. 1. ea., este 7).

József Attila Színház: V: A régi nyár (7) — H, K, Jövő V: A Benkó dixieland műsora (7) — Sze: Magánélet (7) — P: A Tündériaki lányok (7) — Szo: Gazláng (7).

Vidám Színpad: V, P: Elvámolt éjszaka (7) — H, K: Hajrá, magyarok! (7) — Sze: Szomorú vasárnap (7) — Cs: Szeretem a feleségem (7) — Szo, Jövő V: Bubus (7) — Jövő V: Őrült nők ketrece (éjjel fél 11) — **a Kis Színpadon:** H, K: Együtt, ameddig birjuk (fél 8) — Sze: A rimfarago (fél 8) — Szo: Mi újság odaát? (fél 8).

Radnóti Miklós Színpad: Cs, P, Szo: Szinlelni boldog szeretőt (7) — Jövő V: A farkas szempillái (de. 11); Lumpáciusz Vagabundusz (7).

Játékszín: V, H, K, Sze, Cs, P, Szo, Jövő V: Tóték (7).

Mikroszkóp Színpad: V, K, Sze, P, Szo, Jövő V: Bal? Jobb? Bal!! (fél 8).

Budapesti Gyermekszínház: H, K, Sze, Szo: Feri világgá megy (du. 3) — P, Jövő V: Bolondmalom (du. 3).

Állami Bábszínház a Jókai téren: V: A három kismalac (de. fél 10 és fél 12) — Sze, Cs, P, Szo, Jövő V: János vitéz (de. 10. Szo: du. fél 3 és fél 5. Jövő V: de. fél 10 és fél 12) — **a Népköztársaság útján:** V: Gulliver Lilliputban (de. 11 és du. 4) — K, Sze, Cs: Szentivánéji álom (du. 3) — P, Szo, Jövő V: Tündér Lala (de. 10, Szo, Jövő V: de. 11 és du. 4).

Lézerszínház: H, Cs: Mike Oldfield (fél 8, Cs: du. 6) — K, P, Jövő V: SztáRock (fél 8, K: du. 6) — K: Lézerock (fél 8) — Cs, Szo: Az utolsó óra (fél 8) — Szo: Lézerofónia (este 9).

Táncfórum a Budai Vigadóban: H: Babák, Bábuk, Robotok (7).

Fővárosi Művelődési Ház: V, H: A Hungária Kamara Táncegyüttes műsora (h9) — K, Sze, Cs, P: A VASAS Táncegyüttes műsora (h9) — Szo, Jövő V: Az OKISZ Erkel Ferenc Táncegyüttes műsora (h9).

Pesti Vigadó Hangversenyterem: Sze: A Rádiózenekar a Pesti Vigadóban (fél 8) — Cs, P: Csajkovszkij-estek a MÁV Szimfonikus Zenekar közreműködésével (fél 8) — Szo: TAPIOLA (Finnország) Kórus Zene—Világnapi Hangversenye (7) — **a Kamarateremben:** Cs: Hegedűs D. Géza önálló estje (7) — P: Az Osztrák Követség Hangversenye (7).

Rock Színház a Nemzeti Sportcsarnokban: V, H, K, Sze, Cs, P, Szo, Jövő V: A krónikás (rockopera — 7).

Fővárosi Nagycirkusz: V, Sze, Cs, P, Szo, Jövő V: Kubai Karnevál (V, Jövő V: de. 10 és du. fél 4, Sze: fél 8, Cs, P, Szo: du. fél 4 és este fél 8, Szo: de. 10 is!)

Rövid tartalom és szereposztás a Pesti Műsorban található!

— **A Szépművészeti Múzeumnak** a műtárgyelemzés után bezárt tárolóinak megnyitása csak novemberben várható — közli a múzeum igazgatósága. A nyitást az őszi elejére tervezték, de a kiállítások egy részének felújítása technikai okok miatt elhúzódott.

— **Az Óbudai Albert Schweitzer Kórus** ad hangversenyt vasárnap délelőtt 11 órakor a Nemzeti Galériában.

GULYÁS KATALIN

UJ TÜKÖR 1982. XIX.évf. 5. sz. 3.

FOTÓ – TEXTIL?
Fészek Galéria

Talált tárgy, montázs, tértextil, textilplasztika, vászonmontázs — csupa olyan kifejezés, amelyet másfél évtizede alig-alig emlegettek. Ma — legalábbis a szakembereknek — alapfogalmak, hiszen, ahogyan a táblakép vagy a plasztika, a textilművészet is keresi helyét a művész —mű—közönség meglehetősen bonyolult összefüggésrendszerében. A megújult műfaj tartalmi, formai szempontból egyaránt határterületen jár: új funkciókat vállal, új anyagokkal, technikai lehetőségekkel kísérletezik. A Fészek Galéria három kiállítója éppenséggel a leginkább anyagtalannak tűnő, az időt a pillanatban megragadó fotográfiát választja a manualitásnak oly nagy szerepet adó, az „örök" időben a pillanatot eltüntető műfaj kifejezési eszközéül. A végeredmény — aligha lehet kétséges — olyan, erőteljesen gondolati töltetű alkotás lesz, amely a világról alkotott fogalmainkról, vagy éppen magáról a műről, az üzenetváltás lehetőségéről meditál. Gink Judit sorozata például nem-

csak a harsány színekkel idézett giccses tárgyi környezet, hanem a „Kinder, Küche, Kirche" hármas egységévé egyszerűsített közhelyfilozófia hitelességét kérdőjelezi meg. Gulyás Katalin művein pillanatképek követik egymást, a töredékek azonban folyamattá válnak, valami — s talán épp e mozzanat a fontos — önmaga ellentétébe fordul. Vagy éppen — erről beszélnek Gecser Lujza munkái — újra megjelenik, ám a megváltozott szituációban már nem ugyanazt jelenti. Az *Egy rajz változásai szövés és fotózás által* című sorozaton azonban a rajz csíkokká vagdalt, megszőtt fotóját, fotónegatívját szövött pamut követi. Szóval, nem kell félnünk a fotótól, a textil így is textil marad. *(Képünkön Gulyás Katalin Patyolat című munkája.)*

P. Szabó Ernő

Munkaköri bértétel havi:

4. A jogviszony időtartama:

Engedélyük esetén a szerződés másolat

a festészet nyelvén, színnel, vonallal, megismételhetetlenül. *(Képünkön a Magot bombázó x-terek.)*

Fekete Tamás

KURUCZ D. ISTVÁN KÉPEI

Csepel, Iskolagaléria

Gémeskút, juhász, Hortobágy, csikós, Tisza-part, pásztor — először Petőfi és Markó Károly alakította őket költeménnyé, képpé. Később, egy újabb hullámban Tornyai János, Csontváry, Nagy István, Káplár Miklós szerkesztett drámai vagy elégikus hangvételű festményeket ugyanebből a tematikából. Maradt

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Gulyás Kati, textiltervező-művész

NÓGRÁD

1984 AUG 29

A textil természete

T.A.F.

1021

Gulyás Kati és Lovas Ilona kiállítása Kőszegen

A textilbiennálék díjazottjainak kiváltsága és jutalma, hogy önálló kiállításon mutatkozhatnak be a következő biennálé idején. Két évvel ezelőtt a szombathelyi 7. fal- és tértextil-biennálé díjazottja Gulyás Kati és Lovas Ilona volt. Most önálló kiállításuk kapott helyet a kőszegi Öregtoronyban.

A magyar textilművészet, amely a közel két évtizedes Vas megyei bemutatkozások eredményeképpen ismertebb lett vidéken, mint a fővárosban, jócskán eltávolodott eredeti anyagától. Aki nem követte végig a folyamatot, bizony értetlenül állhat e jelenségekkel szemben: textilkiállításra érkezik, amelyen fotókat lát, szövet helyett fűszálak nőnek ki a papírmasszából.

Gulyás Kati és Lovas Ilona „textilen túli" jelenségeket ábrázolnak, és látszólag eltávolodtak a műfaj eredeti anyagától. Vagy mégsem? A kérdés eldöntésére vegyük először szemügyre az *anyagot*, tehát a jelenség *megjelenési formáját*.

Amikor Gulyás Katira először figyelt fel a szakma, gyöngyvászonra készítette el összekapcsolódó tömlőszerű formáit. A festett gyöngyvászon falikép a további munkálkodásban valósággal kettévált: kísérletezni kezdett nylonfóliával, amely felfújva, megtöltve különféle anyagokkal — vízzel, pamuttal, kővel — másképp kezdett „viselkedni"; másik kísérletsorozatában pedig a fényérzékeny gyöngyvászon fotók alapanyaga lett. A *Mozdulatlan mozgás* című, saját magát ábrázoló életnagyságú vászonfotó-sorozata a lausanne-i textilbiennálé egyik érdekes tárgya lett. A textil, amely korunkban akár nylonfólia is lehet (gondoljunk csak az esőköpenyre), a fotó, amely ma már pamuttrikókon is megjelenhet, nem idegen a mindennapi élettől. Művészetként való alkalmazása persze szokatlan, meghökkentő.

Csakhogy Gulyás Kati ezen a kőszegi bemutatón nem öncélúan, nem megbotránkoztató, pukkasztó szándékkal használja. Sőt némi szelíd, mélázó felhang is van ebben a sorozatban, mint amikor valaki előhalássza a múlt legkedveseb amatőrfelvételeit, és megbe csülten az őt megillető hel re teszi őket. Gulyás Ka számára ilyen hely a kiáll tóterem, ahol életnagyság ra nagyított felvételek so jáznak ismerősökről, csalá tagokról és barátokról. Ne tudjuk egészen pontosa kik ők (kivéve néhány mert személyiséget), csak érezzük, a művész számá fontosak, megőrzendők. V köztük amolyan „beálló mosolygós itt-repül-a-k madár felvétel, de van el sett pillanat is, amely j legzetes mozdulataival információt két ember e máshoz tartozásáról. S *jelenségtől így jut el Gul Kati a lényegig, a mod textilművészet eszközei az emberábrázolásig.*

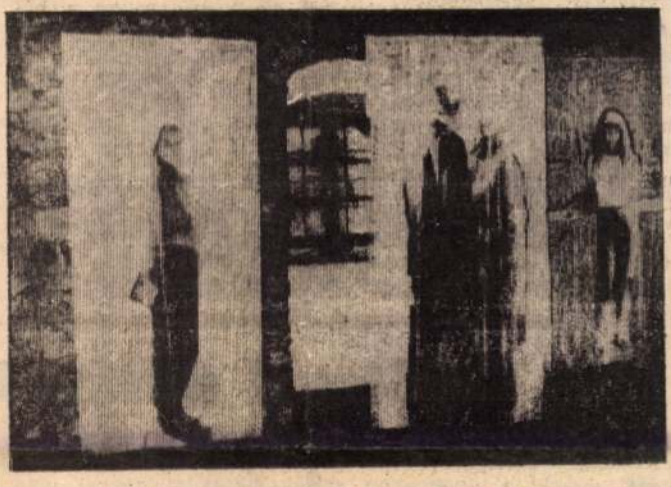

Gulyás Kati áttetsző anyaggal „eltávolított" fotói nagyszerű helyre találtak a kőszegi Öregtoronyban.

(Torday Aliz felvétele)

...jauszoboszlói TIGÁZ kiadta üzembe helyezési engedélyt. A középnyomású vezeték ...embe helyezése azonban ...rthetetlen módon" nem tör-...nt meg, holott a TIGÁZ ...etékesei azt augusztus 23-ra ...értékelik.

...sélyek — kedden

A leendő lakókat e „kulisz-...atitkok" természetesen ke-...sbé érdeklik. Ők már a ...öltözés gondolatával foglal-...oznak, némelyik már a szál-...tó teherautót is megrendel-... A sietségre minden ok ...egvan, különösen akkor, ha ...alaki nehezen viselt albér-...tből, vizes és rossz lakásból ...enne végre a nehezen meg-...öjtölt sajátba. Éppen ezért ...ehet-maju menni a ... Amint a kivitelező a te... nek megfelelően adja á... munkát, megtörténhet a ... kapcsolás.

A salgótarjáni kerületi ... nyaműszaki felügyelőség ...zetője leszögezi: hozzá... közép- és kis nyomású ve... tartozik, *az épületen* ... *gondok a TIGÁZ asztala.*

Mindent összevetve: a bá-nyaműszaki felügyelőségnek tehát milyen ellenvetése, vé-tója van? A kérdés után a felügyelőség vezetője kis tü-relmet kér, az illetékes kollé-gával való konzultálás után pedig így tájékoztathat:

— Tegnap, azaz hétfőn a helyszínen jártunk. Elvégeztük a tömörségi vizsgálatot, ré-szünkről pedig ennek ered-ményeként immár semmi aka-...bosszankodásra és szidalmak-ra. Az utóbbiból pedig leg-több a tanácsnak jut, hiszen ez látszik a legegyszerűbbnek, a legkézenfekvőbbnek. A vá-rosi tanácson most azt mond-ják: *Reméljük, ez a legutol-só ilyen eset".*

Így legyen. De előbb *vál-jon valósággá a kedd reggeli telexüzenet:* „A SZÖVTERV minden illetékes felé intéz-kedést tett..."

Kelemen Gábor

Cipőipari újítási börze

Nagy érdeklődés kísérte az ...ei országos cipőipari újítási ...örzét, amely a napokban ...ajlott le a martfűi Tisza Ci-...őgyárban. A rendezvény ...ost elkészült összegzése ...

Több közülük az egyes im-portanyagok, ragasztók, vegy-szerek hazai termékkel való helyettesítését oldja meg. A Tisza Cipőgyár újításai közül ...például sikert aratott az au-...ata ringlizőgép és az új ...sú hidraulikus szabász-... Az ország legnagyobb ...ipari üzeme a testvérvál-...októl tizenöt újítást vá-...lt meg, ezek közül je-...ős és a munkát teszi ter-...ékenyebbé az éksarokvá-...s a sarokmélyítő gép.

A börze tanúsága szerint a módosított újítási jogsza-bály hatékonyan ösztönzi a dolgozókat, nagyobb teret ad a vállalati önállóságra, az alkotó munka megbecsülésére, az újítók anyagi és erkölcsi elismerésére. Ennek tulajdo-nítható, hogy a hazai cipő- és bőriparban növekedett az újí-tók, feltalálók száma: a Tisza Cipőgyárban a négy és fél ezer munkás közül minden ötödik szerepel az újítók kö-zött. (MTI)

...rülhettek vállalásaikba olyan megfogalmazások, ame-...k a munkahelyük baleseti forrásainak feltárását és meg-...ntetését segítik. Az egészségre ártalmas munkaköröknél ...munkahelyeken sok új növény telepítésével igyekeznek ...levegőt tisztábbá tenni. Hát ilyen is lehet? Sőt, kell is. ...itől igényes, minőségi munkát várnak, annak számára ...nyes környezet is szükséges.

Vigyáznak emberre, gépre. Karbantartással és műsza-... megelőzéssel sikerült megóvni a gépek állagát, ehhez ...kapcsolatot alakítottak ki a gyár tmk-s szocialista bri-...djával — olvasható a Pataki István Szocialista Brigád ...értékelésében. Ez is kell egy jó mozgalomban, s ez a ...zvetlen anyagi érdekeltség mellett talán az „önigazga-..." reményét adja, mutatja.

Az emberrel való törődés módjai megszámlálatla-...kon sokban múlik, hogy be-...kakörében, meddig marad a ...ekre nagy szükség van. „Az ...ényesen elvégeztük, a fluk-...kentenünk" — értékeli eb-...ári brigád. Gyáron kívül is ...szenek: a brigádból kike-...t tartanak. Ennek csak egyik ... a brigádgyűlésre meghívják ... területe pedig mindig is a ...atainak terepe volt. A gyár ...etben egy halláskárosult kis-...nek neki, időnként felkere-...

...dák ezek, de nem lebecsü-...ntos, mert az utóbbi idők pót-...ó esett erről, de az emlí-... felejtődtek el. Nem is sza-...

— zsély —

1021

Látványos bizonytalanság

Ha a nagy kiállítással (a Savaria Múzeum 8. Fal- és Tértextil Biennáléjával) a megszokottság, az ismerős megoldások miatt voltunk elégedetlenek, a kőszegi Öregtoronyban, a két évvel ezelőtti díjazottak bemutatójától elégedetten vehettünk búcsút: Gulyás Kati és Lovas Ilona meglepőt produkált.

A gyakorlott textilnéző azonban ritkán lepődik meg. Gulyás Kati munkáit, nézeteit, törekvéseit a textilről a velemi alkotóműhely jóvoltából ismerjük. Emlékszem a mozgás megörökítésének kísérleteire, saját alakjának fotózására, vászonra vitelére, szívhanggal, fényimpulzussal kombinálva és anélkül: álló, guggoló, ülő, fekvő helyzetben. Gulyás Kati ambícióinak tökéletesen megfelelt az 1982-es biennálé „textil-utópia" jeligéje. Egy lebontásra ítélt ház tört, rongált ablakait fényképezte, színezte, nagyította vászonra. Díjat nyert és önálló kiállítási jogot.

Ugyanilyen eredménnyel szerepelt két évvel ezelőtt Lovas Ilona is. Búza című kompozíciójának technikáját, célját is megfogalmazta: „dróthálóval megerősített vályogfal, búzaszemekkel beültetve; a búza csak a fal kitört részein jelenik meg a fény hatására". A dróthálót, vályogot, búzát igénylő mű megfelelt annak az irányzatnak, amely textilhatást nem textillel akarta elérni. És megfelelt Lovas Ilona törekvésének, amellyel a természet élő és élettelen anyagainak viselkedését, egymásra hatását szemlélte, dokumentálta.

A textil-utópia jeligéjű biennálén egymást érték a műanyagok, nylonok, kövek, drótok, fotók felhasználásával előállított burkok, álmok, „valami lehet benne" tárgyak, fényruhák és egyéb utópiák, valamint a cím nélküli pályamunkák. A biennálé jelszava hatott így a művészek többségére, ez bizonyosodott az idén: a textil-realizmus jegyében sokkal több hagyományos, klasszikus értékű munkával pályáztak a tervezők, mint újdonsággal.

A kőszegi kiállításra készülő Gulyás Kati és Lovas Ilona azonban nem tekintette átmenetnek a textil-utópiát, folytatta a korábbi utat.

Az Öregtorony alsó termében Gulyás Kati fotótextiljei sorakoznak. Itt vannak a díjnyertes Ablakok, ötletes, hatásos munkák. És itt vannak az újdonságok is: a tüllfátyolba burkolt arcképek, családi képek, életképek. Ha csupán a magam érzékelésére hagyatkotam volna, csak arra a következtetésre jutottam volna, hogy a tüllel takart textilképek a térhatásúnak nevezett, szemrontó fotókísérletekre hasonlítanak. Fitz Péter művészettörténésztől a katalógusban azonban azt olvastam, hogy „a tüll félig átlátszósága, áttetszősége és raszter szerkezete megváltoztatta az alapkompozíció hangulatát". Magam csak azt tapasztalom, hogy nem

Gulyás Kati fotótextiljei tüll mögött.

Gulyás Kati az egyetlen, aki a fotóval, a fényképpel igyekszik új lehetőségeket találni a modern textilművészet számára. Gink Judit, Alapfy András is hasonló úton jár. Mire jutnak? Néhány év múlva kiderül. Gulyás Kati kőszegi bemutatója a bizonytalanság dekoratív megnyilvánulása.

Lovas Ilona az emeleti helyiségben tárja fel, mire jutott a Búza óta a gipsz, a drót, a papírmassza, a föld, a kalász, a búzaszem felhasználásával. A „mintha textil volna" élményt megszerzik nagy méretű táblái. A gipszből, papírmasszából kitörő fű, kalász látványa alkalmas különböző asszociációk elindítására, a korlátozottság és a szabadság, az élet és az elmúlás élményét kínálja Lovas Ilona mindazoknak, akik hajlandók alkotásként szemlélni tábláit, azoknak, akik túljutnak a kikandikáló drótok, gipszöntetek furcsaságán. Hangulatilag legerősebbek azok a táblák, amelyeken betűmaradványok, írásemlékek jelzik az ember létét, múltját. A kiállítótermeken kívül van-e szerepe, lesz-e valamilyen funkciója önálló élete Lovas Ilona üzeneteinek? Nem hiszem. Kísérletek ezek, de nem a művész magánügyei, hanem nyilvánosság elé való próbálkozások. Formálják ízlésünket, tágítják befogadóképességünk kereteit. Ha érzünk is bizonytalanságot Lovas Ilona munkái között, ha nehezen szabadulunk is a „mi köze ennek a textilhez" kérdéstől, nem biztos, hogy csupán a tervezőt kell hibáztatnunk, amiért nem ad címet, útmutatót a dologhoz. Lehet, hogy saját dilemmánk tesz bizonytalanná: érvényesek-e a műfaji határok, van-e örök szabály a művészetekben, az alkotóelemek határozzák-e meg a műtárgyat?

Gulyás Kati: Ablak.

Az Öregtoronyból vizuális élményekkel távozik a látogató és azzal a választási kényszerrel, amelyet a kortársak számára a kortársi művészet gyakran okoz: elfogadjuk, elhisszük, vagy elutasítjuk, kigúnyoljuk művész-kortársaink próbálkozásait.

Budai Rózsa

fotó: **Horváth Andrea**

Mi a véleménye?

Kérdez: Szakály Éva

a Savaria Nyári Egyetemről?

Egy Földünk van. Ezt értelmesen lakni, környezetet óvva, emberléptékű tereket építeni századunk nagy problémája. Ilyenkor, nyaranta a világ jeles urbanistái tanácskoznak Szombathelyen, a Savaria Nyári Egyetemen jövőféltően, múltat értelmesen őrzően, a ma embere számára is kellemesen lakható település megteremtéséről. Közülük kérdeztünk meg néhányat: milyennek értékeli a nyári egyetemünkön való munkát, részvételt? **Fotó: Horváth Pál**

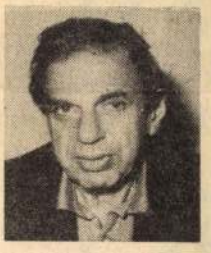

Prof. Charles Haar (USA, Harvard University Cambridge Massachusetts): — Fontosnak tartom ezt a találkozást, amelyen a különböző társadalmi rendszerben élő szakemberek közös problémákat beszélhetnek meg. A személyes találkozás során a barátságot is ápolni tudjuk, s magam személyesen ismerhetem meg a magyar embereket, a magyar folklórt és a finom magyar konyhát. Rengeteget tudunk így egymástól tanulni. Engem az érdekel, hogy önöknél a munkásembereknek és a középrétegnek mi minden épül? Aztán foglalkoztat a vízszennyeződés is. Mi történik a Dunával, mit lehet tenni érte? Először járok Magyarországon, s sokat várok az elkövetkező napokról. E még csak annyit: úgy érzem, hogy minden vonalon növekszik minden társadalomban a nők szerepe...!

Prof. h. c. dr. Rudolf Wurzer (egyetemi tanár, a bécsi Területkutatási és Területtervezési Társaság elnöke): — Gyakran járok önöknél, a feleségem magyar, de a nyári egyetem munkájában először veszek részt úgy is mint hallgató, s mint előadó. Munkatársaim viszont már voltak itt, s remek hangulatban tértek vissza: óriási teljesítmény, hogy a világ minden részéből találkozhatunk itt urbanistákkal. Először húsz évvel ezelő
s ha a mai városképet össze
tottakkal csak gratulálni tu
Parkok, zöldövezetek, s a s
emberek! Magánsétámon járt
s lenyűgözött. Magyar kapcso
nyit: a budapesti Műszaki
gyok.

Panayotis
rögországi
regionális
egyetemet
nek tartom
nak! Szere
mányos tal
hoz közeli,
tal rendelk
szerencsés
— a nemzetkö

VAS NÉPE
1984 AUG 12
1091 BUDAPEST, IX., Üllői út 51.
Telefon: 337-738, 340-720

Az

Két hónap
után, a felszab
nyugtató érzése adta ke
zünkbe a tollat. Történetünk úgy kezdődött, hogy egy drága, kölcsönkért magnó tönkrement a kezünk között. Egyikünk kölcsönkérte, a másikunk meg rossz konnektorba dugta, így aztán az tönkrement. Pedig amúgy olyan jól sikerült volna az az utolsó összejövetelünk a Gyakorló Iskolában.

Nem kell talán mondani, otthon megkaptuk a „beosztásunkat". — Majd a nyári keresetedből kifizeted — így a szülői dörgedelem. Hej, pedig mennyi tervünk volt azzal a kis keresettel! De hát mindegy, amit megfőztünk, meg is esszük. Titokban reménykedtünk, mivel a magnó még garanciális, talán nem kerül sokba. Elvittük hát az ELEKTRA szervizbe, ahol közölték: a meghibásodás a mi hibánkból történt, a jótállást így nem vehetik figyelembe. Az irányárat 1600 forintban jelölték meg. De ebben még csak azok az alkatrészek

Uromet Sz

voltak, amelyeket a szerviz gond nélkül beszerez. Mint kiderült, olyan részek is tönkrementek a magnóban, amelyeket nem tartanak raktáron, mert azok sosem hibásodnak meg. Úgy nézett ki, hogy a magnóból már nem lesz tökéletes szerkezet.

A szerviz vezetőjének őszintén feltártuk gondunkat. Ő pedig intézkedett: felvette a kapcsolatot a Márka szervizzel és együttes erővel megszerezték a hiányzó alkatrészeket.

A meglepetés igazán akkor ért bennünket, amikor megjelentünk a kijavított magnóért: vittük magunkkal az egy havi keresetünket, amiért bizony vérzett a szívünk. A szerviz vezetője odajött hozzánk és legnagyobb csodálkozásunkra, visszaadta a pénzt azzal, hogy költsük hasznosabb dologra, a magnót ingyen megjavították. Ezúton köszönjük a két szerviz dolgozóinak fá-

Reális áron

Kinek a szolgálatában áll a BÁV? kérdezte a múlt heti rovatunkban egy szombathelyi olvasónk. Kérdésére *Nagy György* boltvezető-helyettes válaszolt.

„A készleteket felvevőhelyünk általában kompletten vásárolja. Az említett esetben csak öt darab kristálypoharat értékesítettek ket-

AZ ILLETÉKES VÁL
Ren

Kiszolgáltatottság? című írá
katársunk a szelestei tsz vezet
szaként szóvátette: az ÁFOR
vári területi központja csak n
tásra tekintettel engedélyezi,
üzemanyag-tartályában szállítsa
jat és fűtőolajat a vépi ÁFOR

GULYÁS Katalin (textil) Tömlők

Savaria Muz. gyüjt.

Életünk, 1986/11.

ez a holmi tojás már egy ennyi volt, egy ennyi! Kérdőjelek se voltak tíz éve, tizenöt, ők, ahogy fák tövében eltemetgettünk egyet-egyet, holtan lelve. Az volt a rendje, nem volt kétség. Aztán jöttek élve; mit kezdhettünk volna velük! Aztán csoda lett, hogy egyikük megmaradt. Hogy még egy. Egy harmadik. Egy meghalt, belehalt abba, hogy túl sokat tojt. De az egész, a csodák sora, nem maradt abba. Nem volt ez csoda már! Egy vak? Mi kértük ide. Még papagáj is került a villamossínek közül. Csoda-e, hogy most már minden újabb jövevényt szépen elutasítottunk? Csak egy igazán rászorulót, mondjuk, egy sántát, féllábút . . . Meglett az is. Most megvan minden. Egymás után fognak itthagyni minket. A kör, a fokozódó csodák sora, visszazárul önmagába. Ahonnét indult. De közben: hány és hány nap sütött egyszerre! Három; hét; meg tíz. Néha el kellett menni, nem lehetett bírni, este néha neki kellett állni a kádat sikálni, vagy a kvintkört tanulni, mert eleredtek a teljesen céltalan könnyek: az érzés hozta, hogy valami túl sokat kíván, átfoghatatlant, ennyit nem lehet szeretni; ám ez nem regény volt, ahol a főalak megfutamodhat. Betért az ember valahova néha a Hattyún, a Batthyányn, a Klauzálon, a Hunyadin, a Wesselényin, a Lehelen, a Mesteren, és hallgatta, otthagyta és elvitte magával mások töredékeit, e csodás fokokat.

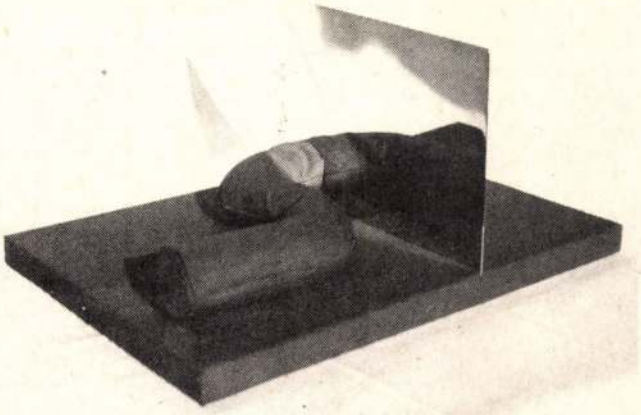

TANDORI DEZSŐ

„Mi történt volna semmi...?" avagy: a csodák fokozása

„Megpróbálom nagyon egyszerűen. Csak ahhoz túl kell
lőni a célon. Hogy hát ez voltam én, meg akármi . . ."
Hátra se nézek, kiviszem az utcára a beszélgetést, június
délelőtt fényében domborítanak a flaszterkövek a Hattyú
és a Batthyány találkozásában. Nem tudom, mi lehet az
az egyszerűség, az a túllövés, az a cél, kiről van szó.
Meg kell-e tudnom? Elegendő, hogy magamon elgondolkodtatott.
Írom: reggel fél hatkor egyszerre három nap ragyogott fel
itt a szobában, az egyik a kinti; a nagy fehér égő alatt
valaki, hadd lőjek túl a célon, szült, azaz „csak" tojt,
igaz, nem volt ott semmi idézet, vagyis nagyon egyszerű
volt, és idézet is, felidézte a tavalyi jelenetet, őt, ahogy
vakon eltűri, történjék, ami történik vele, és a tojás
beletörik, aztán másnap kijön a maradék is, négy nap múlva
a másik tojás, az már egészben, megriad a koppanásától,
feldobja magát a kalitkatetőig. Mostanra? A legszebb lett,
pedig nem akárkik közt. És ahogy ezt végigcsinálja! Persze,
amíg nincs túl rajta, nincs az az „ez vagyok én", meg akármi;
de utána . . .! A teljes öntudat, könnyed élénkség, falatozás,
szökdelés — vakon, mekkora biztonsággal! —, s hát ez azért
túlzás, mert a remegő csőr is jön, a borzongás, a kimerültség
pár apró jele, mégis: „Mi történt volna semmi . . .?", feleli,
értelmezésünk szerint legalábbis, az ostoba kérdésünkre, hogy
„Hát csak így? Mintha semmi se történt volna?" Odaát, az infra
rubin lámpánál, valaki egyszerűen melegre szorul. Kikelt egy
egyáltalán nem ilyen tojásból; abban élet is volt, az volt s
lett ő. Szerencsés? Szerencsétlen? Nem láttuk balesetét; törött
lábbal, dudorokkal, zúzódással hozták; minden baja volt,
egyetlen kivétellel. Hanem épp ez az, az az egyetlen
kivétel, mondjam-e, a lét dadogása?! Sakkban az, hogy él,
hogy megél, egy ilyen jelű lépés: . . .?! De hát nem, nem,
él, élnie kell, meg kell maradnia, ő tudja, hogy: kell, és
mi is tudjuk, csak még azt nem, hogyan. Emlékszel, mondja
másikunk, ahogy a lámpákat ma reggelre eloltogatjuk megint,
emlékszel? Hogy őt . . . elintézzék . . . egy injekcióval! Hát
kérem szépen, nem és nem! Róla beszélünk, akinek az idén

Gulyás Katalin, textilművész

6

szept. 5. XXX/36

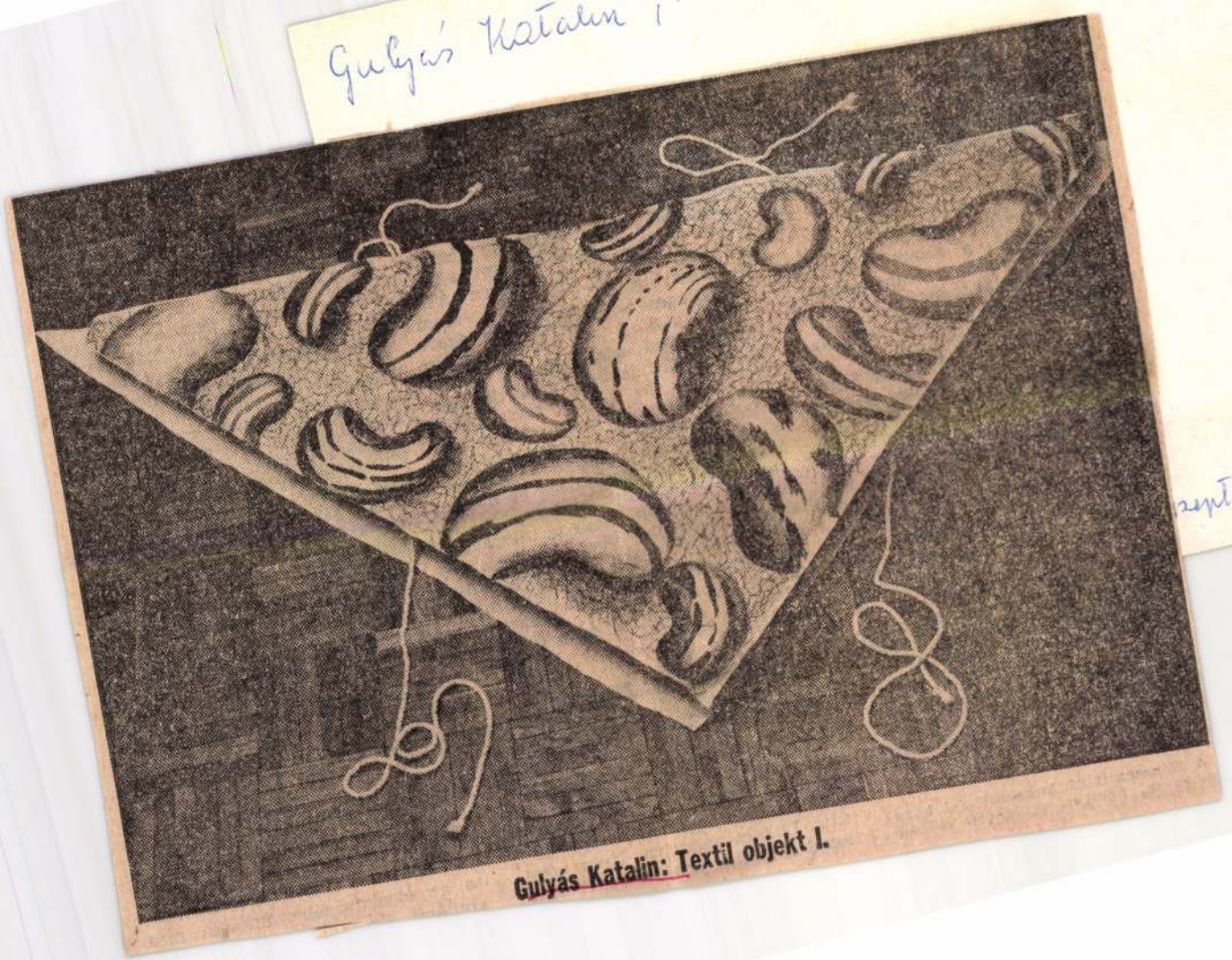

Gulyás Katalin: Textil objekt I.

...ek. Örök jövevényként. Semmi...
...e társadalmi valóságtól s hazától
...nem kötve. Erre a Lukácsra va-
...óban állt George Steiner felté-
...elezése: az Ernst Bloch, Adorno,
Walter Benjamin, Herbert Mar-
...cuse típusú, mindenütt hazátlan,

A II. nemzetközi hungarológiai kong-
...resszuson, Bécsben elhangzott előadás.

„Választás: magy...

A nemzet gondolatának ez a szerves beépülése a világnézetbe természetszerűleg a konkrét nemzetválasztás szükségességét is magával hozta. Többfajta lehetőséget adott ugyanis addigi életútja Lukács számára. Nem véletlenül hívhatta Ernst Fischer 1945-

...s számára, az egész életét vé-
...kísérő Ady-hatáson át. A ma-
...artásstruktúrát, a személyiség-
...got érintette ez; az alapvető
...ső, válaszoló gesztust, az egyé-
...létezés alapmozdulatát. S ma-
...arságélményt jelentett ez egy-
...n. Ő, aki az öncélú nemzetem-
...getést tüntetőn kerülte, Adyról
...va az ő magyar voltát mindig
...ngsúlyozta. „A magyar Adyt",
...kurucos Adyt, a „protestáló hit,
...ildetéses vétó" odakiáltóját élte
...eg benne; a magyar dac költő-
...t, az „Eb ura, fakó, Ugocsa non
...pronat" ősi üzenetét; a magyar
...négis-morált.

Mert belevéste ezt a megtett
...örténelmi út, az állandó kisnépi
...veszélyeztetettség a maga kény-
...zereivel a nemzeti jellembe Be-
...evéste a csakazértist mondó fe-
...elősségérzést, helytállni akarást.
S Ady ezt tette költészetében mű-
...vészileg reflektálttá, artikulálttá
...és egzisztenciális érvényűvé egy-
...ben: a huszadik századi, összem-
...beri veszélyeztetettség idején a
...világárnyakra adott, lehetséges
...egyéni válasszá. S Lukács első-
...sorban erre a sajátos, adys, ma-
...gyaros színre érzett rá. Ezt ötvöz-
...te az egyéniségébe. Minden más
...szellemi ...

Az 1991-es tárlaton díjat kaptak:

Bodnár Ede *grafikusművész*
Morvay László *grafikusművész*
Pánti Imre *festőművész*

A kiállításon alkotásaikkal bemutatkoznak a következő művészek:

Bata László festő
Bálványos Gabriella grafikus
Bodnár Ede festő és grafikus
Budehelyi Tibor szobrász
Bunda János István festő
Czétényi Vilmos festő és grafikus
Czina Mónika festő
Dékány Ágoston grafikus
Goda Zsuzsa festő
Gombosné B. Éva festő
Gulyás László festő
Gyeney Judit festő
Gyólai Gabriella festő
Hartung Sándor festő és grafikus
Hernádi Paula grafikus
Horkay István festő és grafikus
Kadarkuti Richárd festő
Kalmár György festő
Kemenesi Zsuzsanna grafikus
Kocsis Előd szobrász
Kováts Borbála grafikus
Lacza Márta grafikus
Ledniczky Gyula festő
Lóska Mari festő
Lukács József grafikus
Mokrai Orsolya grafikus
Morvay László grafikus
Nagy Vera grafikus
Németh Miklós festő
Orbán Nándor grafikus
Pánti Imre festő
Pleva Ilona festő
V. Pleva Margit szobrász
Rácz Edit szobrász
Szűcs Miklós grafikus
Temesi Péter grafikus
Tóth Kristóf grafikus
Tóth Orsolya grafikus
Traurig Lőrinc grafikus
Vizsolyi János szobrász
Gy. Vad Erzsébet festő
Volni Veronika festő

A Pesterzsébeti Múzeum Gaál Imre Galériája
szeretettel meghívja
Önt és barátait a

27. Tavaszi Tárlat

megnyitására

1991. március 18-án du. 16 órára

Megnyitja: **Perlaki Jenő**
Pestszenterzsébet–Soroksár
polgármestere

Megtekinthető: 1991. április 29-ig
hétfő kivételével naponta 10-18-ig

Gaál Imre Galéria
1203 Budapest, Kossuth Lajos utca 39.
Telefon: 127-8017

GULYÁS László festő

MTI SAJTOFIGYELO
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tihamér Gyarmathy

DAILY NEWS

1982 MÁR 3

1021

Shows of young artists works abroad

(MTI) — "Artbureau", the office responsible for introducing contemporary Hungarian works of fine and applied arts abroad, the staging of exhibitions and marketing of works and operating under the auspices of Artex foreign trade company, will arrange shows of works of young Hungarian artists in several West European cities in the coming weeks.

Artbureau will arrange three exhibitions during the Hungarian Days series of events in Hamburg in late March. A selection of works by 30 painters, graphic artists and sculptors will feature at the exhibition at the Atelier Mensch Gallery from March 24 to May 8. (The list of Hungarian artists includes Huba Bálványos, Arnold Gross, Márta Lacza, Csaba Rékássy, András Szunyoghy, János Duschanek and Tamás Galambos.) Another exhibition, Koppel '66, in Hamburg, will feature for the first time works by 26 Hungarian craftsmen, among them textile compositions, ceramics, glass objects and jewels.

Textiles and ceramics will play a prominent role at the fair of ceramic art objects at the Munich Fair between March 13 and 21, when Hungarian craftsmen will display their works for the fourth time. The International Art Expo will be staged in the last week of March in Stockholm where the works of Hungary's outstanding non-figurative art personality Tihamér Gyarmathy, and his younger disciples will represent contemporary painting.

INTERFOTO MTI/AI

WIND OF EXCHANGE: The wind section of the London Symphony Orchestra warming up on the floor of an unusually quiet stock exchange prior to a concert they gave Monday night for members and friends

Gulyás Kati

textiles

Kiállít a Műcsarnokban. Lásd: Hübner Arankánál (P. Szücs J.: Régi divszőségünk: a textil)

Népszabadság, 1988. szept. 3.

GULYÁS Kati

VADAS József: MI van a ruha alatt? Egy öltözködési kiállítás kapcsán a magyar iparművészetről. = Kritika, 1991.1. február 24 - 25. p.

GULYÁS Kati

Gulyás Kati, Lovas Ilona : Kőszeg, Öregtorony, 1984. junius 30.-október 1. / Iszerk.bev. Fitz Péterl. - Szombathely : Vas m. Muz.Ig, 1984 [16] p.,ill. (Vaxmegyei Muzeumok katalógusai ; 107.)

Lovas Ilona →

Zitterbarth Mátyás 218, 458, 459

Zrinyi Miklós 443

Zsigmond magyar király 407

GULYÁS Kati

BÁN András: Textil művek: Biennálé Szombathelyen, díjnyertesek Kőszegen. = MN XLVII. 224. 1984. szept. 23. 7.

- Szombathely, Savaria Mus. Textilbiennálé ~~nemetkői~~
- — " — 5. Nemetkői Minitextil Bien.

Kőszeg, Zwinger, Gulyás Kati és Lovas Ilona Diáll.

Lovas Ilona →

ftsmen pages 34–40
s a craftsman?; tanners, weavers,
jewellers; glass-workers; interior
tors; wall-painters.
ons and things to do
ng and metalworking pages 41–44
; smiths bronze-workers.
ons and things to do
ers pages 45–48
ing the clay; throwing and
ting; firing.
ons and things to do

Gulyás Katalin, textiltervezőművész

a VII. Fal- és tértextil biennálé nyijterteseinek kiállítását most Körzegen lehet megtekinteni:

Gulyás Katalin és Lovas Ilona kamarakiállítását.

Előttünk a vasárnap!

1984. IX. 2., 5.00 Kossuth / ~~[illegible]~~ JÁ.

Gulyás Kati

3. Nemzetközi Kisplasztikai
triennálé Fellbachban

Magyar Nemzet
1982. VII. 2

Gulyás Katalin, textiltervezőművész

a Kőszegi Vártoronyban rendezett kamarakiállítás két rangos művészt mutat be: Gulyás Kati és Jovas Ilona – a hetedik tértextil bienniálé két díjnyertesét. Mindketten olyan művészi úton jár, amire nem véletlenül figyeltek fel itthon és külföldön.

N. Magyar Tibor: Kortárs textilművészet itthon és külföldön.

Kisalföld, 1984. júl. 14. 9. old.

Gulyás Katalin, textiltervező

L. Donát János

Vadas József: Hamu és márvány

12.

Élet és Irodalom Bp. 1985. máj. 3. XXIX/18

Gulyás Kati, [textilművész]

L: Soltis Gizella

Vadas József: Falon vörös. 12.

Élet és Irodalom Bp. 1986. aug. 8. XXX/32

Gulyás Kati, textilművész

L: Csiky Tibor

Frank János: 3. Fellbachi kisplasztikai Triennálé 13.

Élet és Irodalom Bp. 1986. szept. 5. XXX/36

GULYÁS Katalin (textil)

Kiállitása a Fészekben 1978-ban.

FITZ Péter: A magyar textil kalandjai I.
Életünk, 1986/11. 1034.p.

Gulyás Kati, textilművész

L: Soós Tomás -

-: Vadak és „Újszelídek" 24-25

Új Tükör, Bp. 1986. szept. 14. XX 14/37

GULYÁS Kati (textil)

Gulyás Kati szeriális munkája, a két párhuzamos, piros-zöld textilhenger különféle viszonya egymáshoz: képzőművészetből ismert, konceptuális plasztikai rendszert vezetett be a textilbe.

FITZ Péter: A magyar textil kalandjai I.
1030. p.

Gulyás Kati

Textilkiállítás Lausanne-ban.

M. Hírlap
1987. VIII. 24.

Gulyás Kati.

Kisplasztikai kiállítás Fellbrehben.

Ne. Hírlap
1986. VII. 2.

Gulyás Kati, textiltervező-iparművész

a Fészek Klubban febr. 6.-ig tekinthető meg a fotó és a textilművészet kapcsolatának a lehetőségeit bemutató kiállítás. Három textilművész: Szecsei Lujza, Gink Judit és Gulyás Kati műveiből.

Láttuk, hallottuk.

1982. I. 20. Pistók 10.45 /S. J./

Gulyás Kati

Részletek Vallomás

Magyar Nemzet 1985. VIII. 8.

Katalin Gulyás

„Immobile Movement." /repr./

Botond Mádai: New trends in textile art.

Daily News, 1981. máj. 20.

Lath

.RS HUNGARICA
XIX.évf.1.sz. 1991 24 p.

ANULMÁNYOK

Hegyi Lóránd: Kalligráfia, absztrakt expresszionizmus, informel Magyarországon 1958–1970 között 3
Keserü Katalin: Pop art Magyarországon 15
Hegyi Lóránd: Struktúraelvű és geometrikus művészet Magyarországon 1968–1980 között 29
Andrási Gábor: A Zuglói Kör (1958–1968) 47
Mezei Ottó: A Szürenon és kisugárzása 65

DOKUMENTUM

Molnár Sándor: A festői elemek analízise (1962) 85
(Sajtó alá rendezte: Andrási Gábor)
Dokumentumok a Szürenon és kisugárzása című tanulmányhoz
(Összeállította: Mezei Ottó) 111

Gulyás Katalin, [ ]

L: Geiser Lujza

_: Hír 8.

Nipszabadság Bp. 1982 jan 26.

Gulyás Kati textilművész

F.P.: VII. Fal- és Tértextil Biennálé

Művészet, 1982. augusztus

Gulyás Kati textilművész

Torday Flix: A tizedik textilbiennálé
Lausanne-ban

Művészet, 1982. január

Gulyás Kati, textilművész

d.: Szenes Zsuzsa

Vadas József: Festett textil

13.

Élet és Irodalom, Bp. 1984. júl. 27 XXVIII/30

Gulyás Katalin

Részt vesz a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
1975. Műcsarnok, jún—júl.

GULYÁS Kati

KOVALOVSZKY Márta: 1987, ősz: Don Giovanni.
Életünk, 1989.5.sz. 427-428.p.

278/22
CSONGOR Rózsa: Árnyék. (Regény.) - (Változatok egy szerelemre. Kisregény. - Emberek a telepről. Riportok.) Bp. (1981), Szépirod. K. 355 p. 20 cm.

279/19
CSONTOS Gábor: Kishúgom, Nofretéte. [Novellák.] Bp. (1971), Szépirod. K. 269 p. 19 cm.

280/20
CSONTOS Gábor: A kőfaragó aki a halhatatlanságot keresi. Regény. Bp. (1972), Szépirod. K. 169 p. 19 cm.

Gulyás Kati, textiltervezőművész
Loska Lajos: Egy korszak vége.

3. Mozdulatlan mozgás fotóvásznon,
220 x 900 cm, 1979. /repr./

Művészet, 1988., 11-12, 28-old.

Gulyás Katalin, keramikusművész 1.) Folytatás.

Ecsery Elemér: Alkotótábor és kiállítás Hollóházán.

Az 1988 nyarán hat hétig tartó hollóházi Alkotótábor, majd az ott készült munkák őszi téli bemutatása a Porcelángyár Múzeumában már jóskán mögöttünk áll. — A magyarok közül Benedek Olga, Császma József, Gulyás Katalin, Ludmány Mária, Sikota Győző, Turnyányi Judit kapott meghívást. —

Gulyás Katalin dekorjai akár textilminták is lehetnének, de kellemesek, porcelánhoz illőek, ám a formák... az áttörés nélküli háromszögletűfül és a hozzáragasztott csésze alj nem elfogadható. A készletet kiegészítő asztali váza szép.

Művészet, 1989, okt., 42–43 – old.

Gulyás Katalin

Textiltervező, részt vesz a kiállításon

Jubileumi parművészeti kiállítás
1975. Kecskemét, jún – júl.

Gulyás Kati

A Fészek Müvészklubban Gulyás Kati textilkiállitása október 22.-ig,

a Ferencvárosi Pincetárlaton Szász Károly István kiállitása október 25.-ig,

a "Fiatal Müvészek Klubjában" Török László fotókiállitása október 2o.-tól tart nyitva.

A heti kulturális eseményeket ismertető rovat közleménye.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. okt. 14.
XXII. évf. 41. sz. 8. lap.

Gulyás Kati

Háromnapos kiállitást rendeztek a Velemi Alkotó Mühely müvészei a mühely záróünnepélyének keretében. Az ottani munkát Frank János: "Egy kerti ünnepély - Velem" cimmel ismerteti s felsorolja a müvészek nevét: Attalai Gábor, Bajkó Anikó textilmüvészek, Bánáti János belsőépitész, Bárkányi Attila formatervező, Bodnár Eszter, Erdős Julia, Gulyás Kati, Harsai Ilona, Holb Margit, Kele Judit, Kelecsényi Csilla, Lovas Ilona, Sándor Eszter textilmüvészek, Schrammel Imre kerámikus, Szenes Zsuzsa, Szilasi Anna, Túbori Gabriella textil müvészek, Somogyi Pál belsőépitész, Tóth Sándor textilmüvész. A mühelyben való részvételhez egy pályázat megnyerése szükséges. Az Alkotó Mühelyt a szombathelyi Savaria Muzeum alapitotta a textilmüvészek számára. Fenti c. részletes kritikát lásd: Schrammel Imre nevénél. Élet és Irodalom Bp. 1977. nov. 26. XXI. évf. 48. sz. 12. lap.

Gulyás Katalin

kárpittextil tervező, részt vesz a
kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
(Műcsarnok), 1975. jún – júl.

Gulyás Kati

A szombathelyi Savaria Múzeumban rendezett kiállításon látható miniatűr textile: „Zárt száj" c. /említve/

Molnár Zsolt: Miniatűr textilek Szombathelyen, Magyar Ifjúság, 1976. jan. 16.

Gulyás Katalin, textiltervező-iparművész

A Szekszárdi Babits Mihály megyei Művelődési Központban, Gecser Lujza, Gulyás Katalin és Gink Judit fotótextilkiállítása látható. – Hogy kerül a fotó a textilre? Azt jelenti, hogy a három textiles felhagyott azzal, hogy szövögessen és fonogasson, hanem valamilyen módon műfajok fölé építette a munkáját. Gulyás Kati magára a textilre fotóz, tehát a textil anyagát, a vásznat fényérzékenyíti és erre fényképezi rá saját maga portréját, saját maga alakját, hogy egy fotósorozaton bizonyítson egy fiatá ettűnési aktust, v. gesztust.

Láttuk, hallottuk.

1982. III. 10. Petőfi 10.45 (Chné.).

Gulyás Katalin, textiltervező

A Műcsarnokban rendezett tárlaton látható Szilasi Ajnd, Droppa Judit, Galavits Erzsébet, Gulyás Katalin, Lovas Ilona, Szabó Marianne művei.

Molnár Zsolt: A kéz intelligenciája.
Magyar Ifjúság, 1970. aug. 15.

MAGYAR ALUMÍNIUMIPARI MÚZEUM
(Székesfehérvár, Zombori út 12.)

Nyitva: hétfő-péntek 10-15 óráig
Előzetes bejelentés alapján eltérő időpontokban is látogatható.
Telefon: 22/333-412. E-mail: www.hungamosz.hu

• • •

A Fejér Megyei Múzeumok Igazgatósága e-mail címei:

Titkárság: Schweighardt Ferencné – fmmuz@mail.iif.hu
dr. Fülöp Gyula igazgató – ful6364@mail.iif.hu
Cserményi Vajk igagzatóhelyettes – cse6354@mail.iif.hu
Elekes Szentágotai Enikő gazdasági igazgató – elc6358@mail.iif.hu
Szívósné Csorba Erzsébet rendszergazda – szi6351@mail.iif.hu

MÚZEUMI TÁJÉKOZTATÓ

XXXVI. évfolyam 3-4. szám
Tájékoztató a 2000. március-április havi
Fejér megyei programokról

IDŐSZAKI KIÁLLÍTÁSOK

SZÉKESFEHÉRVÁR

A kiállítások kérésre a megadottól eltérő időpontban is megtekinthetők a Rendházban (Fő u. 6.) előzetesen történő bejelentés alapján.

Szent István Király Múzeum
(Országzászló tér 3.)

GULYÁS KATI TEXTILTERVEZŐ kiállítása

Gulyás Kati a magyar textilesmozgalom aranykorának egyik jelentős alakja. Porcelánfestőként indult pályáján, de csakhamar, a hetvenes évek közepétől, textillel kezdett foglalkozni. Elsőként vizsgálta a fotó és a textil együttes alkalmazásának lehetőségeit, fotóvászonra készült nagyméretű kompozíciói nemcsak az itthoni textilbiennálékon, hanem a kortárs textilművészet lausanne-i nagy seregszemléin is nagy sikert arattak. A művész első gyűjteményes kiállításán azt a pályaívet rajzoljuk meg, amely 1968-tól napjainkig húzódik. Már ismert kompozíciói mellett sok, eddig kiállításon nem szerepelt alkotását és legfrissebb munkáit is bemutatjuk.

Megnyitó: 2000. március 4-én, szombaton délelőtt fél 12 órakor.
Megnyitja: Kozák Csaba művészeti író
Megtekinthető: 2000. április 24-ig

SZOTYORI LÁSZLÓ FESTŐMŰVÉSZ kiállítása

Megnyitó: 2000. április 29-én, szombaton délelőtt fél 12 órakor
Megtekinthető: 2000. május 28-ig

Csók István Képtár
(Bartók Béla tér 1.)

EURÓPAI ISKOLÁS MESTEREK
A SZÉKESFEHÉRVÁRI GYŰJTEMÉNYEKBEN
Megtekinthető: 2000. április 2-ig

UTAZÁS kiállítás – 2000. április 5-7.

Fekete Sas Patikamúzeum
(Fő u. 5.)

GULYÁS KATI KERÁMIÁI

A porcelánfestőként indult textilművész jelenleg a Hollóházi Porcelángyár tervezője. Kiállításunkon az utóbbi években készült kerámiáit mutatjuk be.
Megtekinthető: 2000. március 4 - 26-ig

HÚSVÉTI NÉPSZOKÁSOK
Megtekinthető: 2000. április 4-30-ig

Szent István Király Múzeum – Rendház, Diszterem
(Fő u. 6.)

COELO AUSPICE VIGILI LABORE – ÉG SEGÉLYÉVEL ÉBER MUNKÁVAL
A Debreczeni nyomdászcsalád története
Debreczeni István 85. születésnapja tiszteletére

Székesfehérvár nyomdászat- és művelődéstörténetében jelentős szerepet játszott a Debreczeni nyomdászcsalád. A család három generációja (Debreczenyi Gyula, 1854-1914; Debreczenyi István, 1882-1933; Debreczeni István, 1915) tevékenykedett ebben a szakmában 1897 és 1949 között Székesfehérvárott. Számos színvonalas nyomdaterméket, újságot, iskolai értesítőket, helytörténeti vonatkozású kiadványokat, szakfolyóiratokat, névtárakat, püspöki körleveleket, a megyei és a városi közigazgatáshoz szükséges nyomtatványokat és hirdetményeket, plakátokat, apró-nyomtatványokat állítottak elő. A kiállítás a múzeum újkortörténeti gyűjteménye, a múzeumi könyvtár, a fehérvári püspöki könyvtár, a megyei könyvtár, a városi és megyei levéltár anyagának felhasználásával és nem utolsó sorban Debreczeni István visszaemlékezésének és a családjában fennmaradt dokumentumoknak segítségével kívánja bemutatnai a család és a nyomda történetét.

Megnyitó: 2000. április 1-jén, szombaton délelőtt fél 12 órakor
Megnyitja: Warvasovszky Tihamér, Székesfehérvár polgármestere
Megtekinthető: 2000. április 30-ig

CSÁKVÁR
Vértes Múzeum
Helytörténeti kiállítás
(Csákvár római kori régészeti emlékei, településtörténete, a csákvári fazekasság)
Információs telefon: (22) 315-583, 311-734
Nyitva: hétfő és kedd kivételével naponta 10-18 óráig
Belépődíj: 120,- Ft; diákok, nyugdíjasok, sorkatonák: 60,- Ft

SUKORÓ
Néprajzi Ház
(8096 Sukoró, Szilvás-sor 7.)
Egykori zsellérház, konyha- és szobabelsők
Információs telefon: (22) 315-583, 311-734
Nyitva: hétfő és kedd kivételével naponta 10-18 óráig
Belépődíj: 120,- Ft; diákok, nyugdíjasok, sorkatonák: 60,- Ft

KÁPOLNÁSNYÉK
Vörösmarty Mihály Emlékmúzeum
(2475 Kápolnásnyék, Vörösmarty u.)
A költő egykori lakóházában XIX. századi interieurbe helyezett
Vörösmarty-relikviák láthatók.
Információs telefon: (22) 315-583, 311-734
Nyitva: hétfő és kedd kivételével naponta 10-18 óráig
Belépődíj: 120,- Ft; diákok, nyugdíjasok, sorkatonák: 60,- Ft

FÜLE
Sárréti Tájház
(8157 Füle, Széchenyi u.)
Szőttesek és hímzések Fejér megyéből.
Információs telefon: (22) 315-583, 311-734
2000. április 30-ig zárva!

PÁKOZD
Pákozd-sukorói Csata Emlékkiállítás
Információs telefon (22) 315-583, 311-734
2000. március 12-ig zárva!
2000. március 13-tól: hétfő kivételével naponta 10-18 óráig
Belépődíj: 120,- Ft; diákok, nyugdíjasok, sorkatonák: 60,- Ft

Várostörténeti Múzeum (Megyeház u. 17.)
Tel.: (22) 329-504
Nyitva: hétfő kivételével naponta 14-18 óráig
Belépődíj: 120,- Ft
diákok, nyugdíjasok, sorkatonák: 60,- Ft

Fehérvári Babaház (Megyeház u.17.)
Nyitva: hétfő kivételével naponta 9-17 óráig
Belépődíj: óvodásoknak (3 éves kortól): 50,- Ft
csoportosan: 30,- Ft
diákok, nyugdíjasok, sorkatonák: 70,- Ft
csoportosan: 50,- Ft
felnőttek: 200,- Ft
családi jegy (4 főtől): 350- Ft

DUNAÚJVÁROS
Intercisa Múzeum (Városháza tér 4.)
Tel.: (25) 411-315, 408-970
• Dunaújváros története az őskortól napjainkig
Az újkortörténet kiállítása előreláthatóan április végéig zárva tart.
Nyitva: páratlan héten: kedd-péntek 14-18 óráig
páros héten: kedd-péntek 10-14 óráig
szombat-vasárnap: 14-18 óráig
Belépődíj: 120,- Ft; diákok, nyugdíjasok, sorkatonák: 60,- Ft

TÁC-GORSIUM
Szabadtéri múzeum - régészeti park
Tel.: (22) 362-243
Megtekinthető: 2000. március 31-ig: naponta 10-16 óráig
2000. április 1-től: naponta 8-18 óráig
Belépődíj: 120,- Ft; diákok, nyugdíjasok, sorkatonák: 60,- Ft

SZABADBATTYÁN-KULA
Gótikus lakótorony, kiállításában Fejér megye török kori emlékei
Előzetes bejelentés alapján látogatható
Gondnok: Dávidné Halász Nóra. Tel.: (22) 363-022
Belépődíj: 60,- Ft; diákok, nyugdíjasok, sorkatonák: 30,- Ft

CECE
Csók István Emlékmúzeum
(7013 Cece, Arany J. u. 1.)
Információs telefon: (22) 315-583, 311-734
Nyitva: hétfő és kedd kivételével naponta 10-18 óráig
Belépődíj: 120,- Ft; diákok, nyugdíjasok, sorkatonák: 60,- Ft

DUNAÚJVÁROS

Intercisa Múzeum
(Városháza tér 4.)

AZ ÉLETRE KELT PAPÍR
Origami kiállítás

Megtekinthető: 2000. március 11-ig.

EZÜSTÖK HOMOKBÓL
A nagyvenyimi éremkincs
Régészeti-numizmatikai kiállítás

Megtekinthető: 2000. március 26-ig

ROSTI PÁL FOTÓI

Megtekinthető: 2000. mácius 15 - április 30-ig

GORSIUM: FLORALIA
2000. ÁPRILIS 29-MÁJUS 1.

Program: naponta 9-17 óráig
Virágkiállítás és -vásár: mediterrán dísz- és haszonnövények
Ókori kézművesség bemutatása és vásár: az ókorban használt tárgyak (fazekas-, bőrmunkák, saru, kosárfonó, ékszerek, ötvöstárgyak, csonttárgyak, játékok, fegyverek, famunkák) helyszíni készítése, vására.
Ókori gyermekjátékok a látogatók részvételével (kötéldobás, köcsögösdi, sánta ördög, malom, deltajáték, célbadobás stb.).
Septimius Severus látogatása Gorsiumban: látványos felvonulás és gladiátorjátékok.
Színházi előadás: ARISTOPHANES: LYSISTRATE

RENDEZVÉNYEK

DUNAÚJVÁROS
Intercisa Múzeum

História-sorozat

2000. március 9-én, csütörtökön délután 5 órakor
A SZATMÁRI BÉKE
Előadó: R. Várkonyi Ágnes (ELTE)

2000. április 5-én, szerda délután 5 órakor
A PÁRIZSI BÉKE ÉS A BÉCSI KONGRESSZUS
Előadó: Simon V. Péter

HÚSVÉTI KÉZMŰVESVÁSÁR GYERMEKFOGLALKOZÁSSAL
2000. április 15-én, szombaton 10-18 óráig

MÚZEUMEGYESÜLET

SZÉKESFEHÉRVÁR

Előadások: BEPILLANTÁS A MÚZEUMI MUNKÁBA

2000. március 16, csütörtök délután 5 órakor:
HIÁNYZÓ LÁNCSZEM AZ EMBER EVOLÚCIÓJÁBAN
Előadó: Szalai Tamás

2000. április 6-án, csütörtök délután 5 órakor:
A ZSIDÓ FELEKEZETI ÉLET NÉHÁNY KÉRDÉSE
A KÉT VILÁGHÁBORÚ KÖZÖTT
Előadó: Gergely Anna

2000. április 27-én, csütörtök délután 5 órakor:
A BÁSZTELY NEMZETSÉG ERŐDÍTETT LAKÓHELYE CSABDIN
Előadó: Kulcsár Mihály

Az előadások helyszíne: Szent István Király Múzeum – Rendház (Fő u. 6.).

DUNAÚJVÁROS

2000. március 1-jén, szerda délután 5 órakor:
RÓMAI KORI FRESKÓK RESTAURÁLÁSA
Előadó: ifj. Bóna István restaurátor

GYŰJTEMÉNYGYARAPODÁS

• Múzeumunk könyvtára köszönetet mond Kalaszdi Jánosnénak (Szabadbattyán, Emmaróza), aki 1940-1970 között megjelent szépirodalmi műveket ajándékozott gyűjteményünknek.
• A Szent István Király Múzeum történeti gyűjteményének egy jó állapotban lévő, XIX. század végi szép fekete női blúzt ajándékozott Mádéfalvi Kornélné.

SZÉKESFEHÉRVÁR

A város kiállítóhelyein öt alkalomra/helyre érvényes belépőkártya váltható, egységesen 300,- Ft-os árban.

Szent István Király Múzeum (Fő u. 6.)
Tel.: (22) 315-583, 311-734 (fax)

Régészeti kiállítások
• Évezredek kincsei
• Töredékek Fejér megye múltjából
• A középkori és török kori Székesfehérvár
• Római kőtár
Nyitva: hétfő kivételével naponta 10-14 óráig
Belépődíj: 120,- Ft
diákok, sorkatonák, nyugdíjasok: 60,- Ft

Középkori Romkert - Nemzeti Emlékhely (Koronázó tér)
2000. március 31-ig zárva!
Nyitva: 2000. április 1-től: hétfő kivételével naponta 9-17 óráig
Belépődíj: 120,- Ft
diákok, sorkatonák, nyugdíjasok: 60,- Ft

Fekete Sas Patikamúzeum (Fő u. 5.)
Nyitva: hétfő kivételével naponta 10-18 óráig
Belépődíj: 120,- Ft
diákok, nyugdíjasok, sorkatonák: 60,- Ft

Budenz-ház - Ybl-gyűjtemény (Arany János u. 12.)
Tel.: (22) 313-027
Nyitva: hétfő kivételével naponta 10-14 óráig
Belépődíj: 120,- Ft
diákok, nyugdíjasok, sorkatonák: 60,- Ft

Schaár Erzsébet-gyűjtemény (Jókai u. 11.)
Megtekinthető: a Városi Képtár, Deák-gyűjteményből (Oskola u. 10.) átkíséréssel
március 31-ig: hétfő kivételével naponta 9-17 óráig
április 1-től: hétfő kivételével naponta 10-18 óráig
Belépődíj: 60,- Ft; diákok, nyugdíjasok, sorkatonák: 30,- Ft

Palotavárosi-Skanzen (Rác u. 11.)
Palotavárosi emlékek
Nyitva: hétfő és kedd kivételével naponta 10-16 óráig
Belépődíj: 120,- F; diákok, nyugdíjasok, sorkatonák: 60,- Ft

• -: Két helyszínen négy bemutató
Dunaújvárosi Hírlap, 2000. február 12.
• -: Kortárs közgyűjtemények gyarapodása. Vásárlások és ajándékozások
Műértő, 2000. február, 8.o.
• -: Időutazás a múltba és a jövőbe 10-18 éveseknek. Irodalmi és képzőművészeti pályázat
Fejér Megyei Hírlap, 2000. február 14.
• Mórotz Eszter: "Tegyétek, amit Jézus mond"
Fejér Megyei Hírlap, 2000. február 15.
• -nyzs-: Kézművesség és filozófia. Az isteni Csaj-Lun nyomában: origami-kiállítás az Intercisa Múzeumban
Dunaújvárosi Hírlap, 2000. február 16.
• -: Basilica Grandiosa. Kiállítást terveznek az utolsó 35 év műhelytitkaiból
Fejér Megyei Hírlap, 2000. február 16.
• Hering József: Építészeti vita Székesfehérváron
Magyar Fórum, 2000. február 17.
• Tihanyi T.: Emlékhely: de mi lesz a tető alatt? "Úgy kell esztétikai élményt nyújtani, hogy ne csonkoljuk a hely szellemiségét".
Fejér Megyei Hírlap, 2000. február 17.
• (gábor): A régészek már a nyárra készülnek. A nagy ásatások folytatódnak Szabadbattyánban, Gorsiumban, Csókakőn
Fejér Megyei Hírlap, 2000. február 18.
• -: A Mecénások esztendője
Fejér Megyei Hírlap, 2000. február 18.
• Kulich Erzsébet: Amerikából jöttünk... A művészkönyv szemtelen bája
Fejér Megyei Hírlap, 2000. február 19.
• -: A III. Béla Lovagrend ma már hosszú távra tervez. "Concordia parvae res crescunt, discordia maximae dilabuntur"
Fehérvári Polgár, 2000. február

A FEJÉR MEGYEI MÚZEUMOK ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁSAI

Előzetes igénybejelentés alapján tárlatvezetést tartunk, amelynek díja: diákok, sorkatonák, nyugdíjasok, fogyatékosok részére:
25 főig: 1.000,- Ft, 26 főtől: 1.500,- Ft
felnőtteknek 25 főig: 2.000,- Ft, 26 főtől: 2.500,- Ft
idegennyelvű vezetés esetén: 25 főig: 4.500,- Ft, 26 főtől: 5.000,- Ft
Városnéző vezetés: 3.000,- Ft.

HÍREK

• A bonni Humboldt Alapítvány eszköztámogatási keretéből számítógépet, nyomtatót és hordozható számítógépet ajándékozott a Szent István Király Múzeum néprajzi osztályának.
• Dr. Lukács László néprajzkutatót újabb három évre a Magyar Tudományos Akadémia Néprajzi Bizottsága tagjává választották.
• 2000. január 13-án Horváth Júlia Irodalmi emlékeink nyomában címmel előadást tartott a Fejér Megyei Művelődési Központban rendezett közművelődési szakmai napon.
• "Többé nem dísztelen hajlék fogadja be a magyar Thalia lelkes papjait..." A kőszínház megnyitása fordulópont a fehérvári színjátszás történetében címmel Horváth Júlia tartott előadást a fehérvári kőszínház megnyitásának 125. évfordulójára rendezett emlékülésen, amelyet a Városháza dísztermében tartottak 2000. január 21-én.
• A Szent István Király Múzeum I.emeleti előadótermében február 4-én munkahelyi konferenciát rendeztünk. A sorozat nyitó előadását dr. Fülöp Gyula: Az Emlékhely és a mindenkori politika címmel tartotta. Ezt követte dr. Biczó Piroska: A királyi bazilika kutatásának helyzete című beszámolója. A következő előadást március 3-án, pénteken 10 órakor Szalai Tamás régész tartja Az egyiptomi kronológia ellentmondásai az ie. II. évezredben címmel, amelyre minden érdeklődőt várunk.
• A Fehérvári pillanatok 1934-1939 című történeti dokumentumfilmet 2000. február 6-án a Kongresszusi Központban mutatták be a 31. Magyar Filmszemlén. A filmet a VIDEAND Kft. és a székesfehérvári Szent István Király Múzeum készítette, Várnai Zoltán rendezte, a szerkesztő-riporter dr. Demeter Zsófia történész volt. A dokumentumfilmet március 5-én 21 órakor sugározza a Fehérvár Televízió. A vetítés előtti stúdióbeszélgetés vendégei Várnai Zoltán és dr. Demeter Zsófia.
• Február 7-én Pécsett, a Művészetek Házában Kovalovszky Márta művészettörténész nyitotta meg Julius Gyula kiállítását.
• Február 11-én a budapesti Dorottya Galériában Kovács Péter művészettörténész nyitotta meg Lugossy Mária kiállítását.
• Az 1999. márciusában Cortlandban, majd szeptember-novemberben Rochesterben bemutatott művészkönyv-kiállításunk anyagát hazaérkezése után a Városi Képtár – Deák-gyűjteményben mutattuk be. A kiállítást 2000. február 18-án Lugossy Mária szobrászművész nyitotta meg, és március 15-ig tekinthető meg.

CIKK, TANULMÁNY

• Gergely Anna: Adalékok Hevesy György családtörténetéhez. Fizikai Szemle, 1999. 7. sz. 267-270.o.
• Fülöp Gyula: Székesfehérvárott koronáztatott 4. Salamon (1063-1074). Fejér Megyei Hírlap, 1999. december 18.

• Fülöp Gyula: Székesfehérvárott koronáztatott 5. I. Géza (1074-1077). Fejér Megyei Hírlap, 2000. január 8.
• Fülöp Gyula: Székesfehérvárott koronáztatott 6. I. (Szent) László (1077-1095). Fejér Megyei Hírlap, 2000. január 15.
• Fülöp Gyula: Székesfehérvárott koronáztatott 7. Könyves Kálmán (1095-1116). Fejér Megyei Hírlap, 2000. január 22.
• Fülöp Gyula: Székesfehérvárott koronáztatott 8. II. István (1116-1131). Fejér Megyei Hírlap, 2000. január 29.
• Fülöp Gyula: Alba Regiában eltemetett királyaink 3. II. (Vak) Béla. Fehérvári Polgár, 2000. január.
• Horváth Júlia: Németh László irodalomelmélete. Árgus, 2000/1. sz.
• Fülöp Gyula: Székesfehérvárott koronáztatott 9. II. Vak Béla (1131-1141). Fejér Megyei Hírlap, 2000. február 5.
• Lukács László: Magyar, európai szellemi erőd lehetne a bibliotéka. Fejér Megyei Hírlap, 2000. február 10.
• Kovalovszky Márta: Előszó Lugossy Mária kiállításához. Kiállítási katalógus. Budapest, 2000.
• Fülöp Gyula: Székesfehérvárott koronáztatott 10. II. Géza (1141-1162). Fejér Megyei Hírlap, 2000. február 12.
• Lukács László: Etnokulturne kontakty medzi severom a juhom. Acta Ethnologica Danubiana. Az Etnológiai Központ Évkönyve I. Dunaszerdahely-Komárom. 2000.39-49. o.
• Fülöp Gyula: Alba Regiában eltemetett királyaink 4. Fehérvári Polgár. 2000. február.
• Fülöp Gyula: Székesfehérvárott koronáztatott 11. III. István és ellenkirályai: II. László és IV. István. Fejér Megyei Hírlap, 2000. február 19.

SAJTÓFIGYELŐ

• T.L.: Kevés az orvos, készül az úthálózat fejlesztési terve. Szerződés az Intercisa Múzeum működéséről.
Fejér Megyei Hírlap, 1999. december 17.
• Somorjay Selysette: Fejér megye művészeti emlékei
Művészettörténeti Értesítő, 1999/1-4. sz. 191-194.o.
• Nagy Ildikó: Fehérvári kiállítások 1963-1993
Művészettörténeti Értesítő, 1999/1-4. sz. 198-203. o.
• -: Basilica grandiosa.
Magyar Nemzet, 1999. december 24.
• sebestyén: Tető kerül a székesfehérvári Romkert fölé. Eddig 15 király csontjait találták meg.
Blikk, 1999. december 28.
• Marosi Ernő: A mi huszadik századunk. Csók István Képtár, Székesfehérvár, 1999. október 6 - december 31.
Balkon, 1999/11-12. sz. 14-15. o.

• Kapronczay Károly: Hol sírjaink domborulnak...
Valóság, 1999/12. sz. 83-87. o.
• sebestyén: Múlt századi ruhákat mutatnak be Székesfehérváron
Blikk, 2000. január 8.
• S.L.: A királyi bazilika titkai
Új Ember, 2000/1-2. sz. 4. o.
• -: A hónap tárgya: Régi korok divatja
Fejér Megyei Hírlap, 2000. január 13.
• -kulich-: Mit viseltek az úri kislányok házi bálokon? Hímzett csipkeköltemények a századelőről
Fejér Megyei Hírlap, 2000. január 15.
• T.T.: Múltról a jövőnek. Tegnap ülést tartott a Nemzeti Emlékhely Kuratóriuma: múzeumot is az Emlékhelyre.
Fejér Megyei Hírlap, 2000. január 19.
• T.T.: A még feltáratlan sírban királyt temethettek el
Fejér Megyei Hírlap, 2000. január 20.
• ke: Intercisa igen – BS nem
Dunaújvárosi Hírlap, 2000. január 21.
• t.t.: Csendes "esztétikai" tiltakozás a város szívében
Fejér Megyei Hírlap, 2000. január 22.
• Hankó Ildikó: Ha a csontok beszélni tudnának. A székesfehérvári királysírok hányatott sorsa
Magyar Nemzet, 2000. január 22.
• -: Nemzeti Emlékhely: már az avatásról beszélnek
Népszabadság, 2000. január 24.
• cs.m.: Fehérvári Babaház
Pesti Műsor, 2000/4. sz.
• sz.: Foci, színház, vita – ki rúg labdába az egyesületben? Nemzeti Emlékhely: kérdés, lehet-e változtatni rajta
Fejér Megyei Hírlap, 2000. január 28.
• Gábor Gina: Az Európai Iskola híres alkotói a Csók Képtárban
Fejér Megyei Hírlap, 2000. január 29.
• T.T.: Mi lesz veled, Nemzeti Emlékhely? Schultz István építész reméli, hogy nem lesz országos botrány az ügyből
Fehérvári Polgár, 2000. január
• (gábor): A tárgyaknak sorsuk van, nem mindegy, hova kerülnek
Fejér Megyei Hírlap, 2000. február 2.
• Wilhelm Ottó: Nemzeti Emlékhely: van megoldás?
Fejér Megyei Hírlap, 2000. február 2.
• Tihanyi T.: Marad a megszokás?
Fejér Megyei Hírlap, 2000. február 5.
• T.T.: Ünnepelhető emlékhelyet!
Fejér Megyei Hírlap, 2000. február 9.

HÍRlevél
MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK ÉS IPARMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE

MŰVÉSZET, KULTÚRA, ERKÖLCS

Minden év végén mindenki – van, aki hosszabb, és van, aki rövidebb, van aki mélyebb, őszintébb és van, aki sietős, felszínesebb – számvetést készít az elmúlt időről, eseményekről. Minden ilyen zárás a nyitás, továbbindulás igényével születik igazából, az erőgyűjtés és az útkijelölés céljából, a jövőre készülve.

Szövetségünk életében is jelentős változások történtek az elmúlt év során, amelyeket érdemes röviden számba vennünk további feladataink kijelöléséhez. Hosszú idő után végre van újra saját szakmai otthona a tagságnak: irodák, raktárak, társalkodó- és kiállítótermek. A kapcsolatteremtés és bemutatkozás helyei, ahol már az év során figyelemre méltó kiállítások és egyéb szakmai rendezvények születtek.

Mindenekelőtt Kossuth-díjas tagjaink nyitó, Székhelyfoglaló kiállítása, majd megjelentek itt vidéki szervezeteink, elsőül a pécsi művészek, valamint hosszú szünet után külföldi partnereink közül elsőként a Kolozs megyei festők. Az Interdiszciplináris Szakosztály sikeres konferenciát rendezett „Köztereink tárgykultúrája és a színes környezet" címmel, rokon szervezetek és intézmények bevonásával. Művészeti könyvbemutatókat indítottunk, utóbb a magyar neoavantgárd textilművészet kiállításával egybekötve.

Nagyobb tereket igénylő kiállításaink a Vigadó Galériában, a Millenniumi Szalonban és a Magyar Mezőgazdasági Múzeumban voltak; az előbbieket a Festő Szakosztály, az utóbbi, országos nagyszabású kiállítást a Szobrász Szakosztály rendezte széleskörű figyelem mellett.

Sikeres egyéni és csoportos pályázatok, kiadványok gazdagítják még a jó példák, eredmények sorát az elmúlt évből.

Mindezeket szem előtt tartva sem lehetünk azonban elégedettek. Még a legjelentősebb kiállítások is sokszor érdemtelenül szerény részvétel mellett nyíltak, kevés kollégát mozgattak meg, sokszor méltatlanul

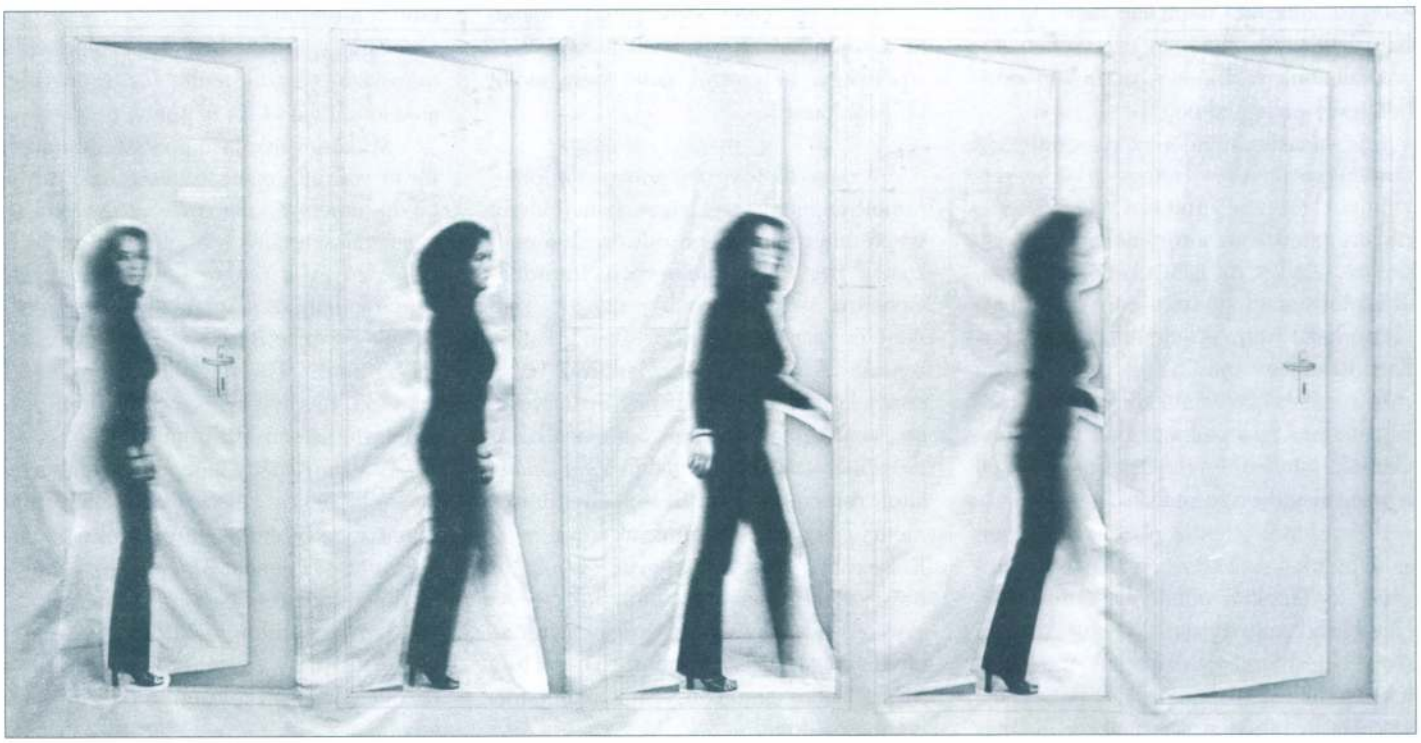

Gulyás Kati textilés munkája

kevés az érdeklődő egy-egy rendezvényen. Jól tudjuk, az elfoglaltság és közöny egyaránt motiválja cselekedeteinket. Egy alkotó ember, még inkább művész viszont nem lehet közömbös a világ dolgai, kiváltképp saját művészeti területe iránt. Herbert Read idézi jól ismert, híres könyve „A modern festészet" végén R. G. Collingwoodot, aki azt írja, hogy a művész „hivatása abban áll, hogy fenntartás nélkül mondjon ki mindent, ami a szívén fekszik. De ne saját titkait közölje, ...mint közösségének szószólója a közösség titkainak kell hangot adnia. Az emberi közösségnek azért van szüksége a művészre, mert nem ismeri saját lelkét, és ennek az ismeretnek hiányában saját magát ámítja éppen azon a ponton, ahol a tudatlanság maga a megsemmisülés... A művészet a közösség gyógyszere az értelem legszörnyűbb betegségére, a tudat romlottságára."

Tudjuk jól, hogy baj van a morállal régóta mindenütt, mindenhol környezetünkben, nemcsak a művészet, a morál is háttérbe szorult, a magyar történelem jól ismert korszakához, a kiegyezést követő „gründolási láz" idejéhez hasonlóan. Környezetünk, környezetkultúránk olyan kaotikus, ellentmondásos és sokszor elviselhetetlennek tűnő, feszültségekkel teli, mint egész életünk. Baj van az esztétikával és a morállal mindenütt, az autóvezetéstől a vállalatvezetésen át az építkezésekig, emlékműveinkig s a falfirkákig bezáróan. „A lezüllött erkölcs, a szilánkokra hasadt morál, a mindenen és mindenkin átgázoló hatalomvágy ül itt felettünk tort évek óta" – olvashatjuk nap mint nap napilapjainkban, hallhatjuk rádióban és tévében, tapasztalhatjuk vásárláskor, utazáskor, minden tevékenységünkben.

Ugyanakkor minden szervesen fejlődő társadalom új vezető rétege a környezetkultúrán keresztül jutott el a magasabb spirituális igényekhez a történelem tanúsága szerint. Ezeket az igényeket fenntartani, időnként felragyogtatni a művészek dolga elsősorban. Nem véletlenül nevezi Herbert Read egy másik híres művében, a „Művészet és ipar" című könyvében a művészetet biológiai szükségletnek, amelynek életünk minden eredményében ott kell lennie valamilyen formában.

Tagságunk jelentős részének életében az elmúlt két évtized során alapvető változások történtek, a mindenkit érintő politikai-társadalmi átalakuláson túl korábbi megélhetési forrásaik elapadtak, megszűntek, életükben a művészet és piac ollója szétnyílt fájó módon. Ugyanakkor ma már nem elég várni a javulásra, nekünk is változtatni kell helyzetünkön, megközelítésmódjainkon. Erre jó példát mutatott, új dimenziókat nyitott környezetkulturális tanácskozásunk, ahol többféle terület vezető munkatársaival tudtunk gondolatokat cserélni tennivalóinkról. Nyitni, indítványozni kell olyan akciókat, amelyek során kicserélhetjük és továbbadhatjuk gondolatainkat, jobban, közelebbről megismerhetjük lehetőségeinket, a közös munka, az alkotói feladatok reményében.

A 2002-es esztendőben mindenesetre szeretnénk továbbépítkezni, részint a társszervezetekkel közös rendezvények, külföldi partnereinkkel folytatandó cserekiállítások, nem utolsósorban pedig olyan nagy múltra visszatekintő rendezvények szervezésével, amelyek tagságunk erejét hivatottak bemutatni, értékeinket értékesíteni. Ilyen régi-új kísérlet többek között szövetségünk éves aukcióinak beindítása – a századelői hagyományoknak megfelelően. (Jövő évi pontosabb rendezvénytervünk e Hírlevélben olvasható.) Mindezekhez kérem a tagság támogatását, aktívabb részvételét mindnyájunk érdekében.

A közös munkához kívánok BOLDOG, SIKEREKBEN GAZDAG ÚJ ÉVET.

Dr. Ernyey Gyula elnök

VÁLASZTMÁNYI ÜLÉS

Alapszabályunknak megfelelően 2001. december 10-én megtartottuk második választmányi ülésünket, melynek napirendje a következő volt:

1. Beszámoló a Szövetség második féléves tevékenységéről
2. Pénzügyi helyzet
3. Jövő évi program
4. Tagrevízió – tagdíjemelés
5. Hírlevél
6. Szövetségi aukció
7. Egyebek – Etikai Bizottsági tagok megválasztása

A Választmány egyhangúlag elfogadta a második féléves tevékenységről és a pénzügyi helyzetről szóló beszámolót (1. és 2. pont).

A második félévben színvonalas programok zajlottak székházunkban: először szeptemberben a Pécsi művészek mutatkoztak be, majd októberben Interdiszciplináris szakosztályunk rendezett kiállítást és nagyon izgalmas, sikeres konferenciát „Köztereink tárgykultúrája és a színes környezet" témában. November 5-én vendégül láttuk a Sajtókávéházat (köszönet érte Pannonhalmi Zsuzsának), ahol reméljük, sikerült felkeltenünk a média érdeklődését munkánk iránt, majd Kolozsvárról érkezett román és magyar művészkollégák anyagát mutattuk be. Az évet a Magyar neoavantgárd textil 1968–86 kiállítással fejeztük be, melyhez Husz Mária azonos című könyvének bemutatója is kapcsolódott.

A jó kezdet arra biztat, hogy a hazai és nemzetközi kiállításokon túl a szakmai találkozók, szimpóziumok, konferenciák szervezése fontos feladata, kitörési pontja lehet szervezetünknek. Jó lenne, ha minden olyan szellemi csoport, akinek van mondanivalója, megmutatná magát kereteink között.

Gazdasági beszámolónkból látszik, hogy évi 6-7 millió Ft a legalapvetőbb működési szükségletünk, melyhez a minisztérium eddig 3 milliós költségvetési támogatást adott. Ha ez az arány nem változik, akkor évi 2-3 milliót nekünk kell előteremtenünk.

Ehhez a ponthoz kapcsolódott a tagrevízió, tagdíjemelés és szövetségi aukció témája (4. és 6. pont).

Működésünk szempontjából minden forint számít, ezért szükségessé vált a tagdíj emelése, illetve – amint azt az előző választmányi ülésen elhatározták – a hosszú évek óta nem fizető tagokkal kapcsolatban az Alapszabály rendelkezéseinek érvényesítése, azaz a tagrevízió. (II./7. pont: „Törölni kell a tagok közül azt, aki tagdíját kétszeri írásbeli felszólítás után sem fizeti meg.")

A Választmány annyi engedménnyel élt – hiszen a kétszeri felszólítás már régen megtörtént –, hogy utolsó határidőként 2002. január 31-ét nevezte meg a tagdíjhátralék rendezésére.

Erről minden érintettet levélben kell értesíteni, és lehetőség szerint a hátralék összegét feltüntető csekket mellékelni.

Ezt a döntést két ellenszavazat és egy tartózkodás mellett szavazták meg.

A tagdíjemelés mértékéről a következő döntés született: 2002-től az éves tagdíj 2000 Ft lesz, a nyugdíjasoké 1000 Ft, a hetven éven felüliek pedig mentesülnek a tagdíjfizetés alól. Ezt a határozatot egy ellenszavazattal és 4 tartózkodással fogadták el.

Az aukció gondolata már többször felvetődött, ezúttal a Választmány jóváhagyta, hogy keressük a kapcsolatot olyan profi bonyolítóval, aki elkészítené egy aukció-(sorozat) tervezetét, amelyet azután az elnökség és a szakosztályok megtárgyalhatnak. Ez is egy bevételi forrása lehet így majd Szövetségünknek.

A 2002 évi tervezett programot a Választmány egyhangúlag elfogadta (3. pont).

Az Árkád Galéria ügyében a Magyar Keramikusok Társasága kötelezettséget vállalt, hogy az újonnan alapított Wartha Vince Alapítvány, szponzorok és pályázatok segítségével megoldja a működtetést – erről az elnökség és az alapítvány együttműködési megállapodást fog kötni. Ennek fejében ők lesznek a galéria programjának szervezői, a Szövetség tagságától érkező hely- és programkéréseket ők fogják koordinálni.

Az Etikai Bizottság hiányzó két tagjára a szakosztályok a következő személyi javaslatokat tették: Dorombi Mária, Győri László, Kiss György, Koleszár Arany, Pasqualetti Eleonóra, Szabó György.

A Választmány közülük Dorombi Máriát és Győri Lászlót választotta meg az Etikai Bizottság tagjának.

Urbán Ágnes főtitkár

A SZÖVETSÉG 2001. ÉVI GAZDASÁGI BESZÁMOLÓJA

BEVÉTELEK

Országgyűlés	150 000 Ft
NKÖM (3 500 000 Ft működés + 200 000 Ft díjra)	3 700 000 Ft
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány	200 000 Ft
Reál Bankból visszakaptuk	2 800 000 Ft
Kamat	100 000 Ft
Tagdíjak	850 000 Ft
Összesen	**7 800 000 Ft**

KIADÁSOK

Bérleti díj – Andrássy út	1 908 000 Ft
Bérleti díj – Árkád Galéria	584 400 Ft
Munkadíj 2 fő + ügyvédi iroda	1 942 000 Ft
Posta	350 000 Ft
Telefon	510 000 Ft
Villany-gáz	175 000 Ft
Irodaszer	190 000 Ft
Szállítás-fuvar-útiköltség	160 000 Ft
Nyomda	150.000 Ft
Zár, javítás, karbantartás	310 000 Ft
Fogyóeszköz-beszerzés (pohár stb.)	73 000 Ft
Költöztetés, csomagolás	33 600 Ft
Vegyes (tisztítószer, illetékbélyeg stb.)	66 000 Ft
Könyv, folyóirat (közlönyök)	83 000 Ft
Banki kezelési költség	80 000 Ft
Másológép	212 500 Ft
Díjak	150 000 Ft
Összesen	**6 977 500 Ft**

ÁLTALUNK KEZELT PÁLYÁZATI PÉNZ
(szakosztályoké, művész kollégáké)
16 000 000 Ft

Szilvai Józsefné gazdasági vezető

ANDRÁSSY ÚTI SZÉKHELYÜNK KIÁLLÍTÁSI TERVE – 2002

Február:
WEHNER TIBOR: A HAZUGSÁG ÉS A HIÁNY EMLÉKMŰVEI C. KÖNYVÉNEK BEMUTATÓJA

ZOBOKI GÁBOR – EGY ÚJ HANGVERSENYTEREM TERVEZÉSÉNEK FÁZISAI

Március:
GÖDÖLLŐI IPARMŰVÉSZETI MŰHELY – KERT című kiállítás és nemzetközi konferencia

Április:
KRAKKÓI MŰVÉSZEK BEMUTATKOZÁSA

Május:
A GYŐRI TERÜLETI SZERVEZET BEMUTATKOZÁSA

Június:
BEMUTATKOZIK A VARSÓI STÚDIÓ GALÉRIA

Szeptember:
ÜVEG SZAKOSZTÁLY KIÁLLÍTÁSA: ÜVEGRESTAURÁLÁS ÉS -REKONSTRUKCIÓ

Október:
A MINTA ALAPÍTVÁNY KIÁLLÍTÁSA MODUL CÍMMEL

November:
TERVEZŐGRAFIKAI SZAKOSZTÁLY KIÁLLÍTÁSA

December:
DÉL-FRANCIA MŰVÉSZEK BEMUTATKOZÁSA

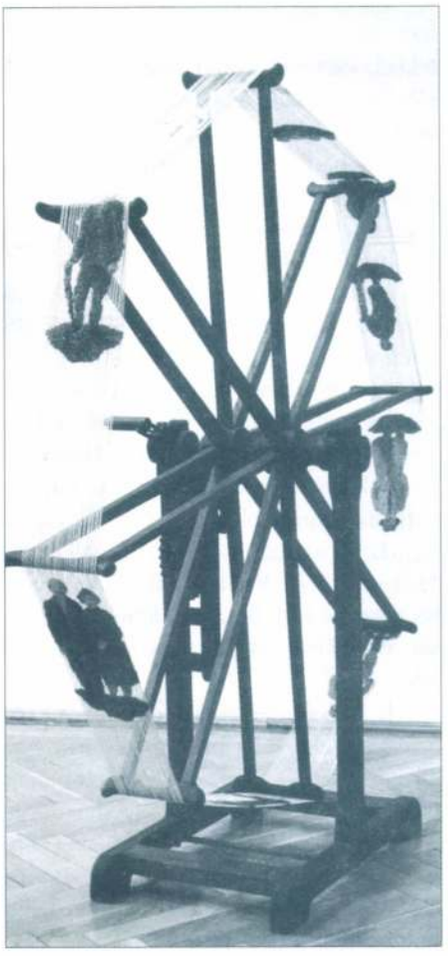

VÁLOGATÁS 2001 JELENTŐSEBB PROGRAMJAIBÓL

ÚTIKÁRPIT
TAPES ITINERIS

2001. Chateau du Grand Jardin
Joinville – Franciaország
MAGYart
2001. szeptember 22.–2001. december 2.

Tíz festőművész és tíz textilművész, mindannyiunk számára fontos és jelentős évfordulóra emlékezve 2000. évben, az Iparművészeti Múzeumban egy kiállítással felidézett egy olyan műfajt, az útikárpitot, amelynek az elmúlt ezer év során a művészetben jelentős szerepe volt.

Írott feljegyzések és a tárgyi emlékek alapján tudjuk, hogy a művészek a falakat díszítő freskó és táblakép mellett ebben a műfajban is jelentős műveket hoztak létre, rendkívül gazdag technikai és anyaghasználatról adva bizonyosságot. Alkalmazták az útikárpitokat az egyházi, liturgikus szerepkörben ugyanúgy, mint a világi életben.

Itáliában, a XV. században rendkívül nagy szerephez jutottak az olaj alapú festékkel, vászonra festett nagyméretű figurális vászonfalak, amelyeknek nagy érdemük utaztathatóságuk volt. Összetekerhetők és bárhol feltehetők voltak. Az egyik legjelentősebb ezek közül Andrea Mantegna „ Euphemia" című, olajjal festett útikárpitja 1460-ból .

Francia és német területen is jelentős alkotások születtek a TAPES-ITINERIS műfajában.

Az egyetlen magyar fennmaradt ilyen vonatkozású tárgyi emlék, felbecsülhetetlen kultúrtörténeti ereklyénk, II. Rákóczi Ferenc útikárpitja. Eredetileg hat darabból állt, amelyből sajnos egy darab maradt meg, és ezt a Nemzeti Múzeum őrzi. Erősen itáliai karakterű, temperával festett kárpit, amelyet utazásai alkalmával nagyon gyakran magával vitt.

E művészettörténeti előzmények és értékek alapján jutottunk arra az elhatározásra, hogy ezt az elfelejtett műfajt felidézzük.

A húsz művész saját értelmezésében, megközelítési módján fogalmazta és mutatja be, hogy a XXI. század kezdetén mit üzen, miről szól az útikárpit.

A 2000. évi, Iparművészeti Múzeumbeli kiállítás után, elképzelésünk és koncepciónk szerint, a művek útra keltek, és a Kulturális Intézetek Igazgatósága és a Collégium Hungaricumok segítségével 2001. évben Bécsben, Szófiában, Varsóban mutatkoztak be.

A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma művészeti kínálatának anyagából, a franciák választása alapján, meghívást kaptunk Franciaországba a MAGYart kulturális évad keretében a művek bemutatására.

A NKÖM, a HUNGAROFEST KHT. szervezésében a KULTURÁLIS INTÉZETEK IGAZGATÓSÁGA a párizsi MAGYAR INTÉZET és a MŰCSARNOK segítségével 2001. szeptemberében a Magyar Kulturális Évad Kortárs Képzőművészetét bemutató kiállítások programja lett.

A kiállítás helyszíne Joinville, a Chateau du Grand Jardin volt.

Az ÚTIKÁRPIT TAPES-ITINERIS-t magyar részről Csernus Sándor, a Magyar Köztársaság franciaországi nagykövetének kulturális tanácsosa, a párizsi Magyar Intézet igazgatója, francia részről Brunó Sido, President du Conseil General nyitotta meg.

A kiállítás sikerét nagy számú közönsége is bizonyítja. A franciák által készített látogatottsági statisztikai adatok alapján, a Franciaország területén rendezett magyar kortárs képzőművész kiállítások között a legelőkelőbb helyet foglalja el.

A kiállító művészek a megnyitón a Nemzeti Kulturális Alapprogram Képzőművészeti és Iparművészeti Kollégiuma támogatásának segítségével részt tudtak venni. Az igen nagyvonalú, programban gazdag, a művészekre és a művekre nagyon odafigyelő francia fél által szervezett megnyitó számunkra rendkívül emlékezetes marad. Mint ahogy az is, hogy Csóka Edina, a Műcsarnok munkatársa a kiállítás szervezésében, előkészítésében, bonyolításában és rendezésében igen nagy segítséget nyújtott.

Személyes tapasztalataink alapján, mint a MAGYart kulturális rendezvény résztvevői, KÖSZÖNJÜK a magyar és francia rendezők munkáját, lelkesedését és fáradozását, hogy történeti értékeink bemutatása mellett a kortárs magyar művészet megismertetésére is nagyon nagy figyelmet fordítottak.

A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának a magyar nemzet múltját és jelenét a kultúrán keresztül bemutató koncepciója egy rendkívül becsülendő és sikeres vállalkozása, amely saját tapasztalataink szerint is az egész ország jobb megismerését és megítélését segítette és segíti.

Nagy örömünkre szolgált, hogy ebben a programban az ÚTIKÁRPIT kiállítás is részt vehetett, és reményeink szerint ehhez a pozitív képhez, ha kis mértékben is, de a műveken keresztül hozzájárulhatott!

Simonffy Márta alelnök,
a kiállítás kurátora

A kiállító művészek névsora

BAJKÓ ANIKÓ
BIKÁCSI DANIELA
HÁGER RITTA
KATONA SZABÓ ERZSÉBET
KECSETI GABRIELLA
KECSKÉS ÁGNES
KOVÁCS PÉTER
KÓKAY KRISZTINA
KRAJCSOVICS ÉVA
MAYER BERTA
OLAJOS GYÖRGY
OROSZ ISTVÁN
PAIZS LÁSZLÓ
POLGÁR RÓZSA
SCHÉNER MIHÁLY
SIMONFFY MÁRTA
SOLTI GIZELLA
VERECKEY SZILVIA
VÉGH ANDRÁS
VOJNICH ERZSÉBET

2001. NOVEMBER 6–23.
BUDAPEST VI., ANDRÁSSY ÚT 6.
„HAND PAINTED"
KOLOZSVÁRI FESTÉSZETI KIÁLLÍTÁS

Kiállító művészek:

VICTOR CIATO
FLORIN MAXA
TEODOR BOTIS
IOAN SBARCIU
IOAN AUREL MURESAN
NICOLAE MAN
KOMIVES ANDOR
GHEORGHE ILEA
THEO MURESAN
FLORIN STEFAN
VICTOR RACATAU
ANDREI CAMPAN
KUDOR ISTVAN
MIHAI POP
RADU COMSA

2001. NOVEMBER 6.
TERVPÁLYÁZAT – TEXTILTRIENNÁLÉ

A 2003. nyarán megrendezésre kerülő Szombathelyi Textiltriennálé témája az ÁTJÁRÓ lesz. A témára a Kulturális Alapítvány a Textilművészetért tervpályázatot írt ki. A pályázatra 50 művész 98 tervvel pályázott. Ezek közül a zsűri 2001. november 6-án a következő művészek terveinek kivitelezését támogatta:

VAJDA MÁRIA
BALOGH EDIT
MÁDER INDIRA
KECSETI GABRIELLA
LENCSÉS IDA
DOROMBI MÁRIA
HEGYI IBOLYA
CSÓKÁS EMESE
PÁPAI LÍVIA
PASQUALETTI ELEONÓRA
BALÁZS IRÉN
VÁSÁRHELYI KATA
KECSKÉS ÁGNES
NAGY MARI
GINK JUDIT
SZIRÁKI KATI
SZABÓ VERONA
SZILASI ANNA
GULYÁS JUDIT
PÁGER BERNADETT

A támogatásban részesült tervek az alapítvány tulajdonába kerülnek, és alapját képezik egy textilgrafika-gyűjteménynek. A művészek a támogatást az NKA-val kötött szerződés alapján kapják meg.

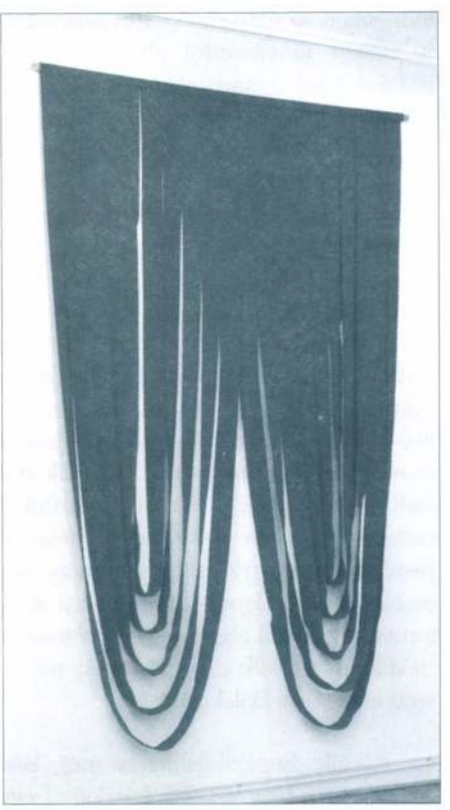

MAGYAR NEOAVANTGÁRD TEXTILMŰVÉSZET 1968–86

Engedjék meg, hogy megnyitó szavaimat egy Pécsi László-idézettel kezdjem. Erre a vallomásra véletlenül találtam rá a megnyitóra készülve, korabeli folyóiratokat, kiadványokat lapozgatva. Azért kapott meg ez a rövid, tömör megfogalmazás, mert magában foglalta a textilművészet további lehetséges életútját is, amelyet az azután az elmúlt évtizedekben valóban végigjárt.

„A fonal – hangzik az idézet –, amely egyidős az emberiséggel, napjainkban új feladatot kapott. Általa is meg kell ismerni világunkat, tulajdonságaival kutatni kell az ismeretlent. Meg kell teremteni az új szépséget, mely már a következő kor emberének érzéseit formálja. Ez vezet a múlt örökségeinek és igazságainak kontinuitásán át a jövő felé. Ma sokan keressük a fonal sajátos kifejezését, önálló mondanivalóját, saját hangját. Széles országúton járunk, melyen hitem szerint én is ösvényt taposok" – vallotta Pécsi László.

A modern magyar textilművészet, mai művészettörténeti kifejezéssel, a neovantgárd textilművészet egy különös, izgalmas és szép fejezet a magyar művészettörténetben. Több mint egy negyedszázaddal ezelőtt sajátos társadalmi és intézményi viszonyok között elemi erővel született meg, és bontakozott ki egy művészeti mozgalom, amely az iparművészettől vagy az alkalmazott művészettől elkülönülő textilművészetet, grand art értékű modern művészetet hozott létre, ad abszurdum magának a textilanyagnak a mellőzésével is. Hozzátehetjük mindjárt azt is, hogy mindez szinte szinkronban történt a nemzetközi művészeti élet eseményeivel és eredményeivel.

Pécsi László fonalról beszélt. Az új textilművészet valóban a klasszikus korok művészetének grandiózus textilremekművéből, a kárpitból nőtt ki. A lehanyatlott és elfeledett kárpitművészet huszadik századi megújítóinak – ha leegyszerűsítve csak egy-egy névhez kötjük a történéseket, Jean Lurcat a nagyvilágban, Ferenczy Noémi Magyarországon – munkássága indította el egy textil alapanyaggal dolgozó és „textilben gondolkodó" gazdag új művészeti mozgalom kialakulását.

Lássuk, hogy fogalmazta meg Bán András 1976-ban, a Pécsi Lászlóéval egy időben a „textil nagy és önmagának való kalandját". „A textil új tényeinek alkalmazási próbái, … a textillel szerzett tudás rendszerbe foglalása vagy épp a konceptuális lehetőségek felvetése arra mutat, hogy a művészeti ág, miután minden valós és vélt megkötést elvetett és visszatért önmagához, most az anyag kutatását időlegesen lezárva, annak mérlegét megvonva, figyelmét újra a közlés felé fordítja. Talán Szenes Zsuzsa műveiben dokumentálható a legpéldaszerűbben a fentiekben már jelzett folyamat."

Nem tisztem – és nem is vagyok rá hivatott –, hogy e rövid kiállítás-megnyitó keretében a korszak elemzésével, összegzésével foglalkozzam. Szerencsére megteszik ezt mások. Ennek a folyamatnak az is örömteli sajátossága, hogy már a kezdetektől fogva nagy figyelemmel kísérte a bemutató és elemző kritika, színvonalas művészeti írás. A megtestesült műalkotások mellett megmaradt bőséges irodalom és dokumentáció alkalmat ad, és készteti is az új művészeti író generációt arra, hogy távolról visszatekintve elemezze és ítélje meg ennek a művészeti folyamatnak az eredményességét.

Régi, kedves, közeli baráttal vagy ismerőssel hosszú idő múlva újra találkozni mindig nagy élmény és öröm. Az itt kiállított alkotások nekem régi kedves, közeli ismerőseim. Pályám elején egy évtizedet töltöttem velük – sokszor alkotóikkal is –, csaknem napi szoros kapcsolatban. 1968-ban kerültem kezdő muzeológusként a szombathelyi Savaria Múzeumba.

A modern magyar textilmozgalom kezdetét szokás évszámhoz kötni, azaz az Ernst Múzeumbeli Textil falikép '68 című kiállítás évéhez, 1968-hoz. Ekkor mutatkozott be ugyanis először a textilszakma

együtt és más művészeti ágaktól, sőt magától az iparművészettől is elkülönülten. A textilművészek eltökélt és tudatosan tettre kész vezetői azonnal tárgyalásokat kezdtek a Savaria Múzeum akkori igazgatójával és a megye vezetésével a textilesek nagy „szecessziójának" megvalósításáról. 1969-ben azért mutattuk be a szombathelyi múzeumban a Textil falikép '68 kiállítást, mert már egyezség született arról, hogy Szombathely és Vas megye otthont ad a textileseknek.

Azután hihetetlen lendülettel és gyorsasággal bontakoztak ki a textilművészet egymást követő és egymást kiteljesítő eseményei. 1970-ben megnyílt az első Fal- és Tértextil Biennálé, 1973-ban az első Ipari Textilművészeti Biennálé, 1975-ben minitextil-kiállítást rendeztünk, mellyel megszületett a minitextil műfaja is. Vitatható, hogy ebben Londoné vagy Szombathelyé-e az elsőbbség, nagy valószínűséggel a gondolat nálunk fogant meg először. 1976-tól már a művészeti textilbiennálé nemzetközi minitextil szekciója is létrejött. 1975-ben megalapítottuk a Velemi Textilművészeti Alkotóműhelyt, és gyakorlattá vált a biennálékon díjnyertes művészek kőszegi kamarakiállítása. Mindeközben kialakult és gyarapodott a múzeum modern textilművészeti gyűjteménye, és számos sikeres nemzetközi magyar textilbemutató jött létre szerte a világban.

Ez alkalommal is szeretném felhívni a figyelmet a szombathelyi múzeum szerepére – természetesen nem elvitatva a textilművészek tehetségét és elsődleges szerepét, valamint a korszak nyújtotta lehetőségeket, hiszen vidéken találtak otthonra akkoriban más művészeti ágazatok is –, de a múzeum szerepét ugyancsak meghatározónak tartom ebben a folyamatban.

A múzeum mint intézmény feladata, társadalmi szerepe, tevékenységének határai örökös vita témája. Megkockáztatom, a modern világban sokkal nagyobb a múzeumok művészetformáló ereje, mint általában gondolják. A szombathelyi múzeum tudatos formáló ereje is nagyobb volt, mint ahogyan azt az elemzők észlelték vagy észlelik. A fent említett teljes és integrált rendszer nem jöhetett volna létre tudatos múzeumi háttér nélkül. Az sem csupán a forradalmi művészeti lendület és vonzás hatásának tudható be, hogy a textilművészet eseményeivel a korszak szinte minden jeles művészeti írója foglalkozott rendszeresen, sőt folyamatosan. Ez nem volt pusztán spontán folyamat, mai fogalommal élve ezt mi Szombathelyen tudatosan „menedzseltük" a magunk eszközeivel.

Amikor sorsom arra kényszerített, hogy elhagyjam a szombathelyi múzeumot és vele együtt a textilművészetet, könnyes szemmel és szomorú szívvel, idegenül néztem a Budavári palotából elém táruló fenséges látványt, a mélyben zajló, hömpölygő Dunával. Szemem előtt akkor a szombathelyi múzeumpark számomra oly kedves képe lebegett azzal a vastag törzsű fával, amelyre még ma is mindig odaképzelem Szenes Zsuzsa színes gyapjúszálakkal telehímzett gázálarcát, amelyet annak idején a múzeum fotósával ezen a fán megörökítettünk.

Már régóta más munkában lelem örömömet, mégis a sors ajándékának tekintettem, amikor nemrégiben új munkahelyemen, a Szépművészeti Múzeumban az ottlétem óta először megnyílt kiállítás textilkiállítás volt. Sokak csodálatára a Kárpitkiállításon bemutatott műalkotások nem tolakodtak be a múzeum „megszentelt falai" közé, hanem mintha mindig ott lettek volna, természetes eleganciával, magabiztosan, minden szégyenérzet nélkül időztek ott nálunk a reneszánsz freskók, táblaképek, márványszobrok és egyiptomi papirusztekercsek társaságában. A kiállítás végeztével először került a Szépművészeti Múzeum gyűjteményébe modern textil alkotás.

Azzal, amit most mondtam, paradox módon ezt a mostani kiállítást kívántam dicsérni. Az itt látható műtárgyak alkotói azok, akik elindították és végigvitték azt a folyamatot, amelynek eredményeképpen a magyar művészetben a neoavantgárd textilművészet vezető szerepre tett szert. Ennek következtében nem kérdőjelezhetők meg ma már a műfaji határok, s nem tekinthetőek másodrendűnek a textilben gondolt műalkotások. Ma már biztos vagyok benne, hogy volt és van értelme annak a sok munkának és nagy hitnek, amelyet a magyar textilművészek részéről mindig láttam és tapasztaltam, s ami olyan tiszteletre és szeretetre méltóvá teszi őket. Ezen a kiállításon azok a művészek is velünk vannak, akik már többé nem lehetnek közöttünk.

Mihály Mária
főigazgató-helyettes,
Szépművészeti Múzeum

PÉCSI KÉPZŐMŰVÉSZEK KIÁLLÍTÁSA 2001. SZEPTEMBER 20.– OKTÓBER 12.

A kiállítás szerény címe: „Pécsi képzőművészek" kétségkívül megállja a helyét – bár a magam részéről inkább az „Hommage à Baranya"-t tartanám ideillőnek –, de legfeljebb sejtetni engedi azt az immár több, mint három vagy – az itt nem képviselt klasszikus mestereket is tekintetbe véve – még több évtizedes művészi-művészeti, alkotótelepi-mozgalmi, valamint főiskola-egyetemi tudományos munkát, amely ezen „hommage" kiállítás kulturális hátttereként képzelendő el. Ez a kiállítás mindettől a nagyarányú teljesítménytől aligha választható el, még ha ebből itt kétteremnyi egyedi alkotás ad is ízelítőt. Ezt a társadalmi-közösségi-mozgalmi hátteret – úgy hiszem – mindenképpen hangsúlyoznunk kell, az adott korszakban – a művészeti-művészettörténeti szemlélethez híven – ez volt, ez lehetett a művészeti kibontakozás majdhogynem egyedüli, törvényesíthető hajtóereje.

Pécs-Baranya a hatvanas évektől tudvalevően művészetpolitikailag kiemelt helyet, ha nem is élvezett, de kiharcolt magának. Az egyetemek művészeti – ahogy mondják – trendekkel való együttlélegzése itt, ebben a pannon közegben viszonylag szabadabban, termékenyebben érvényesülhetett, mint az ország merevebb szemléletű tájain. Más kérdés, hogy a viszonylagos vagy kevésbé viszonylagos szabadság ellenére – az országos helyzethez hasonlóan – ez a pannon régió sem vonhatta ki magát olyan szellemi, ideológiai, világszemléleti kötöttségek alól, amelyeknek más vonatkozásban éppen ennek a városnak voltak érdemleges hagyományai. Ezeknek ugyanis éppen a hatvanas évek elején-közepén kellett gátat vetni. Csontváry vagy Martyn Ferenc nevének említése talán sejteti, hogy mire gondolok.

Tudnivaló az is, hogy '56 után a magyar (művész)értelmiség legjobbjai jó ideig Nyugat felé fordították tekintetüket, beleértve az eredeti orosz inspirációkat is, felszámolni vélvén azt az elszigeteltséget, illetve tíz évvel korábbi megszakítottságot, amely a bizonyos hagyományokhoz mereven ragaszkodó magyar művészetet korábban jellemezte. Így indult meg az a valóban heroikus vállalkozás, amelynek Baranyára koncentráltan itt dióhéjban szemlélői lehetünk. A kiállítás szervezői-rendezői – úgy gondolom – egy főbb pontjaira koncentrált fejlődési vonal következetes megjelenítését tartották szem előtt,

kiemelkedő művész egyéniségek, művek bevonásával. Ez a linearitás a látványtól való fokozatos eltávolodástól a kreatív nonfiguráció-ig-absztrakcióig ível, miközben művésztől függően fel-felsejlik akár a természeti forma átértelmezése, akár mitológiai téma bevonása az együttesbe, kiegészítve egy-egy, a „műalkotás" mibenlétét értelmét-értelmezhetőségét megkérdőjelező művészi gesztussal. Úgy hiszem, sikerült érzékeltetni egy-egy, a régióhoz kötődő klasszikus mester továbbélő nemes hagyományát, „szellemujját" is.

Ha már a „természet" fogalma elhangzott részemről, hadd tegyek egy személyes észrevételt. A művész akár festő, akár szobrász, anyaggal dolgozik, de a szobrász kötődése a „természethez" mint olyanhoz kettős értelmű. Egyrészt mint természetes anyaghoz, másrészt mint a valamilyen módon a természeti-emberi miliőben látható – érzékelhető – rá vonatkoztatható formához. Ebben az értelmezésben a kiállítás plasztikai anyaga igencsak gondolatgazdagnak, impozánsnak, vizuális és taktilis örömet keltőnek mondható. A festészet szemet igéző, analitikus és kreatív jellegét kiegészítően, a természetes anyag és választékos megmunkáltsága emelkedett nemességét sugallja.

Summa summarum, a kiállításért egészében köszönet a pannon Pécsnek – Baranyának!

Mezei Ottó
művészettörténész

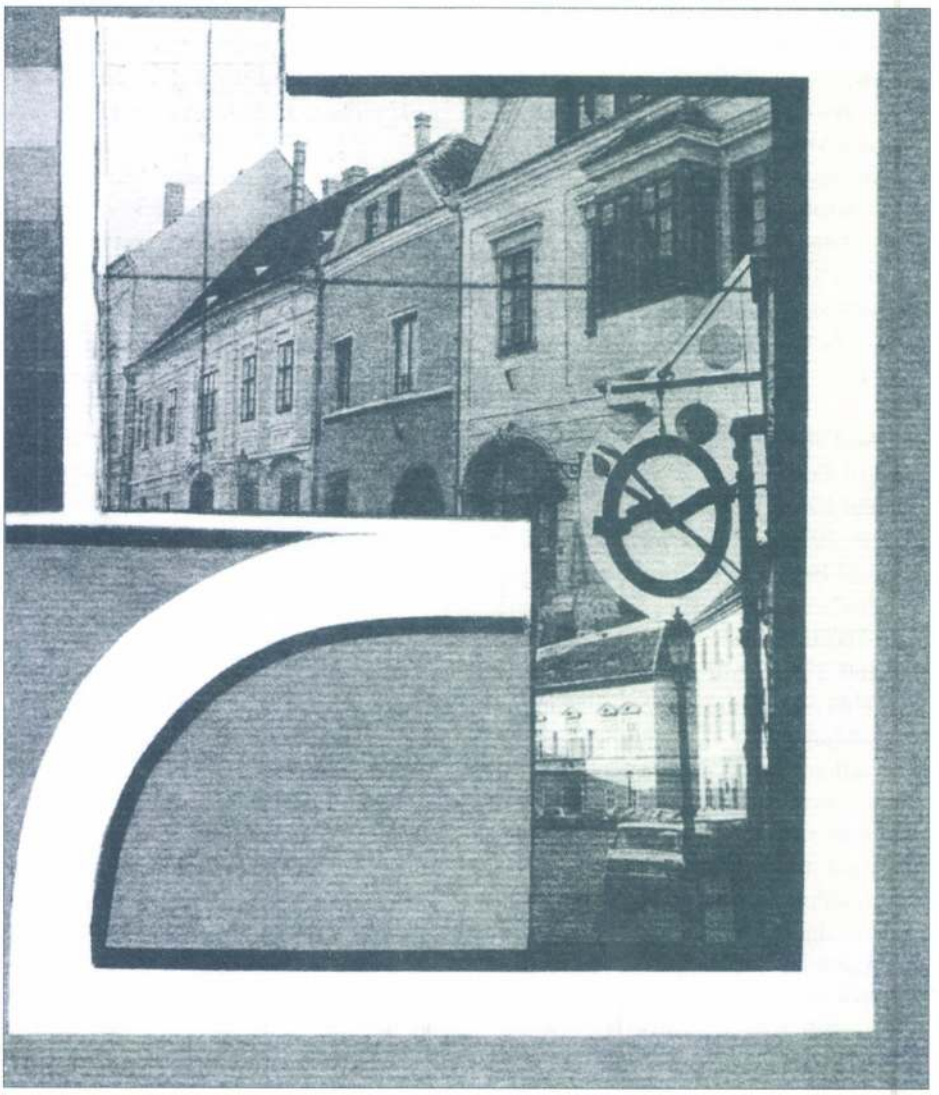

AZ INTERDISZCIPLINÁRIS SZAKOSZTÁLY BESZÁMOLÓJA

Szakosztályunk, valamint a Szín és Fény Nemzetközi Alapítvány közös kiállítás-sorozata folytatódott, ezúttal Győrben rendeztük meg, „A város vizuális arca" címmel.

A kiállítást és kapcsolódó rendezvényét a Győri Városi Művészeti Múzeum képtára fogadta be (Király u. 17., Eszterházy-palota)

Az 56 tablóból álló kiállítás gyönyörű helyen mutatkozott be a téglaboltozatú, „többhajós" pincében. (A szépségért meg kellett fizetni: a pince páratartalma magas volt, ezért a kiállítás csak 12 napig volt nyitva.) Természetesen most is voltak előadások, május 25-én 10 órától, a kiállítás 25-én 16 órakor nyílt meg.

Az előadássor levezető elnöke Németh Iván, Győr főépítésze volt. Az előadások sorrendben: Miskei László: A színes környezettervezés a vizuális kultúrában; N. Mészáros Júlia: Győr nevezetes műemlékei; Winkler Gábor: Műemléki környezet és a szín; Tárkányi Sándor: Színek és formák a modern építészetben; Tilless Béla: A környezettervezés elvi alapjai; Dr. Nemcsics Antal: Színdinamikai tervezés a Coloroid színrendszerre; Rozsovits Ildikó: A színdinamikai tervezés lehetőségei, eszközei; Solti László: Színmegvalósítás a KEIM festékrendszerrel.

Köszönet illeti a kiállítás befogadásáért, az előadásokkal kapcsolatos szervezőmunkáért és az értékes előadásáért N. Mészáros Júlia igazgatónőt, aki egyben szakosztályunknak is tagja.

Hosszú és alapos készülés előzte meg a Székházunkban (Andrássy út 6.) október 18.–november 8-ig tartó, „Köztereink tárgykultúrája és a színes környezet" c. kiállítást és 26-án a konferenciát. A kiállítás a hely méretei miatt csak egy szűk keresztmetszetet adhatott a meglévő (és bővítésre váró) anyagból, most csak 25 tablót tudtunk bemutatni.

A konferencia bevezető előadásában Dr. Szaló Péter helyettes államtitkár (FVM) különösen aktuálisnak, szükségesnek és fontosnak tartotta azokat a törekvéseket, melyeknek egy része a konferencia folyamán megnyilvánult.

Az előadások sora 3 blokkba szerveződött. Mindhárom részben az építészekkel való közös gondolkodás különféle aspektusait világították meg az előadók, néhány esetben – ezen is túl – a mai kor alapproblémáit is feszegetve. Különös érdeklődés kísérte a két nagyszabású kulturális létesítményről szóló ismertetéseket. Az egyszerű felsorolás is sokat elárul a konferencia tematikáinak szélességéről és mélységéről. (lásd: Meghívó/program) A konferenciáról kiadványt készítünk.

A konferenciát támogatta az NKA, a NKÖ Minisztériuma, az OM Kutatásfejlesztési Alapprogram Igazgatósága, valamint a Szín és Fény Nemzetközi Alapít-

vány. Ez is elősegítette, hogy a Szövetség életében először sikerült az építészekkel olyan közös platformot létrehozni, mely a jövőt illetően igen biztató mindkét fél számára. A hallgatók, illetve résztvevők közül néhányan kissé soknak találták a „kínálatot". Ez nem volt véletlen, mert ez alkalommal mintegy ízelítőt kínáltunk, melyből a későbbiekben egy-egy témát vagy problémát kiemelve, elmélyült és alapos előadásokkal szeretnénk feltárni a továbblépés vagy megoldás lehetőségeit.

Most stratégiánk első fázisa: az interdiszciplináris szemlélet és működés megismertetése és elfogadtatása, úgy tűnik, nem volt sikertelen.

Tilless Béla
szakosztályvezető

KÖZTEREINK TÁRGYKULTÚRÁJA ÉS A SZÍNES KÖRNYEZET

2001. október 26.

10.00 – 10.10 Köszöntő
Dr. Ernyey Gyula, a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének elnöke

10.10 – 10.30 Bevezető előadás
Dr. Szaló Péter, az FVM területfejlesztési helyettes államtitkára

10.30 – 10.50 A tárgyak és az építészeti tér – elvek és gyakorlat
Weiler Árpád, a Magyar Építész Szövetség elnöke

10.50 – 10.10 Környezetünk tárgykultúrája
Dr. Ernyey Gyula, a MKISZ elnöke

11.10 – 11.30 Iparművészeti alkotások az épített környezetben
Dvorszky Hedvig művészettörténész

11.30 – 11.50 Az utca művészete – plakát és utcakép
Molnár Kálmán egyetemi tanár

11.50 – 12.10 A színes város
Dr. Nemcsics Antal egyetemi tanár, festőművész

Ebédszünet

13.30 – 13.50 Városszerkezet és vizuális arculat
Dr. Meggyesi Tamás egyetemi tanár, építészmérnök

13.50 – 14.10 A város alakítása
Beke Te. István építész

14.10 – 14.30 Egy kulturális komplexum – a Millenáris – Takács Ákos építész

14.30 – 14.50 Műalkotások és a kiállítási tér – egy kortárs múzeum koncepciója
Zoboki Gábor építész

Kávészünet

15.10 – 15.30 A színes környezettervezés helye a vizuális kultúrában – Miskei László az MKISZ alelnöke, festő

15.30 – 15.50 A környezettervezés elvi alapjai
Tilless Béla, az MKISZ Interdiszciplináris szakosztály vezetője, képzőművész

15.50 – 16.10 A tervezett forma az építészeti térben
Lelkes Péter ipari formatervező

16.10 – 16.30 Pszichofizikai hatások az építészeti térben
Kapy Jenő főiskolai tanár, építész

16.30 – 16.50 Környezetkultúránk intézményei
Keszthelyi Ferencné, a Képző- és Iparművészeti Lektorátus igazgatója

16.50 – 17.10 Fővárosi tapasztalatok
Zsigmond Attila, a Budapest Galéria igazgatója

HOMLOKZAT – KELECSÉNYI CSILLA KIÁLLÍTÁSA
A HELSINKI MAGYAR KULTURÁLIS ÉS TUDOMÁNYOS KÖZPONTBAN 2001. IX. 19.–X. 24.

Hölgyeim és uraim!

MICHELANGELO írta egy szépséges szonettjében:

„Az ok meghódol itt okozatának,
s a természet fölött győz a művészet,
Tudom, mert szobraim adják az érvet,
hogy a műnek a halál s idő nem árthat."

Az elmúlt idők művészettörténeti irodalmának egy részét áttekintve néhány esetleges gondolatra jutottam:

A művészettörténet módszere természetszerű része az uralkodó intellektuális szemléletnek, az egymás utáni korszakok problémáinak és érdeklődésének. Mindig azok az eszmék kerülnek előtérbe, amelyeket az illető generáció a legfontosabbnak tart.

A francia romantikusok körében született meg a l'art pour l'art doktrínája, és a 19. sz. közepén terjesztették azok a költők és írók, akik hittek az „örök" és „abszolút" értékekben, melyek függetlenek egy kor eszméitől.

A bécsi művészettörténeti iskola a 20. sz. elején, a műalkotásokat egy stilisztikai fejlődési vonal mentén helyezte el, és oly hangsúlyt kapott náluk az evolúció folytonossága, hogy különös alapossággal szemlélték a fordulópontokat és az ún. „hanyatlás korszakait" (mint a hellénizmust, a manierizmust, a barokkot – a művészettörténet által korábban nem kedvelt periódusokat).

A bécsi iskola tudósai rendkívül pontos formai elemzéseket végeztek, és ezeket kombinálták a tematikus vonások elemzésével. Magát a „Kunstwollen" fogalmát, azaz a „művészet akarást" az emberi szellem részeként fogták fel s ennek köszönhetjük megközelítéseik átfogó jellegét.

Aby Warburg továbblépett, és megvizsgálta a műalkotás társadalmi környezete és gyakorlati célja közötti szoros összefüggést.

A művészet társadalmi funkciójával foglalkozva Herbert Read feltárta egy adott kor társadalmi formái és képzőművészeti formái közötti kapcsolat általános természetét.

Ha ily módon a stílusok különbségének és a stilisztikai evolúcióknak a megértése kedvéért el is ismerjük a társadalmi fejlődés és a különféle világnézeti típusok jelentőségét, azért még természetesen nem becsüljük le a formai elemeket és nem gyönyörködünk bennük kevésbé.

A művészettörténet a történelem egy darabja, s a művészettörténész feladata, hogy a műalkotást a saját történelmi előzményeinek fényében igyekezzék megérteni és megmagyarázni. S ezzel eljutottunk a mai magyar szobrászati kiállításhoz.

A korábbi művészettörténeti iskolák hagyományát követve könnyű dolgunk kellene, hogy legyen az alkotások interpretálását illetően. Hogy ez nem így van – azt tudjuk már egy ideje.

Talán „hanyatló korszakban" élünk, s a romantikus l'art pour l'art sem alkalmazható oly meggyőzően korunkban.

Addig, amíg a Willendorffi Vénusztól kezdődően az egyiptomi, antik, középkori majd újkori stílusokon keresztül a változás, az evolúció ellenére is egyfajta állandóságnak (legalábbis egy emberöltő értelmében vett állandóságnak) lehettünk tanúi, addig a II. világháború után szédületes gyorsasággal váltották egymást a stílusirányzatok. Ezen legújabbkori dinamikus fejlődés az elmúlt két évtizedben kiszélesedett, és a neoeklekticizmus zászlaja alatt lehetőséget nyújtott minden korábbi stílus legitimizálására. Ennek vagyunk most a kellős közepén.

Ennek megfelelően az irányzatok és a műfajok bámulatos sokaságával találkozhatunk itt: a hagyományos, figurális, klasszikusnak mondható alkotásoktól az avantgárd megfogalmazásokon keresztül az egyéni utat választó háromdimenziós tárgyakig.

A tematika: Fű-fa-virág meglehetősen szabad alkotólehetőséget teremtett, mely egyszersmind inspiratívan hatott a művészekre. A témát itt a hely is indokolta – mindenki maga döntheti el, mennyire sikeresen.

A tárlat törzsanyaga új, most első alkalommal kerül a közönség elé. A válogatást a szakosztály vezetősége által felkért, az esztétikai és kvalitás szempontokat mérlegelő szakértő zsűri végezte. Mintegy 80 művész másfél száz alkotását csodálhatjuk meg.

A szakma és a közönség egyaránt igényli az ilyen teljesnek mondható bemutatót: itt tájékozódhat ugyanis legjobban, hogy mi van és mi lesz, mit csinálnak a régiek, és mit hoznak az újak. Ilyen tárlatok előzik meg a későbbi, szűkebb keresztmetszetű bemutatókat, ahol tematikus vagy stílus csoportosításban jelennek meg az alkotások. Ez a sokrétűség gazdagságot tükröz, ugyanakkor a rendező rémálma.

Csíkvári Péter művész úr irigylésre méltó rátermettséggel és empátiával rendezte el a szobrokat. Munkáját még a pazar architektúra is nehezítette, mely ugyanakkor méltó keretet nyújt a tárlatnak.

A kiállítást a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének Szobrász Szakosztálya szervezte, Szanyi Péter lelkes vezetésével.

Tiszteletre méltó a Mezőgazdasági Múzeum törekvése, hogy állandó programjai közé felvette a képzőművészetet. A múzeum vezetése mellett ebben a legfőbb érdem a Közművelődési Főosztály nyugalmazott, de máig aktív vezetőjét, Molnár Annát, Pannikát illeti a dicséret. Neki köszönhető az az évtizedes hagyomány, amelyre visszatekinthetnek ezek a kiállítások s az ő sikere is lesz, ha a szervezőkkel közösen megvalósul az az álom, hogy biennáléként folytatódjon az itt megkezdett bemutatkozás. Ehhez sok sikert kívánok!

Barkóczi István
művészettörténész

◆ ◆ ◆

FŰ FA VIRÁG

A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége szobrászszakosztályának kiállítása a budapesti Mezőgazdasági Múzeumban.

2001 novemberében és decemberében a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége szobrászszakosztálya a budapesti Mezőgazdasági Múzeumban mutatta be a fű fa virág című tematikus, a szakosztály tagjai számára nyílt beadású rendszerben megrendezett kiállítását. A tárlatra beadható műveknek sem műfaji, sem technikai, sem méretbeli megkötöttsége nem volt, illetve csupán a kiállítási körülmények között való mozgathatóság, szállíthatóság feltétele egységesítette az anyagot úgy, hogy ez a laza vezérelv csupán a monumentális vagy a szabad térbe komponált, nagyméretű alkotásokat zárta ki ezúttal a kiállítható művek köréből.

Hasonlóképpen a lehetőségeket tágan értelmező válogatási, illetve kiállításszer-

vezési elveket tükrözött a kiállítás felhívásában közzétett tematika, amelynek szellemes megválasztása és megnevezése olyan tág tartalmi köröket nyitott meg, illetve hagyott nyitva a kiállításra jelentkezők, a kiállítók előtt, amely tulajdonképpen minden bemutatni szándékozott művet felölelhetett. Mindemellett – a hely szelleméből vagy karakteréből eredően is – kitapintható volt a tematika konkrét, a természet elemeit és jelenségeit, hangsúlyozottan a növényvilágot a szobrászati érdeklődés fókuszába helyező szobrászati szándék jelenléte, amely végül számos kompozícióban kiemelődött. Vagyis elmondható: ezúttal a tematika, a tárgyválasztás valóban ösztönzött és integrált, mintsem korlátozott és kizárt. És ugyanígy: egységesítő ereje nem teremtett egyhangúságot, nem okozott ismétlődéseket.

Meg kell emlékezni arról is, hogy a nyílt beadású anyag – minden művész három alkotással, illetve sorozatművel jelentkezhetett – pályázati rendszerben kapta meg végső, kiállítási kollekcióvá alakított összetételét. A beadott műveket a szakosztály vezetősége által felkért, szobrászművészekből és művészettörténészekből alakult szakértői zsűri válogatta. A művészenként beadott egy, kettő, illetve három alkotást, az esetenként sorozatokká rendezett több műegyedet is felölelő munkákat a zsűri – kizárólagosan kvalitásszempontokat mérlegelve és érvényesítve – válogatta, s így alakult ki a csaknem száz szobrász százkilencvennél több munkáját felsorakoztató kiállítás.

Mindenképpen mérlegelendő tényező – mert átfogó, a szobrász szakmát megmozgató csoportos kiállításról van, volt szó – a tárlat időpontja, s ugyanígy nem hagyható figyelmen kívül a tárlatot meghatározó előzmények sora sem. Így fontos körülmény, hogy 2001-ben több nagyszabású szobrászati kiállítást rendezett a szakma: a Műcsarnokban a millenniumi kiállítássorozat részeként a Szobrászaton innen és túl címmel volt a kortárs szobrászatot felvonultató bemutató, míg Pécsett az Országos Kisplasztikai Biennálé, Sopronban az Országos Érembiennálé sorozatának újabb fejezetére került sor. Mindemellett a millenniumi szoborállítások, emlékműavatások is számos feladatot adtak a kortárs magyar szobrászat alkotóinak, így tulajdonképpen meglepőnek is ítélhető a kezdeményezés maga, mint ahogy meglepő volt a résztvevők aktivitása, nagy részvételi aránya is. Az is megfigyelhető volt, hogy viszonylag kevés, elenyésző számú volt a más, korábbi kiállításról már ismert, ismételten nyilvánosságot kapott munka: zömében új, ismeretlen alkotásokból fűződött fel a Mezőgazdasági Múzeum emeleti teremsorában bemutatott kiállítási együttes.

A kiállítók névsorát áttekintve konstatálhatta a látogató, hogy elsősorban a középgeneráció kiállítása volt a fű fa virág tárlat: néhány idősebb mester fellépése mellett viszonylag kevesen képviselték a fiatalokat, a pályakezdőket – de ennek hátterében természetesen nem művészeti, hanem szervezeti szempontok által meghatározott szövetségi-strukturális kérdések húzódnak meg.

Egy csaknem száz művész alkotásait felvonultató kiállítás anyagát – még ha tematikus kiállításról is van szó – szükségszerűen a változatosság, a sokrétűség uralja. Ez mind a műformákra, mind az alkalmazott anyagokra és technikákra és a szobrászati kifejezés módozataira, az alkotói szemléletre is érvényes. Túlnyomórészt kisplasztika, de számos dombormű, plakett és érem is jelezte a tér-birtokbavétel hagyományos lehetőségeit, de a kisplasztikák mellett az ún. kisszobor, a középméretű plasztika uralta a kiállítást. Emellett volt a fű fa virág tárlatnak egy miniatűr, vagy inkább „marokszobor" ágazata is, amelyben a kisméretű alkotások kaptak bemutatóteret egy rendkívül izgalmas, bensőséges plasztikai terrénumot fedeztetve fel a befogadókkal. Hagyományos módon posztamensre, vagy alacsonyan, a padlózatra (és tárlóba) helyezett művek mellett néhány assemblage, objekt, tárgyszobor, installációként, illetve térberendezésként megjelenő mű is helyet kapott az együttesben, de a tárlat törzsanyagát a tradicionális térszervezés szellemében, a tradicionális szobrászati tárgyformálás metódusaival létrehozott és a hagyományos mű-pozícióba helyezett kompozíció alkotta. Az anyagok – és az anyagok által meghatározott technikák – áttekintésekor regisztrálható volt, hogy a különböző fémek – kiemelten természetesen a bronz – mellett a fa, a kő, a műanyag, az üveg, a papír, a beton, a terrakotta is jelen volt – és egy műben különleges műalkotó elemként kapott szerepet a méz –, s e sokszínű matériakínálatból ezúttal a fa dominanciája volt konstatálható, amely nemegyszer festett anyagként, máskor pszeudo faként jelent meg.

A tárlat stilisztikai megosztottsága a közelmúlt periódusának kiállításain érzékelhető tendenciával szemben kiegyensúlyozottságot tükrözött: míg korábban általában a figuratív megfogalmazások már-már teljesen háttérbe szorultak – például Pécsen, az Országos Kisplasztikai Biennálén –, itt a konkrét és az elvont, az ábrázoló és a nonfiguratív kompozíciók – az arányokat tekintve – egyensúlyba kerültek, vagy mintha az emberalak- és természetidézések mellett most az elvont, a konceptuális indíttatású munkák lettek voltak gyengébben képviselve. Mindebből természetesen messzemenő következtetések nem vonhatók le, csupán a jelenség regisztrálható. Amiként jelenség szinten észrevételezhető az is, hogy a műkreációs szellem és gyakorlat hol a leképező, hol a dekoratív, hol a jelszerű, a jelentésközpontú, máskor a szimbolizációs, a metaforikus vagy konceptuális műalakítási szándékokat erősítette fel.

Általánosságban elmondható: a kortárs magyar szobrászatban nem hozott nóvumokat, nem jelzett új irányokat, eddig ismeretlen jelenségeket ez a kiállítás: egy, a látogatókat, a befogadókat színvonalas, de alapvetően a klasszikus plasztikai hagyományt tisztelő műegyüttessel fogadó, a korszak szobrászatának helyzetét visszafogottan és viszonylag pontosan feltáró, reprezentáló kollekciót alkotott a fű fa virág műegyüttes. A csaknem kétszáz munkát felsorakoztató kiállítás révén – amelynek anyagában kimagasló jelentőségű, egy-egy életmű, munkásság keretein, dimenzióin messze túlmutató alkotások is szerepeltek – az ezredforduló szobrászata által vizsgált és feldolgozott természet-kép körvonalazódott úgy, hogy számtalan apró részlet, összetevő is szervesen kapcsolódott e kimeríthetetlen és teljeskörűen feldolgozhatatlan, a tárlat által is igazolt inspiratív művészetforráshoz.

Wehner Tibor
művészettörténész

A SZAKOSZTÁLYOK PROGRAMJAI 2002-BEN

TEXTILSZAKOSZTÁLY

2002. február 5-én, kedden 17 órakor nyílik a Textilmúzeumban (1036 Bp., Lajos u. 138.) az IGEN-NEM című Jacquard kiállítás.

Március 30–31-én Szabadtéri Zászló kiállítás lesz a Ráday utcában a PlainArt Kortárs Művészeti Fesztiválon.

A nyár folyamán a Textil Biennálék múltjának áttekintő bemutatására kerül sor a Szombathelyi Képtárban.

Októberben Kortárs Iparművészeti Kiállítást rendeznek Olaszországban (a magyar művészet bemutatkozása rendezvénysorozat részeként). A Textilművészeti kiállítás kurátora Baráth Hajnal textilművész.

Október végén, november elején a Kecskeméti Textilművészeti Alkotóműhely jubileumi kiállítását tervezzük az Árkád Galériában, Sulyok Gabinak az Alkotóműhelyről készített kitűnő portré- és dokumentumfilmjeinek bemutatásával egybekötve.

Decemberben hagyományosan KÉZ-MŰ Kortárs Iparművészeti Vásár az Iparművészeti Múzeumban.

A Textilszakosztály továbbra is havi rendszerességgel találkozik a székházban, minden hónap második szerdáján 14 órakor.

2002 első szakosztályülése február 13-án, szerdán 14 órakor lesz.

Baráth Hajnal
szakosztályvezető

ÖTVÖSSZAKOSZTÁLY

Március 15.–április 28. között „Kortárs Magyar Ötvösművészet, 2002" címmel lesz kiállításunk Kecskeméten a Cifra Palotában.

Június 23.–augusztus 19. között a Zsámbéki Nyári Színház és Fesztivál kiemelt rendezvényeként ötvöskiállításra nyílik lehetőségünk – hogy ezzel élünk-e, azt majd közösen döntjük el, legközelebbi szakosztályülésünkön.

Szeptemberben ötvösművészek kiállítását várják Ráckevén a Savoyai Kastélyban.

Szeptember második felében „Az Ötvösművészet pompája az építészetben" címmel szervez kiállítást Bakonyvári Ágnes az Erdős Renée Házban.

Ez az éves programlehetőség igen gazdag, és csak a tagok aktív részvételével valósítható meg!

Katona Katalin
szakosztályvezető

IPARI FORMATERVEZŐK TÁRSASÁGA

Ebben az évben 25 éves a Zsennyei Műhely. Ebből az alkalomból Jubileumi Műhelyt kívánunk szervezni és rendezni.

Tervezzük a székházban klubestsorozat beindítását, melynek programja jelenleg kidolgozás alatt van.

A szakosztály új vezetőt választott Jahoda Ernő István személyében

ÜVEGSZAKOSZTÁLY

Miután 2001. október 26-án, öt év passzivitás után végre újjáalakultunk, vezetőséget választottunk, most lelkesen vetjük bele magunkat a 2002. év lehetőségeibe.

Bár léteznek más üveges egyesületek is, szeretnénk velük harmonizálva, békésen (!), de sokkal demokratikusabban szolgálni a magunk érdekeit.

A 2002-es év programjai persze nagyrészt függenek majd a megnyerhető anyagi támogatásoktól, de a szakmát összekovácsolandó, gyakrabban találkozunk majd a szövetség Andrássy úti termeiben is.

2002-ben pályázatot írunk ki a tagság körében saját szakmai díjunk elkészítésére, ÜVEGCIPŐ és ÜVEGBAKANCS elnevezéssel.

Nyár végén, kora ősszel 3-4 napos ERDÉLYI KÖRUTAZÁST szeretnénk szervezni az ottani üveggyárak meglátogatására. Reméljük, összejön ez a jó hangulatú szakmai út, a régi közös utak felidézéseként, újabb hagyományt teremtve.

Szeptemberben – értesüléseink szerint – a szakma néhány tagja kiállít majd a minisztérium által szerveződött Római Kiállításon. Esetleg többen is csatlakozhatnánk hozzájuk...(?)

Szeptember 8-tól egy hónapig átfogó, KORTÁRS KIÁLLÍTÁS lesz a Tihanyi Bencés Apátság Lapidáriumában, melynek reményeink szerint katalógusa is lesz, illetve itt osztjuk ki majd a szakma, valamint a közönség által megszavazott díjakat is.

Ezzel nagyjából párhuzamosan lehetőséget kaptunk arra, hogy a szövetség reprezentatív termeiben és technikai feltételeivel egy kisebb „konferenciát" tarthassunk: „Üvegrestaurálás és rekonstrukció" címmel, ahol dokumentációkat állíthatunk majd ki, illetve előadásokat tarthatnak a kollégák a meghívott érdeklődőknek.

Végül az év végére és a karácsonyra is kell gondolnunk! Ezzel kapcsolatban majd a január végén összehívandó gyűlés keretében fog a tagság dönteni.

AKTÍV RÉSZVÉTELT, SEGÍTSÉGET, ÖTLETEKET SZÍVESEN FOGADUNK!

Az újjáalakult szakosztály
vezetősége

FESTŐSZAKOSZTÁLY

Január 25.–február 10. kiállítás az Újpest Galériában, kurátor: Kis Sándor Lajos

Március 14-től kiállítás a Millenniumi Szalonban, kurátor: Nagy Sándor Zoltán

Májusban „Őszikék" címmel idős festőművészek kiállítása a Pataky Galériában, kurátor: Mészáros István

Júniusban kiállítás Szekszárdon a Művészetek Házában, kurátor: Serényi H. Zsigmond

Augusztus 22-től „Figurativitás és nonfigurativitás párbeszéde" címmel kiállítás az Újlipótvárosi Klubgalériában, kurátor: ifj. Durkó Zsolt.

November 6–24-ig kiállítás a Vigadó Galériában, „Árnyékban" címmel, kurátor: Kis Sándor Lajos.

November 29.–2003. február 3. között kiállítás Dunaszerdahelyen a Kortárs Magyar Galériában, kurátor: Dréher János

Kis Sándor Lajos
szakosztályvezető

SZOBRÁSZSZAKOSZTÁLY

A Nagy Szobrászkatalógus megjelenése!

ÉREMSZAKOSZTÁLY

Nyáron a XIII. Soproni Érembiennálé díjazottjainak kiállítása Sopronban, a Lábas Házban.

A nyár folyamán FIDEM Nemzetközi Éremkiállítás Párizsban.

Az Érem Katalógus befejezése.

Ezúton is kérek minden érmészt, aki még nem adta le portréját és éremfotóját, valamint adatait Csíkvári Péternek, illetve nem szerepelt a Lajos utcai kiállításokon, sürgősen pótolja mulasztását, ha szerepelni akar az Érem Katalógusban!

Ligeti Erika
titoknok

KERÁMIASZAKOSZTÁLY

Március: Pécsi Kerámia Biennálé

Május: Tér-Forma építészeti és szabadtéri kerámia kiállítás – Gödöllő, Királyi Kastély

Június: Építőművészet – Díszítőművészet – Laczkó Dezső Múzeum, Veszprém

Szeptember: V. Vásárhelyi Kerámia Szimpózium – „A motívum útja"

Október: Szimpózium a kecskeméti Nemzetközi kerámia Stúdióban

XIII. Őszi Kerámia Tárlat – Olaf Palme Ház

December: KÉZ-MŰ iparművészeti kiállítás és vásár az Iparművészeti Múzeumban

Beszámoló kiállítások:

az Árkád Galériában:

márciusban a IV. Vásárhelyi kerámia Szimpózium TOTEM című kiállítása,

októberben a 2001 évi Kecskeméti Nemzetközi Kerámia Stúdió Szimpózium beszámoló kiállítása

a Tornyay János Múzeumban, Hódmezővásárhelyen:

decemberben „A motívum útja" szimpózium beszámoló kiállítása

Pannonhalmi Zsuzsa
szakosztályvezető

INTERDISZCIPLINÁRIS SZAKOSZTÁLY

Április: A város vizuális arca – Színes város-, vendégkiállítás és workshop Prágában

Május: A város vizuális arca nagy, összefoglaló kiállítás Genovában, a magyar Konzulátuson

BELSŐÉPÍTÉSZ SZAKOSZTÁLY

„A 60-as, 70-es, 80-as évek belsőépítészete" című emlékező sorozat megrendezését tervezzük a szövetség székházában.

SZÁMÍTÓGÉPES SZAKOSZTÁLY

Művésztelep Kecskeméten június második felében vagy novemberben.

Április 30.–május 23. között kiállítás a Csepel Galériában – válogatás az elmúlt 5 év művésztelepi terméséből.

TERVEZŐGRAFIKUS-SZAKOSZTÁLY

XIII. Békéscsabai Tervező Grafikai Biennálé! 2002. június 8.–július 28.

Beadás: április 15–16-án a szövetség székházában 10–16 óráig

Zsűrizés: április 22-én.

Kizsűrizett alkotások visszaadása: április 23-án, 10–16 óráig

Sajtótájékoztató a szövetség székházában várhatóan május végén, június elején lesz.

Molnár Kálmán
szakosztályvezető

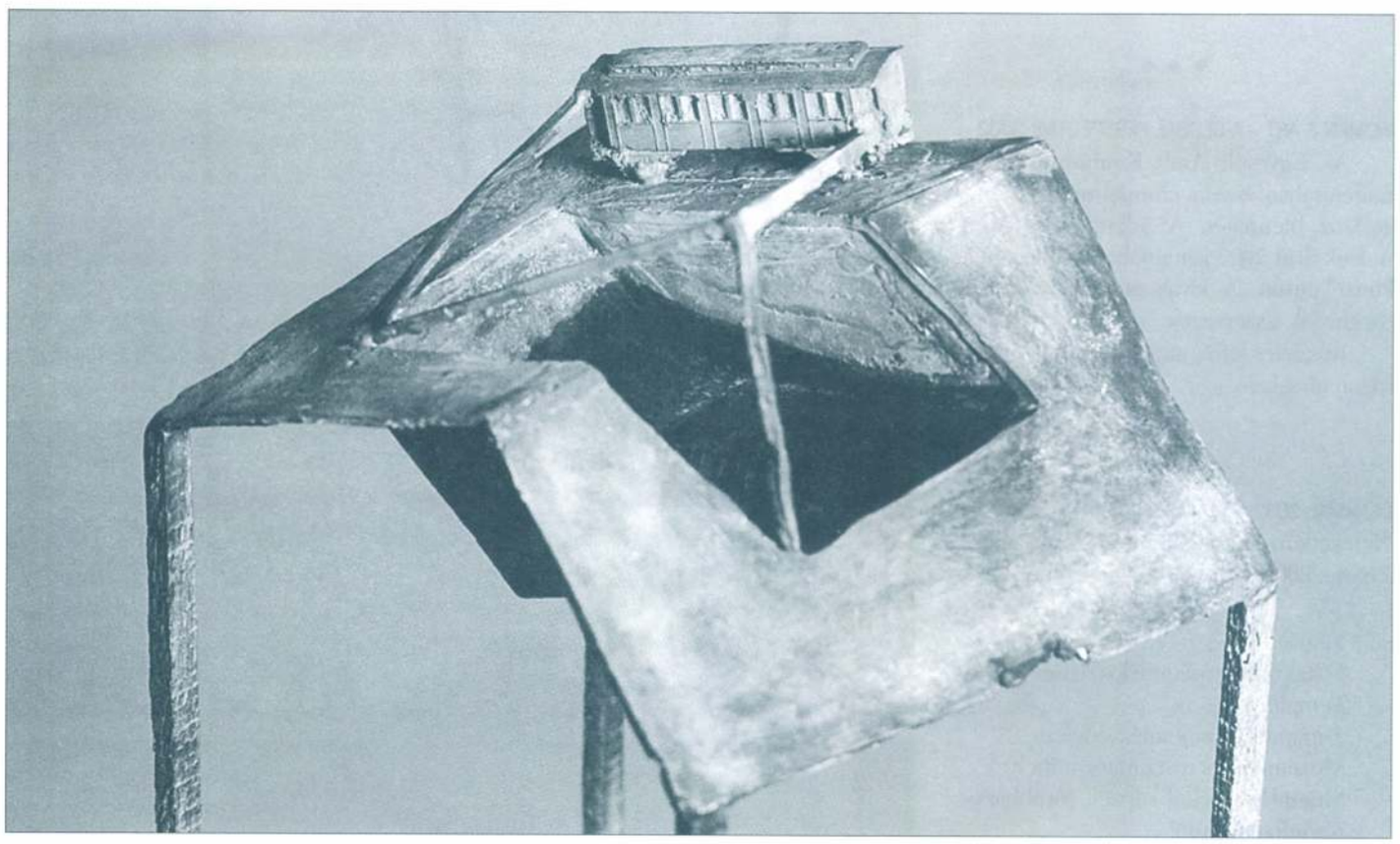

PÁLYÁZATOK

Az **AQUA STÚDIÓ** a múlt század hangulatát idéző fürdőszobai és konyhai kerámiák gyártásával és forgalmazásával foglalkozik. Új termékkel, a tárgyakhoz illő csempékkel bővítjük kínálatunkat. Kétféle alapszínre, 25-30 féle adott mintacsaláddal dolgozunk.

Olyan számítógépes gyakorlattal is rendelkező pályázók jelentkezését várjuk, akik szeretik a századforduló hangulatát és stílusát.

A pályázat: adott szín- és mintaválaszték felhasználásával a tárgyainkhoz illő fürdőszobai és konyhai burkolattervek, vázlatok, látványtervek elkészítése. Pályázónként minimum 10 tervet szeretnénk kiválasztani.

I. hely: 100 000 Ft
II. hely: 50 000 Ft
III. hely: 25 000 Ft.

Cégünk a legötletesebb, leginkább az elképzeléseinkhez illő pályázókkal hosszú távú együttműködési szerződést kötne, ösztöndíj fizetése mellett.

Részletes információ: Dr. Hontvári Ilona Tel.: 266-0213, 266-0211, M.: 06-70-213-8218

Bemutatótermünk: Budapest, V. ker., Váci utca sarok, Terra Center

◆ ◆ ◆

WOMAN & ART – A GLOBAL PERSPECTIVE 2002

Az Egyesült Arab Emirátusok 2002 márciusában ezzel a címmel rendez nemzetközi biennálét. A jelentkezést és a művek diáit 2002 januárjában kell leadni a konzulátuson. A kiválasztott művészeket meghívják a szervezők.

Részletes kiírás angol nyelven a titkárságon olvasható.

◆ ◆ ◆

DENKMAL 2002

Nemzetközi Műemlékvédelmi Szakkiállítás
Lipcse, 2002. október 30.–november 2.

Témák:
Fiatalok és a műemlékvédelem
Templomok
Turizmus és műemlékvédelem
Múzeumok és restaurátorműhelyek
Műemlékvédelmi képzés, továbbképzés/info-centrum
Műemlékbörze

A rendezvényen kiállítóként és látogatóként egyaránt részt lehet venni. További részletekért hívni lehet: Pálinkás Mariannát Tel.: 302-7525/133 m és Seifert Ibolyát (120-as mellék).

Részletes német nyelvű kiírás és további részletek a titkárságon.

◆ ◆ ◆

IWCAT

2002. július 20.–augusztus 26.
Kerámia workshop
Költsége: 100 000 yen, plusz utazási és ebédköltség. Elhelyezés családoknál. Részletes angol nyelvű kiírás a titkárságon

MŰVÉSZETI ÖSZTÖNDÍJAK

Derkovits Gyula Képzőművészeti Ösztöndíj
Beadás: 2002. február 15.
Pályázati korhatár: 35 év

Kozma Lajos Kézműves Iparművészeti Ösztöndíj
Beadás: 2002. január 28.
Pályázati korhatár: 35 év

Kállai Ernő művészettörténészi-műkritikusi ösztöndíj
Beadás: 2002. január 22.
Pályázati korhatár: 40 év

A pályázatokat a Képző- és Iparművészeti Lektorátusra kell benyújtani (1014 Budapest, Úri u. 54–56. T.: 3567-444)

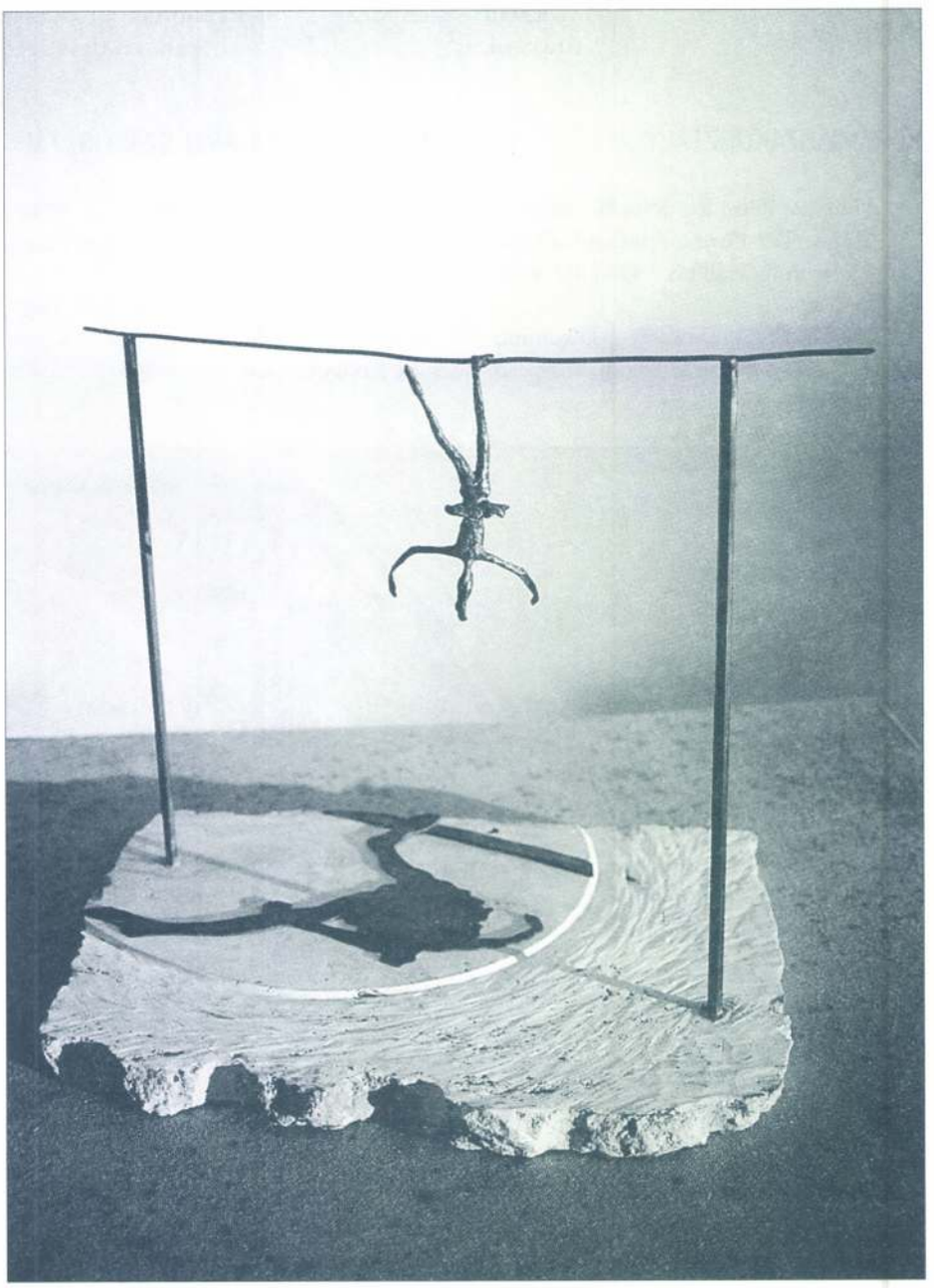

Moholy-Nagy László formatervezési ösztöndíj

Beadás: 2002. február 11.

Pályázati korhatár 35 év

A pályázatokat a Magyar Szabadalmi Hivatal, Ipari Formatervezési és Ergonómiai Tanács Irodájába kell benyújtani (1054 Budapest, Zoltán u. 10. T.: 474-5569)

A művészeti ösztöndíjakra vonatkozó részletes kiírások a titkárságon találhatók.

◆ ◆ ◆

SZAKKÖR

A művészeti szakkörökkel foglalkozó kollégák számára adjuk hírül, hogy a Magyar Mezőgazdasági Múzeum pályázatot hirdet Hazánk mezőgazdasága diákszemmel címmel, melynek beküldési határideje 2002. március 1.

A részletes kiírás a megadott témákkal és a jelentkezés feltételeivel a titkárságon olvasható.

◆ ◆ ◆

XVII. ORSZÁGOS KERÁMIA BIENNÁLÉ PÉCS, 2002. MÁRCIUS 24.–ÁPRILIS 14.

A pályázati anyagot 2002. február 11-én és 12-én 10–16 óra között lehet beadni Budapesten a Műcsarnokban. A művekkel együtt pontosan kitöltött adatlapot is le kell adni. Zsűri: február 13.

Az el nem fogadott tárgyak visszaadása február 14-én 12–16 óra között és február 15-én 9–16 óra között lesz a Műcsarnokban.

Mérethatár: 2 m, illetve 2 m².

3 évnél nem régebbi, nem sorozatgyártásban készült műveket várnak.

Kiírás és adatlap a szövetség titkárságán.

HÍREK

CÍMÜNK: 1061 BUDAPEST, ANDRÁSSY ÚT 6. I. em.
Tel./fax: 302-2255,
Tel.: 269-3810
Levelezési cím:
1364 Budapest, Pf. 51.

CÍMHIÁNY!

Minden kollégát kérünk, hogy lakcímváltozását jelezze a titkárságon! Több tagunktól címzett ismeretlen jelzéssel érkeznek vissza leveleink. Közzétesszük névsorukat, és kérjük, ha valaki tudja jelenlegi címüket, jelezze az irodában! Köszönjük!

Andresz János, Asztalos Erzsébet, Árendás József, Árvai Ferenc, Balatoni Klára, Bánáti Gábor, Bánkuty Béla Gábor, Csajághy Rezső, Csépányi Tibor, Demcsik Attila, Eckné Nagy Katalin, Erdei András, Erdei Sándor, Fekete Ferenc, Filep István, Gyeney Judit, Hámory Judit, Hegyes Béláné, Hegedűs Miklós, Helényi Tibor, Horváth Jenő, Horváth Nóra, Hornicsek Klára, Hortobágyi Endre, Imre László, Kerényi János, Kelemen István, Kele Judit, Kiss Sándor, Koós Iván, Kovács Elemér, Kovács Vilmos, Kopek Gábor, Kruppa Gabriella, Major Gyula, Mizser Pál, Molnár Mária, Molnárné Ursula Hönig, Nagy Ildikó, Nagyváry László, Németh Magda, Örsi Zsuzsanna, Pongrácz Sándor, Pruzdik József, Raszler Tibor, Rényi Katalin, Romvári János, Rotter Antónia, Sebők Zoltán, Sinka Tibor, Sipos Enikő, Schmall Károly, Schéfer Anna, Szekeres Emil, Székely Ildikó Cs., Szepessy Béla, Szilas Győző, Szörtsey Gábor, Szunyogh László, Tomay Miklós, Uszanov Jurij, Varga Géza Ferenc, Vörös Irén, Vránich Rozália, Zichermann Sándor, Zimits Sándor, Zsofai Róbert.

NEMZETKÖZI TAGSÁG

A szövetség 5 nemzetközi szakmai szervezet tagja, melyek révén műészeink kapcsolódni tudnak a nemzetközi programokhoz, és megmutathatják a magyar művészetet a nemzetközi mezőnyben is.

Ezek a nemzetközi szervezetek a következők:

AIAP (Association Internationale des Arts Plastique, az UNESCO nemzetközi művészszervezete),

FIDEM (Federation Internationale de La Medaille, a nemzetközi éremszervezet),

ET (European Textil, a legnagyobb európai textilszervezet),

ICSID (International Council of Societies of Industrial Design, a nemzetközi design szervezet),

ICOGRADA (International Council of Grafic Design Association, a tervezőgrafikusok nemzetközi szervezete)

Az AIAP-igazolvány, melyhez tikárságunkon hozzájuthatnak tagjaink, ingyenes belépést tesz lehetővé a külföldi állami múzeumokba.

Ehhez csak egy igazolványkép szükséges.

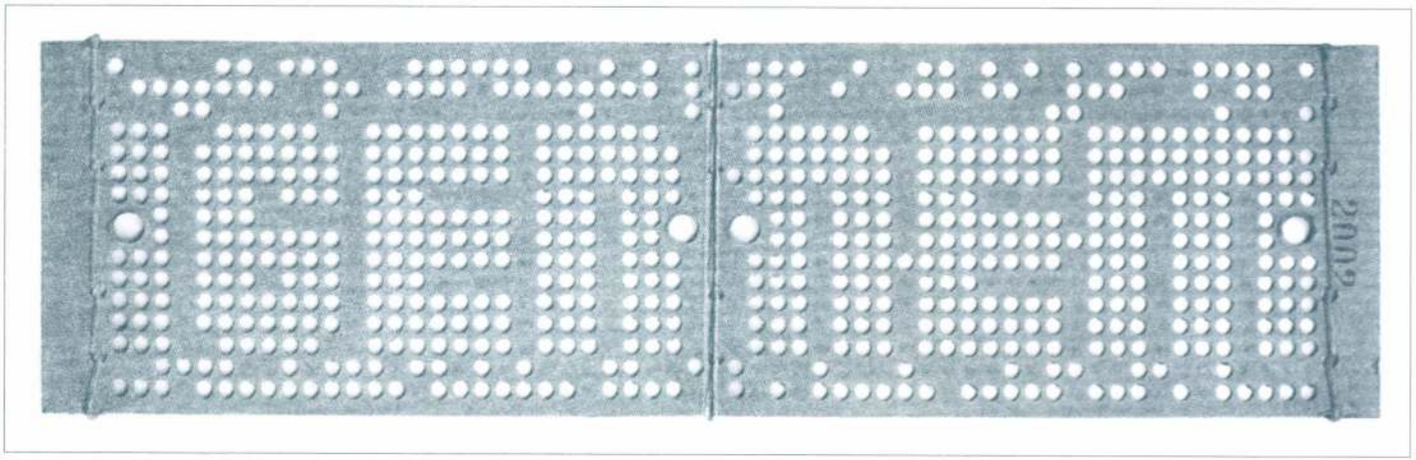

A Textil- és Textilruházati Ipartörténeti Múzeumi Alapítvány tisztelettel meghívja Önt a Ferenczy Noémi-díjas textilművészek műveiből rendezett **IGEN-NEM** című **Jacquard-kiállítás** 2002. február 5-én, kedden 17 órakor tartandó megnyitójára és díjátadására a **Textilmúzeumba** (1036 Budapest, Lajos u. 138.). A kiállítást **Szepes Hédi** művészettörténész nyitja meg. Megtekinthető 2002. március 10-ig, hétfő kivételével, naponta 10–16 óra között.

ELTÁVOZTAK:

81 éves korában váratlanul elhunyt Réber László, Munkácsy-díjas grafikusművész.

Életének 80. évében elhunyt Kelemen Kristóf szobrászművész.

Hosszan tartó betegség után életének 77. évében elhunyt D. Fehér Zsuzsa művészettörténész.

Életének 89. évében csendesen elhunyt Vuics István festőművész.

Hosszú, türelemmel viselt súlyos betegség után elhunyt Deákné Blazsek Gyöngyvér.

Életének 70. évében elhunyt Patay László festőművész, egyetemi tanár.

KIADVÁNYTERVEZÉS

ABA-NOVÁK VILMOS unokájaként
És ABA-NOVÁK JUDIT fiaként
Művészetszagú, kultúraközeli létbe születtem.

Nyomdász tipográfusként örömmel vállalkozom az Ön kiadványainak megformálására és kivitelezésére.

Ha megbízna, keressen
a 06-20-446-5234-es telefonon.
KOVÁTS KRISTÓF / KOVA Bt.

CERAMIC CENTER

1154 Budapest, Nádastó u. 25.
Tel.: 417-3859, fax: 410-8097
Ingyenes kiszállítás

A mázak, masszák és egyéb kellékek részletes árlistája a szövetség titkárságán megtekinthető.

1%

A Magyar Éremművészetért Alapítvány mindenkinek köszönetet mond, aki 2001-ben adójának 1%-át az alapítvány javára ajánlotta fel. A beérkezett 61 977 Ft-ot a Kiss Nagy András monográfia megjelenésének támogatására fordítjuk.

Amennyiben alapítványunk tevékenységével egyetért, és céljainkat támogatná, 2002-ben is köszönettel várjuk adójának 1%-át számlánkra:

10100792-30474072-00000005
Adószámunk: 18075917-1-41.

ELKÖLTÖZTÜNK

A Magyar Iparművészet újság szerkesztősége új helyre költözött, az Iparművészeti Múzeum épületébe.

Címük: 1091 Budapest, Üllői út 33–37.

Tel./fax: 218-7582

ÁRKÁD GALÉRIA 2002 ELSŐ FÉLÉVI KIÁLLÍTÁSI PROGRAM

Február 1–18.:

Sulyok Gabriella grafikusművész Mozgó-Kép-Rajz című rendhagyó kiállítása. A művészt bemutatja Dr. Supka Magdolna Széchenyi-díjas művészettörténész.

Március 1–17.:

A IV. Vásárhelyi Kerámia Szimpózium beszámoló kiállítása – TOTEM.

Március 12.:

Kerámia Nap 11–16 óráig, beszélgetés, vetítések, programismertetés.

Március 21.–április 14.:

25 éves a Nyíregyháza-Sóstói kisplasztika és érem művésztelep.

Április 19.–május 12.:

Csavlek Etelka keramikusművész és Csavlek András festőművész kiállítása.

Május 17.–június 7.:

Bárd Johanna tervezőgrafikus-művész kiállítása.

HÍRlevél
Készült 1800 példányban
Felelős kiadó: dr. Ernyey Gyula elnök
ISSN szám: 0238-5589

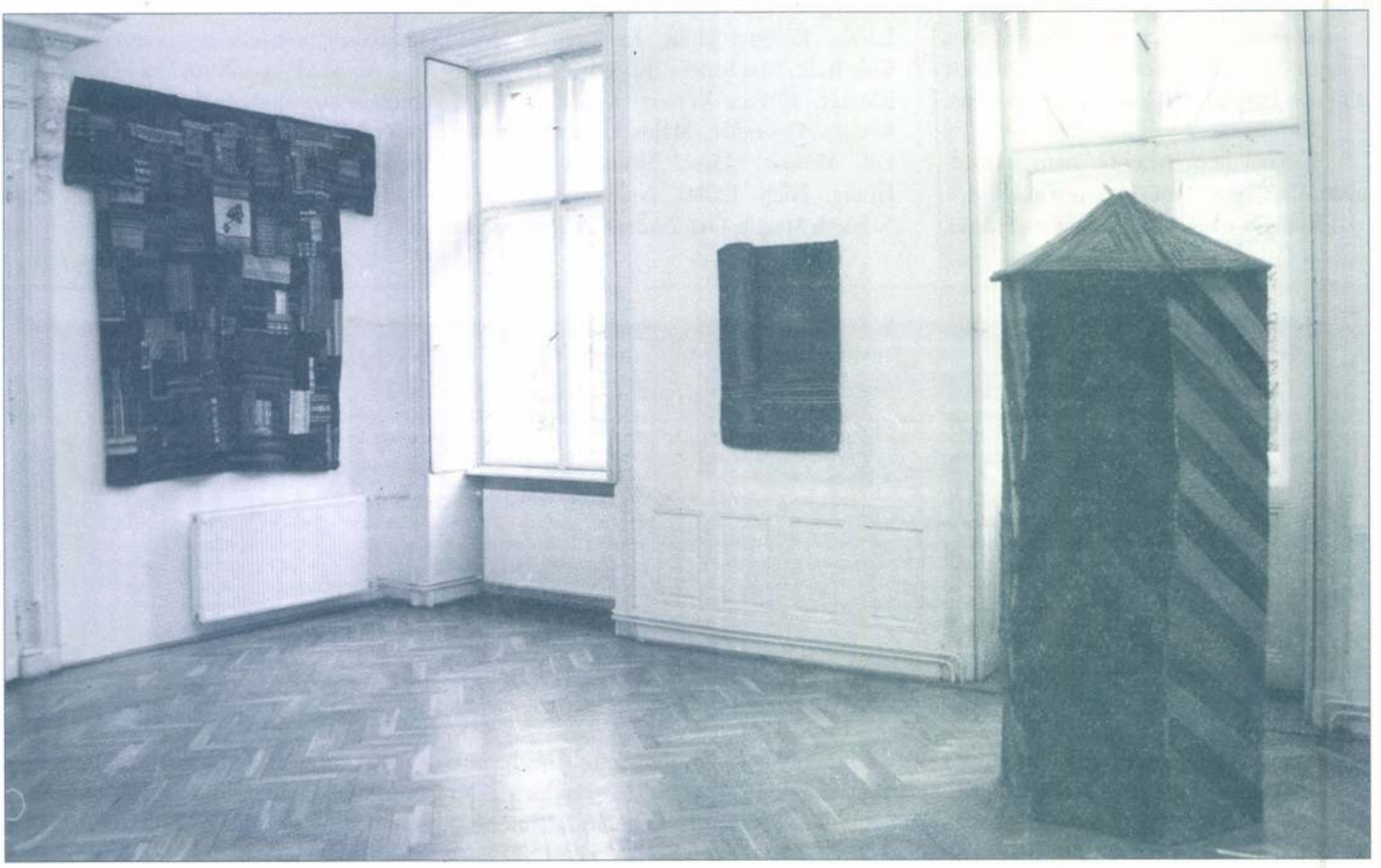

Giuliana Koch
Collectio

Ezt a kiadványt támogatta a

Nemzeti Kulturális Örtökség
Minisztériuma

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG
MINISZTÉRIUMA

Nemzeti Kulturális Alapprogram

Typoézis Kft.

„Gyakorolni azt, ami régi és ismerni azt ami új."

„Practice the old things, get know the new ones."

Kungfutse

Váza „Kaleidoszkop”/ Vase „Caleidoscope”

Bombonier „Cseresznyevirág”/ Bombonier „Cherry-flower”

Bombonier „Ünnep"/ Bombonier „Festival"

Bombonier „Kisbolygó”/ Bombonier „Small Planet”

Cukortartó „Ünnep”/ Sugar-bowl „Festival”

Teás Készlet „Dorottya”/ Tea-Store „Dorottya”

Váza „Tassili rajz”/ Vase „Tassili draw”

Lépcsô „Kisplasztika”/ Step „Minimal art”

Váza „Napfény"/ Vase „Sunshine"

Teás készlet „Aurum”/ Tea-Store „Aurum”

Váza „Ünnep"/ Vase „Festival"

Váza „Ünnep"/ Vase „Festival"

Bombonier „Margaréta"/ Bombonier „Daisy"

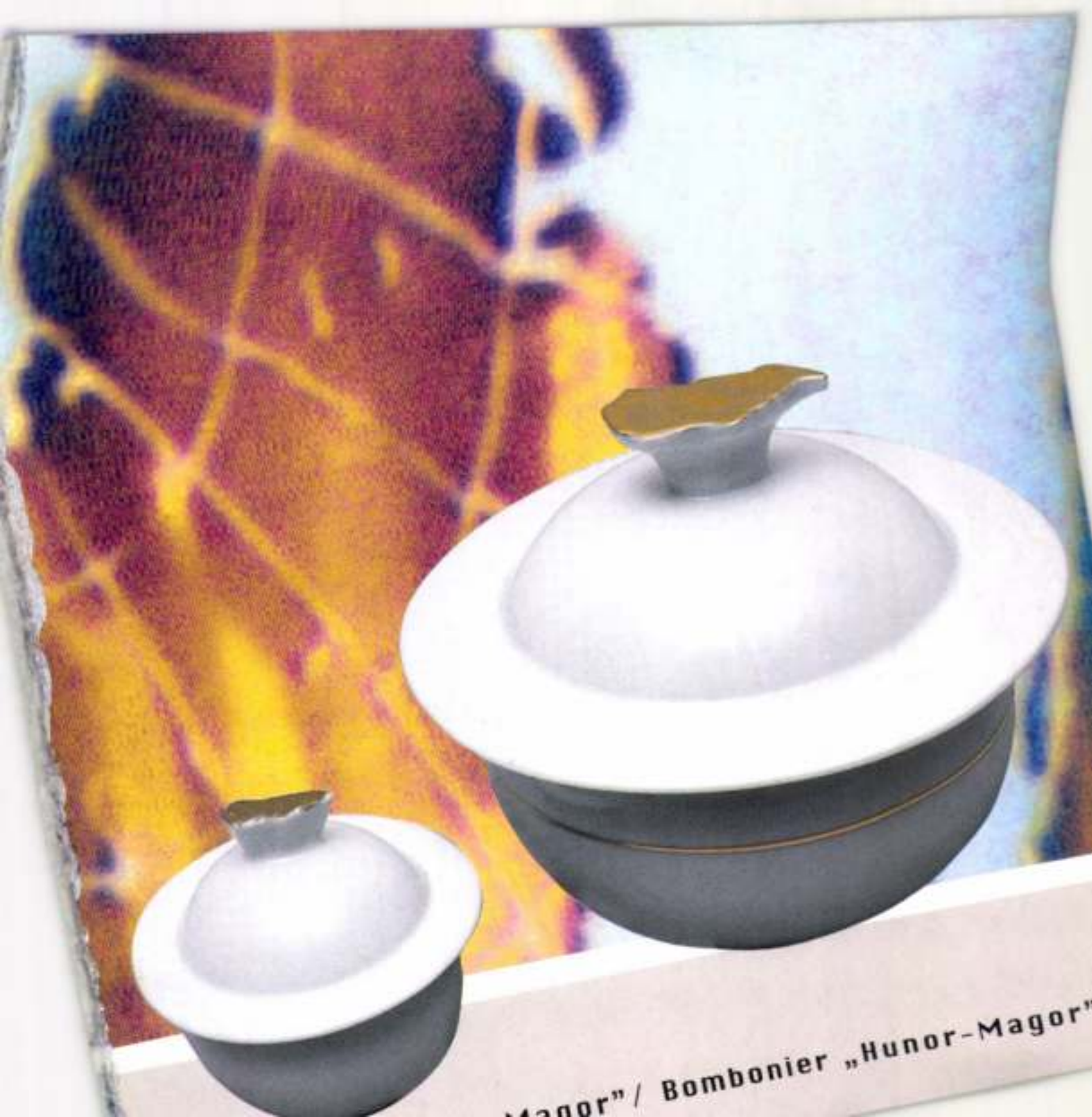

Magor" / Bombonier „Hunor-Magor"

Köszönetet mondok a Hollóházi Porcelángyár munkatársainak
segítőkész munkájukért.
*Acknowledgements are due to the staff of the Porcelain Factory of Hollóháza
for their kind help.*

Gulyás Kati

1114 Budapest, Villányi út. 4.
Telefon: 385-6336
Mobil: 06 20 427-9327

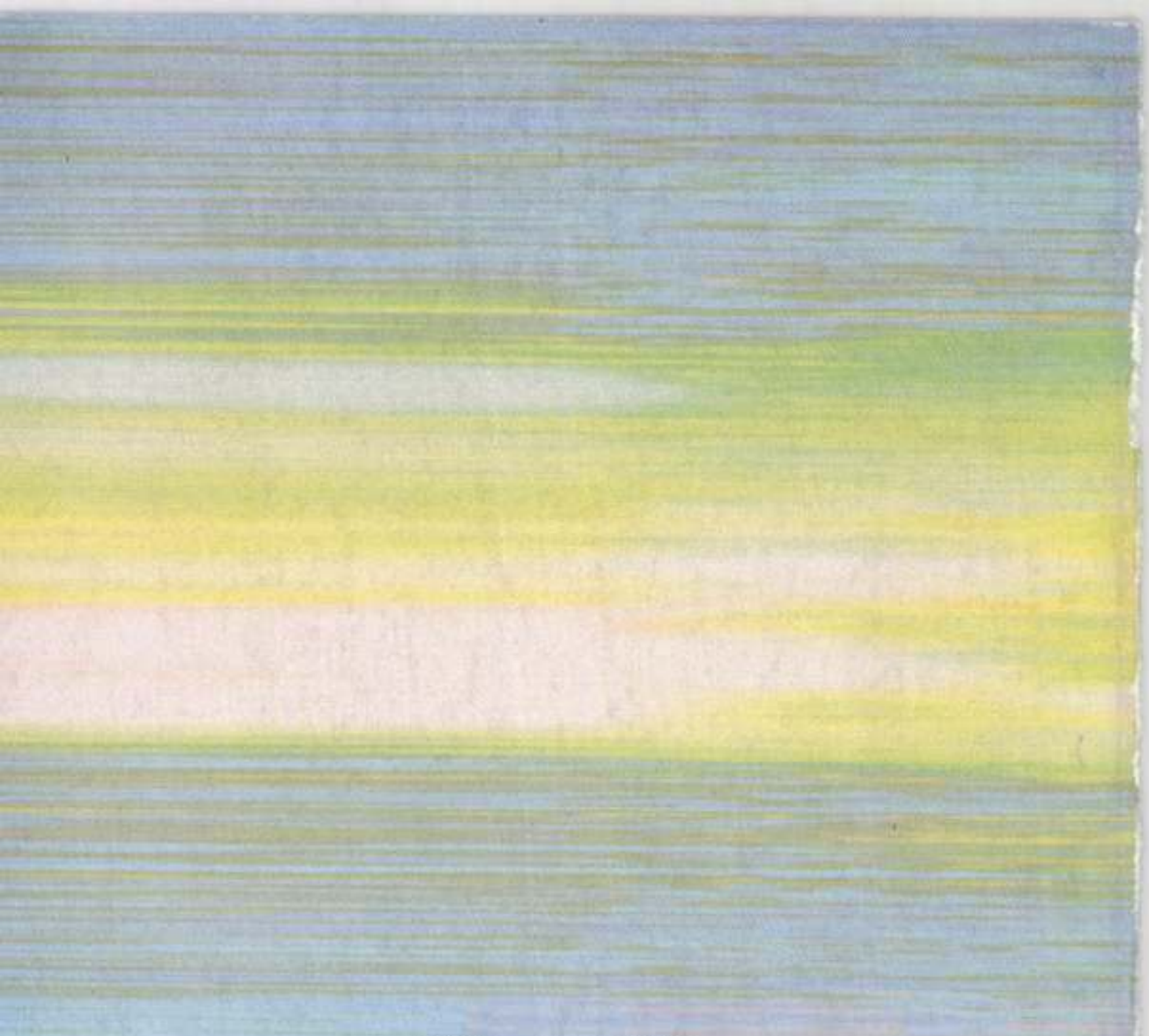

Design – **Typoézis Kft.**

Photo – **Simon Csilla és Rosta József**

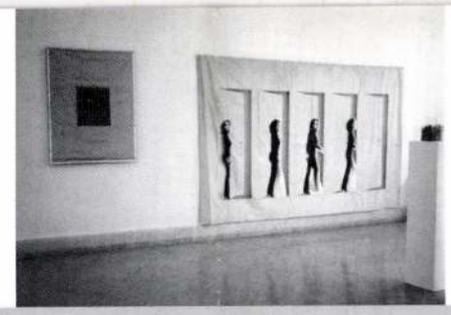

Kilépni

Gulyás Katalin Fehérváron

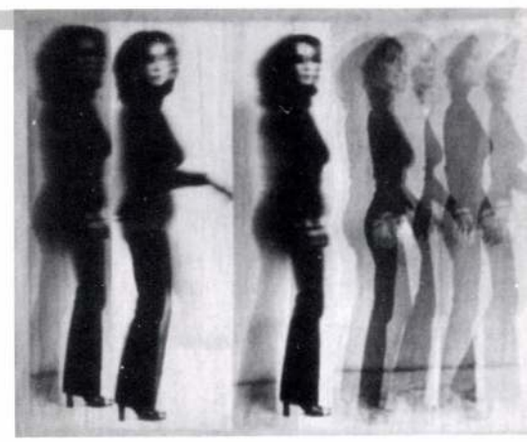

Gulyás Katalin: Mozdulatlan mozgás II., 1979
fotóvászon, 150 × 240 cm, MNG tulajdona

Már szerdán, aztán tegnap is itt kóválygogtam körülötte. Mintha nem tudnám, hogy a rendezés pár perccel a megnyitó előtt ér véget. **Gulyás Katalin** eddigi legnagyobb kiállítására készült. Nem irigyeltem **Kovalovszky Mártát**, a művek kétharmadát ki kellett rostálnia, egyszerűen nem fért el az adott térben és falakon.

Könnyebb dolgom lett volna, ha nem kapom meg a katalógusban szereplő írások printelt példányait. **Frank János** és **Fitz Péter** tanulmányai, művészettörténeti elemzései egy következetes életpályáról szólnak, szövegük szövettan, ezt átírni, innen lopni: nem lehet. Egyetlen adalék hiányzott. **Szenes Zsuzsára** gondolok, aki a hetvenes évek elején azt mondta Gulyásnak, hogy tessék dolgozni, nem kell semmire és senkire figyelni.

Gulyás tette a dolgát. Porcelánfestőként tanult, később textiles rajzoló és tervező volt, egyike azoknak, akik az iparművészet és a képzőművészet határait képesek voltak átlépni. Amíg a pók a hálóját, a szövőmadár a fészkét, az elvtársak a selymet szőtték (láttam ilyet a bukaresti Népek Palotájában), addig ő kísérletezett. Nem volt egyedül, de nélküle nincs Velem. Csupán egymondatos ars poeticát szerettem volna kicsikarni belőle, mire elmondta, hogy Hollóházán az esti műszak és a kemencék magasságában, a szakmai munka után és mellett a dolgozók gombát szárítottak. A pesti gombaszakértő ott halt meg gombamérgezésben. EbbőI csináljak megnyitót! Aztán kibökte a kulcsszót: kilépni. Ez bejött. Gulyás mindig is a textil funkcióját, jelentését és anyagát akarta megváltoztatni, műtárggyá fogalmazni. Kilépni a síkból a térbe, kisétálni a képből, fotóapplikációkkal átértelmezni, kacatot, talált tárgyat beemelni a művészet fogalomkörébe, megkeményíteni a lágyságot, koncepttté nemesíteni az alapgondolatot, megállítani a mozgást, mozgásba hozni a mozdulatlant. Vállalni az érzelmet, de sohasem érzelgősen. Úgy tartozni egy csoporthoz, hogy sehova sem tartozni, besorolhatatlanná válni a kategóriák világában. Megmutatni a szívhangot, leírni görbéjét. Megállítani az időt, tördelni-tagolni a pillanatot, egy-egy idézet erejéig megidézni a múltat, átadni Ariadné fonalát, tisztelegni a Mediciek előtt, Giotto ablakait nyitogatni, újra összerakni egy kínai-japán porcelánt, belépni Magritte tájaiba. Gyerekként elámulni egy kaleidoszkóp szépségén, miközben a nosztalgikus álmok mellett – vagy azok ellenpontjaként – egy-egy művön felrobban egy hidrogénbomba, és Koszovó felett izzik az ég.

Gulyás tud precízen konstruálni, geometrikusan szerkeszteni és tud játékosan könnyed lenni. Van, ahol tényfeltáró, mintegy helyzetjelentést ad, máshol viszont misztikumra szomjazó csodaváró. Lépcsőinek több fokát bejárta, a teljesség, a kör, a gömbforma a többször megjelenítő spirálmotívum mellett, a háromkirályok, angyalok és bárányok társaságát megkérdőjelezi, kontrasztálja a pusztulás képe: a lerobbant, vakvágányon álló vonatok már sehova sem indulnak el, a betört ablakok sehova sem néznek. Libikóka: így billen helyre álom és valóság. Nekem a legkedvesebb, legérettebb művek az önportrék, arcok és egész alakos képek. Ő is ott van, de nem az egó dominál. Családtagok és rokonok, mesterek és kollégák, barátok, művészek, élők és holtak befejezett és folytatható sorban állnak egymás mellett. Néhol fátyolosan, elmosódottan, tüllepellel takarva. Tisztelgés és szeretet, semmi attrakció, feketén-fehéren.

Én nem hiszek a nőművészekben, ahogy nem hiszek a férfiművészekben. Művészekben hiszek, olyanokban, mint Gulyás Kati, aki vállalja állomásait, egy eklektikus anyag fázisait, mert tudja, hogy a mozaikot előbb-utóbb összerakjuk. Múltidéző, aktuális és csodaváró egyszerre.

Kozák Csaba megnyitó beszéde

A kiállítás 2000. április 24-ig tekinthető meg Székesfehérvárott a Szent István Király Múzeumban.

Ha V. A. M. Design, akkor Vincze Miklós

Éket vertünk a kultúrába

Vincze Miklóssal Király utcai irodájában, a **V.A.M. Design Center**ben találkozunk. Házigazdám egy tervező- és vállalkozási iroda igazgatója, egy lakás- és irodabútor-bemutató terem és egy képzőművészet-design galéria tulajdonosa, maga is vezető tervező, építész, designer. Irodája közel kétszáz tízmillió és ötmilliárd forint közötti munkát valósított meg az elmúlt másfél évtizedben, közéjük sorolja a Philips irodaházát, az RTL központját, az Európa Hotelt, bankokat, egészségügyi létesítményeket, iskolákat, középületeket, magánvillákat. A bemutatóterem mellett információs központot hoztak létre. Galériát nyitottak, évente húsz-harminc kiállítást szerveznek, száz cikket publikáltattak a sajtóban az alkalmazott művészetek témakörében, és számtalan hírt helyeztek el új szellemi termékekről. 1999 végén a XX. század kiemelkedő alkotásaiból álló gyűjteményük múzeumi működési engedélyt kapott – idén pedig átadják a Nemzetközi Art és Design Kulturális Központ első négyezer négyzetméternyi területét. Egyenes életút egy sikeres üzletember számára.

– Kegyetlen munka van mögötte – mondja Vincze Miklós. – Ez egy alulról épített vállalkozás, sziszifuszi erőfeszítéssel, sok kudarccal, szép részállomásokkal. Az itt töltött szombatjaim, vasárnapjaim, túlóráim éveket tesznek ki, és vannak terveim, amelyek nem kapnak szabad utat.

– Milyen személyes indíték húzódik meg a rengeteg munka mögött?

– Tudja, én hétszer vizsgáztam a Dieckman székből úgy, hogy egyetlen egyszer sem láttam. Mindig felkészületlennek, félműveltnek éreztem ezért magam, és ez az állapot az ismétlődő vizsgák miatt sokáig kísértett. A szocializmus 40 éve akkora rombolást végzett, olyan hiányt, szellemi vákuumot, űrt állandósított különösen az alkalmazott művészetek, a tárgyi kultúra területén, hogy hosszú időbe telik megfelelő tartalommal kitölteni. Amikor felvettem a kapcsolatot az európai szellemi műhelyekkel, a válaszleveleik vagy nem értek el hozzám, vagy bontva, ellenőrizve érkeztek. Később persze, amint lehetett, bebarangoltam a fél világot. Megnéztem, magamba szívtam mindent. Ekkor gondoltam először arra, hogy szellemi termék fejlesztésére szolgáló kulturális központot hozok létre Magyarországon. 1986 óta folyik az irodánkban információfeldolgozás (környezeti kultúránk fejlesztésével, alakításával foglalkozó cégek adatait tároljuk).

Érdeklődésem az ember és a tárgy kapcsolatára, az alkalmazott művészetek egészére vonatkozik. 1989 óta vagyunk önállóak, 11 év óta ezen dolgozom.

– Az eddig megvalósult közel kétszáz tervünkkel úgy gondolom, már érzékelhetően hozzáadtunk valamit a kultúra egészéhez. Hiánypótló, amit az oktatásban vállalunk: az alkalmazott művészetek területén nincs posztgraduális képzés, holott 4-7 évenként megújul a szakma. Ezt a szerepet hivatott betölteni a V.A.M. Design Akadémia a Soproni Egyetemmel közösen. Szándékunkban áll az információs központunkban felhalmozott tudást átadni gyártóknak, kereskedőknek.

– Számomra rendkívüli értékkel bír a kommunikáció, fontosak a kultúra találkozási pontjai, amelyek párbeszédet generálnak. Ezt a célt szolgálja az idén megnyíló nemzetközi szellemitermék-fejlesztési központ is. A képzeletemben egy tiszta komplexum látványa élt, amelynek már a homlokzata „intellektuális kérdőjel", belül egy olyan tárgyi világgal, amellyel párbeszédet folytathat az ember.

– Mi kap helyet ebben az épületben?

– Egy világszínvonalú designtörténeti gyűjtemény – tárgyai ma részben a Váci utcai galéria raktárhelyiségeiben pihennek –, amely az elmúlt 100 év szellemi termékeit összegzi, rendszerezi (hogy ne kelljen sosem látott tárgyakból vizsgázni ezután), 40 bemutatóterem a világ 40 legjobb, alkalmazott művészettel foglalkozó világcége számára. Ehhez jön természetesen a már említett információs bázis, egy továbbképzési központ és a kiszolgáló létesítmények, kávézók, előadók, ahol a tervezők, gyártók, kereskedők, vásárlók – tehát a párbeszéd valamennyi résztvevője találkozhat. Az első négyezer négyzetméter május-június fordulójára készül el. A következő nyolcezer négyzetméterhez még egy év kell.

– A V.A.M. Design valamennyi működési területe egy irány felé tart, a kulturális központ megnyitásával lezárul egy fejezet, egy évtized sokrétű munkája új minőséget hoz létre.

– Voltak kudarcaink is. 1990-ben meghiúsult a Posztmodern Múzeum megalakítása, pedig egy páratlan gyűjteményt szerezhettünk volna meg. A másik: négy éve nem kapom meg az engedélyt arra, hogy Budakeszin magyar szellemitermék-fejlesztési központot nyissunk meg azzal a céllal, hogy a magyar piac esélyeit növeljük a nemzetközi porondon. Ez a hazai tervezői kapacitásra épít, kutatói háttere négy egyetem: a Budapesti Műszaki, a Soproni, az Iparművészeti Egyetem és a Kecskeméti Műszaki Főiskola. A gyártásban és a fejlesztésben számtalan magyarországi gyár vesz majd részt. Ez a központ generálja a piacot, a szellemitermék-fejlesztést, mintát, értékrendet ad.

– Mi tartja meg az úton, a kudarcok ellenére is?

– Megfigyelte a kis kék éket az emblémánkon? Szeretem azt hinni, hogy éket vertünk a kultúrába. Olyan tiszta világot hoztunk ide, ami segít ennek az országnak nemcsak gazdasági, hanem kulturális értelemben is. És még valami: azt a szerződést, amelyet magával köt az ember, nem rúghatja fel.

Farkas Eszter

Gulya's Katalin

A MAGY. IP. MŰV. AZ ESZEDFORDULÓN

64. p.

et szükségletét, s ezt a szükség-
yar étkezési szokások nem tudják
fehér kenyér együtt méreg. Ha
barnább kenyeret kellene fogyasz-
a mennyiségü és minőségü vita-
sztáshoz meg k e l l kapnia.
am. Kérdésemre azt felelte, hogy
za volt. Rossz és drága kiőrlési
ga kenyeret eszünk s a cukor-
szőparipája a közvéleménynek/
szos 9 napi munkát igényel, egy
lit évente/ ime egyenesen élet-
ormert, aki az

GULYÁS KATALIN

FRANK JÁNOS:

Sosem volt nyelv, a saját nyelvtanával

Gulyás Katalin-művet legelőször a velemi alkotótelepen láttam, húsz éve – egy textilből, plexiből és vízből álló libellát, vízmértéket. Talán Gulyás Katinak magának is nehezére esnék fölsorolni, hányféle műnemben dolgozott-dolgozik. Amint a sportban létezik *all round* játékos, ő annyira sokoldalú művész. Textiltervezőnek ismerjük, hát egyszercsak, 1988-ban, előállott egy porcelán-kiállítással. Előbb részt vett a textiltervezők forradalmában, s lett a magyar konceptuális művészet előőrse egy személyben. Teremtett magának egy sosem volt nyelvet, hozzá annak a sosem volt nyelvtanát is kidolgozta. Ez a nyelv ugyancsak nagyon variábilis, de hát életeleme az improvizálás.

A székesfehérvári Szent István Király Múzeumban rendezett – nem gyűjteményes – kiállítása életében eddig a legnagyobb. Újra látjuk a *Babok–Tüskék–Kavicsok* hármasát, melyeknek habszivacsból kivágott egyenlő szárú háromszögeit textilanyaggal vonta be, s a huzatokra elszórtan óriásira fölnagyított babszemeket, tüskéket, kavicsokat festettnyomott textilszínezékkel; a nálunk oly ritka kolorizmus uralkodik, különösen a *Tüskék* világító sárgája. Az egyes részleteket ceruzasatírozással meg fekete festékkel, önárnyékkal és vetett árnyékkal gazdagította, a barokktól, rokokótól öröklött *trompe l'oeil* (a szem megcsalása) fortélyával érte el, hogy az elemek a párna síkján is háromdimenziósnak lássanak, hogy azt higgyük, kiemelkednek a vászonból.

Fordulópont Gulyás Kati *oeuvre*-jében és életében is a római utazása. (Kinek nem?) Tárlaton 1992-ben számolt be itáliai impresszióiról: az említésre méltó tárgyakat, élőlényeket (a *Kaleidoszkóp* című vizuális naplóját) fekvő arany képkeretekbe helyezte és sorolta őket frizekké. A frízek egyes kockáit derengővé fogalmazta, a sorozat gondolatritmusa az ő saját asszociációinak egymásutánja. Úgy is mondhatnám, hogy ez impresszionista koncept, bár az impresszionisták dogmái nélkül. Az itáliai út emléke *A múlt üzenete* (1993) című együttes egyik fejezete, a birkanyájas-sorozat. A művésznő észrevette, hogy egy nyáj közeledik felé, és három fázisban – hét képre – lefényképezte őket. Amint egyre közelednek hozzá. „Amikor elém értek – mesélte G. K. –, megálltak, rámbégettek, aztán továbbmentek." A távozó nyájat aztán tovább fényképezte; így született meg egy újabb, most már fotós képregény, vásznon. Állóképekkel adja az időbelit – a mozgást.

A fehérvári gyűjtemény legújabb darabjai frízek, vízszintes textilsávok a reájuk dolgozott képekkel. Az *Almafa* (1999), vagyis a feszület, két fríz metszése. A függőleges száron a paradicsomkerti piros gyümölcsöket termő almafa többszörözése, egymás alá rendezve, a horizontális száron pedig felemelt karú férfiaktok ismétlődnek. Az egyik fél száron balra fordulnak, a másikon jobbra, vagyis a centrum felé. A művész elmondta, hogy a figurákban Krisztusra gondolt. Indirekt gondolat.

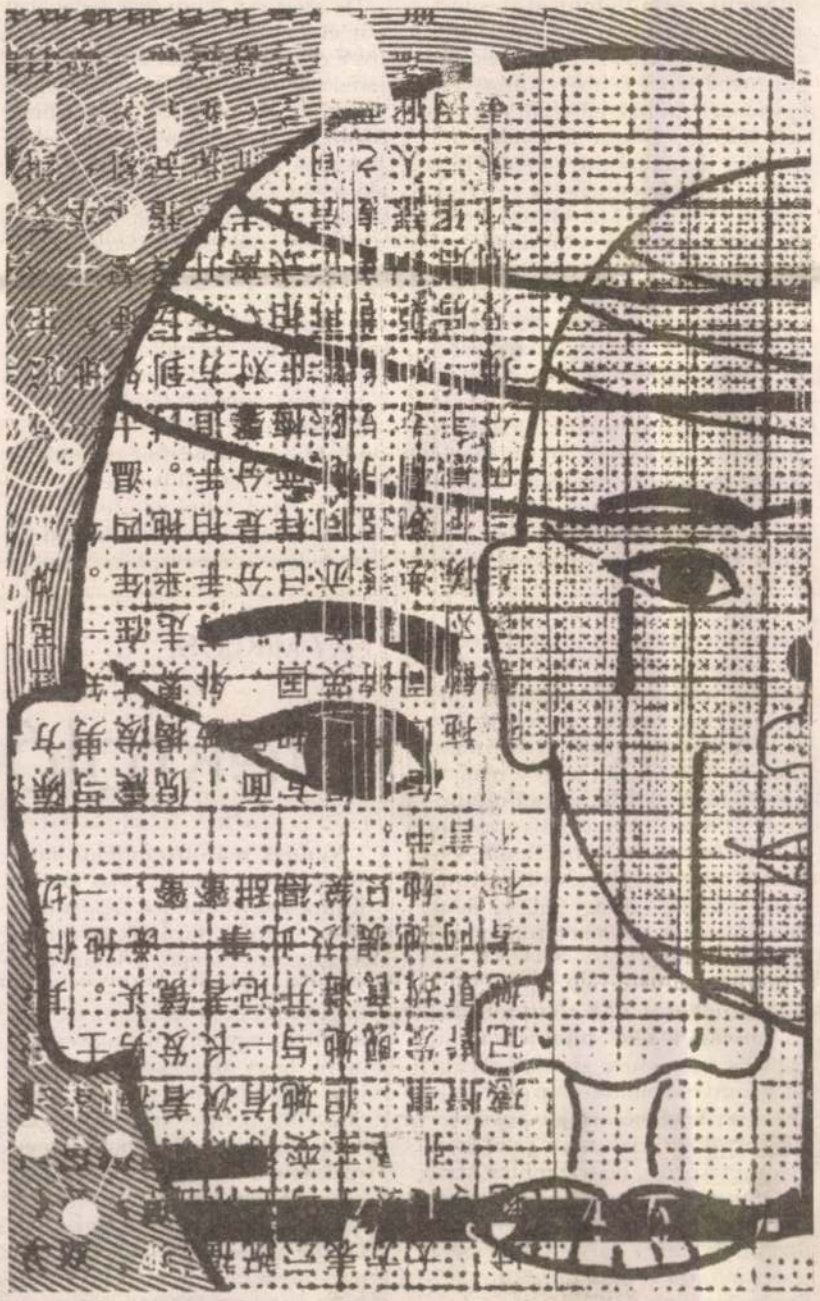

Rácmolnár Sándor grafikája

A tárlat kiemelkedő darabja az *Első felvonás* (2000) című, kettős alakokból összeállított sor, a figurák körülbelül huszonnégy centi magasak. Voltaképpen önéletrajz ez: akiket én, G. K., ismertem. Rajta maga Gulyás Kati a férjével, Gulyás Gyulával, a múzeumi házigazdák a Kovács–Kovalovszky művészettörténész házaspár, lábuknál dakszlijukkal, a Buksival (korjelző, hogy ez még az *első* Buksi volt, hiszen ősz a bajsza), magam sem hiányzom, feleségemmel, Györgyivel. A többiek közt G. K. édesapja, rokonai és nagy számban a művészettörténet élő és elhunyt párjai, mint Salvador Dalí, oldalán Gallával. Az orvul lefényképezett vagy reprodukált férfiak, asszonyok fekete-szürke képmásainak ridegségét enyhítendő, Kati pirosas tónust adott a textilnek, hogy még elevenebbé tegye azt. A párok esetlegesnek látszó, összevissza szomszédoltatása, megkomponálása – külön bravúr. Az *Első felvonás* után jöhet majd a második, a sokadik, hiszen a fejléc a jövőben tetszés szerint tágítható, végteleníthető.

*

Gulyás Katalinnak voltaképpen két kiállítása van Fehérváron, a textilrészleg, amiről fenn beszéltem, és a porcelántárlat egy sarokkal arrébb, a Fekete Sas Patikamúzeumban.

Gulyás kezdetben csak a dekort, a díszítést festette rá a porcelánra, most már, bő évtizede, a formákat is maga alakítja, sőt ő égeti ki porcelánjait a saját kemencéjében, Budapesten. Az edény kötöttebb tárgy, mint a textil, vagyis a kanna, csésze, bonbonnière mind használati tárgy is, határt szab a fantáziának, de Gulyás itt is megtalálja az utat, hogy megőrizze szuverenitását. Porcelánmunkáinál immár kikerülhetetlen a dizájn kötelme. De akkor hová soroljuk, például, a remek, negyven centiméter magas, fekete porcelánlépcsőjét? Hiszen ez *par excellence* objekt.

A porcelánedények (és minden más edény) megkövetelik a geometrikus térformák követését, hiszen valamennyi forgástest, illetve arra vezethető vissza. Ezek a gömb, a henger és a csonkakúp; a csésze persze fordítottan az; kétszeresen csonkakúp a kanna, oldalán, még a görög oszloprend szerkesztésekor kiszámított *entázis*t (sudarosodást), legalábbis ahhoz hasonlót érzünk. A művészet, története során, gyakran visszanyúl egyes elfelejtett kategóriákhoz (akár a reneszánsz az antikhoz), a közelmúlt neo-eklektikája, neo-szecessziója után jött a neo art deco és a neo Bauhaus; az utóbbi éppenséggel beúszott Gulyás Kati varsájába. De ő tesz róla, hogy a porcelán *sachlich*, szigorú mértaniasságát festett, sőt domborított díszekkel föloldja. A *Gömbváza* testén, a fújt, zöld alapon egy szalag fut keresztbe úgy, mint az antantszíj az egyenruhán; a sávon búzamező, a zöld alap dísze pedig a világrészek térképe. A *Kandinszkij-váza* voltaképpen hengerszelet, az az dob formájú, mely keskeny palástjára van állítva, kis lábak tartják, hogy el ne guruljon. A hengerszelet két oldalának két körmezejében Kandinszkij-festményrészletek, szó szerint, képi idézetként.

A legdirektebben – majdnem azt mondtam, a legképzőművészetibben – közli Gulyás mondanivalóit a bonbonnière-eken. Párdarabok: az az arany-fehér és kobaltkék-fehér kerek doboz – mindkettőn arannyal a földrészek. A betűs bonbonnière fedelén körirat: *Ezredvég–Millennium*, magyarul és angolul. Kétszer. A felső félkörben kalligrafált, folyóírású, úgynevezett acélmetszet betűkkel, az alsó ívben a mai komputer verzál díszbetűivel. Máskor a fehér bonbonnière-fedélen, mint szín a színben, fehér a fehérben. Középen fehér virágaranzsman, körben pedig virágkoszorú, mind domborúan.

*

Az előbbiekben taglalt két kiállítási szektor mellett van egy harmadik is, igaz, csak egyetlen szoborból áll, ráadásul nem is Kati műve. Ezt a plasztikát a férje, Gulyás Gyula mintázta, e tárlat emblémájaként, mintegy *hommage* gyanánt. Előképe egy ókori, mezopotámiai alabástromszobor, Dudu, a hivatalnok, ülő, gyapjúszoknyás, szakállas, fedetlen felsőtestű férfi; a Gulyás Gyula-mű ennek transzponálása nőbe, a kontyos Gulyás Kati másába. Ülő, mezítlábas női akt, egyetlen ruhája a vászonszoknya. A terrakotta alak ékírást mímelő felirata: */KA/TI/19/99.*

(A kiállítási katalógustanulmány rövidített, átszerkesztett változata. A tárlatok megtekinthetők: textil: március 4–április 24; porcelán: március 5–április 24.)

ÉLET ÉS IRODALOM
2000. febr. 25.

KOLTAI TAMÁS: **Színház**

Csupa foszlány

Valahol Indiában lehet az az Illyria, ahol a kaposvári *Vízkereszt*-előadás hajótörött Violája partra vetődik. Ágh Márton homokot szórt a stúdiószínpadra parti fövenynek, kihajtogatott nádfonatú panel tárja föl a játéktér mélyén a párnákkal, szőnyegekkel, kerevettel kelet-ázsiai módra berendezett, sátorszerű szobabelsőt. Szűcs Edit előkelő hindu inasnak öltöztette Malvoliót, a bokában összehúzott, indiai szabású viseletet hordó Olivia hercegnőnek csak a kasztjelzés hiányzik a homlokáról. Mindennek annyi a jelentősége, hogy ez a Shakespeare-vígjáték bárhol játszódhat, és az előadás markáns jelzése ellenére sincs megjelölve, hol játszódik. Valahol, ahol hajótörött ikrek kergetik egymást, ruhát és nemet cserélt fiatal lány körül villódzik a szerelem vagy a szerelem illúziója, és az érzelmek zűrzavara a játék forgószelébe került összes szereplőt megforgatja.

Kelemen József rendezésének múlhatatlan erénye, hogy az összetévesztéseken, beugratásokon, bugyuta tréfákon lebbenő komédiát könnyed, természetes lendülettel tolmácsolja. Ritkán látni ilyen egyszerű, kimódolatlan, magától értetődő előadást, még Kaposváron is. Kelemen a kaposvári társulat szülötte, színészként kijárta az ország legjobb színiiskoláját, és a szerepei révén tanultakat most első rendezésében kamatoztatja. A kaposvári iskola profi szakmaisága és átható személyessége beragyogja a produkciót. Ügyes a játékszervezés: galéria-ablakok, hinta, lelógatott kosár, száradó lepedők variálják a teret. A világítás (Bányai Tamás) és a zene (Dévényi Ádám) az időnként látható, időnként nádparavánnal takart zenészekkel (a zeneszerző Biczó Ádám, Keszég László) líraian lágy, keleties atmoszférát teremt, és előzékenyen alájátszik a színésznek.

A színész a fő. Még az olyan kis szerepben is, mint Antonio tengerészkapitány. Kocsis Pál egészen finom homoerotikus vonzással rajong a fiú ikerért; a mindkét ikret játszó Varga Zsuzsa arcán lassan terjed a zavart felismerés és az udvarias tartózkodás. Varga gamenes Violája összetett természetességében ritka remeklés. Fanyarul viseli helyzetét: nemének titkolása annál inkább nehezére esik, minél inkább beleszokik szerepébe, és minél evidensebb, hogy fiúnak látják (a nézőt is beleértve). A Bohóc egy pillanatra leleplezi, de ez amolyan filozofikus leleplezés, mert Keszég László száraz bohócot játszik kitűnően: kívülálló, „civil" fajtát, aki nem produkálja, hanem értelmiségi rezonőrként redukálja magát. Anger Zsolt puhány, finomkodó Orsino, Marozsán Erika dévaj Olivia (újabban kiismerhető kuncogó nevetésekkel). Szenzációsan jó Nagy Viktor kedves mamlasz Keszeg Andrása (ahogy folyton baja van az áthatolással a nyílászáró szerkezeteken), nyers krakéler és egyáltalán nem grállovag Gyuricza István mint Böffen Tóbiás, mert nem smakkol neki elvenni Kovács Magdolna igazán szelíd, még a Malvoliotréfát is sztoikus nyugalommal űző Máriáját. Znamenák István Malvoliója végre nem született hülye és szörnyeteg, hanem személytelen mintaszolga, akiből a félreértett személyes megszólítás emberien eltorzult eksztázist vált ki. A félreértés mozgat itt mindent, de mindent el is simít, ahogy a végén szimultán megjelenik a fiú iker (Lestyán Luca természetes gesztussal lép a képbe), a testvérek egymással vannak elfoglalva, az érzékcsalódás áldozatai igyekeznek tisztába jönni számos perspektívát nyújtó új helyzetükkel, a zenésszé vedlett Bohóc és Malvolio pedig kilép a keretből, hogy elzümmögje-elpengesse a rezümét.

„Csupa foszlány, maga mégis históriának nevezi." A mondat a *Vízkereszt*re is vallhatna, de Viktor Szlavkin *Karikajáték* című darabjából való. Véletlenül összeverődött emberek kerülnek kapcsolatba egymással, történet nincs. Se ott, se itt. Részletekből rakódik ki a mozaik. A Kamrában bemutatott *Karikajáték* rendezője Lukáts Andor, a kaposvári iskolából. Egykor ott és úgy kezdte, mint most a Shakespeare-t rendező Kelemen. Hozza magával a megszólalás közvetlen bensőségességét. A darab alkalmas rá. Még a szovjet ántivilágban keletkezett, de nem látszik rajta. Az orosz (és talán még a cseh) ember különös sajátja, hogy független belső életet tud élni a legpocsékabb viszonyok között is. Ez az, amiért nem vesztette aktualitását a *Karikajáték*. A belső élet a múlt értékeiből táplálkozik, de nem azokból a kiglancolt semmiségekből, amit történelem címén ránk akarnak kényszeríteni, hanem egy napfényes kertből, tompa hajókürtből, apánk egy fölidézett mozdulatából. „Se Istenünk, akiben nem hiszünk, se hazánk, aki nem hisz nekünk." Ez a darab legszebb mondata (Morcsányi Géza fordítása).

De azért van haza: „Egy fedél alatt pár ember." A véletlen hozta őket össze egy megörökölt hétvégi házban, jórészt nem ismerik egymást, meghívásra jönnek, barátkozni próbálnak, felolvassák a padláson talált leveleket, játszanak a régi karikajátékkal, van, aki felölti a nagymama tearózsaszínű ruháját – aztán szétszélednek. Nem történik semmi, csak gesztusokat tesznek, közelednek, kis időre részesévé válnak egymás múltjának, de ugyanúgy magányosak maradnak, ugyanúgy megoldatlan marad az életük, és ugyanúgy fénylik bennük a belső láng, amitől mégis el tudják viselni.

Lukáts még rá is tesz a szépségre, legalább egy társadalmi kaszttal fölstilizál (összehasonlítva Vasziljev nálunk is látott híres rendezésével), mintegy megemelve, költői piedesztálra helyezve a szereplőket. A négy oldalról átlátható, gyertyafényes faház (Ágh Márton), a ruhák (Varga Klára) és a zene (Monori András) az idill illúzióját teremtik meg, mintha a posztcsehoviánus darab azt a csehovi üzenetet közvetítené, hogy nem olyannak kell ábrázolni az életet, amilyen, hanem olyannak, amilyen lehetne. Lengyel Ferenc, a társaságot összehozó negyvenéves „Kakaska", Fullajtár Andrea, a lakásmizériás butácska Nágya, a szerephez kissé fiatal Takátsy Péter mint „Szoljonij-epigon" (különben ez Ujlaky Dénes szerepe), Csákányi Eszter, a sorstragédiák soráról hallgató, keserédes Valjusa (végső önvallomása közben jelképesen le kell vetkőznie), Tóth József polihisztor tapétása, Rába Roland képzeletbeli világutazója és Végvári Tamás világvégéről garabonciás telepátiával érkező öregembere egymásra hangolt, „katonásan" realista alakítás, finom összerezdülésekkel (például, amikor jelzik, hogy mindannyian szemüvegesek), az igazságok és költői hazugságok között egyensúlyozva. A darab még költőibb, lebegőbb, mint az előadás, különösen a középső felvonás a maga irrealitásba csúszó mutatványaival, varázslatra föltáruló ajtóival, varietészámaival és végtelenbe vesző szerepjáték-levélfölolvasásaival – de hát húzni kellett belőle, mert megfeküdné a szellemileg eltunyult, nikotinfüggő magyar néző gyomrát.

(Shakespeare: Vízkereszt, vagy amit akartok – Kaposvár, Stúdió; Szlavkin: Karikajáték – Katona József Színház, Kamra)

SZOMBATHY BÁLINT: **Képzőművészet**

Balkon – Balconul

Az elmúlt év végén Kolozsvárott új képzőművészeti folyóiratot avattak. A hír önmagában nem lenne rendkívüli, ha nem tudnánk, hogy egy magyar művészeti sajtóorgánum romániai transzplantációjáról van szó: a *Balkon* című folyóiratnak ezentúl párhuzamos kiadása lesz a gazdag művészeti múlttal rendelkező szomszédos országban.

A századelő nemzetköziségtől, kozmopolitizmustól túlfűtött légkörében [illegible] esemény úgymond magától értetődő, hogy a kolozsvári képzőművészet, s a társművészetekben megnyilvánuló vizualitás produkciójára összpontosító *Balkon*nak már voltak ehhez hasonló kiugrásai. 1994-es márciusi száma angolul, 1996-os novemberi kiadása pedig németül jelent meg, azzal a céllal, hogy a külföldi olvasó betekintést nyerhessen a kortárs hazai művészet meghatározott mozgásaiba, időszerű eseményeibe. A kapcsolatteremtés és a közvetítő szerep fontosságának tudatában a lap szerkesztői 1997 februárvonta jelentkező periodikaként kíván érvényesülni.

A kolozsvári *Balkon* első számában megközelítőleg fele-fele arányban szerepelnek magyar és román szerzők. Nyilvánvaló, hogy a magyar forrásművek közül a legáltalánosabb érvényűeket fordították le (Hajdu István, St. Auby Tamás, Zólyom Franciska, Szipőcs Krisztina, Kókai Károly, Várnagy Tibor, Hock Bea stb. szövegei), míg a románokéi eredeti művek.

A *Balkon* első romániai számában, ami Timotei Nadasan vállalkozó kedvének köszönhetően látott napvilágot, s amely grafikai arculatát tekintve semmivel sem marad le a magyar kiadástól, Hajdu István főszerkesztő ezt írja: „Igazi értékét és érvényét az adja, hogy a múltat semmibevéve, örökséget, jó vagy rossz »tudást« elfelejtve, előítélet nélkül, tisztán, érzelmek zárványaitól mentesen *láttatni* és *mutatni* akar valóban európai módon."

Egy biztos: kitekintésünk Európá-

FÁY MIKLÓS: **Zene**

Nekrológ helyett

Vannak másodszándékú hangversenylátogatások. Liszt Ferenc Kamarazenekar az Operában, olasz barokk darabok és a régi, megbízható csataló, a *Vonósszerenád* Csajkovszkijtól. Jó ott lenni, nagy csoda nem valószínű, de nem is kell, ha egyszer lehet töprengeni arról, hogy alkalmas-e az Operaház hangversenyek céljára. (Egyébként nem kell töprengeni rajta: alkalmas). És, sajnos, szomorú hírt is kell a koncert kapcsán közölni, hogy a Liszt Ferenc Kamarazenekar egyik alapító tagja, Som László, az a szemüveges, piros arcú nagybőgős, aki olyan kedvesen ingatta mindig a fejét a ritmusra, januárban meghalt. Néhány gondoszervezi a koncerteket, de nem hozza a csellóját, és Som László már soha nem fog feltűnni a pódiumon.

A mostani, operaházi koncert egy ideig valóban olyan volt, hogy kényelmesen kínálta a múltba révedés lehetőségét, a jövő és a stabilitás szelíd, polgári világba illő fogalmainak ízlelgetését, az ember csöndesen nézett maga elé, hogy néha milyen jó is egy ilyen Scarlattit hallgatni, nyugis, barátságos, és belső kényszerek, feszítő mondanivalók helyett csak azt mondja, hogy milyen szép ez a zene. De valahogy mégsem hagynak bambulni.

A műsorfüzettel kezdődnek a

A székesfehérvári
Szent István Király Múzeum
meghívja Önt

FAKOPÁCS
Ónémet stílbútorok
Székesfehérvár, Sz
(22) 445-018

GULYÁS KATI textilművész
kiállítására, amelyet

KOZÁK CSABA művészeti író nyit meg

2000. március 4-én,
szombaton délelőtt fél 12 órakor
a múzeum Országzászló téri épületében.

A kiállítás megtekinthető: 2000. április 24-ig
hétfő kivételével, naponta 10-14 óráig.
A művész kerámiáit bemutató kamarakiállítás
a Fekete Sas Patikamúzeumban (Fő u. 5. sz.)
tekinthető meg, március 4-26-ig,
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

A címlapon: Első felvonás, 1999-2000
F.k.: dr. Fülöp Gyula

PFÜ SZÉKESFEHÉRVÁR
2000.02.28.
NA ~ A

Szent István Király Múzeum
8002 Székesfehérvár, Fő u. 6.
DÍJ HITELEZVE

Tamár Árpád
művészettörténész

Budapest II.,
Tárogató út 60.fszt. 1.
1021

GULYÁS KATI

A székesfehérvári
Szent István Király Múzeum
meghívja Önt

GULYÁS KATI textilművész
kiállítására, amelyet

KOZÁK CSABA művészeti író nyit meg

2000. március 4-én,
szombaton délelőtt fél 12 órakor
a múzeum Országzászló téri épületében.

A kiállítás megtekinthető: 2000. április 24-ig
hétfő kivételével, naponta 10-14 óráig.
A művész kerámiáit bemutató kamarakiállítás
a Fekete Sas Patikamúzeumban (Fő u. 5. sz.)
tekinthető meg, március 4-26-ig,
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

A címlapon: Első felvonás, 1999-2000
F.k.: dr. Fülöp Gyula

Szent István Király Múzeum
8002 Székesfehérvár, Fő u. 6.
DÍJ HITELEZVE

Végh János
művészettörténész
Iparművészeti Főiskola
Budapest XII.,
Zugligeti út 11-25.
1121

GRAND HOTEL CORVINUS
Kempinski Budapest

A

KEMPINSKI GALÉRIA
(1051 Budapest, Erzsébet tér 7-8. I. emelet)

szeretettel meghívja Önt

Gulyás Kati
"A múlt üzenete"
c. kiállításának megnyitójára

1995. június 20-án, kedden
18.00 - 19.30 óráig.

A kiállítást méltatja: Vujicsics Sztoján, író, művelődéstörténész

Gulyás Kati itt kiállított alkotásait Henoch "Apokalypsise" ihlette, mely az i.e. II. század elején keletkezett. Mivel nem kanonizált írás, héber eredetije nincs, csak görög és etióp változatban maradt fenn. A Henoch-könyv közvetlenül kapcsolódik a Bibliához, a Mózes első könyvének 6. részében leírtakhoz. Az isten fiai (angyalok, vagy felvigyázók) földre szállnak, megkívánják az emberek lányait és gyermekeket nemzenek velük. A bűn és gonoszság ezt követően elszaporodik, ezért az Úr elhatározza, hogy özönvízzel pusztítja el a földi életet. Egyedül Noé menekül meg, akinek élete feddhetetlen volt. Ezt a történetet egészíti ki a Henoch-könyv. Henoch személyesen jár az Istennél, hogy szóljon a bukott angyalok érdekében. Az Úr nem tesz le a büntetésről, de Henochnak megmutatja angyalai segítségével a túlvilágot, kik hogyan fognak bűnhődni, vagy felmagasztosulni az utolsó ítéletkor és látni engedi neki az Ember Fiát.

"Henoch könyve az első emberiség pusztulását beszéli el, de a második emberiségnek szól. De melyik ez a második emberiség? A mai? Mi vagyunk az elvakultak, akik az ember törvénytelen hatalmát az egész földre kiterjesztettük: a hegyek gyomrára, a tenger mélységeire, az őserdőkre, az állatokra, a halakra, a növényekre, a madarakra, a színes népekre, a szegényekre, az elnyomottakra és a föld e törvénytelenség láttán már az égre kiált?" (Hamvas Béla)

A Műcsarnokban július 7-én nyílik a "Mai Magyar Szobrászat" c. kiállítás, ahol Gulyás Kati e témakör további alkotásait mutatja be.

A tárlat megtekinthető július közepéig naponta 8.00-20.00 óráig.

Szappanos T. Andrea
Public Relations Manager
Tel.: 266-1000/508

A Kempinski Galéria a Tájak-Korok-Múzeumok Egyesület 2260. sz. pecsételőhelye.
(Bell Captain)

GULYA'S KATI

A székesfehérvári
Szent István Király Múzeum
meghívja Önt

GULYÁS KATI textilművész
kiállítására, amelyet

KOZÁK CSABA művészeti író nyit meg

2000. március 4-én,
szombaton délelőtt fél 12 órakor
a múzeum Országzászló téri épületében.

A kiállítás megtekinthető: 2000. április 24-ig
hétfő kivételével, naponta 10-14 óráig.
A művész kerámiáit bemutató kamarakiállítás
a Fekete Sas Patikamúzeumban (Fő u. 5. sz.)
tekinthető meg, március 4-26-ig,
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

A címlapon: Első felvonás, 1999-2000
F.k.: dr. Fülöp Gyula

Szent István Király Múzeum
8002 Székesfehérvár, Fő u. 6.
DÍJ HITELEZVE

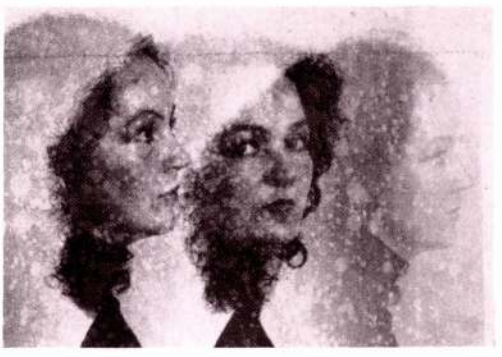

GULYÁS KATALIN ÁLOMMUNKÁI

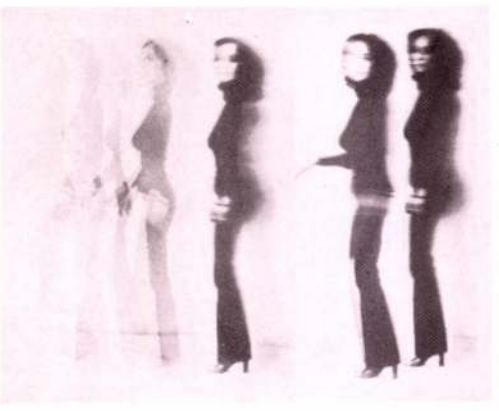

Akartuk, nem akartuk: a Vízöntő-az Aquarius köszönt ránk. A materialista-tudományos-technikai civilizáció steril világképe bizony rogyadozik, kiegészítésekre szorul. A sajtószabadság beköszöntével olyan jelenségekkel szembesülhetünk, amin pár évvel ezelőtt nevettünk volna, illetve a sajtó a nevetség tárgyává tett volna. A társadalmi-politikai változásokra mindig és mindenütt az üzletemberek reagáltak először. Nos, most is ez történt. Jelzem: az én generációm nem a Darnell-tréningen, nem a parafenoméneken,és nem is az extragalaktikus kulturákkal folytatott metakommunikáción nőtt fel. Ezzel együtt nem hiszem, hogy a gyermekkorom szegényebb lett volna, holott gőzöm sem volt bitekről és chipekről.

A portugál fatimai testvérek 7 hónapon keresztül beszélgettek Szűz Máriával. Ez egyféle csoda. Van, akinek az a csoda, hogy lemegy a föld alá, beül egy fémdobozba, ami mozog, aztán ki lehet szállni és a földfelszín egy más pontján találod magad. Minden idő, tér, információ és értelmezés kérdése. A végletes példák ellenére elmondható, hogy az embernek minden korban szüksége volt a misztikumra, a természetfelettire, a megfejthetetlenre, egyszerűen: a csodára. Mindig voltak transmitterek és receptorok, adók-közvetítők és vevők - befogadók, a csodavárás társadalmi igénye / főleg az ezredvégen!/ kétségtelen. Hogy jön mindez ide? Úgy, hogy Gulyás Katalin a csodavárók közé tartozik. Ő az a csodaváró, aki csodát teremteni is képes. Végül is mi más lenne a művészet lényege? A Római Magyar Akadémia ösztöndíjasaként kiment egy Gulyás Kati Rómába, aztán egy másik Gulyás Kati jött vissza. Az itt kiállított műtárgyegyüttesen látszik, hogy az Örök Város mélyen megérintette. Én csak tegnap láttam ezt az anyagot, amin igen elcsodálkoztam. Gulyás porcelánfestészetet tanult Herenden, bravúros textilesként jegyezte a szakma, aztán a kettőt kombinálta, most pedig egy tőle teljesen idegen anyaggal jelentkezik. Gulyás avantgard szemlélettel rukkolt elő korábbi műveiben, azonosítható volt a következetes konceptuális geometrikus-konstruktivista jegyekről. Most viszont kiderült, hogy művészi hitvallása egyfajta misztikumra szomjazik. Elmondta, hogy legközelebbi munkáiban a Jelenések Könyvét írja át, képi parafrázissá próbálja formálni a verbálist. Mostani útján az orvosi könyveket vette célba, a medicina vizualitása keltette fel érdeklődését. A Vatikáni Múzeumban és különböző római könyvtárakban tett látogatásai során beleszerelmesedett egy-egy illusztrációba, ezeket fénymásolta, egymás mellé szerkesztette, egységessé komponálta, keretbe foglalta, porcelán plasztikákkal egészítette ki, értelmezte azokat. Itt most gyermekkorom botrányosan egyszerű és mégis megrázóan szép vásári kaleidoszkópját látom.

A színes fénymásolatok úgy rímelnek egymásra, hogy mindegyikben visszatérő motívumokra lelünk. A teljesség, a gömb, a kör-forma fogja egységbe a sorozatot, melyen a tojás-termékenységi szimbólum is megjelenik. A származástan a családfákban manifesztálódik, a kígyó ugyanúgy a csábítás, mint a bölcselet attributuma, az örökkévalóság antik jelképe a saját farkába harapó kígyó, ennek hálórendszere egyberímel az emberi test érhálózatát bemutató képekkel. A kígyó-tekervény átvezet a XX. századba, mozgása a DNS-spirálra emlékeztető. A múlt-jelen-jövő hármas egysége, a dolgok önmagukba való visszatértében és a párkapcsolatokban követhető nyomon. Hisz itt van a Férfi és a Nő, a Hold és a Nap, a Halandó és az Örökkévaló, a Növényi- és Állati Lét, a Föld és a Kozmosz, a mandragóra gyökérben rejlő babona és a Däniken ihlette UFO bázis. A lélek és a test elválaszthatatlan egységét a lépcső szimbolizálja, a lélek felemelkedése, a lelki hatalom kiteljesülése a porcelán plasztikákban is jelzett. Gulyás Kati korábbi forma érzékenysége nem veszett el Rómában, ezt bizonyítja az a talált tárgy, amit porcelánban mond el, hiszen nem mással, mint egy századfordulós karnissal állunk szemben. Ezt a klasszicizáló tárgyat a geometrikus, gömbfejű lépcsővel ellenpontozza. Nézni kell, tapintani, nem beszélni róla!

Gulyás elmondta, hogy álmában nagy, kék vizek felett szokott repülni. Ő ki meri mondani az álmait. Volt bátorsága ahhoz, hogy korábbi művészeti tevékenységéhez csak halványan kapcsolódó vizióit jelenítse meg - Róma ürügyén - legújabb munkáiban. Azon művészek közé tartozik, akik el akarják mosni az ipar- és a képzőművészet mesterséges határait. Ki mert lépni a saját maga teremtette image- ból. Ehhez bátorság kell. És a bátrak álmai.

Kozák Csaba

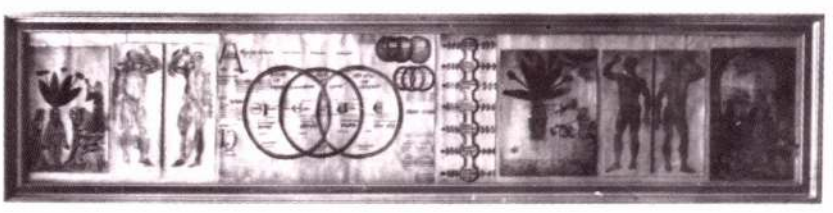

Köszönöm Mrs. EDIT HAJDU managing director-nak – MULTICOMMERCE CO. LTD. – a kiadvány elkészítéséhez nyújtott önzetlen segítségét. G.K.

KATALIN GULYÁS' VISIONARY WORKS

Whether we wanted or not, the Aquarius has set in. The sterile world concept of the materialist-scientific-technical civilization is falling into ruins, it must be completed. As the freedom of the press has arrived, we have to face such phenomena we were laughing at some years ago or the press wanted to make ridiculous. They have ever and everywhere been the businessmen who first reacted upon the social and political changes. Well, it happened now and again. However, my generation had nothing to do with Mr. Darnell's training method, we grew up neither on the paraphenomena, nor on the metacommunication with the extragalactical cultures. Over and above that, I do believe my generation's childhood was not poorer than that of the present one, though we had not the faintest idea about bits and chips.

The Portuguese brother and sisters of Fatima could talk with the blessed Virgin Mary for 7 months. This is a sort of miracle. In our age there are everyday miracles, such as going under the ground, getting in a moving metal box which comes up at another point of the surface of the earth where you can get off. Everything is the question of time, space, information and interpretation. In spite of the above extreme examples, one may declare that man has always needed mysticism, supernatural, something unsolvable, simply to say: the miracle and wonder. There have always been transmitters and receptors, the social claim to miracles (mainly at the end of the millennium) is doubtless.

Why do I speak about miracle and wonder? Because Katalin Gulyás belongs to those ones who are waiting for the miracle. And she is more, as she is able to create wonder, too. What else would the essence of art be? K.G.,the scholar of the Hungarian Academy of Rome went to Italy, and seemingly another K.G. came back. Her works, exhibited here, can prove that the Eternal City has deeply influenced her. I could see the present material only yesterday, and I was astonished at her new works. Gulyás studied porcelain painting in Herend, later the trade has known her as a virtuos textile artist, then she could combine the two different branches, and now she, put on show an absolutely new material. Gulyás had an avantgarde attitude in her earlier works, which could have been identified from the consequent conceptual-geometrical-constructivist marks. Recently it came to light that her artistic creed is thirsting for a kind of mysticism. She mentioned that she is going to paraphrase the Book of Visions in her newest works, to put into images the verbal text. At her last journey she was searching for medical books as the visuality of medicine has awakened her curiosity. During her visits in the Vatican Museum and different libraries in Rome she felt in love with some illustrations, then she xeroxed, compiled, composed and framed them and made porcelain small sculptures in order to complete and interpret the original works. At this exhibition I can see the shockingly primitive and upsettingly beautiful shoddy caleidoscope of my childhood.The colour xerox copies rhyme with each other the way we can find returning motives in every single one. Fullness, the shapes of the ball and the circle unify the series wherein the egg, the symbol of fertility, also appears. Genetics is manifested in the family trees, shake is the attribute for both temptation and wisdom. Snake, biting to its own tale, is also the antique symbol of eternity. Its system of nets rhymes with the pictures showing the human body's venous system. The snake-winding leads to the 20th century, its motion reminds me the DNA spiral. The triple unity of past-present-future can be traced in the repetition of things and the connections of couples. Surely here are Man and Woman, the Moon and the Sun, the Mortal and the Eternal, the Vegetal and the Animal Being, the Earth and the Cosmos, the superstition, hiding in the roots of the mandragore, and the UFO base inspired by Däniken. Steps symbolize the inseparable unity of soul and body.The rise of the soul and the perfection of the mental power is also signed in the porcelain works. Kati Gulyás did not loose her previous sensitivity of forms in Rome. It can be proved by the found object she adapted in porcelain, because this work is actually a curtain-rod from the turn of the century.This seemingly classical object is counterpointed by the geometrical, globe-headed steps. Her works must be seen and touched, somehow it is superfluous to speak about them.

Gulyás told me she was regularily flying over big, blue water. She dares to speak about her dreams. She was brave enough in her newest work, on the pretext of Rome, to depict her visions, though they can be hardly likened to her former works. She is one of the artists who try to break through the artificial borders of applied and visual arts. She left behind her own image. One needs bravery to do so. And the dreams of the braves.

Csaba Kozák

GULYÁS Károly festő

Murádin Jenő: Erdélyi festőiskolák.
Bukarest, 1997. 86-92. és
103. elek.

pület 1730-ból,
György püspök
okzaton festői
es épületekkel,
köríves kapuja

ában, amelynek
nnak. A múeum
áll, kisebb
ségtára, amely
kori tárgyakból
e szánt XVIII.

GULYÁS Károly graf.

RMIL 2.

ÁVDolg: Nagy Ella: *P. G. I. szépirodalmi munkássága.* 1973.

Gulyás Ferenc (Székesfehérvár, 1944. júl. 27.) — író, költő. A marosvásárhelyi Encsel Mór Szakiskolában hűtőtechnikus mesterséget tanult, Temesvárt a Constantin Diaconovici Loga Líceum esti tagozatán érettségizett (1965). Temesvárt tejtermék- és betonelemgyárakban dolgozott, jelenleg a Dermatina Műanyaggyár hűtőtechnikusa.

Verseit, novelláit, elbeszéléseit 1961 óta a Szabad Szó, Vörös Zászló, Munkásélet, Ifjúmunkás, Művelődés, Utunk és Igaz Szó közli. Kilenc verse jelent meg a *Hangrobbanás* c. antológiában (Tv. 1975), versekkel és regényrészletekkel szerepelt az Ady Endre, ill. Franyó Zoltán Irodalmi Kör *Lépcsők* c. antológiáiban (Tv. 1977 és 1980). *Befelé hosszabb az út* c. regénye (Tv. 1979) egy munkásközösség mindennapi életének, emberi küzdelmeinek hiteles és kihívóan nyers rajza.

U. J. [Ujj János]: *Érdekes munkásregény.* Vörös Lobogó 1979. febr. 23. — Bodó Barna: *Két hang és a harmadik.* Szabad Szó 1979. márc. 4.

Gulyás Károly (Debrecen, 1873. dec. 15. — 1948. jan. 27. Dévaványa) — festőművész, könyvtáros. Rajztanári oklevelet Budapesten szerzett, mint kisújszállási rajztanár tanította Móricz Zsigmondot is, aki a *Forr a bor* Csordás tanárát róla mintázta. 1902-ben a Marosvásárhelyi Református Kollégiumhoz került. 1907-től kezdve a Teleki Könyvtár őre 1942-ig. A budapesti Mathematikai és Physicai Lapokban ismertette Bolyai Farkas zenészeti dolgozatait és Teleki Sámuel levelezését külföldi matematikusokkal (1910); kiadta Földi János 1789-es nyelvtankönyvének első felét *Földi János magyar grammatikája* címmel (Bp. 1912) a Teleki-tékában őrzött kézirat alapján. A Cimbora és Pásztortűz állandó illusztrátora, a Zord Idő, Vasárnap, Ifjú Erdély, Erdélyi Szemle munkatársa, novelláit saját rajzaival kísérte. A KZST és az ESZC tagja. Művészi pályára indított fiatal erdélyi tehetségeket, így Vida Árpádot és Bordi Andrást.

1919 után írt munkái: *Bagoly Bandi lakodalma* (verses gyermekregény Benedek Elek ajánlásával, a szerző illusztrációival, Mv. 1922); *Az ismeretlen gróf Teleki Sámuel* (Bp. 1944).

Kuncz Aladár — Molter Károlyhoz. 1930. HLev. I. 270, 275. — Kiss Pál: *Marosvásárhely története.* Mv. 1942. 164, 177.

— De hiszen azt mondta édesanyám, hogy visszafogadja . . .

— Azt mondtam, azt mondtam . . . Elég bolondul mondtam . . . Bár . . . Olivér, hiszen vissza is vehetnénk . . . Mit szólsz hozzá? A nagy háztartáshoz személyzet is kell. Ha nem járna bankba, elvégezne az mindent. Tud az, ha akar, hiszen kezemhez kapattam . . . Beszélte a pék, hogy mennyit segit a vén Katinak! Annyi jövedelme meg van, hogy eltarthatjuk belőle.

Olivérben lázadozott a jóság az igazságtalan beosztás ellen, de nem mert ellentmondani. Tudta, hogy ha anyját kizökkenti a kegyes hangulatból, még meg kell keserülnie a délutáni merészségét is. Csak annyit kockáztatott meg:

— Nem hiszem, hogy visszajönne . . .

— Nem, ha még egyszer úgy mellé állsz! De ha reám bizod a dolgot, majd elhuzom én az öregek nótáját! Megmutatom nekik, hogy visszahozom! Vissza én, ha addig élek is! Itt a helye! Punktum!

Az Olivér feje a tenyerébe szédült. Igen, maga is sokszor érezte, hogy itt a helye . . . De a punktumot ő soha nem merte kimondani . . . Pedig sokszor szerette volna már, különösen mikor az utcán magán érezte a leány hosszú, kérdező pillantását. Hiszen annyiszor látja a nagy szemét. És hiába foglalta el a szobáját a Mérey fiú, mégis sokszor várta, hogy megnyilik az ajtó és kilép rajta a leány. Egy szóval, vagy valami észrevehetetlen segítséggel megkönnyíti az életét, mint annyiszor. Csak most mérte fel: milyen nagyon elhagyatott volt a távozása óta.

— Hát szóval, ez már az én dolgom! A te dolgod meg az, hogy a legalkalmasabb leányt válaszd ki magadnak. Hamar ne határozz fiam! Nézd meg jól mindegyiket. Kukkants be a konyhába is, mikor nem is várják. Ha szerit ejtheted, nézd meg a sifonyok tetejit is. Arról lehet meglátni, hol van rend. Ha befőtt, meg paradicsom, akkor rendes a háziaszszony, mert ritka helyen akad olyan jó spájz, hogy elálljon benne az ilyesmi. De ha csak lim-lomot hánynak fel, akkor jó lesz odébb állani, mert az olyan lyányokból sose lesz jó háziasszony, akik otthon csak a rosszat látják. Bár hiszen én majd csak a kezem alá kapnám a feleségedet is . . .

Olivérban mosolygás lappangott, de csak a száján belül, az arcáig nem merészkedve. Nem tudta elképzelni, hogy anyja a keze alá kapathassa például Mérey Ilát . . . Hiszen ez a leány olyan fölényes a kedvessége mellett is, mintha alkalmazottal beszélne, mikor az anyját megszólítja. Általában ma sok mindent meglátott Olivér, mintha megnyitotta volna a szemét egy varázskéz. Ma este nehezen tudta elképzelni azt is, hogy valamelyik Mérey leány lesz a felesége.

— Aztán arra is vigyázz fiam, hogy melyik a legműveltebb. Mert ha megházasodsz, meg kell hivnod a miniszteri biztost vacsorára. Szégyent ne valljunk a feleségeddel!

— Igen, igen . . .

Olivér maga rémült meg a legjobban ettől az új gondolattól. Hiszen a biztostól soha nem félt, átadóképessége olyan erős volt, hogy rendesen jól feleltek tárgyaiból a fiúk. De más az: Ott állni egy lépéssel mögötte, vagy a maga asztalánál szembeülni vele és úgy felelgetni neki mintha most vizsgáztatná igazán. Nem igen bánta volna, ha ez a jelenet kimarad a házassága programmjából.

— De ha meggondolom, az sem ártana, ha a gazdálkodót választanád. Ebből a fiuból úgy se lesz gazda soha . . . Esze-lelke a katonaságon van. Bár hiszen ezen is sokat faragnék, ha akarnék. Dehát nem akarok. Mert így ha az öreg Mérey megunja, nyugdijba is mehetünk. Kiköltözünk a birtokra és ott lesz még csak a gyöngyélet! Csak azt nem tudom: Ott hogy mutassam meg a nyavalyásoknak, hogy ki vagyok?!

Olivérnek zúgott a feje. Anyja terveiben nem látta sem magát, sem leendő feleségét. Az özvegy betöltött minden zúgot a maga alakjával és elfedett mindenkit. Legfeljebb még Annust sejthette a cseléd szerepében. De ez úgy sem lehet. Ebbe csak nem egyezik bele!

— Hát mikor indulsz?

Úgy csapott le ez a pozitiv kérdés, mint az Isten haragja. Hiszen eddig is készült ő, készült Méreyékhez, mint ahogyan készülhetett a nősülésre is. De, hogy ez ilyen közel legyen . . . Hogy még napot is tűzzenek ki . . .

— Az a barázdabillegető Kazay bekukkant, mikor elmentek... Te mán akkor a bankba vótál. Azt mondta, hogy őt is meghivták Méreyék, és mehetnétek együtt is. O mindenesetre kimegy szombaton. Hát én azt mondom, legjobb, ha te is akkor indulsz. Ne is gyere haza, mig ő haza nem jön. Ki tudja, nincs-e néki is valami szándéka, még elszólna . . . Hiszen tudod, milyen nagyravágyó. Mióta a magántanári értekezését úgy megdicsérték, alig lehet vele beszélni . . . Pedig de nagy dolog! Te is megírod a magadét, ha nem kell privátát adnod!

A tanár felrezzent. Soha nem voltak ilyen ambiciói. Apró munkása volt a társadalomnak, — igaz, hogy szorgalmas munkása. De vezető és alkotó szerepre soha nem gondolt. Megijedt az anyja gyorsan növő kivánságaitól. Mi lesz, ha most meg majd ezt követeli tőle?! És joggal félhetett, mert a Péterné tervezgetései túlnőttek a vidéki város határán. Hol egyetemi katedrán, hol a földbirtokos kastélyában látta a fiát. És Olivér hiába magyarázta volna, hogy egyik helyre sem alkalmas, és hogy már el is telt tőle az idő. Úgy sem hitte volna el, mert mindenek felett magát látta. Ragyogva a hatalomban és mindenkit megszégyenítve a maga kiválóságával.

— Na mi az, — csak nem akarsz még lefeküdni? Olyan jól elbeszélgettünk . . .

Mert a tanár illedelmesen kezet csókolt és indult volna befelé.

— Fáradt vagyok, ha megengedi édesanyám.

— Már pedig a levelet meg kell írni ma este. Ma szerda, — nem árt, ha jó előre tudják. Lyányos háznál hozzá kell készülni a fiatalember fogadásához. Hiszen nem mondom, az sem baj, ha meglepi őket az ember, — de erre lesz idő, majd ha én is veled megyek.

Míg tintát és levélpapirost hozott, már kéjelgett is ebben a meglepetésben. El is határozta, hogy a világon semmi el nem kerüli a figyelmét. Egyszer él az ember és ő már annyi rosszat átélt, hogy a hátralévő életét nagyon gondosan akarja megalapozni.

A tinta ott sötétlett Olivér előtt. A papir fehéren várta a betűket. De a tanár a tollszárat rágta, mint egy kis diák.

Az özvegy egy erősbúzakék színű zoknit kötött. Buzgón szedegette a szemeket.

(Folyt. köv.)

ÖLFA.

A szél langy ujja már nem ingat,
Vihar törte le lombjainkat.

Virágot nem hozunk nyaranta,
Aprítja törzsünket a balta.

A kéz, mely máshol ojt és ültet,
Kitépi földből gyökerünket.

A ház előtt suttogtunk békén
S ölfa lettünk az udvar végén.

Darabokban egymásra dőlünk
S estére hamu lesz belőlünk.

Falu Tamás.

IRODALOM - MŰVÉSZET

Festők panasza

Idáig elhat immár szegény fajtánkbeli piktorok jajszava és még hozzá az arrivék jajkiáltása, akiket annyi példányban jelentetnek meg feltűnésük után a képcsalók, hogy épen ez a tömegelárusítás silányítja tönkre nehezen kiverekedett exisztenciájukat az árváknak.

Mifelénk is igen csak így van ez és sajnos nincsen jogorvoslás, kérdőrevonás. Egyik országból a másikba átlépni egy-egy kollekcióval csak egy kevés ádozatos vállalkozás, aminek bizonyos a sikere. Csak Pentelei Molnár Jánosnak milyen sűrűn forog a neve az utódállamokban például; ha száz keze lett volna szegénynek, a tizedét se festhette volna meg a neve alatt megjelent hamisitványoknak. Ám a képekkel való csalás korántsem olyan üldözhető cselekmény, mint az irói név bitorlása. Ahogy valamelyik piktornak rávarrják a gallérjára a beérkezés rangját, — ügyeskezű piktorlegények azonnal munkábaveszik „népszerűsítését" minden névaláirásával együtt, aztán még ügyesebb „képügynökök" vígan liferálják mint „kézifestésű" tömegcikket — az egyéni alkotást.

Maga a másoló tettestársa nem keres az ügynöknek, alig valamit; — a gyártott anyag előállítása, berámázása, utaztatása a kockázat. Ostorhegyre azonban vajmi ritkán kerül az ilyen különben is jó szimatu „műkereskedő", — maga az átlagpublikum pártolja öntudatlanul manipulációit.

Hogy ez nem mese, szomorú bizonysága ennek az a sok-sok, igazi jó lélekkel, becsületes művészi indíttatásból rendezett egyéni tárlat, ami mind sorra bukik egy-egy ilyen „piktortársaság" aukciójával szemben, erre, mifelénk is.

A helyzet ugyanis az, hogy egyéni kiállításokon az illető művész önvallomásai kerülnek bemutatóra; előfordul, hogy valaki sokoldalu, — figurálist, tájképet, kompoziciót egyaránt produkál. De ha a nagy publikum mégis egyebet kíván, ha cicát óhajt okvetlen az egyik vásárló, persa szőnyeges enterieurt a másik, aminek a festését mégse ölelhette fel egyetlen egyéniség — már vége az érdeklődésnek iránta!

Az aukció, — az más; ott harmincnegyven „márkás" festő „művei" közt válogathat kedvére; ott talál a butoraihoz illő vadas-halas csendéleteket, tyukudvart is esetleg; oda mint érdeklődő léphet be, vételkényszer nélkül, ellenben — Isten ments, — ha még ismerős is a festő, hogy menjen oda, — vevőszándék nélkül az ember, — pénz meg, — tetszik tudni nincsen, hiszen, — ficfát, követ, — eleget lát ugyanis az ember uton-utfélen, — ilyesmiért igazán nincs mért pénzt kidobni mégse.

Aztán ki ne volna hiú az ő egyéni gusztusára; utóvégre, ahogy butorban, szőnyegben nem vásárolhat pamutosat, azonmód — kép dolgában se dirigáljon neki senki!

Belép hát az aukcióra vevőnk. Figyelmesen fogadtatik. Olyas bagatell kérdésre, hogy Rembrandt-é a nagyobb vagy — Romanetti, oh, készséggel kap megnyugtató felvilágosítást. Ilyen kényes dolgot csupa tapintatból se reszkirozhat meg egyéni kiállításon. Természetes a blondel keretek, a mahagoni rámák is találnak a szobaberendezéshez. A vásár kész; mit törődik azzal az érdemes vevő hogy János helyett József van a vezetéknév mellé írva. Ez már a képcsaló elővigyázata, hogy kérdőre ne vonathassék még megtévesztés cimén sem. Ki ügyel ilyesmire, hiszen merő szórakozottságból nem irta oda egész nevét a művész, de — eredetiségéhez szó sem férhet a képnek, — ott helyben, az „aukción".

És hogyha mégis lelepleződik a csalás, a közönség még mindig ráduplázhat a — nekem tetszik — kijelentésével és utóvégre ez az utolsó szó.

Tehát nem egyedül az orgazda a hibás, maga, az ilyen „művásárló" is hasonlóan az!

Ezért nem lehet kiirtani a képcsalást. Ha valami nemzetközi, városközi megállapodás létesülne ez ellen a patentirozott csalás, ilyen aukciók rendezése ellen, talán némi mentség volna; ha minden művész irásban is igazolná képe eredetét, akkor nem kellene — agnoszkálni saját képeinek tulajdonitott képeit. Ez azonban csak addig mehet, valamíg él az illető. A halottak dícsősége ahogy nőttön nő — képei számával aránytalanul: itt a bökkenő mindig.

De még ekkor is itt vannak az ugynevezett zugvásárügyek.

Rosszrajzú, összefüstölt, kézi szövésű vászonra festett szobafestő munkát ajánlanak — Rembrandt gyanánt. Minden lehető elegánciával kiállított, beüvegezett rámás kép. Az eladó előtt halomszámra Rembrandt-fényképek, amikről bizonyítja, hogy itt és itt, ezen és ezen a képen vannak rokonvonások a „mesterművel". Sőt külön érdekessége a képnek — hatujjas kéz, — ilyet még csak egyet festett a mester; kikeresi, bemutatja. Természetesen a szemnek, a kéznek a rajzára már semmi megnyugtatót nem mondhat az eladó. De ez nem is fontos — a képnél. Más eset. — Tetszik tudni, a megszálláskor került ide és ide, ebből és ebből a kastélyból ez a — Szinyei kép. Világmárka és potom hatvanezer lejért kapható egy szegény özvegy lakásán rejtegetik, több méteres festmény!

Az illető „alkotás" egy 80-as évekbeli „Ország-Világ" illusztráció-nagyítás, ahogy a cigányok muzsikaszóval traktálják az éhes farkasokat fagyonhavon. De micsoda — schwarz auf weiss — fagyon-havon! — igazi garasos komédia — nagy pénzen. Aztán ha az egyik városban nem sikerül, — kerül gazdája a másodikban, de az eladó nyakán még se marad a kép.

Ime,csak néhány kikapott példa.

Viszont akármilyen józan felfogással dolgozzék valaki, — ha nincs külön szenzációs meséje, vagy mesemondója képének: egyeben se tünődhet egész életében, mint azon, hogy: festeni: kunst, eladni: művészet.

Magától értetődik, hogy ha képet szándékozom a falamra akasztani, vegyek egyenesen kiállítótól, vagy a műteremből vagy megbizható szakértővel műkereskedőtől; ellenben mikor olyan panaszokat hall manapság az ember, hogy a közvetlen szomszédság klubjából nem jött át senki a kiállításra, messze kerülték még a bejáratot is az arrajárók, — ez egyenesen inzultus a jó indulatokkal szemben, a festő jóhiszemű próbálkozására.

Valamig csupán a „műbutor" magaslatán állónak tekintetik a kép, amig nem olyan belső szükséglet a szoba képanyaga, amilyen a könyvmegválasztás kérdése, — odáig tág a terük és biztos a keresetük a képcsalóknak, képügynököknek.

Ha tudták volna a festői forradalmi irányok megteremtői, hogy micsoda döntő hatásuk van a csalások népszerűsítésére — a konzervativ izlésű publikum szemében! Bezzeg ezeket a „szecessziós" képeket nem utánozza senki, ennek az eladása kockázatos, nem vállalja „műárus". Ezek a muzeumokban penészedhetnek, onnan ki nem kerülnek a napvilágra soha. A népszerű, nem modern művészet a kelendő, a szépen kidolgozott, frissen mosott hatásu terítők, brokátok csillogása az igazi, ezért lelkesedik a publikum. Ki beszél itt élményekről, levegőről, önálló művészi felfogásról: tömegízlés élteti a tömegeiket és ez a képcsalás titka. Egy világért sem ilyen célokból készített kép, — egy kevés hozzáadással, vagy elvétellel — tömeghatást vált ki és sírhat utána, — meghallgatatlanul az első termelő, vagy teremtő erő — a théma azonossága miatt.

Elégedjék meg a vásárló kisebb nevű, de eredeti képpel, ne gondolja, hogy kevés pénzért valódi Rembrandthoz tud hozzá férni. A nagyotakarás a túlzott követelőzést fizettetik meg a hoz tud hozzá férni. A nagyotakarást, tői. Csak az ilyen népszerűsítésbe beléhal maga a grand Art egyszer megúnván az örökös vásárra kerülést — utánzataiban, amik közt, valljuk meg, ügyes dolgok is kerülnek, — túltermelés lévén a pikturában is az igazi művészet rovására.

Gulyás Károly.

Karl János: Idegen tájakon

— „Vasárnap" kiadása, Arad. 343 oldal. Ára 150 lej. —

Csinos kötetre való, érdekes útirajzot, tapasztalatot gyűjtött össze *Karl* János *„Idegen tájakon"* cím alatt. Útirajzot írni könnyen lelkesedő embernek, ha írói készséggel rendelkezik, nem tulságosan nehéz dolog. Azonban *jó* útirajzot írni sokkal nehezebb, mint első pillanatra gondolni lehetne! A benyomások, élmények leírása azáltal nyer *bizonyos belső értéket*, hogy átmegy az egyéni tudás szűrőjén és így értékei általánosakká válnak, könnyű formában feldolgozva értékesítheti azokat az olvasó.

Karl rajzai *Európa* legkülönbözőbb tájait, földrajzi problémáit vetítik elénk színes képekbe. Összes leírásaiban nagy tudományos felkészültséggel tárgyalja a felmerülő kérdéseket.

Pásztortűz 1930. máj. 4.

Cluj—Kolozsvár 1924. augusztus 31. X. évt. 14. szám.

PÁSZTORTŰZ

SZÉPIRODALMI ÉS MŰVÉSZETI KÉPES FOLYÓIRAT

FŐSZERKESZTŐ: GYÖRGY LAJOS — SZERKESZTŐ: GYALLAY DOMOKOS

KELJ FEL ÉS JÁRJ!

Nagy kőbe koppant, zúzott fejedet
Veted-e már fel és mikor veted,
Ember, te csüggedt, kinoktól alélt? —
Az ár, mely levert, rajtad átrohant,
Már elhuzódott, s halld, ezernyi hang
Hirli, hogy ismét megmozdult a lét.
Az iszap által meghajtott füvek
Rendre megint zsendülni kezdenek — —
S romok, gyász fölé, sebekre szerül:
Szép, hüvös fátyol: feledés szövül.

Csak te ne tudnál feledni, szegény,
Ember... legárvább a föld kerekén? —
Ejh! búdat vesd a szélbe könnyedén!
S nézd a pacsirtát —: fölfelé nyilal!
A nap, a nap is ott fenn hogy ragyog, —
Onnan melenget sugaraival,
S rád fentről szórnak fényt a csillagok — —
Mozdulj te is hát és emelj fejet!
Csillagok közt van neked is helyed.
Lendülj feléjük, hisz azért vagy ember!
S tudd meg, hogy még sok öröm, szenvedés vár — —
Az élet szólít — hallod? —: kelj fel, kelj fel
És járj!

TOMPA LÁSZLÓ.

Dr. Gecse Dániel emlékezete.

Gulyás Károly.

Nagy Ferenc kolozsvári theológiai tanár — a Vasárnapi Ujságot egykor nagy gyönyörüségünkre szerkesztő Nagy Miklósnak az apja — 1842-ben, tehát Gecse Dániel halála után alig tizennyolc esztendővel, panaszosan emlegeti, hogy „ezen jeles férfiunak neve ismeretlen hang tulajdon honában, melynek pedig mindenét adta.“ Épen azért felemeli emlékéről „a feledés vas ajtaját“ s eloszlatja a lelkekre súlyosodó háládatlanság nyomasztó látszatát.

Vajjon ugyanezt ma nem több igazsággal mondhatjuk-e el magunkról? Mert bizony úgy van, hogy elfelejtettük néhai való jó Gecse Dániel orvostudort is, mint annyi más érdemes jelesünket, kik szorgalmas építőmunkásai voltak az erdélyi magyar kultúrális életnek. Mintha csak a tekintélyek korának lejártával eltünt volna a kegyelet kora is, mintha multunk jelentőségének emlékezetben tartása nem épen napjainkban lenne a legkívánatosabb.

Tartozunk multunknak s magunknak is azzal a kötelességgel, hogy egy pillanatra megálljunk halálának 100 esztendős évfordulóján ennek a derék embernek érdemes tevékenysége mellett, aki kora szellemi színvonalát meghaladó jelentőségben emelkedik ki előttünk és jogos büszkeséggel utalhatunk példájából arra, hogy az erdélyi magyar lélek a közjót szolgáló gondolatoknak mindig bőséges termő talaja volt.

Dr. Gecse Dániel
1768—1824.

Nem is elméleti értékü alapgondolatból indult ki Gecse Dániel. Egyenesen gyakorlati célokat akart megvalósítani, sőt elgondolásának eredményét nemcsak a maga életére vagy a mi jelenünkre korlátozta, hanem a messze jövőre is kihatónak formálta. Ahogy azonban a saját korában sem lett „magassarkú cipő“ az ő nemes elgondolása azok részére, akik „törpék a nagylelküségben“, azon mód a róla való megemlékezés is csak körvonalaiban méltányolhatja azt a nagy alapítást, mely külső eseményekben nem gazdag életének halhatatlan emlékeként nevéhez fűződik.

Úgyszólván egész világi életét betöltötte nagy szociális érzékre valló tervének gondolata s hogy tudományos ismereteinek állandó gyarapításán fáradozott, azzal is csak élete főgondolatának a megvalósításához akart közelebb férkőzni. Egy olyan állandó hasznosságu alapkérdés megoldása foglalkoztatta Gecsét, hogy *miképen lehetne bizonyos folyton gyümölcsözően felhasznált tőkét a maga kamatos kamataival száz esztendő leforgása alatt (1920-ig) egy millióra növelni, aminek kamataiból aztán részesednének a nevelésügy, a társadalmi, jótékonysági intézmények, szegényügy, cseléd, kórház, bölcsődeügy stb.*

Ne felejtsük, hogy a millió más értékfogalmat jelentett az ő korában, mint ma és annak előteremtésére szükséges alaptőke is elég tekintélyes összeg volt. Ebben az értelemben rendelkezik is 1820-ban kelt végrendeletében: „az emberi nemzet nagy familiájában a boldogságra vezető első lépcső az erkölcsi tökéletességre való törekvés, mely szükségképen felteszi az értelem megvilágosítását és ami ettől elválaszthatatlan, az akarat megjobbítását. Innen buzognak ki a társasági élet boldogságának egyéb forrásai, ez a mozdíthatatlan alap, melyen vagyon fundálva a közönséges emberi szeretet és minden társaságbeli kölcsönös kötelességek.“

Tehát a nevelés és a közjótékonyság ügyét egyformán szolgálja a Gecse hitelnyujtó intézménye, amit ő maga „Institutum Philantropicum“-nak nevezett és amit hűséges de torz magyarsággal „Emberszereteti Intézet“-re fordítottak később, olcsó kamatigénylése miatt is. A kivitelnek, felosztásnak módozatai, a mindenkori felügyelet kérdése, mint aprólékos pontossággal kidolgozott részletei a nagy egésznek, az idetartozó rendelkezésekkel együtt pénzügyi szaklapban volnának kellőképen méltányolhatók. Bennünket főképen az érdekel, hogy a magyar észjárás ilyen praktikus irányu megnyilatkozása, mint a Gecséé, a XIX-ik század elején mennyire magában álló, mennyire elismerésre méltó, feltünő jelenség!

Tudjuk, hogy kiváló tehetségekben valóságos újraébredés volt nálunk a Gecse Dániel kora. A gróf Battyhány Ignácz, a báró Bruckenthal, a gróf Festetich György, a gróf Széchenyiek, a gróf Telekiek főuri áldozatkészsége azonban mind más természetű. Messze kiható rendelkezéseikben, káprázatosan fényes egykorú alapításaikban tudományos alapokon gondolták ők a társadalmi bajok orvoslását is, de olyan speciális irányban egyik sem munkált az európaias szociális érzés és gondolkozás irányában, mint a mi kevésbé hangzatos nevü Gecse Dánielünk.

Megérdemli tehát, hogy úgy éljen tudatunkban az ő nemes alakja, mint aki igaz elismerést és tiszteletet szerzett a magyar névnek a társadalmi érdekek tanulmányozásával is. Valóságos úttörő volt a maga nemében,

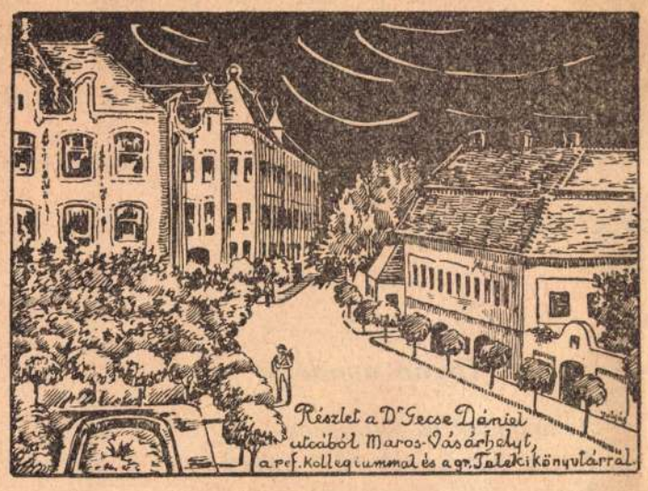

Gulyás Károly rajza a Pásztortűz számára.

mikor először gondolt annak a társadalmi életnek a segítésére, amelynek maga is egyik kevésbé tehetős tagja volt. Aki azonban így akarta hasznosítani elméleti tudását, annak személye homályban maradt. Szerény egyéniségének összeállításához alig kapjuk meg a szükséges láncszemeket, alig tudunk kialakítani valami különösebb, valami érdekesebb mondanivalót róla.

Közép-Szolnok megyének Cigányi nevű falujában született 1768-ban. Nevének, származásának törvényesítésére 1798-ig kellett várakoznia, amikor a pesti egyetemről orvosi diplomával tért haza. Marosvásárhelyi főorvossá történt választása után is ausztriai és olaszországi tanulmányutakkal pótolta tudományos ismereteit és rendkívüli buzgóságot fejtett ki a napoleoni háboruk idejében gyakran kitörő pestis járványok elfojtásában. Munkabiró férfikorának még termékeny idejében, életének 56-ik esztendejében hunyt el.

Ha ennek, a pár mondatban összefoglalható életnek belső, eszmei tartalmat adó emberbaráti intézményéhez az indítékot keressük, nagyon hajlandók vagyunk az elhatározását származásának a kérdésével motiválni. Hiszen a társadalmi különbözőség nyomasztó tudata, melyet a szerelem gyermekének fogékony értelme fokozott mértékben átérzett, egymagában is döntő hatással lehetett az Institutum Philantropicum megalapozására. Azonban, hogy az eszme, titkon építgetett terve konkrét formában vert gyökeret a nemesszívü orvos lelkében, arra döntő befolyással volt a marosvásárhelyi ref. főiskola százados fennállásának megünneplése 1818-ban. A lelkesítő szavak után így szólt egyik barátjához: „Nekem templomozás alatt eszembe ötlött, hogyha valaki száz év előtt ezen főiskolának 100 forintot adott volna, azon kikötéssel, hogy kamatja mind e mái napig a tőkéhez adassék, mennyi volna ma az összesített tőke!" És az eszme mindjárt tetté is érlelődött benne. 1820-ban 2000 forintot tett le a marosvásárhelyi ref. főiskola pénztárába azzal a rendelkezéssel, hogy ezen összeg kamatja évenként a tőkéhez csatoltatván, minden évben mint új tőke kezeltessék. 1824-ben a kétezer forint tőkét még 6000-el gyarapította s végrendeletében még azt is kikötötte, hogy anyja halála után az egész hátramaradt vagyona az Intézet javára fordíttassék. Rendkívül szép és nemes — valósággal erdélyies vonása — a Gecse Dániel lelkületének az, hogy a szűkkörü felekezeti előitélet fölé emelkedve, az Institutumból részt rendelt a katholikus gimnáziumnak is, valamint a maga ideális kommunizmusával kamatjárulékot juttatott a haza minden polgára számára, részben a gubernium, részben jótékonysági intézményei utján a nagy nyilvánosság ellenőrzése alatt.

Milyen kár, hogy ennek a szociális érzületben korát messze meghaladó, derék puritán embernek egyéniségét az adatok hiányossága miatt közelebbről nem látjuk s akit ma is mintaképül tekinthetünk, csak egy pár száraz életrajzi vonásból ismerünk!

Városa ma is kegyelettel őrzi az emlékét. Amikor Marosvásárhely dr. Bernády György polgármestersége idején a reneszánszát élte, egyik legszebb, tágas-téres utcáját, a régi Szent-Miklós utcát, nevezte el nevéről Dr. Gecse Dániel utcának, mert alacsony, kis háromablakos háza még ma is ott áll a nagy emberbarátnak az ú. n. kis (ref.) templom tövében. Ez volt az „ispotály fertálya"; a kórházat már lebontották, de a kórházi orvos kis lakása még most is fenn van. Ma parkokkal és fasorokkal ékes ez az utca, melyből hatalmasan emelkedik ki Gecse Dániel iskolájának, a ref kollégiumnak új épülete s tőle nem messze nagy kortársának, gróf Teleki Sámuelnek (1739—1822) öröke: a gróf Teleki könyvtár. Több nevezetes középület is díszíti ezt az előkelő utcát, mint a királyi

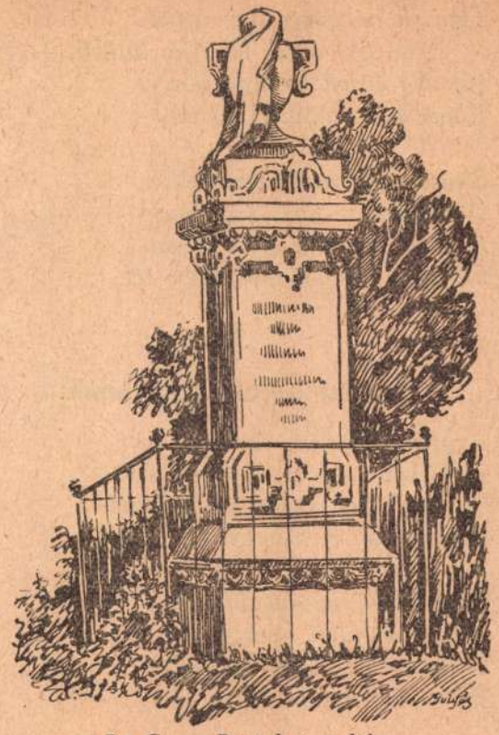

Dr. Gecse Dániel síremléke.
Gulyás Károly rajza a Pásztortűz számára.

tábla, pénzügyigazgatóság, vármegyeház, egyik ref. templom, — méltóképen a nagy alapítóhoz.

A református temető cintermében nyugszik „orvos-

tudor Gecse Dániel" a sirkő felírata szerint. Inkább komolykodó, mint stílusos síremléke körül ott van Maros-Vásárhely egész nagy multja: az Antal János, a Bolyaiak, a Dósák, a Péterfyek társasága.

Dr. Gecse Dániel váltóforintjai hányszor devalválódtak 1824 óta! Milliós értékfogalmaink milyen megszokottá váltak manapság! A viszonyok változása folytán az alapítvány gondviselői is hányszor változtak! De az olcsó kamat mellett történő folytonos kölcsönszolgáltatásban nem lehet változtatás vagy eltérés a nagy alapító pontosan körülírt alapgondolatától. Ezért a mindenkori jogrend a felelős.

Az általános nyugati kultúra szocialis eszmeáramlatába így kapcsolódik be már száz esztendővel ezelőtt Dr. Gecse Dániel. Puritán alakjára, valamint gyakorlati értékü alapítására mindig jóleső büszkeséggel hivatkozhatunk. A magyarság értelmi müveltségének öntudatossága tükröződik belőle.

Halk, együgyű csodálkozások.

— Kis versciklus. —

1.

Mire valók . . .

Néha de furcsa vagyok én is,
Ha néha úgy magamban ások;
Jönnek képek, gondolatok,
Szokatlan, kis perc-villanások.

Néha de furcsa a világ,
S istenem, de furcsák is mások:
Mire valók is életemben
Ezek a halk csodálkozások . . . ?

2.

Hieroglifek.

Elnézek néha egy-egy arcot,
— Könyvek, miket fel nem nyitok, —
Az élet vésett könnyü karcot
Rájuk s értelmük mély titok.

Sírását már kinek se lássam,
A mosoly is tünő szeszély, —
Arcunk igy rejti el csodásan
Mindazt, mit lelkünk féltve fél.

3.

Furcsa dalok kisértenek.

A gyermekéveim varázsa,
— Nékem varázs, — kit érdekel?
Együgyü kis gyermek-nótácskák
Eddig hogy is kisértek el . . . ?

Csodálatos; együtt daloltunk
Valaha életünk nyarán,
Virágból font száz eszterlánccal
Mi is szétváltunk volna tán?

Ma kemény harci-mars a nóta
És én is észre úgy veszem
Halottakat idézek egyre;
És, Istenem, tán vétkezem . . . ?

4.

Olyan mindegy . . .

Rohanjanak és küzdjenek
Nálam keményebb öklü mások:
Nem csábítnak karrierek,
S a győztesként adott csapások.

A moziban ül igy a néző
Amig a hosszu film pereg,
S mindegy neki, — mert messze néz ő, —
Hogy ví a hős, vagy hempereg . . .

5.

Olyan furcsa is ez.

Gondoltatok rá, hogy milyen
Furcsák a nők, úgy néhanap?
Ne bizzatok meg senkiben
E rózsaszínü ég alatt.

Jaj, problémák: ruha, kalap,
S ezernyi apró semmiség . . .
Nyelvük megöl . . . foguk harap;
De a szemük egy-egy kis ég . . .

6.

Halk, együgyű csodálkozások.

Halk, együgyű csodálkozások
Simogatják a szivemet . . .
Őket megunni sem lehet,
Mert mindig ujak, mindig mások.

Boldog, ki még csodálkozik, —
Igy állom és ezt vallom egyre,
Áldón csókol rá a szememre
Az élet, — s messzi távozik . . .

(Kolozsvár.) *Jakab Géza.*

Gulyás Károly, rajztanár.

Barcsay Jenő mondja: „Életemet a véletlenek sorozata irányította és alakította. Nem gondoltam rá, hogy festő lehetek. Gulyás Károly rajztanár ajánlott be egy nagyon gazdag úrnak, Sóófalvy Illyés Károlynak és ő segítette havi 400 koronával tanulásomat. 1920-ban kerültem be a Képzőművészeti Főiskolára. Határtalanul boldog voltam, hiszen olyan emberek, körött élhettem, mint Szinyei Merse Pál, Lyka Károly, Vaszary János, Csók István és Rudnay mester."

Takács Gábor: Barcsay-montázs.
Korunk, 1980. 12. 900 old.

Gulyás Károly rajztanár,

Barcsay Jenő festőművész 19 éves korában Marosvásárhelyre ment, 30-40 kis akvarellel, az ottani rajztanárhoz Gulyás Károlyhoz, az ő utasítása alapján kezdett embereket rajzolni. Ezekkel együtt Gulyás Károly elvitte Sopróni Illyés Sándorhoz, aki által bekerült a Bpesti Képzőművészeti Főiskolára és minden hónapban 400 koronával segítette Barcsay Jenőt.

Nádpavipán

1978. II. 18. 15.05, Televízió – Vrie –

Gulyás Károly rajztanár

Bályai Farkasról egyetlen kép maradt fenn, melyet Szabó János, – Bályai Farkas egyik tanítványa – készített.
Gulyás Károly rajztanár és a Teleki-könyvtár egykori őre szerint ez az egyetlen művészi arckép Bályai Farkasról.

S.E.: A Bályaiak-képen.

Tiszatáj, 1975. febr. 52-53 old.

MDK

Gulyás Károly

Szabó Jánosnak tulajdonitott Bolyai Farkas arcképtanulmány. Krétarajz a marosvásárhelyi ref. kollégium birtokában a müvész neve feltüntetése nélkül. Másolta fenti. Repr.

Gulyás K.: Bolyai Farkas egyetlen müvészi arcképtanulmánya. Pásztortüz 1924. dec. 25. 284-287.l.

Gulyás Károly
rajztanár

M.D.K.

Marosvásárhelyt ahol Dabóczi Miklós
tanulmányait végezte feljegyzett a
fiatal tehetséges ifjúra.

N. Peures Éva: Dabóczi Miklós
Művészet, 1965. aug. – 29 lap.

MDK

Budavári visszavétele, pályázat.

Gulyás Károly

Müvészeti Krónika 1904. okt. 15.

MDK

Gulyás Károly, [grafikus :]

Barcsay Jenőt Gulyás Károly rajztanár vezette a festőművénet felé s az ő támogatásával került Pestre, a képzőművéneti Főiskolára – a képzőműv. főiskola későbbi tanára.

Prukner Pál: Arany háttér, nincs üvegmozaik

2.

ESTI HIRLAP Bn. 1970. jan. 14.

Gulyás Károly, festő, illustrátor

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. 11 sz.
767. l.

Kultúr-krónika

Gulyás Károly, művészeti író, ?

Pásztortűz, 1930, 25-26 sz.
590.l.

Gulyás Károly: Erdélyi rejtett kultúrkincsek,

Gulyás Károly, festőművész, tanár, †

Pásztortűz, 1930. 20 sz.

470 l.

..... Gulyás Károly művészetének emlékkiállítása.

Rajz: Dr Gecse Dániel síremléke, Gulyás Károly

Pásztortűz 1924. I. évf. II. fele 123. l.

Rajk: Részlet a dr. Gecse Dániel utcától
Marosvásárhely a ref. Collégium mat és
a gr. Teleki Könyvtárral, Gulyás Károly
Pásztortűz, 1924. 7. évf. 11. füz.
123. l.

Művészetiohtatás

Pásztortűz, 1930. 20 sz.
470. l.
..... Gulyás Károly növendékének
hiallitása

Gulyás Károly

rajztanár

vió

lásd XX. k. 324

Reval XXI. 398-l.

Mohelni

(ref. koll. rajztanára

1917 - Telchi Tiba öre

Gulyás Károly
rajztanár

Marosvásárhely
1929

Suly Fritz
XIII. P.

gyulladásos betegségei". Utóbbi önálló monográfia. Kutatásainak tárgyköréből végül 10 előadást tartott részben Szegeden, részben az Orvosi Nagyhét alkalmából Budapesten.

A debreceni tudományegyetem orvostudományi karáról:

Dr. Kostyál László (1902, Nagyszombat, róm. kat.), gyógyszertani intézeti tanársegéd 400 pengős ösztöndíjban részesedve, különösen gyermekgyógyászati irányú kutatásokat végzett (prof. Bókay). Különösen „Physiologie und Pathologie des Wasserhaushaltes" című önálló nagyobb monográfiáján dolgozott, amelyben a kérdés teljes irodalmi feldolgozása mellett saját kísérleti eredményeit is felhasználja. Műve a tanév végén, június havában, S. Karger kiadásában, Berlinben jelent meg. További munkássága kétirányú volt. Egyrészt a gyermekkor normális és pathológiás vízforgalmának különböző hormonokkal szemben tanusított viselkedését tanulmányozta, másrészt az egészséges és beteg csecsemők és gyermekek vérserumfehérjecolloidjainak qualitativ eltolódásai foglalkoztatták. Eredményeit „A hormonok hatása a betegek kóros vízforgalmára", „A hormonok hatása a vízforgalomra", „A dysenteriás betegek vérsavójának a nyulak vízivási

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

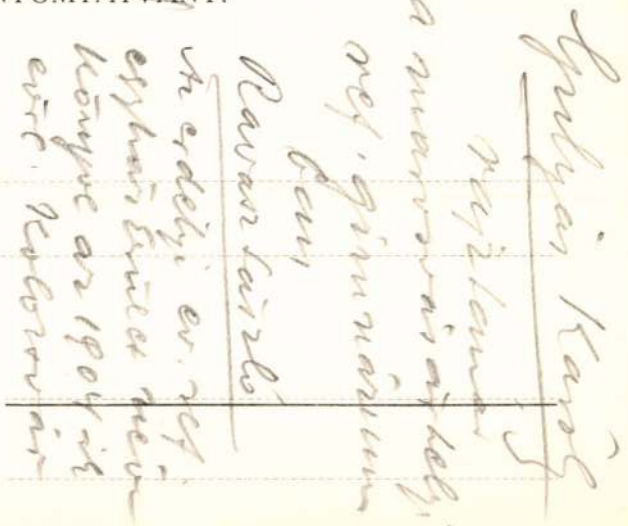

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Gulyás Károly

rajztanár

Pásztortűz 1930. okt. 5.

(Gulyás Károly növendékeinek kiállítása.)

Közel 30 esztendeje hogy évről-évre kiállítás keretében mutatja be (Kolozsvárt) tanítványanak minvészi utrajudulását. Tanítványai közé tartoznak Vida Árpád, Bordy András, Barcsay Jenő.

très avantageuses.

Dans l'espoir

salutations sincères

Gulyás Károly

Művészet 1915. 165.

Szalay Imre báró VIII. 229

Gulyás Károly

festő, rajztanár (??)
Marosvásárhelyt,
tanítványai közül ki-
válik Bordy András.
festő

KiP. 158. l.

Nem ~~biztos, hogy~~
~~a fenti~~ festő. A
Teleki-téka könyvtá-
rosa és ismertetője
(Urania, Pásztortűz,
Ellenvér c. lapokban)

KiP. 164. l. 165. l.
166. l.

Gulyás Károly,

művészeti író,

sok tehetséges művészt

federett fel.

KiP - 177. l.

Gyulyás Károly

1892/93 - 1895/96

Ferképzőmfoiskèvk

87.l.

Kiállítás (Gulyás Károly művészetének kiállítását tartották kiállítását)

Pásztortűz, 1930. 20 sz.
470. l.

.... Gulyás Károly művészetének kiállítás

Gulyás Károly

Szül. Debreczen 1873, Ref.
Gimn. sitts, egy év a deb-
receni jogakadémián

1892/93 I. I. osztály

1892/93 II " "

1893/94 I II " "

1893/94 II II "

1894/95 I-II, III. "

1895/96 IV "

Kerek tégla, római V. 243.

Gulyás Károly, rajztanár

Barcsay Jenő pályakezdésére döntő volt Veress Gábor tanácsa, nevezetesen az, hogy Marosvásárhelyre küldte Barcsayt, bajánlotta őt unokahugához, Telmann Katalinhoz, illetőleg általa Gulyás Károly rajztanárhoz. Gulyás megszerezte Barcsaynak Szófalvi Illyés földbirtokos anyagi támogatását, így lehetővé tette, hogy tanulmányait Pesten a Képzőművészeti Főiskolán folytassa, művész legyen.

Vita Zsigmond: Emlékezések Barcsay Jenő pályakezdésére.
Utunk, 1981. jan. 30.

MDK

Gulyás Károly

Pályaművével résztvett a Budavar 1849-iki elfoglalásának képére hirdetett palyazaton.

Vas.Ujs.1904. 51.évf.38.sz.651.l.

MDK

Gulyás Károly

Budavár 1849-iki elfoglalásának képére hirdetett pályázatra, Gulyás Károly palyaművét beküldte.

Vas.Ujs.1904. 51.évf. 38.sz. 651.l.

GULYÁS Károly *35, 51, 54*
Debrecen, 1873. december 15.–Dévaványa,
1948. január 21.
Mintarajziskola, festő, grafikus

Banner Erdély

arra késztette, hogy v
ség fölvételét hatható

I. Ottó császár a 9
nostorának szerzetesei
követei itt álltak elé
zeli Einsiedeln szerze
gyától üzve, mintsem h
előző év őszén eljutot
végeibe; ám Piligrim,
talomvágyó passaui püs

Hozzá hasonlóan sze
szentelve, császári me
mi kérésre a magyarok

M.D.K.

Gulyás Károly festő

rajza a marosvásárhelyi Teleki Kosmokos féle ház udvarából.

Fodor István: Régi nevezetes épületek és intézmények. Tarqu Mures 1937, 78 o.

GULYÁS Károly rajztanai

falképmásolatával

AH 1995 310.

Az Operaház - különböző
fennmaradt - előzetes és tanu
feldolgozására lenne szükség
különválasztani a Schickedanz
ragadjuk meg közreműködésének
bizonyítottnak látszik, hogy
rajzolóé. Ö maga azt mondotta
készítésében nagy része volt.
"Hova-tovább jelentősebb fela
a mester. Jobb kezének, fő mu
átveszi, felhasználja például
építésénél, mert nemcsak a be
e monumentális épületnél."[56]
általánosságnál sokkal többet
található egy, az Operaházhoz
nagyon közel áll a végleges m
a rajzon a földszinti és az e
ívnyílású, míg a megépült vál
kocsialáhajtónak mindössze há
következő felirat olvasható:

MDK

Gulyás Károly rajztanár

Művészet 1915. évf. 165.l.

MDK

Gulyás Károly rajztanár

Művészet 1911. 38,39.l.

Gulyás Károly /Marosvásárhely/
Olvasásközben

Képzőművészet, 1932. 54.szám.

Gulyás Károly, festő

Győri Mihály: Marosvásárhely régi és uj képszőmivészetehőtségei. Székely Nép, 1943. augusztus 18. 4 l.

Gulyás Károly, ~~festő~~ rajztanár

Marosvásárhely

Győri Mihály:

Marosvásárhely régi és uj képzőművésztehetségei.
Székely Nép, 1943. augusztus 18. 4 l.

Gulyás Károly

rajztanár Marosvá-
sárhely, Székely B.
tanítványa-

cód
e

Győri Mihály:
Marosvásárhely régi
és új képzőmüvésztehet-
ségei kötelesnek.
Székely Nép
1943. aug. 18.

Gulyás Károly

GULYÁS KÁROLY (Marosvásárhely): OLVASÁSKÖZBEN

Foto Kántor

GIUPE AURÉL (Marosvásárhely): MOSÓNŐ

Gulyás László
Lakóház-tervek
Diakonissza intézet terve

Tervezői füzet. Műcsarnok, 1932. április.
18 l.

zekében, a másik piros ruhában. A lap alsó szélén barnaszakállú, pirosruhás és sapkás férfi nagy sárga talicskát tol, amelyben egy fejkendős, kalapos asszony ül egyik kezében gabonakoszorús fakórót, másikban kulacsot tart. Mögöttük még három, koszorút, csépet vivő férfi látható. A háttérben szürke sziklán terebélyes fa áll. A külső lapszélen a két verekedő mögött fölhúzódó zöld tájban kerítéses, szalmatetős ház előtt négy kisebb figura áll, míg előttük egy tekéző férfinak a fejére, egy másik férfi kardjával lesujtani készül. Előttük eldőlt tekebábok hevernek. (357. kép.)

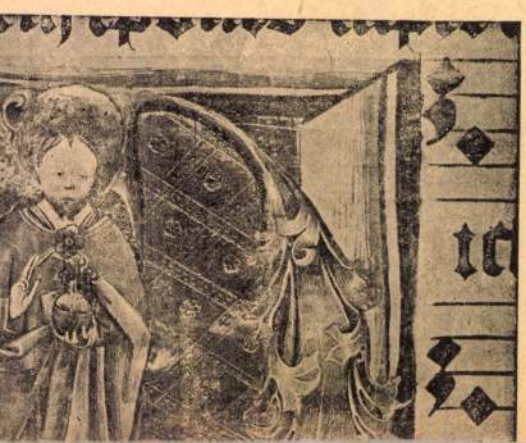

Tisztelettel hívjuk meg Önt

Gulyás László
festőművész

kiállítására

Megnyitja

Dr. Feledy Balázs
a Vigadó Galéria igazgatója

2000. január 20-án, csütörtökön
17 órakor

A kiállítás megtekinthető február 20-ig,
hétfő és kedd kivételével 14.00 és 18.00 óra között.

ÖNÉLETRAJZ

1960-ban születtem Budapesten. A Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolát reklámgrafika tagozaton végeztem el.
Mesterem Szalai Zoltán és Gacs Gábor volt.
1983-'87-ig a Magyar Képzőművészeti Főiskola hallgatója voltam, sokszorosító grafika szakon.
1987 óta vagyok tagja a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének.
Édesapám festőművész volt, hatása végigkíséri festészetemet.
Tanáraimon kívül sokat tanultam a régi mesterektől, akik közül a legnagyobb élményt Rembrandt jelentette.
Általában szeretem a barokk és a XIX. század művészetét.
Témáim megválasztásánál a látvány érdekel, a fény és árnyék együtthatása.
Fontosabb munkáim:
- Dr. Ravasz László református püspök életnagyságú, egészalakos portréja (250x150 cm), mely a Budapesti Református Kollégium dísztermében van.
- Az érdi barokk templom oltárképe (250x150 cm).
Rendszeresen szerepelek hazai és külföldi kiállításokon.
Díjak:
1983. Kalocsa, Grafikai pályázat 1. díj
1985. Budapest, Plakát pályázat, 2. díj
1998. Budapest, Galéria'13 Soroksár,
Tavaszi Tárlat, festészeti különdíj

Gulyás László

Galéria'13 Soroksár
1238 Bp., Hősök tere 13.
Telefon: 287-30-57

Meghívó

felhivatnak szállitani óhajtók, hogy
at szeptember 20-án déli 12

Gulyás László

épitész

1 MMÉ Évk

1934. 208. l.

Tüzifa szállitás.) A sárvári
óság hivatali helyiségeinek fütésére
ső felére szükséges 26 köbm. és a
ére szükséges 6 köbm. összesen 32
i első oszt. kemény hasáb tüzifának
lejtés utján szeptember 16-án
akor nevezett járásbiróságnál ki fog
erezni szándékozók tartoznak a 26

6-án d. e. 10 órakor, az
tarta
zletes
eghata
tekin
ttel s
lati á
nni a
a b
dó.
é n,
omba
yészs
s 200
, 117
zs
e kü
kir. ü
e. 1
kő
k, a
, me
a let
A
hetők
z i
ykiki
jára
mbo
gok
kség
és
törvényszék elnöki irodájá
24-én d. e. 9 órakor fog
pénzül 600 k a nagykikin
teendő és a nyugta az a
A feltételek a nagykikinda
igazgatójánál, valamint
zsombolyai, törökkanizsai
ságoknál betekinthetők.

részére az 1910, 1911
es 600 csomag stearin
ból szeptember
kir. törvényszéki elnök
árlejtés fog tartatni.
tást elvállalni óhajtják,
ek letétele mellett ajánt
tárnapon a törvényszék
A feltételek a törvény
negtekinthetők.
táblákszállitása.)
egovinában ez év őszi
általános házszámozás
db. házszámtábla szálli
. Az ajánlatok minták
tus 15 ig küldendők
ánynak Sarajevoba. Az
szállitási idő (p. o. 1000,
gy 50000 táblánál) ki
házszámtáblák préselt
ól készitendők, 13—15
alappal, fekete felirással,
kedett nyomással, finom
l és hátsó oldalán viz
tábla árának, 4 szeggel
asabbnak nem szabad
szitendő házszámtáblák
lők az ár megjelölésével.

s, bérbeadásra.

adás.) A volt 13. sz.
zredből alakult vagyon
Karánsebesen szep
e. 11 órakor árverést
lőgondnokság ideiglenes
v végéig kihasználásra
g határán fekvő „C“
rrend III. tag 2. 3 és 4,
ábbá a IX. vágássorrend
nt V. tag 1 és 2 összesen
vő osztagain előforduló

[illegible] árkutárgyalás 10g
d. e. 10 órakor Bánatpénz 2500 k. A
egységbérek jegyzéke, továbbá az álta
részletes feltételek az ungvári m. kir.
hivataltól megszerezhetők.

Vinga. [Temes m.] (Helypénzs
jog bérbeadása.) Vinga nagyközs
és he.i vásári helypénz dijszedési joga
tember 9-én e. e. 10 órakor a kö
tanácstermében árverés utján 1909. n
1-étől egymásután következő 3 évre bé
tik. Az általános feltételek Vinga köz
betekinthetők.

Merény. (Faeladás.) Merény bá
előljárósága augusztus 30-án d. e
kor tartandó szó- és irásbeli árverése
a tulajdonát képező erdő I. és II. vá
zatában az 1909. évre esedékes 20·54
tövön álló és mintegy 4500 tm.^{3} be
és jegenyefenyő haszonfatömeget. Kik
tm^3-ként 8 kor. Bánatpénz 10%. K
határidő bezárólag 1910. május 31-ig
letes árverési és szerződési feltételek
m. kir. áll. erdőhivatalnál, a lőcse
járási erdőgondnokságnál és Merén
város előljáróságánál tekinthetők meg

M.-Sziget. (Tölgyfa eladás.)
házai (alsóneresznicei) közbirtokossá
azon község határán mintegy 59.
területen lévő 4984 drb. tölgyfából ál
szeptember 28-án d. e. 1
M.-Szigeten a kir. kincstári ügyész
ségében tartandó árverésen eladja
adandó fatömeg 9328 tm^3-re meg
haszonfa 1720 köbm., talpfa 189
fürészáru 2265 köbm., a többi tüzifa
Kikiáltási ár 109,119 k bánatpénzkér
teendő le. Az árverési és szerződési
dr. Mihályi János, közbirtokosság
M.-Szigeten és a m. kir. erdőhivatalná
házán megtekinthetők.

Gulyás László

diósgyőri épitett

Brest-Baross-téri

ref. templom terv.

III. díj

MMÉEKözl

1940. 117. l.

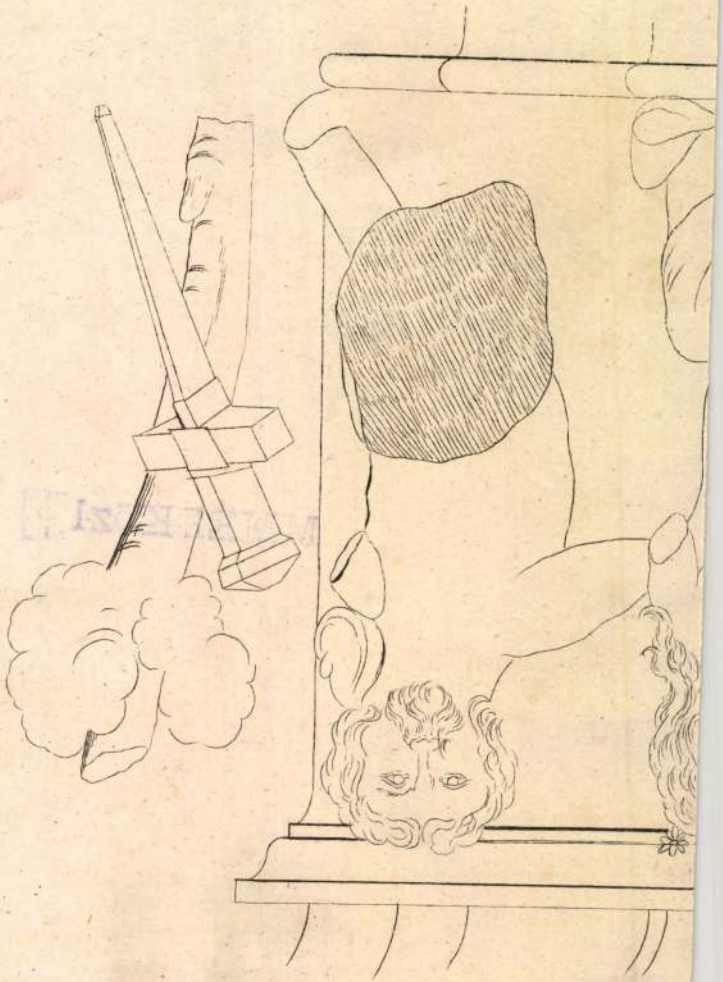

Gulyás László

Nemzeti Sportcsar-
nok, megvétel

MMÉEKözl 1938. I 21 l.

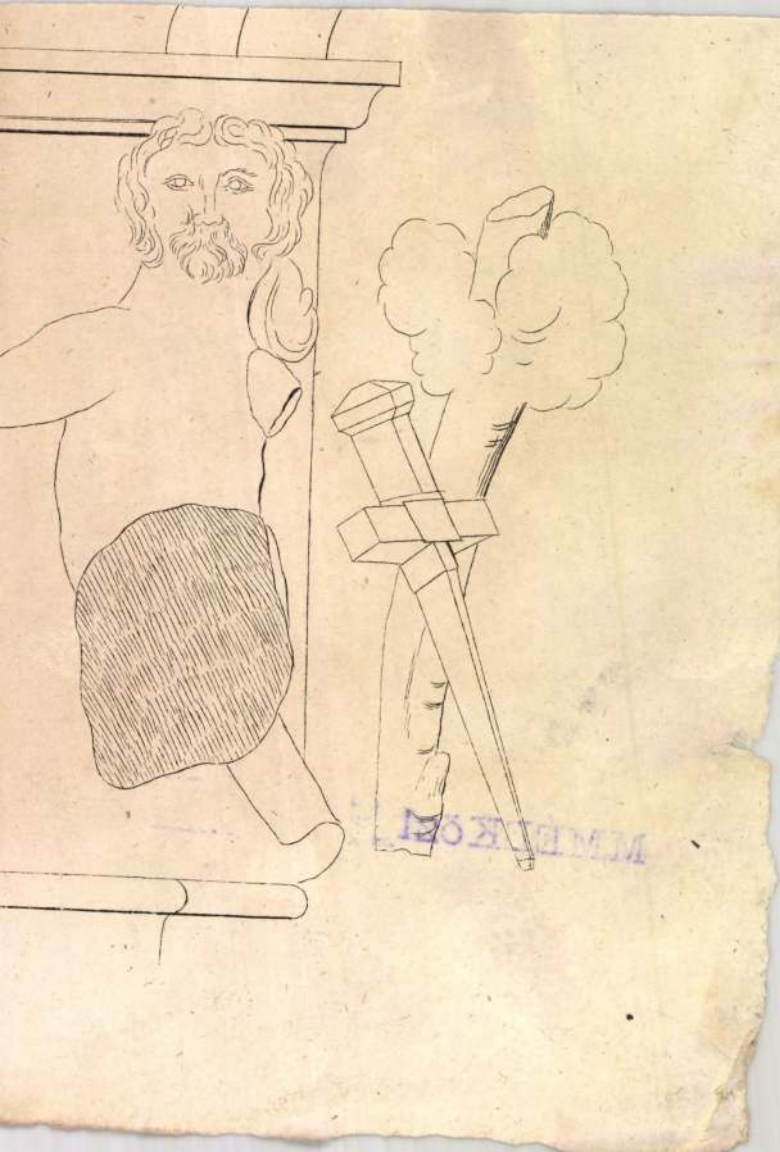

csattanóan megfeny
aki sehogyse tudta
éppugy az idegeit a
ismeretes és köteles
szokta és másoktól
nemcsak az Árpád
val járt, hanem azz
elhagyta a segédsze
A segédszerkesztők
Béla, később dr. Kó
Ujság segédszerkesz
kesztői munkakör e
feladat, aki erre vá
csőséget. Legtovább
pesti Naplónál is be
Pályi Ede főszerkes
többet követelt, főkö

MMEK közl.

tőt kapjon a müvésznő, gyönyörü, hatalmas arranzsmánt, mindig a legfrisssebb, a legdivatosabb virágokból összeállitva. A temérdek virág szállitója mindig az év végén mutatta be számláját Braun Sándornak, akinek ilyenkor mélyen a zsebébe kellett nyulni, mert az egész éven át kikézbesitett virágokért sokezer koronát kellett kifizetni. Békeffy Géza talán nem ilyen engrossfogyasztó, de a sorban, legalább is a sajtó berkeiben, bizonyosan közvetlenül Braun Sándor után következik. A favorit után ő az első helyezett. Állandó szállitója Kaltschmied M. virágüzlete (Andrássy-ut 46) megérdemli, hogy reklámot csináljunk neki, oly pompásan szolgálja ki szenvedélyes virágfogyasztó barátunkat. Békeffynek ez a szenvedélye különben kicsap a főváros határain tulra is, jól ismerik ezt például Balatonfüreden, ahol minden esztendőben karácsonyi szabadságát szokta eltölteni. A mozdonyvezetőnek, aki a szent estén, no és Szilveszterkor elviszi a vonatot Pestről Balatonfüredre, most már több mint egy évtized óta állandó elfoglaltsága, hogy Békeffy megbizásából óriási

Reggeli Hirlap (Miskolc)
Lap: 1947 JAN. 24.
Megjelent:

Művészi élmény a Döbröczöni-Gulyás kiál megtekintése

Miskolc, január 23

Amikor művészi alkotást nézünk, első tekintetre felmerül a kérdés: a zene, a kép, a szobor, a rajz, a tervezet melyik nemzet nyelvén beszél, milyen koreszme hatása alatt született meg. Az alkotó művészt ma is — mint mindig — elsősorban az általános emberi szempontok vezethetik, természetesen a magyar lelkiséghez átidomulva. Hogy mi az, ami magyar, Döbröczöni kiállításának megnyitásán ezt Vucskits Jenő nagyon találóan ebben foglalta össze: szavakkal alig, vagy egyáltalán kifejezhetetlen jellegzetesség, érzés és hangulat, mely az ezeréves magyar gyökéren a művészből alkotásain keresztül kiárad, a formák és színek jellegzetesen magyar nyelvén. Ez a jellegzetesség nincs témához kötve. Nem okvetlenül szükség, hogy falu, vagy a népművészet legyen a festmény témája, mert az is lehet üres és idegen számunkra, ha a festő nem tud a magyarság formanyelvén kifejezve általános emberit, mindenkit érdeklő művészetet nyujtani. A művészet ezen a ponton lehet csak nemzeti és egyúttal nemzetközi nyelv is, amelyet mindenki megért.

Döbröczöni Kálmánról, mostani kiállításának megtekintése után is megállapíthatjuk, hogy ő izigvérig magyar festő. Nem azért, mert a legnagyobb szeretettel a magyar falut festi, mert festményein a magyar paraszt kap életet, vagy mert a magyar tengernek, a Balatonnak hullámai viharzanak vásznain, vagy mert a magyar mezők virágai illatoznak azokból, vagy az Avas pincesorai közé vezet. Nem a téma, de a kifejezés módja, formanyelve, érzései, hangulatai azok, amelyek őt magyarrá teszik és amelyeken mindenkihez, hozzánk és minden más nemzet fiához, beszél. Amit és ahogyan mond, azt valóban őszintén és mélyen átérzi, átéli. És mert mondanivalói mindig érthetőbbek, mindig közvetlenebbek és formájukban mindig tökéletesebbek, ezért állapíthatjuk meg, hogy Döbröczöni Kálmán igen nagyot fejlődött és beérkezett tiszta művészete kiteljesülésének útjára.

Tájképei, figurális vásznai, csendéletei és rajzai között nehéz kiválasztani a rangban legelsőket. A Tél című olajfestménye színeiben üde, friss, eleven és színes és ami legfőbb értéke: illuziókba ringatóan hangulatos. Méltóképpen sorakoznak mellé a Tavaszi áradás és a Falu című képei. A Tavaszi áradás zöldes tónusa tavaszi reménynek friss biztató hangulatát ébreszti. A kép megfestésének megkapó természetessége adja a művészi értéket. Nemes egyszerűséggel van megalkotva, de lélekkel telített a Csordás ház. Valósággal drámai erővel markol képzeletünkbe a Zegzugos Sajó című kép, amely pompásan érzékelteti a folyó szeszélyes kanyargását és hullámzását. — Az üdítő és megnyugtató csendet tolmácsolja a Fasor c. festmény. — A Hámori tó a Bükk erdőinek illatát lehelli. Derűsen világo ragad meg a Malom, na hangulatú a November, nya, a Hejőpart télen hid.

Nem kevesebb elisme méltatni figurális alkot komoly érték a Késő ő festménye. Egyszerűség Tépelődés. Hasonlóképpe risztikus, markáns a Ba kép. A Beszélgetés c. a piroskendős leány al mentális figura.

Külön kell szólni csendéleteiről. Formába eleven és hatásos a Vi zelgően lágy sárgás tón Ugyanez a véleményünk forgókról is. De kedve finomak többi virág köztük a Mezei virágo Margaréták és a pompá asztal is.

litás

s tónusával
gyon finom
az Alsóta-
s a Gyalog

réssel kell
sait. Igen
szel című
vel hat a
n karakte-
csó című
festményen
akja monu-

Döbröczöni
n. színben
rágok behi-
saival. —
a Napra-
sek, szépek,
csendéletei.
s, Orgonák.
s Konyha-

Gulyás László főmérnök tervei külön értékes és élvezetes anyaga a kiállításnak. Diósgyőr szabályozási terveiből állított ki térképeket. Ezek megkapóan szemléltetik mindazt, amire a városrendező figyelmének ki kell terjedni. Legelőször figyelembe kell venni, hogy mi az adottság. Ez a patina, amit nem letörülni, még megsérteni sem szabad. Azután fontos, hogy kinek a tulajdonában van a terület és szomorúan tűnik ki, hogy mily kevés a közterület, amivel a rendező tényleg szabadon rendelkezhet. — Ezek alapján kell hozzálátni a tulajdonképpeni szabályozási terv elkészítéséhez, amely két főrészből áll, a területfelhasználási tervből és az ut-, utca- és vasúthálózati tervéből.

Gulyás László főmérnök kiállítását külön kell a szakemberek figyelmébe ajánlani.

*

A Döbröczöni—Gulyás kiállítás megérdemli a közönség legmelegebb érdeklődését.

---

zavarai esetén is csak az orvos segíthet, aki ma már sok esetben egyébként is valósággal a gyóntató szerepét veszi át.

...veshár

A huszadik század ándorai

zunk. Ez is bizonyítja, hogy a magyarság a tudományos munka minden területén mennyire és milyen sikerrel veszi ki részét az emberiség nagy, közös munkájából.

Az értékes, ízléses kiállítású könyvet *Singer és Wolfner Irodalmi Intézet* adta ki.

Jean La Varende:

A skótok királya.

A francia irodalom barátai örömmel fognak kapni a manapság ritka alkalmon, hogy új francia íróval ismerkedhetnek meg. — Jean La Varende nem tartozik a fiatalok közé, de műveit oly hosszan csiszolgatja, mint egykor Flaubert, a mostanáig féltucat könyve sem jelent meg, mindegyik komoly sikerrel. La Varende ma a katolikus szellemű francia írók első sorába tartozik. — A skótok királya vidéki városban játszódik. Megismerkedünk azokkal a francia arisztokratákkal, akik még mindig „duzzognak" a köztársaság ellen s az egyháznak sem tudják megbocsátani, hogy békét kötött vele.

Nemcsak a mese és a bonyodalom érdekes és újszerű ebben a regényben, hanem az a világ is, amelyet a magyar olvasó előtt feltár. La Varende művészi, egyéni prózáját kitűnően érzékelteti Just Béla fordítása.

Singer és Wolfner Irodalmi Intézet kiadása.

Gulyás László

miskolci építészmérnök

kiállítása

Miskolc 1943. jan.

Reggeli Hírlap

(Miskolc)

1943. jan. 30.

Medicina

PRAHA 14
-5. X. 36-20
1c

ČESKOSLOVENSKO
2 KORUNY 2

Müemlékek
Országos Bizottsága

Budapest

IX Rakós utca 10

Schürer
Pag XIX

Döbröczöni Kálmán

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.

Lap: Reggeli Hirlap (Miskolc)

Megjelent: 1943 FEB. 14.

Ma este zárul a Döbröczöni-Gulyás kiállítás

30

Miskolc, február 13.

Az erkölcsi és anyagi sikerekben gazdag kiállítás már csak ma, vasárnap estig látható. Döbröczöni Kálmán kiállításán munkásságának legjavát, művészetének gyöngyszemeit állíotta ki. Izig-vérig művészlelkének mélyen átérzett alkotásaival egyik legnagyobb sikerét aratta a műértő közönség körében. A látogatás most a legélénkebb, még nagyon sokan igyekeznek megnézni a kiállítást és különösen sok az olyan látogatók száma, akik az utolsó órákat haszálják fel arra, hogy megszerezzék azt a festményt, ami különösen megragadta figyelmüket és amelyikről úgy érzik, hogy annak

542. *Pártay István:* Novemberi ragyogás
552. *Ballagó Imre:* Grafikák, 6 drb, egy keretben à 30.—
553. *Gulyás Ferenc:* Cigányleány, rézkarc 30.—
554. *Sinkó Károly:* Tanulmányfej, rézkarc 30.—

571.	*Tipari Dezső:* Udvar, vízfestmény	250.—
572.	*Mohácsy Árpád Győző:* Jézus lecsendesíti a háborgó tengert, színezett tusrajz	450.—
573.	*Mohácsy Árpád Győző:* Árpád vezér, aquarell, freskóvázlat	300.—
574.	*Márkus Imre:* A szonáta, pasztell	200.—
575.	*Pirk János:* Krumpliszedő, pasztell	350.—
576.	*Hajnal János:* Fenyők, aquarell	100.—
577.	*Róna Emmy:* A Megváltó, tempera	250.—
578.	*Román György:* Kis erdő, pasztell	250.—
579.	*Koch Ernő:* Orosz kolostor, színes rajz	100.—
580.	*Gergely Imre:* Kun László és habsburgi Rudolf a morvamezei csatában, 1378. aquarell és szén	400.—
581.	*Tordai Schilling Oszkár:* Festő, színezett rajz	100.—
582.	*Szentiványi Lajos:* Balatoni táj, vízf.	200.—
583.	*Bényi László:* Falu völgyben, tempera	200.—
584.	*Csikós Tóth András:* Hálók, vízfestmény	150.—
585.	*Várkonyi Jekenesi László:* Utcarészlet, aquv.	250.—
586.	*Németh László:* A Magóráról, vízfestmény	80.—
587.	*Kacziány Aladár:* Végtelen, vízfestmény	500.—
588.	*nagyenyedi Jenei Zoltán:* Őszi alkony, aquv.	180.—
589.	*Christ Vilmos:* Szénagyüjtés, vízfestmény	150.—

lakásunkban van a helye. A kiállító festőművész kedvező fizetési feltételek mellett és a mai viszonyokhoz szabott árakon biztosítja a képvásárlást. A kiállítás délelőtt 10 órától megtekinthető meg.

Döbröczöni Kálmán

Lap: Reggeli Hirlap (Miskolc)

Megjelent: 1943 FEB. 10.

Döbröczöni Kálmán festőművész és Gulyás László epiteszmernök kiállítása

Mindenképpen figyelemre érdemes az a meleg érdeklődés, amely a Korona kiállítási termében látható Döbröczöni—Gulyás tárlat iránt nyilvánul meg. Ezt a nagyfokú érdeklődést szinte természetesnek lehet venni, ha arra gondolunk, hogy Miskolc kultúréletében valóban eseményt jelent a kettős kiállítás. Döbröczöni Kálmán képein keresztül művészetének egész nagy skáláját mutatja be. Tájképei, figurális festményei, csendéletei egészen eredeti felfogásban festett téli képei, néhány finom rajza arról tanuskodnak, hogy a művész kifejező ereje nem válogat a legkülönfélébb kifejezési anyagban sem. A kiállítás minden nap nyitva délelőtt 10 órától este 7 óráig. A kiállított festmények mérsékelt áron, részletfizetési kedvezmény mellett — ma is — megvásárolhatók.

0. 5, 17.

32

Kovács Mária, sz., III., Remetehegyi-út 68. 11, 32.
Koszta József. f., Szentes 6 14

27. 286.

Imre István, f., Aréna-út 71. 512, 513, 516.
Incze István, f., Marosvásárhely, Katolikus gimn. 170, 172.
Iser József, f., Hertelendy-u. 8. 430.
Istók János, sz., Ibl. Miklós-tér. 226, 301.
Istokovics Kálmán, f., IV., Szép-u. 5. 71, 73, 467.
Ivan Szilárd, f., VI., Lehel-u. 14. 148, 155.
Iványi Ödön, f., Andrássy-út 71. 352.
Jakab Ödön, f., Wekerle Sándor-u. 22. 373.
szentjeniczei Jakab Piroska, Kolozsvár. 48.
Jálics Ernő, sz., Horthy Miklós-út 45. 95.
Jancsek Antal, f., Népszinház-u. 22. 55.
Jandi Dávid, f., Rózsa-u. 95. 653.
Jankó János, sz., Rákóczi-út 71. 309, 466.
Jánosa Lajos, f., XIV., Ond vezér-útja 14. 65.
Jánossy Gyula, f., Szolnok. 185.
nagyenyedi Jeney Zoltán, Rottenbiller-u. 36. 588.
Juszkó Béla, f., VI., Podmaniczky-u. 67. 107.
Kacziány Aladár, f., II., Margit-körut 38/a. 587.
Kallos Ede, sz., Százados-út 3. 227, 229.
Kapossy György, f., VI., Lehel-u. 14. 618.
Karácsonyi Irén, f., Budafoki-út 41. 486.

Döbröczöni Kálmán festő

„FIGYELŐ"
ÚJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.

Lap: Reggeli Hirlap (Miskolc)
1943 FEB. 9

34

Döbröczöni Kálmán festőművész és Gulyás László építészmérnök kiállítása

Miskolc, február 8.

Döbröczöni Kálmánnak, a kiváló miskolci festőművésznek és Gulyás László építészmérnök terveinek gyüjteményes kiállítása még az egész héten át megtekinthető a Korona szálló emeleti kiállítási termében naponta délelőtt 10 órától este 7-ig. Az általánosan nagy érdeklődés, mely a kiállítás első napjától megnyilvánult, a képvásárlás terén is nagyon szép eredményt mutat fel napról napra. A kiállított festmények most is megvásárolhatók részletfizetésre is.

Meilinger Dezső, Miskolc, Művésztelep. 416.
Mezei István, f., Héderváry-út 41/a. 460.
Medveczky Jenő, f., Deák-tér 3. 473, 474.
Mendlik Lajos, Böszörményi-út 36/a. 508.
Merényi Rudolf, f., Podmaniczky-u. 67. 614.
K. Méhely Mária, sz., IX. Tűzoltó-u. 4. 243.
Mikula András, f., Aréna-út 84. 169, 171, 173.
Mihalovits Miklós, f., Kelenhegyi-út 12. 10, 22.
Mindszenti Ferdel Lajos, sz., Iskola-u. 6. 318.
Mikus Gyula, Zalaszántó. 606.
Mihalcz Pál, XI., Lágymányosi-út 17/a. 652, 656.
Mikus Sándor, sz., VI., Lehel-u. 14. 247.
Szegedi Molnár Géza, f., Akácfa-u. 59. 62.
Molnár C. Pál, f., Nagyboldogasszony-útja 65. 77.
Morinyi Ödön, f., Benczur-u. 7. 132.
Morzsa Morhardt Gyula, sz., Lehel-u. 14. 237.
Modok Mária, Zsigmond-u., Esplanada Szálló. 659.
Mohácsi A. Győző, f., Megyer, Gárdonyi Géza-u. 30. 572, 573.
Muhoray Mihály, sz., Tisza Kálmán-tér 14. 457.

Döbröczöni Kálmán

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest. XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.

Lap: Reggeli Hirlap (Miskolc)
Megjelent: 1943 FEB. 5

Döbröczöni Kálmán festőművész gyüjteményes kiállitása és Gulyás László épitészmérnök épitészeti tervei

Miskolc, február 5.

Mindenki tudja, mindenki elismeri, hogy Döbröczöni Kálmán festményei komoly művészi hittel és meggyőződéssel megfestett és eképpen értékálló műalkotások. A formák elevensége, virágesenléleteinek üdesége és hangulatainak megkapó őszintesége alkotóelemei művészetének. Ezt szereti benne műértő közönsége. Ebben rejlik idei gyüjteményes kiállításának szélesedő sikere is. Kiállitását a Korona szálló kiállitási termében egyre többen igyekeznek megnézni. Festményeit, melyek részletfizetésre most is megszerezhetők, vásárolják. Nyitva délelőtt 10 órától este 7 óráig.

Döbröczöni Kálmán

Lap: Reggeli Hirlap (Miskolc)

Megjelent: 1943 FEBR - 5.

...andósult az érdeklődés a Döbröczöni—Gulyás tárlat iránt

Miskolc, február 4.

A Döbröczöni—Gulyás tárlat közönsége állandóan nő. A tárlatot sokan keresik fel, de emelkedik azok száma is, akik többször térnek vissza a kiállított műtárgyakhoz, hogy újból és újból láthassák az azokban rejlő szépségeket, művészi értékeket. A tárlaton egymás után kelnek el a festmények. A közönség körében a vásárlási kedv fokozódott, több festményt megvettek, sok iránt pedig komoly vásárlási szándékkal érdeklődnek. Az árak szerények és a vásárlásnál kedvező feltételeket biztosít a kiállító festőművész. A tárlat naponta 10—7 óra között tekinthető meg.

Döbröczöni Kálmán

Lap: Reggeli Hirlap (Miskolc)

Megjelent: 1943 FEBR 4.

Döbröczöni Kálmán festőművész és Gulyás László építészmérnök kiállítása

Döbröczöni Kálmán festőművész rendkívül érdekes festményeinek válogatott darabjaiból összeállított idei gyüjteményes kiállítása, mely második hete van nyitva a Korona szálló kiállítási termében, naprólnapra nagyobb sikert arat. És ez a megállapítás nemcsak hangzatos reklám, hanem az eleven valóság. Amit csinál, örökbecsű és értékálló művészet. Ezt a műértéket keresi és ismeri fel alkotásaiban a közönség, mikor a kiállításon vásárol is. Eladott képeinek száma örvendetesen emelkedik, legőszintébb jeléül a közönség elismerésének. Festményei részletfizetésre is megszerezhetők most is. Gulyás László építészmérnök figyelemreméltó építészeti alkotásai is nagy érdeklődést keltenek. Nyitva naponta délelőtt 10 órától este 7 óráig.

Döbröczöni Kálmán

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest. XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.

Lap: Reggeli Hidap (Miskolc)
1943 FEB. -2
Megjelent: .....

Ma vasárnap is egész nap nyitva van a Döbröczöni-Gulyás kiállítás

30

Miskolc, február 6.

Mindenki igyekszik megnézni Döbröczöni idei gyüjteményes kiállítástá a Korona szálló kiállítási termében. A vasárnap pedig különösen alkalmas tárlatlátogatásra s azok, akik hétköznap nem tudnak eljönni, nem mulaszthatják el, hogy vasárnap ne keressék fel ezt a nemes művészettel teli kiállítást. Nem csoda, hogy a műértő közönség rendkívüli módon érdeklődik és festményeit egyre nagyobb számban vásárolja is. Árai egyébként mérsékeltek és a részletfizetés kedvezményét most is nyujtja. Gulyás László építészmérnök zseniális terveit szintén nagy érdeklődéssel fogadják. Nyitva délelőtt 10 órától este 7 óráig.

Döbröczöni Kálmán

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.

Lap: Reggeli Hirlap (Miskolc)

Megjelent: 1943 FEBR 11.

Döbröczöni Kálmán festőművész es Gulyás László épitészmernök kiállitása

Miskolc, február 10

A kiállitás minden tekintetben jelentős esemény a város képzőművészeti életében. Döbröczöni Kálmán színes és eleven hangulatú festményei, valamint Gulyás László művészi elgondolásai esztétikai örömet keltő együttest alkotnak. A rendkívüli sikerekben gazdag kiállitás már csak e héten látható. Mindenki igyekszik még megnézni. Amint a kiállitások vége felé szokott történni, a vásárlások fokozódnak, amit különösen elősegit az, hogy a kiállitó művész most is nyujtja a részletfizetés kedvezményét. Nyitva naponta délelőtt 10 órától este 7 óráig.

36

Z. Tóth István, Tipoly-u. 16. 80.
Tóth B. László, f., Boráros-tér 6. 154, 156.
Tóth Károly, sz. Pestszentimre. 244.

Somlay Gyula, f., Andrássy-út 71. 149.
Solymássy C. Viktor, f., VI., Révay-u. 10. 88, 128.
Sóváry János, sz., XIV., Szobráncz-u. 18. 70, 285.
Örkényi Strasszer István, sz., Alkotmány-u. 19. 289, 441.
Spányik Kornél, f., Vilma királyné-út 32. 367.
bánáty Sverák József, f., Szentendre, Művésztel, 463, 478.
Schicker Jenő, sz., VI., Andrássy-út 71. 268.
tordai Schilling Oszkár, IV., Liszt Ferenc-tér 4. 581.
Schrotta János, sz., Százados-út 3. 259.
Szabó Dezső, f., Sziget-u. 24. 39.
Szamosi Soós Vilmos, sz. Ybl Miklós-tér 3. 126, 253, 273.
Szabó István, sz., Kisterenye. 231, 272.
Szabó Iván, sz. Százados-út 3. 300.
Szabó Csapó Márton, f., Andrássy-út 69. 368.
Szabados Jenő, Vecsés, Tölgyfa-u. 53. 322.
Szabó Vladimir, f., Zsigmond-u. 36. 482.
Szalay Lajos, f., Izabella-u. 65. 546.
Szakál Ernő, sz., Thék Endre-u. 31. 277/a, b, és d.
Szenes Fülöp, f., IV., Bécsi-u. 1. 19.
Szemenyei Ferenc, f., Szeged, Gyertyánosi-u. 6. 117.

Döbröczöni Kálmán

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.

Lap: Reggeli Hirlap (Miskolc)
1943 FEB. 13.

Megjelent: .....

Vasárnap este zárul a Döbröczöni-Gulyás kiállítás

Még két napig van alkalma Miskolc város közönségének gyönyörködni a Döbröczöni—Gulyás kiállításban. Megérdemelt sikere van a kiállításnak, amely Döbröczöni Kálmán festőművész legjava alkotásait mutatja be.

A város közönsége megértéssel és szeretettel támogatja a kiállítást, amelynek nemcsupán erkölcsi, de anyagi sikere is igen jelentékeny. Miskolc művészei közül Döbröczöni egyike a legkiválóbbaknak és minden újabb kiállítása újabb bizonyság nagy fejlődéséről, művészi készségének művészi skálájáról. — Mulasztást követ el, aki nem nézi

Edvi Illés Aladár, f., Fürj-u. 32. 506, 507.
Edvi Illés György, sz. Fürj-u. 32. 228.
Egri József, f., V., Gróf Tisza István-u. 18. 646, 648, 656.

Fazzi Hugó, f., XIII., Szt. László-út 42. 500, 504, 515.
dolf, f., VI., Nagymező-ú. 8. 92.
Noémi, f., Deák-tér 3. 565.
Valér, f., Damjanich-u. 46. 164, 165.
Béni, sz., Dohány-u. 57. 316.
y Károly, f., Sajószentandrás. 624.
Edit, f., Wesselényi-u. 60. 707.
i Ferger Ferenc, f., IX., Ranolder-u. 76. 124.
asa, f., I., Disz-tér 10. 527, 539.
e Géza, f., XII., Csaba-u. 7/b. 205, 310, 314.
Dénes, f., VII., Peterdy-u. 39. 93, 100, 111.
rigyes, f., II., Pasaréti-út 1., 638.
eza, f., V., Wahrmann-u. 43. 390.
R. Zoltán, f., Trombitás-u. 12. 79.
r Béla, f., Pápa, Szt. László-út 95. 610.
ichárd, sz., Várbazár. 281.
enc, f., VI., Andrássy-út 83. 91, 96, 104.
arian, f., VI., Munkácsy Mihály-u. 21. 152, 153.
Gábor Móric, f., Százados-út 3. 51.
E. Gaál Ferenc, f., Komárom, Barta M.-u. 13. 50, 631.
E. Gaál Ferenc, f., Kolozsvár, Bartha M.-u. 22. 167.
Cs. Gaál János, f., Sashalom, Ditródy-u. 45. 410, 431.
Gallé Tibor, f., Bulyovszky-u. 21. 496, 497.
Gárdos Aladár, sz., Kelenhegyi-út 12—14. 294,

meg a kiállítást, amely kivételes gyönyörűséggel szolgál az érdeklődőknek.

Hasonlóképpen érdemes a figyelemre Gulyás László városi főmérnök kiállítása, mely építőművészi képességeinek értékes javait mutatja be. A kiállítás naponta délelőtt 10 órától este 7 óráig tekinthető meg.

Döbröczöni Kálmán

„FIGYELŐ"
ÚJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.

Lap: Reggeli Hirlap (Miskolc)
1943 FEBR. 12.

Megjelent: .....

Döbröczöni Kálmán festőművész és Gulyás László építészmérnök kiállítása

Miskolc, február 11.

Már csak néhány napig lesz nyitva Döbröczöni Kálmán idei gyüjteményes kiállítása. Az állandósult érdeklődés a legteljesebb sikert hozta meg a kiállítás számára. Naponta igen sokan keresik fel, akik még ekkor meg akarják tekinteni ezt a jelentőségteljes szép kiállítást. A kiállított műtárgyak, melyek abszolut műértéket képviselnek, mérsékelt áron szerezhetők meg és a részletfizetés kedvezményét most is nyujtja a kiállító művész. Nyitva délelőtt 10 órától este 7 óráig.

Pauko Károly, f., Bercsényi-u. 6. 471.
Pártay István, f., Terez-körút 10. 542.
Páris Ila, f., Lónyay-u. 46. 633.
Pajzs Goebel Jenő, Mária-u. 11. 639, 641.
ifj. Péczeli Antal, f., Zsigmond-u. 68. 53.

B. Lőte Éva, sz., II., Olasz-fasor 3. 76, 236.
Libertiny Olivér, f., XI., Amerikai-út 29/a. 144.
lorberszbergi Lorberer Anna, VI., Kmetty-u 19. 94, 97.
Lovass László, f., IX., Üllői-út 51. 619.
Lukács Gabriella, f., Csermely-u. 8. 432.
Lux Elek, sz., Görgei Artur-u. 10. 267, 306, 360.
Macalik Alfréd, Nagyvárad, Rimanóczi-út 4. 52.
Madarassy Walter Lajos, sz., Cenkhegy-u. 9. 271/a.
Mágory Varga Béla, f., Budafoki-út 9. 180.
Makovinyi Kálmán, sz., IX., Ráday-u. 37. 235.
Makóld József, f., Vitéz-u. 2. 42.
Maróti Major Jenő, f., XI., Ferry Oszkár-út 55. 66.
Matos Lajos, sz., VI., Benczur-u. 47. 74.
Marosán Gyula, f., VIII., Szerdahelyi-út 16. 89.
Matéka Sándor, sz., I., Városmajor-u. 28/c. 102.
Margó Ede, sz., X., Százados-út 7. 105, 284.
Markup Béla, sz., I., Várkert, Bazár. 139, 163.
Mauksch Gyula, sz., Százados-út 3. 256.
Martinelli Jenő, sz., Százados-út 3. 280.
Matzon Frigyes, sz., Légrády-u. 4. 354.
H. Mattioni Eszter, f., Tompa-u. 19. 475, 476, 477.
Márkus Imre, f., VII., Damjanich-u. 38. 574.
Márffy Ödön, XII., Szamóca-u. 12. 655, 657.
Metty Ödön, sz., II., Törökvész-u. 42. 113, 250.

Gulyás László
építész

„FIGYELŐ"
ÚJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.

Reggeli Hirlap (Miskolc)
Lap: .....

Megjelent: 1943. JAN. 26.

Döbröczöni Kálmán festőművész és Gulyás László építészmérnök kiállítása

Miskolc, január 25.

Az elmult vasárnap látogatottság tanusága szerint a kiállítás Miskolc müértő közönségének nagymértékü rokonszenvét és megbecsülését váltotta ki. A kiállítás továbbra is naponta délelőtt 10 órától este 7 óráig van nyitva. A képek kedvező részletfizetésre is megvásárolhatók.

Döbröczöni Kálmán

festő

D

Lap: Reggeli Hirlap (Miskolc)

Megjelent: 1943 JAN. 31.

Döbröczöni Kálmán festőművész és Gulyás László építészmérnök kiállítása

Miskolcon ma már igen erős számú és főleg hozzáértő tárlatlátogató van, aki a megnyitó kiállítások mindegyikét megtekinti. Ez a műértő közönség, a művészetek barátainak lelkes köre egyöntetűen állapítja meg, hogy Döbröczöni Kálmán festőművész idei válogatott műveiből összeállított gyűjteményes kiállítása valóban nagyon magas színvonalon álló kiállítás, mely méltán érdemelte ki a közönség kitüntető és egyre növekvő érdeklődését. Gulyás László építészmérnök kiállított művei — tervei is általános feltűnést keltenek. A kiállítás ma is nyitva van a Korona szálló kiállítási termében délelőtt 10-től este 7 óráig, sőt a vasárnap ünnepi csendje kiválóan alkalmas a kiállítás megtekintésére. Döbröczöni neve márkát jelent, művei pedig abszolút művészi értékek. Árai mérsékeltek, festményei most is megvásárolhatók részletfizetésre.

A magyar nép.

Irta: Dura Máté.

Nem az a vér a magyar vér,
Mely mibennünk folydogál,
Olyan lusta, lassu, csendes,

Döbröczöni Kálmán

festő

Lap: Reggeli Hirlap (Miskolc)

Megjelent: 1943 JAN 30.

Döbröczöni Kálmán festőművész es Gutyas László épiteszmérnök kiállitása

Miskolc, január 29.

Döbröczöni Kálmánnak, a miskolci művésztelep egyik országoshirű kiváló művészének idei gyüjteményes téli kiállitása ma Miskolc képzőművészeti életének kiemelkedő eseménye. Mindenki erről a kiállitásról beszél. Megállapitható, hogy kétségkivül figyelmet keltett magas művészi színvonalon álló gazdag, eleven és színes anyagával, melynek minden darabja Döbröczöni tiszta művészetének elmélyüléséről és egyre magasabbra lendülő tökéletességéről beszél. Jelen kiállitása csak öregbiti az általános elismerést és megbecsülést, melyben őt a város műértő közönsége már eddig is részesitette. A kiállitás tehát nagyon szép. Egyre többen látogatják. Nyitva van naponta délelőtt 10 órától este 7 óráig a Korona szálló kiállitási termében. A kiállitás még a jövő héten tart. A képek részletfizetésre is megvásárolhatók.

A MAGYAR TÖRTÉNELEM KÉPESKÖNYVE

ÖSSZEÁLLÍTOTTA
GENTHON ISTVÁN

KIR. MAGY. EGYETEMI NYOMDA

Döbröczöni Kálmán

Gulyás László
építés

úrnak
úrhölgynek

BUDAPEST,

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.

Lap: Keggeli Hirlap (Miskolc)

1943 JAN. 20.

Me[illegible]

Holnap este nyílik meg Döbröcz[illegible] festőművész és Gulyás Lászl[illegible] mérnök kiállítása a Ko[illegible]

30

Döbröczöni Kálmán, a kiváló miskolci festőművész, aki művészetével elismert helyet biztosított magának a magyar képzőművészet életében, idei gyüjteményes kiállítását — melyet Gulyás László, Miskolc thj. város nagytehetségű főmérnökének építészeti anyaga méltóképpen egészít ki, holnap, január 21-én, csütörtökön délután fél 6 órakor nyitja meg a Korona szálló kiállítási termében. A kiál[illegible] góan friss, szép[illegible] nést keltő érd[illegible] mot, mely má[illegible] megnyilvánult [illegible] részéről. A kiá[illegible] tanügyi főtaná[illegible] kiállító művész[illegible] ják a város kö[illegible] tük barátait a [illegible] megnyitására.

LA SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

invita la S. V. Illma ad intervenire alle

CONFERENZE

che

il Rev.

P. VITTORINO FACCHINETTI

Professore dell'Università del Sacro Cuore di Milano

terrà

sabato, 27 aprile alle ore 18
del Museo d'Arte Decorativa
Illői-út 33—37.) sul tema:

FULGIDE GLORIE
A SANTITÀ ITALIANA

(con proiezioni); e

di, 29 aprile alle ore 18
della TESz (V., Falk Miksa-
utca 1) sul tema:

RADIO IN VOLO

LA PRESIDENZA

sono graditi.

öni Kálmán
ó épitész-
ronán

tás anyaga ragyo-
és feltétlenül feltű-
klődésre tarthat szá-
rendezés közben is
a műértő közönség
litást Vucskits Jenő
sos nyitja meg. A
k ezúton is meghív-
zönségét és művésze-
kiállítás ünnepélyes

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.

Lap: Gonzell Hirlap (Miskolc)
Megjelent: 1943 JAN 22

Nagy érdektődés mellett nyitotta meg Vucskits Jenő a Döbröczöni—Gulyás kiállítást

30

Csütörtökön este fél 6 órakor nyilt meg a nagyközönség számára a Döbröczöni Kálmán és Gulyás László városi főmérnök kiállítása. Ez alkalomra — megérdemelten az esemény művészi jelentőségéhez — nagy közönség gyült össze a Korona emeleti kiállítási termében.

Vucskits Jenő tanügyi főtanácsos magas nívójú, rendkívül értékes beszédében méltatta a kiállítás művészi jelentőségét és a két kiállító művészi értékeit.

A megnyitó után a megjelentek nagy élvezettel és elismeréssel szemlélték meg a kiállítás kitűnő anyagát.

Döbröczöni Kálmán

84. *Prohászka József:* Ülő akt, o. f. 600.—
85. *békési Pap Gyula:* Téli Duna, tempera 500.—
86. *Hermann Lipót:* Patak Szentendrén, o. f. 1200.—
87. *Ballagó Imre:* Ablaknál, o. f. 300.—

IV. TEREM.

88. *Solymássy C. Victor:* Völgy a Börzsönyben, o. f. 350.—
89. *Marosán Gyula:* Cigány-város, tempera 400.—
90. *Kontuly Béla:* Tájkép, o. f. 700.—
91. *Gaál Ferenc:* Városligeti részlet, o. f. 700.—
92. *Fényes Adolf:* Viszik az ebédet, o. f. 1000.—
93. *Förstner Dénes:* Szigliget, o. f. 600.—
94. *lorbersbergi Lorberer Anna:* Ősz a Városligetben, o. f. 400.—
95. *Jálics Ernő:* Vetkőző, gipsz 700.—
96. *Gaál Ferenc:* Balatoni halászok, o. f. 1200.—
97. *lorbersbergi Lorberer Anna:* Schola cantorum o. f. 1000.—

Gulyás László

festő, mérnök

Miskolc város fő-
mérnöke jelenleg.
Miskolci régi épüle-
teket és utca részleteket
fest, melyek közül
több a Borsod-Mis-
kolci Muzeum tu-
lajdona. Kiállításokon
szereplő művész.
A muzeumban kiál-
lított műveit láttam
1947. okt. 29.

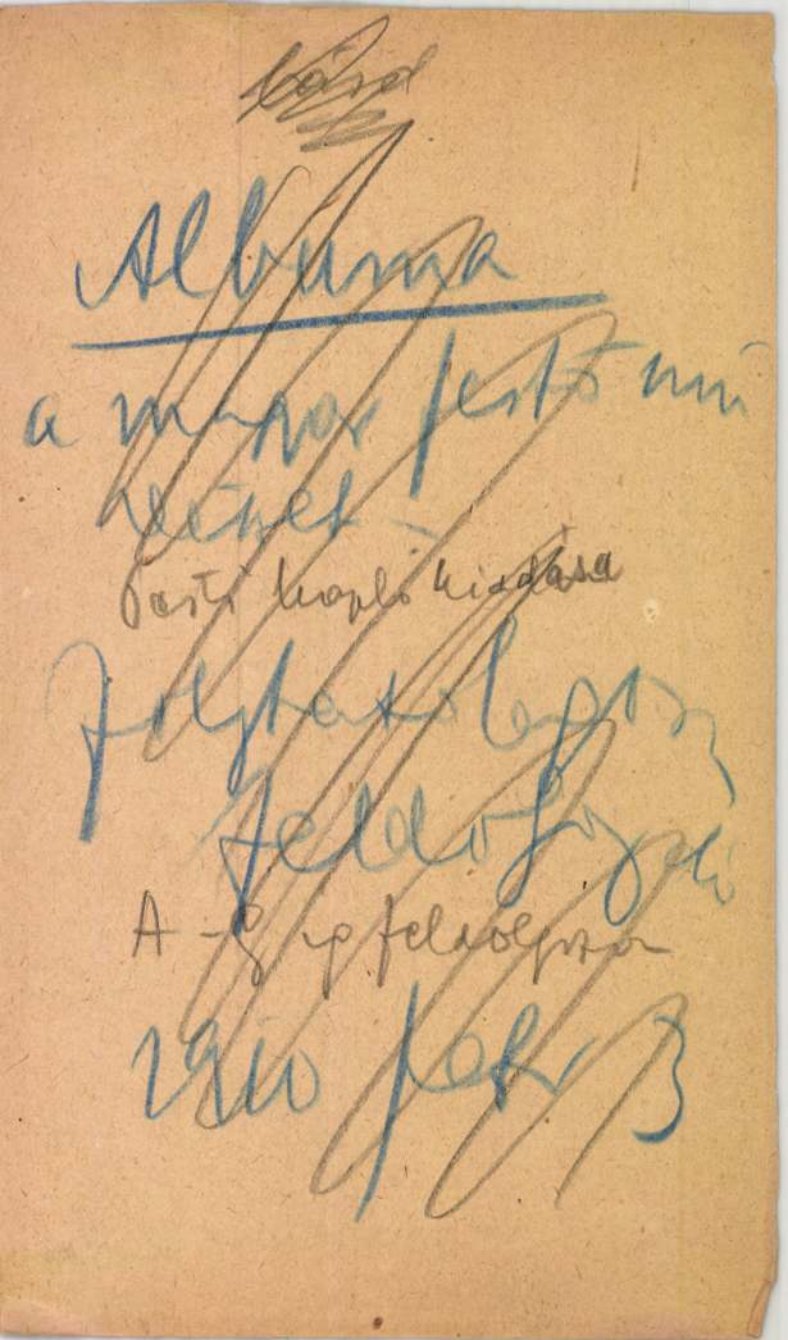

Gulyás László

festő Debrecen

Műcsarnok

1931/32. télitárl. 4/6.

1932. tav. tárl.

VI. terem a cs 6.

< Gulyás László >

építész (?) cikke

( ) A budapesti
Szent István templom
bazilikává bővítése.
Városok Lapja
1938. 23. 4.

folyóir.

e. 64.

Numismatische Monatshefte

Wiener —

Redigirt und herausgegeben von Dr. G. A. Egger

I. 1.–142. ll., 9 réper tábla —— Wien Selbstverlag 1865.

II. 1.–268. ll., 1.–12. réper tábla —— u.o., 1866.

Csak egy percre!

„Jelképek erdején át visz az ember útja" – írja a modern költészet atyja, Baudelaire. S ha a szakrális körben szétnézünk, teljesen igazat adunk a költőnek: tárgyak sokaságában a vallásgyakorlat megragad jónéhányat, megszenteli, fölemli, kiveszi a profán körből. Miként háromkirályok napján is a régiek, akik megkeresztelkedésükre emlékezve az ünnep reggelén a szabadban mosakodtak, a teknőbe piros almát és fejszét tettek, hogy egészségesek legyenek, mint az alma és edzettek, mint a vas. A tárgyak erre képesek: átvinni gondolatainkat abba a másik régióba, amely már a léleké, s ahol eldől a sorsunk, ha akarjuk. Persze akkor is, ha nem akarjuk, ám mennyivel reményesebb és biztosabb a dolgunk, ha elhelyezzük magunkat az élet stabil és rogyadozó színpadán, s a „szent játékban" választunk magunknak égi szerepet is. A régiek „szent színháza" vagy az örök világszínpad fogalma erre utal: az ember fellépő és lelépő teremtmény, de tudnia kell, mit játszik egy életen át, amelynek határát a Végtelen jelöli ki.

(ts.)

ÜNNEPEK, NÉVÜNNEPEK

Vízkereszt (január 6.) ősi elnevezése Epiphania (az Úr megjelenése) keleti eredetű ünnep. Görög katolikusaink úrjelenésnek mondják. Már a 3. században elterjedt, ekkor ünnepelték Jézus születését, keresztségét, kánai (első) csodáját, amelyhez még a három királyok látogatása is társult. Nyugaton 360 táján jelenik meg vízkereszt az iménti tartalommal, később a bölcsek látogatására gondoltak csak a hívek, miként ma is. Régi szokás szerint ezen a napon a templomokban vizet szentelnek és megáldják a lakásokat. (Házszentelés.) Az ajtófélfákra a pap felírja: 19+G+M+B+96. A szám jelzés: az év, a nagybetűk a Biblia által meg nem nevezett királyok kezdőbetűi: Gáspár, Menyhért, Boldizsár. A keleti egyházban éjszakai virrasztással egybekötött, litániás ünnep vízkereszt, a legutóbbi évtizedekig folyóparton, vagy kútnál végezték a vízszentelést. A római egyház, ha hétköznapra esik az ünnep vasárnapra helyezi, az idén 7-re.

Névnapok: január 7.: **Attila** (Etele, a hunok királya.) Nevét a Volga tatár nevével (Atil) hozták összefüggésbe. A patrónus a római vértanú akták szerint Szt. Aithalas, akit 350 körül végeztek ki. Attila gót jelentése: atyuska. 8-án: **Szeverin** (Szörény) 5. századi hitvalló, aki Ausztria népét vigasztalta a barbár betörések idején. (A latinban: szigorú.) 9-én: **Marcell** pápa, hitvalló a 4. században. Teteme a Kallisztusz-katakombában nyugszik. (Jelentése: kalapács.) 10-én: **Vilmos** püspök, hitvalló a 12. században. (Jelentése az önémetben: erős akaratú hős) 11-én: **Ágota** szűz, vértanú a 3. században. Szicília őrzi igazán az emlékét. (Jelentése: jó.) A Máltai lovagrend patrónája. 12-én: Emő(ke), **Emma** (Emmy) a 11. században élt, grófi özvegy. (Jelentése az önémetben: házias.)

Ravasz László emléke

Képavatás

1995. december 20-án, szerdán délután fél hatkor került sor a Károli Gáspár Református Egyetem Teológiai Karának Ráday kollégiumi dísztermében *Ravasz László*ról, a Dunamelléki Egyházkerület jeles püspökéről (1921–1948) készült festmény felavatási ünnepségére.

Ravasz László portréját *Gulyás László* festőművész készítette, aki több mint 25 pályázó közül nyerte el a Ravasz Emlékbizottság felkérését. Az emlékbizottságot az egyházkerület számos tisztségviselője, köztük *dr. Hegedűs Lóránt* püspök, illetve a család képviselői hozták létre, hogy méltó emléket állítsanak a két háború közötti református egyház legismertebb személyiségének, az 1948-ban lemondásra kényszerített Ravasz Lászlónak.

Dr. Hegedűs Lóránt püspök avatóbeszédében a teológus, igehirdető és egyházkormányzó Ravasz Lászlóra emlékezett. Többlépcsős fejlődési utat vázolt fel, hogyan jutott el a teológus Ravasz László a Böhm Károly-i szubjektív-idealista filozófiától az élményteológián, majd az értékteológián keresztül a modern kálvinista ortodoxia biblikusságán át az ige teológiájáig. Mint Ravasz egykori segédlelkésze, feleleventette a püspök rádiós prédikációit, illetve a Kálvin téri gyülekezetben elhangzott igehirdetéseit.

Az emlékműsorban a Baár-Madas és a Lónyai Gimnázium diákjai közreműködtek, a Lónyai Gimnázium énekkara zsoltárokat adott elő *Máté János* vezényletével. Részletek hangzottak el Ravasz László önvallomásából, az 1960-ban befejezett, s 1992-ben kiadott *Emlékezéseim*nek befejező lapjairól: *„Az a világ, amelybe beleépült az én világom, semmivé lett. Alapeszméje a nemzeti érzés, a magyar lelki integritás elvesztette jelentőségét. Az új világ felépítéséből kiszorítottuk. (...) Az instituált magyar református egyház összezsugorodott és mint egymástól elszakadt gyülekezetek élik a maguk külön életüket. Áldott munka folyik sok helyt, de a magyar református egyház már nem az, ami volt. Hogy mi, az ezután fog eldőlni."*

(k. r.)

FOTÓ: TALUM ATTILA

Ordass püspököt rehabilitálták

A Déli Evangélikus Egyházkerület Bírósága a múlt év végén rehabilitálta *D. Ordass Lajos* mártír püspököt. Az eljárás körülményeiről s az egyházi és világi körökben egyaránt nagy tisztelettel övezett egyházférfiú életútjáról az *Új Magyarország Dr. Harmati Béla* evangélikus püspöktől kért információt: – *Egyházunk törvényalkotó zsinata 1994. június 24–26. közötti ülésszakán fogadta el „Az 1938–1990 között törvénysértően alkalmazott joghátrányok semmisé nyilvánításáról" szóló törvényét* – mondja Harmati püspök. – *A mostani bírósági ítélet tehát leszögezte, hogy Ordass Lajos 1945. szeptember 27-én történt beiktatásától 1978. augusztus 14-én bekövetkezett haláláig egyházunk törvényes püspöke volt. Megállapítható, hogy püspöki szolgálatban törvénysértően akadályozták 1948–56-ig, majd 1958-tól haláláig.*

Ordass Lajos püspököt tehát kétszer is félreállította a hatalom, s ennek okáról Harmati Béla így vélekedik: – *Az első esetben, 1948-ban az egyházi iskolák államosítása elleni magatartás látszik a fő indoknak, s ezért börtönbüntetésre ítélték, a második esetben, 1958-ban mondvacsinált, hazug ürügyekkel, ítélet és tárgyalás nélkül egyszerűen megakadályozták püspöki tisztének gyakorlásában. Sohasem nyugdíjazták, s ő maga sem kérte nyugdíjazását, csak közölték vele 1958. július 17-én, hogy 798 Ft nyugdíjat fog kapni. Elmozdítása az 1956-os forradalom után része volt a bosszúállás folyamatának.*

Harmati püspök ugyanakkor kiemelte, hogy mindkét félreállítása idején a Lutheránus Világszövetség, melynek Ordass püspök alelnöke volt, tiltakozott a magyar kormánynál, s ezt tették számos világi és egyházi szervezet képviselői is. A mártír püspök emlékezete ma is elevenen él a magyar evangélikusok körében, s számos dokumentum jelent meg életéről, így elsősorban *Szépfalusi István* bécsi és *Terray László* norvégiai lelkész szerkesztésében, de *Csengődy László* Budapest-Budahegyvidék lelkésze is feldolgozta a püspök életét és sorsát könyv alakban.

– *Örülünk annak, hogy az egyházkerületi bíróság ítélete most lezárta az ügyet, és a jövő tavasszal rendezendő nemzetközi konferencia programja lesz, hogy megvizsgáljuk Ordass püspök egyháztörténeti jelentőségét és értékeljük bátor kiállását* – húzta alá befejezésül Harmati Béla püspök.

(k. l. p.)

Karácsony a nagyvilágban. Betlehem és Szarajevó felé fordult 1995 karácsonyán a világ figyelme. A két város a reménység, a béke, a kiengesztelődés új jelképe lett. Betlehemet éppen ezekben a napokban adta át Izrael a palesztin önigazgatásnak. A Szent Katalin templomban bemutatott éjféli misén Michel Sabbath pátriárka felhívást intézett a világhoz a Szentföld és az egész Közel-Kelet kiengesztelődése érdekében. A szentmisén jelen volt Jasszer Arafat és felesége. A palesztin vezető békecsókot váltott a latin pátriárkával. Észak-Írországban is a béke jegyében ünnepeltek. Dublin és London között reménykeltőek a tartós béke megteremtésére irányuló tárgyalások, s mint Daly bíboros hangoztatta, a megállapodás véget vethet a gyilkos partizánakcióknak. Moszkvában zsúfolásig megtelt karácsony éjszaka a Szent Lajos katolikus templom, ahol sok fiatal vett részt a szentmisén. Pekingben a rendőrség csak azokat a keresztényeket engedte be a katolikus templomokba, akik előzőleg belépőjegyet szereztek az állami vallásügyi hivataltól. A hatóságok így akarták megakadályozni, hogy nem keresztény fiatalok részt vehessenek a szentmisén, miként ez az elmúlt években történt.

Bíboros a marxista gerillákhoz. Augusto Vargas Alzamora bíboros, a perui püspöki kar elnöke felhívást intézett a Tupac Amaru és a Fényes Ösvény elnevezésű marxista-maoista gerillamozgalmak harcosaihoz: hagyjanak fel a fegyveres támadásokkal, hogy a perui társadalomban megvalósulhasson a béke és az igazságosság. A dél-amerikai országot sújtó belháború az elmúlt tizenöt esztendőben több mint tízezer áldozatot követelt.

A Magyar Reformátusok Világszövetsége a Magyar Reformátusok III. Világtalálkozójának, Partium és Erdély 1996. augusztus 3–10. eseményeiről 1996. január 9-én 11 órakor a Református Zsinat üléstermében nemzetközi sajtótájékoztatót tart. Cím: Budapest XIV., Abonyi u. 21. Tel.: 343-1633. A sajtótájékoztató résztvevői között lesz Tőkés László nagyváradi püspök és dr. Szilágyi Aladár főgondnok, dr. Csiha Kálmán kolozsvári püspök és dr. Mártha Ivor főgondnok, dr. Bütösi János elnök, dr. Márkus Mihály püspök főtitkár, dr. Hegedűs Lóránt püspök, valamint a Világtalálkozót szervező más fontos hazai és külföldi személyiség. A rendezők célja egy olyan új horizontú, evangéliumi jellegű találkozót létrehozni, mely hitbeli, egyháztörténeti, egyházművészeti értékek felmutatása által új életet visz az egyetemes magyar reformátusságba, növeli a reformátusok egységtudatát, küldetésükben való elkötelezettségüket Isten országának szolgálatában mind a Kárpát-medence, mind Európa, mind a világ népei között.

Paskai László bíboros prímás, esztergomi–budapesti érsek minden hónap első csütörtökén 5-6 óráig engesztelő órát, 6 órakor szentmisét tart a papi és szerzetesi hivatásokért az Örökimádás templomban. (IX., Üllői út 77.)

A Szent István-bazilika Szent Jobb-kápolnájában minden hónap első szombatján és 13-án de. 9 órakor engesztelő szentmisét mutatnak be a Fatimai Szűzanya tiszteletére.

Amerikai katolikusok hátrányban. Az Egyesült Államok katolikus népességének egyre nagyobb hányada spanyol anyanyelvű. Az észak-amerikai ország püspökei az újraevangelizálásban alapvető jelentőséget tulajdonítanak a spanyol anyanyelvű amerikai közösségnek. A lelki gondozásukkal megbízott egyházmegyei hivatalok azonban súlyos anyagi gondokkal küszködnek. A püspöki kar szerint elfogadhatatlan, hogy éppen ezek közül kell egyre többet bezárni.

múltú lapot a legunalmasabb napilappá tette.

A Magyar Nemzet a reménytelen megalkuvás stratégiájával azonban csak egy sor utolsó tagja. Ugyanezt próbálta meg korábban a Magyarország hetilap is, amelyet szintén egy kis stróman cégen keresztül privatizáltak az Ibuszbankhoz néhány hónapja, és a rossz előérzetektől gyötört főszerkesztő, stábjával együtt, megpróbálta még barátságosabbá tenni a nemzeti erők véleményét amúgy is csak óvatosan felvállaló lapot a médiumokat és a pénzügyi központokat kéz a kézben megszerző médiaértelmiségi és bankárcsoportok számára. Reménytelen vállalkozás volt. A bankár tulajdonosok által egyetlen mozdulattal lesöpört szerkesztői stábot azzal a *Nagy N. Péterrel* váltották fel a főszerkesztői székben, akinek Színes Vasárnap című lapja nemcsak a militáns szadeszes újságírás egyik leginkább pártelkötelezett szócsöveként működött az elmúlt időben, de a szabaddemokratákkal szembekerülő politikusok és ellenzéki értelmiségiek elleni legízléstelenebb támadó cikkeket is örömmel közölte. (Pl. *Andrassew Iván* néhány itteni „gyöngyszemét" a szelídebb irományainak másképpen szolgálatkészen helyt adó Népszabadság feltehetően nem közölte volna , és egyáltalán nem a nemzeti értelmiség iránti szimpátiából, hanem egyszerűen az ízléstelenség okán.) Ahogy Ungvári Tamás vagy Thurzó Tibor leendő főszerkesztősége az urbánus médiabirodalomba bekebelezett Magyar Nemzet élén a nemzeti értelmiség arculcsapását jelenti, úgy a „vörös" Magyarország (pedig most kellene igazán kékben megjelentetni!) kétségbeesetten igyekezett lavírozni a kőkemény urbánusok harapófogójában, de végül mégiscsak kitörték az ő nyakát is. A probléma tehát tágítható, és az egész „mérsékelt jobbközép" tábor pozíciójára kiterjeszthető. E tábor pártvezérei, a Magyar Demokrata Fórum taxisblokád edzette egykori miniszterei és a Fidesz közvetlen szorításból eredő, szadeszes tapasztalatokkal rendelkező főnökei – néhány tényleg ostoba alak kivételével – világosan látják a zsidóság egy militáns szárnya által uralt média és banki szféra nemzeti önszerveződésünkre veszélyes voltát, és azt, hogy a szabaddemokraták mindinkább e társadalmi csoport politikai képviselőivé váltak.

A kettéoszlott nemzeti ellenzéket tehát kevésbé a diagnózis választja el. A hazai zsidóság militáns szárnyának uralma alá került szellemi és pénzügyi kulcspozíciók összefüggő hálózata és a nyilvánosság túlnyomó részének ellenőrzésük alá vonása többé-kevésbé elismert tény a „jobbközép" politikai formációra törekvők között éppúgy, mint a radikális nemzeti táborban. A terápiát illetően van döntő különbség az ellenzék két szárnya között.

Belülről vágja ketté az MDF-et az a kínzó kérdés, hogy kompromisszumra lehet-e jutni a zsidóság militáns szárnya által uralt bankár–média-hidrával, vagy inkább e stratégia esélytelenségét belátva ennek összetörésére kell berendezkedni. Először *Csurka István* vetette fel ezt a problémát az MDF-en belül, de egyrészt néhány megfogalmazásának élessége, másrészt a kormányhatalom akkori birtoklásából fakadó lehetőségek latolgatása elutasításra ösztönözte az MDF vezérkarát. Új lapok gründolásával, a televízió és a rádió *Józsefet* okosabbnak kell tartani annál, hogy a szabaddemokraták mai médiabeli és pénzügyi pozícióinak ismeretében is a 92-es Csurka-ellenes döntését kellene napjainkban várni tőle. Ezer keserű tapasztalat mutatja, hogy a militáns szabaddemokrata vezérkar és az általa képviselt társadalmi csoport, ha lehetőséghez jut, habozás nélkül a vérebeit juttatja pozícióhoz – tekintet nélkül a megegyezésre törekvő nemzeti oldal „fair döntés" ábrándjaitól.

A zsidóság militáns szárnyával nem lehet megegyezni. Csak ha a hazai zsidóság hallgatag többsége végre megszerveződve detronizálja mai militáns politikai képviseletét, lesz érdemes ismét felvetni a kompromisszum lehetőségét.

A radikális nemzeti tábor parlamenti szárnyában a nemzeti sorskérdéseket az utóbbi időben erőteljesebben kiemelő Kisgazdapárt és a *Giczy György* által vezetett és emelkedő népszerűséget megtapasztaló keresztény-demokraták, a parlamenten kívül pedig a mozgalmi síkon sikeres Csurka István és a MIÉP uralják a terepet, és ez így helyes. Nem lehet kompromisszumra jutni a militáns médiahidrával és pénzügyi központjaikkal. *Orbán Viktornál* és csapatánál ezt kevesen tudják jobban, mégis kergetik illúzióikat. Legyen intő példa számukra a Magyar Nemzet és a Magyarország hezitálás nélküli bekebelezése a szabaddemokrata médiabirodalomba. Még két bő év van a parlamenti választásokig, és korrigált irányvonalukkal, a nemzeti erők felé tisztábbra faragott szellemi háttérbázisukkal realistább és a magyarság számára hasznosabb politikai pozíciókat foglalhatnának el.

Tuzsér Gáspár

túrában gyökeredző MÚOSZ-újságírás gyöngyszeme.

Folytassuk a helyreigazítást. Kereszty szerint levelezőtársak vagyunk, én „Népszava-szerző" vagyok, aki „ezúttal" az Új Magyarországban publikált. Nem vagyunk levelezőtársak. Nem vagyok Népszava-szerző. Nem „ezúttal" írtam az Új Magyarországban, hanem, sokak számára fájóan, annak rendszeres szerzője vagyok. A Népszavában „írásom" akkor jelent meg, amikor a Vico/Kereszty-lapban az engem ért szennyes rágalmakat igyekeztem tényekkel szembeállítani. Legutóbb – amikor Ungvári úr, lapja vezető szerkesztője eszelős vádjaira akartam válaszolni –, ezt Kereszty lapja nem tette lehetővé. Kettőnk levelezése ebben a tárgykörben merült ki. A másolatokat megtartottam.

Kereszty azonnal az amerikai nagykövet szoknyája alá bújik. Ha egy gyászosabb korban támad meg, amire csak azért nem kerülhetett volna sor, mert akkor kettőnk közül csak ő írhatott – nyilván egy másik nagyhatalom nagykövetének szoknyáját lebbenti fel. Nála a helyzet változatlan. A szokás pedig szokás marad. És az ilyen szokás itt hatalom.

Kereszty washingtoni rangjának emlegetése meghat. A szovjet Vlagyimir Pozner (Vladimir Posner angol átírásban) Keresztynél összehasonlíthatatlanul rangosabb és ismertebb újságíró volt Amerika keleti partján. És jobban beszélt angolul. De egy Gulág-rendszert képviselt. Kereszty pedig egy egypártrendszer pártlapját.

Hogy a Keresztyhez hasonló funkcionáriusoknak milyen szerződést kellett aláírniuk 1990 előtt és hogy milyen ajánlás volt szükséges a tudósítói kiküldetéshez, azt lapunk, emlékezetfrissítés céljából, most – a magyar sajtóban először – közli.

Reed Irving úr nem létezik. Reed Irvine úr viszont igen. Hogy ő ki, azt Kereszty úr saját lapja 1994. március 21-i számából is megtud-

alapszervezetének vezetőségi tagja.
... óta a Rádió munkatársa. A Hírszerkesztőségben dolgozott először újságíróri, ...től ..., majd ... beosztásban. ... a szerkesztőségének megbízott vezetője. Szakmailag kiválóan felkészült, széles körű ismeretekkel, politikai tájékozottsággal, biztonsággal rendelkező újságíró. A ... munkatársaként komoly szerepe volt a jobban hallgatható híradások kialakításában.
Az újságírás minden műfajában jártas, a 168 óra rendszeres szerkesztője és műsorvezetője. A külpolitikai kérdésekben széles, alapos, megbízható ismeretekkel, elemzőkészséggel rendelkezik, amely nagyfokú higgadtsággal párosul. Mindezeket az eddigi kiküldetései során – főleg ... nyelvterületen – készített műsorai bizonyítják.
Több ízben – legutóbb ... rendkívül eredményesen helyettesítette ...i tudósítónkat.
Családi állapota: ... Felesége ...
Az MSZMP Magyar Rádió Végrehajtó Bizottsága 1987. ...i ülésén egyhangúlag egyetértett azzal, hogy ... elvtárs három éves időtartamra ...i tudósító legyen.
Budapest, ...
p.h. Németh András sk. PB-titkár

hatja. A Pontosság a Médiában nevű washingtoni sajtószervezet feje, mely igazgatótanácsi tagját, Teller Edét a rádiós Zeley úr kérlelte, hasson oda Irvine úrnál, hogy 1994 tavaszán ne adják ki a Csúcs László rendszerváltási igyekezetét támogató jelentésüket. Teller Ede nem járt sikerrel.

„Politikailag taccsvonalra szorult, kétségbeesett ember..." És valutaüzér, hozta volna fel a végső érvet a Pravda. Csak tudnám, hogyan szorul politikailag taccsvonalra az, aki életében egy percet sem volt politikus? Ami kétségbeesésemet illeti – nos, az a néhány száz ember, aki személyesen ismer, úgy tudja, nehéz e honban többet nevető, kiegyensúlyozottabb embert találni. Politikai fogolyként még a börtönéveket is végigröhögtem, mint olvasható a jobboldal iránt elfogultsággal nem vádolható Csalog Zsolt „Doku 56" című könyvében. Ez a hatvanas években volt, amikor Kereszty, akárcsak ma, értékeket védett, etikus volt, roppant udvarias és kedélyes. Ez a mikroszint. Szomorú azonban közügyben vagyok, mert az ország iszo-

teléért – lass csodát – immár a liberális Budapest Week most (jan. 4.) vezércikkében kér elnézést olvasóitól. Az a Budapest Week, amelynek egy Adam LeBor is szerkesztője.

Kereszty megkérdez, hogy muszáj-e gyűlölködnöm. Mióta gyűlölködés az adatok felsorolása? Nem az a gyűlölködés, mint például amikor 1994. július 18-án Kereszty lapjának egy anarchista múltjára büszke sztárújságírója azzal – Kereszty szavával – „jelent fel", hogy „szabályos sajtóterrorista" és „Báder-Meinkampf" vagyok? Ami, exanarchista körökben, persze dicséret is lehet.

Kereszty meghívja Puddingtont? Remek. Ha Magyarországra jön, elviszem hozzá egy „jó beszélgetésre". Olyan jóra, mint amelyben a Nemzetközi Újságíró Szövetség Glattfelder ura és az osztrák újságíró szakszervezet Paul Vecsei ura részesítette a totális borzalom korszakának néhány szolgáját kirúgó Csúcs Lászlót, mely inkvizítori hangú, felelősségre vonó beszélgetésnek tolmácsként szem- és fültanúja voltam. De igaz is, minek kedélyeskedni? A Helsinki Jogőr sem ment konyakozni Gál Zoltán úrhoz, az akkori belügyminisztériumba.

Igazán sajnálom, hogy a Freedom House-nak írt nyílt levelem Kereszty Andrásnak ennyi idejét rabolta el. Hiszen annyi újságírói feladat vár rá és a vezetése alatt álló MÚOSZ-brigádra. Például megmagyarázni olvasóiknak vagy a „jó beszélgetések" kedélyét kínos kérdésekkel megzavarni nem akaró, Kereszty kegyeire is számító külföldi kollégáknak, hogy szervezete tagjai miért hallgatták el totálisan a közszolgálati és magánsajtóban egyaránt az állam küszöbönálló összeomlását, amely elől a Horn-kormány mentett meg bennünket, mint ahogyan azt Göncz Árpád újévi köszöntőjéből megtudhattuk – legnagyobb megdöbbenésünkre.

Lovas István
bicskei polgár

Új MAGYARORSZÁG

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: **Andorka Rudolf, Bolberitz Pál, Szokolay Sándor**
FŐSZERKESZTŐ: **Kő András**
FELELŐS SZERKESZTŐ: **Dippold Pál**
Kiadja a Nemzeti Sajtó Kft.
ÜGYVEZETŐ IGAZGATÓ: **Franka Tibor**

SZERKESZTŐSÉG: 1085 Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3.
Postafiók: 1410 Budapest, Pf. 199. Telefonok: 266-5009, 266-2804. (Hírlapkiadó: 138-2399, 138-4300, 138-3988.)
Telefax: 266-2288 (napi szerkesztés), 267-3313 (titkárság). Éjszakai üzenetrögzítő: 266-4262

HIRDETÉSFELVÉTEL: 1085 Budapest, Blaha Lujza tér 3. Telefon: 138-4300 /2427, 2822 m., telefax: 138-4761.
Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt., árusításban megvásárolható az alábbi terjesztők hírlapárusainál: a HÍRKER Rt., az NH Rt., a regionális részvénytársaságok, Medvecz és Társa, Kiadói Lapterjesztő Kereskedelmi Kft.
Előfizethető a hírlapkézbesítőknél és a Hírlapelőfizetési Irodában (Budapest XIII., Lehel u. 10A, levélcím: HELIR, Budapest 1900), ezenkívül Budapesten a Magyar Posta Rt. Hírlapüzletági Igazgatósága kerületi ügyfélszolgálati irodáin, vidéken a postahivatalokban. közvetlenül vagy postautalványon, illetve átutalással a Postabank Rt. 219-98636/021-02809 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díj egy hónapra 650 Ft, negyedévre 1950 Ft, félévre 3900 Ft, egy évre 7800 Ft
Külföldön terjeszti a Kultúra Kereskedelmi Vállalat, H-1339 Budapest, Postafiók 149.
Nyomás: Szikra Lapnyomda Rt. Felelős vezető: **Dr. Csöndes Zoltán** vezérigazgató
ISSN 1215-0185 Bp. – ISSN 1215-1386 vidék

Nyilatkozat

Alulírott ..... mint az MR külföldi tudósítója tudomásul veszem, illetve kötelezem magam az államtitok és szolgálati titok védelme körében az alábbiakra:
1. Kijelentem, hogy a Magyar Rádió Elnökének 5/1979. számú, valamint a 6/1976. számú elnöki utasítással módosított és kiegészített 8/1975. számú „Az államtitok és szolgálati titok védelméről szóló" utasítását, továbbá a Minisztertanács Tájékoztatási Hivatala elnökének a tartós külföldi kiküldetést teljesítő magyar állampolgárok, valamint a külföldön lévő államtitkaink és szolgálati titkaink védelméről 1/1982. számú intézkedésének tartalmát megismertem.
2. Az 1/ pontban foglaltak alapján tudomásul veszem, hogy külföldi tartózkodásom alatt a Magyar Népköztársaság illetékes külképviseleti szervénél haladéktalanul *jelentem* a következő eseményeket:
a/ Az engem, vagy a velem együtt külföldön tartózkodó hozzátartozóim személyi szabadságát korlátozó, vagy arra utaló bármely intézkedést és eseményt.
b/ Elkövetett vagy tervezett, illetve általam megismert olyan cselekményt, amely akár a befogadó állam, illetve a Magyar Népköztársaság törvényeibe ütközik.
c/ Az ellenem, vagy a külképviseletek, illetve azok dolgozói ellen elkövetett, illetve általam megismert, tervezett ellenséges cselekményeket.
d/ Az engem – ide értve hozzátartozóimat –, vagy más magyar állampolgárral, vagy a külképviseleti szervvel kapcsolatban megnyilvánuló rendőri, vagy más biztonsági szervtől eredő nyílt vagy leplezett provokációt, bárminemű akadályoztatást, intézkedést, ellenséges, kompromittálásra vagy korrumpálásra (megvesztegetésre) utaló magatartást.
e/ A Magyar Népköztársaság és szövetségesei ellen irányuló eseményt vagy tervezett bárminemű akciót.
f/ A környezetemben, ismeretségi körömben lévő bármely idegen állampolgár indokolatlan érdeklődését, a helyi hatóságokkal való együttműködését, vagy arra utaló magatartást az ellenem irányuló bárminemű provokációt, a befogadó ország valamely szerve által történt beszámoltatást, valamint állampolgári jogaimnak korlátozását.
g/ A titoksértésre, titkot tartalmazó irathiányra utaló gyanút.
3./ A jelentéstételi kötelezettségemen túlmenően tudomásul veszem és kötelezem magam az alábbi magatartási szabályok betartására:
a/ Amennyiben a fogadó állam hatóságai velem szemben bárminemű kényszerintézkedést foganatosítanának, úgy köteles vagyok e végett az illetékes magyar konzult legrövidebb úton értesíteni.
b/ Kihallgatási jegyzőkönyvet, vagy e körben bármilyen más okmányt csak az illetékes külképviseleti szerv képviselőjének előzetes hozzájárulása alapján írom alá.
c/ Államtitkot, illetve szolgálati titkot tartalmazó iratot, vagy más adathordozót és eszközt a Magyar Népköztársaság illetékes külképviseleti szervénél őrzöm.
d/ Tudomásul veszem, hogy államtitkot tartalmazó iratot a külképviselet épületéből kivinni, csak a Magyar Rádió Elnöke által meghatározott céllal, annak felhatalmazása alapján az illetékes képviseleti szerv vezetőjének írásos engedélyével lehet.
198..... ..... /aláírás/

Gulyás László festő

detileg hat órára, csak másféllel kevesebbre, mint előbb *Tarr*), ritmusát lassúra fogta (mint a megnevezettekkel *Karny* és *Jarmusch*), vagy szinkópássá differenciálta (mint *Hou*). Megközelítése így már magától is szemlélődő jelleget öltött a percek hisztérikus ripityává aprításával szemben. Magasabbrendűségét még egyetemesség felé nyitásával is igazolta azon keresztül, hogy nem jelölte túl mozgásterületét, mint a mindennapos közelség érzékeltetését provinciálisan erőltető, átlagos színes film.

Utóirat

1995 őszének filmfesztiváljai megerősítik a fenti általánosításokat. Közülük kettőre hivatkozunk. – A strassbourgi nagydíjasa, *Szász* János *Büchner Woyzeck* szövegére alapozott ff alkotása, cselekményét egy lepusztult rakodópályaudvarra viszi. Kafkai dimenzióját remekül érvényesítik *Máthé* Tibor mesteri nagyközelei és igényes, hol szorosra fogott, hol tág képkivágásai. Irracionális légkörét tovább finomítja a Purcelltől és Pergolesitől vett, szinte minimális zene. Az elzászi fórumon még kedvezően fogadott Drahomira Vihanova *Pevnost* c. műve szintén ff-re korlátozott tónusokkal szintén kafkaias világba vezet, ahol *Cserhalmi* György alakításában a marginális hős fokozatos „besüppedését" mutatja be. – Genfben a legjobb európai férfireménységnek minősített főszereplője (Vladimir *Maskov*) révén kitűnt színes *Limita*-ban Denisz *Evtignyejev* a mai moszkvai vadkelet ingatlanspekulációival és biztosításcsalással összefonódó, számítógépes belharcát dramatizálja. Benne időnként visszajátszik egy régebbi videokazettát, amely ff kockáival úgy válik el a játékfilm többi felvételeitől, mint a vidékről jött, sikeres ifjúság bolondos, testvéries, közös múltja a helyét áthidalhatatlanul elfoglaló, ördögi szoftverfeltöréses, véres jelentől.

JEGYZETEK

A tanulmány a jelen egy kiemelkedő, teljesen vagy részben *ff* filmsorozatának több fontos sajátosságát igyekszik kidomborítani. Így filozófiai hátterű marginalitások többé-kevésbé vallási- vagy ezotérikus töltetektől feszülő, alapvetően pesszimista világába vezet. Másodlagos célja, hogy egyedi műveken keresztül rámutasson olyan alkotók-iskolák-irányzatok érdekességeire és értékeire, amelyekről a művelt magyar nagyközönség megfelelően legfeljebb csak ezután tájékozódhat. Elemzésébe a hazai produkció autentikus csúcsait felsőfokon integrálja. Mintáit az utóbbi három év cannes-i játékfilmfesztiváljainak válogatásaiból meríti. Felmérése nem teljes: csupán azokig az alkotásokig terjed, amelyeket a szerző akkreditált minőségében nézett meg. A hivatalos mezőnyt öleli fel, a párhuzamos fesztiválokról mindössze az utólagos bírálatok alapján is érdemlegesnek vélt anyaggal foglalkozik. Mindezt az Utóirat adaléka hosszabbítja meg a jelenig.

Tarr Béla – *Krasznahorkai* László *Sátántangó*jának orgonapontszerű beépítése persze következetlenség és anakronizmus, mivel azt külföldön nyilvánosan nem Cannesban, hanem Berlinben (1994-ben) indították nemzetközi útjára. De megbocsáthatatlan vétek lett volna mellőzni, még ha többszörösen díjazták is és sok szó esett róla. Ugyanakkor a hidegháborúban kialakult politikai felállás megváltozásával a Berlinale olyan tájékozódási válságba került, hogy 1995-ös hivatalos részlege botrányos szintre süllyedt, referencia-értéke pedig kétségessé vált. Tévedés ne essék: Zoltan *Spirandelli* nyolc percese (*Anekdote aus dem letzten preussischen Kriege*) pl. joggal aratott rendkívüli sikert a szakfőiskolások és egyetemisták táborában. Újító hangtechnikája és Kleist-i tárgyválasztása külön esszét igényelne. Nálánál sokkal jobban illett volna a jelen vizsgálódás gondolatmenetébe Abel *Ferrara* kóros, katolikus kegyelemmel szembesített, női vámpirológiája (*Addiction /Szenvedély/*). Éjszakai droggócainak árnyékait mesterien rögzítette ff-én operatőre New Yorkban. A 45. Berlinale-n a kontextusaiból kifordított, rosszul megemésztett Bibliatételeknek Michael *Winterbottom* szadomazochista *Lepkecsók*-ja (*Butterfly Kiss*) félelmetesebben adott hangot. Aberráns abszolútizmusra törő halálangyala (a *Pulp Fiction*-ban megismert Amanda *Plummer*) meztelen testét keresztül kasul láncokba lakatoltan szedi áldozatait az északangliai országútakon. Gyors szerelmi csábításból a lehető legrövidebben csap át gyilkosságba, amíg megkímélt (leszbikus) hódítása ...y utolsó keresztséggel meg nem váltja. Ez a játékfilm azonban színes, akárcsak *Rude*, Clement *Virgo* ...szrádiós vodu papnőjéről elnevezett, húsvétra időzített fekete szombatja 1995-ben Cannesban. Ami ...bizonyítja, hogy ördögies rémmeséket vesznek színesre is. Megfordítva az is igaz, hogy nem minden ...mi ff-en sötétlik.

Képzőművészet

Festmény Ravasz Lászlóról

1995. december 20-án, szerdán délután fél hatkor került sor a Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Karának Ráday kollégiumi dísztermében Ravasz Lászlóról, a Dunamelléki Egyházkerület jeles püspökéről (1921-1948) készült festmény felavatási ünnepségére, amelyet a Ravasz Emlékbizottság szervezett. Az Emlékbizottságot az egyházkerület számos tisztségviselője, köztük *dr. Hegedűs* Loránt püspök, illetve a család képviselői hozták létre, hogy méltó emléket állítsanak a két háború közötti református egyház legismertebb személyiségének, az 1948-ban lemondásra kényszerített Ravasz Lászlónak.

Ravasz László portréját *Gulyás* László festőművész készítette, aki több mint 25 pályázó közül nyerte el a Ravasz Emlékbizottság megbízását a püspök egész alakos festményének elkészítésére. Személye mellett az eddigi tevékenységét dokumentáló anyag és portréfestő kvalitása döntött. Ravasz Lászlót a fiatal festő – életkorából fakadóan – személyesen nem ismerhette. Mindaz, ami rendelkezésére állt nem volt egyéb, mint a családtól kapott fekete-fehér film, néhány fénykép és hangfelvétel. Mindezek és pár írásos dokumentum alapján kellett a néhai püspök személyiségét, belső erejét megformázni, megragadni. Ugyanakkor a festő nem hagyhatta figyelmen kívül a megrendelő Ravasz Emlékbizottság föltételét, mely szerint az egész alakos festmény, stílusában, karakterében, nem térhet el a díszterem többi festményétől.

Ezek után természtes, hogy Ravasz Lászlót a Kálvin téri templom finom erdélyi hímzéssel letakart úrasztala mellett palástban állva, kezében a Szentírással ábrázolja a festmény – mint Isten Igéjének *szolgáját* és a magyarországi református egyház *vezetőjét.*

A 3,2 m^2-es festmény egy szép régi, 280 kg súlyú, aranyozott fakeretbe foglalva nyerte el méltó helyét a Ráday Kollégium díszterme falán, *Török* Pál, *Baksay* Sándor, *Szász* Károly és *Petri* Elek püspökök társaságában. A bekeretezett festmény fölfüggesztésének nehéz, de pontos és gondos munkája a Thoma és Társai Restaurátor Kft embereinek kezemunkáját és *dr. Tenke* Sándor dékánhelyettes szervezői munkáját dicsé

Dr. Hegedűs Loránt püspök avatóbeszédében a teológus, igehirdető és egyh kormányzó Ravasz Lászlóra emlékezett. Többlépcsős fejlődési utat vázolt fe

gyan jutott el a teológus Ravasz László a *Böhm* Károly-i szubjektív-idealista filozófiától az élményteológián, majd az értékteológián keresztül a modern kálvinista ortodoxia biblikusságán át az ige teológiájáig. Mint Ravasz egykori segédlelkésze, felelevenítette a püspök rádiós prédikációit, illetve a Kálvin téri gyülekezetben elhangzott igehirdetéseit.

Az emlékműsorban a Baár-Madas és a Lónyai Gimnázium diákjai működtek közre, a Lónyai Gimnázium énekkara zsoltárokat adott elő *Máté* János professzor karnagy vezényletével. Részletek hangzottak el Ravasz László önvallomásából, az 1960-ban befejezett, s 1992-ben kiadott *Emlékezéseim* befejező lapjairól: „Az a világ, amelybe beleépült az én világom, semmivé lett. Alapeszméje a nemzeti érzés, a magyar lelki integritás elvesztette jelentőségét. Az új világ felépítéséből kiszorítottuk. (...) Az instituált magyar református egyház összezsugorodott és mint egymástól elszakadt gyülekezetek élik a maguk külön életüket. Áldott munka folyik sok helyt, de a magyar református egyház már nem az, ami volt. Hogy mi, az ezután fog eldőlni."

G.Zs.

„Amikor a dal megszólal"

– Homonai Pál festőről –

Háború és béke. Vonzások – választások. Városok – emberek. Ház – haza.

Ilyen avittas – és kissé elkoptatott párhuzamok jutnak az ember eszébe, ha Homonai Pál szabadkai naiv festő élete utolsó négy-öt évnyi krónikájával megismerkedik. Annak azonban, aki megélte ezeket az esztendőket, friss és kegyetlen valóság.

A Homonai családot a balkáni háború viharai sodorják át a határon, a régi – új hazába. Homonai Pál Szabadkáról áttelepül Kecskemétre s megpróbál új otthont teremteni övéinek. A történet tehát jól összefoglalható, de csak sejthetjük – hiszen a művész szemérmes –, hogy mennyi kín, fájdalom, szorongás, kiszolgáltatottság e krónika velejárói.

Homonai Pál választását nem a véletlen vezérelte. Gyakran kiállító festőként jól ismerte a naiv művészet fontos helyeit, városait Európában. Jól tudta, hogy Kecskemét 1976 – a Naiv Művészek Múzeumának megalakulása óta – jelentős szerepet tölt be a nem akadémiákon képzett őstehetségek művészetének meg- és elismertetésében. [illegible]múzeum állandó és időszaki kiállítá[illegible]a publikációk, a konferenciák, a

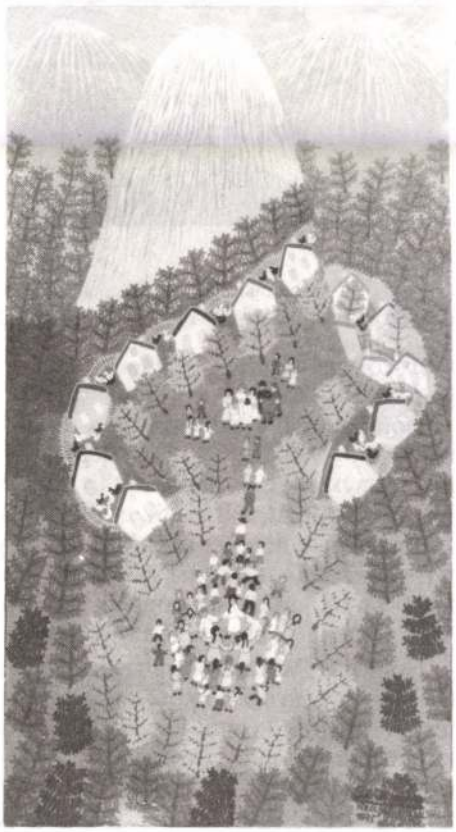

Homonai Pál: Vasárnap. 1975. tempera, vászon, 70 x 40 cm. (Repro: Koczka István)

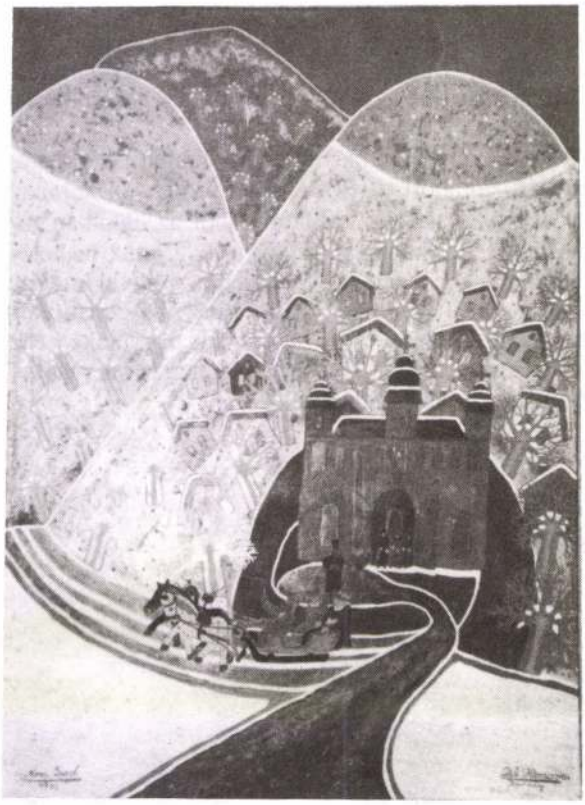

Homonai Pál: A vendégek búcsúztatása.
1972, temprea, vászon, 75 x 50 cm. (Repro: Koczka István)

művészekkel fenntartott folyamatos és bensőséges viszony, a képek értékesítési lehetőségei mindmind ezt a célt szolgálják.

S ha köznapi módon is, de valami csodaféle történt: a művészet segített az életnek. Segített a 70-es éveit taposó Homonai Pálnak otthonra lelni; barátokat, ismerősöket találni, új életet kezdeni.

Homonai Pál életművének fontos, a művész tulajdonában található darabjait mutatta be a Ráday Múzeum az elmúlt év decemberében. A kiállítást rendkívül nagy érdeklődés kísérte, s talán még soha nem teltek gyorsabban a vendégkönyv lapjai.

Homonai Pál festőművész, a volt Jugoszlávia egyik jól ismert – ha nem a legismertebb – naiv festője volt. Munkásságát a naiv művészet legfőbb ismerőjének, értékelőjének tartott Oto *Bihalji-Merin* többször méltatta, s ezekben a megnyilatkozásokban elsősorban Homonai naiv panteizmusáról írt.

Homonai Pál képei valóban a természet szeretetét, sőt csodálatát közvetítik. Jeleneteket – vadászatot, vásárt, legeltetést, templomba menetelt – megörökítő képein a természeti, erősen stilizált és áttételes formában megjelenő táj keretbe foglalja; kiegyensúlyozott, harmonikus világba helyezi az emberi élet eseményeit. Művein a kompozíció, s nem a történés válik hangsúlyossá. Reméli és vallja: életünk meghatározó keretei – a pasztellszínekben fürdőző hegyek, dombok, rétek, a messzire kanyargó utak, melyeket csodafák szegélyeznek. S történjen bármi, részei és részesei vagyunk a nagy, harmonikus egésznek.

Homonai Pál festményeit rendkívüli gondossággal, precíz munkával, temperával készíti, s a nagyívű kompozíció ellenére a legapróbb részletet is gondosan rajzolja, festi. A figurák képein halvány kontúrban jelennek meg. *Vankóné Dudás* Julinál is láthattunk hasonló gyakorlatot. Homonai Pálnál – vélhetően –, eredeti műbútorasztalos szakmájának gyakorlatára vezethető vissza e megoldás.

A naiv festészetet szinte minden kutatója a keveretlen, tiszta, nyers színekkel je lemzi. Homonai művészetére ezzel ellentétben a finom pasztellek, a „függöny keresztül láttatás" jellemző. Az általa alkalmazott színek műveit azonnal felisr

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

IKARUS

1979 AUG 24

Gulyás László
dekorátor 1021

Szabadtéri tárlatot rendezett dekorációs csoportunk a törzsgyár bejáratánál lévő tárlók fölhasználásával. A két fiatal alkotó – Gulyás László és Kassai Károly – először mutatkozik be képeivel az Ikarusban.

Hasznos kezdeményezés első állomása ez a kiállítás, amely a munkásművelődést hivatott szolgálni. A bejáratnál fölállított bemutató könnyen áttekinthető, ízléses kivitelű. A szervezők elgondolása szerint minden hónapban más alkotóknak biztosítanának bemutatkozási lehetőséget. Itt elsősorban az ikarusiak figyelmét szeretnék fölhívni, hogy aki tehetséget érez magában és rendelkezik megfelelő művészi értékkel bíró alkotásokkal, népművészeti munkákkal, az bátran jelentkezzen Teszák Sándor dekoratőrnél.

A két fiatal kiállítása augusztus 15-től szeptember 15-ig tekinthető meg.

A munka

BUDAPEST

Busz I.

A gyáregység szocialista brigádjai közül a II. negyedéves munka értékelése során első helyezést ért el az 1713-as üzem Ságvári Endre Ifjúsági Szocialista Brigádja.

A busz I. gyáregység szocialista brigádjai a II. negyedévben 2900 óra társadalmi munkát végeztek. Kiemelkedett a Fóti gyermekváros részére végzett munka és a gyárlátogatás előkészítésében kifejtett tevékenységük.

Az Auróra Ifjúsági Szocialista Brigád közös kirándulást szervezett a Petőfi Sándor KISZ alapszervezettel Debrecenbe.

Busz II.

A szocialista brigádok 1979. első félévében 7200 óra társadalmi munkát végeztek.

A szocialista brigádok társadalmi helyiséget alakítanak ki a gyáregység műszaki csoportjának irányításával.

1979. I. félévben 44 brigád munkáját értékelték, legjobbak a következők: Zalka Máté, Kállai Éva, Rakéta, (ifjúsági) Béke, Rákóczi, Táncsics, 1890. Május 1., Hámán Kató, Mosolygó Antal.

23,6%-ot takarítottak meg a brigádok az üzemi általános költségből azzal, hogy kevesebb közvetett anyagot használtak föl, mint 1978. I. félévében. Lényegesen kevesebb csigafúrót vételeztek ki a raktárból, a megtakarítás százaléka darabban mérve 14,4%, forintban 7,2%. (Ez utóbbi értéke 98 215 forint)

III. gyáregység szocialista brigádvezetői ellátogattak a dunaújvárosi vasműbe. Alkalmuk volt megtekinteni a hideghengerművet, a radiátorok gyártósorát, a kokszoló berendezést és nem utolsósorban az acélgyártást. Élmény volt számukra, hogy a csapolást is végignézhették.

Sajtoló gyáregység Kilián György Szocialista Brigádja vállaja, hogy a 413-as kocsikhoz soronkívül elkészíti az alkatrészeket.

SZÉKESFEHÉRVÁR

A technológiai főosztály dr. Ortutay Gyula Szocialista Brigádja soronkívül öt munkanap alatt végezte el az 55 db-os 266.26 kínai autóbusz gyártásának zavartalan beindítása érdekében a számítógépes gyártás beindításához szükséges technológiai bizonylatok karbantartását.

A felületvédelmi üzem November 7. Szocialista Brigádja az I. féléves vállalását minőségi munkával túlteljesítette. Vállalták, hogy a vállalat által tervezett 200 db-os pótvállalásból adódó alkatrészgyártást határidő előtt elvégzik. Ezenkívül az üzem termelő berendezéseit a II. félév folyamán fölújítják, karbantartják.

A NOSZF 60. Ifjúsági Szocialista Brigád vállalja, hogy a megemelt 200 db-os autóbusz gyártáshoz szükséges alkatrészeket határidőre, a korábbinál is jobb munkával elkészítik. Vállalják, hogy a II. féléves pótalkatrész kötelezettségüket maradéktalanul teljesítik.

A GYGO Veres Péter Szocialista Brigád a présüzemmel karöltve új vételezési rendszert vezetett be a jobb munkaidő kihasználás érdekében.

A GYGO Tyereskova Szocialista Brigádja a Hosszúsétatéri Állami Csecsemő Otthon gyermekei részére 40 elszakadt kis ruhát fölújított, fölgombozott.

A gyártmányszerkesztési főosztály szocialista brigádjainak a gazdasági munkája kiemelkedő. Az 553.14 típ. autóbusz tervei elkészültek a madagaszkári igények és a fejlesztett Saviem alváz figyelembevételével. A dokumentáció alapján a gyártott 150 autóbusz szállítása SKD rendszerben megkezdődött.

MÓR

A gyári brigádvezetői tanácskozáson elhangzott fölhívás értelmében a móri gyárban nagyarányú társadalmi munkaakciók kezdődtek. Az épülő autóbuszváró összes munkálatait a szocialista brigádok végzik társadalmi munkában. A vasszerkezeti elemek darabolását és összeállítását az Egyedi és Kinizsi Szocialista Brigádok vállalták. A műszaki brigád megkezdte a szükséges betonozásokat. Az elemek összeszerelését és festését a Széchenyi brigád vállalta. Az üzemi konyha és étterem építéséből szintén kiveszik részüket a brigádok. A kezdeti munkálatokban az építők Ybl Miklós Szocialista Brigádja mellett a Május 1., Március 8., Petőfi és a Zalka Máté Szocialista Brigádok vettek részt.

SZEGED

A Delta és a Déri Miksa Szocialista

Gulyás Mihály

a Kecskeméti szűrszabó
céh bejáró mestere
volt 1827-ben.

Hiv. 108. l.
109. l.

~~Porozlói lelet VI.156.~~

S ugyanezt a kérdést lehet feltenni akkor, ha a kommunizmus elmúlt évtizedeinek mindenhol ugyanolyan rossz, elnyomó, a különösségeket és másságokat üldöző beolvasztó rendszerét nézzük. Különösebb statisztikai anyag híján is megkockáztathatom: amennyire felmorzsolta a magyar sztalinista és posztsztalinista nemzetiségi politika – mondjuk – a kb. 40 000 főt kitevő hazai szlovákságot, legalább ilyen nagyságrendű magyart olvasztott be a szlovák kommunista gyakorlat. Van-e itt ismét nagyobb „magyar felelősség"? (Egyébként nincs a mai Magyarországon 110 000 szlovák, ahogyan ezt – nem tudni, miért – állandóan „becsülni" szokták. Az 1947-es „lakosságcsere" előtti és utáni helyzetre nézve Dávid Zoltán Medvetáncban megjelent szigorúan dokumentált statisztikai tanulmánya szépen eligazít.)

A magyar nemzeti tudatot és kultúrát is váltakozó erővel és a legkülönbözőbb módon fojtogató kommunista rendszer gyakorlata vajon miért „magyar felelősség"? Az utóbbi időkben főleg a hazai szlovák nemzetiség valóban elesett művelődési állapota ad alkalmat ismételt belső és külső bírálatokra. Kiváló ürügy és régi jó propagandaeszköz bukkant fel ezzel újra, amely ismét alkalmas hamis erkölcsi fölény kialakítására s jóhiszemű emberek félrevezetésére. Ugyanis a kölcsönös önvizsgálat helyett újra az egyoldalú „magyar felelősség" hangsúlyozódik.

Semmi akadálya nincs annak, hogy szlovák szomszédaink segítsenek hazai testvéreik megmaradásában és felemelésében. Ki más tudná őket az irodalmi szlovák nyelvre megtanítani, amelyet többségük nem beszél? Azt hiszem, hogy egy ilyen szlovák kulturális munkának már a Kádár-rendszerben sem lett volna akadálya. Még annak fakó „internacionalizmusa" is örült volna a „testvéri népek barátsága" ilyetén elmélyítésének. Miért nem történt hát semmi? Az ily módon joggal felmerülő magyar kölcsönösségi igény miatt! Maradjon csak a magyar kormányzat és nemzet a „felelős" azért, mert a hazai kisebbségek külső segítség nélkül – már csak lélekszámuk, tudatállapotuk és szétszórtságuk miatt is! – lassan elfogynak. Tüntessük fel a saját gyakorlatunk „érdemének" azt, hogy az elszakított, öntudatos kisebbségi magyarság hatalmas tömbjei a változatos megsemmisítési politika ellenére is megfogyva bár, de törve nem, megmaradtak.

ám ebből is erkölcsi tőkét lehet kovácsolni. Fenn lehet tartani egy, a múlt század végén, az akkori nagyhatalmi erőviszonyok által diktált propagandamű hazugságainak és féligazságainak életét. A történelmi kisebbrendűség érzésből is táplálkozó agresszív utódállami nacionalizmusokat pedig végre már helyükre kell tenni. Sem a dualizmuskori történelmi valóság, sem az 1920 óta általuk folytatott politika nem jogosítja fel őket valamiféle ítélkező erkölcsi fölényre, s nem kényszerít minket valamiféle állandó „jóvátételi meghunyászkodásra". Miért? Elismerjük, hogy igazságtalanság érte a dualizmuskori szlovákságot akkor, amikor egyetlen szlovák középiskolát sem engedélyeztek számukra. Nem kevésbé elítéljük azt a módszert, amely miatt elemi iskoláik száma folyamatosan csökkent. De miért nacionalizmus az, ha felemlegetjük a sok ezer otthontalanná tett családot az 1920 utáni „állampolgársági és illetékességi" rendezés kapcsán vagy az 1945 utáni Csehországba deportált ezreket? (A sort folytathatnánk!) Szégyelljük magunkat az ördögkúti vagy újvidéki terror áldozatai miatt. (Erdélyben persze ekkor nem volt több ezer áldozat, mint manapság állítják!) De nem kellene már végre ugyanezt tenni szomszédainknál – mondjuk – a Maniu-gárdák vérengzései miatt vagy a titóista partizánok újvidéki többezres „viszszafizetéséért"? (Hogy az 1784-es – mondjuk – kristyóri, vagy az 1848-as nagyenyedi és délvidéki mészárlásokat, mint „elévülteket", már ne is emlegessük.)

Tévúton és zsákutcában jár az a és „tisztán" erkölcsi alapon álló magyar értelmiségi, aki ma megismétli Jászi Oszkárék idealizmusának önfeladását. A kisantant politikusokkal szemben táplált „demokratikus illúzióik" sorsa mutatja: a százszorosan igaz és tiszteletre méltó igazságkeresés és „jóvátétel" megadása is csak addig kellett, amíg azzal az összmagyarságnak tudtak ártani. Az erkölcsi törvényeknek javunkra is váló alkalmazására a másik oldalon már sohasem került sor!

Mielőtt valaki „kemény jobboldali" szövegnek minősítené gondolataimat, leszögezem: *1. Minden lehetőséget és segítséget meg kell adni hazai kisebbségeinknek, hogy – ha akarnak! – megmaradhassanak. 2. A jelenleg fennálló határokon túl elismerem az egyén asszimilációs és disszimilációs jogát is.*

Mit nem fogadok el? Szomszédaink érzelmi-romantikus alapokon álló, ám egyúttal keményen céltudatos soviniszta politikájának erkölcsire maszkírozott propagandáját. Nem fogadható el az sem, hogy a történelmi valósággal szembeni „elégedetlenségükben" egy mindenért felelősnek nyilvánított magyarsággal szemben akarnak „törleszteni". Az erkölcsi mérték alkalmazásától mi nem félünk, nem félhetünk, mert az a valóságos helyzet elemzését és tisztázását követeli. Propaganda és mítoszok hamis erkölcsi ítéletei helyett így juthatunk el csupán a megbékítő és megbocsátó egyenjogú együttélésig. □

Fotó: Gulyás Miklós

Vasadi Péter

Egység kellene

em a politikai páholyok közt, hanem a lélekben. Egység, nem utópia. De ez abszurdum. Hogy bármilyen utópiát olyannak lássunk, mint amelyet – irracionálisként – jobb, ha elkerülünk. Mint ami nemvalóság, sőt, valóságellenes. Olyan utópia kellene, amely egységre visz. Minden élhető valóság magja valamikor utópia volt; ám ami épp tényként van, azért mert van, még nem biztos, hogy valóság. A létezés erkölcsileg mérhető foka, ez a valóság. A valóság tehát mindig utópisztikus. Vagyis meg-nem-lévő, vágyott, elérendő, az igaziság lassan kibontakozó arcát viseli. Az egységet csak az téveszti össze *a* militánssal, aki még sosem érzett kétségbeejtő tehetetlenséget azon, hogy mindent szétmenni lát, önellentmondásba kunkorodni s fölszívódni a félelem keltette kisszerűségek szivacsosságában, a lelkességet eltűnni a hétköznapok ködében. A jó szándék egysége kellenne. Az ilyen egység a szellemi jóval rokon, s igazán *benne* lehet különbözni. A szeretet, mikor a legégetőbb hiányunk, egyszersmind örökös utópiánk marad.

De valójában kit érdekel ez? Teljesen világos, hogy egy erkölcsileg megrongált nép, amely igen sokat veszített – minden néven nevezhető – állóképességéből, nem tudja megoldani történelmi föladatait; mégis, igazából kit érdekel ez? Ma mindenki erkölcsözik. De kérem tisztelettel, milyen erkölcsről van szó? Mitől újulnánk meg? Ki fog minket megújítani? S mikor? Hogyan? Hányunkat? Ki képes elindítani a megújulás folyamatát? Tessék válaszolni. És ha csak a hit képessége alkalmas erre, akkor azt tessék nevén nevezni. Ha a lélek fölszabadulása, fölszabadítása nem a szelídség nemzeti stratégiájának keretében történik, akkor az nem más, mint szépreményű blöff. Ha az ember meg tudná magát újítani, már rég megtette volna. Nem tudja. Nem fogja tudni. Terjednek az alapjaiban megingató téves eszmék arról, amiről a terjesztőknek jószerivel fogalmuk sincs, a hit hihetetlen képességeiről. Ugyan ki hallja a politikai lármában a befogadás éber csöndjét, amely a megújulók akaratát fejezné ki? Az, hogy az erkölcsi megújulás óhajtása egybeesik az árak emelkedésével, lehet nagyon kellemetlen, de a két dolog korántsem egyforma súlyú: az emelkedő árak okozta nehézségeket még éppen hogy túl lehet élni, ám ha az terjed tovább, amitől megbetegedtünk, abba bele lehet halni.

Mibe betegedtünk bele? Önmagunkba. A túlméreteinkbe. A belméreteinkbe. Ezeknek „a jók" is betegei lettek. S inkább „a rosszak" úszták meg, mivel képesek voltak tartós hazugságban élni, sőt igen jól élni. Le kellene apadni valóságos méreteinkre. Ki-ki azzá, ami. Ehhez az igazság atmoszférája szükséges. És szabadság. Egység a jó akaratban. Erre már lehetne önmagán túllátó életet építeni. De mit tapasztalunk? Az általános fogékonyság kiölve, a hasznosság és az alacsony prakticizmus hódít; külsőre. Mert ha valaki azt akarja tudni, hogy tényleg így van-e, keresse föl az elhúzódó nép zárt és nyitott vallási közösségeit. Az untergrund országot. Benne – alattunk – épül az a Magyarország, amely talán még európainak is új lesz. Fönt meg áll az acsargó harc, főleg a médiában. Érvelő s igazságra törekvő kritika helyett *országos méretű cikizés* folyik. Majd minden csatornában, megszólalásban, képben, szerkesztésben, utalásban, sarkításban és mutogatásban. Rágalmazva, sugalmazva és következtetésre kényszerítve a lakosságot, melodikusan és logikusnak tetsző okfejtésekben tart a kormányellenes kampány. Módszerében erkölcstelenül, témáiban fölkészületlenül. Jaj annak a médiában, aki másként gondolkodik. Azt megvetik, és kerülik, mint a leprást. A fölszított ellenségesség terrorja terjeng közöttünk. Lehet ilyen körülmények között erkölcsi megújulásról beszélni?

Az ily módon vívott harc sehová sem vezet. A nép, amelyért bevallatlanul folyik a küzdelem, hallgat és figyel. De hogy miképpen döntött némaságában, majd akkor fogjuk megtudni, amikor lépésre szánja el magát. Egy dolog bizonyos: a népet meg lehet verni, vissza lehet szorítani az odúiba is akár, de megtéveszteni, újra becsapni, átvágni sem szólamokkal, sem kísérletekkel nem lehet, mert *önszántából s mindig* a fönnmaradását jelentő erkölcsiség őrizője. Sőt, mint valami kosárba rejtett gyertyalánggal, erkölcsi világosságával ösztönösen keresi a sötétet, ahol kihúzza a huzatos idők elmúltáig. Ha mégsem így van, akkor már nem az erkölcs, hanem maga a nép, tágabban az emberiség megy végső veszendőbe. Amit nem lehet kizárni.

Azt kellene megértenünk végre, hogy aki nem az emberi természet örök törvényeire alapozza politikai érveit is, az hiába mesterkedik a steril hatalommal. A nép arra szavaz, aki politikailag is az emberi természetet tükrözi, s hagyja győzni. S mivel az emberi természet alapjaiban etikus, győztesként sem lesz soha diktátor. □

Táncs

ők

dok mégis kimódoltak, a
ciók, gagek elavultak, a
ogy döccen. Láttán nem
is dolgunk, mint kivárni,
nak le végre az angyal
s, úgy a huszonötödik
– előbb a bortól leré-
jd a szerelmi mámor-
dva –, angyalunk, *Kéri*
lóban „megemberese-
en leveti magáról ele-
kóját (?), a rajta fitye-
l együtt. Milyen kár,
nár biztos: Herczog
igazán újszerű, táncos
sel maradt adósunk,
egy parányi – a szín-
is.
azonban mégis tarto-
glepőt: az egész díszes
os paraszti kacatjaiból
zítelen hatást keltő
hatalmas napkorong
nülten és jelképesen,
a emberpár", szeret-
ha! Mert így élik át a
láját..." – mondhat-
csakhogy ezúttal, saj-
n szó. Herczognak ez
az adott pillanatban
okos stílustörést ered-
rbő realizmus után
s indokolatlanul –,
t *balett látszatát kelt-*
gyértelműen a Car-
gy korábbi hazai fel-
979-ben készült, s új
ent műsoron tartott
A Nap szeretteit jut-
ébe. Ez pedig olyan
az elnehezült sorsú
nára sem lehet jár-

Tárlat

PALOTAI JÁNOS:

Látképek

Gulyás Miklós tanár volt az Iparművészeti Főiskolán – sajnos már nem tanít ott! Itt hagyomány, hogy december-januárban a diákok félévi munkájukat „kipakolják". Most a „tanár úr" követte példájukat, számot adva az elmúlt két év munkájáról. Egy művészeti főiskolán a tanár szavait a munkája hitelesíti. Gulyás Miklósnak olyan „tanárai" voltak, mint Kertész André, akinek *„egyénisége átsüt eszköztelen fogalmazású képein"*: Robert Frank, aki magányos vándorként *„bizonyos távolságtartással ad fantasztikusan vibráló közelképet hazájáról, mint egy idegen bolygó országáról"*; az improvizáló William Klein, akinek *„az expozíciós idő és a kompozíció indifferens alkalmazásával meglebegtetett alakjai hol emberi masszává folynak össze, hol túl élesen megmerevednek"*. És Henri Cartier-Bresson, aki *„egyetlen fotó keretein belül igyekszik megragadni a valóság teljességét és ez látható a képein". (forrás: Miltényi Tibor: Progresszív fotó)* Ezek láthatók Gulyás képein is, bár e kiállítás nem „leckefelmondás"– több annál. Annak a példája, hogy a dokumentarista fotográfiában egy új szemlélet látszik megerősödni, amely a mulandó létezés abszurd szociográfiai helyzeteit az ember környezetének sajátos kelet-európai díszletei között kutatja, egy szuverén szociális esztétikumot teremtve, ahogy ezt *Benkő Imre* megnyitójában megfogalmazta. (Róla külön lehetne írni.)

Már a meghívón látható kép is sokatmondó. Egy ember (das Man) lebeg a víz felszínén. Arca elmosva, szeme lehunyva, mintha nem is élne vagy mintha teljesen befelé fordulva az elmúlás jegyében létezne, illetve a lét és a nemlét határán lebeg. Jól elkülönülve, a háttérben a medence szélén alakok, mögöttük a Széchenyi fürdő sötét épületei, középen egy szomorúfűzzel. A képmező alsó, nagyobb felét a víz tölti ki, felette felhős égbolt, közöttük – elválasztóként – a föld, emberek, mint a lét elemei. Az előtérben lebegő alak a – tőle függetlenül létező – világba van dobva, miként a fotós, aki alanyával azonos szinten és helyzetben van. Nem felülről, a partról fényképez „le", hanem közelről – félméterről, nagy látószögű optikával –, kizárva az érzéketlenséget. Szinte eggyé válik szereplőivel. E kép és a cím kifejezi a tárlat lényegét. A ritkán látható nagymértékű anyag a Széchenyi fürdőről, a villamosról és a Keleti pályaudvarról készített sorozatokra épül. A vízben megmerítkezés itt új értelmet is nyer. Gyógyulás helyett a „dagonyázást", a sors megváltoztathatatlanságát kompenzáló kis örömöt, a tömeges egyedüllétet. A szétfolyó, egybeolvadó testek az elmúlásra utalnak.

A magányosság jellemzi a villamos utasait és a várókat is. Tekintetük gyakran a semmiben réved... a villamos, a vonat talán sosem jön, s ha jön is, akkor sem visz el máshová; ha kinéznek az ablakon, csak sivár világot látnak, mert az élet máshol van... ahol az „ott lakozó ember sorsa az otthon üdve"... Talán ezért is lett a tárlat címe *LÉTKÉPEK*, mivel nem életképeket látunk, bár a szereplők arcán fel-feltűnik az életkedv. E szegény(es) világ gazdag tónusokban és formákban jelenik meg. Gulyás ehhez nem használ segédeszközt, csak fényszűrőt, mivel napfényben készítette képeit, s így tudta elérni az égbolt részletgazdagságát. Hatásként a természetadta lehetőségeket használja fel, mint a víz fényvisszaverő képességét, az ablakkeretbe foglalt kép-kettőzést. Erre egy példa a villamoson egymásnak háttal ülő idősebb kalapos nő és egy gyerek, arccal az ablakok felé fordulva velük szembenéz egy öreg ház kettős ablaka és „díszes" keretű kapuja. Az ortogonális vonalak egyaránt szolgálnak keretként és a kép tagolásaként. A hajlékony alakok, formák bőségét ellensúlyozzák a diagonálisok, amelyek gyakran úgy húzzák, metszik át a képeket, mint Heidegger filozófiájában a „lét" kifejezést. E képek, képsorozatok – mint esszék – a lét megértésén meditálnak... Valószínűleg ezért is dolgozott sokáig Gulyás Miklós e kiállítás anyagán. A nézőnek is idő kell a befogadáshoz.

(Gulyás Miklós Látképek *című kiállítása január 30-áig látható Kőbányán, a Pataky Művelődési Központban)*

X GULYÁS MIKLÓS

...ai Sándor-díj

rövid pályázati kérel...

KOLTAI TAMÁS:

Nem bánt a néni

A *Phaedra-story* cím sok mindent elárul. Nem Phaedra-történet és nem Phaedra-sztori. Ógörög név mellé angol ortográfia. Klasszikus tragédia kontra modern anekdota. Antik emelkedettség helyett amerikanizált nyegleség. Katarzis helyett vegytisztító. (Lásd az újgörög mosodák fõliratát.)

Alföldi Róbert kedve szerint szörfözik az időben a különféle Phaedra-változatok között. Alkalmanként lehívja a szerzőket a neki tetsző Phaedra-fájlról, Euripidésztől Enquistig, Senecától Pasoliniig, Racine-tól Graves-ig és Juhász Ferencig. Az antik hősnő franciaágyon ébred szexorientált freudi álmából. Fölserkenve klasszikus versben vallja meg libidóját mostohafia, Hippolütosz iránt. „Nem bánt a néni", gügyögi később, amikor a vonakodó ifjút rá akarja venni a nemi aktusra. Férje, Thészeusz, aki az attikai rádió tévesnek bizonyult gyászjelentését követően megtér a családi tűzhelyhez, kevés teketóriával, hátulról alkalmaz erőszakot hitvesével szemben. A fejlett libidójú hölgy viszont mostohafiát vádolja meg erőszakkal, mire a férj isten segítségével az árnyékvilágba küldi az ártatlant. „Anyu, fürödhetek holnap?", kérdezi lefekvés előtt az elkeseredett csáblady engyermeke, de nem lesz holnap, mert anyu fogmosás után testvérével együtt megfojtja az ágyban. Verbális atrocitások után, a várható látványra utalva, „ez még mind semmi" megjegyzéssel fedi föl férje előtt a paplan rejtette gyermeki tetemeket.

Ez még mind semmi, mondhatom én is, rátérve az extravagancia további tételeire. Szobacica és inas francia bohózati kellemmel takarít. Aricia nevezetű ifjú amazon, miután politikai érdekházassága nem sikerült, és egyéb baja is van, fehér nadrágkosztümben abszolválja a testvéreinek kéz- és láblevágásáról szóló senecai monológot. „Jé, egyforma késünk van!", konstatálja meglepetten zenés pankráció közben az egymás lemészárlására fölbuzdult királyi házaspár.

Apropó, zene. A portõ
ség franciás kuplédallam
Thészeusz érkezését
hangszerelt hősi grotesz
chard Strauss?) kíséri
nevelő ünnepélyes, lass
recitálja Hippolütosz h
ben a véres maradék
gyűjtve prezentálja. A v
összeszoborják az ifjú
(a feje mint elhanyago
legördül), ha emlék
csal, Mozart Rekviemje

Vannak még dörgés
sok, zenei csattanók.
működése meglehető
beleértve *Kentaur* dís
egy galériás tengerpart
kínálja.

Alföldi egész estés
pontosan kifejezi kor
Az MSAT és RTL-Klu
Harsány színek és vona
zé spékelt politikai ho
zók vértocsakos fotóit,
cázott családirtást, a h
szex nyilvánosságát
olyan halálosan komo

Csalódás

Ez volt az első szó, ami eszembe jutott, miután átolvastam az *ÉS* „*Aroma*" című összeállítását – a romákról (1997. december 5.). Csalódás az ÉS-ben, szerzőiben, szerkesztőiben: az „Aroma" rossz, ha úgy tetszik: büdös.

A lapot olvasva eddig úgy tűnt: az ÉS-től elvárhattam, hogy – jó magyar átfordítás híján (tessék *megglosszázni!*) – political correct legyen. Most azonban az ÉS, ezen összeállításának színvonalát tekintve, (a kritikák kivételével) megelégedett egy mélyen populista „elvárásnak" (vajon kinek az elvárása ez?!).

Itt van rögtön a cím, hogy Aroma. Kicsit összekacsintós, kicsit ízléstelen, de ütős; máris tudjuk, miről, kiről, kikről is van szó, ugye. Azokról, akiknek sorsa (legalábbis *Németh Róbert Lenni* című írása alapján) „*a szakemberek szerint már születésük*
[illegible] a szülők – gyakran

Vagy itt az Aroma bevezető anyaga *(Bihari László: Felső tízezer kerestetik)* ami nem más, mint „*példázat a társadalmi felemelkedésről*". (Dőlt betűs kiemelések szó szerint a szövegből.) Bihari interjúzni készül egy cigánnyal: kicsit esetlen *(„Mit kell mondanom? – kérdezte rögtön.")*, de hát roma. Az illető (nem írom ide, ki, most nem az a fontos; egy cigány) zenész dinasztia tagja ugyan, de mozog a közéletben is: a Napház Roma Kulturális Központ igazgatója, és, mert olyan romás, természetesen *külön kiemelte*, hogy a nagypolitikában (az ám a rajság!) is otthon van: *személyesen Gellért Kis Gábor* elnök mellett dolgozik, az Országgyűlés Emberi Jogi, Kisebbségi és Vallásügyi Bizottságában (és nem: *Emberjogi Bizottság!*) Mit fontos még tudnunk róla, akiről – legalábbis a szerző hangsúlyozott szándéka szerint – *portrét* olvas-
[illegible] Például, hogy a szem-

ben, tudod, megizza
portré következő más
ban, Bihari tolmácsolá
ismerjük *Irmát*, a test
összetört asszonyt. Bár
mette el 16 éves fiá
meggyógyította Irmát
reggel például már
vécére, hogy teljese
zott, bírt menni. Bi
egyébként (ha edd
volna fel) egy olyan
rajzolódik ki, aki *rá*
re, amit az ő szóh
„fecskeségnek" fog
A fecskék a hatalon
segítségével rendet
fejekben, ezáltal a
mellékesen a saját f
kön munkálkodnak
terjúalany fecske (
felesége, vagy Irma,
kák), aki a magyar
ellentétben meg tu
ni *egy szabolcsi cig*
nek, akik még te
életet élnek, kuny
és megkeserítik a n
tét, hogy mindenk
kiköltözik a falu
gadja a konténere
sort, amit az állam

Félreértés ne e

GULYÁS Miklós

Antal István: Budapest. Gulyás Miklós fotósorozata = Fotó, 1989/8.

338-341 ill.
rez. R.E.G.

XX.sz. 45.u / Mestesek

GULYÁS Miklós fot.
Fotó 1989.8.sz.

Budapest

Gulyás Miklós fotósorozata

Diplomaosztás a főiskolán

A szerkesztésért felel:
Mányoki Endre
Szerkesztőség: Budapest IX.,
Mester utca 34.
Telefon: 334-509
Levélcím: Budapest 1906
Kiadja a Pallas Lap- és Könyvkiadó Vállalat,
Budapest VII.,
Lenin krt. 9—11.
Telefon: 222-408
Felelős kiadó:
Németh Jenő vezérigazgató
89-2515 Révai Nyomda, Budapest
Felelős vezető:
Horváth Józsefné dr.

Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető bármelyik hírlapkézbesítő postahivatalban, a Posta hírlap-üzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodáiban (HELIR) Budapest XIII., Lehel út 10/A, 1900 közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámára
Előfizetési díj 1/4 évre 66 forint
Külföldön terjeszti a Kultúra Külkereskedelmi Vállalat (H-1389 Budapest, postafiók 149) és külföldi bizományosai

HU ISSN 0427-0576

A szerkesztőség munkatársai:

Bán Gabriella
Berkovits György
J. Király István
Keslerné Fátrai Mária
Mányoki Endre
Varga Jánosné

Művészeti szerkesztő:

Einhorn Péter

fotó

FOTÓSZAKLAP, MEGJELENIK HAVONTA

A TARTALOMBÓL

Budapest — Gulyás Miklós fotósorozata (Antal István) 338
A valóság megkettőzése — (Gulyás Miklós) 342
A Vizuális Kommunikáció Stúdió hét éve — Beszélgetés Kopek Gáborral (Mányoki Endre) 348
Műalkotás mint az alkotás tárgya (Farkas Antal) 364
Farkas Antal diplomamunkájáról (Miltényi Tibor) 365
Árnyak mielőtt elillannának — Tóth István kiállítása a sziráki Kastély Galériában (Szalai Judit) 366
Képolvasó — A feltámadás hírét keltve . . . (Pálinkás György) 368
Küldjön egy képet! — 2000 forintos díj 370
Feliratos diapozitívok színezése (Dr. Szimán—Dr. Horváth) ... 372
Az új Kodak színes negatív filmek (Dr. Szimán Oszkár) 374
Gossen Spot — Master (Bárdics József) 378

1989/8

A borító oldalain
Farkas Antal
színes festményátiratait
és Déri Miklós
Hajnal című sorozatát
közöljük.

Gulyás Miklós fotós tevékenységét örömteli izgalommal figyelem azóta, hogy először láttam tőle képeket. A különös öröm és izgalom forrása Gulyás fotós mentalitásában, illetve önmaga fotós voltához fűződő viszonyában rejlik. Ez a viszony, az általam Magyarországon ismertekhez képest, lenyűgözően természetes és tiszta.

Megkockáztatom azt a kijelentést, hogy a hazai szakmában Gulyás kivételként képviseli az igazi és öntudatos fotóriporter típusát. Azét a fényképésztípusét, amelyik könnyűlovasságát adja a szakmabéliek seregének a fejlett vizuális kultúrával rendelkező országokban. A legnagyobb súllyal tevékenykedők, a legmeggyőzőbb alkalmazkodóképességgel és a legnyilvánvalóbb, legnyitottabb, leginkább variálható szakmai felkészültséggel rendelkezők csapata ez.

Úgy látom, hogy — az utóbbi években feltűnt fotóstehetségekkel ellentétben — Gulyás számára sohasem maga a fotós tevékenység, a fotózás jelenti a témát; eddigi munkásságából hiányzik mindenféle önreflektív vagy a fotózásra mint technikára reflektáló gesztus. Természetes, kézenfekvő médiumként használja a fotót, és mindig valaminek az érdekében, tehát közvetítő elemként.

Mint az ilyen felfogású fotósoknál természetes, Gulyásnál hiányzik mindenfajta kacsintgatás a képzőművészeti szemléletmód vagy a mozgóképes médiumok felé.

Arra használja a fényképezőgépet, amire az klasszikusan való; a külvilág jelenségeinek rögzítésére. Ez a rögzítés/rögzülés azonban mindig szélsőségesen feltöltődik személyes érzelmi motívumokkal, amelyek általában egyszerű módon, a képkivágás, beállítás, komponálás furcsaságaiban jelentkeznek az egyébként hidegnek, távolságtartónak látszó felvételeken. Ennek a furcsaságnak, a találkozás(ok) furcsaságának köszönhetően jön létre Gulyás képeinek félszeg lírája és deklaratív gesztusvilága.

A Budapest című képgyűjtemény, ily módon, a város létező képeit sorolja ugyan egymás mellé, de azzal az esetlegességgel, ami legalább annyira jellemzi Gulyást, mint a várost. Robert Frankot és André Kertészt jelöli meg kedves fotósaiként. Kétségtelen, hogy mindkettőjükkel rokonítható, én elsősorban mégis irodalmi élmények atmoszférájához (egyszersmind persze véletlenül sem valamilyen irodalmias szemléletmódhoz) kapcsolom a munkáit. Mándy Ivánhoz mindenekelőtt. Annak az írónak a világához, aki sokak szerint akkor is létrehozta volna életművét, ha nem lépi át soha Józsefváros határait.

A Mándyt jellemző fordított empátia, a belső érzékenység totális kivetítése jellemzi Gulyást is. Diplomadolgozatában írja, hogy először végigvillamosozik tervezett vadászterületén, hogy azután visszafelé sétálva, lefényképezhesse az újrafelfedezett ízeket-érdekességeket. Megfeleltethetnénk módszerét a Pasolini és Bódy Gábor nevével kapcsolatban emlegetett „második pillantással", de úgy gondolom, hogy Gulyásnál másról van szó. Amíg az előbbiek esetében az anyag fokozottabb kézbentartásának — manipulálásának — és az önkontroll növelésének lehetőségéről beszélhetünk, nála önnön beolvadásának megkönnyítéséről. Nem a tájat lazítja föl, hanem saját magát.

Sorozatában kivételes módon keveri, oltja egymásba és lépteti egymás helyébe a riport-, város- és reklámfotózás stiláris jellegzetességeit. Ezek az ambivalenciák, valamint a közbeiktatott színes képek adagolásának módja adják a képegyüttes dramaturgiáját és ritmusát. Fontos tudni — és ez már Gulyás korábbi sorozatainál is megfigyelhető —, hogy a kollekciót tekinti egységnek és nem az egyes képeket. Ez a felfogás sajátos koreográfiát kölcsönöz képeinek, amit ugyan szemeinkkel mi táncolunk végig, de az ő intenciói szerint. Ennek a koreográfiának részeként az egyes képek kompozíciós sajátosságai, valamint a színes és a fekete-fehér képek egymáshoz való viszonya egészen új, és közösen kialakított dimenziókba lépnek.

Nehéz Gulyás Miklós fényképeiről értekezni. Azért nehéz, mert szemléletének természetes volta és kompozícióinak egyszerűsége, rafinériamentessége nem sugall látványos teóriákat és manifesztumokat.

Az eddigiekből — remélhetően — következik, hogy ezt a hiányt Gulyás Miklós javára írom.

Antal István

A valóság megkettőzése

(Részlet egy szakdolgozatból)

Az időbeli vizuális képi művészeteket (film, video) megelőzve született meg egy olyan képi kifejezési lehetőség, melynek főszereplője az „idő". Először a pillanatba rögzítés, illetve az idő likvidálása révén, majd pedig a kész fotó újra találkozik az idő sodrásával, és új metszéspontokat talál a környező világgal. Nyilvánvaló persze, hogy inkább a néző fedez fel új gondolatokat a fotó által, mégsem véletlen az előbbi megfogalmazás, hiszen az említett metszéspontok (értelmezési lehetőségek) mozgékonysága révén a fotó mintegy élőlényszerű tárgyként „viselkedik".

Ez az élőlényszerűség — amely egyébként a halál problémaköréből is sok mindent magában hordoz — tesz nehézzé valahány, a fotóról folytatott disputát.

A képzőművészettel vont párhuzam alapján tett megállapítások sorra hamisnak bizonyulnak, mert a képzőművészet hatáskeltésének alapelemeit a fotó szinte mind tartalmazza, él is vele, de a fotó esetében ezek nem tekinthetők alapegységeknek. A fotónak szerintem egy alapegysége létezik, és ez a leképzett valóság. A képzőművészet hatáskeltésének alapelemeit (pont, vonal, ritmus, szín stb.) a való világ is tartalmazza, így természetes, hogy mindez a fotónak is részévé válik.

Én azt gondolom, a fotó mindig megmarad valóságfeltáró, titokkereső, intellektuális és ösztönös tevékenységnek, nem sikerülhet belőle hagyományos értelemben vett művészetet csinálni.

A fotókról persze izgalmas dolog beszélni, elméleteket gyártani, de egy biztos; minden esztétikai okoskodásnál közelebb kerülhetünk a fotók világához olyan módon, ahogy azt Jack Kerouac tette a Robert Frank: The Americanas (Az amerikaiak) című könyvéhez írott előszavában:

„Azt az eszméletlen amerikai hangulatot, amikor az utcán tűz a nap, s kihallatszik a zene a wurlitzerből vagy egy közeli temetésről — azt ragadta meg Robert Frank ezeken a fantasztikus képeken, melyeket úgy készített, hogy öreg, használt kocsiján beutazott negyvennyolc államot; az árnyék fürgeségével, rejtelmességével, zsenialitásával, szomorúságával és sajátos titokzatosságával fotózott le olyan jeleneteket, amilyeneket még senki se kapott lencsevégre . . . Aki megnézi ezeket a képeket, végül már nem tudja, melyik a szomorúbb: a wurlitzer vagy a koporsó."

Ehhez persze írónak kell lenni, de van azért egy olyan lehetőség, amiből nem születik se irodalmi mű, se fotóesztétika — mégis hasznos, mert beszámol fotók és személyek (nézők) találkozásairól.

Ezért vállalkozom arra, hogy két, rám nagy hatást tett fotóalbumról írjak pár sort. Az egyik a már említett *Az amerikaiak*, a

Gulyás Pál

festő

olaj

Jegenyék c. festmé-
nye. repr.

Magyarság képes
mellékletei 1925.
ápr. 16.

U. 4109

s egyesülés
legnagyobb
cell gyüjte-
kterisztiku-
nagy tudá-
e.
ák az anya-
mes-gyüjte-
rályok imá-
kel«, *Bellini*
«, »Vénus a
nárom képe
tt-jelenet«-e
Az angyalok
ejei lesznek
melyik első
ny. Mennyi-
majd szívni
ényre.
ös-bizottság
múzeumok,
a részletes
Sz. V.

des durch die beiden Gräberfelder gebotenen Skelettmaterials, die archaeologischen Funde auch anthropologisch zu unterstützen, wobei ihm der Beweis gelingt, dass die Bevölkerung eines der beiden Fundstätten, diejenige von Öskü bis zu 90% rein mongolisch, d. h. ostasiatisch war, in ihrer neuen, ungarischen Heimat stramm zusammenhielt und nur ganz allmählich den sie umgebenden germanischen Einflüssen — auch in ihrer Kunst — nachgab. Fettichs Werk dürfte in der Geschichte der Völkerwanderungsarchaeologie einen neuen Abschnitt eröffnen.

Hekler Antal : Antik művészet *(Kiadja a Könyvbarátok Szövetsége.* 184 *oldal,* 122 *képpel.).* Anton Hekler, Professor der Kunstgeschichte an der Universität Budapest, gehört seit Jahrzehnten zum internationalen Generalstab der Antikarchaeologen. Seine Detailforschungen, besonders im Gebiete der antiken Bildniskunst, haben ihm bereits vor zwei Dezennien den wohlverdienten Ruf eines psychologisch führung für Laien in die Mysterien antiker Kunst. Sowohl der laufende Generaltext, wie hauptsächlich auch die Begleittexte der einzelnen Abbildungen — im Ganzen 122 — bezeugen die souveraine Beherrschung des Materials, die dem Verfasser das eigentlich schwierige Kunstwerk gelingen liess, in knappen Worten ein vollständiges Bild des Werdens und Webens antiken Kunstwollens zu geben.

Cs. Sebestyén, Karl : Rätselhafte Beinplatten in den Gräbern der Völkerwanderungszeit. *(Veröffentlichungen des Städtischen Museums in Szeged.* 1931. *Heft I. Mit. 8 Abb.)* In Völkerwanderungsfunden Ungarns pflegt eine Art von länglichen, in Bumerangform gekrümmten Beinplatten vorzukommen, deren Deutung der Kustos des Szegeder Museums, Karl Sebestyén nun unternimmt. Seiner klaren Beweisführung folgend handelt es sich hiebei um Teile des Turkistan-Bogens, wie wir solche von den Wandmalereien im ujgurischen Bäzäklik kennen.

(A Népstadion tervezőinek és építőinek kitüntetése)

Magyar Nemzet 1953. aug. 20.

Győzelmünk új állomása – a Népstadion

Írta: **BARCS SÁNDOR**

Nehéz nagy szavakban nem szólni és nehéz a szólamok csapdáit kikerülni, ha a Népstadionról kell beszélni. De nehéz kordában tartani az érzéseket is annak, aki immár negyedévszázada él benne a sport vérkeringésében és aki nyomon kísérte a magyar sport minden kudarcát és dicsőségét, közte a stadion felépítéséért folyó hosszú, elkeseredett küzdelmet is. Hányszor rugaszkodtak neki a magyar sportemberek a multban, hogy méltó hajlékot verekedjenek ki maguknak! Hány kenetteljes szó hangzott el kegyelmes ajkakról, hány néptogó vezércikk jelent meg a »tisztes« polgári sajtóban, hány tetszetős szónoklat vált légbuborékká a ferencjózsefi időkben és a két világháború között! A stadion csak mesékbe való terv maradt, jámbor lelkek vágyálma, vagy legjobb esetben poroshasú akta.

De ha a magyar sportnak nem volt is méltó otthona, azért tagadhatatlan: szépen fejlődött. Jól fésült uracsok, akik végigmászták a szamárlétra grádicsait — s a sporthoz annyit sem értettek, mint ama bizonyos közmondásbeli hajdú a harangöntéshez —, fényes érdemrendeket kaptak mellükre és ugyanakkor nyegle dzsentri-fiúkat delegáltak magas nemzetközi sportfórumokhoz. Az állóhelyen egy hangoskodó kis csoport időről időre a Horst Wessel-Liedet énekelte, s nem sokkal utána »gleichschaltolták« a magas sportvezetést. Mindezt a magyar sport lerázta magáról, mint kutya az esőt, sőt, mindennek ellenére is tovább fejlődött.

Fejlődött, mert fanatikus, *névtelen kisemberek szervezték és vitték tovább*, nehezen szerzett filléreikből és lelkes társadalmi munkával. Voltak, ó, hogyne lettek volna úgynevezett »mecénások« is, akik profitjuk egy kis porszemét dobták oda a sport oltárára — legtöbbször csak azért, hogy még nagyobb profitot szerezzenek vele — ritkábban akadtak különcök is; egyik futtatott Epsomban, a másik oroszlánokra vadászott Belga-Kongóban, s a harmadik sportegyesületet tartott fenn Budapesten. A magyar sport igazi urai és éltető elemei azonban vasöntők és kazánkovácsok, falusi asztalosok és apró városi beamterek voltak, akik minden szabadidejüket arra áldozták, hogy legyen — távolról sem *elég*, de legalább *legyen* — futócipő, legyen vasárnapra frissen mosott mez, legyen megstoplizott cipő azoknak a fiataloknak, akiket más, hasonlóan lelkes szakemberek gyűjtögettek maguk köré hétközben. Sokszor napokba telt, amíg felhajtották a »rendőrségi díjra« és »bíróidíjra« való sovány pengőket...

Igen, igen, kedves olvasó, ezek *a kisemberek vitték válluk*kon *a magyar sportot*, valahogy úgy, ahogy a költő vitte akkortájt a pályaudvar vagonerdejéből lopott fahasábot. Ők teremtették meg és ők tartották fenn a tömegsportot. Ők készítették elő versenyzőinket az olimpiára. Ők vetették fel újra és újra a stadion építésének gondolatát. De az olimpiai sikerek gyümölcsét méltóságos urak szakították le, ami pedig a stadiont illeti, azzal talán olykor eljutottak egy-egy bizottsági ülésig is. A mai ünnepnapon, mikor átlépjük a Népstadion küszöbét, gondoljunk szeretettel ezekre a névtelen kis sportvezetőkre — élőkre és azokra is, akik már csak tanítványaik emlékében léteznek —, gondoljunk rájuk, akik méltóvá tették a magyar sportot arra, hogy *ilyen otthona* legyen.

Mindennek már több mint nyolc éve. Nyolc év körülbelül nyolcadrésze az ember életének, de pillantásnyi idő egy egész nemzet történetében Nos, mi a legutóbbi nyolc év alatt évtizedeket száguldottunk be, s a tempót ugyanúgy nem éreztük, mint ahogy repülőgépen sem érzékeli az ember a sebességet. Csak ha visszanézünk oda, ahonnan elindultunk, akkor tudjuk a maga valóságában felmérni a megtett utat. *A történelmi változások, a társadalmi és a gazdasági struktúra átalakulása egyszersmind fellendítette a magyar sportot is.* Már egymagában véve az a tény, hogy eltűntek a filléres gondok, s a sportkörök vezetői nem egy-egy labda megszerzésével, hanem a sport szervezésével és építésével tölthetik el társadalmi munkájukat, magában hordozza a szinte korlátlan fejlődés lehetőségét. Ezért emelkedik ugrásszerűen a tömegek részvétele a sportban és ezért emelkedik a tömegsport minőségi színvonala, ami viszont annyit jelent, hogy minőségi sportunk bő forrásból meríthető utánpótlását. Hogy pedig a minőségi sportot milyen nagy mértékben támogatja a nép állama, az, azt hiszem, közismert.

»Jó bornak nem kell cégér« — ezt a régi közmondást, mintha egyenesen a magyar sport kedvéért találták volna ki. Az, hogy nemzetközi sikereink, ragyogó eredményeink — mint a háború utáni 26 olimpiai bajnokság és labdarúgóink világraszóló győzelmi sorozata — milyen jól agitálnak, milyen jól szervezik a fiatalságot a sportkörök zászlai alá, arra vonatkozólag elég, ha csak a mult évi olimpiára hivatkozunk, amikor már nem is csak a fiatalság és nem is csupán a sporthoz értő emberek, hanem fehérhajú matrónák is ott ültek és ott szurkoltak a rádió hangszórója mellett. S hogy ezek a jó eredmények külföldön is milyen sok elismerést és dicsőséget szereznek népi demokráciánknak, annak megállapítására csak az kell, hogy az ember naponta végiglapozza az idegennyelvű szaklapokat. Nem múlik el nap, hogy *minden egyes* külföldi sportlapban valamilyen teljesítményünket, vagy kimagasló eredményünket ne méltatnák. Puskás, Csermák, Székely Éva és a többi kitűnő magyar sportember nevét mindenütt széles e világon ismerik, ahol sportolnak és ahol sportemberek élnek. Hogy pedig mindez milyen szuggesztív módon sugározza *a szocialista hazát építő magyar nép erejét* és mennyire akadályozza az ellenséges propaganda tevékenységét, arra már kár is szót vesztegetni. (Egy angol újságíró, ha jól emlékszem a Manchester Guardian munkatársa a helsinki olimpia végén, amikor kihirdették Anglia egyetlen olimpiai bajnokságát — azt is tudvalevően egy ló nyerte — hirtelen őszinteségi rohamában megérintette vállamat és az angolokra egyébként jellemző, száraz öngúnnyal megjegyezte: »És még mi sajnáljuk magukat...«).

A kis emberek egykori óhaja, a mostani kormányzat számára parancs lett. Mindenki előtt világossá vált, a magyar sportot nemcsak, hogy megilleti a stadion, de sportunk további fejlődése és a budapesti olimpia megrendezése szempontjából a stadion felépítése egyenesen elengedhetetlen kellék. A Magyar Kommunista Párt egyébként már 1945-ben megígérte a Népstadiont és nem volt kétséges, hogy ezt az ígéretét sem agitációs célzatból tette. Hogy azonban milyen népszerű, mennyire a nép szívéből-lelkéből fakadt a stadion építésének gondolata, az akkor derült ki, amikor az OTSB felszólította a sportköröket a társadalmi munkára. Tízezer és tízezer sportember, aktív versenyző és vezető, vagy csak egyszerűen sportszerető érdeklődő kereste fel havonta a Népstadion építkezését és végezte nagy lelkesedéssel a rábízott munkát. A Népstadion hatalmas építkezés, ezt mindenkinek el kell ismernie, aki látta. Hogy a legnagyobb egytagban való építkezés hazánkban, azt is olvastuk már valahol. De hogy ennél az építkezésnél dolgozott a legtöbb társadalmi munkás, hogy ebben az építkezésben van benne leginkább a »civilek« kezemunkája, az egészen bizonyos. S vajjon mi bizonyítaná ennél jobban azt a bensőséges viszonyt és azt a mélységes szeretetet, amely a magyar nép és sportja között fennáll?

Hatalmas ünnepe van ma a magyar sportnak. Egy nemzet életében és különösen olyan kis nemzet életében, mint a magyar, ritka esemény egy ilyen monumentális stadion felavatása. De ezen a napon egyszersmind alkotmányunk évfordulóját is ünnepeljük. Alkotmányunk papírra vetett betűi ezeket mondják: »*A Magyar Népköztársaság különös gondot fordít az ifjúság fejlődésére és nevelésére; következetesen védelmezi az ifjúság érdekeit.*« És, hogy mindez nem üres szólam, azt ékesen példázza a mi új stadionunk is.

Mai nagy ünnepünk reggelén megelevenedik a Thököly-út és a Dózsa György-út környéke. Lesznek, akik majd behúnyják szemüket és látják a régi Lóversenyteret, látják a homokos grundokat, a Postás-pálya tribünjét, látják önnön fiatalságukat. És tovább néznek innen is és látják, mint lóg egyetlen szál gerendán az Üllői úti pálya tribünomlásának szerencsés hajótöröttje, látják a válogatott labdarúgó mérkőzéseken az állóhely közönségének ijesztő »hullámzását«, hogy aztán jóleső érzéssel nyissák ki szemüket és tövirőlhegyire áttanulmányozzák azt a masszív óriást, amely könnyedén emel karjaiba ma még közel 80.000 embert, de holnap már százezernél is többet.

A régi Lóverseny-tér és a Postás-pálya a multé. Az új ifjúság elindul a Népstadion meghódítására. Simogassuk meg szemünkkel büszke, szabad homlokukat, amikor a nagyszabású tömegtorna gyakorlatait végzik. Övék a stadion és övék az ország — övék a jövő.

A Népstadion tervezőinek és építőinek kitüntetése

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Népstadion építkezésén kifejtett kiváló munkájuk elismeréséül *Gulyás* Rezsőnek, a Stadion Építő Vállalat főépítésvezetőjének, *Lakner* Lajosnak, a Stadion Építő Vállalat igazgatójának, *Berosnyay* Pálnak, a Népstadion tervezőmérnökének és *Dávid* Károlynak, a Népstadion tervezőmérnökének a *Munka Érdemrendet;*

Pandurovics Józsefnek, a Fővárosi Beruházási Igazgatóság igazgatójának, *Perlusz* Józsefnek, az OTSB osztályvezetőjének, *Horváth* Endrének, az OTSB főmérnökének, *Gilyén* Jenő építészmérnöknek, *Fodor* József kubikosnak, id. *Juhász* József kubikosnak, *Macsik* Pál munkavezetőnek és *Csiszola* József kőművesnek a *Szocialista Munkáért Érdemérmet;*

Pintér János munkavezetőnek, *Tusják* János ácsnak, *Hechtenberger* János munkavezetőnek, *Antal* József építőmunkásnak, *Demeter* József állványozónak, *Pohl* József építésvezetőnek, *Dancs* Alajos kőművesnek, *Dékány* Sándor ácsnak, *Meszes* Kálmán szerelésvezetőnek, *Kapcsos* János főművezetőnek, *Kertész* Imre kőfaragónak, *Kovács* Ferenc burkolónak és *Török* István villanyszerelőnek a *Munka Érdemérmet* adományozta. *(MTI)*

A MAGYAR FILMHÍRADÓ LEGÚJABB SZÁMÁBAN LÁTHATÓ:

1. Új akna Várpalotán
2. Csokoládégyártás
3. Mezőkövesdi gabonatárház
4. Hírek a Német Demokratikus Köztársaságból
5. Budapesti Állatkertben

AUGUSZTUS 20-ÁN a Magyar Divatcsarnok Állami Áruház délelőtt 10-től este 6-ig, Minőségi Állami Áruház délelőtt 10-től este 6-ig, Uttörő és Ifjúsági Állami Áruház délelőtt 10-től este 6-ig, Újpesti Állami Áruház délelőtt 9-től 1 óráig tart nyitva

ÁLLAMI ÁRUHÁZ

A német kérdésről szóló szovjet jegyzék világvisszhangja

A *TASZSZ* jelenti: Augusztus 18-án valamennyi népi demokratikus ország sajtója közölte a szovjet kormány jegyzékét Franciaország, Nagy-Britannia és az Egyesült Államok kormányához a német kérdésről. A lapok széleskörűen kommentálják a szovjet kormány jegyzékét és úgy jellemzik, mint *nagy hozzájárulást a német kérdés megoldásához, valamint Európa és az egész világ békéjének megszilárdításához.* A *Trybuna Ludu* »A német militarizmus újjászületése ellen, az európai tartós békéért« című vezércikkében megállapítja: a szovjet kormány új, békés kezdeményezése kifejezi az európai béke biztosítására törekvő népek, de mindenekelőtt a Németországgal szomszédos népek és a német nép érdekeit. A lap a továbbiakban hangsúlyozza: *Minden nép, minden ember, akinek szemében drága a béke, üdvözli a szovjet jegyzéket,* mint kiemelkedő lépést a német kérdés békés megoldásának és az európai béke megszilárdításának útján.

BERLIN

Berlin demokratikus övezetében a dolgozók gyűléseken vitatták meg a szovjet kormány új jegyzékét. A berlini rádiógyár dolgozóinak gyűlésén Walter *Ulbricht* miniszterelnökhelyettes utalt arra, hogy *a szovjet kormány újabb jegyzéke terakja a német kérdés békés rendezéséhez vezető utat.*

Adlershofban Heinrich *Rau* miniszterelnökhelyettes kijelentette: »Ez a jegyzék lelkesedéssel tölt el minden német hazafit.« Otto *Nuschke* miniszterelnökhelyettes hangsúlyozta: *»Mi nem akarunk az amerikai háborús tervek objektumává válni.* Végre békét akarunk. E magasztos cél érdekében mindenkinek síkra kell szállnia.«

A *Neues Deutschland* szerint különös örömmel fogadták egész Németországban azt a szovjet indítványt, hogy 1954. január 11-től kezdve *mentsék fel Németországot a jóvátétel és a háború utáni államadósság fizetésétől,* valamint, hogy korlátozzák a megszálló csapatok Németország területén való tartózkodásával járó magas költségeket. Az általános vélemény az — emeli ki a Neues Deutschland —, hogy ez a szovjet jegyzék *újabb reális lépést jelent a nemzetközi feszültség eloszlatása, a béke és a biztonság megszilárdítása érdekében.*

BONN

Az *AFP* bonni tudósítójának jelentése szerint *Adenauer* sajtóértekezletén kijelentette, hogy Németország számára a békeszerződésre vonatkozó szovjet javaslatok elfogadása öngyilkosság volna. Semilyen körülmények között sem fogadhatjuk el ezeket a javaslatokat — mondotta Adenauer —, igaz, Németországot egyesítenék, de el volna szigetelve.

A *Reuter* hírügynökség jelentése szerint sok nyugatberlini politikus és a legkülönbözőbb politikai irányzatú lapok megegyeznek abban, hogy a Németországra vonatkozó legutóbbi szovjet javaslatokat *nem lehet egyszerű »nem«-mel elintézni, hanem tanulmányozni kell őket.*

Ernst *Reuter,* Nyugat-Berlin polgármestere kijelentette, hogy a szovjet jegyzék *»rendkívül érdekes és óriási jelentőségű«.* Tartózkodott a további kommentároktól, amíg nem tanulmányozza az egész szöveget.

A *Spandauer Volksblatt* ismerteti *Ollenhauer*-nek, a szociáldemokraták elnökének a szovjet kormány jegyzékével kapcsolatban a *DPA* számára adott nyilatkozatát. Ollenhauer véleménye szerint nem szabad túlbecsülni »a jegyzék propaganda-törekvését«. Ollenhauer hozzátette, hogy mindkét félnek abba kell hagynia az eredménytelen jegyzékváltásokat és *végeredményben le kell ülnie a tárgyalóasztalhoz.*

A *Berliner Morgenpost* afeletti aggodalmát fejezi ki, hogy a szovjet kormány újabb jegyzéke befolyást gyakorol a nyugatnémet választókra.

NEW YORK

Az amerikai lapok nagy figyelmet fordítanak a szovjet kormány jegyzékére. A *New York Times* a hivatalos washingtoni személyiségeknek a szovjet jegyzékkel kapcsolatos véleményét kommentálva ezeket írja: *»Moszkva zavarba hozta jegyzékével Washington diplomáciai köreit.«* A lap berlini tudósítója kiemeli: »Általános vélemény szerint az egyesülési törekvés a németek körében oly erős, hogy *politikailag veszélyes lenne egyenesen elutasítani a szovjet javaslatokat.«*

Az *United Press* washingtoni tudósítója szerint amerikai hivatalos személyiségek kijelentették, hogy az Egyesült Államoknak *»rendkívül gondosan kell tanulmányozniok* azokat a szovjet javaslatokat, amelyek a mostani keletnémetországi és nyugatnémetországi kormány részvételével ideiglenes összném et kormány alakítására irányulnak«.

WASHINGTON

Az amerikai külügyminisztérium szóvivője közlés céljából átnyujtotta a sajtónak az amerikai külügyminisztérium nyilatkozatát a szovjet kormánynak a német kérdéssel kapcsolatos jegyzékéről. Az amerikai külügyminisztérium, *kitérve a szovjet jegyzék lényegére vonatkozó nézetének világos kifejtése elől,* kiemelte nyilatkozatában, úgy látszik, hogy a szovjet jegyzék a jövő évre halasztja a négy külügyminiszternek a három hatalom által javasolt tanácskozása összehívását, noha erről a szovjet jegyzékben nincs is szó.

LONDON

Az angol lapok vezetőhelyen foglalkoznak a szovjet kormány jegyzékével. A lapok bizonytalan hangú kommentárokat közölnek. Sok diplomáciai és politikai szemleíró kommentárjában kijelenti, hogy a jegyzék váratlan szovjet diplomáciai lépés és azt a célt szolgálja, hogy hatást gyakoroljon a küszöbönálló nyugatnémet választásokra.

A *Daily Telegraph and Morning Post* berlini tudósítója a következőket írja: *»A jegyzék messzemenő engedményeket javasol* és ezzel olyan nehéz helyzetet teremt, amelyet már széles körben felismertek Nyugaton.« A *Daily Herald* megállapítja a szovjet jegyzékkel kapcsolatban, hogy »tételei csaknem biztosan elfogadhatatlanok a Nyugat számára«. A lap kijelenti, hogy a diplomáciai jegyzékek váltása zsákutcába vezet és azt indítványozza, *térjenek vissza a legmagasabb szinvonalú, meghatározott napirend nélküli tárgyalások megtartásának javaslatához, amelyet Churchill vetett fel.*

A *Daily Worker* leszögezi: »Ez a jegyzék a német probléma bátor, egyszerű és tisztességes megoldása, amely megelégedésre talált mindazoknál, akik békét akarnak.«

Amint a *Reuter* hírügynökség közli, az angol külügyminisztérium szóvivője augusztus 17-én kijelentette, hogy a szovjet jegyzék első pillantásra megerősíti a Nyugatnak azt a véleményét, hogy *a négy nagyhatalom külügyminisztereinek találkozniok kell és foglalkozniok kell a német kérdéssel.* A szóvivő rámutatott, hogy Nagy-Britannia minden oldalról tanulmányozni fogja a szovjet jegyzéket és emellett tanácskozásokat folytat majd az Egyesült Államok, Franciaország és Nyugat-Németország kormányával.

PARIZS

Augusztus 17-én a nyomdászok sztrájkja miatt nem jelentek meg a francia lapok, augusztus 18-án a *l'Humanité* hangsúlyozta, hogy a jegyzékben javasolt határozatok *teljesen megfelelnek Franciaország érdekeinek* és a béke megvédése követelményeinek is.

A *Liberation* a Németországgal való békeszerződés alapvető szovjet tételeit *teljesen reálisnak nevezi.* A lap elégedetlenségét fejezi ki amiatt, hogy *Adenauer* ellenségesen reagál a szovjet jegyzékre.

A *Franc Tireur* váratlannak nevezi a szovjet jegyzéket. A *Le Figaro* azt állítja, hogy a szovjet jegyzék legfontosabb tételei már régebben ismeretesek. Ami pedig az új tételeket illeti — írja a lap —, nevezetesen az ideiglenes összném et kormány megalakítását és Németország semlegesítését, a nyugati hatalmak ezekbe nem egyeznek bele.

RÓMA

Az összes olasz lapok feltűnő helyen jelentéseket közöltek a szovjet jegyzékről. *»Az új szovjet jegyzéknek az a célja* — írja a l'Unitá —, *hogy új utat nyisson a német kérdés megoldása felé.«*

A *Momento*-ban megjelent cikk címe így hangzik: »Moszkva Németország egyesítését javasolta a nyugati hatalmaknak.« A *Messaggero*-ban a jelentés címe a következő: »A Szovjetunió azt javasolja, hogy hívjanak össze békeértekezletet Németország ügyében.«

HÁGA

A *De Telegraaf* a következőket írja: »Az orosz jegyzék mesterien bánik a német nemzeti érzésekkel. *Ez a jegyzék az egyik legerőteljesebb diplomáciai lépés az atlanti front ellen.* A jegyzék világosan megmutatja a Németország felfegyverzésének kérdésével kapcsolatos »fordulatot« az orosz politikában. Ez a jegyzék aligha lehet más, mint szenzációs bátorsággal végrehajtott, rendkívül veszélyes jellegű taktikai manőver. Kétségtelen, hogy ezt a manővert bizonyos mértékben a nyugati diplomácia nagy hibái váltották ki.

BRÜSSZEL

Az összes belga lapok vastagbetűs címek alatt részletesen ismertették a szovjet jegyzéket. A *Drapeau Rouge* címe így hangzik: *»A Szovjetunió új jegyzékével lehetővé teszi a német kérdés gyors megoldását.«*

A burzsoa sajtó célzatos beállításban ismerteti a szovjet jegyzéket.

BÉCS

A *Der Abend* különösen kiemeli a jegyzéknek azt a részét, amelyben Németországnak a háborúval kapcsolatos *pénzügyi és gazdasági kötelezettségei enyhítéséről van szó.*

Valamennyi lap jelentéseket közöl arról is, hogy a Szovjetunió kormánya azt javasolta a Német Demokratikus Köztársaság kormányának, *küldje el Moszkvába küldöttségét.*

Győzelemmel köszöntötték a bányászok az Alkotmány ünnepét

A bányák és üzemek dolgozói győzelemmel teljesítették az Alkotmány ünnepére tett felajánlásaikat. *Komlón* hősi munkával mintegy kétezerméteres főkeresztvágattal megteremtették az összeköttetést a Kossuth-akna és a III. légakna között, ezzel megnyitották a »B«-mező telepeihez vezető utat és megjavították a komlói bánya hőmérsékletét. A *rózsaszentmártoni* bányászok az alkotmány évfordulójára meghogadták, hogy havi tervüket 105 százalékkal teljesítik. Szerda reggelig már 106.7 százalékot értek el. A rózsaszentmártoniak példáját követik a *gyöngyösi* aknaüzem dolgozói is, akik az alkotmánynapi műszak lelkes munkája során szerda reggelre 119.6 százalékos napi terveljesítést értek el.

A *diósgyőri Elektroacélmű olvasztárai* augusztus 19-én reggelig a terven felül felajánlott 36 tonna helyett már 52 tonna acélt adtak népgazdaságunknak.

A *Csepel Autógyár* kollektívája a kormányprogramm meghallgatása után elhatározta, hogy augusztus 20-ra elkészítik a 15.000-ik gépkocsit. A vállalást teljesítették.

Megnyíltak az ünnepi vásárok

Szerdán országszerte ünnepélyesen megnyíltak az alkotmány ünnepe alkalmából rendezett vásárok. *Hajdúböszörményben* közel két kilométer hosszan sorakoztak a szebbnél szebb pavilonok, sátrak, ahol több mint húszmillió forint értékű iparcikk várta a vásárlókat. Már az első órákban nagy forgalom alakult ki, *különösen a cipők, készruhák iránt volt nagy az érdeklődés.*

A dolgozó parasztok feldíszített, hosszú szekérsorral vonultak fel a *devecseri* ünnepi vásárra, amely nagyságában és gazdagságában felülmúlta a Veszprém megyében eddig rendezett vásárokat. A harmincmillió forint értékű hatalmas árukészletben mintegy 17 millió forint értéket képviseltek a ruházati cikkek. A termelőszövetkezetek is elhozták a vásárra a legszebb terményeiket. Az adorjánházi »Ady Endre« tsz hétkilogrammos káposztáját és 25 centiméter hosszú zöldpaprikáját mindenki megcsodálta.

A többi ünnepi vásár is a legnagyobb érdeklődés jegyében nyílt meg.

A városházán hallottuk

Azt hallottuk a városházán ezúttal elsőként, hogy a kárpótlási földárverés újabb fordulója december 15-16-17-én lesz. Az első két napon a Diákcentrumban, a harmadikon pedig a művelődési központban. Az adatfelvételek ezt megelőzően, december 14-én történnek a Diákcentrumban. A licitre kerülő földekről és egyéb tudnivalókról a városháza 1. számú irodájában adnak felvilágosítást.

Alakulnak az iskolaszékek, mely jogintézményt a közoktatási törvény „hozta vissza" a gyakorlatba. Ezekben a nevelőtestület, a szülők és a fenntartó képviselői kapnak helyet. Az intézményfenntartók részéről javasolt személyek kapcsán az illetékes bizottság foglal állást és várhatóan a januári képviselő-testületi ülés dönt.

Nem hivatalos forrásból értesültek az illetékesek, hogy 1994. január 1-jétől önkormányzati fenntartásba kerülnek a hivatásos tűzoltóságok. A hír kapcsán két dolgot nehezményeznek. Miért indirekt módon és csak novemberben értesültek e fontos változásról, illetve hogy a feladat ellátásához törvényileg járó források gyakorlatilag a két évvel ezelőtti kondíciókkal kerülnének átadásra.

Ugyancsak a jelen közállapotait jellemzi, hogy a lakástörvény alapján idén december 31-ig a képviselő-testületeknek meg kell alkotniuk a helyi rendeleteket, ugyanakkor folyik a törvény alkotmánybírósági felülvizsgálata. Maga a nagytekintélyű grémium javasolta a törvény 1994. január 1-jei hatályba léptetésének négy havi elhalasztását, míg a kormány illetékesei csak egy hónappal értenek egyet. Döntés nincs, így könnyen előállhat az a helyzet, hogy az alkotmányt sértő törvény alapján készült körülbelül háromezer önkormányzati rendeletet kell az Alkotmánybíróság döntését követően módosítani.

Földárverés

Pali, a vendéghozó

Páczelt Pál személyében új vezetője van október közepétől a Tolna Tourist Tamási Kirendeltségének. Önállóságot firtató kérdésünkre elmondta, a meglévő kereteken belül van önállósága, de nem ismeri még a múlt héten beiktatott új megyei igazgató elképzeléseit, ezért inkább arról beszélt, hogy belföldi és külföldi turizmussal – ki- és beutaztatással, fizetővendég-szolgálattal és valutavétellel foglalkozik a tamási kirendeltség.

Anyanyelvi szintű német tudása – pári származású –, illetve korábbi munkahelyein kapott feladatai, kiállítás szervezői tevékenysége alapján gazdag kapcsolatrendszert alakított ki, amit szeretne a jelenlegi munkakörében élővé tenni.

Nem tragikus, hogy a városban három utazási iroda van – vallja –, hiszen nem lehet más a cél, csak az, ha az átutazó picit megáll Tamásiban, akkor az valamelyiknél megtelepedjen.

Páczelt Pál Tamásit két részre osztja. Van a főszezon a stranddal és van a belvárosi rész, amit egész évben ki lehetne használni fizetővendég-szolgálattal. A sportolási, szórakozási lehetőségek jók, kikapcsolódást nyújthat a teniszpálya, a horgászat, a lovaglás, a különböző vadásztársaságokkal és a Gyulaji Állami Erdő- és Vadgazdasággal kialakítandó kapcsolat, mert ki tudnak mozdulni a szép környezetbe. De nemcsak a város belterületét lehet bevonni, hanem a külső részek szép fekvésű házait, sőt, a présházakat is, mellettük pedig a környék közeli települései, Pári, Regöly, Felsőnyék és egyéb falvak is szóba jöhetnek. Tapasztalat ugyanis, hogy a megnyugtató ajánlat és a szép vidék visszatérő vendégeket szerez.

A kirendeltségvezető felvette a kapcsolatot az iskolákkal is belföldi, illetve külföldi utak szervezése ügyében. Gyalogtúra, kerékpárostúra, a „madarászvilággal" való találkozás – pacsmagi program –, zeneiskolák közti találkozó létrehozása jelent egy-egy feladatot.

Az előzőek mellett pedig lehetőség van a kirendeltségnél színházjegy, vasútijegy és repülőjegy vételre is. Ha valaki nem tudná, elmondjuk: a Tolna Tourist által Kölnbe (Brüsszelig megy), illetve Karlsruheba menő autóbuszra Tamásiban, a Dám előtt fel lehet szállni.

– él –

fotó: gottvald

Páczelt Pál, az új kirendeltségvezető

Közösen a kápolnáért

A Tamási Városi Szent Orsolya Kórház-Rendelőintézet igazgatótanácsa elhatározta, hogy a pincehelyi kórház területén ökumenikus kápolnát építenek. A betegek igénye, hogy legyen egy olyan hely, ahol istentiszteleten vehetnek részt, lehetőség van vallásuk gyakorlására, egyházuk képviselőjével való találkozásra. Az egészségügyi intézmény vezetői felkeresik levélben a körzethez tartozó egyházak helyi vezetőit és támogatásukat kérik a kápolna megvalósításához, mi pedig ehelyütt arra kérjük olvasóinkat, támogassák e nemes cél megvalósulását.

Az OTP Tamási Fiókjánál nyitott számlaszám a következő: 844–417143–0691. Az intézmény vezetőivel együtt köszönjük támogatásukat.

Olcsó ivóvíz – koncesszióban

A megyében elsőként Németkér, azután pedig Pincehely vált ki a Tolna Megyei Víz- és Csatornamű Vállalatból, s a Kapos-parti településen Varga László helyi vállalkozó nyerte el a vízmű üzemeltetésére kiírt koncessziós pályázatot. Július 1-jétől indulva tíz évig ő biztosítja az egészséges ivóvizet a nagyközség lakosságának – jelenleg 11 forinttal olcsóbban, mint ahogy ez a megye egyéb településein van.

Ez utóbbi ténynek több oka is létezik. Legfőképpen az, hogy Varga László szerint mindenen lehet spórolni. Nincs irodaház, nincs számlázási, könyvelési csoport – van viszont számítógép –, fuvart egyszer vettek igénybe – mindig a saját járművüket használják –, gyorsan, két órán belül intézkednek, így nem folyik napokig el a víz, helyben vannak, gyorsabban tudnak dolgozni, összefog a csapat, támogatja őket az önkormányzat. A takarékszövetkezettel szerződésük van a vízdíj beszedésére, ezzel lényegesen kevesebb a költség, mintha főállású személy végezné el ezt a munkát, a tsz-szel pedig szerződést kötöttek a markoló és kezelője igénybevételére. Mindezt összevetve elmondható, hogy – községi szinten számolva – nyolcszázezer forint marad a lakosság zsebében. Ez aztán cseppet sem elhanyagolható tény.

Varga László korábban a termelőszövetkezet műszaki főágazatvezetőjeként tevékenykedett, s a lecsökkent földterület miatt építették le a műszaki gárdát, s vele együtt őt is.

Vállalkozóként való indulásánál üzletrészként igyekezett olyan dolgokat kivenni, amelyeket új munkájában alkalmazni tud. Munkatársai is hasonlóan cselekedtek. Most, hogy túl vannak a kezdeti nehézségeken, úgy gondolkodnak, lízingelnek egy markológépet, aztán vállalkoznak. Vízbekötés, hálózatépítés és csatornázás is szóba jöhet. Felkészültek.

Bor az álomban

A bor nemcsak a pincénkben, a kedvelt vendéglőnkben, a barátunknál, barátnőnknél, otthoni étkezéseinknél jelenik meg, s jelent valamit, hanem az álmainkban is előfordul. Álomfejtőnek álljanak itt Krúdy sorai az Álmoskönyvből.

Bor(t látni): tolvajlás ér. Sok bort inni: jegyez vállalkozást, mely jól sikerül. Bortól tántorogni: szégyen. Bort csapból folyni látni: gonosz jegy. Bort eladni: szerencse. Bort vizsgálni: látogatás, jókedv.

1756-os könyv szerint: bor fejér avagy zöld: jókedvű lészesz. Bort feketét látni: munka, dologtevés. Bort csávárlottal látni: gonosz. Bort akarni venni: járás. Kerner szerint: borcégér: részegség. Borecet: sanyarú helyzet; borház: remény, borházban idózni, s benne bort inni: óvakodj barátaidtól. Borlopó: ambó vagy ternó. Borkó: hamisság. Borszag: betegség. „Borecetet innya: visszavonás. Bort alkalmasint innya: jól elrendeli dolgát."

Útonjárónál bort venni: jó esztendőt jegyez. Szent Mihály napján borral álmodni: bajt jegyez pincékben, József napján: gyenge szüret, Szent Iványkor: rossz gazdálkodást mutat.

1833-as szerint: bort zsidóktól venni: perpatvar a famíliában, esetleg elválás a feleségtől, gyermektől.

A lipcsei nagy álmoskönyv szerint: vörös bort inni: rendkívüli szerencsét mutat.

Más feljegyzések szerint: törött bor: haláleset jel, borospohár (telve): vágyakozás asszony után, üres borospohár: betegség; borospince jelent kétes társaságot, hol kellemetlenségben lesz részed.

Saját jegyzeteim szerint: bor, amely megtölt: elégedetlenség.

Különös álmokból: borban úszni, belőle ki nem menekülhetni: közelgő betegség. Bor, amely fejedre folyik: szégyen.

Gvadányi Márton szerint: bor okádást jegyez.

Közreadja: – él –

Ismét egy szemnek való

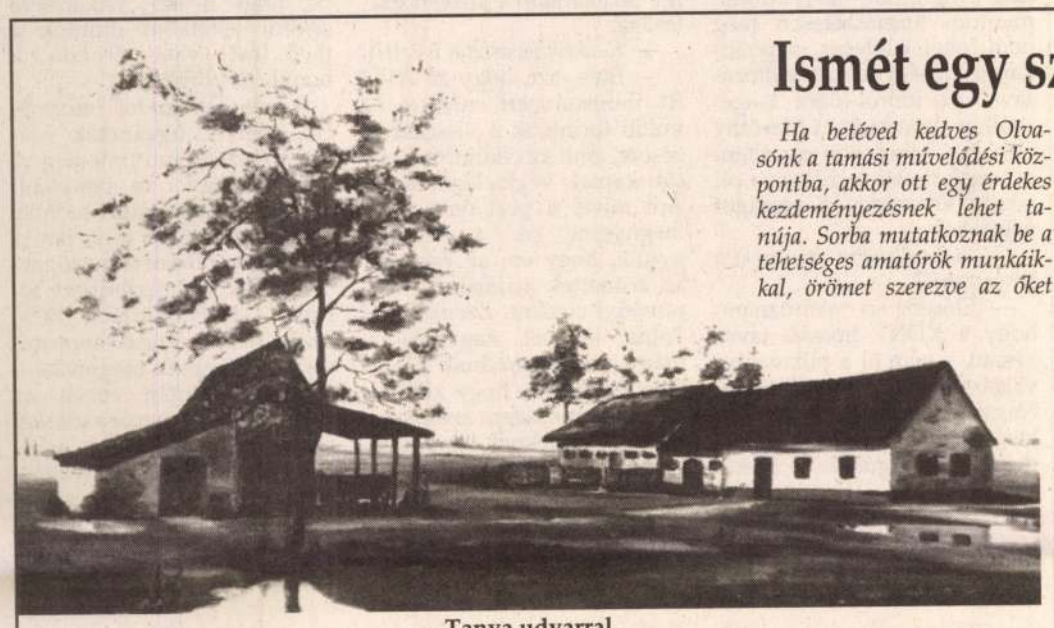

Tanya udvarral

Ha betéved kedves Olvasónk a tamási művelődési központba, akkor ott egy érdekes kezdeményezésnek lehet tanúja. Sorba mutatkoznak be a tehetséges amatőrök munkáikkal, örömet szerezve az őket megtisztelőknek is. Jelenleg Gulyás Róbert festményeit láthatják a művelődési intézmény látogatói, aki így vall magáról: „Gulyás Róbert vagyok, közel harminc éves. Foglalkozásomat tekintve építész. A festészethez „test"-közelbe kb. egy éve kerültem. Mindig is csodáltam a festményeket, vonzódtam hozzájuk, de túl elérhetetlennek tűnt számomra maga az alkotás. Az, hogy végül is elkezdtem és próbálkozom, az sok-sok barát és kolléga bíztatása, segítsége és saját lelkesedésem eredménye. Ez látható most itt." Ajánljuk szíves figyelmükbe Gulyás Róbert képeit. ***Fotó: gottvald***

Vízimalom

Idősek napja Tolnanémediben

A falu legidősebb lakója: Csuprik Józsefné

A Tolnanémedi Községi Önkormányzat és a gondozási központ rendezésében a helyi művelődési házban idősek napjára került sor. A nem várt, rendkívüli havazás ellenére 60 idős ember tisztelt meg bennünket jelenlétével. Műsorunk zenés vendégfogadással kezdődött: megbecsülésünk jeléül minden érkező egy szál virágot is kapott. Ezt követően Miklós Lajos polgármester köszöntője hangzott el, melynek részeként községünk legidősebb polgárához, Csuprik Józsefnéhez szólt meleg szavakkal és nyújtotta át ajándékainkat. Majd megnyitotta Bősze György helyi lakos, naiv festő kiállítását. Munkája elismeréseként a „Reneszánsz kor festészete" című könyvet kapta ajándékba. Ezután az óvodások, iskolások szívhez szóló műsorát tekinthették meg. Az ünnep befejezéseként vendégeink az Arany ember című, Jókai műből készített videofilmet nézték meg. Kellemes zene mellett az idősek elbeszélgettek: ekkor már a jövő évi rendezvényt tervezgették, latolgatták, ki lesz a falu legidősebb embere. A helyi vállalkozók, gazdálkodó szervezetek támogatásával láttuk vendégül a megjelenteket. A rendkívüli havazás miatt dr. Dávid Ibolya országgyűlési képviselő a rendezvényt követő napon tette tiszteletét, és Csuprik Józsefné számára ajándékával tette még emlékezetesebbé e napot.

Kardos Ferencné
Takács Mónika
gondozónő

GULYÁS Róbert festő

Fórum, kiállítás Simontornyán

A simontornyai önkormányzat és a Petőfi Sándor Művelődési Ház vezetősége politikai fórumsorozatot indított. December 1-én rendezik a sorozat következő programját, melyen Pozsgay Imre lesz a vendég.

Az ismert politikus és országgyűlési képviselő este 18 órai kezdettel tart előadást a helyi művelődési házban: „Merre Magyarország" címmel.

Az esemény előtt Kiss Tibor festőművész kiállításának megnyitójára kerül sor a Simontornyai Vármúzeumban. Délután négy órakor kezdődik az ünnepség. A kiállítást Pozsgay Imre nyitja meg. Közreműködik: Béres Ferenc, énekművész.

Érték és képzőművészet

A Tudományos Ismeretterjesztő Egyesület és a szekszárdi Gyermekek Háza előadássorozatot indított „Kockán forgó értékeink" címmel.

Az előadássorozat soron következő programja december 1-jén, délután négy órakor lesz a Gyermekek Háza aulájában.

Az előadó Jakab Géza tanár, aki a képzőművészet szemszögéből közelíti meg az érték fogalmát. A közönség sajátos elemzést, fejtegetést hallhat a fogalommal kapcsolatban. Minden érdeklődőt várnak.

Molnár Piroska Tamásiban

Molnár Piroska színművész pódiumműsora december 2-án lesz Tamásiban, a Diákcentrumban.

A délután fél négykor kezdődő műsorban a Nagy László, valamint Szécsi Margit verseiből összeállított előadást hallhatják az érdeklődők.

A Biblia világa

A Babits Mihály Művelődési Ház hat részes előadássorozatot indított szeptemberben „A Biblia a társművészetekben" címmel. Az előadássorozat következő programja december 8-án lesz Szekszárdon, a művelődési ház társalgójában, este 18 órai kezdettel.

Az egyes előadásokon irodalmi, zenei, képzőművészeti alkotások elemzésére is sor kerül. Ezúttal „Nikodémus" címmel tart előadás Pálfai Zsuzsanna, tanár.

A vendég: Paul Kraabel

Paul Kraabel, az Egyesült Államok Seattle városának volt tanácselnöke lesz a vendég a Fidesz Területi Koordinációs Irodájában november 30-án, fél négykor. Paul Kraabel azért látogatott megyénkbe, hogy az irodában találkozzon a Fidesz leendő országgyűlési képviselőjelöltjeivel.

A véradás életet menthet

A Tolna Megyei Önkormányzat Kórháza Vértranszfúziós Állomása és a Vöröskereszt intézeti véradónapot szervez Szekszárdon november 30-án, nyolc órától délután háromig.

„Tolna megye legtisztább iskolája"

Az udvari általános iskola érdemei közé tartozik – ezt több ellenőrzési napló is igazolja –, hogy „Tolna megye legtisztább iskolája" címet kapta. Évenként ellenőrizték az iskola tisztaságát, hiányosságot még egyetlen alkalommal sem találtak. Ezt a címet az idén is megkapták. Az iskola igazgatójával, Raďványi Ottóval beszélgettünk az intézmény munkájáról.

— A falu elszokott az értelmiségtől, s ezért olyan programokkal kell előállni, hogy elfogadjanak bennünket. Ebben szükség van a szülők segítő munkájára is. Sok a munkanélküli, az iskola gyakran a család szerepét vállalja föl. Jelenleg összevont osztályok vannak: az 1-3, a 2-4, és az 5-6. Ez a legideálisabb és optimálisan igazodik a falu teherbíró képességéhez.

— Mennyit és miben változott az elmúlt időszakhoz képest az iskola arculata?

— 1990. decemberében, amikor átvettem az iskolát, kéttantermes volt, vizesblokkal az udvarban, egyedi fűtéssel, hiányos taneszközparkkal. Működésem első évében vizesblokkot, melegítő konyhát, kazánházat, széntárolót és központi fűtést, a második évben kétszintes szárnyat építettünk az iskolához, világítást szereltünk, az alsópéli óvodában korszerűsítettünk.

— Milyenek a tanítás feltételei?

— Az intézményben jelenleg hat pedagógus és – mivel az óvoda is idetartozik – két óvónő dolgozik. Több pályázatot is nyertünk, így az ORFK pályázatán 50 ezer forintot, ebből kerékpárokat vásárolunk. Tavaszra sportudvar is lesz, rögzített sporteszközökkel. Ami szenzáció, hogy többszáz kötettel beindul az iskolai könyvtár. A volt községi könyvtár épülete lebontásra kárhoztatott, onnét kerülnek ide a könyvek, a kötelező és ajánlott olvasmányokkal bővítve. Felmérést készítettünk a gyerekek között, hogy ki hány könyvet olvasott el. A végeredmény siralmas. Két-három gyerek akadt csak, akik elolvastak eddig néhány könyvet. Amint a könyvtár meglesz, a gyerekeink is olvasottabbak lesznek. Úgy érzem, hogy 1994 tavaszára ragyogó feltételekkel rendelkezünk, ami a színvonalas működéshez szükséges.

— Vannak-e tehetségek?

— A gyerekek többségének az érdeklődési köre – sajnos ki kell, hogy mondjam – beszűkült, mert a környezetéé is az. Kemény munkával ugyan, de látókörüket szélesíteni lehet. Egyre több gyerek kér és kap plusz feladatot. Vannak tehetséges gyerekeink is. A tehetséggondozásra vigyázni kell, mert nem szabad, hogy kivételezésnek tűnjön. Matematikából részt vettünk megyei versenyen, a diákjaink megállták a helyüket. Iskolánkban német nyelvet tanítunk, és hagyományőrző csoport is működik, akik az elkövetkezőkben már jobb körülmények között ápolhatják hagyományainkat.

— Hogyan látja a kisiskolák helyzetét?

— Bizony az utóbbi időszakban nagyon sokan föltették nekem ezt a kérdést. Én szemben állok azokkal, akik azt vallják, hogy nincs jövője a kisiskoláknak. Egy ilyen otthonos légkörben, mint a miénk, ahol adottak a tárgyi feltételek és kiváló pedagógusok dolgoznak gyerekeink előbbrejutásáért, nem lehet kérdés, hogy van-e jövője a falusi kisiskoláknak. Igenis van. A falu teherbíró képességéhez ez a hat osztály a legideálisabb, minőségi munkával jó eredménnyel adhatjuk felsőbb iskolákba a gyerekeinket.

– p. teri –

Az MDF elnöksége Szekszárdon ülésezik

A Magyar Demokrata Fórum ügyvezető elnöksége december elsején, azaz szerdán kihelyezett ülést tart Szekszárdon. A rendezvény szakmai tanácskozásokkal kezdődik, nyolc szekcióban. Ezek a következők: 1. **Önkormányzati szekcióülés.** Helyszíne: régi vármegyeháza, időpontja: 14.00-16.30 óra. Előadó: Boross Péter belügyminiszter. 2. **Gazdasági szekcióülés.** Helyszíne: Vállalkozók Háza, II. emeleti nagyterem, időpontja: 14.00-16.30 óra. Előadó: Szabó Tamás miniszter. 3. **Egyházi szekcióülés.** Helyszíne: belvárosi plébánia, időpontja: 14.00-16.30 óra. Előadó: Lezsák Sándor ügyvezető elnök. 4. **Tájékoztatási szekcióülés.** Helyszíne: Babits Mihály művelődési központ Német Színház terme, időpontja: 14.00-16.30 óra. Előadó: Herényi Károly szóvivő. 5. **Egészségügyi és társadalombiztosítási szekcióülés.** Helyszíne: Gyógyinfok tanácsterme, időpontja: 14.00-16.30 óra. Előadó: Pusztai Erzsébet államtitkár. 6. **Oktatási és Ifjúságpolitikai szekcióülés.** Helyszíne: Illyés Gyula Pedagógiai Főiskola, időpontja: 14.00-16.30 óra. Előadók: Dobos Krisztina országgyűlési képviselő, Tóth Tihamér államtitkár, Bárdi László, a Dél-Dunántúli Tankerület igazgatója. 7. **Mezőgazdasági szekcióülés.** Helyszíne: Mezőgazdasági Rt., időpontja: 15.00-17.30 óra. Előadó: Medgyasszay László államtitkár. 8. **Politikai szekcióülés.** Helyszíne: Gemenc szálló konferenciaterme, időpontja: 14.00-16.30 óra. Előadó: Kónya Imre alelnök.

A programok – az **egyházi,** valamint a **politikai** szekcióülés kivételével – nyitottak, azokat bárki látogathatja.

Vizsgáztak a tűzoltók Szekszárdon

(Folytatás az 1. oldalról.)

Az elméleti és a gyakorlati tanagyag mindazokat a problémákat magába foglalja, melyekkel egy tűzoltónak meg kell küzdenie az oltás során. Így tartalmazza a tűzoltási és a károrelhárítási ismereteket, az égéselméletet, valamint a műszaki ismereteket is. Természetesen nagy hangsúlyt fektettek a gyakorlati oktatásra. A tanfolyamon részt vevőknek részük volt a regölyi tőzegtűz oltásában, valamint a harci viharkárok eltakarításában is.

A tanfolyam elméleti vizsgája tegnap délelőtt 10 órakor kezdődött, délután egy órakor pedig a tanfolyam eredményes elvégzéséről szóló igazolást vehették át a leendő tűzoltók.

-Garay-

Matekverseny általános iskolásoknak

(Folytatás az 1. oldalról.)

Arra a kérdésre, hogy miként szelektálódnak ki a legjobbak, Károlyi Károly matematikatanár elmondta, hogy néhány héten belül az ő kezében gyűlik össze az a lista, mely a meghatározott teljesítményt nyújtó gyerekek nevét tartalmazza. Ezeket az adott iskola küldi majd meg a számára.

A továbbjutottak a verseny második fordulójában mérhetik össze ismét tudásukat, melyre 1994. január 31-én kerül sor. A bátaszéki általános iskolában közel hatvan diák oldotta meg a feladatsort.

Garay E.

Máté Gyula grafikái

Szekszárdon, az I. Béla Gimnázium és Műszaki Középiskolában ma délelőtt 11 órai kezdettel, Máté Gyula képzőművész az elektrografikáról tart előadást.

Ossza meg örömét

Olvasóink írják

Csajbók Bélának Szekszárdra, a Wesselényi u. 9-be 10. születésnapjára sok boldogságot kívánnak: Keresztanyu és keresztapu, mama és papa Hőgyészről.

Kurdon ifj. Szénási Andrást névnapja alkalmából őszinte szívvel köszöntjük, s kívánjuk, hogy az egészség és a boldogság mellett sikeres, igen hosszú, szép életed legyen. Szerető szüleid, testvéreid: Attila, Nikolett, Lilla.

Kurdra Szénási Andrásnak névnapja alkalmából sok örömet és boldogságot kíván: Felesége, gyermekei: Attila, András, Nikolett és Lilla.

Kelemen Andrásnak névnapja alkalmából jó egészséget, hosszú, boldog életet kíván: felesége és kisfia, Márk.

Szakályban, Horváth Tamásnénak: Sok minden történt veled eddigi életed során, mi kívánjuk, hogy ezután is a szerencse mosolyogjon reád! Boldog szülinapot!: Munkatársaid.

Bonyhádon László Szabina november 30-án ünnepli a születésnapját. Ez alkalomból nagyon sok szeretettel köszöntjük, jó tanulást kívánunk: mama, papa Kölesdről.

Györében Kelemen Andrásnak hosszú, boldog életet, örömteli névnapot kívánnak Izményből: Apu, anyu, bátyja, sógornője és Alexandra.

Kistormásra Horváth Istvánnak 16. születésnapja alkalmából hosszú, boldog életet, jó tanulást kívánnak: Szüleid és két húgod, Mónika és Tünde, valamint Sándor mama és papa.

Gyönkön Magyari Andor és fia, Andorka november 30-án ünneplik a névnapjukat. Ezúton kíván minden jót és jó egészséget Szárazdról: Mama, Sándor, Józsi.

Lengyelen Csorba Dóri és Csorba Gergő november 29-én ünnepelték 2. születésnapjukat. Ez alkalomból szeretettel köszöntjük őket, minden elképzelhető jót kívánunk: Testvéreik, Joci, Magdika, szüleik, nagyszüleik és dédimama.

Tiszta közélet, mindenekfelett

KDNP: választmány után

A sajtó számára is nyilvános volt a Kereszténydemokrata Néppárt hét végi, két napos országos választmánya. A rendezvényen – mint a párt országos intézőbizottságának Tolna megyei tagja – Maróthy Géza is részt vett, pontosabban fel is szólalt az ülésen.

— A választmány elfogadta az ekkor készült választási programot, mely dokumentum természetesen még nem lehet végleges, a politikai-gazdasági helyzet változásával az időről-időre kiegészülhet – mutatott rá Maróthy Géza. — Minden jó javaslatot szívesen veszünk, hiszen a cél közös: kivezetni az országot válságból.

— Mely elemeket emelné ki a programból?

— Először is aláhúznám, hogy a KDNP hosszú távra készül, s nem él a pillanatnyi választások bűvöletében. Nagy hangsúlyt helyezünk a kiegyensúlyozottságra, a megbízhatóságra és a kiszámíthatóságra. Úgy érzem, ezekkel az erényekkel rendelkezünk, talán az erőnket kellene jobban megmutatnunk, akár a koalíción belül is.

— Erre az igényre épült az ön felszólalása?

— Részben az erőfelmutatás fontosságáról beszéltem, részben pedig a privatizáció átláthatóságának szükségességéről, mert egyebek mellett így biztosítható a közélet tisztasága.

— Konkrét javaslatot is tett?

— Igen, azt, hogy az ÁVÜ Rt. indítson pert annak a 62 millió forintnak a visszaszerzésére, amit az elküldött vezetők kaptak végkielégítésként. Ám mivel a pert nem lehet megnyerni, az a véleményünk, hogy ezt az összeget az érintettek ajánlják fel alapítványi célokra. Ezenkívül a Tolna megyei nagyválasztmány megbízatásának eleget téve sürgettem, hogy kerüljenek nyilvánosságra azoknak a szakértő cégeknek az adatai, melyek megrendeléseket kaptak az ÁVÜ-től. A kényszerprivatizáció alatt álló vállalatoknál pedig csak olyan vagyonértékelést kellene elfogadni, amelyekben már a föld és a székház ára valódi piaci értékén szerepel.

— Miként fogadták a résztvevők ezt az elképzelést?

— Nagy tapssal és teljes egyetértéssel. Egyébként ugyancsak ekkor jelentettem be, hogy a párt felkérésére egyéni jelöltként indulok a jövő évi választásokon a bonyhádi körzetben.

S még egy fontos információ, melyet ugyancsak Maróthy Gézától tudtunk meg. A KDNP megyei és bonyhádi szervezete sajnálattal tudatja, hogy a december 8-ra, Bonyhádra meghirdetett mezőgazdasági és élelmiszeripari fórum – melyre Kádár Béla, Szabó Iván és Szabó János miniszterek kaptak meghívást – elmarad, miután ebben az időpontban mezőgazdasági napot tart a parlament, a felsorolt politikusok résztvételével.

–szeri–

A véradás életet menthet

Véradók kitüntetése

A Magyar Vöröskereszt városi szervezetei megyénkben sorra tartják a Véradók napja alkalmából azokat az ünnepségeket, melyeken a kiváló véradó-szervezőket, valamint a többszörös véradókat tüntetik ki.

A szervezet szűkös anyagi helyzete nem engedi meg, hogy nagy ajándékokat adjanak át ez alkalomból, de a Vöröskereszt városi szervezetei megpróbálnak az elismerő szavak mellé egy kis emléktárggyal is kedveskedni a lelkes véradóknak.

Tegnap Bonyhádon és Dombóváron került sor az ünnepségekre. Bonyhádon délután négy órakor, a polgármesteri hivatal tanácskozóterme volt a helyszíne a véradók köszöntésének. A Vöröskereszt Bonyhád Városi Szervezete Bonyhád város polgármesterét, Oroszki István is meghívta az ünnepségre. A 22 meghívott vendég között egy hatvanszoros véradó Váczi István, és több harmincszoros véradó kapott elismerést. Kiváló véradás-szervezői munkáért Domokos János vehetett át emlékplakettet.

Dombóváron majdnem száz fő volt a meghívott lelkes véradók száma, akik közül 12-en ötvenszer, 25-en már hatvanszor járultak hozzá valakinek a vérpótlásához. Az ünnepséget a polgármesteri hivatal kistermében tartották meg, tegnap délután 18 órakor. Két nyolcvanszoros véradót köszöntöttek: Németh Ernőt és Fili Tamást. Kiváló véradás-szervezői munkájáért Vértesi Jánosné kapott emlékplakettet. A bensőséges ünnepségen a helyi, Molnár György Általános Zeneiskola tanulói egy kis műsorral kedveskedtek a megjelent véradóknak.

-garay-

Gulyás Pál, [grafikus?]

Rajztanár volt Marosvásárhelyt.

I. R.: A Bolyaiak — képen 52-53.

TISZATÁJ, Szeged, 1975. ~~[illegible]~~ február XXIX/2.

GULYÁS Miklós

lá Hitel, 1990.21.sz. 57.p.

2692

GULYÁS Mikós

ls. Hitel.1990.21.sz. 57.p.

Preßburg,

bey Anton Löwe, Buchdrucker un

1784.

MNK

Gulyás Mihály
szedő

1845-ben volt szedő és nyomódegéd
s.n. socius a debreceni városi nyom-
dában

Faragó: A munka ünnepe
Grafikai Szemle 1895 évf. 12 sz. 2011.

GULYÁS LÁSZLÓ, építész

Miskolcon a két világháboru között fővárosi tervek szerint néhány létesitmény épült csak. Az épületek többségét helyi tervezők alkották, akik közül emlitésre méltó Gulyás László is. 191.old. 2.jegyz.

ifj.HORVÁTH BÉLA: A miskolci városkép változáas 189.old

A Herman Ottó Muz.Évkönyve, XI. Miskolc, 1972

MDK

Gulyás László

Miskolci vágóhid tervp.

MMÉE Közl. 1941.1o4.l.

M.D.K.

Gulyás László, építész

terve 1000 p-ös megvételben részesült a Nemzeti Sportcsarnok pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1938. LXIX. évf.

ápr. 24. sz. 8. old. +
" 28. " 4. "

Gulyás László

Diakonissza telep

Műcsarnok 1931/32 téli kiállítás

Gulyás László

MDK

Lakóház-tervek

Diakonissza intézet terve

Műcsarnok 1932 tavaszi kiállítás

M.D.K.

Gulyás László, építész

terve 1000 p-ös megvételben részesült a Nemzeti Sportcsarnok pályázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1938. LIX. évf.

ápr. 14. sz. 8. old.

MDK.

Dr.Gulyás Lászlóné

Kiállitási hir

Északmagyarország 1966 nov.3o.

MDK

Gulyás László

Képzőművészet 1932. 51. sz.

Gulyás Mária

neve emlitve

Magyar Nemzet
1969 jan. 12

GULYÁS MÁRIA /MOCZÁR KÁROLYNÉ/, csizmadiamester

Az alsónémedi vásáron árúl. Kiskunfélegyházi /Alkotmány u.4./. Édesapja, nagyja, és dédapja is csizmadia volt. Az ura is csizmadiamester volt, akimek halála után ő most kiárúlja készletét. 335.old

U. KERÉKGYÁRTÓ ADRIEN: Adatok Alsónémedi viseletéhez 301.old.

STUDIA COMITATENSIA, Tanúlmányok Pest megye múzeuból. 3. Szentendre, 1975.

GULYÁS MIHÁLY, csizmadiamester

Debreceni mester.-Az Erőss és Kiss elleni bankóhamisítási perben 1843-ban kihallgattak. A vasárnap látta Erőssi a vásáron. 392.old

KAHLER FRIGYES: Adatok a magyarországi papirpénz hamisítás történetéhez 387.old

A Debreceni Déri Múzeum Évkönyve, 1974.
Debrecen, 1975

Gulyás László

Tervrajzai, a Képzőm.Társ. tav. tárlatán.

P.H.932.IV.24.

Gulyás László

MDK.

Dr.Gulyás László

Fotókiállitási kritika

Foto 1966 okt.p.445.

MDK

Gulyás László, festöm.

Diakonissza telep.

Műcs.-OMKT 1931-32.évi téli kiáll. dec.2e.-jan.17.
Kat. 24.1.

Gulyás László

1946-ban a miskolci képzőművészek tárlatán résztvevők közt ott találjuk.

Képzőművészek kiállitása a Koronán

Szabad Magyarország 1946. dec. 17. 4.l.

Ø Gulyás Rozália

polg. isk. rajz tanárjelölt

Ferkèpzomfoiskèvk

1939-41. 150. l.

ágos Bizottsága

Elnökségének.

Budapest.

---

mult hó 20-ról kelt értesitést, hogy a
Kálmán dr. müépitészt és Szőnyi Ottó dr.
emplom részletes megvizsgálásával és fel-
ltban kérem a Nagytekintetü Elnökséget,
debrőre való érkezéséről Schick Emil h.es-
eni sziveskedjék, aki az ő elhelyezésükről

Gulyás Rozália

polg. isk rajztanári
oklevelet kapott
1941-ben

Ferk pzomfoisk vk
1939-41. 176. l.

Pozsonyi munka, 1833-ból.
Jordánszky Elek ajándéka.
A Prágából hozott ereklye hitelességét Kollár István és Jordánszky Elek pecsétje hitelesíti. A tartót Jordánszky készíttette.

Lepold Adatok, 33. l. — Lepold Katalógus 250. sz.

KÉT MISEKANNA TÁLCÁVAL,

fehér ezüst. A tálca peremén és a két kannán neobarokk virágkoszorú. Bécsi hitelesítő bélyeggel és I. Kern mesterjegyével.
Mag. 14 cm, a tálca 26·4 × 18·3 cm.
Joseph Kern bécsi ötvös műve, 1834.

OLTÁRKERESZT, (274. kép)

ezüst, részben aranyozva. Empire stílű. Hátlapán: METROPOLITANUM CAPITULUM STRIGONIENSE 1838. 1a Novembris FF. Alul: Fecit Aloi Giergl Argentifaber Pestini Anno 1838. Szárán és talpán PESTH és GIERGL.
Mag. 31 cm.
Giergl Alajos pesti ötvös műve, 1838-ból.
A káptalan készíttette, 1838.

RUDNAY PRÍMÁS KELYHE,

aranyozott ezüst. Empire stílű. Talpán CARD. ALEX A RUDNA. Talpperemén PESTH, 1839. és PARCZER.

Gulyás Sándor

Szent Imre-emlékkiállításon a Művészarnokban szép legendikus tárgyú képeivel szerepelt.

NY.930.VII.13.

Gulyás Sándor

Műcsarnok Tavaszi Tárlatán képei-
vel szerepelt.

NU-930.III.15.

Gulyás Sándor

szerepelt a Műcsarnok Őszi tárlatán.

Nyíregyháza 1926. X. 24.

Gulyás Sándor

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

PH 1927. IV. 2.

Gulyás Sándor

Független Művészek Társasága Erzsébet körut 41. sz. alatti karácsonyi kiállításán két tájhangulatával szerepelt.

PH. 930. XII. 13

Gulyás Sándor MDK

Buzatáblák, olf.

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Gulyás Sándor MDK

Felhők, olf.

Műcsarnok 1944 VII. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Gulyás Sándor

szerepelt a nemzeti kiállításon.

Pfe 1933. IV. 20.

Gulyás Sándor

Víz testményekkel nagyobb a
hűzaznok tél. Tárlatán

Magyarság 1938 II. 6.

Gulyás Sándor

Szerepel a műcsarnok tél.

Sárcatán

Esti Kurir, 1938 II. 9

Gulyás Sándor

Szerepel a Független Művének Társaságának Klubhelységében rendezett karácsonyi kép-vásaron /Erzsébet Kit 41/

P. H. 929. XII. 22.

Ujság, 929. XII. 15

Gulyás Sándor

szerepelt a műcsarnok líli tárlatán.

P. H. 1932. XII. 20.

Gulyás Sándor

Szerepelt az I. nemzeti találkozón.

VM 1933. IV. 20.

Gulyás Sándor

Szerepelt az I. nemzeti színházban.

M. 1933. IV. 20.

Gulyás Sándor

Szerepel a hűnarnok téli tárlatán

Est 1938 II. 6

Gulyás Sándor

A nemzeti kiállításon az állam vásárolt

tőle.

BH. 1933. V. 14.

Gulyás Sándor

A nemzeti kiállításon az állam vásárolt tőle.

Ma 1933. V. 14.

Gulyás Sándor

festőművész

Harmadik Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás - Műcsarnokban - képével szerepel.

U j s á g
1935.III.23.

Gulyás Sándor

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - Rápával szerepel.
Talyigások.

Pesti Hirlap
1935.XI.16.

Gulyás Sándor

Művével szerepel a Műcsarnok

Téli Tárlatán.

N. Ü. 929. XII. 22.

P. H. 929. XII. 24.

Gulyás Sándor

"Talyigások" c. művével

.....

szerepelt a Független Művészek Társ.-nak kiáll.-án.

8.O.U.930.X.5.

Gulyás Sándor

Alkotása, a Független Művészek Társaságának
őszi tárlatán.

N.U.930.X.2.

Gulyás Sándor

Alkotása a Független Művészek Társ.-nak
őszi tárlatán a Nemzeti Szalónban.

M.930.X.2.

Gulyás Sándor

"Talyigások" c. művével .....

szerepelt a Független Művészek Társasága tárlatán.

P.H.930.X.5.

Gulyás Sándor

Alkotása, a Független Művészek Társaságának kiáll.-án.

P.H.930.X.2.

Gulyás Sándor

Akvarelekkel nezepel a
műsarnok téli tárlatán

Pesti Hirlap 1937 I. 29

Gulyás Sándor

Akvarelekkel nerepel a
műcsarnok téli tárlatán

Uj Magyarság 1937 I. 24

Gulyás Sándor

Karapal a Műcsarnok tél.
tárlatán

k Est 1926 II. 28

Gulyás Sándor

A képzőművészeti Társaság
választmányának tagja

Nemzet Lexikon 1937 I. 1.

Gulyás Sándor

Szerepelt a Műcsamok tarani tárlatán.

lipság 1930. III. 18.

Gulyás Sándor

Szerepelt a Múcsarnok tavaszi tárlatán.

NM 1930. III. 15.

Gulyás Sándor

Műcsarnok téli tárlatán nehézvérű lovaival szerepelt.

PH.929. XII.24.

Gulyás Sándor

— **A főváros vásárlása az Ernst-muzeumban.** A főváros a Munkácsy Céh második reprezentativ kiállitásán megvásárolta *Gulyás Sándor*, *Kemény Nándor*, *Fényes Adolf* és *Vidovszky Béla* egy-egy alkotását.

PH. 929. XI. 27.

Gulyás Sándor

— **A Pálik Béla-díjat Gulyás Sándor nyerte.** A *Műcsarnok* téli tárlatán a *Pálik Béla* állatképdíjat *Gulyás* Sándor nyerte el *Kecskék* című képével s nem *Gulyás* Jenő, mint azt elírás miatt tévesen közöltük.

N.M. 930 T.12

NM.930.T.12.

Gulyás Sándor

H. 12

(*) **A Pálik Béla-díj nyertese.** A *Műcsarnok* téli tárlatán a zsűri *Buzáth* János alpolgármester elnöklése mellett a *Pálik Béla állatképdíjat Gulyás* Sándor *Kecskék* című olajfestményének ítélte oda.

MH. 929.? T. 12.

Gulyás Sándor

Képzőművészeti Társulat téli kiállításán a Műcsarnokban szerepelt

BH.929.XII.22.

Gulyás Jenő ?(Sándor)

Műcsarnok téli kiállításán Pállik Béla állatkép-díját "Kecskék" c. olajfestményével nyerte.

NU.930.T.10.

Gulyás Sándor

Műcsarnok téli tárlatán képe szerepelt.

NU·929·XII·22.

Gulyás Sándor

Független Művészek Társaságának kiállításán dicsérő elismerésben részesült "Déli pihenő" c. műve.

PH. 929. X. 19.

Gulyás Sándor

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatok.

MTL 1930. III. 15.

Gulyás Sándor

Szerepelt a Munkácsy-élk szegedi ki-
állításán.

MO. 1930. X. 19.

Gulyás Sándor

Szerepelt a Munkácsy-cék szegedi kiállí-
tásán.

PH. 1930. X. 21.

Gulyás Sándor

szerepelt a Művésznők Tavaszi találatán.

dr. 1930. III. 15.

Gulyás Sándor

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi Tárlatán.

M. 1930. III. 15.

Gulyás Sándor

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

PH 1930. III. 19.

Gulyás Sándor

Alkotásával szerepelt a Független Művészek Társ.-nak kiáll.-án.

[illegible].930.X.5.

Gulyás Sándor

Munkácsy-céh kiállításának
záróünnepélyén sorsolásra megvettek.

PH. 929. XI. 5.

Gulyás

Munkácsy-céh kiállításán az Ernst Múzeumban szerepelésre kijelöltek festményei.

PH. 929. X. 27.

Gulyás Sándor

Független Művészek Társaságának kiállításán kitüntető elismerésben részesült.

EK. 929.X.20.

Gulyás Sándor

Független Művészek Társaságának kiállításán a Nemzeti Szalonban szerepelt.

PH. 929. X. 13.

Gulyás Sándor

Független Művészek Társaságának kiállításán a Nemzeti Szalonban három olajfestménye szerepelt.

M. 929. X. 13.

Gulyás Sándor

Független Művészek Társaságának őszi kiállításán a Nemzeti Szalonban szerepelt.

EK. 929. X. 13.

Gulyás Sándor

Munkácsy-céh II. kiállításán az Ernst Múzeumban tanulmányaival szerepelt.

PH. 929. X. 20.

im..... Pénztári szám.....

talvány.

.....*nak, címe:*.....
(esetleg postatakarékpénztári számlájának száma)

tal .....

.....*ért*

fizetendő.

.....*bélyeg* .....*nyugta* .....*bevonandó.*

.....

.....

.....

Ellenjegyzi «.....» főosztály:

.....

Bevétel	Kiadás

Gulyás Sándor

Független Művészek Társaságának
őszi tárlatán kitüntető elismerést
kapott festményéért.

NU. 929. X. 20.

Gulyás Sándor

MDK

A vörös autó

Földmunkások

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Gulyás Sándor

MDK

Hajtóvadászat

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállítás

Gulyás Sándor MDK

Horváth Mimike arcképe, olf.

Mücsarnok 1929 tavaszi kiállitás

Gulyás Sándor MDK

Tájkép, olf.

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

MDK

Gulyás Sándor

Művével szerepelt a Műcsarnok téli tárlatan

(m.v.): A Műcsarnok téli tárlatn.

Nemzeti Ujság, 1934.Jan.13. 11.lap

Gulyás Sándor

MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Gulyás Sándor MDK

Tájkép, olf.

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

Gulyás Sándor. MDK

Jézus az irástudók között, olf.

Mücsarnok 1922 őszi tárlat

Gulyás Sándor MDK

Odaliszk, olf.

Műcsarnok 1926 téli kiállitás

Gulyás Sándor, festőm. MDK

Olajfestmények:

244. Tanulmány. V.B .P. tul.

245. Máté evangelista.

Szolnoki festők.

Képcsk. Társ. 1927-28. téli kiáll. Kat. 16.2.

Gulyás Sándor MDK

Monna Vanna, olf.

Mücsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

Gulyás Sándor MDK

Szent György lovag

Műcsarnok 1924 őszi tárlat

Gulyás Sándor

MDK

Tájkép

Műcsarnok 1924 őszi tárlat

Gulyás Sándor MDK

Jegenyék, olf.

Mücsarnok 1926 Angol-magyar kiállítás

Gulyás Sándor MDK

Csorvási major, olf.

Műcsarnok 1926 Angol-magyar kiállitás

Gulyás Sándor MDK

Havasi legelő

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállítás

Gulyás Sándor

MDK

Tehéncsorda

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállítás

Gulyás Sándor MDK

Virágző szilvafa, olf.

Mücsarnok 193o tavaszi kiállitás

MDK

Gulyás Sándor MDK

Gyerekek

Beszélgetés

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Gulyás Sándor festőművész

Legelésző lovak

Jubileumi kiállitás tárgymutatója. Mucsarnok. 1934.

MDK

Gulyás Sándor

Kukoricás, festm.

Képzőművészet 1931. 37.sz. 41. 1. kép

Gulyás Sándor festőművész

A szüz

"Nő a művészetben"kiállitás katalógusa.1936.Műcsarnok

Gulyás Sándor festőművész

Lajtos ökrök

Magyar kiállitás tárgymutatója.Műcsarnok.1934.

Gulyás Sándor,festőm.? MDK

Máth evangelista. Képr. 12.1.

A Műcsarnok téli tárlata.
Képzőművészet. 1928.jan. II. évf.6.sz. 12.1.

MDK

Gulyás Sándor

Képzőművészet 1931. 142.l.

MDK

Gulyás Sándor

Képzőművészet 1931. 142.l.

Gulyás Sándor MDK

Zugló, olf.

Műcsarnok 1929 tavaszi kiállítás

Gulyás Sándor MDK

Őszi legelő, olf.

Műcsarnok 1929/3o téli kiállitás

Gulyás Sándor MDK

Zuglói táj, olf.

Mücsarnok 1929 tavaszi kiállitás

MDK

Gulyás Sándor

-rp-:"A magyar művészetért" kiállitása. Magyarország 1940. dec. 14. 6.l.

MDK

Gulyás Sándor festőművész

Képzőművészet 1927. 4.sz. 15.l.

MDK

Gulyás Sándor

Máté evangelista, repr.

Képzőművészet 1928. II. évf. 6. sz.
12.l.

Gulyás Sándor MDK

A szüz, olf.

Műcsarnok 1926 téli kiállitás

MDK

Gulyás Sándor, festöm.

Mezö.	Olf.	
Szénagyüjtés.	"	
Elszámolás.	"	16.1.

Mücs.-OMKT 1931-32.évi téli kiáll. dec.20.-jan.17. Kat.
15.1. és 16.1.

MDK

Gulyás Sándor, festöm.

SzVPB.: Székesfövárosi Vásárpénztár Pállik Béla díja.

Kitüntetések, díjak,
Mücs.-OMKT.1931-32.évi téli kiáll. Kat. 29.l.

MDK

Gulyás Sándor, festőm.

az élő magyar művészet képviselője.

A 168. oldalon Szent Imre c.festm.-nek reprodukció-ja.
/ Valószinüleg Szent István király és Szent Gellért
püsök állnak mögötte./

Egyházművészeti kiállitások.
Mücs.-Szent Imre-kiállitás.
Képzőművészet.1930.32.sz. 162.l.

MDK

Gulyás Sándor

Déli pihenő c. munkájáért kitüntető elismerést kapott

Képzőművészet 1929. 24. sz. 224.l.

Gulyás Sándor festőművész

Hegyek alján

Jubileumi kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok 1934.

Gulyás Sándor NDK

Október, olf.

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállitás

GULYÁS SÁNDOR

Csikók a Balaton partján. Olajf.

Magyar kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok 1934.
16. oldal

Gulyás Sándor festő

MDK

Müvész Kurir 1938. 1-2.sz. 8. l.

Gulyás Sándor MDK

Őszi vetés, olf.

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Gulyás Sándor MDK

Reggeli köd, olf.

Mücsarnok 1927 tavaszi kiállitás

MDK

Gulyás Sándor

Szent Imre. 168.old.

A képek jegyzéke.

Képzőművészet, 1930.szept. 32.sz. IV.évf.

Gulyás Sándor MDK

A csodaszarvas

Műcsarnok 1925 tavaszi tárlat

Gulyás Sándor MDK

Monna Vanna

Mücsarnok 1925 tavaszi tárlat

Gulyás Sándor MDK

A csodaszarvas, olf.

Műcsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

Gulyás Sándor

MDK

Elszámolás, olf.

Műcsarnok 1931/32 téli kiállítás

Gulyás Sándor MDK

Szénagyüjtés, olf.

Miedarnok 1931/32 téli kiállitás

Gulyás Sándor MDK

Mezők olf.

Műcsarnok 1931/32 téli kiállitás

Gulyás Sándor MDK

Hegyek alján, olf.

Műcsarnok 1932 tavaszi kiállitás

Gulyás Sándor MDK

Kukoricásban, olf.

Műcsarnok 1932 tavaszi kiállitás

Gulyás Sándor MDK

Napsütésben, vizf.

Mücsarnok 1931 őszi tárlat

Gulyás Sándor MDK

Tavasz, vizf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Gulyás Sándor MDK

Talyigás, olf.

Műcsarnok 1932. Budapest községének képzőművészeti gyüjteményéből rendezett kiállitás

MDK

Gulyás Sándor, festö

Tavasz. Olajf.
Liłák. "

Műcsarnok. IV.Képzömüv.kiáll. "A Magyr Művészetért".
1943 máj. 16-3o. Kat. 6.1.

MDK

Gulyás Sándor

Lyka K: Jegyzetek a Mücs. téli kiállitásához.

Pesti Hirlap, 1937.jan.24.

MDK

Gulyás Sándor

a Céh müvésztagja, festő

Munkácsy Céh 8.repr.kiáll. N.Szal. 1935. márc.

3.l.

Gulyás Sándor MDK

Tyukok

Mücsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi Tárlat

Gulyás Sándor

MDK

Nyárfás major

Mücsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi Tárlat

Gulyás Sándor

MDK

Tavaszi szántás

Miccarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi tárlat

Gulyás Sándor MDK

Szántás

Műcsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi tárlat

MDK

Gulyás Sándor

Tav. kiáll. Mücs. 1925. máj. 34. l.

Gulyás Sándor.

Művei szerepelnek a Műcsarnok téli tárlatán.

Magyarság. 1924. dec. 16.

Gulyás Sándor.

Festménye szerepelni fog a Munkácsy Céh első kiállításán.

Magyarság, 1928. Nov. 11.

Gulyás Dánor

MDK

Zsámbéki templom, repr.

Mücsarnok 1938 Szent István kiállitás

MDK

Gulyás Sándor

Monna Vanna, of.

Tav. kiáll. Mücs. 1925. máj. 22. l.

Gulyás Sándor

MDK

Tájkép, olf.

Műcsarnok 1926. Őszi kiállítás

Gulyás Sándor

MDK

Hegyi tó, vizf.
Hegyi táj, vizf.
Csobolyós fiu, vizf.
Havasi legelő, vizf.

Műcsarnok 1939. téli tárlat

MDK

Gulyás Sándor, festö

Taligások.
Dolomitok. Olf.

Nemz.Szal.-A Független Müvészek Társ. -III.kiáll.
1930.okt. Ka t.

MDK

Gulyás Sándor, festö

Pozsony.	Vizf.
Esztergom.	"
Zsámbéki templom.	"

KMTárs.-Szent István Kiállitás. 1938. -Kat. 10.1.

MDK

Gulyás Sándor, festö

/M.Akv.-és Paszt.fest.Egy./

Lovak.
Szénásszekér. 9.1.

Mücs.-OMKT.Őszi Tárlat.1943.okt.2.-nov.1. Kat. 9.1. és 9.1.

MDK

Gulyás Sándor, festö

Lajtos ökrök. Olf.

Mücs.-Az 1934.évi Magyar Kiáll. 1934.szept.27.-okt.28.
Ka.t.14.1.

MDK

Gulyás Sándor, festö

Csikók a Balaton partján. Olf.

Mücs.-Az 1934.évi MagyarKiáll. 1934.szept.27.-okt.28.
Kat.16.1.

Gulyás Sándor MDK

Hajtóvadászat

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

Gulyás Sándor MDK

Földmunkások

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

Gulyás Sándor

MDK

A vörös autó

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

MDK

Gulyás Sándor, festö

A fehér kakas.
Hajnal.

Mücs.-OMKT.Öszi Tárlat.1943.okt.2.-nov.1. Kat. 29.1.
Magy. MMK Akv . és Paszt. festök Egyesülete.

MOK

Gulyás Sándor festőm.

Chroniqueur cikke. Képzőművészet, II.évf.6.sz.15.l.

Gulyás Sándor MDK

A szüz

Műcs-arnok 1936. okt.nov.
A nő a müvészetben kiáll.

Gulyás Sándor MDK

Alpesi napsütés, vizf.
Rózsaszinü világ, vizf.
Sárga tavasz, vizf.

Műcsarnok 1939
Derü a művészetben, kiáll.

Gulyás Sándor

MDK

Dombok, repr.

Műcsarnok 1943.nov-dec.
Téli kiállitás

Gulyás Sándor

MDK

N mezőn
Kocsiut

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

Gulyás Sándor

MDK

vizfestmények
Eső után
Szembesütő nap
Felhők
Nyár

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

Gulyás Sándor MDK

vizfestmények
Az utca
Késő délután
Cinkota
Ősz

Mücsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

Gulyás Sándor

MDK

vizfestmények
A falu
A város széle
A malom
Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

Gulyás Sándor MDK

vizfestmények
S major
A régi hid

Mücsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

ATTACH

Gulyás Sándor MDK

vizfestmények

Dombok
Országút

Miscormok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

Gulyás Sándor MDK

vizfestmények
Dombboldal
A majorház
Faluszéle

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

MDK

Gulyás Sándor, festőm.

a közgyülés elnoklése mellett jun.24.-én tartotta meg a M.Képzm.Egy. XLIV. rendes közgyülését.

M.Képzőm. Egy.-nek közgyülése.-Magy.Nemz. Müvészet. 1938. 1. sz. 12.1.

MDK

Gulyás Sándor festőm.

Farkaskutya

Képek, szobrok a Magyarság képzm.kiállításáról.
Magyarság 193[illegible]. nov. 19. 8-9. l. képek.
Képes melléklet.

MDK

Gulyás Sándor

Taligások, festm. repr.

Munkácsy-céh II.repr.kiáll. 1929. Ernst-Muz.

MBK

Gulyás Sándor

Képzőművv.Főisk. ifjuságí kiáll. 1913-14.
Kecskeméti Csop.

MDK

Gulyás Sándor, festö

ezüst érmet kapott.

/Magy.Képzömüv.Egy./

Kitüntetések a Mücsarnok kiállitásán. /Jub.kiáll./
Nemz. Ujság. 1934 dec.22. 11.1.

MDK

Gulyás Sándor, festö

Csodaszarvas.

Az Ernst-Muz. kiállitásai. CXLVII. Munkácsy Mihály VI. sors. egybekötött repr. kiáll. Bp. 1934 május. Kat. 9. l.

MDK

Gulyás Sándor, festö

Nyár.
Künn a határban.

Bp.Műcs.-OMKT Nemz.Képzőműv.kiáll. /Reprd.M.Kir.V all.
és Közokt.Min./ 1933ápr.19.-máj.25. Kép.tm. 21.1.

MDK

Gulyás Sándor, festö

A csodaszarvas. Of.

Monna Vanna "

[illegible]-Mücs. Tavaszi kiáll. és Gyüjt. kiáll. 1920 máj.-jan.
Nat. 21.1. és
22.1.

MDK

Gulyás Sándor, festö

326. Nyári napsütésben. Olf.

382. A Rozi meg a Zsemlye. " 17.1.

Bp.Mücs.-OMKT.Nemz. Képzömüv.Kiáll. 1934.ápr.29.-jun
Kat. 15.1.és 17.1. 17.

MDK

Gulyás Sándor, festő

21. Földmunkások. Olf.

62. Lajtos ökrök. 6.l. "

71. Az uj falu. 7.l. "

Lp.Mücs.-"A Magyar Müvészetért".Képzőmüv.Kiáll. 1942. jun.6.-22.

Kat. 5.l.,6.,7.l.

MDK

Gulyás Sándor

Csorvási major, of.

Angol-magyar kiáll. Műrs. 1926. máj.
12. l.

MDK

Gulyás Sándor

Taligások, of.

Téli Kiállitás. 1935. nov.-dec. 7.1.
Mücs.

MDK

Gulyás Sándor

Virágok, of.

Téli Kiállitás. Mücs. 1935. nov. 19.1.

MTK

Gulyás Sándor

Jegenyék, of.

Angol-magyar kiáll. Mücs. 1926. máj.
12. l.

MDK

Gulyás Sándor, f.

A Műcsarnok Tsv.Tárl. /M.Képzőm.Egy./ Képzőművészet
1927, I.évf. 8. l.

MDK

Gulyás Sándor

"Földmunkások" c.kép repr.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun.

MNK

Gulyás Sándor
Az akvarelistak nagy csoportjaban önalló kollekcióval vesz részt Gulyas Sandor, a Mű csarnok 1943/44 évi téli tarlatan.

Pipics Zoltán: Téli tárlat a Műcsarnokban.

Uj Magyarság, 1943. nov. 21. 14. l.

Gulyás Sándor MDK

Hegyek alján

Mücsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

MDK

Gulyás Sándor

Dolomitok alatt

Munkácsy céh 5.kiáll. Ernst Muz. 138.kiáll.

1933. márc. 11 l.

Gulyás Sándor

Fürdő után

Munkácsy Céh első kiállitása a Nemzeti szalonban, Budapest, 1928. katalogusa 22 lap

MDK

Gulyás Sándor

Nyár

Künn a határban

Nemz. Képzőműv. kiáll. Műcs. 1933. ápr.

21 l.

MDK

Gulyás Sándor festő

Ijjas A: Őszi Tárlat. Nemz. Ujs. 1943. okt. 1o.
15 l.

Gulyás Sándor MDK

Kukoricásban

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Gulyás Sándor

Tavaszi szántás, olf.

Miesarnek 1930/31 jubileumi kiállitás

MD K

bGulyás Sándor, festö

Este a Berettyón.	Vizf.
Völgyben.	"
Legelyék.	"
Szénakorlás.	"
Hazafelé.	"

KMTárs. Téli tárlat. 1938.febr.-márc. Gyüjt.kiáll. Bp.Mücsarnok. Kat. /0.1.

MDK

Gulyás Sándor festő

Nyn: A Műcs. téli tárlata. Szépművészet, 1944. 1.sz. 22 l.

MDK

Gulyás Sándor, festő

jeles munkával szerepelt az 1931-
ben rendezett tárlaton.

(Gj.) Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete
Képzőművészet. 1931. 43-44. sz. 186. l.

Postkarte

Offenburg, den 4. Juli 1931

Herr Hauptlehrer Hermann Meyer wird am 1. Juli 1931
das Hauptlehreramt übertragen.

(Hermann Meyer - ab Realschule Oppenau
Hauptlehrer 1931 43-44 ca. 1944)

Gulyás Sándor, festö

Csobolyos fiu.	Vizf.
Felhöjárás.	"
Nyár.	"

OMKT.-Mücsarnok. IV.Nemzeti Képzömüv. Kiáll. BP.1937.ápr. 29.-jun.20. Kat. 13.1.

MDK

Gulyás Sándor, festö

Csendélet. Olf.
Tájkép. "

Tavaszi tárlat. 1923. ápr.-máj. OMKT-műcs. Kat. 33.1

Gulyás Sándor MDK

Szent László a tordai hasadéknál, olf.

Csodaszarvas, olf.

Szent Imre Szent Gellérttel, olf.

Szent István,Szent Imre és Szent Gellért, olf.

Mücsarnok 1930. Szent Imre emlékkiállitás

Gulyás Sándor

MDK

Tehéncsorda

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Gulyás Sándor MDK

Szérüs kertben

Mücsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Gulyás Sándor MDK

Kecskék,

Mücsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Gulyás Sándor MDK

Tehéncsorda, repr.

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállítás

Gulyás Sándor MDK

Legelésző lovak

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi Kiállitás

MDK

Gulyás Sándor, festőm.

Zsuzsánna és a két öreg. Olf.

Műcs.-OMKT.1921.Tavaszi kiáll. Kat. 11.1.

MDK

Gulyás Sándor

Kiadták a főváros vizfestmény-díját. Nemzeti Ujság 1943. jan. 6.

MDK

Gulyás Sándor

A Műcsarnok tavaszi tárlatán a Képzőművészeti Társulat által kitűzött Halmos-életképdijat Gulyás Sándor "Beszélgetések" c. olajfestményének itélte oda a biralóbizottság.

Pesti Hirlap, 1942.máj.6.

MDK

Gulyás Sándor

Rácz Kálmán nyerte el a Szókesfőv. vizfestm
díját. Esti Magyarország 1943. jan. 4.

MDK

Gulyás Sándor

Tanulmány, of.

Máté evangélista, of.

KMTárs 1927/28 téli kiáll. kat. 16.1.

MDK

Gulyás Sándor, festőm.

Tájkép. olf.

Műcs.-OMKT. 1921. Tavaszi kiáll. Kat.2.1.

MDK

Gulyás Sándor

Művével résztvett a kiállitason.

KmTars. 1943. márc. - ápr. tav. kiáll.
Kiállitó müv szek névsora. 25.lap

MDK

Gulyás Sándor

Faluvége

Képzőművészet 1935. 83-84. sz.
82.1.

MDK

Gulyás Sándor, festöm.

müve kiemelendö az olf.-k, vinf.-, grafikák anyagából.

Mücc.-Téli tárlat.
Függetlenség. 1942. dec. 6. 6.l.

Gulyás Sándor

festőművész

Téli Tárlat a Műcsarnokban - képével szerepel - tájképpel.

Magyarság 1931.XII.20.

Gulyás Sándor
festőművész

Műcsarnok Téli Kiállitása - képével szerepel
Jó kompozicióval.

8 órai Ujság 1931.XII.20.

Gulyás Sándor
festőművész

Téli Tárlat - a Műcsarnokban - képével szerepel -
Szélesen festett magyar témái: a "Szénagyüjtés",
a "Mező", az "Elszámolás".

Pesti Hirlap 1931.XII.22.

Gulyás Sándor

Alkotásával szerepel a Képzőm.Társ. tav.tárlatán.

N.U.932.IV.24.

Virginia Senator

Gulyás Sándor

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

BH. 1931. IV. 26.

Gulyás Sándor

Szerepelt a Műcsarnak Tavaszi tárlatán

Újság 1931. IV. 26.

Gulyás Sándor

Szerepelt a Műcsarnok Tavasi tárlatán.

M. H. 1931. IV. 26.

Gulyás Sándor

Szerepelt a Múcsarnok Tavaszi tárlatán

N. M. 1931. IV. 26.

Gulyás Sándor

Szerepelt a dűcsarnok Tavasi tárlatán.

PH. 1931. IV. 25.

Gulyás Sándor

MDK

Kecskék, repr.

Műcsarnok 1942-43 téli kiállítás

Gulyás Sándor MDK

Csépkés

Fürdő után

Mücsarnok 1943 Tavaszi kiállitás

Gulyás Sándor MDK

Tavaszi szántás

Mücsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Gulyás Sándor

A Műcsarnok 1942-ben rendezett téli tárlatán szerepelt.

M. N. 1942. XII. 8.

Gulyás Sándor

A Nyugat 1927-es tavasi tárlatán a Képzőművészek Egyesülete tagjaként szerepelt.

? 1927. IV. 1.

Gulyás Sándor MDK

Lovasok

Műcsarnok 1942.43 téli kiállitás

Gulyás Sándor

MDK

Bulgár kerék

Kecskék

Micsarnok 1942-43 téli kiállitás

Gulyás Sándor

A Műcsarnok 1942-ben rendezett téli tárlatán szerepelt.

Új Magyarság 1942. XII. 8.

Gulyás Sándor MDK

Csikók a Balatonon, olf.

Mücsarnok 1940/41 A magyar művészetért c.kiáll.

Gulyás Endre

Csikós a Balatonon, olaj.

Gulyás Sándor MDK

Tehéncsorda, olf.

Mücsarnok 1940/41 A magyar müvészetért c.kiáll.

MDK

Gulyás Sándor

„Csorváti major" c. olajfestményét
Bp. kéresfőváros művásárló bizott-
sága megvásárolta.

Magyarság
M. VI. 17. 1926.

MDK

Gulyás Sándor, festőm.

"Beszélgetés" c. olajfestményének a bíráló-bizottság a Halmos-életkép -díjat ítélte oda.

Ronek Árpád nyerte el a képzőművészeti társulat nagydíját.
Uj Magyarság. 1942. máj.6.

MDK

Gulyás Sándor, festőm.

egy jó képe nyert az V. teremben elhelyezést.

Chroniqueur: ?
Műcsarnok. - Téli tárlat.
Képzőművészet. IV. évf. 26. sz. 28. l.

MDK

Gulyás Sándor, festőm.

klasszikus tárgyu, szépen megoldott akt-
képei emelik a terem nivóját, melyben ki-
állíttattak.

/Gy./: A Műcsarnok téli tárlata.
Képzőművészet. 1929. 16. sz. 25-28.1.

MDK

Gulyás Sándor

Képzőművészet 1931. 41. sz. 142.1.

MDK

Gulyás Sándor

/e.s./: Thorma János "Március" idusa. A Műcsarnok téli tárlata. Ujság 1938. 7.l.

MDK

Gulyás Sándor

Domboldal.
Nyári felhők.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CVI. A Munkácsy-céh
II.Reprezentativ Kiáll.Epest.1929.Okt.hó
Kat. 16.1.

MDK

Gulyás Sándor

Taligások.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CVI. A Munkácsy-céh
II.Reprezentativ Kiáll.Bpest.1929.Okt.hó
Kat. 14.1.

MDK

Gulyás Sándor
művei:

A vörös autó.
Földmunkások.
Hajtóvadászat.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 30.l.

MDK

Gulyás Sándor

Tájképeivel szerepel a Műcsarnok tav.tarlatan.

/Kézdi./:Tav.tarlat a Műcsarnokban.

Pesti Hirlap 1927.apr.1. 4.1.

MDK

Gulyás Sándor

A völgy.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CVI. A Munkácsy-céh
II.Reprezentativ Kiáll.Bpest.1929.Okt.hó
Kat. 10.1.

GULYÁS SÁNDOR

Őszi szántás.
Falkavadászat I.,II.
Tehenek az erdőben
Mezei munka.

GULYÁS SÁNDOR

Felhőjárás. Vizf.
Mezőn. Vizf.

MAFE kiáll. Nemzeti Szalon 1942.dec.-1943.jan.

MDK

Gulyás Sándor

Képzőművészet 1929. 16. sz. 28.1.

Gulyás Sándor

Balló Edéről festett arcképpel szerepel a tárlaton Hosszu Márton,
Sándor Móric hangulatos tájképet,
Vladár Ilona szines csendéletet,
Gulyás Sándor illusztrációszerü képet,
Márton Ferenc rajzokat,
Rákosi János rézkarcokat,
Végh illusztráció-sorozatot mutatott be a Műcsarnok tavaszi kiállitásán, melyeket kiemel Kun Imre a Müvészet c. rovatban.
Conrád Gyula rajzoló müvész saját illusztrációin mutatta be a grafikai technikák különféle módszereit. Szerepel még a kritikában Damkó müvézz neve, de müveiről nem szól.

A HÉT, Bp. 1921. juni. lo.
XXXII. évf. 15. sz. 255. lap.

Gulyás Sándor

Az alant felsorolt művészek munkáját ismerteti Mátrai Vilmos: "A Képzőművészeti Társulat őszi tárlata a Műcsarnokban" c. kritikájában:
Nádler Róbert: aprólékos munkái kissé szinszegények.
Gulyás Sándor: "Firdussi"-ján eredetieskedő... "Női akt"-ja a puha átmenetekben szinte már levegővé foszlik szét".
+ Bakrász Lajos: "plein-air festménye a tárlat egyik legszebb darabja"
Kövesdy Géza: „a Balaton vizének igen jószemű megfigyelője" -mondja a fenti cimü beszámoló kritikusa. Mátrai Vilmos ismertetésében szereplő teljes művésznévsort lásd: Knopp Imre nevénél. +Barkész Lajos neve tévesen a cédulákon a sajtóhiba miatt.

Élet, Bp. 1922. nov. 12. XIII.évf. 23.sz. 557-558. lap.

Gulyás - Somos
műviszkettős faintarziákkal
díszíti a Kereskedelmi Kamara
új budapesti székházát.

Bojár Iván: Mecénás: a nép országa

Magyar Hírlap 1971/120 10 old.

Gulyás Sándor
Jézus az irástudok között, olaj

Őszi Tárlat. Mücs. kiállitása. 1922. nov. 22 l.

Gulyás Sándor

Firduszi, olaj

Őszi Tárlat kiállitása. Mücs. 1922. nov. 11 l.

Gulyás Sándor

A csodaszarvas, olaj

O.M.K.T. 1925. május. 21 1.

Gulyás Sándor

Monna Vanna, olaj

O.M.K.T. 1925. május. 21 1.

Gulyás Sándor
Fürdő után

Munkácsy-Céh I. kiállítása. Nemz. Szal. 1928. nov.
22 l.

MDK

Gulyás Sándor

Dolomitok alatt

Ernst Muz. 138. kiáll. Munkácsy Céh V. kiáll.
1933. márc. 11 1.

Gulyás Sándor
Kukoricásban

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. április,
23 l.

Gulyás Sándor
Felhőjárás, vizf.
Mezőn, vizf.

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete.
Kiállitás. Nemzeti Szalon, 1942, december, 7 l.

höz támasztva a hárfája. (313. kép.)

A lap díszítésében a virágok, ruhák gazdag ecsetaranyozással árnyékoltak.

1b lap: E laptól kezdve kisebb iniciálék a szöveg között. Ezek (átlag 72×70 mm) vékony, fekete keretű aranyalapon zöld, kék, rózsaszín betűk. A belsejük sötétkék, sötétlila alapon szaggatott aranyvonalkákkal vagy aranymintákkal s virágokkal, néhol puttóval vagy címerrel, naturalisztikus rózsával díszes, gyakran kis lapdíszítéssel. A következő lapokon: *1b (3); 2a (2); 3a (2); 3b (2); 4a (3); 4b (2); 5a; 5b;(2) 6a; 6b; 7a (2); 7b; 8a (2); 8b; 9b (3); 11a; 12a* (Bakócz-címer); *13b (2); 16a; 16b; 21a; 21b; 28a; 30a; 31a (2); 31b 33b; 34a; 34b; 35a; 39a; 39b (2); 43b (2); 72b (2); 75b (2); 76a; 77a; (2); 78b (2); 79a; 79b; 80a; 80b (2).* Összesen 64. (314. kép.)

Egy levél hiányzik.

8b lap: (Dominus dixit ad me: Filius meus es tu ego hodie genui te.) A lapot négy oldalról befejezetlen díszítés kereteli, amely virágokból, bőségszarukból, kandeláberből képzett. A lap alsó szélén két putto tartja a csak rajzolt Erdődy címert. A külső lapszélen még egy puttó látható. A lap felső szélén levő díszítést a kódex mestere színezte, míg a többi csak az *I. K.* mester hideg színeivel (zöld, sárga, szürkéskék, piros) alapozott. Sok kis aranytallér.

D inicialé (155×155 mm) kék, fekete, vörös vonallal keretelt arany alapon karminpiros s zöld levelekkel díszített kék betű, amely teljesen kidolgozott. A betű belsejében a *Szent Háromság* ábrázolása látható. Halványsárga alapon, öt kis szárnyas puttófejjel díszített kék fodros felhők között, nagy, arany földgömbön, égszínkék mandorlában ül a kis Jézus. Jobbkezét áldóan föl-

Gulyás Sándor

Hegyek alján

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. április,

9 l.

MAGYAR SZOBRÁSZ 1490 körül
Myrai Szent Miklós
Fa, mag. 44 cm.

MAGYAR SZOBRÁSZ 1490 körül
Szent alakja
(Balkeze hiányzik.)
Fa, mag. 90 cm.

MAGYAR SZOBRÁSZ 1495-ből
Oltárszekrény
Benne: Krisztus a kereszten. (Mag. 113 cm), Szűz Mária. (Mag. 78 cm) és Sz. János ev. (Mag. 80 cm).
Fa, 144×110 cm.
A garamszentbenedeki apátságból, a prefektus lakosztályából vásárolta Knauz 1883-ban.
A szekrény alsó peremén: O crux adoranda, o crux veneranda ano dni 1495.
Szérnyképeit l. Magyar (garamszentbenedeki) festő, 1495-ből.
Az 1905-ös múzeumi tűzvész alkalmából megégett.
Restaurálta Nikássy Lajos, 1933.
Ipolyi: A besztercebányai egyházi műemlékek... Bp. 1878., 78. l. — Csánky Dénes: Szepeshelyi táblaképfestészet. Az O. M. Szépművészeti Múzeum Évkönyvei, VIII., 1937., 13. l.

NÉMET SZOBRÁSZ 1500 körül
Szent Katalin
Polikrom fadombormű, 126×54 cm.

KDK

Gulyás Sándor

-p-r: Téli tárlat a Műcsarnokban. Pest, 1943. nov. 20.

MDK

Gulyás Sánfor

A csodaszarvas, of.

Tav. kiáll. Mücs. 1925. máj. 21.1.

MDK

Gulyás Sándor

A szüz, of.

Műcs. téli kiáll. 1926.

MDK

Gulyás Sándor

Tájkép, of.

Előtér, tanulm. of.

M. rajztanárok o. egyesülete kiáll. N.Szal. 1922. máj.

11. l.

Gulyás Sándor MDK

Igáslovak, olf.

Műcsarnok 1929/30 téli kiállitás

Gulyás Sándor

Kecskék, olf.

Műcsarnok 1929/30 téli kiállitás

Gulyás Sándor

MDK

Zugló, repr.

Mücsarnok 1929 tavaszi kiállitás

Gulyás Sándor MDK

Tanulmány, olf.

Máté evangélista, olf.

Mücsarnok 1927§28 téli kiállitás

Gulyás Sándor

MDK

Vénusz galambjai, olf.

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Gulyás Sándor MDK

Antigone és Ismene, olf.

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Gulyás Sándor

MDK

Pozsony, vizf.

Esztergom, vizf.

Zsámbéki templom, vizf.

Műcsarnok 1938 Szent István kiállítás

Gulyás Sándor MDK

Őszi szántás

Falkavadászat I-II.

Tehenek az erdőben

Mezei munka

Mücsarnok 1937 Téli kiállitás

Gulyás Sándor

MDK

Csobolyós fiu, vizf.

Mücsarnok 1937 IV. Tavaszi Képzőm. Kiáll.

Gulyás Sándor MDK

Nyár, vizf.

Műcsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Gulyás Sándor MDK

A szüz

[illegible]

Micsarnok 1936 N6 a művészetben

Gulyás Sándor MDK

Földmunkások, repr.

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Gulyás Sándor MDK

Szénahordás, olf.

Műcsarnok 1 932.Budapest közönségének képzőművészeti gyüjteményéből rendezett kiállitás.

Gulyás Sándor MDK

Nyári mezők, olf.

Műcsarnok 1932/33 téli kiállitás

Gulyás Sándor MDK

Itató, olf.

Mücsarnok 1932/33 téli kiállitás

Gulyás Sándor

Halasa-élethíp-díjat nyert

Ki M. 1942 V. 6.

Központ-ban (Budapest, XIV. Dózsa Gy
Megrendelés esetén az összeg MNB 14
ciós Központ számlaszámára utalandó.
tán juttatjuk el T. Cimhez.

Sajtó alatt:

Évkönyvünk 1959-es kötete.

A forráskiadvány-sorozatból "
mely a terület épitészeti állagának a tö

M

Gulás Sándor

Kiállít

Mi M. 1942. IV. 19.

T. Cim!

A Művészettörténeti Dokumentációs Kö
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első

"Magyar Tanácsköztársaság Ké
cimü levéltári publikáció jelent meg, a
Művészeti Osztályának iratanyagát és
iratanyagának a képzőmüvészetre vonat

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk k

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete, mely a Dokumentációs Kö

Továbbá kapható

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolhatól

Gulás Sándor

Kiállít

PH. MP42. IV. 22.

Központ meginditotta rotaprintes for-
ő köteteként a
Képzőművészeti Élete"
amely a Közoktatásügyi Népbiztosság
a Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es
atkozó részét tartalmazza. Ára: 15.- Ft.

kiadványai közül kapható
ok 1954-55."
Központ évkönyve. Ára: 75.- Ft.

ok 1956-58."

ók a Művészettörténeti Dokumentációs

Gulyás Sándor MDK

A hid, olf.

Mücsarnok 1934 téli kiállitás

Gulyás Sándor MDK

A kis libapásztor, olf.

Aratás, olf.

Mücsarnok 1934 téli kiállitás

Gulyás Sándor MDK

Nyári napsütésben, olf.

Mücsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

Gulyás Sándor MDK

A Rozi meg a Zsamlye, olf.

Mücsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

Gulyás Sándor MDK

A falu vége

A réten

Mücsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Gulyás Sándor MDK

Csikók a Balaton partján, olf.

Mücsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

Gulyás Sándor MDK

Lajtos ökrök, olf.

Műcsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállítás

Gulyás Sándor

MDK

Nyár

Künn a határban

Műcsarnok 1933. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Gulyás Sándor MDK

Vifágok, olf.

Mücsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

Gulyás Sándor

Taligások, olf.

Micsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

Gulyás Sándor

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.
Aratás.

Pesti Hirlap
1934.I.17.

Gulyás Sándor.

„Máté evangélista" c. műve szerepel a szolnoki műrésztelep 25. éves fennállásának ünnepi kiállításán a Műcsarnok téli tárlatán. (említve)

Pesti Hírlap, 1927. dec. 18.

Gulyás Sándor.

Képe zsepel a Műcsarnok téli tárlatán.

Nemzeti Ujság, 1927. dec. 18.

Gulyás Sándor.

Az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat téli kiállításán, a szolnoki gyűjtemény között szerepel munkája.

Pesti Kurír, 1927 dec. 20.

Julyán Gándor.

A Dr. Magyar Vegyszerűmérnöki Tanulat téli Diákiltánban, a mel-
nehi egyéjtemény körött rosszul
munkája.

Testi Lusir, 1927 dec. 20-

Gulyás Sándor

MDK

A malom

Az utca

Késő délután

Műcsarnok 1943 Téli kiállitás

Gulyás Sándor MDK

vízfestmények

A régi hid

A falu

A város széle

Műcsarnok 1943 Téli kiállitás

Gulyás Sándor MDK

vizfestmények

Dömbok

Országut

A major

Műcsarnok 1943 Téli kiállitás

Gulyás Sándor MDK

vizfestmények

Domboldal,

A majorház

Faluszéle

Mücsarnok 1943 Téli kiállitás

Gulyás Sándor

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnok - képével szerepel.

Szegedi Napló
1934.I.13.

Gulyás Sándor festőművész

A Magy.Képzőművészek Egyesületének jub.kiállitásával kapcsolatban, ezüstéremmel tüntették ki.

N.U.934.XII.22.

Gulyás Sándor

Festménye, a Magy.Képzőművészek Egyesületének jub.kiáll.-én.

Ujság, 934.XII.8.

Gulyás Sándor

MDK

vizfestmények

Szembesütő nap

Felhők

Nyár

Mücsarnok 1943 Téli kiállitás

Gulyás Sándor MDK

vizfestmények

Cinkota

Ősz

Eső után

Mücsarnok 1943 Téli kiállitás

Gulyás Sándor

MDK

Vízfestmények

A mezőn

Kocsiut

Műcsarnok 1943 Téli kiállitás

Gulyás Sándor MDK

Szántás

Mücsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Gulyás Sándor

MDK

Tavaszi szántás

Műcsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Gulyás Sándor

Alkotásával szerepel a Műcsarnok őszi tárlatán.

P.H. 931.X.16.

Gulyás Sándor

MDK

Tyukok

Műcsarnok 1954 Tavaszi tárlat

Gulyás Sándor

MDK

Nyárfás major

Mücsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Gulyás Sándor

festőművész

Munkácsy - céh kiállitása - az Ernst Muzeumban - képével szerepel.

U j s á g
1930.XI.9.

Gulyás Sándor

festőművész

Munkácsy-céh kiállitása - Ernst Muzeumban - képével szerepel. a Fuvarosok.

Magyarság
1930.XI.9.

Gulyás

festőművész

Munkácsy-céh kiállitása - Ernst Muzeumban - képével szerepel.

Magyar Hirlap
1930.XI.9.

Gulyás Sándor

festőművész

Munkácsy-ősh kiállitása - Ernst Muzeumban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1930.XI.1[illegible].

Gulyás Sándor MDK

Dombok,repr.

Mücsarnok 1943 Téli kiállitás

Gulyás Sándor festő

Ezüstérem kitüntetést nyert a Magy.Képzőm.
Egy.jub.kiáll.-án.

P.H.934.XII.22.

Gulyás Sándor festőművész

Kis ezüstérmet nyert a Műcsarnok kiáll.-án.

Magyarság, 934. XII. 22.

Gulyás Sándor

— **Díjnyertes falragaszok.** A Magyar Képzőművészek Egyesületének negyvenéves jubiláris kiállítására hirdetett plakátpályázaton az első és harmadik díjat *Gulyás Sándor* reálgimnáziumi tanár, a második díjat vitéz *Pataky Ferenc* munkája nyerte el.

P.H. 934 XI/27

P.H.934.XI.27.

Ø Gulyás Pál

Jegenyék c. képe
repr.

Magyarság képes mell.
1925. ápr. 16.

? nyilván
keresztnév
elírás

Gulyás Sándor MDK

Erdei tisztás, vizf.

Tanya, vizf.

Tavasz, vizf.

Napsütésben, vizf.

Műcsarnok 1941 Jubileumi kiállitás

Gulyás Sándor

Alkotása, a Munkácsy-Céh kiáll.-án az Ernst Múzeumban.

M.H.932.IV.3.

Библиотека Сандов

Gulyás Sándor

friss impresszióit mutatta be a MAPE kiállításán.

Kézdi Kovács L.: A Műcs. őszi tárlata.

P.H. 931. X. 18.

Gulyás Sándor

festőművész

Téli Tárlat - Képzőművészeti Társulat kiállitása - Műcsarnokban - képével szerepel.

Uj Nemzedék
1930.XII.21.

Gulyás Sándor

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubiláris kiállítása - a Műcsarnokban - képével szerepel. Tájkép.

Budapesti Hirlap
1930. VII-31.

Gulyás Sándor

Festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállításán - a Műcsarnokban - képével szerepel.

Egy nagyobb vászna

Magyar Hírlap
1936. VII. 1.

Gulyás

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitása - a Műcsarnokban - képével szerepel.

8 órai Ujság
1930.XII.21.

Gulyás Sándor
festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállítása - a Műcsarnokban - képével szerepel.

Kecskék c dijnyertes kis képe választékos tónusával hat.

Magyarság
1930.XII.20.

Gulyás Sándor MDK

Tavasz, olf.

Mücsarnok 1943 A magyar müvészetért c.kiáll.

Gulyás Sándor MDK

Libák, olf.

Mücsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Gulyás Sándor MDK

Lovak

Micsarrok 1943 Őszi tárlat

Gulyás Sándor

MDK

A fehér kakas

Műcsarnok 1943 Őszi tárlat

Gulyás Sándor MDK

Hajnal

Mücsarnok 1943 Őszi tárlat

Gulyás Sándor

Szénásszekér

Miskarnok 1943 Őszi tárlat

Gulyás Sándor

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

PH 1931. II. 21.

Gulyás Sándor

Szerepelt a művészmunkások műcsarnoki kiállításán.

PM 1931. II. 22.

Gulyás Sándor

szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításain.

V ll 1931. II. 22.

MDK

Gulyás Sándor

Kiállitási kritika

Helyipar és Városgazdálkodás 1966 ápr.

Gulyás Sándor

Kiállítási katalógus

Helyiségek és Városgazdálkodás 1956 ápr.

MDK

Gulyás Sándor

Felhők, of.

7. nemzeti képzőm.kiáll. 1944.jun. Mücs.

MDK

Gulyás Sándor

Buzatáblák, of.

7. nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun. Kllos.

Más adatok hét heti, ne
nak:

Negyven nap után l
semmit. Mikor elmentek

Gulyás Sándor MDK

Az uj falu, olf.

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

A magyar művészetért c.kiáll.

Gulyás Sándor
festő

Kiállít a Nemzeti Szalonban a Magyar Akvarell és Pasztell festők kiállításán.

Esti Kurir 1943. I. 5.

Gulyás Sándor

A Magyar Akvarell és Pasztell festők kiállításán a kéréstfővárosi megvásárolta egy képét.

Nemzeti Ujság 1943. I. 6.

Gulyás Sándor MDK

Lajtos ökrök, olf.

Mücsarnok 1942 ~~Tavaszi kiállítás~~

A magyar művészetért c.kiáll.

Gulyás Sándor

MDK

Tehenek

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Gulyás Sándor MDK

Földmunkások, olf.

Mücsarnok 1942 A magyar müvészetért c.kiáll.

Gulyás Sándor

MDK

Hazafelé

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Gulyás Sándor MDK

A hid

Mücsarnok 1943 tavaszi kiállitás

MDK

Gulyás Sándor

A Képzőm.Társ. fennállásának nyolcvanéves jubileuma alkalmából kiállitást rend. a Műcsarnokban. Művei a kiállitáson.

Lazáni Atonyi Ernő: A Képzőm.Társ.jub.kiáll.

Magyarság, 1941.márc.2. 13.l.

MDK

Gulyás Sándor

Máté evangelista, repr.

Képzőművészet 1928. 6. sz. 12.1.

MDK

Gulyás Sándor

F.J.: Téli tárlat a Műcsarnokban. Pesti Hirlap 1939. jan. 31.

MDK

Gulyás Sándor

Képzőművészet 1931. 41. sz. 142.l.

Gulyás Sándor

MDK

Firduszi olajfestmény

Műcsarnok 1922 őszi tárlat

MDK

Gulyás Sándor

Hüvösvölgyi részlet, of.

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Mücsarnok.1921. nov. 12.l.

MDK

Gulyás Sándor

Tájrészlet, of.

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Műcsarnok.1921. nov. 18.1.

MDK

Gulyás Sándor, festőr.

hegyi impressziói finomak.

Pipics Zoltán: Téli Tárlat. - Műcsarnok.
Uj Magyarság. 1939. jan. 29.

MDK

Gulyás Sándor

Képzőművészet 1931. 41. sz. 142.l.

MDK

Gulyás Sándor

Csikók a Balatonon, o.f.

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiall.Kat.
Műcsarnok.1940 Dec.15-1941 Jan.12. 6.1.

MDK

Gulyás Sándor

Tehéncsorda, o.f.

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok.1940 Dec.15-1941 Jan.12. 5.l.

MDK

Gulyás Sándor

Hegyi táj.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CXV. A Munkácsy-céh III.reprezentatív kiáll.Bpest.1930.Nov.hó Kat. 15.1.

MDK

Gulyás Sándor

Szénahordás.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CXV. A Munkácsy-céh
III.reprezentativ kiáll.Bpest.1930.Nov.hó
Kat. 10.1.

Gulyás Sándor MDK

Földmunkások, olf.

Műcsarnok 1931 tavaszi kiállítás

Gulyás Sándor

MDK

Hegyi tó, vizf.

Hegyi táj, vizf.

Csobolyós fiu, vizf.

Havasi legelő, vizf.

Műcsarnok 1939 Téli tárlat

Gulyás Sándor

MDK

Alpesi napsütés, vizf.

Rózsaszinü világ, vizf.

Sárga tavasz, vizf.

Mücsarnok 1939 Derü a művészetben

Gulyás Sándor MDK

Hegyek között, olf.

Műcsarnok 1931 tavaszi kiállitás

Gulyás Sándor.

A Munkácsy-Ék első kiállításán „Fürdő után" c. aktja szerepelt. (említve.)

Nemzeti Ujság. 1928. Nov. 11.

Gulyás Sándor.

A Munkácsy-Céh bemutató kiállításán két aktos kompozíciója szerepel. (emlitve)

Budapesti Hirlap, 1928. Nov. 11.

Gulyás Sándor

Kiállít

P. H. 932. XII. 20.

Kérdő

Név: . . . . . .

Volt-e önálló kiállitása 1954-óta: . . .

. . . . . .

Milyen pályázatokon vett részt 1954 ut

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásokat kapott: . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

1954 után készült fontosabb müvei: . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott: . . . . . .

. . . . . .

Mikor és hol volt külföldi tanulmányuto

. . . . . .

Gulyás Sándor

Kiállít

E. K. 932. XII. 21.

Gulyás Sándor.

a Művészetek téli tárlatán két mythológiai jelenetről szóló képét állította ki. (említve)

Pesti Hírlap, 1928. dec. 19.

Gulyás Sándor.

a Mücsarnok téli tárlatán színes
alakjai szerepelnek. (emlitve)

Magyarság, 1928. dec. 16.

Gulyás Sándor MDK

Este a Berettyón, vizf.

Völgyben, vizf.

Jegenyék, vizf.

Szénahordás, vizf.

Hazafelé, vizf.

Mücsarnok 1938 Téli tárlat

MDK

Gulyás Sándor MDK

K.J-né arcképe, olf.

Mücsarnok 1931 Müvészcsoportok kiállitása

Gulyás Sándor

A falu alatt, olf.

Műcsarnok 1931 tavaszi kiállítás

Gulyás Sándor MDK

Zugló, olf.

Mücsarnok 1931 tavaszi kiállitás

Gulyás Sándor MDK

Hóolvadás, olf.

Műcsarnok 1931 Művészcsoportok kiállítása

Gulyás Sándor MDK

Farkaskutya, olf.

Mücsarnok 1931 Müvészcsoportok kiállitása

MDK

Gulyás Sándor

Fuvarosok.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CXV.A Munkácsy-céh
III.reprezentativ kiáll.Bpest,1930.Nov.hó
Kat. 12.1.

MDK

Gulyas Sandor

Felhók.Olajf.
Búzatablak.Olajf.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.Kat.
Műcsarnok.1944.Jun.1-18-ig. 8,9.1.

MDK

Gulyás Sándor

Győzött a Reformcsoport a M. Képzőm. Egyesületében.
Képzőművészet 1930. IV. évf. 29. sz. 104.l.

MDK

Gulyás Sándor

Dékány A.: Kiállitás a N. Szalonban. Magyarság 1929. okt. 13.

MDK

Gulyás Sándor

mellszobra, készitette Bory Jenő

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz. 12.l.

Gulyás Sándor MDK

Kallisto és Zeus, olf.

Mücsarnok 1922 jubileumi kiállitás

Gulyás Sándor

MDK

Zsuzsánna és a két öreg, olf.

Mücsarnok 1921 tavaszi kiállítás

Gulyás Sándor MDK

Tájkép, olf.

Műcsarnok 1921 tavaszi kiállitás

MDK

Gulyás Sándor

Akvarelekkel szerepelt a Műcsarnok 1937.évi téli kiállitasán.

Pipics Zoltan dr.: Téli tarlat a Műcsarnokban.

Uj Magyarság,1937.jan.24. 21.l.

MDK

Gulyás Sándor

A falu vége.
A réten.

III. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. 1935.
Márc. 24-Máj. 15. Műcsarnok. Kat. 14.1.

M.D.K.

Gulyás Sándor

A tavaszi nagy tárlaton a Mücsarnokban kiállitott 443 kép és szobor között szerepel müve.

A 19. oldalon 1-es számmal a müvész fényképe.

Képek, szobrok--festők, szobrászok c. közl. Szinházi Élet. Bp. 1921. juni.26.-juli . 2. X. évf. 26. sz. 20. l.

MDK

Gulyás Sándor

Szent László a tordai hasadéknál

Csodaszarvas

Szent Imre emlékkiállitás. Mücsarnok 1930.
14.1.

MDK

Gulyás Sándor

Szent Imre Szent Gellérttel

Szent István, Szent Imre és Szent Gellért

Szent Imre emlékkiállitás. Műcsarnok 1930.
14.1.

MDK

Gulyás Sándor

Márkus Gy.: Békés vármegye. Bp. 1936. 228.l.

MDK

Gulyás Sándor, festöm.

szinben szépen komponált tájképpel szerepel.

A Mücs. Téli Tárlata. -

Képzömüvészet.1932.VI.évf.46.sz. 18.l.

MDK

Gulyás Sándor, festöm.

harmoniát árasztó, világitó szinei kellemesek.

Képzömüvészet.1934.12c.1.

MDK

Gulyás Sándor

Tárlatok. Képzőművészet 1931. márc. 68.l.

MDK

Gulyás Sándor

Virágzó szilvafa, olajf.
Domboldal, " "

Magyar Képzőművészek szegedi reprezentatív
kiáll.1930.Munkácsy-Céh. Kat. 20.1.

Gulyás Sándor

életrajz

irod

Csókássy 86. l.

szül. Büdszentmihály 1889.
Bpesten, Fürcsiebern tanult.
1930. Mincsaruk Pallik díj.

T. 536.

iránytü is adva van, a háttér-
RN szemlélhető, a melyhez az
a melyen innen a török tábor

TVNG KOMOREN VOM TVRCKEN BELEGERT

s versnek kezdete: Alls Raab die
befejezése: Nach Merthins perg

1 cm.

Gulyás Sándor: Szent György lovag
Gulyás Alessandro: Cavaliere San Giorgio

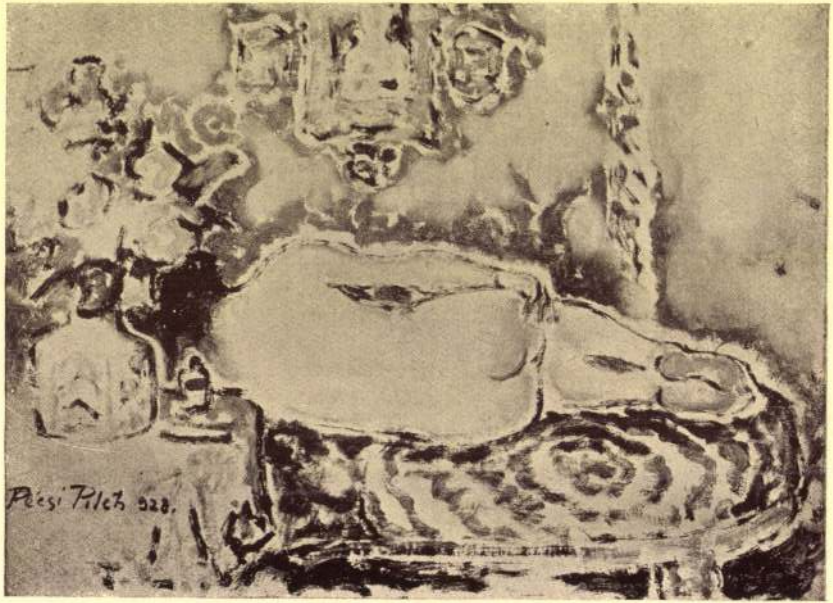

Pécsi-Pilch Dezső: Fekvő női akt
Pécsi-Pilch Desiderio: Donna giacente

1944 Tav

tránlás, Tav-i tránlás,
Nyárfás major, Tynkok

~~1944 jun /~~

Gyulyás Sándor

Zsámbéki templom
c. Kepeiel repr.

Tímár Bent Tóvám
kiáll. 1938.

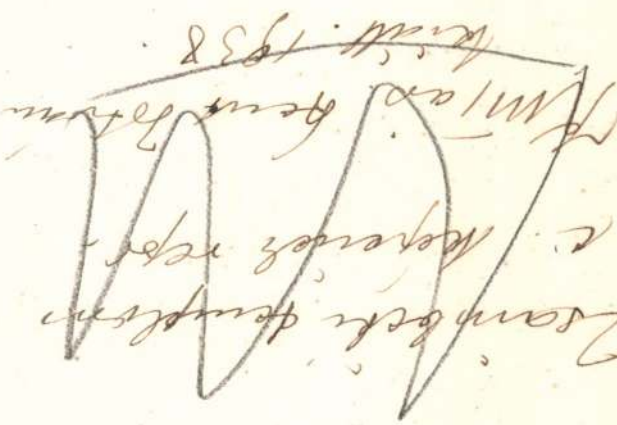

rk. követ és megh. miniszter

rk. követ és megh. miniszter

Targowski Józef
a lengyel művészet külföldi támogatására alakult társaság elnöke

Ugron Gábor
az Orsz. Irodalmi és Művészeti Tanács elnöke

Starzyński Stefan
Varsó város polgármestere

Szendy Károly
Budapest székesfőváros polgármestere

gróf Hutten Czapski Emerich
a varsói lengyel-magyar egyesületek szövetségének elnöke

gróf Széchenyi Károly
a budapesti lengyel-magyar egyesületek szövetségének elnöke

A KIÁLLITÁS KORMÁNYBIZTOSAI:

Borowski Wacław

Gerevich Tibor

Gulyás Sándor

Szénahordás

Olaj.

Tm. Bp. 1932.

Eleonora:

(II Ferdinand neje)

Mellig, kissé ~~ja~~ balt
tott, fökötöjét rezgő bo
lóg, nyakán két és vá
gallérját csipke szegélyz
SERENISSIMA, AVGVSTISS
NORA, IMPERATRIX, GE
GINA, DVCISSA MANTV
vassuk:

Emicat ex c
Floreat et vig
Scilicet hac
Scilicet hac
Hac florente,

Rézmetszet, méretei

977

Sz-N. 307
205-98-

Gulyás Sándor

Talyigás. olaszt.

Tm. Bp. 1932.

1055. ~~Ismeretlen művész.~~

A XVII. századból.

1055. Atilla.

Mellig ~~látható~~, [illegible]
ábrázolva. Szarva rövid haja gö[illegible]
szakálla hosszú L Pánczél[illegible]
nek szalagját csokorra kö[illegible]

L, füle hegyes, hullámos orrának alapja lefelé nyulik

ATILA. FLAGELVM.

~~A képlap háttere, a~~

Bronce-dombormü[illegible]
ke 60 K.-- Havas Emil a[illegible]
11).

Szedendő.

Jegyzet. A Ber[illegible]
kétszer át van lyukas[illegible]

Gulyás Sándor festő

Ajtósi Dürer-sor ~~[illegible]~~ 15.

Műcsarnok

1930. tav. kiáll. 28, 32, 73
1930. Szt. Innv. kiáll 192, 194, 195
197

1930/31. jub. kiáll 53, 120, 142, 144, 438

1934. téli kiáll. 319, 321, 356;
1934. nemz. képzm. kiáll. 326, 382.

Kitüntetései: BSz, PB. TV, PB

A négyek közt remeték vannak különféle foglalkozásban. Közülök az egyiknek a megnyilt felhők között angyal jelenik meg.

Fa, méretei 73·5 : 105 cm. — 1880 : IV. 2-iki jegyzék 41. *Ramboux J. A.:* 46, pag. 11. Pietro Laurati : Das Leben der Einsiedler; ein Bild in verschiedenen Episoden nach Art des grossen Wandgemäldes im Campo Santo zu Pisa.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok az Orsz. Képtban :

1873 : 15. *Pietro Lorenzetti* (?) : Eremiten in der Thebais. — 1876, 1878, 1879 : III. 98. *Pietro Lorenzetti* (?) : Remeték Thebaisban. — 1881 : 10. *Siena*, XIV. század (Pietro Laurati) : Szent remeték élete. — 1888 : I. 7. *Pietro di Lorenzo* követője : Jelenetek szent remeték életéből. — 1896, 1897 : I. 7. *Toscan festő* a XIV. v. XV. századból : Jelenetek a szent remeték életéből. — 1897 : I. 7. *Toscanischer Maler* aus dem XIV. oder XV. Jahrh. : Scenen aus dem Leben der heiligen Eremiten. — 1898 : I. 7. *École toscane* XIV—XV. siècle : Episodes de la vie d'un anachorete. — 1901, 1904 : I. 7. *Toscan festő* a XIV. vagy XV. századból : Jelenetek a szent remeték életéből.

Gulyás Sándor

Szénahordás

1932 fő v új szerzem.kiáll Műcsarnok

Vasárnap

4

Jézus sz. neve

Hétfő

5

Teleszfor pk.

Kedd

6

Vízkereszt

Szerda

7

Protestáns naptár

Junuár

V	4	Leona
H	5	Simon
K	6	Vizker
S	7	Attila
C	8	Szőr.
P	9	Marc.
S	10	Melán.

Ó görög naptár

December

V	22	Szenta
H	23	Kr. 10
K	24	K. előb
S	25	Nkar.
C	26	Ist. M.
P	27	Istv. fő
S	28	Több e

Neur Képe kiáll Nyár

1933 ápr-máj (Mücs) Künn a határban

1934 ápr-jun Nyári napsütésben
A Rozi meg a Zsemlye

1935 márc-máj A falu vége
A réten

1937 ápr-jun Csobolyós fiú
Felhőjárás
Nyár } vírf

1944 jun Felhők
Buratáblák | of

Puertaszer

Gulyás László

festő

Műcs. kiáll. 1931 tól

Pipics 113. l.

Munkácsy Cék

1928 nov (Nitrol) Fürdő után

1929 okt (Ernst) A völgy
Talyigások
Dombolda
Nyári felhők

1930 okt (Szeged)
Virágzó tölvefa / of
Dombolda

1930 nov (Ernst) Szénahordás
Fuvarosok
Hegi tág

1933 márc (Uo) Dolomitok alatt

1934 máj (Uo) ~~Vidi~~
Csodatharvas

Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula

úrnak

Kassa

Felsőmagyarországi Rákóczi múzeum

Gulyás Sándor

1922. máj. MROE

kiáll. Nemzeti Szalonban

Tájkép, olaj. 50000.–
Előtér tanulmány, olaj. 40000.–

1930 okt (Független Nem)
Taligások
Dolomitok | of

1942 dec 1943 jan (MAPE)
Felhőjárás
Mezőn | vizf

Wlassics Gyula dr. V. 67, 68,

Gulyás Sándor

Mücsarnok Istvan út 69

1921. tav. kiáll. 103 és 206.
1921. őszi kiáll. 213, 356.
1922. jub. kiáll. 248.
1922. őszi kiáll. 115, 307
1923. tav. kiáll. 441, 443
1924. őszi kiáll. 44, 106
1925. tav. kiáll. 318, 320.
1926. angol-mag. kiáll. 131, 133
1926. őszi kiáll. 243
1926. téli kiáll. 557, 348
1927. tav. kiáll. 65, 71, 81
1927/28. téli kiáll. 244, 245
1928/29. téli kiáll. 563, 567
1929. tav. kiáll. 38, 55, 475

1942 jun (M Műv ért)
Földmírások, of
Lajtos ökrök
Ay uj falu

1942-43 téli
Lovasok, of
Bulgár kerék
Kecskék

1943 tav Csáplás
Fürdő ufán
Tav-i szántás
A kid

1943 máj (M Műv ért)
Tavasy
Lebák | of

1943 ősz Lovak
Trénástrekér | of

A ferér kakas
Hajnal | verf

1943 téli.

Szabadkai ifjaszsűlet népkik
V 301.

Domboldal
A majorkár
Falusiele
Dombok
Kerségút
A major
A régi kid
A falu
A város siele

A malom
Ay utca
Kisö d. n.
Cinkote
Bsy
Eső ufán
Szembeszető nap
Felhők
Nyár

A mezőn
Kocsiút

verf

Gulyás Sándor

festő, KMTárs. művésztag
M. Képrőm. Egyes.

KMTÁRS művcsoptok
1931 feb márc kiáll.

III - 16, 46, XII. 23
1931. tav. tárl. 151, 153, 157
1931. őszi tárl. XII. 228, 232
1931/32. téli tárl. 215, 217. 236
1932. febr. - márc. kiáll. 111.
1932. tav. tárl. 104. 384
1932/33. téli tárl. 668. 672
1933. nemz. képrm. kiáll.
212, 213

1938 aug. til [illegible]

Jsámbéri [illegible]
Popsöj
[illegible] verf

1939 tili Hegi tó
Hegi táp
Csoholyos fiú
Havasi legelő verf

1939 nyár Derű ...
Alpesi [illegible]
Rózsafinnu [illegible]
Sárga tavasz verf

1941 febi ápr. jab Erdei [illegible]
Taga
Tavasz
[illegible] verf

1942 tav Merekek
Beszélgetés
Tehenek
Harafelé

1930 tav: Tehéncsorda, Havasi legelő
Virágzó tulvafa, of

1930 jul.-aug. tit Imre kiáll; tit László a Sordai
hasadéknál, Csodahavas, tit Imre-
tit Gellértel, tit Isto, tit Imre és tit Gellért, of

1930-31 jub. Kecskik (Pállik-dig)
kukoricásban
Hérmsbertben
Teréncsorda
Tav-i tiszántás
of

1931 febr.-márc Merenjés, of

1931 tav: ~~[illegible]~~ Hegyek közt
Földmunkások
a falu alatt
of

1931-32 mező, tréne nyújtás, Elszámolás, of

1932 febr.-márc Fuvarosok, of

1932 tav Hegyek alján, kukoricásban, of

1932-33: Itató, Nyári mezők, of

1933 ápr. (N. képe) Nyár, kőnn a
~~[illegible]~~ határban of

1934 téli a his libapásztor, Arátás,
a híd, of

1934 ápr. (N. képe) Nyári nagyszütésben of
a Rosi meg a Szemlye

1934 szept.-okt Lagtos ökrök
csikók a Balaton partján

1934-35 jub. Hegyek alján

1935 (N. képe) a falu vége, a réten

Szent Jakab szobra III 49

Gulácsy Béla

Műcsarnok
1916-17. téli kiáll. 178.

D.m.-i szórakozás
pásztor

Gulyás Sándor

1921 tav. Tájkép, Jenyszáma és a 2 öny, of

1921 ősz Hűvösvölgi részl. Tájrészlet, of

1922 máj-jun. jub Kallisto és Zeus, of

1922 ősz: Firdúsi, Jézus az írástudók közt, of

1923 tav: Tájkép, Csendélet, of

1924 ősz: Szt. Kőrös lovag, Tájkép, of

1925 tav: A csodatarvas, Monna Vanna, of

1926 máj-jul. Aug-n: Jegenyék, Csorvási malom, of

1926 ősz: Tájkép, of

1926 téli: Odalisk, A szűz, of

1927 tav: Ősz vetés, Reggeli köd, Október, of

1927-28 téli: Tanulmány, Máté evangelista, of

1928-29: Antigone és Ismene, Vénusz (of galambjai)

1929 tav: Zuglói Táj, Zuglói, Horváth Mihálka arch.

1929-30 ősz legelő, Igás lovak, Kecskék, of

Gulyás Sándor

a Magyar Képrőművészek Egyesületének elnöke - Mandatumna lejárt 1938. jun. 24-én -

Magyar Nemzeti Művészet. 1938. 1. sz 12. l.
(A Magyar Képrőművészek Egyesületének közgyűlése.)

sebb: 5.367.67 Pvel, a hálózatkar-
tése következtében.
Több: 3.o82.31 Pvel, Az előirány -
bizonyult.
Pvel. Az elfoglalt irodahelyisé-
több jut erre az üzemágazatra.
.78 Pvel, a tényleges szükséglet -

Pvel. Az előirányzaton kivül me -
t órabéres alkalmazottak segélye
gély /1.9ol.24 P/. Ha ezeket leszá-
énél, hanem a Vegyesek egész alrova-
tkezik.

Gulyás Sándor

Máté evangélista
c. képe repr.

Képzőművészet
1928. 6. 14

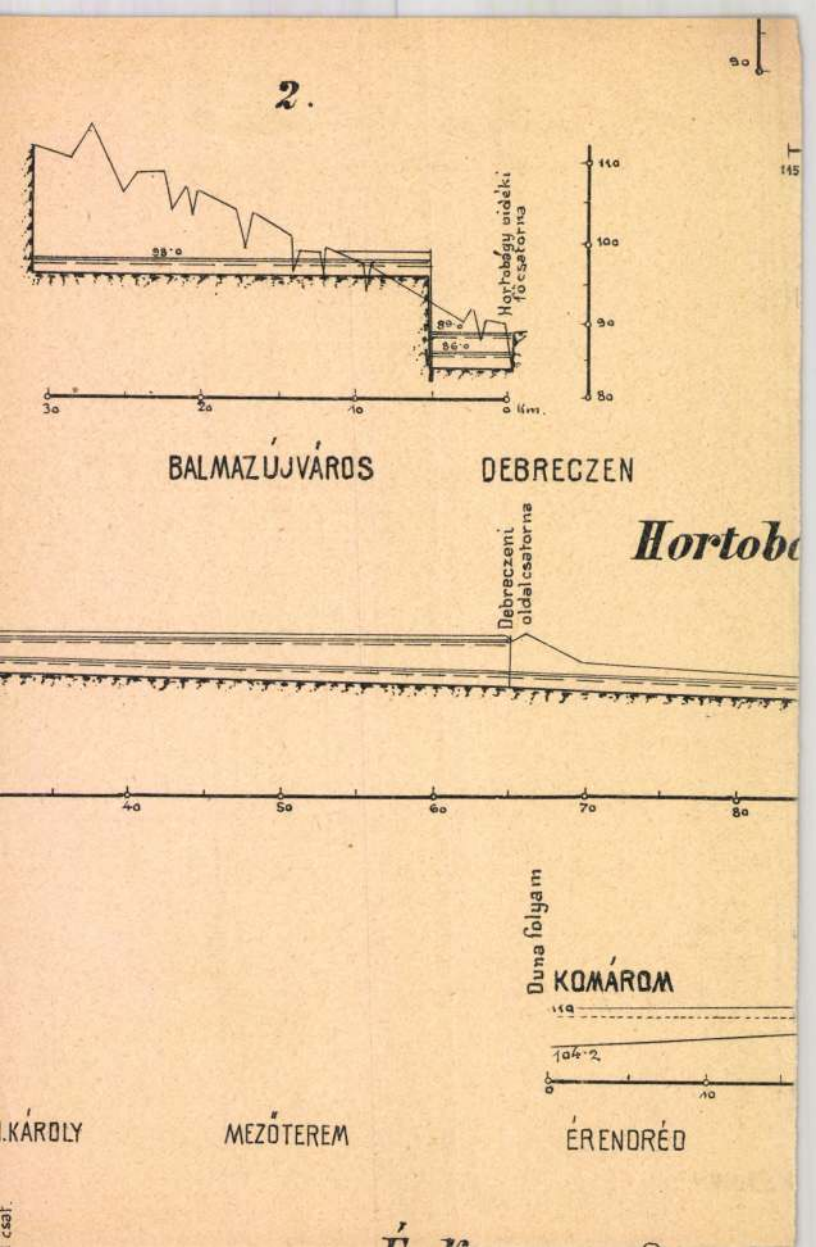
2.
98·0
89·0
86·0
Hortobágy vidéki
főcsatorna
110
100
90
80
30
20
10
0 Km.
BALMAZÚJVÁROS
DEBRECZEN
Hortob
Debreczeni
oldalcsatorna
40
50
60
70
80
Duna folyam
KOMÁROM
119
104·2
0
10
.KÁROLY
MEZŐTEREM
ÉRENDRÉD

Gulyás Sándor
festő
Földmunkások
c. képe repr.
Őserő, 1936.
II. évf. 7 sz. 27 l.

10.		VII	9	Bacsila Sándornak 1915. kéményseprési dij
11.		VII	14	Vajdahunyad város adóhi asphalt előállitási köl 1913.XII/1-től - 1915.V részletek fejében nyugt
12.		VII	14	Vajdahunyad város adóhi 1915.L-ső félévre eső a Össze Le a ki
				Marad pénztári készlet
				szóval: Egyezerkettőszá
				Kelt Vajdahunyadon, 1915.

Vizsgálta, hejesnek találta
915. VII/27 Sémet

BIZOTTSÁGI · 1881 · ÖSZKÖS

Gulyás Sándor

Szent Imre c. Képe

repr.

Képzőművészet

1930. 32. 7.

168. l.

Gulyás Sándor

festő

Szent Imre, a Regnum Marianum új oltárképe

festette.

Reprodukálva:

Nemzeti Magazin

1933 febr. 26.

2. 2396

Carnuntum. Szászlicidi, a carbonicum és szilicium vegyülete. Meleben gyémánt keményességű, kristályos anyag, kitünő mesterséges csiszolószer.

Carlowaldes (garazfeszkő). Nem egyéb tehl egyszerűbb összetevő ásványoknál. Gyakori szövetű kőzet, melynek alkotó részei: Szürkészöld zöldkő és fehér földpát.

Carlsbad (Karlsbad), *Thomas* Szótt történetírás, essayista és bölcselő tartalma, módszere, terén kivívott érdemei, mely jelentőségre: *Hesse és Mill* és *John Oliver Cromwell* stb. Thomas, magyar történetíró cserélemek. Ideges szerelmi

gyar fordítás Zoltán Vil 1910.)

Carey (Kerí), *Henry Charl* Amerikai közgazda. Nézet Malthus elleni támadások A védővámos irányzat egyik

Carillon (karijjon), I. *Jea*

Carissimi, *Giacomo* (160 zeneszerző, a kantáta és az első művelője és fejlesztője.

Carlone, Olasz művészcsa tők, építészek és főként s *Carlo* (1686—1775). Freskó *Martino* (1616—1687). Csás Ignáczban. Tanuli szintén épí Istenhúzzy-kastély. — A csa mazottja, mint építész és sz ham is működött.

Carlos, *Don.* I. (1545— infáns, III. Fülöp fia. Házi sajátból származott. Örült tanvészete miatt atyja elzár halt meg. — *III.* (1788—1 spanyol kir. második fia, mandi kizárt a trónörökösö tolt «karlista» lázadások tö országában azzal a céllal, hog és utódai helyett C.-t illeti tussák a trónra. — *IIII.* (fia. — *IV.* (1822—1887)) (1848—1909) IV. fia, egyet Wayne Hg. (1870—.))

Carlos, portugál király (18 1889—1908. Meggyilkoltatta a Amáliával és Ferenczországi Fülöp elleni támadásokat, de a lakosságot az anyaországhoz. A közt sai lázadást, az államvezetés gyilkolták.

Carlyle (karlél), *Thomas* Skót történetíró, essayista és bölcselő. Életrajza, műveinek tartalma, módszere, jelentőségre: *Hesse és Mill* és *John Oliver Cromwell* stb. Thomas, magyar történetíró cserélemek. Ideges szerelmi

Carnuntum. A szén kéminti neve. Négyértékű (*l. kéminti elem*) nemfémes elem. Az oxigénnel (*l. oxigén*) (*l. Szénsav*) vagy C. dioxidot (*l. Szénsav*) vegyül. Sok szervetlen (*l. Karbonátok*) és az összes szerves vegyületének, (*l. o.*) A C. allotrop elem.; két kristályos módosulata a grafit és a gyémánt (*l. o.*). Alakjának változata az állati és növényi szénféle szén (faszén, koszén, csontszén, korom stb.).

Carbonyldum. Szénszilicid, a carbonium és szilicium vegyülete. Meleben gyémánt keménységű, kristályos anyag, kitünő mesterséges csiszolószer.

Carbonyvalens (szénértékség). Nem egyéb tehl egyszerűbb összetevő ásványoknál. Gyakori szövetű kőzet, melynek alkotó részei: Szürkészöld zöldkő és fehér földpát.

Carbonyl (karbonil), *Thomas* Skót történetíró, essayista és bölcselő. Életrajza, műveinek tartalma, módszere, jelentőségre: *Hesse és Mill* és *John Oliver Cromwell* stb. Thomas, magyar történetíró cserélemek. Ideges szerelmi

Carbonyl. Szénszilicid, a carbonium és szilicium vegyülete. Meleben gyémánt keménységű, kristályos anyag, kitünő mesterséges csiszolószer.

Carbonyvalens (szénértékség). Nem egyéb tehl egyszerűbb összetevő ásványoknál. Gyakori szövetű kőzet, melynek alkotó részei: Szürkészöld zöldkő és fehér földpát.

Carbonyl (karbonil), *Thomas* Skót történetíró, essayista és bölcselő. Életrajza, műveinek tartalma, módszere, jelentőségre: *Hesse és Mill* és *John Oliver Cromwell* stb. Thomas, magyar történetíró cserélemek. Ideges szerelmi

Gulyás Sándor

A Műcsarnok 1942.
évi tavaszi tárlatán
Beszélgetések c. olaj-
festménnyével a Halmos
élelképdíját nyerte.

Pesti Hírlap
1942. máj. 6.

.....

.....

meg : hol és miről .....

.....

t,körnek a tagja .....

.....

tá sa,elnöke,titkára : minek ....

.....

onló munkája,beosztása,rangja....

.....

méltó adatok : .....

.....

ódjára és rövidségére nézve megné-
vén kiadott ÉVKÖNYVünk.

május 20-ig beadandó IRÉNKÉHEZ!!!!

Gulyás Sándor

M. Képz. Egyesületének
kis emlékezete

Pesti Napló
1934. dec. 22
(Kitüntetések a Műcsarnok kiállításán)

82. IRODALMI LEXIKON. 50 munkatárs közreműködésével szerkesztette **Benedek Marcell.** 96 képes táblával és sokszáz képpel. 8°. 1224 o. Vászonkötés. (Bolti ára 15·— P. Csak korlátolt példányszámban.)
Pontértéke: 20.

89. **Szabó Lőrinc-Turóczi-Trostler József:** AZ ÖRÖK GOETHE. I. Az ifjú Goethe. II. A férfi Goethe. III. Az öreg Goethe. Antológia Goethe műveiből. 3 kötet, tokban. Amatőrkötés. (Bolti ára 6·— P.)
Pontértéke: 10.

91. **Farkas Gyula:** A MAGYAR IRODALOM TÖRTÉNETE. 324 o. 8°. Vászonkötés. (Bolti ára 3·40 P.)
Pontértéke: 6.

92. **Kosztolányi Dezső:** BÖLCSŐTŐL A KOPORSÓIG. 189 o. (Az „Alakok" testvérkönyve.) 8°. (Bolti ára fűzve 2·— P, kötve 3·— P.) **Pontértéke fűzve: 4, kötve: 6.**

93. KINCSESKÖNYV, GYAKORLATI TANÁCSADÓ A MINDENNAPI ÉLET TERMÉSZETTUDOMÁNYI ÉS TECHNIKAI KÉRDÉSEIBEN OTTHON ÉS A HÁZ KÖRÜL. 25 rajzzal a szöveg között. Szerkesztette: **dr. Gombocz Endre.** Vászonkötés. (Bolti ára 14·— P.) **Pontértéke: 22.**

94. OTTHON ÉS GAZDASÁGA. TANÁCSADÓ A CSALÁDI HÁZ ÉPÍTÉSÉNEK, FELSZERELÉSÉNEK, KERT- ÉS ÁLLATGAZDASÁGÁNAK KÉRDÉSEIBEN. 192 rajzzal a szöveg között. Vászonkötés. Szerkesztette: **dr. Gombocz Endre.** (Bolti ára 14·— P.) **Pontértéke: 22.**

95. **Rapaics Raymund:** A MAGYARSÁG VIRÁGAI. A VIRÁGKULTUSZ TÖRTÉNETE. 4 színes műmellékkel, 14 táblával és 125 szövegrajzzal. Vászonkötés. (Bolti ára 18·— P.) **Pontértéke: 22.**

96. **Jeans James:** A VILÁGEGYETEM. Fordította **dr. Perczel György.** Az újabb csillagászati kutatás gyakorlati és elméleti módszereinek és eredményeinek egyszerű nyelven írt rövid foglalata. 374 o. 25 táblával és 24 szövegrajzzal. Vászonkötés. (Bolti ára 15·— P.)
Pontértéke: 22.

Gulyás Sándor

lásd élettr, arch.

Pipics Szár

112, 113. l.

R Ajá 447/ba

G.

Europa film, -könyv, lapterjesztő és könyv-
-kiadó Rt.

AJANLOTT

Budapest

K. 1.

V. Visegrádi u. 36. IV. 1

Gulyás Sándor

l.

Rajzolatás

1943. IV. cif 3. n.

23. l.

Im Besitze Ihres

dessen Inhalt Kenntnis nehmen,

te die gewünschte Versicherung

sierte Versicherungsprämie sam

erwartend.

Gleichzeitig best

die Wiener Commerzial Bank über

K

---

welche wir zum vollständigen Au

dankend verwendet haben.

Stets gerne zu Di

Gulyás Sándor

festő

c.

Szépmüvészet

1943. 75. l.

Gulyás Sándor

festő

l.

Szépmüvèszet

1943. 247 l.

Gulyás Sándor: Taligások.

Ernst Museum kiállításai
CVI. (1929)
Munkácsy-ech kiáll.

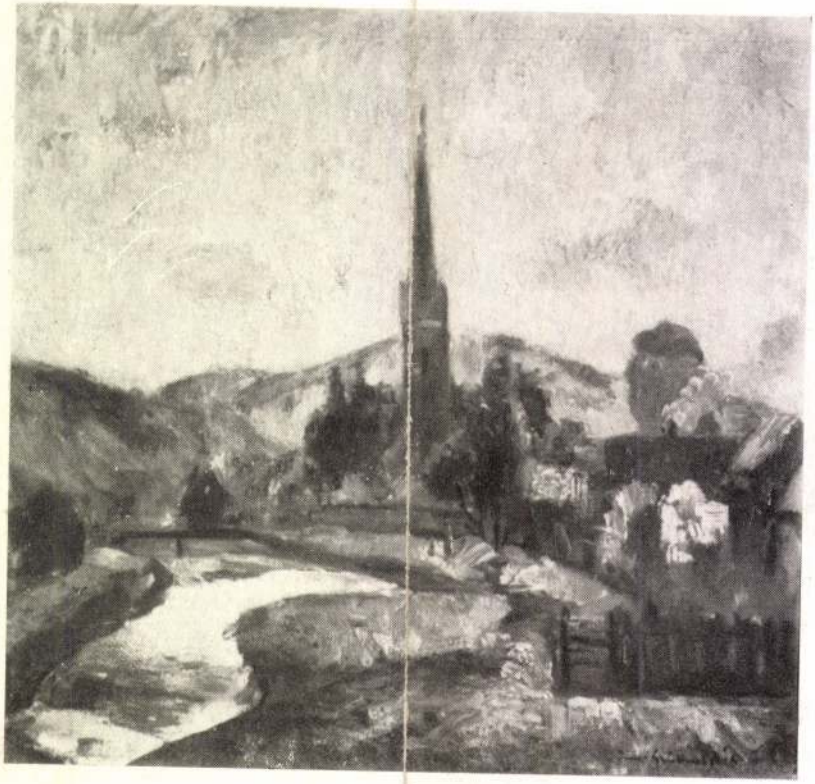

Iványi-Grünwald Béla: Erdélyi táj.

Gulyás Sándor

Pesti Napló 1942. nov. 23

— **Leleplezték Nagy Pál volt igazgató arcképét a Szent István-gimnáziumban.** A Szent István-gimnáziumban vasárnap délelőtt kegyeletes ünnepség keretében leplezték le dr. Nagy Pál tanügyi főtanácsos, az intézet volt igazgatójának arcképét. Megjelentek az ünnepségen a budapesti kir. tankerületi főigazgató képviseletében Mesterházi Jenő szakelőadó, a református egyház részéről Bárdy Miklós miniszteri tanácsos, több fővárosi iskola képviselői, a volt diákok és mások. Dr. Szabó Richárd igazgató nyitotta meg az ünnepséget s utána Kilár István tanár méltatta az elhúnyt pedagógus érdemeit. Az ünnepi beszéd után a megjelentek elhelyezték koszorúikat az arcképen, amely Gulyás Sándor festőművész jólsikerült alkotása. A tanári testület és a szülők elhatározták, hogy dr. Nagy Pál emlékezetére a Vöröskeresztnél ágyalapítványt létesítenek. (MOT) J.

Gyalyás Sándor

1909/10 - 1913/14

Ferképzomfoiskèvk

87 l.

ALUNNO, I. Nicolò [illegible]

ALVAREZ, *Luis*, spanyol történeti festő, szül. 1841. Madrid, megh. 1901. 1867 óta Rómában élt. Előbb a népéletből és magasabb társadalmi körökből vett színpompás képeket, később a spanyol történetből merített, virtuóz

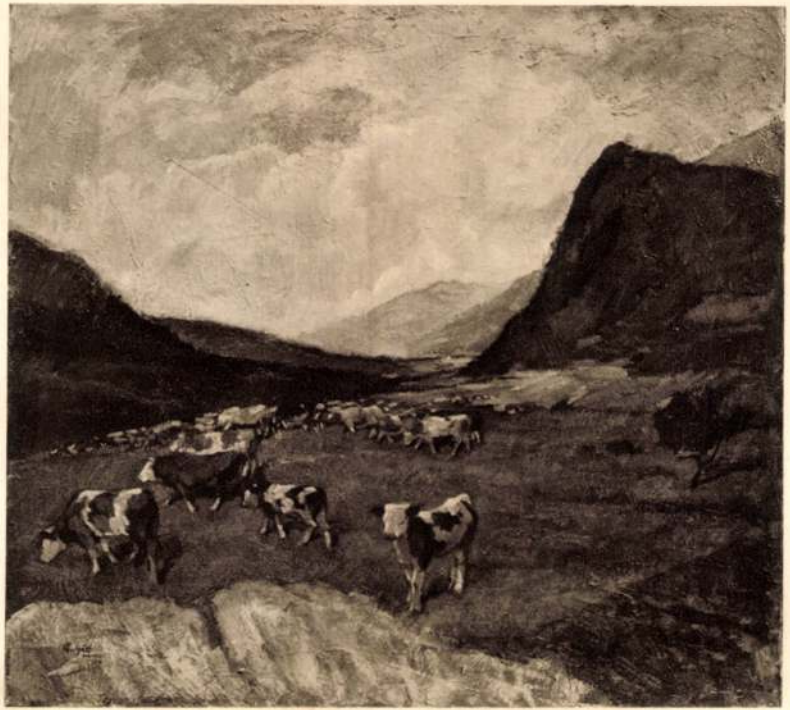

GULYÁS SÁNDOR: TEHÉNCSORDA

ALOTA

Gulyás Sándor

GULYÁS SÁNDOR: ZUGLÓ

KMTars 1929. tav. kiáll.

62): A három grácia 459
tlen férfi képmása ... 462
niczky Jánosné,
..... 465
Pálné 465
na herceg. 1734..... 467
Flemming arcképe ... 467
ska grófnő arcképe ... 468
ne Montmorency 468
nirska grófnő 469
off-Bielinska (később
..... 469
tlen férfi arcképe..... 470
r János Kristóf..... 470
urgi Chile-Haus déli
..... 476
Chile-Haus – Fischer-
..... 477
urgi Chile-Haus déli
..... 477

Leonhard Kern (1588-1662): Die drei Grazien 459
Adam Mányoky: Bildnis eines Unbekannten 462
Adam Mányoky: Julianna Ostroluczky, die Gemahlin Johann Podmaniczkys 465
Adam Mányoky: Die Gemahlin Paul Rádays 465
Adam Mányoky: Herzog Sapieha. 1734 467
Adam Mányoky: Portrait des Grafen Flemming 467
Adam Mányoky: Portrait der Gräfin Orzelska 468
Adam Mányoky: Madame Montmorency 468
Adam Mányoky: Gräfin Lubomirska 469
Adam Mányoky: Gräfin Dönhoff-Bielinska (später Gräfin Lubomirska)..... 469
Adam Mányoky: Portrait eines Unbekannten 470
Adam Mányoky: Johann Christoph Richter... 470
Fritz Höger: Südende des Hamburger Chile-Hauses 476
Fritz Höger: Fischertwieter Durchgang des Chile-Hauses in Hamburg 477
Fritz Höger: Südfront des Chile-Hauses in Hamburg 477

NADASDI SÁRKÖZY ELEMÉR: VIHARFELHŐK

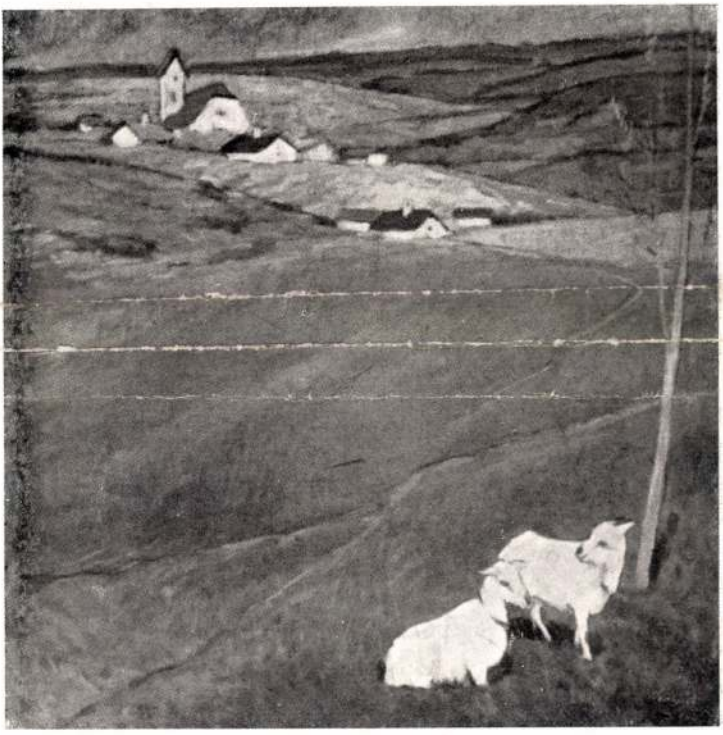

Gulyás Sándor: Kecskék

Garay Ákos: Farkas és a négyesfogat

Gulyás Sándor

lasztották.

* **(Gulyás Sándor képei.)** A Mücsarnok legutóbbi tárlatán ugy a kritika, mint a nagyközönség igen szivesen fogadta *Gulyás* Sándor festőmüvész nagyméretü, biztos formaérzéket elárulo, gazdag szinezésü képét, mely érdekes fölfogásban Szent György lovagot ábrázolja. A komoly tudásu festőmüvész most egy diszes albumban tette közzé jelentékenyebb alkotásait. Huszonöt festménynek, kompozicióknak, tájképeknek, képmásoknak jól sikerült fényképeit foglalja magában a gazdag kiállitásu album, mely egy izléses és tehetséges müvész dicséretes törekvéseiről tanuskodik. A könyv nem kerül könyvárusi forgalomba, de a szép iránt lelkesülőknek bizonyára módjában lesz a müvésztől (VI., István-ut 69. sz.) megszerezhetni.

Bpesti Hirlap 1925. ?

1025/1000
MŰJÁRLEKEK OSSZ. BIZOTTSÁGA

110/909 ÓVÁRI ÉPITKEZÉS

Tekintetes

Az óvári építési munkálat
nagyobb pénzösszegre lévén szüt
hogy még a következő munka
hátra:

1). kb. 3 heti bérjegyek
2). Eternit fedés kiegyenlítése
3). Még kell kb 15.000 db tegl
4). Hátralékos ácsunkákra
5) Horn kőfaragó számlája.
6) Jellinek mészre

Gulyás Sándor festő

Pest. 1942. nov. 23.

— **Egy kiváló pedagógus ünneplése.** A Szent István-gimnáziumban vasárnap kegyeletes ünnepség keretében leplezték le dr. *Nagy* Pál tanügyi főtanácsos, az intézet volt nagynevű pedagógus igazgatójának arcképét, melyet *Gulyás* Sándor festőművész festett. Az ünnepségen dr. *Szabó* Richárd igazgató mondott méltató beszédet, a tanári testület és a szülők pedig elhatározták, hogy dr. Nagy Pál emlékezetére *a Vöröskeresztnél alapítványt létesítenek.*

Gulyás.

G. 2. *Sándor*, festő. * Büdszentmihály 1889 dec. 23. A bpesti képzőműv. főiskolán Hegedűs Lászlónál, aztán Szolnokon és Kecskeméten tanult. Csorvási major, Talyigás és szénahordás c. képeit a főváros szerezte meg. 1925. „G. képei" címen 30 művének reprodukciója albumban jelent meg. 1932. festette a Regnum Marianum oltárképét mely Szent Imrét ábrázolja. Alapító tagja a Munkácsy-céhnek.

K. Gy. I. 426 l

Mantuai mester a XV. szár adból:

Madonna a gyermek Jézussal.

"A térden alól ábrázol
Jézus ül, ki anyja ~~[illegible]~~
és jobb kezével (bal emlőjét tartj
ha, palást és kendő. A fo
angyal fogja.

Terracotta domborn

~~Mantua, XV. szár~~

219

1310

4625
30
13875

90

295.